

Нелсън Демил

Обречен на мълчание

На Джини с любов

Искам да благодаря на Тони Глийсън – консултанта ми в областта на военното дело, на Рейд Боутс за приноса му като редактор на книгата и на Ник Елисън за непрекъснатата му подкрепа.

Изказвам благодарност също и на старши сержант Сюзън Ругър на служба във форт Хамилтън и на д-р Ръсел Гилмор, директор на Музея на отбраната в Харбър.

Благодаря също и на Даниел Барбиеро – все още на служба в морската пехота.

А на приятелите ми от рота „Делта“, Първи батальон на Осма кавалерия – моите най-искрени почитания.

ПЪРВА ЧАСТ

По-лесно е да се намери някой, който да лъжествидетелства срещу един цивилен, отколкото някой, готов да каже истината, когато тя е срещу интересите и честта на войника.

Juvenal

ГЛАВА ПЪРВА

Бен Тайсън затвори последния брой на „Уол Стрийт Джърнъл“ и се загледа навън през прозореца на влака, който набираше скорост. Яркото майско утринно слънце създаваше илюзията, че унилият квартал Куинс, който сега се изнизваше назад, е доста населен.

Тайсън погледна човека срещу себе си – Джон Маккормик, негов съсед и бегъл познат. Той четеше някаква книга с дебели корици и Тайсън се загледа в заглавието – „Уей: смъртта на един град“.

Маккормик обърна една страница назад и прочете нещо за втори път, сетне вдигна поглед нагоре и неочаквано погледът му срещна очите на Тайсън. Но той веднага се взря отново в книгата.

Изведнъж Тайсън бе обзет от някакво лошо предчувствие. Отново се вгледа в корицата на книгата. На нея се виждаше древният имперски град Уей, даден от малък ъгъл отвисоко и оцветен в червеникаво. Градът се простираше от двете страни на червените води на река Пърфюм, чиито мостове бяха изпочупени и увиснали във водата. Над пламтящия град се стелеха огромни червеникави кълба дим, а слънцето – алено полукълбо, увиснало над далечното Южнокитайско море – очертаваше силуетите на по-важните сгради в града: императорския дворец, високите стени и крепости на цитаделата и извисяващите се кули на Католическата катедрала. Забележителна картина, помисли си Тайсън и поклати глава сам на себе си. Сетне попита:

– Хубава ли е книгата?

Маккормик вдигна очи от страницата с престорено равнодушие.

– О, не е лоша.

– Има ли някаква почетна дума и за мен? Маккормик се поколеба за момент, после, без да отговори, му подаде отворената книга. Бен Тайсън се зачете:

На шестнайсетия ден от битката при Уей – 15 февруари – един

американски картечен взвод попаднал под вражески огън в западните покрайнини на града. Взводът бил част от рота „Алфа“, Пети баталйон на Седми кавалерийски отряд на Първа въздушна кавалерийска дивизия. Интересно е да се знае, че Седма кавалерия е отрядът, чийто командир бе генерал Кастър и който претърпя големи загуби при Литъл Биг Хорн.

Пехотният взвод, подложен на обстрел, бил командван от някакъв дваисет и пет годишен лейтенант от Ню Йорк, възпитаник на Корпуса за подготовка на офицери от запаса в Обърн.

Тайсън продължи да гледа втрепенено в книгата без да чете. Поглед-на Маккормик, който му се стори смутен. След това отново се зачете:

Изложените по-долу данни за това, което се е случило в онзи съдбовен ден, са взети в интервюта с двама от членовете на взвода на Тайсън, които условно ще наречем редник I-ви клас X и старши офицер IV-и клас Y. Първоначално тази версия, неизвестна досега, привлече вниманието ми след разговора ми с една монахиня от смесен френско-виетнамски произход на име сестра Тереза. Повече подробности за това как тази история се появи на бял свят, ще намерите в края на тази глава.

Тайсън затвори очи. В тъмнината в съзнанието му изплува следната картина: едно момиче, облечено в бяло, със сребърен кръст на гърдите, в чиито черти се бяха смесили европейската и азиатската раса. Тялото ѝ бе малко по-пишно отколкото на виетнамките, а дългата ѝ черна коса бе леко начупена. Имаше високи скули и очи като бадеми, леко кафеникави, а по носа ѝ тук-там едва се забелязваха лунички. Този образ се задържа в мислите му, а устата на момичето се сви в усмивка, която промени цялото ѝ лице и подчерта галските ѝ черти. Устните, като лъка на Купидон, се разтвориха и тя каза тихо:

– Вие сте интересен човек.

– А вие, Тереза, сте интересна жена. Тайсън отвори очи. Отново се зачете:

Вражеският огън, насочен срещу хората на Тайсън, идвал от малка френска болница – „Милосърдие“. Над болницата, която била под егидата на някаква католическа агенция, се веели две знамена – знамето на Червения кръст и знамето на виетконг.

Огънят избухнал малко преди обед, когато се приближил американският взвод. Взводът бързо се укрил и първоначално нямало никакви жертви. След около петминутна интензивна престрелка врагът преустановил огъня и се оттеглил към града.

Тогава някой провесил бял чаршаф от един прозорец на втория

етаж, което означавало, че се предават или че „всичко е чисто“. Виждайки белия чаршаф, лейтенант Тайсън заповядал на взвода си да се придвижи към болницата и прилежащите ѝ сгради с цел да ги завземе. Но врагът очевидно бил оставил снайперист на покрива. Когато американците се приближили, започнали изстрели. Бил убит редник I-ви клас Лари Кейн и ранени други двама – сержант Робърт Муди и редник I-ви клас Артър Питърсън. Вероятно имало още един снайперист, заел позиция на някой от прозорците.

Тайсън отново спря да чете и мислите му се върнаха към онзи ден през 1968 – ма година. Това бе един от най-злокобните дни от масивната офанзива на врага, в който бе празникът на лунната Нова година, наречен Тегн, с който започна Годината на маймуната.

Спомняше си съвсем ясно небето. Бе така почерняло от пушек, та човек едва ли би разбрал, че денят е облачен, ако не беше дъждът, изливащ се през пепелта. Сред монотонното му плющение той чуваше нестихващите попадения на минохвъргачките и непрекъснатото насечено тракане на автоматичните оръжия.

Влакът изсвири на някакъв прелез и Тайсън съвсем ясно си спомни смразяващото свистене на падащите ракети, които експлодираха с разтърсващ гръм – толкова силен, че трябваше да минат няколко секунди, докато човек осъзнае, че все още е жив.

А мъртвите, спомняше си Тайсън, мъртвите лежах навсякъде. Навсякъде по пътищата и полята имаше проснати, разкъсани тела, а селцата бяха пълни с непогребани мъртъвци. Хората от службите за регистриране на убитите работеха с газови маски и гумени ръкавици, като отнасяха само загиналите американци, а останалите бяха изгаряни на купчини, залети с бензин и подпалвани с минохвъргачки. Пред очите му блеснаха фойерверки от горящи кокали, съскаща мас и разкривени черепи. Все още усещаше мириса на изгоряла човешка коса.

Спомни си какво бе казал командирът на неговата рота капитан Браудър: „Живите тук са малцинство.“ Скоро след това той самият се присъедини към мнозинството.

Смъртта, мислеше си той, бе сграбчила този тъмен умиращ град в тази мрачна дъждовна зима така здраво, че живите (и цивилни, и военни) почти бяха престанали да се борят срещу нея. Хората залягаха и се прикриваха по-скоро инстинктивно, но в очите им се четеше, че са обречени. Уей: смъртта на един град. Нищо чудно, че всички там се побъркахме.

Тайсън отново се зачете. Прескочи една страница и започна да чете

оттук-оттам:

Една френска медицинска сестра се опитала да спре американците да не убиват ранените вражески войници, но била отблъсната с пушка в гърдите. Някакъв австралийски лекар, Евън Дугъл, започнал да ги ругае и обижда. Очевидно на всички им било писнало, или по-точно, почти всички били изпаднали в истерия.

Неочаквано, без ничия команда, един от американците пуснал откос с картечницата си и д-р Дугъл се строполил от изстрелите. Старши офицер IV-ти клас Y описва случилото се по следния начин: „Той (Дугъл) се търкаляше по пода, хванал се за стомаха. На бялата му престилка се появи червено петно, което ставаше все по-голямо, а лицето му все повече побеляваше.“

Болничното помещение, в което само преди няколко секунди цареше невероятна врява, утихна и вътре се чуваха само стенанията на умиращия д-р Дугъл. Редник I-ви клас X си спомня, че чувал хлипане и детски плач от съседната стая.

Случилото се след това е малко неясно, но очевидно след като застреляли един представител на бялата раса, няколко души от взвода на Тайсън решили, че е най-добре да не оставят никакви свидетели. Заповядали на лекарите, сестрите и монахините да влязат в една от операционните и...

– Гара Джамейка! – провикна се кондукторът. – Тук се сменя влака за Ню Йорк. Следващата спирка е Бруклин.

Тайсън затвори книгата и се изправи. Маккормик не се помръдна от мястото си и с леко колебание предложи:

– Да ти я дам ли да я прочетете?

– Не.

Тайсън отиде на друг перон, за да вземе следващия влак, като се чудеше защо това се случи в такъв слънчев ден.

ГЛАВА ВТОРА

Погледна през прозореца на кабинета си и задържа поглед върху Парк авеню двацет и осем етажа по-долу. Дойде му наум, че една проява на американската мечта бе гнезденце в офис като неговия – разположен толкова високо, откъдето генералите на индустрията и търговията през работното време от девет до пет ръководят всекидневната борба срещу правителството, потребителите, социолозите и срещу самите себе

си. Когато влезе в кабинета си, Тайсън откри, че не изпитва особен ентузиазъм да се бори. И съвсем разумно престана да обмисля това свое откритие. Освен това някъде по пътя между Холис и гара Джамейка светът за него се промени.

Мис Бийл, секретарката му, го попита:

– Желаете ли да довършите писмото? Тайсън се обърна и я погледна.

– Довършете го сама.

Мис Бийл се изправи, стиснала папка до пищните си гърди.

– Добре ли се чувствате?

Тайсън я погледна право в очите. Мис Бийл, както много други секретарки, имаше невероятен усет към признаците на неразположение у шефа си. Лекото неразположение можеше да се преживее. Но твърде голямото я караше да мисли за опашката от безработни, на която биха се наредили и двамата.

– Разбира се, че не ми е добре. Добре ли изглеждат? – отговори той.

За момент тя загуби спокойствието си и изломоти:

– Не... вие... искам да кажа, че...

– Отложете деловия ми обяд днес и срещите ми за следобед – нареди й.

– Ще си тръгвате ли?

– Най-вероятно да.

Мис Бийл се обърна и излезе.

Тайсън огледа кабинета. Почуди се в какъв ли цвят са боядисвали кабинетите преди да се измисли бежовото.

Отвори гардероба и се огледа в голямото огледало на вратата. Беше малко по-висок от метър и осемдесет и, според него самия, изглеждаше добре. Изчетка сивия си раиран костюм, поопъна вратовръзката и жилетката си и прокара пръсти през русата си коса, за да я поизглади. Имаше няколко модела, в които изобщо не се вместише, няколко армии в света, в които съвсем нямаше да бъде описан като изряден офицер и господин.

Високите хора постигат по-големи успехи, така казваха изследванията в областта на успеха в бизнес средите. И все пак президентът на неговата корпорация бе висок едва метър и шейсет. В интерес на истината, повечето от главните служители в службата му, както и в компанията-майка, бяха по-ниски от метър и седемдесет. Но за това си имаше основателна причина, помисли си той: Всички те бяха японци.

Тайсън затвори гардероба и се доближи до бюрото. Седна и започна разсеяно да отпива студеното си кафе, после погледът му се отмести към някакви документи: Перегрин – Осака.

Когато Електронната авиационна компания „Перегрин“ бе погълната от „Осака“, Тайсън никак не се зарадва и оттогава насам, вече две години, не промени мнението си по този въпрос.

Не бе расист, разсъждаваше той, и все пак се чувстваше доста неудобно да гледа господин Кимура отвисоко, когато двамата разговаряха, а и слухът му малко се дразнеше, когато го наричаха Тайсун.

Японците са фини хора и присъствието им бе деликатно и изтънчено. Въпреки това движеха нещата с желязна ръка, а как го правеха, просто не можеше да се проумее. Без да са му напомняли, Тайсън сам се сети да свали своите спомени от стената: заповедта за производството му в чин офицер, почетната грамота и някои снимки – *objet de queete*, които преди бяха будили респект у негови клиенти от средите на Министерството на отбраната и на които бившият собственик и основател на „Перегрин“ Чарли Стутсман, гледаше доста благосклонно. Но сега те не пасваха на психологическия декор на новия режим. Освен това пъхната в дипломатическото му куфарче, към къщи се бе запътила и една снимка на баща му в униформа на летец от военноморските сили. На снимката се виждаше изстребителят „Грумън Хелкат“ на баща му, качен на палубата на ракетоносача „Лексингтън“, а на корпуса му бяха нарисувани три изгряващи слънца. Три свалени японца.

Един ден господин Кимура доста подробно разгледа снимката, но не направи никакъв коментар. Тайсън изчака една седмица преди да я свали.

Тайсън се изправи, взе тънката си папка и излезе от кабинета. Мина покрай бюрото на мис Бийл със съзнанието, че тя го наблюдава със зорките си очи.

ГЛАВА ТРЕТА

Тайсън тръгна на изток по 42 – ра улица и се отби в една малка книжарница близо до Централната гара. На маса с надпис „Нови заглавия“ имаше голям куп от въпросната книга на червени, черни и бели ивици. Най-отгоре бе изваден един екземпляр, за да могат хората да виждат заглавието. Тайсън го взе и го прелисти. Тук-там между страниците бяха разположени коли със снимки, а на всеки няколко глави

имаше класически военни картографски скици на Уей и околностите му. Книгата се отвори на титулната страница и той забеляза на нея автограф от Андрю Пикард.

– Авторът идва тук вчера.

Вдигна поглед нагоре и видя пред себе си млада жена, облечена в дънки и тениска, после каза:

– Ню Йорк е държава на книгите.

– Получихме ги миналата седмица – поясни тя. – Той купи един екземпляр лично за мен и ми написа автограф. Снощи я прелистих набързо. Опитвам се поне да попрехвърля основните книги, които получаваме.

Тайсън кимна с глава.

– Написана е в стила на големите битки. Видени през погледа на малките хора. – Тя се вгледа по-внимателно в него. – Вие били ли сте там? Искам да кажа, във Виетнам.

– Вероятно съм бил – отговори Тайсън. Тя се усмихна.

– Ами, препоръчвам ви я, особено ако сте били там. Но съвсем не е по моя вкус.

– В нея някъде би трябвало да пише за едно масово убийство във френска болница – предпазливо каза той.

Тя се навъси.

– Точно така. Доста отвратително е. – Замълча за момент. – Как можем да вършим такива неща?

Тайсън се зачуди как младите използват първо лице, за да се включат и да се обвиняват и те самите заради разрушителната политика на правителството и на военните. – Беше много отдавна. Ще купя книгата – кимна той.

* * *

Тайсън отиде до ъгъла на 42 – ра с второ авеню и влезе в „Райън Макфадън“ – една доста прилична ирландска кръчма. Спря на входа, докато свикне с тъмното осветление, приближи се и седна на бара. Клиентелата беше доста разнообразна – чужденци от близката резиденция на ООН, местни журналисти, работещи в сградата на „Дейли Нюз“ отсреща на улицата и бръщолевещи литератори, чието присъствие тук озадачаваше собствениците, които не насърчаваха този тип занятие. Мястото не се посещаваше от бизнесмени и той не очакваше да срещне някой от себеподобните си. Един от съдържателите, Дан Райън, го поздрави сърдечно:

– Бен, как се отнася животът към тебе? Тайсън прехвърли през главата си няколко отговора и накрая каза:

– Не много зле.

Райън му поръча скоч и сода с традиционното за всяка ирландска кръчма „Наздраве“. Тайсън вдигна чашата си:

– Slainte.

Райън се отдалечи, за да посрещне група новодошли в бара.

За пръв път откакто сутринта отвори книгата на Пикард, мислите на Тайсън се насочиха изключително към жена му: Марси не бе от онзи тип жени, които показват по телевизията, застанали непоколебимо до известните си съпрузи, обвинени в политическа корупция, злоупотреби или любовни афери. Тя бе доста независима и проявяваше своята лоялност селективно, както и би трябвало да бъде.

Марси не би била добра съпруга за един служител в корпорация и всъщност си имаше собствена кариера, както и собствено мнение. Някога, а и сега, тя беше против войната, против военните и против всичко, което не се вместише точно в собствените ѝ възгледи за света. Реакцията ѝ към книгата ще бъде съвсем категорична, помисли Тайсън.

Той отвори дипломатическото си куфарче и извади книгата. Сложи я на бара и набързо прегледа въпросната статия, защото всъщност нямаше никакво желание да я чете подробно, нито пък да вниква в нея; като някой, който е получил писмо, започващо със „Скъпи Джон...“ и известяващо за предстоящата ти смърт. Срещаше името си в различни варианти – Взвода на Тайсън, лейтенант Тайсън, хората на Тайсън, лекаря на Тайсън, радиосвързката на Тайсън...

Затвори книгата, допи питието си и си поръча още едно. След малко я отвори там, където бе подгънал едно ъгълче и прочете следния параграф:

Когато взводът се приближил, бил посрещнат от три противоречащи си сигнални знаци: знамето на Виетконг, знамето на Червения кръст и един бял чаршаф. Чаршафът навярно ги заблудил, че могат безопасно да прекосяват откритото пространство пред сградата. Внезапно затракала картечница и Лари Кейн бил застрелян на място. Муди и Питърсън били ранени. Взводът се прикрил и отвърнал на огъня.

От двамата пострадали раната на Муди не била сериозна, но положението на Питърсън било критично. Духът на взвода, който от самото начало не бил много висок, съвсем паднал. Сред войниците се породило чувството на безпомощен гняв и безсилие, чувството, че са подведени и измамени.

Тайсън кимна с глава сам на себе си. Да, това описание на ситуацията бе съвсем точно. Гняв и безсилие. Бяха изиграни. Не само от врага, но и от преките си началници, от главнокомандването, от шефовете във Вашингтон. Търсеха нещо или някой, на когото да си го върнат. Разсъждавайки в ретроспекция, Тайсън осъзна, че онези хора в болницата нямаха никакъв шанс.

Той прескочи една страница.

С влизането си в болницата Тайсън поискал незабавна медицинска помощ за двамата пострадали от неговите хора.

Главният лекар, някакъв французин – д-р Жан Монту – доста безцеремонно на поносим английски обяснил, че болницата работи по системата, при която се дава предимство на тежко пострадалите, за които все пак има някаква надежда, т.е. пациентите са толкова много, а персоналът и оборудването не достигат, така че на онези, за които е почти сигурно, че ще умрат – като Питърсън – не се оказва първа помощ, а тези, които са леко ранени – като Муди – ще трябва да почакаат. След това д-р Монту обърнал гръб на Тайсън и се заел с един виетконгски войник, чиято ръка била откъсната от шрапнел и който очевидно спадал точно към онази категория, която има право да получи медицинско обслужване.

Медицинското заключение на д-р Монту вероятно е било съвсем разумно, но преценката му по отношение на създалата се ситуация не би могла да бъде по-лоша.

Тайсън вдигна очи от книгата. „Съвсем правилно разсъждаваш, Пикард.“ Опита се да си представи лицето на д-р Жан Монту, но във въображението му се появи само ехидната физиономия на арогантния дребен французин. „Естествено, помисли си той, това се дължи на защитния механизъм на разума ми, който оправдава случилото се.“ Истинският д-р Монту се бе отнесъл към него с достойнство и учтивост. Онова, което тогава му се бе сторило безцеремонност, е било само умора. Отново се замисли, после, реши: „Не, Монту наистина беше един арогантен кучи син.“ Но не заслужаваше да умре заради това. Тайсън разклати питието си, после продължи да чете отгук-оттам:

Взводът на Тайсън, както споменах, от една седмица действал отделно от своята рота. Вече били понесли значителни загуби през предишните шестнайсет дни на офанзивата. От четирийсет души първоначално, сега били едва деветнайсет. Освен това вече седми ден не били ползвали почивка, нито пък получавали продоволствия.

Тези факти не целят да оневинят войниците за случилото се. Искаме само да дадем обективна картина на самата обстановка. Разбира се,

някои войници са били поставяни и в много по-трудни ситуации, изпитвали са и много по-големи несгоди, излагани са на много по-жестока враждебност и са страдали много повече от ужасите на войната, отколкото този нещастен взвод, без да вземаме под внимание, че...

Тайсън рязко затвори книгата. Запаля цигара и се загледа в издигащия се нагоре дим, после нервно погледна задната корица и се взря в портрета на Андрю Пикард. Снимката бе някак си странно замъглена, но той видя профила на мъж с брада приблизително на неговата възраст, облечен в светла риза с пагони. Виждаха се и някакви линии и Тайсън забеляза, че това всъщност са имена. Изведнъж разбра, че това е снимка на отражението на Пикард в тъмна лъскава повърхност и различи, че тази повърхност бе черната гранитна стена на мемориала в памет на Виетнам във Вашингтон.

Задържа погледа си върху необичайната снимка и се зачете в издълбаните в гранита имена на мъртвите, които изпълваха черната стена, преминаваха през отразения образ на Пикард – и продължаваха по обвивката на книгата. Сякаш излизаха извън времето и пространството, помисли си той; армията на мъртвите.

Отвори книгата и на вътрешната корица прочете: Андрю Пикард е завършил университета в Йейл. Бил е в морската пехота като офицер по обществената информация във Виетнам при Уей по време на офанзивата около Тет. Живее и работи в Саг Харбър, Лонг Айленд.

Тайсън поклати глава. Йейл. Вероятно е изкарал някоя лятна школа за взводни командири, след като се е дипломирал в университета, но е успял да си уреди топло местенце като офицер по обществената информация и да избегне необходимостта да командва действащ пехотен взвод.

Саг Харбър. Малък град северно от Хемптънс. Преди няколко години Тайсън бе наел там лятна вила. Смътно си спомни една крайпътна пощенска кутия, покрай която често минаваше, с две имена на нея – Пикард и Уелс, но не можеше да се сети къде точно я бе виждал. Оказа се, че пътищата на живота му се бяха пресичали с тези на Пикард, без да се засичат: Веднъж през 1968 – а при Уей, сетне през лятото на 1976 – а и съвсем наскоро в една книжарница на 42 – ра улица. Сякаш съдбата иска да ги срещне един с друг.

След третото уиски Тайсън си спомни една случка отпреди почти две години: Вкъщи му се обади някакъв мъж, който му обясни, че събира материали за книга за Виетнам. Спомняше си, че даде колкото се може по-малко информация, без да се издаде, че се опитва да се

измъкне. След няколко седмици мъжът отново се обади. Този път Тайсън бе груб с него и му затвори. Андрю Пикард. Тайсън поклати глава, спомняйки си името.

Отново прелисти книгата и заразглежда снимките. Както и в други подобни книги, видя снимките на военните командири: американците и техните съюзници – южноvietnamците от едната страна, vietkongците и северновietnamците – от другата. Като снимки на футболни отбори, помисли си.

Следваха зрелищни снимки: неприбраните тела на убитите, камиони, транспортиращи прибраните тела на убитите, цивилни, които плачеха и ридяха, коленичили пред безчувствените тела, зверски ранените и накрая – масовите гробове. Всичко бе в черно и бяло, което според него не бе много добре. Втората световна война бе в черно и бяло. Тази война бе цветна.

Тайсън спря да прелиства и се загледа в една снимка, заемаща половин страница. До разбития корпус на вражески бронетранспортър бяха застанали членовете на Първи взвод, рота „Алфа“, Пети батальон, Седма кавалерия. Бяха около четирийсет. Една групова снимка за спомен преди започването на празниците около Тет, преди загубите да намалят броя им с повече от половината.

Според него те имаха доста наперен вид, изглеждаха спокойни и неустрашими. До голяма степен това, разбира се, бе поза. Но той си спомни, че се снимаха през декември, 1967 година, някъде около Коледа, преди онзи съдбовен ден в Тет – 30 януари 1968 – ма, когато една сутрин в боевете при село Пху Лай „Алфа“ загуби една трета от хората си.

Въпреки всичко декември бе добър месец. Не валеше силно, вятърът бе топъл, а слънцето не бе толкова жестоко. През онзи месец не дадоха нито една жертва, а прибавиха няколко убити врагове за своя сметка. Поне Коледа мина без кръв. На това именно се дължаха самодоволните лица на хората от „Алфа“.

Тайсън видя себе си, щръкнал от люка на вражеската машина – Вождът на войната на върха на кулата на порутения вражески замък, а около него – победоносните му подчинени. Разгледа лицата по-подробно и успя да разпознае онези, които бяха обречени да умрат, и онези, които щяха да бъдат ранени. Взря се още по-внимателно, сякаш разучаваше план-програмата на някоя гимназия пред предстоящ педагогически съвет.

После затвори книгата и я пхна в дипломатическото си куфарче.

Взе питието си и забеляза, че ръката му леко трепери. Остави чашата на масата и си пое дълбоко дъх.

Тръгна към изхода, излезе навън под яркото слънце и пое надолу по тротоара. Когато стигна Пето авеню, мислите му вече се бяха върнали в настоящето. Започна да обмисля последствията от това публично разкритие. Замисли се и за своето бъдещо поведение, за семейството си, за приятелите и за кариерата си.

Засега опасността изглеждаше далечна и нереална, но това бе най-коварният вид опасност: тази, която човек не може или пък не би посрещнал с главата напред. Тя отначало ти се струва аморфна и безтелесна, но постепенно придобива форма, докато се опитваш да отричаш нейното съществуване, а после се материализира.

Това състояние на нещата му напомняше много онова време, когато внезапно през нощта джунглата утихваше. Там нямаше никого. Сетне бамбукът изпукваше от вятъра, но всъщност не духаше никакъв вятър. По краищата на гората се движеха сенките на луната, но не грееше никаква луна и нямаше никакви облаци, които да хвърлят сенки.

След това изведнъж, когато вече сърцето ти ще се пукне от очакване, се появяват тихите и безформени сенки – облечени в черно в черната нощ, вече без изобщо да се преструват, че не съществуват, устремени към твоето малко убежище, където досега си си въобразявал, че си в безопасност.

Тайсън спря и изтри потта от челото си. Огледа се, сякаш да се увери, че наистина се разхожда по тротоарите на Ню Йорк. После мислите му отново се върнаха към онова дъждовно утро в Уей. Струваше му се, че всичко се бе случило на една друга планета, в един друг живот, на някой друг човек. Онзи Бен Тайсън бе на двацет и пет години, мислеше си той, не бе женен, никога не бе държал бебе в ръцете си, нито пък бе виждал труп някъде другаде освен в погребалното бюро. Онзи Бен Тайсън имаше само някаква смътна идея за това какво са любовта, омразата, трагедията, състраданието и дори моралът. Нищо в спокойния му живот в Америка не го бе подготвило за Уей – 15 февруари 1968 – ма.

Въпросът, който стоеше пред него, все пак, бе следният: Готов ли е той сега да посрещне последствията от този ден?

ГЛАВА ЧЕТВЪРТА

Бен Тайсън взе влака в 1,40 от гара Пен и седна във вагона за

пушачи. Влакът прелетя през тъмните тунели на Манхатън под Източната река, после препусна волно под слънцето на Куинс. На гара Джамейка го очакваха обичайните реклами и съобщения, и търсенето на коловоза, от който тръгва следващият му влак.

Двайсет и две минути след Джамейка влакът спря на гара Гардън Сити и Тайсън слезе на огрения от слънцето перон пред причудливата сграда на гарата.

Усещаше уханието на дивите цветя, избуели покрай релсите. Инстинктивно се запъти право към къщи, после смени посоката и се изкачи на перона, водещ към центъра на предградието. Слезе по няколкото стъпала и пресече Хилтън Авеню.

Тайсън установи, че от няколко години насам не се бе прибирал у дома следобед в делничен ден. По улиците имаше деца, които се прибираха от училище пеш или с колела, разхождаха се майки с колички, движеха се линейки и пощенски коли, изобщо кипеше активен живот, типичен за хората в тези малки градчета, които трябваше да пътуват някъде другаде на работа. Почувства почти чужди улиците, на които бе прекарал детството си.

Тайсън се спря пред една живописна тухлена сграда със сводести прозорци. Тази стогодишна конструкция бе служила за конюшня на някогашното село, след това за училище, а по-късно за магазин. Сега бе приютила множество адвокатски кантори, където в Дикенсов стил безброй писарушки прекарваха ежедневието си, превили гръб над жалби и завещания. Той влезе в една кантора на първия етаж и застана сред празната приемна.

Премести дипломатическото си куфарче в лявата ръка и усети присъствието на книгата вътре; като тумор, помисли си, зародил се наскоро, току-що открит и очакващ своята диагноза.

На вратата в дъното се появи жена.

– С какво мога да ви помогна?

– Казвам се Бен Тайсън. Имам среща с господин Слоун.

Тя се усмихна, по името му спомняйки си кой е. Връзката на Тайсън със секретарката на Филип Слоун бе предимно телефонна.

– Аз съм Ан. Моля, заповядайте, седнете.

Тя изчезна, а след минута се върна с Филип Слоун, мъж на около петдесет. Слоун бе в невзрачен кариран костюм, с обувките и вратовръзката на клуба си, чиито цветове никога не си подхождаха с останалите му дрехи. Той поздрави Тайсън небрежно, после попита, докато глуховато прелисти бележника на секретарката си с уговорените срещи.

– Бен, бяхме ли се уговорили да се видим? Тайсън се запъти към входа за вътрешните кабинети.

– Няма да ти отнема много време, Фил.

Слоун хвърли един въпросителен поглед към секретарката си, после го последва, като го насочи към библиотеката.

– В кабинета си имам клиент.

Тайсън седна на дълга маса и заоглежда етажерките, изпълнени с книги. *Corpus Juris Secundum*. Законът на земята – кодифициран и индексирани, записал в изнурителни детайли и тъпа проза правата и задълженията в едно невероятно беззаконно общество.

Тайсън разтвори книгата върху махагоновата маса и я бутна към Слоун, Слоун хвърли бърз поглед на корицата и започна да чете.

Тайсън си запали цигара и се вторачи в отсрещната стена.

След известно време Слоун вдигна очи от книгата. На лицето му не се четеше нищо.

На Тайсън му стана ясно, че не възнамерява да говори, така че започна пръв:

– Джон Маккормик ми я показва тази сутрин във влака.

Слоун кимна с професионален жест, който не издаваше нищо.

Тайсън не обичаше особено много този човек. Но бащата на Слоун е бил години наред адвокат на семейство Тайсън и съвсем естествено бе Филип Слоун да продължи да се занимава с делата на Тайсънови. А Слоун бе добър професионалист, нищо, че не му допаднаше като човек. Тайсън се изправи.

– Исках само да те подготвя за това, преди да си го чул на игрището за голф или пък където и другаде да изчезнеш през тези слънчеви дни. Ако книгата предизвика някаква реакция спрямо мен, ще те информирам.

Слоун се поколеба за момент, после махна с ръка:

– Седни, Бен. Мога да ти отделя още някоя и друга минута.

Разбира се, че можеш, проклетнико, помисли си Тайсън. Този случай е един от онези, за които цял живот си мечтал. Но остана прав.

Слоун заговори, а гласът му звучеше загрижено.

– Да, това наистина е обезпокоително. – Помисли за момент. – Предполагам, че ти е дошло наум да заведеш дело.

Но Тайсън почти не го слушаше. Прекъсна го рязко:

– Може ли да ме подведат под отговорност заради това?

Слоун се вторачи в него без да продума нищо, след това отговори:

– Зависи.

– От какво?

– Очевидно от това доколко написаното е вярно. – Спря за момент, после продължи: – Би ли седнал, Бен? Дай да видя отново книгата.

Тайсън седна и отново извади книгата от дипломатическото си куфарче.

Слоун я заразглежда. Прочете написаното върху меката обвивка, разгледа индекса, после прелисти набързо страниците. Вдигна очи към Тайсън.

– Издателят е известен. Като че ли авторът има доказателства. Книгата е анотирана и има списък с библиография. Прилича ми на добре свършена работа.

Тайсън сви рамене. Слоун продължи:

– Нали знаеш, Бен, каквото и да си говорим тук, всичко си остава между нас. – Пое си дълбоко дъх: – Е?

Тайсън се поколеба:

– Виж, това, което искам да ми кажеш, е дали аз... или момчетата, които командвах... можем да бъдем съдени.

Гласът на Слоун прозвуча някак остро:

– За какво? все още не си отговорил на въпроса ми.

– За убийство!

Слоун се облегна назад и се замисли за момент, после отговори:

– Според закона няма давност за убийствата. Лицето на Тайсън остана спокойно. Слоун го погледна:

– Въпреки че в този случай ще трябва да се произнесе Министерството на отбраната.

– Какво значи това?

– Ще трябва да те призват отново в армията. Тайсън кимна.

– Могат ли да го направят?

– Точно това е въпросът. Ако не могат, тогава никакъв граждански съд не може да те съди. Както виждаш, трябва да бъдеш изправен пред американския военен съд, иначе не може да има процес. Вече има такива прецеденти.

– Сигурен съм, че има – Тайсън се замисли за момент. – Добре, кой е най-лошият сценарий? Призовават ме в армията. После какво?

– Ключът тук е в свидетелите. Има ли някой от бившия ти взвод, който би свидетелствал срещу теб?

– Очевидно има. Слоун поклати глава.

– Да разговаряш с един писател не е същото, като да даваш показания пред военен съд.

Тайсън мълчеше.

Слоун въртеше молива в пръстите си.

– Виж, този случай си е едно мнимо обвинение в престъпление, извадено на бял свят от някакъв писател след седемнайсет-осемнайсет години... Боже мой, толкова отдавна ли беше? Както и да е, много години след като, както се твърди, това е станало. Писателят цитира три източника за своята информация: двама анонимни войници, за които твърди, че са били от твоя взвод и чиято анонимност защитава, и една монахиня от смесен евроазиатски произход, идентифицирана само като сестра Тереза, за която казва, че е единственият оцелял свидетел след похищението. Познаваш ли тази сестра Тереза?

Преди да отговори, Тайсън се поколеба:

– Познавах я...

Слоун не обърна внимание на това и продължи:

– Както и да е, имаме работа с едно престъпление, извършено в чужда страна, с която в момента нямаме дипломатически връзки...

– Знам всичко това.

– ...по време на военна операция, по време на война, а ти не си споменат сред хората, които са били пряко обвързани с това... изстребление.

Тайсън гледаше книгата, която лежеше между тях.

– Добре, а сега каква е лошата новина? Слоун се наведе напред:

– Сам знаеш. Като командир...

– Отговорен за действията на моите подчинени, нося пълна отговорност и т.н. и т.н. Да, знам.

– Застрелял ли си някого?

– Не.

– Присъствал ли си по време на посочените убийства?

Тайсън започна да обяснява, но внезапно отсече:

– Пикард казва, че съм бил.

– Пикард не е бил там, питам теб.

– Не, дори не съм бил там. Делото е приключено.

– Страхувам се, че не е, лейтенанте – Слоун почука с молива си по масата. – Окей, още веднъж ще изиграя ролята на застъпник на дявола. Или пък на военен обвинител, ако предпочиташ. Имайки предвид това, което е написано тук, аз като обвинител искам да знам дали ти всъщност си издал заповед да бъдат извършени въпросните убийства или пък си предприел нещо, за да ги предотвратиш. Искам да знам дали си знаел за тях и не си докладвал, или дори дали е трябвало да знаеш за тях или пък да ги очакваш. Защото, ако само едно от тези неща е вярно, тогава

военна прокуратура ще те обвини във въпросните убийства така, сякаш ти си ги извършил със собствените си ръце.

След кратко мълчание Тайсън въздъхна и се обади:

– По-високият чин си има своите привилегии.

Слоун се изправи и отиде в другия край на библиотеката. Измъкна един дебел том някъде от по-горните рафтове и го изтри от прахта, после го остави на масата.

– Какъвто и процес да заведе военната прокуратура срещу теб, най-вероятно отчасти той ще се основава на precedentите и принципите, установени при Нюрнбергския процес срещу военните престъпления на нацистите и при процеса в Токио срещу военните престъпления на японците.

– Имам си добра дружинка.

Докато говореше, Слоун прелистваше книгата.

– Естествено, целта на тези процеси бе да се стегне примката около врата на нашите врагове. Но някои от тези precedentи са се върнали отново в Америка, за да преследват чистата съвест на ония от Министерството на сухопътните войски. – Спря да прелиства страниците. – А това е прочутият процес срещу генерал Ямашита, главнокомандващ японските сили на Филипините. Американците обвиниха Ямашита, че „в противоречие на закона се е отнесъл безсъвестно и не се е справил със задълженията си на командир“, като разрешил на хората под негово подчинение „да извършат брутални зверства и други тежки престъпления“. – Слоун погледна бегло към Тайсън. – Никъде не се твърдеше, че Ямашита лично е извършил някое от посочените зверства, нито, че е заповядал тяхното изпълнение, нито пък дори, че е знаел за тях. В обвинителния акт просто се казваше, че по време на командването си не е успял да предвиди какво могат да извършат неговите подчинени, че е трябвало да знае какво могат да извършат и не е успял да осъществи ефективен контрол над своята войскова част според съответните обстоятелства – Слоун затвори книгата. – Генерал Ямашита бе обявен за виновен и бе обесен.

– Благодаря ти за успокояващия разговор, Фил. Слоун погледна часовника си.

– Трябва да се връщам при клиента си – изправи се той. – Виж, въпросът дали е „трябвало да знае“ и други такива е малко неясен. Военният съд няма да те обвини в нищо след всичките тия години, ако не си присъствал лично на инцидента. А ти присъствал ли си?

– Твърде е възможно – Тайсън стана.

– А взе ли участие по някакъв начин? Все още не съм много наясно каква точно е била твоята роля в този случай.

Тайсън взе дипломатическото си куфарче.

– Е, всичко бе много отдавна, Фил. И аз самият трябва да помисля каква точно беше моята роля.

Слоун сякаш не бе доволен от уклончивия отговор. Направи няколко крачки към вратата и се обърна:

– Най-добрата защита е агресивното нападение. Това важи за футбола, борбата и закона. Трябва добре да си помислиш и да заведеш дело срещу Пикард. Ако не го направиш, това ще направи впечатление на правителството и военните, и може да окаже влияние на решението им какво точно да предприемат. – След като не получи отговор, добави: – Освен това помисли как ще реагират твоето семейство, приятелите ти, колегите ти, ако не заведеш дело за клевета.

Тайсън вече го бе направил. Той знаеше, че Слоун иска да го примами, задавайки му по заобиколен начин въпроса: По обвинението в убийство, Тайсън, признаваш ли се за виновен или не?

– Разбира се, че ще помисля – Въздъхна той. Слоун кимна леко с глава.

– Добре, Бен, дръж ме в течение, ако се появи нещо друго. И ми остави книгата, ще я прочета внимателно. Купи си друга и направи същото.

Излезе, а Тайсън го последва. Разделиха се в коридора.

– Не давай никакви изявления, нито публично, нито пред частни лица – допълни Слоун.

Тайсън го погледна през рамо.

– Изобщо нямам такива намерения.

– Поздрави Марси.

Тайсън напусна кантората и тръгна по булеварда, засенчен от дърветата. Опасността сега бе по-ясна и осезаема, мислеше той, което до известна степен го караше да се чувства по-добре. Но на звяра му бе пораснала още една глава, а зъбите му се оказаха много по-големи, отколкото му се сториха отдалече.

Бен Тайсън отново пресече Хилтън Авеню и влезе в градската библиотека. Качи се право горе, в отдела за правна литература. След като се порови из рафтовете, седна на една от масите с четири дебели книги пред себе си. Извади бележник и озаглави първата страница: Доклад на върховната военна комисия относно масовите убийства в Май Лай. На втората написа: Военно право на Бърн. На четвърта и пета: Наказателен

кодекс на военното правосъдие и Ръководство по въпросите на военния съд.

Отвори доклада на върховната военна комисия и започна да чете, като от време на време си записваше нещо. След половин час сложи книгата настрана и отвори Наказателния кодекс на Военното правосъдие. Познаваше този кодекс и бе почти сигурен, че не се е променил през последните осемнайсет години, откакто го бе отварял за последен път. Военните закони се променят със скоростта, с която еволюира всеки нов вид от живата природа.

Като офицер бе участвал във военни процеси и към военния съд бе изпълнявал ролята и на защитник, и на обвинител. Установените военни закони му се струваха справедливи, логични и дори толерантни. До известна степен те се основаваха на здрав разум, който, инстинктът му подсказваше, не бе присъщ на гражданското право. И въпреки това в някои от военните процеси, на които бе присъствал, особено в тези отвъд океана, имаше нещо сюрреалистично: сурови, зловещи процеси, малко в стил Кафка, чиято единствена задача е колкото се може по-бързо и побезшумно да превърнат обвиняемия във виновен.

Тайсън прехвърли набързо основните части от Наказателния кодекс, записа си нещо, после прегледа Ръководството по въпросите на военния съд. Книгата всъщност представляваше папка, в която бяха защитани отделни листове. Прелисти ги набързо, по-скоро от любопитство и някакво странно носталгично чувство, отколкото заради самото правосъдие. Ръководството бе почти като буквар, нещо като описание и сценарий за военен процес – от всичко по малко. Думите на всички участници бяха подробно изписани в черно и бяло. Като офицер той бе прибягвал до това ръководство само в случаите, при които всички улики и доказателства водят до военен съд.

Тайсън затвори папката, потри очи и се изправи. Светлината от гледания на запад прозорец гаснеше и наоколо бе настъпила тишина, неестествена дори за библиотека. Тайсън погледна часовника си. Наближаваше шест часа. Събра записките, пхна ги в куфарчето си и си тръгна. Излезе от сградата и отиде във военния мемориален парк – малко зелено пространство между библиотеката и жп гарата. Пристигна някакъв влак и наоколо имаше коли и таксите с посрещачи. Отвъд улицата големият хотел изглеждаше спокоен сред засенчения от дървета парк.

В главата му все още се въртяха редове, които прочете в книгата на Бърн и Доклада на върховната военна комисия. За момент си бе помислил, че навярно в случая законът не го лови; че времето, разстоянието и

пътищата на собствения му живот го бяха разделили завинаги от онази воняща, малка, измазана в бяло болница. Но вече не бе толкова сигурен.

Тайсън внезапно спря, обърна се и закричи отново. Виждаше се, че е в своята изгладена офицерска униформа и отново седи в съдебната зала, но не от страната на правораздаващите, а от страната на обвиняемите. Задържа тази картина в мислите си, опитвайки се да си я представи, но после я прогони от страх да не се превърне в реалност.

Запъти се към Франклин Авеню, където имаше книжарница. Знаеше, че след това трябва да тръгне право към дома си – към семейството си, без изобщо повече да се отклонява.

ГЛАВА ПЕТА

Бен Тайсън се изкачи по павираната алея към къщата си – сграда, строена преди войната в стила на първите холандски заселници. Намираще се на една приятна улица, опасана от величествени брястове.

Сградата изглеждаше много добре с белите си кедрови дъски, с кепенците, с четириискатния си покрив и холандските капандури, покрити с червеникави плочки. От двете страни на вратата с черна каса стояха два фенера, а през полукръглия прозорец над входа се виждаше полилелят в преддверието.

Той отключи пощенската кутия и измъкна оттам цял куп – повечето неща бяха третокласен боклук, който му напомняше, че живее в доста престижен район и че е в списъка на всякакъв вид служби, чиито услуги могат да се поръчат по пощата. Досети се, че Марси все още не се е прибрала.

Натисна бравата и установи, че е отключена, което означаваше, че Дейвид си е у дома. Влезе и се привикна:

– Дейв!

Стените и подът се тресяха от стереофоничен шум, идващ откъм втория етаж, с децибели около четири по скалата на Рихтер.

Тайсън метна пощата на масичката в коридора, мина през всекидневната и отиде в кабинета си в задния край, или както го наричаше Марси – „нашия кабинет“. Когато баща му я чу да изрича тези думи за пръв път, щеше да получи втори инфаркт.

Тайсън хвърли якето си на стола зад бюрото и седна в един фотьойл. Започна да разглежда стаята, чийто първоначален облик, издаващ типично мъжко присъствие, вече бе променен и превърнат в облик от

среден род от Марси, която безразборно бе струпала тук най-различни неща, подсказани от фантазията ѝ. Онова, което не ѝ допаднаше, просто не присъстваше в стаята – най-вече неговите спомени от военните години, които сякаш не можеха да си намерят свое собствено местенце.

Останалата част от къщата, привидно запазила традициите си, също бе преминала през подобна трансформация. Единствено стаята на Дейвид, в която все още си стояха кленовите мебели от юношеските години на Тайсън, т.е. от около 1953 година, и досега не носеше отпечатъка на Марси. Дейвид бе проявил силно чувство за териториална собственост, което Марси не успя да пречупи, въпреки че Тайсън бе почти сигурен, че момчето изобщо не го е грижа за мебелите.

Според него Марси бе насилник-утопист. В къщи живееше като в комуна. Решенията вземаха заедно, домашната работа вършеха заедно, дяляха и вещите, и мислите си. И въпреки това на Тайсън му се струваше, че не получава своя дял. Ако не друго, то той, според него, работеше много повече и печелеше два пъти по-добре. Въпреки че Марси не би използвала думите на Маркс, нейното философско обяснение на нещата можеше да се обобщи така: От всекиго според способностите му, всекиму според потребностите. Очевидно неговите нужди бяха по-малки, макар че всякакви забележки по отношение на това, че възможностите му са по-големи, бяха посрещани с ледена тишина. Често се опитваше да ѝ обясни, че е участвал във война, чиято цел е била да не позволи една страна да бъде ръководена по начина, по който се ръководят нещата в неговия дом. Но това също бе загубена кауза.

Тайсън отново подаде глава навън от стаята и се заслуша в касетофона. Примитивно, Музика за джунглата. Не можеше да разпознае песента, ако това изобщо беше песен. Но не можеше и да отрече, че музиката въздействаше по някакъв начин на едно първично ниво.

Той извади от куфарчето си двете книги, които бе купил днес: един роман с меки корици от Пикард – „Търсенето“ и „Уей: смъртта на един град“, които го бяха вкарали в разходи с още осемнайсет долара и деветдесет и пет цента. С тази скорост книгата можеше да влезе в списъка на бестселърите в „Таймс“ и да направи Пикард милионер.

Той остави романа настрана и отвори книгата за Уей. Набързо плъзна поглед по някои от страниците, които не се отнасяха до болница „Милосърдие“. Установи, че Пикард не е съвсем лош писател. Книгата бе написана в стила, харесван от популярните историци: наблягаше се на личната трагедия, имаше анекдоти, предаваха се интервюта с някои оцелели – като се започнеше от селяни и редници, та се стигнеше до

генерали и управители на местни провинции. Освен това беше импресионистична – една голяма картина, нарисувана или загатната от множество малки мотиви като у Съора.

В една от първите глави прочете следното:

Уей. Градът бе сякаш неосезаем. Той бе от онези малки перли на света, които надхвърлят значението на думата „град“. Това бе душата на Виетнам – и Северен, и Южен. Беше център на образованието, културата и религията; едно историческо, запомнящо се място, седалище на старата анамска империя в продължение на двайсет и един века. И като всички велики градове, той бе смесица между хаотичното и изящното, между градската проза и селската пасторалност. Имаше повече виетнамски, отколкото френски дух, но старите кафенета по южния край на река Пърфъм все още бяха запазили колониалното влияние, а огромната катедрала „Пху Кам“ свидетелстваше за религиозната толерантност на жителите на града.

Уей представляваше една разнородна смесица от архитектура, мизми, звуци и усещания. Сякаш бе толкова реален, колкото и чуждоземен. Той възплащаваше сърцето и душата на нацията и докато съществуваше виетнамският народ – от обикновения селянин до корумпирания политик от Сайгон, имаше основания да храни някакви надежди за своето добро бъдеще...

– Здравсти, татенце.

Тайсън затвори книгата и вдигна поглед към сина си.

– Здравей, Дейвид.

– К'во четеш?

– Опитай пак.

– Какво четеш?

– Една книга. Не беше прибрал пощата.

– Но пък изхвърлих боклука.

– Оставил си външната врата отключена.

– Внесох млякото и вестника. Къде е мама?

– И аз това исках да те попитам. Дейвид се усмихна.

Тайсън изгледа сина си. Момчето се обличаше добре, но в момента на мода бяха най-различни величествени шедьоври на шивашкото изкуство. Косата му не бе много дълга, можеше да разгневи най-много един старши сержант, а момчето беше красиво, въпреки че Тайсън смяташе, че е твърде слабо, като майка си. Но и като майка си беше тъмен, а имаше и нейните впечатляващи зелени очи. Дейвид се доближи и надникна в книгата.

– Хю, а?

– Произнася се „Уей“. Французите дали латинската азбука на вьетнамците, сетне объркали произнасянето на всичките им думи.

– А-а, това било за Виетнам.

– Точно така.

– Какво ще има за вечеря? Твой ред е да готвиш тая вечер. Аз отговарям за реда в кухнята. Мама сервира.

– Така ли?

– Може да провериш в графика – каза Дейвид с едва скрито презрение и взе „Търсенето“. – Какво е това?

– Една друга книга. Обзалагам се, че си виждал тоя тип книги в някой музей или по телевизията. Често ги филмират.

Дейвид не обърна внимание на сарказма на баща си и започна да разглежда корицата, после прочете написаното отзад.

– Свещеният граал. Чел съм нещо за това. Крал Артур. Истинска история ли е?

– Това е легенда, а легендата е като истината, но легендата също е и като мита, а митът е като лъжа. Схвана ли?

– Не. – Погледът му отново се спря на книгата за Уей. – А това истинска история ли е?

Тайсън не отговори. Дейвид остави романа в другия край на масата.

– Нещо не е в ред, а, татко? Тайсън се замисли за момент:

– Не ми се говори сега.

– Да не би да се развеждате с мама?

– Поне аз не знам такова нещо. Дейвид се усмихна.

– О'кей. По-късно можем да проведем едно семейно съвещание.

В гласа му Тайсън отново долови нотки на подигравка.

– Има проблеми, Дейвид, които не могат да бъдат разрешени от семейните съвещания. На този свят съществуват някои неща, с които децата не бива да се обременяват.

– Това го кажи на мама.

– Непременно. Но ще разговарям и с теб за онова, което ме тормози, без да те посвещавам във всички подробности.

– О'кей. – Момчето се поколеба, после предложи: – Искаш ли да поръчам вечеря по телефона?

– Да, ако обичаш. Нека бъде изненада. Без пици обаче.

Дейвид кимна и тръгна към вратата. Тайсън усети, че му се иска да каже още нещо, но не го насърчи. Дейвид излезе, а той стана и отиде до барчето в секцията. Наля си един малък „Драмбюи“.

Понякога се питаше дали не трябваше да имат повече деца. В неговото семейство бяха четири – другите три бяха момичета. Марси имаше трима братя и той подозираше, че тя самата не се е чувствала много добре сред тях. От своя страна неговите сестри се бяха отнасяли много мило с него. Дейвид щеше да израсне както без любовта на братя и сестри, така и без съперничеството, типично за децата в едно семейство. Решението, че няма да имат повече деца, се наложи преди осем години, когато се роди Джени, която живя само една седмица, разболя се и умря. Според Марси това се дължеше на синтетичните наркотици, които бе взимала в колежа. Тайсън предположи, че може би причината е някъде другаде. Техният пастор, преподобният Саймс, каза, че такава била Божията воля. Лекарите нямаха никакво мнение по въпроса.

Въпреки това Дейвид бе абсолютно здрав и Тайсън понякога си мислеше, че си струва да опитат отново. Но и двамата бяха на мнение, че не биха могли да се справят с едно ненормално дете, ако то оживееше.

Тайсън се отърси от тези мисли и взе книгата за Уей. Погледна индекса, за да види дали името му не се появява и някъде другаде освен във връзка с инцидента в болница „Милосърдие“. Имаше бележки на автора на две места. – В началото на книгата и към края. Отвори на първите страници и се зачете така както си беше прав:

Гадателите бяха предсказали, че годината на Маймуната ще донесе лош късмет, и никога преди това думите на пророците не са били потвърждавани толкова скоро. Не бяха изминали и три часа от началото на Новата година, когато започна офанзивата на врага.

Независимо от злокобното предсказание в онзи ден в Уей царяло празнично настроение. Това било времето за традиционните събирания на цялото семейство, за пирове и празнични улични шествия. Било нещо като Коледа: Нова година и Марди Грас се слели в едно. Край семейните олтари хората славели предците си, а в безбройните пагоди и храмове в града се провеждали религиозни обреди. По улиците се развявали дракони от хартия, а в небето свистели ракети и фойерверки, сякаш предвещаваха лошата поличба.

Имало обявено примирие, но военните били неспокойни. Американските части били както винаги нащрек, а южновиетнамските командващи отменили отпуските за празниците в някои от войсковите си части, но не във всички. Близо половината от въоръжените сили на Виетнам и голям процент от главните военкомандващи били свободни от дежурство. А може да се предположи, че и голяма част от дежурните

също се били увлекли в посрещането на празника.

Вечерта на 30 януари седем хиляди войници от Четвърти, Пети и Шести полк на северно-vietнамската армия в парадни униформи прекосили с бодра маршова стъпка мостовите над каналите в южните предградия на Уей. И никой не ги спрял.

Вътре в самия град още хиляди други vietконгски войници се били слели с многолюдното празнуващо множество. Около града били разположени и други вражески формирования и чакали, готови за огън. Краят на Уей приближавал.

Но битката при Уей в действителност започнала много по-рано през същия ден, въпреки че по онова време никой не обърнал особено внимание на първите изстрели. Рота „Алфа“ от Пети батальон на Седма батарея – Първа въздушна кавалерийска дивизия патрулирала през онзи късен следобед в един район на шест километра западно от града. Ротата, наброяваща почти двеста яки мъже, била под командването на капитан Рой Браудър от Анистън, Алабама. Рота „Алфа“ тъкмо предприела обичайното претърсване на селцето Пху Лай, за което се предполагало, че е изоставено, когато ненадейно войниците се натъкнали на едно подразделение добре въоръжени вражески елементи, по-късно идентифицирани като Девети северно-vietнамски полк, наброяващ повече от хиляда души. Вражеският полк се криел в селото в очакване на среднощното си нападение на Уей.

Командир на Първи взвод на рота „Алфа“ бил лейтенант Бенджамин Тайсън, за когото ще научим повече подробности по-нататък. Взводът на Тайсън в действителност бил вътре в селото, когато, според очевидец, когото условно ще нарека редник I-ви клас X по причини, които ще ви се изяснят по-късно, „изведнъж мястото започна да се движи. Искам да кажа, че купите сено се разтвориха, а от кладенците и разни дупки в земята започнаха да излизат ония,“ тревопасните „. Жълти стояха и по прозорците и вратите на кръчмите около площада на селото, а ние бяхме в средата. Сякаш това бе един кошмар. Не можех да повярвам на очите си. Стори ми се, че мина доста време, преди да започне огънят. Но навярно това са били само няколко секунди. После всичко експлодира.“

* * *

Тайсън осъзна, че без да забележи, отново се бе озовал на стола си. Поклати глава. Любопитно му бе след толкова много години да разбере, че ротата му е била първата войскава част, която е влязла в бой с врага преди всъщност да е започнала самата офанзива около Тет. А пък и

нали намиращите се на бойното поле офицери и войници рядко са свидетели на големите събития. И въпреки че никога преди това не му бяха казвали, че си е имал работа с близо хиляда души вражески войници, беше уверен, че е точно така. Хора като Пикард имаха склонност да дават изчерпателна информация за вида и целите на войсковите подразделения, които в момента изглеждаха незначителни, но впоследствие даваха възможност на много хора, ветерани като него, да осъзнаят онова, което се бе случило. Ако изобщо искаха да го осъзнаят.

Отново наведе глава към книгата. Проза се, защото му се доспа. Книгата се изплъзна от ръцете му и падна на пода.

– Какво, по дяволите, ще правим сега? Какво? Какво? Какво ще правим сега?

Тайсън бе залегнал на селския площад, а до него лежаха мъртви радистът и командирът на отделението. Той се обърна към стрелеца, ранен наблизко и му отговори:

– Ще умрем.

Картечен огън разцепваше площада, реактивни гранати избухваха между живите и мъртвите. Никога досега не бе чувал, нито пък бе виждал такъв непрекъснат и мощен обстрел и никога досега не бе заемал такава открита позиция по време на сражение, за да види с очите си колко бързо може да се стопи в отвъдното една войскава единица. Не знаеше тактика, която да може да ги измъкне от кръвопролитие на този кален площад. На човек не му оставаше нищо друго, освен да чака реда си да умре, или пък да се изправи и да сложи край на всичко.

Една реактивна граната падна точно пред лицето му и блисна мръсна вода в очите му. Тайсън я гледаше вторачено, потънал почти до половина в калната локва, с пълното съзнание, че това е последното нещо, което вижда в живота си. Но тя не избухна и той по-късно научи от другите, които също като него бяха гледали зеленикавото смъртоносно яйце право в очите, че много от тези руски гранати не са били в ред. Някой недобросъвестен работник от завода за муниции във Волгоград, наквасен до ушите с водка, не си бе свършил добре работата и сега-засега Бен Тайсън бе жив.

Един куршум обръсна дясното му ухо и той изкрещя по-скоро от изненада, отколкото от болка. Видя, че някои от момчетата му ставаха и да затичваха нанякъде, но веднага след това падаха, покосени от огъня, и той се чудеше накъде ли тичат, защото огънят на площада идваше от всички страни. Бяха откъснати от останалата част на ротата и нямаха нито необходимия брой хора, нито нужното снаряжение, за да се

измъкнат. Искрено се молеше смъртта му да бъде моментална. Измъкна автоматичния си пистолет, калибър 45, за да го приготви, в случай, че го хванат жив.

След това, сякаш Господ чу нечия молитва, един от куршумите уцели димна сигнална ракета, закачена на колана на убит войник, проснат на десет метра пред Тайсън. Тайсън гледаше как червеният пушек се извисява бавно над мъртвото тяло, като че ли кръвта на боеца изтичаше в някакво пространство без гравитация.

Откачи сигнална ракета от своя колан, разви капачката и я търколи на няколко метра от себе си. Ракетата изпука и заизпуска зелен пушек в тежкия зловонен въздух. По целия площад започнаха да пукат димни ракети, сякаш оцелелите от взвода му осъзнаха, че може и да има някакъв изход за тях. Над зоната на смъртта се издигаха плътни пушеци в червено, синьо, жълто, оранжево и зелено.

За момент врагът загуби ориентация и пренесе огъня в дълбочина, както обикновено става при подобни обстоятелства; започнаха кръстосан огън по собствените си позиции отвъд площада.

Тайсън се протегна и измъкна радиотелефона от вдървените пръсти на радиста до себе си. Овладея треперещия си глас и повика капитан Браудър.

– Мустанг – 6, тук е Мустанг – 16. Измъкваме се по същия път, по който дойдохме. Можете ли да ни посрещнете някъде по трасето?

Радиото изпука и от другата страна се обади гласът на Браудър с хладнокръвието на човек, свикнал едновременно да говори по радиотелефона и да се прикрива от куршумите.

– Тук Мустанг – 6. И при нас огънят е много силен в момента. Все още сме в началото на селото, но ще се опитаме да се свържем с вас. Пушекът идва от вас, предполагам.

– Точно така. Ще се ориентирате по пушека. Ще трябва да изоставим убитите.

– Ясно.

– Какво става с въздушните десантчици и артилерията?

– Тръгнаха вече. Но не ги чакайте. Раздвижете задниците си сами. Татенцето идва. Късмет, приятел.

– Прието, край.

– Прието, изключвам.

Тайсън се изправи на едното си коляно и се провикна през пушека и шума:

– Изтегляй се! Оставете убитите, вземете ранените и внимавайте да

не пропуснете някой от оцелелите!

Първи взвод на рота „Алфа“ започна да се изтегля от затъналия в кал площад. Момчетата лазеха, тичаха и се препъваха през забуления в пушек пазарен площад към най-близките колиби наоколо. Подпалваха колибите със запалителни гранати, хвърляха и последните си сигнални ракети и мятаха гранати със сълзотворен газ зад гърба си. Стреляха с автомати М – 16, с картечници, пушки, гранатомети, минохвъргачки и пистолети, без изобщо да жаят мунициите, което свидетелстваше за обзелото ги отчаяние. Сражаваха се за всеки метър, като оставяха след себе си една горяща ивица през Пху Лай в усилието си да се измъкнат от клопката, откъснала ги от основната им войскова част.

Срещата с ротата им се осъществи на тесен междуселски път, минаващ между някакво езеро с патици и една кочина. Предадоха ранените на войниците от Втори и Трети взвод, които не бяха толкова уморени, да ги занесат до една бетонна пагода, където се бяха събрали четиримата лекари на ротата. Врагът все още продължаваше стрелбата, но огневите линии така се бяха замъглили, че за момент рота „Алфа“ преустанови огъня.

По пътя с небрежна походка се зададе Браудър – набита фигура, покрита цялата в пепел. Обърна се към Тайсън доста рязко:

– Е, момчето ми, до гуша бяхте затънали в лайна, но се измъкнахте. На всичкото отгоре и мен накарахте да газя до колене в оная гадост.

– Благодаря, че дойдохте.

– Да-а. Е, можем да си набележим свой периметър тук, да се окопаем и да се бием, докато ония се оттеглят. Или пък да си дадем почивка и да си плюем на петите през онова лепкаво оризище, откъдето дойдохме. Какво ще кажеш?

Тайсън потри кървящото си ухо.

– Тая работа не ми харесва. Жълтите са твърде много, имат достатъчно боеприпаси и са големи задници. Според мен те са много повече от нас. Време е да се омитаме.

– Но трябва да измъкнем ранените, освен това имаме и убити.

Тайсън поклати глава.

– Струва ми се, че тоя път тези гадове няма да се откажат и да офейкат. Мисля, че ако останем, ще ни довършат.

Браудър се замисли за момент, после кимна.

– Давай да се измъкваме, докато не са ни нападнали отново. Ще заповядам на артилерията и бомбардировачите да съдерат задника на онова лайняно село.

Браудър се обади по радиостанцията и издаде заповед за оттегляне. Когато хеликоптерите „Кобра“ пристигнаха, бяха изненадани от тежкокалибрения противовъздушен огън, който ги посрещна. Един от тях се разби и пламна сред селото. Артилерията прашаше заряд след заряд със запалителен бял фосфор, така както бе наредил Браудър и цялото село бе в пламъци, когато рота „Алфа“ стигна до оризището, очертаващо западната му граница.

С мъка напредваха през прогизналите оризища; носеха ранените и някои от убитите, малко по малко оставяйки след себе си снаряжението. Тайсън видя един ботуш, залепнал в тинята. Врагът продължаваше да стреля след тях, но рота „Алфа“ не му обръщаше внимание. Единствената им цел бе да се отдалечат колкото се може повече от Пху Лай.

Хеликоптерите и оръдията прикриваха изтеглянето им, което си бе чисто бягство. Врагът не ги последва през откритите оризови поля, а се скри в подземните си бункери и тунели, за да изчака да спре дъждът от огън и стомана.

Рота „Алфа“ се събра на едно по-високо и сухо местенце – селското гробище. Изчистиха оризовите пивавици от телата си и започнаха да копаят. Навсякъде изскачаха човешки кости и скоро цялата червеникава земя наоколо се покри с тях. Закрепиха черепите по краищата на окопите и наоколо се получи кръг с ухилени черепи, които изглеждаха снежнобели на фона на току-що изровената пръст. Някой бе попаднал на пресен гроб и вонята, която се разнесе отвътре, го накара да повърне. После побързаха да заровят гроба.

Взводните сержанти изготвиха списъци с пострадалите. Офицерите ги прегледаха и пресметнаха: петима убити; трийсет и осем ранени, от които десет в критично състояние; петнайсет липсваха, и по радиото Браудър съобщи в щаба на батальона, че се очаква броят на убитите да е много по-голям, но това съвсем не му спести укорите, че е оставил американци зад себе си.

При други, по-нормални обстоятелства, мислеше Тайсън, и той, и Браудър щяха да бъдат освободени от командните си постове заради фиаското в Пху Лай. В края на краищата това си бе разгром, а един разгром означаваше своего рода грешка. Но в нощта на 30 януари, по думите на Рой Браудър, лайната се разпискаха върху онези мъжаги и на тях им бе спестено унижението да се сражават в такъв вид. Баналности като тая шибана история при Пху Лай бяха простени и забравени в резултат на общото объркване и паника, които обзеха потресената нация през последвалите седмици. В края на краищата, каза Браудър, намигвайки с

едното око, всички – от главнокомандващите до началника на военното разузнаване, я бяха оплескали за това, че не се бяха усетили какво именно се задава. Когато след някой и друг ден Браудър остана малко по-свободен, се кандидатира за орден „Сребърна звезда“ и насърчи Тайсън да направи същото, но той не послуша съвета му.

Рота „Алфа“ прекара една неспокойна нощ сред костите на умрелите и вонящата пръст. От изток, откъм Южнокитайско море, вятърът носеше тътена на експлозиите и в района над Уей се виждаха цветни сигнални ракети. При втората си обиколка един от сержантите направи следния коментар:

– Просто Уей празнува. Този празник се нарича Тет. Новата година за виетнамците. Честита Нова година!

Но Уей не празнуваше. Уей умираше.

Когато зората се пукна, оцелелите от рота „Алфа“ потеглиха на изток към вече обсадения град – разстояние от около шест километра, което щеше да им отнеме почти две седмици, а на някои от тях – дори цял живот.

– Бен!

Тайсън отвори очи и бавно фокусира Марси, която бе седнала на стола срещу него с чаша питие в ръката си. Преглътна и каза:

– Здравсти!

– Тежък ден ли си имал днес? Тайсън се изправи.

– Имал съм и по-тежки. Марси го огледа:

– Дейвид поръча вечеря от китайския ресторант.

– Усещам миризмата й.

– Какво предпочиташ – да ядеш, или да поговорим?

– Да пийна нещо – и той подаде чашата си. Взе книгата за Уей и я бутна към нея по масичката между тях.

Тя му подаде пиетието.

– Седни, мила – каза Тайсън. – Имам две новини, една добра и една лоша. Добрата новина е, че съпругът ти е станал известен. Лошата новина е причината, поради която той е известен. Страница двеста и седемнайсет.

Тя взе книгата и започна да чете. Умееше да се облича добре и въпреки силните си феминистични настроения, обичаше да носи бели блузи с къдрички и гerdани. Бе с тясна права пола в наситенорозов цвят с цепка отстрани. Тъмнокяфявата й коса бе гъста и винаги късо подстригана, и имаше леко загорял тен. Приличаше малко на човек със семитски произход или на някой, който живее около Средиземноморието, въпреки че

генетичните ѝ корени водеха началото си някъде от Северна Европа. Това, което хората първо забелязваха у нея, бяха очите ѝ – големи воднистозелени очи, които с еднаква острота издаваха и гнева ѝ, и чувствеността ѝ, и студенината ѝ. Бен Тайсън изучаваше жена си, докато четеше. Най-сетне тя усети погледа му и вдигна книгата по-високо пред себе си.

Той се обърна към прозореца. На поляната в задния двор се разхождаха птици и търсеха храна, а слънцето вече почти бе залязло, оставяйки дълги виолетови сенки върху терасата. В стаята цареше пълна тъмнина с изключение на едно малко кръгче светлина около Марси, което идваше от настолната лампа.

– Това вярно ли е?

Бен се обърна към нея. Тя бе оставила книгата отворена на скута си и се бе вторачила в него в напрегнато очакване.

Всички обяснения, които му дойдоха наум, бяха уклончиви.

– Поне за това, за което тук става дума, и по същество, да, може да се каже, че всичко е точно.

Тя помълча доста дълго преди отново да попита:

– Какво има още?

– Много неща. Много.

– С твои думи, Бен. В какъв смисъл тази книга е неточна?

– Въпросът е в гледната точка. Всичко зависи от това, на коя страна си бил.

– А ти на коя страна беше, Бен?

Той не отговори на въпроса ѝ и продължи:

– Освен това оттогава измина толкова дълго време, че е трудно да различиш реалността от фантазията и кошмарите.

– Тук се казва, че – тя потупа отворената книга, – казва се, че ти и твоите войници сте избили болни и ранени хора. Застреляли сте мъже, жени, деца и бебета. Изгорили сте живи хора. Това истина ли е?

Няколко секунди Тайсън мълча, после отговори монотонно:

– Да, истина е. Случи се. Но не съвсем така, както го описва Пикард.

– Тогава ми разкажи това, което си спомняш. Това, което знаеш.

Той се замисли за момент:

– Не, няма.

– А защо не?

– Дал съм клетва никога да не говоря за това.

– Пред кого си дал тая клетва?

Тайсън се взря в някаква несъществуваща точка и каза разсеяно:

– Всички се заклехме. Заклехме се един пред друг. Тя се развика, а в гласа и се четеше гняв:

– Но това е абсурдно. Та аз съм ти жена!

Той стана и си наля още едно уиски. Обърна се към нея и я погледна.

Марси се изправи и хвърли книгата на малката масичка.

– Мисля, че имам право да знам и хич не ме е грижа за вашата клетва... А освен това, ясно е, че някой я е нарушил. Х и Y са пропели, нали?

– Теб те нямаше там! Ти си беше тук! Не ме моли да ти разказвам какво се случи в оная шибана страна преди осемнайсет години. Кой, по дяволите, знае какво се е случило? Кой го е грижа?... – Тайсън се овладя и седна на стола си. – Не си спомням какво се случи.

Марси си пое дълбоко дъх и го погледна право в очите.

– Не е вярно... – После добави: – Аз си спомням какво ми се случи преди осемнайсет години...

– Не се учудвам. За това писаха в едно списание.

– Не с тоя номер, Бен.

Тя се запъти към вратата, сякаш искаше да излезе, после се доближи до Тайсън и сложи ръка на рамото му.

Той хвана ръката ѝ:

– Просто ми дай малко време да събера мислите си. Ще ти кажа. Но искам да ти кажа истината. А това засега не е възможно.

Тя не отговори. Тайсън продължи:

– Виж, ако тази книга предизвика някакво...разследване, тогава ще се появят най-различни версии по отношение на истината...и затова е най-добре да почакаш...

– За какво разследване говориш? Искаш да кажеш, че могат... да те съдят...?

– Според Фил Слоун могат. Тя поклати глава:

– Ходил си при него? Преди да разговаряш с мен?

– Той е завършил право. А ти не си. Успях да го намеря. А тебе те нямаше. Става въпрос за убийство, а не за семейни проблеми.

Марси изтегли ръката си от неговата.

– Искам да ми отговориш само на един-единствен въпрос: Ти... убил ли си някого? Искам да кажа, тук не пише, че ти самият си убил някого...

– Всеки офицер носи отговорност за действията на подчинените си.

– Върховна глупост! Типично за мъжката психика. Тия измишльотини са плод на егоизма на военните... Всеки разумен човек е отговорен за своите собствени действия.

Той я прекъсна:

– Ще ти кажа и още нещо: не само, че нося отговорност за действията на подчинените си, но и подлежа на съд за извършени от тях престъпления. Такъв е законът.

– Идиотщини!

– Каквото и да е, но в случая трябва да се имат предвид военните закони, институции, навици и логика. А не твоята собствена лична философия.

– Добре, добре. Ясно ми е това, Бен. Просто не искам да се правиш на благороден или глупав. Щом не си убил никого, значи не носиш отговорност за убийство. И ще е добре, ако нещо се случи, да си го кажеш.

Тайсън не каза нищо, отиде до прозореца и го отвори. Нахлу приятен аромат и той чу шумоленето на големия явор, полюшван от вятъра. В двора на съседите играеха деца. Здравчът му се стори невероятно красив. Помисли си, че това е една от ония вечери, чието уханье човек си спомня и след много години.

– На „орлови нокти“ ли мирише навън?

– Мисля, че да.

– Защо не може винаги да бъде май?

– Веднъж каза, че ти харесва това, че има различни сезони.

– Да, точно така. Но понякога ми се иска винаги да бъде май.

Марси го гледаше в гръб, а след малко проговори нежно:

– Страх ме е за теб. Бен.

– Аз съм тун-тон.

– Не, не си. Точно в това е цялата работа. Знам за какво мислиш сега: за дълга, честта и родината, за Бога. Или поне нещо такова. Понякога приличаш на мъченик...

– Наистина ли?

– Може да си оцелял във войната, но няма да преживееш това сега. Няма, ако не...

Тайсън се обърна и я погледна.

– Достатъчно.

– Добре. Но ще ти кажа само едно: Що се отнася лично до мен. Всичко, свързано с тая война, беше престъпление. Но това не е достатъчна причина да се изтъкваш като най-големия виновник заради някакви чувства за отговорност, дълг или...

– Стига! Не ми изнасяй лекции.

– А какво искаш от мен?

Тайсън се облегна на перваза. Помисли си, че тя навярно щеше да го разбере по-добре, ако се бе прибрал вкъщи и ѝ бе съобщил, че е злоупотребил със закона, или пък че приема наркотици. Или дори ако ѝ бе казал, че е избил с автомат една пълна зала републиканци, чието събрание е било организирано с благотворителни цели. Но точно това пресътпление страшно я впечатли.

– Просто исках да знаеш – продума той.

– Благодаря ти. Може би на опашката в магазина щях да науча много повече.

Той се усмихна насила, после проговори замислено:

– Може пък да преувеличавам... Може би всичко ще се забрави. Навярно не трябваше изобщо да разговарям с Фил.

– Надявам се да е така – отговори тя. После добави: – Но, Бен, чуй ме. Дори ако това не доведе до никакви съдебни последствия... с други думи, тук, в тоя дом, в тоя град, и в службата ти...

– Да, знам. Много ти благодаря.

После тя сякаш се умисли и инстинктът му подсказа, че мислите ѝ отново са се върнали към онези кървави страници. Тя вдигна очи към него.

– Как убиха децата? Искам да кажа, как...? Някой почука и вратата изскърца. Подаде се главата на Дейвид.

– Китайските вкусотии вече се вдървиха.

– Пъхни ги в микровълновата печка. Ей сега идваме – каза Тайсън.

Дейвид затвори вратата.

Марси и Бен Тайсън се спогледаха, чудейки се дали е чул нещо и какво. Станаха и тръгнаха към вратата.

– Искаш ли малко вино? – попита го тя. Той ѝ отвори вратата.

– Бирата подхожда повече на китайската кухня. Как мина денят ти?

– Страшно напрегнато. Освен това тая седмица ще трябва да пътувам.

– Докъде?

– До Чикаго. За една нощ. Той не отговори.

ГЛАВА ШЕСТА

Тайсън се събуди. Отметна завивките и се обърна към Марси. Тя

винаги спеше гола, независимо от сезона, както и той самият. Прекара поглед по голото и тяло, което изглеждаше тъмно на фона на белите памучни чаршафи. Загледа се в хубавите ѝ, стегнати гърди, които от време на време се повдигаха и спадаха равномерно, после погледът му заслиза по-надолу и по-надолу. Чудото в брака им бе, мислеше той, че след всичките тия шестнайсет години сексуалното привличане между тях бе толкова силно, колкото и сексуалното желание.

Тайсън знаеше, че почти всичките им роднини и приятели смятаха, че изобщо не са един за друг. Той се имаше за много традиционен – бе отгледан в семейство, в което традициите бяха закон, и бе израсъл в среда, която се славеше в града като бастилия на консерватизма. За разлика от Марси той лично не бе изпитал бунтарския дух на шейсетте години, отчасти защото отиде в един колеж в дълбокия Юг, отчасти защото прекара известно време в армията – от 1966 – а до 1969 – а. По тоя повод веднъж сам бе казал: „Пропуснах ерата на водолея, но я видях по телевизията“.

Марси Клуър Тайсън и Бенджамин Джеймс Тайсън имаха почти противоположни вкусове в областта на музиката, дрехите, литературата и изкуството. Той бе безразличен към политическата обстановка, а тя си имаше своите пристрастия. И въпреки това те се ожениха и все още бяха заедно, докато много от техните приятели се развеدهа или бяха в процес на развод, или пък искаха да се разведат. Много често му се бе искало никога да не я бе срещал, но почти никога не му се бе приискавало тя да го напусне.

Марси се обърна настрана, с лице към него. Измърмори нещо, после прохърка.

Тайсън провеси крака от леглото и стана. Мина по килима и отиде до прозореца, за да поздрави новия ден, така както правеше всяка сутрин. На изток небето просветляваше, което означаваше, че денят ще бъде хубав. Долу по тъмната улица се движеха двама подранили, които размятаха енергично куфарчетата си, забързани към работните си места. Тайсън чу утринните камбани на близката църква. Всяка утринна камбана, изрече Господ, бие, за да ни отведе в лоното на смъртта.

Той стъпи на гимнастическата пътечка и започна да тича на място, все още загледан в прозореца, обърнат на изток. В отсрещните къщи тук-там светеха прозорци, а в южния край при кръстовището видя коли, тръгнали към паркове, магистрали и жп гари. Предградията се бе развило и се бе запътило на запад, за да влее пречистената си, обогатена с кислород кръв в големия град, да смае Уолстрийт и Медисън Авеню

със загорялото си на тенискортовете лице и с небивалиците за таласъмите и орлите, които е видяло през уикенда.

Тайсън слезе от пътечката и се преметна през глава на килима наред стаята. Направи няколко стойки, после бързо се пхна в голямата баня.

Банята бе модернизирана и вътре имаше тангентор. Избръсна се и изми зъбите си, после се потопи в топлата въртяща се вода, ухаеща на евкалиптово масло. През парата се заоглежда в отсрещната огледална стена. По всички стандарти беше добре сложен, само че малко повечко окосмен. На някои жени това им харесваше, на други не. Марси обичаше да се наслаждава на джунглата върху гърдите му. Източните момичета, спомни си той, я намираха или животинска, или занимателна, но никога не я считаха за секси. Но за сметка на това винаги говореха с възхищение за размерите на половия му член. И това не бе фалшиво ласкателство от страна на проститутките. Той сам се бе убедил, когато купуваше презервативи от местната аптека, че на бялата раса наистина бяха по-големи. Реши, че някой ден по време на обяд трябва да сподели тоя интересен факт с господин Кимура.

Облегна се на мраморните стени на ваната и се отпусна във въртящите се води. Снощи отново сънува онзи сън: Той е пак в армията. Има война. Това е безименна война, с някои от участниците във Виетнам. Зима е и те са сред студените гори на форт Бенинг, Джорджия, където бе изкарал обучението си за пехотен офицер. Военните дрехи, с които е облечен, му напомнят за странните униформи на вражеската армия по време на военните учения, които провеждаха в Бенинг. В съня му тези униформи бяха мръсни и изпокъсани. Цялото му снаряжение бе някак си примитивно. Но това сякаш не е някоя ранна война, а по-скоро война от бъдещето, която продължава невероятно дълго – един безкраен конфликт, който разрушава света. Вражеските армии ту напредват, ту отстъпват през изровената от битките земя и умиращите градове. Това вече е Виетнам.

В съня си той не е офицер, а обикновен войник и някой непрекъснато му повтаря: „Тайсън, остават ти още пет години служба“, а той всеки път отговаря: „Но това не е честно. Вече ги изкарах. Тоя път ще умра.“

Отдръпна се от стената на ваната и водата започна да се вихри около олекналото му тяло. Известно време бе посещавал един психиатър – специалист по неврозите сред военнослужещите от средите на среднозаможните и богатите ветерани, които се занимаваше изключително с

проблемите на бивши офицери. Това бе най-доброто, което можеше да се намери за случай като неговия, мислеше той, и такъв психоаналитик можеше да се срещне само на Парк Авеню. Д-р Стал доста се хареса на Тайсън. Според него той бе твърде проникателен и изключително добре запознат с проблемите на стреса, породен от военна обстановка.

Двамата разговаряха за съня, за чувството на вина, че си оцелял, а другите не са, обсъждаха и особения вид вина, когато си убил. Надълго и нашироко коментираха специфичните проблеми на командващия по време на сражение, когато се издават заповеди, които са причина за смъртта на някои от подчинените и на невинни граждани. Именно благодарение познанията си в тая област Стал изкарваше по двеста долара на час и двамата бяха съвсем наясно по тоя въпрос. Популярната литература и конвенционалните препоръки бяха за депресираните обикновени редови войници. Стал признаваше, че проблемите на бившите офицери от войната са по-интересни, по-сложни и обикновено по-доходни.

Тайсън едва не му разказа за болница „Милосърдие“, но интуитивно усети, че признанието може да му стане навик. Веднъж като каже на Стал, ще каже на Марси, после и на преподобния Саймс. И след като сподели съкровената си тайна с психоаналитика си, със съпругата си и с един представител на своя Бог, най-накрая ще отиде и при главния военен прокурор. Затова не каза на Стал и тъй като психиатърът му не научи Голямата тайна, по-нататъшната психотерапия бе излишна и за голямо учудване и съжаление на д-р Стал Тайсън преустанови посещенията си. За него Тайсън бе интересен. За Тайсън пък Стал бе твърде проникателен.

Последното нещо, което Стал му бе казал, по-точно му бе написал в едно писмо в своя малко надут средно-европейски стил, бе: „Вие се измъчвате от нещо, господин Тайсън, и това е една голяма и ужасна тайна. Не мога да разбера каква е тя, но виждам нейната сянка и чувствам присъствието ѝ във всичко, което ми казахте.

Безсмислено е да се опитвам да разбера каква е тя, но моля би, поварвайте ми, че на война всичко е нормално. Разговарял съм с много смели мъже, които са изпадали в истерия на бойното поле, които са бягали от врага, които са оставяли приятелите си да умрат и които са се подмокряли сред ужаса на битките. Чувал съм за неща, за които вие дори не бихте могли и да си помислите. Разберете ме, приятелю, войната е един ад, но не унивайте: когато човек отива на война, всичко му е простиено предварително.“

Тайсън запомни завинаги това последно тайнствено изречение:

Всичко му е простено предварително. Но от кого? Как? Кога са му простили? Целта на тази мисъл бе да възбуди любопитството му, да го върне отново в кабинета на д-р Стал. И почти бе успяла. Но накрая той реши да не отговаря на писмото, защото на него просто не можеше да се отговори.

Известно време след това д-р Стал, като мнозина негови колеги, както сочи статистиката, се самоуби. Вестник „Таймс“ съобщи, че навярно свръхдозата сънотворно е взета по грешка, но Тайсън не бе на същото мнение. Той смяташе, че Виетнам убива по асоциация, чрез индиректен контакт или чрез пълномощник.

Тайсън се плъзна към края на ваната и се хвана с ръце, за да се задържи на място. Вгледа се в инфрачервената лампа над него и усети как лицето му започна да се затопля. Сети се, че не бе особено изненадан от самоубийството на лекаря. Въпреки всичките му твърдения, че не е пристрастен, че не се шокира от това, което слуша, в края на краищата той бе обикновено човешко същество. Бе изслушал куп болни мъже, чиято болка най-накрая бе изпълнила цялото му сърце и душа и подобно на бавнодействащ вирус бе разрушила неговия имунитет. И сам открил един ден, че е вече мъртъв, той просто бе направил този факт обществено достояние.

Когато прочете некролога, Тайсън се натъжи много, което изненада и него самия. После, когато се замисли, бе загрижен за съдбата на папките със здравните досиета на пациентите, въпреки че никога не се опита да разбере нещо по случая.

Почти всички сеанси на Стал завършваха с думите: „Не можеш да избягаш от демоните, така че не ти остава нищо друго освен да станеш техен приятел.“ Бе съветвал Тайсън да си припомни съня в най-големите му подробности, да разговаря с действащите лица, които присъстват в тъмните дебри на съзнанието му, докато един ден му станат близки и дружелюбни, а накрая навярно банални и безинтересни. Легнал във ваната, Тайсън отново си припомни всичко. Но този път, и в това нямаше никакво съмнение, героите от кошмара му бяха станали по-зложелателни. Съновиденията му бяха придобили някакво особено, далновидно значение. Всъщност кошмарът се бе превърнал в реалност. Всичко е простено предварително, д-р Стал.

Марси влезе гола в банята и се мушна във ваната. Пое си дълбоко дъх, вдишвайки уханието на евкалипт, усмихна се и затвори очите си.

Тайсън наблюдаваше как гърдите ѝ се полюшват във водата, после насочи вниманието си към лицето ѝ. От челото надолу по бузите и се

стичаха струйки пот. Помисли си, че изглежда доста добре без грим. Тя протегна крака и се отпусна над пенливата вода. Тайсън се протегна и заратрива пръстите на краката ѝ, а тя промърмори: „О, толкова е хубаво така.“ Марси разтвори отпуснатите във водата си крака, а той коленичи, наведе се напред и обхвана с ръце краката ѝ. Когато пъкна глава между тях, тя каза:

– Така и ще се удавиш.

– А как да го направим?

– Бен!

Той наведе глава ниско между бедрата ѝ, а тя го стисна с крака и се смъкна надолу към дъното, повличайки и него след себе си. Той започна да се дърпа, отскубна се и измъкна глава над водата като плюеше:

– Мръсница! Тя се засмя.

Тайсън бавно се оттегли в своя край на ваната.

Марси се измъкна от водата, застана отстрани на плочките с леко разтворени крака, протегна се и се прозя.

Като я наблюдаваше, Тайсън си припомни снимката. Първоначално тя излезе в списание „Лайф“, а после се появи в много книги, разглеждащи проблемите на 60 – те години. Това бе една черно-бяла снимка на група студенти в парка Грифит в Лос Анжелис по време на зимната рецесия през 1968 – ма. Времето трябва да е било доста меко, защото те се плискаха голи наред с фонтана Мълхоланд.

Поводът, както писа „Лайф“, бе един рок концерт, въпреки че, показвайки я в някакъв телевизионен репортаж за 60 – те, описаха случката като любовна оргия. В един сборник с фотографски есета пък пишеше, че това е антивоенен протест. На друго място Тайсън бе срещал снимката просто с надпис, че това е обикновена случка от градския живот. Въпреки че събитието не бе много изяснено, снимката на Марси бе съвсем ясна. От всички студенти тя се виждаше най-добре, защото бе застанала на края на фонтана така, както стоеше сега на края на ваната – гола, в цял ръст, с лице към камерата, прегърнала през рамо някакъв строен младеж с буйна коса. Бе вдигнала другата си ръка високо нагоре, свита в юмрук, а краката ѝ бяха леко разкрячени. На лицето ѝ се четеше смесица от предизвикателство и необузdana радост. Отстрани се виждаха двама полицаи, запътили се към фонтана, пълен с голи младежи и девойки.

Тайсън отново видя фотографията: буйните косми между краката на Марси като черно биволско око, стегнатите ѝ гърди, шръкнали гордо напред. Но въпреки цялата голота в онзи фонтан, в снимката нямаше

почти нищо еротично. Събитието е било замислено като израз на политически пристрастия и си беше именно такава.

Подобно на други снимки, придобили национална всеизвестност – издигането на знамето над японския град Йо Джима или момиченцето, плачещо над мъртвото тяло при Кент Стейт, тази също бе загубила връзката си с конкретния повод и се бе превърнала в символ на века. Нито едно от лицата на нея не бяха идентифицирани, имената изобщо не бяха важни, както и името на самия фотограф или пък на списанието, в което за пръв път се бе появила. Снимката бе влязла в средствата за масова информация, в историческите книги и в съзнанието на обществността. Не бяха платени никакви хонорари, не бе искано никакво разрешение за публикуване, не бяха спазени никакви авторски права. И въпреки това за онези, които познаваха лицата от снимката или пък бяха едни от тях, прословутата фотография все още си оставаше дълбоко лична и предизвикваше чувства на тъга, радост или на намеса в най-съкровениите им мисли.

Тайсън погледна жена си, която все още правеше упражнения за разтягане. Тялото и особено лицето ѝ не се бяха променили много за почти цели две десетилетия. Но все пак имаше разлика – на снимката косата ѝ бе дълга и мокрите кичури падаха чак до гърдите. Когато Тайсън за пръв път я срещна на парти у един приятел в Манхатън, косата ѝ все още бе дълга до раменете и в мислите му тя се запечата като младо момиче с дълга коса, босонога, със съвсем лек грим и със селска рокличка. Той каза:

– Все още те обичам.

Тя спря да се протяга и му се усмихна.

– Ние сме все още влюбени. Помни добре това през идните седмици и месеци.

– Няма значение колко груби сме понякога един към друг.

– Точно така.

Тайсън спря водата, излезе от ваната и се отпусна върху рогозката пред нея. Положи глава върху една цилиндрична бамбукова възглавница и сви колене. Прокара пръсти по белега на коляното си. От топлата вода бе станал червеникаво-виолетов. Повечето шрапнелни рани бяха разкривени и грозни, както впрочем се очакваше. Неговата беше много смешна – приличаше на голям въпросителен знак.

– В книгата има снимка, на която съм аз с моя взвод – Внезапно каза той.

– Не я видях.

Марси се протегна в голямата, облицована с плочки кабинка с душа и пусна струята. След това попита:

– Между другото, къде сложи книгата? Не ми се иска Дейвид да я види.

Той влезе при нея под душа. Помисли си да ѝ напомните списанието „Лайф“ от 8 март 1968 – ма стои на етажерката с книги на доста видно място. Въпреки това просто каза:

– Прибрах я в дипломатическото си куфарче. Но в края на краищата той все пак ще трябва да я прочете.

Водата плющеше по тялото ѝ, а тя прокара насапунисаните си ръце по гърдите и лицето си.

– Добре. Но преди това ще трябва да поговориш с него.

– Книгата сама говори за себе си. Просто ще го помоля да започне от самото начало. Така моята... роля ще се появи в съответния контекст.

Тя го погледна през рамо.

– В контекст или извън него, Бен, всичко е много потискащо и много ще го разстрои. Поговори първо с него. – После добави: – Трябва перспектива. Дай му необходимата перспектива. Покажи му къде да застане, когато я чете.

Тайсън излезе изпод душа. Тя се провикна:

– Съжалявам.

Той издърпа една кърпа от закачалката и бързо се изтри.

Марси спря водата и отвори вратата на кабинката.

– Искам да ми отговориш на един-единствен въпрос. Как си живял с това през всичките тези години? Почакай. Не се сърди. Нямам предвид съдебната страна. Имам предвид чисто практичната. Как си пазел всичко това у себе си и не си го споделил с никого? Казал ли си на някого?

– Не.

– Никога дори не си намеквал за това... – Тя се замисли за момент, после добави: – Просто си го изолирал... изхвърлил си го тотално от мислите си.

– Дрънканици! – Тайсън метна кърпата в коша с мръсните дрехи. – Никога не съм го изолирал. Просто предпочетох да не говоря за това. За разлика от много други хора не ми е необходимо да изливам душата си и да разкривам личната си житейска история пред случайни познати или дори пред приятели. Нито пък дори пред тебе!

Той се обърна и се запъти към антрето на банята, като затвори вратата след себе си. Отвори своя гардероб и огледа косткомите си, без възрастност да ги вижда. Току-що му хрумна, че Марси ще бъде неговият

най-безкомпромисен критик, но в същото време най-честният сред всички. Трябваше да се вслушва в това, което му казва тя, ако иска да знае какво мислят другите.

– Ден втори – каза той на глас. – Всеки ден носи нещо ново.

ГЛАВА СЕДМА

Бен Тайсън отклони жълтото си волво в алеята. Водеща към хотел „Тардън Сити“ и се присъедини към колоната бавнодвижещи се коли, които чакаха ред за паркиране. Точно пред него се движеше един кадилак. В огледалото видя зад себе си ролс-ройс.

– Хайде да си купим нова кола. Нещо определено декадентско – каза той.

Тя поклати глава.

– В сегашното ти положение дори една нова вратовръзка би направила изключително впечатление. Трябва да не се набиваш в очи, Бен. Ти си темата на деня. Освен това може да имаш и проблеми в службата.

Тайсън кимна с глава. И все пак, мислеше той, старото раздрънкано волво трябваше да се смени с нещо ново. Но сега, почти две седмици след оня вторник, дори всекидневните им лични решения трябваше да бъдат подробно обмисляни по отношение на това как ще бъдат възприети от обществеността.

Придвижи се още няколко метра нагоре по алеята и погледна към хотела. Девететажната сграда се извисяваше в центъра на предградиято, обградена от десет акра паркови площи. Сградата бе построена наскоро малко в стил от времето на крал Джордж, а най-отгоре завършваше с купол – копие на предишния, който се е извисявал над стария хотел „Тардън Сити“. Червените лъчи на залязващото слънце се отразяваха в прозорците и Тайсън примижа. Представи си тухлената сграда, която бе на същото това място, когато бе още дете. Майската вечер му напомни за абитуриентския му бал в зала „Риджънси“. Припомни си годишните баловете, сватбените тържества и различните празненства, включително двамайсет и пет годишнината от сватбата на родителите му в зала „Хънт“. Това беше, мислеше си той, едно привилегировано детство и юношество, едно чудесно време. Времето на надеждите, времето, преди войната и водовъртежът на живота да са го променили, преди те да са променили и всички останали. Такива бяха годините на неговата младост през петдесетте и шейсетте.

– Наслаждавай му се докато можеш – прошепна едва чуто.

– На какво?

– На живота. Танцувай и се весели. Тя го погледна и каза замислено.

– Философските разсъждения съвсем не ти подхождат.

– Може и така да е. Просто се опитвах да поставя своите дребни проблеми в някаква перспектива. Това все още е темата на деня, между другото.

– Радвам се да го чуя.

– Освен това последното убежище на обезпокоения дух е религията. Ще се отбия да разговарям с отец Саймс.

Тя помисли за момент:

– Защо не? Това е много по-добре, отколкото да разговаряш със съпругата си. Пък и той не може да свидетелства срещу теб. Което, между другото, ми напомня, че не си ми казал какво ти е говорил Фил Слун.

– А защо трябва да ти казвам? Ти сама случайно се издаде, че си разговаряла с него лично. Това, разбира се, са разговори на четири очи. Ще намекна на стария Саймс, че негов свещен дълг е да бъде дискретен.

Марси не каза нищо.

Тайсън се върна към предишните си размисли.

– Но животът е добър. Поне за нас. Няма война, няма депресия, няма глад, няма граждански вълнения.

– Да, няма такива неща в Гардън Сити, известно още като „Райската градина“. Това място е изолирано от реалността.

Тайсън изпусна дълбока въздишка. Помисли си, че съвсем несъзнателно бе повел разговора за Гардън Сити – любимата тема на Марси – за да откъсне мислите си от другите неща. Марси бе продукт на аристократичния западен район на Манхатън и той бе убеден, че на нея ѝ се иска да се върне назад към първоначалните си корени. Сякаш разгадала мислите му, тя каза:

– Не можеш повече да живееш тук, ти го знаеш.

– Мога да живея където си поискам, по дяволите.

– Не можеш.

Марси се замисли. Точно когато Тайсън реши, че са пред поредния семеен скандал, тя неочаквано се разсмя. Той я погледна, а тя попита:

– Замислял ли си се понякога, че винаги започваме да се караме, когато не искаме да ходим някъде?

– Да, замислял съм се. Тая кола е направила много повече обратни

завои, отколкото който и да е бумеранг. – Той спря под козирката на хотела. – Но тоя път стигнахме там, където бяхме планирали.

Пиколо в зелена ливрея и цилиндър отвори вратата от страната на Марси. Друг от обслужващия персонал отвори на Тайсън и той му отстъпи волвото срещу квитанция за паркинга. Портиерът ги поздрави, когато минаха покрай него и се запътиха към фойето, облицовано в розов мрамор. На един плакат на ръка бе написано:

**БОЛНИЦАТА „НАСАУ“ ОРГАНИЗИРА ГОДИШЕН
БЛАГОТВОРИТЕЛЕН БАЛ В ГОЛЯМАТА БАЛНА ЗАЛА**

Стрелката сочеше наляво.

– Ела първо да те черпя едно питие – каза Марси. Всички маси в осветената Ловна зала бяха заети, но Тайсън намери свободен стол на бара и Марси седна, а той застана прав до нея. Поръча си скоч, а тя – чаша бяло вино. И двамата се оглеждаха наоколо, докато очите им свикваха с тъмнината, и кимнаха за поздрав на няколко човека.

Донесоха питиетата им. Тайсън разбърка скоча си, после каза:

– Дали не съм полудял, че съм тук? Или пък съм прекалено безочлив?

Марси вдигна чашата си с вино.

– Все някога ще можеш да си отговориш на тоя въпрос. Засега никой не знае как да се отнася с теб.

Тайсън се облегна на бара и отново се заоглежда наоколо. По стените висяха картини, изобразяващи английски ловни сцени, и единствено те напомняха, че първоначално Ловната зала в действителност е била място, където са се събирали членовете на Ловния клуб „Медоу Брук“, след като дълго са тичали подир своите хрътки на лов в гората.

Тайсън разсъждаваше на глас:

– Старата зала ми харесваше повече. Марси облещи очи.

– О, Исусе Христе! Ако още веднъж чуя това от устата на такива като теб, дето се бият в гърдите, че са едни от първите заселници, ще повърна.

– Ами да, това бе страхотно място. – После добави заядливо: – В стария хотел бе седалището на Републиканския клуб на окръг Насау. Навремето работех на доброволни начала за тях. През 62 – ра тук си имахме Златен фонд за събиране на помощи.

– Започва да ми се повдига.

Той се усмихна, после отпи от скоча и си дръпна от цигарата.

– Всичко това е история. Често тук отсядаше Теди Рузвелт. В стария хотел Чарлз Линдбърг прекара седмицата преди своя полет. Веднъж, когато си бях тук в отпуск, наех апартамента на Линдбърг. Казвал ли съм ти някога за това? Спах в леглото, в което е спал Линдбърг.

Марси се опита да сподави една прозявка и каза заядливо:

– Навярно си спал и в неговите чаршафи.

Тайсън се вгледа в тъмните ниши на фойето. Тук по времето на Първата световна война са отсядали представители на фамилиите Астор, Морган, Вандербилт, Хюит, Джей, Белмон, Харимън, дори Лириан Ръсел. Но историята непрекъснато се въртеше. Може би някой ще каже, че Бенджамин Тайсън е посещавал новата Ловна зала.

Бенджамин чий?

Оня, дето военният съд го осъди за убийство. Спомняте ли си? всички вестници писаха за това. Случаят с масовото убийство в една болница във Виетнам.

О, да, сетих се. Той е идвал тук да си пийва, така ли? Шегувате ли се?

Но това бе въпрос на бъдещето. В старата Ловна зала, когато си е леко пийнал, той ще си представя разни истории от миналото, особено такива, свързани с големите въздушни асове, които са пили тук между двете световни войни: Глен Къртис, Джими Дулитъл, Били Мичъл, Лорънс Спери, Амелия Еърхарт, Лерой Грумън... Тайсън си спомни как като младеж мечтаеше да стане пилот-изстребител като баща си, сети се за своя пластмасов модел на машината на Грумън Хелкат и се зачуди какво ли стана с него. Светът се въртеше много бързо и Тайсън съзнаваше, че вече никога няма да кара такава машина, но по-лошото бе, че вече не изпитваше и никакво желание.

Марси се опитваше да отгатне за какво мисли той.

– Ще пиеш ли още едно? – Да.

Тя поръча, а той се обърна към бармана, когото смътно познаваше:

– Ед, чувал ли си някога за битката при Уей?

– Някъде в Средния изток ли беше това? А, да, даваха нещо по телевизията.

– Чувал ли си за офанзивата „Тет“? Барманът се обърна и чукна сметката на Тайсън на апарата.

– При Тет ли? Разбира се. Виетнам. Виетконгците нападнали Тет, а американците били разбити. – Той остави касовата бележка на бара пред Тайсън.

– „Тет“ означава период, а не място.

– Шегуваш се.

– Няма майтап.

Ед сви рамене и се зае да обслужва другите клиенти.

– Умно момче – каза Тайсън. Отпи от питието си, после допълни: – Виждаш ли... В края на краищата всички жертви на бойното поле са напразни. Оказва се всъщност, че за тях никой не си спомня. За какво е тогава цялата тая врява?

– Ами отговори ми ти.

Но Тайсън не можеше да отговори. Той усети магията на алкохола и се почувства по-добре.

– Време е да потанцуваме – каза Марси. Тайсън се усмихна и я хвана за ръката. Минаха обратно през фойето към голямата бална зала, като поздравиха няколко души. Когато влязоха в залата, боядисана в бледозелено, Тайсън започна да оглежда масите със светлосини покривки, подредени в кръг около големия дансинг. Оркестърът не свиреше и като че ли цареше някакво затишие.

– Хайде да се разделим и да се срещнем след малко на бара – каза Тайсън.

– О'кей... О, Господи...!

Госпожа Ливандър, президент на Управителния съвет на болница „Насау“, ги бе забелязала и се задаваше от другия край на залата, разтвори отдалече ръце за прегръдка. Тайсън излезе малко напред, сякаш се жертваше в името на живота на Марси. Госпожа Ливандър зави леко към него и го обви в яките си ръце.

– Бен Тайсън. О, колко сте чаровен. Дяволски красив сте. Само да бях с десет години по-млада, непременно щях да ви преследвам ден и нощ.

Тайсън си помисли, че двайсет години звучат малко по-реалистично, но въпреки това прегърна Лидия Ливандър и я докосна леко по бузата.

Госпожа Ливандър се обърна към Марси и започна да се превъзнася:

– Изглеждате чудесно. Каква зашеметяваща рокля! Как успявате да поддържате добрата си фигура?

Тя хвана Марси за раменете, сякаш за да я закове на едно място, и продължи да излива един непрекъснат поток от комплименти и ласкателства. Очите на Тайсън зашариха наоколо докато най-сетне видя къде е барът.

Без да ги предупреди, Лидия Ливандър ги хвана здраво за ръце и ги

поведе към един фотограф от вестник „Тардън Сити Нюз“.

– Сам – зафъфли тя, – Сам, трябва незабавно да снимаш тази красива двойка.

Тайсън и Марси се ухилиха, светкавицата проблесна и преди още да е в състояние да вижда хубаво, госпожа Ливандър отново ги помъкна нанякъде. Тайсън погледна Марси и сви безпомощно рамене. Ако все още държеше да не се набива много на очи, както бе възнамерявал на идване, цялата тая история бе едно лошо начало. Докато госпожа Ливандър ги мъкнеше насам-натам да ги запознава с хора, с които вече се познаваха или пък изобщо не желаеха да се запознават, ясно съзнаваше, че всички глави се насочват към него.

Извини се, че му се налага да ползва тоалетната, отскубна се от госпожа Ливандър и се запъти право към бара. Поръча си уиски със сода и седна в едно затулено ъгълче. Скоро след това при него дойде Марси:

– Разбери, нищо не се е променило. Лидия прави това с всичките двеста семейства, които са тук тази вечер.

Тайсън изгълта половината от питието си.

– Чувствах се като единствения негър на вечеринка на Либералната партия. Не ми е останало почти нищо, което да показвам на другите.

– Стига, Бенджамин, спри. Това са глупости – усмихна се Марси.

– Добре. И въпреки това вечерта ще бъде тежка.

– Но затова пък ще е паметна. И ще бъде последната ти поява на обществено място, ако не се лъжа.

– Може би си права.

Но той предполагаше, че последната му поява на обществено място няма да бъде с черна вратовръзка, а със зелени дрехи, и то при много по-недружелюбни обстоятелства отколкото бяха тези тук.

Бен Тайсън седеше на една кръгла маса и разглеждаше пълните пепелници, празните чаши и разхвърляните наоколо програми: Остатъците от поредната обществена проява за събиране на помощи. Добре би било, ако от събраните средства болницата успее да вземе десет процента, мислеше си той. Партието бе без определени места и през цялата вечер той попадеше при най-различни групи хора. Едва сега успя да остане сам.

Тайсън погледна часовника си. Общо взето, бе доволен, че дойде. Ако в старата поговорка, че общественото мнение изпреварва думата на закона, имаше поне зрънце истина, то той се чувстваше малко облекчен. Никой не го укори и никой не го натика в мъжката тоалетна, за да го линчува с катран и пера, изливайки гнева на съгражданите му.

Долови сконфузеност и насилени усмивки, но живеехме във времето, в което не съществуваше консенсус по отношение правилното поведение към един заподозрян военен престъпник. Що се отнасяше до обществеността, тя все още не бе го отхвърлила. А според закона той бе невинен до доказване на противното. Време беше да си тръгват.

Тайсън се огледа наоколо. Половината от тълпата си бе тръгнала, но не виждаше Марси. Всъщност не я видя почти през цялата вечер, въпреки че не се съмняваше, че е танцувала с доста мъже, досаждала е на още толкова жени, получила е поне едно сериозно предложение и е приела едно-две предложения за обяд в града.

Бе се запътил към изхода, когато забеляза насреща си Филип Слоун. Слоун го пресрещна близо до вратата.

– Бен, добре ли прекара?

– Здравсти, Фил.

– Къде е жена ти?

– А къде е твоята?

Слоун се усмихна малко насила.

– Можеш ли да ми отделиш една минутка?

– Бих предпочел да не ме виждат, че разговарям с адвоката си.

На Слоун като че ли не му беше кеф да го поставят в една и съща категория с данъчните акули или пък ония букмейкъри, дето събират облозите на конните състезания.

– Хайде да излезем навън, а?

Излязоха в голямото предверие и Слоун посочи към мъжката тоалетна.

– Да не би там вътре да си отворил клон на офиса си? – насмешливо подхвърли Тайсън.

Слоун влезе пръв и заговори делово:

– Тук става ли?

– Ако розовият мрамор е по вкуса ти...

– Слушай, Бен, ти изобщо не ми сътрудничиш като клиент...

– А ти изобщо не си дискретен адвокат, Фил. Слоун понечи да обясни, но вместо това каза:

– Както знаеш, нашите две семейства работят заедно от години. За мен ти си нещо повече от обикновен клиент, за мен ти си...

Тайсън се обърна към писоара, за да удовлетвори естествените си нужди.

– Ти си ми приятел. Нашите съпруги са приятелки.

– Ние всички сме приятели.

– Да. Така че не ми минавай с тоя мръсен номер, че не желаяш да ни виждат заедно.

Тайсън се отмести от писоара.

– За какво искаше да говорим?

Слоун се огледа, за да се увери, че са сами. Наоколо нямаше жива душа освен един от обслужващия персонал от испански произход, насаден на една висока табуретка и зачетен в „Ню Йорк Пост“. Слоун заговори:

– Свързах се с един адвокат от града, който е специалист по законодателството в книгоиздаването.

Тайсън си изми ръцете.

– Той ни съветва да заведем дело. – Слоун изчака малко, после продължи: – Неговият аргумент е, че случилото се е толкова отдавна, че вероятността да те подведат под съдебна отговорност е нищожна. Това би доказало, че твърденията на Пикард са просто необосновани слухове. Казано на прост език, ще му се оголи задника на тоя Пикард. Слушаш ли ме? Човекът от обслужващия персонал подаде кърпа за ръце на Тайсън.

– Горе-долу.

– Освен това там не е натопен директно никой друг, освен теб. Всеки друг път, когато пише за някой, който е стрелял по цивилни, Пикард просто не споменава имена.

– Забелязах тоя пропуск.

– Да, но ти си споменат поименно като свидетел на едно масово избиване на невинни хора. Няколко пъти в книгата се повтаря, че не си предприел нищо, за да предотвратиш това. – След малко Слоун добави. – На едно място се намеква, че ти лично си сътворил изопачаването на цялата лъжлива история. Освен това има и още едно двусмислено изказване, според което излиза, че ти сам си заповядал да бъдат избити всички вражески войници.

– Това наистина си е доста двусмислено изказване. Не съм заповядал да бъдат избивани ранените и пленените вражески войници. Заповядах на хората си да потърсят и унищожат въоръжените вражески войници, които продължават да се съпротивляват, ако все още има такива.

Слоун не се заинтересува от това пояснение.

– Работата е в това, че независимо кой е дал тези сведения на Пикард, неговата цел е била да те унищожи. Според мен Пикард се е вързал на всичките тия глупости и ги е предал като истина. И аз, и онзи адвокат, за когото ти казах, смятаме, че тук безспорно става въпрос за

клевета.

Тайсън нагласи вратовръзката си. Слоун продължи:

– Бен, бих желал да те запозная с тоя адвокат. Казва се Бийкман. Същински факир в работата си...

– И за какво, по дяволите, ми е всичко това? За някаква награда ли?

– Ти си пиан, – Слоун се запъти към вратата, после се върна назад и си пое дълбоко дъх. – Бийкман е водил успешно няколко нашумели дела за литературна клевета. Може да си чувал името му.

Тайсън го погледна в огледалото.

– И двамата с теб сме чували за граждански дела, които са били превръщани в криминални случаи. Цялата мръсотия изплува на повърхността, пресата пише за тях така, сякаш става въпрос за процес за убийство, а не за обикновен съдебен процес и накрая, дори ако ищещът спечели, той всъщност губи. – Тайсън взе едно шишенце „Арамис“ и си сипа на дланта. – Дано тая гадост умре. – Ожесточено намаза лицето си с одеколона.

– Няма да умре, ако не я убиеш сам. Ако не заведеш дело и ако не спечелиш, тези обвинения ще ти тежат на съвестта до края на живота. Репортерите ще цитират думите на Пикард, други автори ще преписват оттук-оттам по нещо и тоя инцидент в оная проклетата болница ще се превърне в самата истина.

Тайсън не отговори.

– Може би е по-добре да си стоиш мирно и кротко няколко седмици и да изчакаш да видиш какво отражение ще получи книгата в масмедията.

Тайсън подаде бакшиш на обслужващия и погледна към Слоун.

– Какво значение има това в случая?

– Ами според Бийкман, имайки предвид, че книгата е излязла съвсем наскоро, засега лошите последствия за теб не са много. Те могат да се ограничат още повече, ако книгата бъде спряна от издателя. Въпреки това ние можем да си стоим и да си чакаме... и да се правим, че не сме чули за нея. После, след време и в резултат на, да кажем, интервюта с автора или пък отзиви, както и на нейната реклама и разпространението ѝ на пазара, твоето добро име и репутацията ти още повече ще пострадат. Тайсън не каза нищо.

– Да речем – продължаваше Слоун доста внимателно, – че загубиш работата си. Че синът ти започне да си има проблеми в училище. Че Марси... После ще заведем дело. Ще подведем под отговорност не само Пикард, но и издателя, разпространителя, а навярно и безименните

източници, които споменава Пикард. Да предположим, че съдебните заседатели гласуват в твоя полза, твоето възнаграждение ще бъде неимоверно огромно. Ще бъдеш оправдан и ще станеш богат.

Тайсън го прекъсна:

– Щекотливата страна при разрешаването на всеки проблем е наличието на подходяща възможност.

– Точно така.

Тайсън бе заинтригуван от умелата непринуденост, с която Слоун успяваше да скалпи един заговор. Навярно при един криминален случай, където парите се плащаха съвсем открито и при който единствено нещо, което можеше да загуби, бе свободата на клиента му, той щеше да бъде малко по-етичен.

– Делата за клевета са много редки – каза Слоун. – Не се случва често някой да бъде подведен под отговорност за отпечатването на клевета. Навярно процесите от този род са едва един процент от всички граждански дела. И пресата разглежда абсолютно всички. Разбирам, че искаш да избегнеш погледите и любопитството на обществеността. Но ти си борец, Бен, и не трябва да оставяш тая мръсотия да петни честта ти.

– Стига с тия словоизлияния, Фил.

Слоун прокара пръсти по устните си, сякаш се бореше с някакво много трудно решение.

– Вероятно си мислиш, че никой не ще се вгледа в тая кратка глава на въпросната книга. Е... – той бръкна в джоба си и измъкна оттам една нагъната страница от вестник. – Бийкман ми го даде. Има едно търговско списание, наречено „седмичник на издателя“, където се появяват имената на много книги месеци преди тяхното издаване. Това е един преглед на заглавията, отпечатан преди седем седмици. – И той подаде на Тайсън едно фотокопие на страница от вестник.

Тайсън го погледна. На страницата имаше шест кратки прегледа на книги. Погледът му се спря на заглавието „Уей: смъртта на един град. Андрю Пикард“. Имаше някаква информация за издаването на книгата, последвана от бегъл обзор в около стотина думи. Прочете го набързо и установи, че, общо взето, отзивите са положителни. Някъде по средата бе написано:

В книгата се съобщава за масовото убийство от американски войници в една френска болница, пълна с местни пострадали и европейски обслужващ персонал. Пикард пресъздава събитията изключително оброчно и оставя читателя в недоумение защо досега не е проведено

официално разследване по случая, който, наред с инцидента при Май Лай, се нарежда в анализите на жестокостите във Виетнам.

Тайсън сгъна листа и го върна на Слоун.

Слоун потупа хартията по дланта си.

– Ясно ли ти е? Видя ли, че дори и в това кратко резюме тая история се набива на очи?

– Видях.

– А какво да кажем за по-дългите отзиви във вестниците и списанията.

В тоалетната влязоха двама мъже. Тайсън излезе и Слоун го последва. Хората излизаха откъм балната зала и се спираха наоколо, за да довършат разговорите си или пък продължаваха към фойето. Тайсън забеляза, че няколко души гледаха към тях.

– Знаеш ли, Фил? – каза той. – Когато от фондовете за обществено осигуряване ме наградиха с отличие за изключителни успехи по време на службата ми във Виетнам, като че ли никой не го беше еня. Но две седмици, след като ме споменават в някаква си невзрачна книжка като военен престъпник, всички са научили „добрата новина“.

– Такъв е животът, приятелю.

– Това вече съм го чувал. Слоун хвана ръката на Тайсън.

– Трябва да ти кажа, Бен, че много хора тая вечер ми зададоха следния въпрос: „Ще заведете ли дело?“ Не зная какво да отговарям.

Тайсън усещаше, че Слоун се опитва да го подмами да заведе дело, така както хирургът се опитва да подмами пациента да легне на операционната маса. Чувстваше, че трябва да поиска мнението на още някой, но в никакъв случай на Бийкман.

– Ако заведем дело и се стигне до съдебен процес, колко военни адвокати ще има в съдебната зала? А колко ще бъдат от Министерството на правосъдието?

Слоун не отговори. Тайсън продължи:

– Разбери, в едно такова гражданско дело, било то спечелено или загубено, правителството няма как да не вземе отношение. Това идвало ли ти е наум, господин адвокат? Слоун сви рамене.

– Това, разбира се, е възможно. И все пак, Бен, от чисто съдебна гледна точка ти не носиш никаква вина за убийство. Точно това ще бъде заключението на правителството, ако се заведе граждански съдебен процес.

Тайсън се наведе по-близо до Слоун.

– Те няма да стигнат до такова заключение, приятелю мой. –

Тайсън нагласи червената кърпичка в джобчето на Слоун. – Лека нощ.

Обърна се и се запъти към фоайето, където откри Марси, седнала в един фотьойл. Когато се доближи, тя стана и без да си кажат нито думичка, я хвана за ръка и двамата излязоха навън през главния вход. Вечерта бе захладняла и имаше съвсем лека мъгла, а от юг духаше мек вятър. Тайсън пое дълбоко дъх, за да прочисти тежките мисли от главата си.

– Струва ми се, че усещам миризмата на океана.

– Казваш това всеки път, когато похапнеш сандвичи от пържени хлебчета с пастет от аншуа. Веднъж каза същото, когато бяхме в Швейцария.

Тайсън подаде билетчето от паркинга на портиера и се обърна към Марси:

– Добре ли прекара?

Марси се замисли за момент.

– Не. За пръв път през живота си се чувствах така, сякаш не съм Марси Клуър Тайсън, а съпругата на Бен Тайсън.

– Слабо ти е самочувствието, Марси. Марси не отговори.

Тайсън запали цигара и се облегна на една колона. Вгледа се в далечината към пътя отвъд пределите на хотела. От ляво бе главната улица на предградието – дълга редица от малки магазинчета и банки. Град Юнивърсъл, САЩ. Така, както е изглеждал всеки град Юнивърсъл, преди да се появят големите търговски центрове и търговските реклами. Най-близо в лявата страна се намиреше библиотеката, а от дясно на нея – малкият мемориален парк. Точно срещу хотела беше гарата, от която пътуваха всички, работещи в града. Над дърветата в далечината, на фона на огрятото от лунната светлина небе, се извисяваше високата готическа кула на Епископалната катедрала, а на върха ѝ блестеше голям кръст. Територията му бе добре позната. В този район се чувстваше сигурен.

– Добре ли си?

Той погледна жена си. – Да.

– Малко отнесен ми се струваш.

– Случва ми се понякога.

– Днес се обади майка ти. Забравих да ти кажа.

– Какво иска?

– Иска да се грижиш за себе си. Да се храниш добре. Да си почиш. Струва ми се, че Флорида я е превърнала в еврейка.

Тайсън се усмихна. През последните две седмици му се обадиха

няколко стари приятели и едно семейство, което не живееше тук. Малко бе изненадан от това скоростта, с която се разчуват новините. Това му напомни армията и нейно превъзходителство мълвата.

Марси каза, сякаш четеше мислите му:

– Дори и някой досега да не е знаел за това, сега – след този бал, вече знае. Може би не е зле да направиш официално изявление в местния вестник и в бюлетина на клуба ти.

Тайсън отново се усмихна.

– Фил ми каза да не правя никакви изявления, нито на обществени места, нито в частни разговори.

Но той се бе обадил на няколко души – близки негови приятели и роднини. И бе изненадан от най-разнообразните им реакции: едни му се сториха безчувствени; други се въздържаха от мнения; повечето от тях обаче не бяха впечатлени от сериозността на това, което бе написано за него. Няколко човека, както забеляза тая вечер, подушваха, че това ще го направи известен, въпреки че не бе много ясно в какъв смисъл, и на него му се стори, че тези хора се опитваха да се сближат с него, за да поделят в известен смисъл славата от бъдещата му популярност. Тайсън се обърна към Марси:

– Семейство Гренвил, ония, важните персони от старата генерация, ни поканиха на коктейл. Следващия петък, ако това те заинтригува.

– Предполагам, че ще искат да им дадеш автограф в книгата на Пикард. Аз пък ще взема със себе си оня брой на „Лайф“, за да го покажа на гостите им.

Тайсън се усмихна. Ако не друго, мислеше той, Марси поне бе надмината в умението си да се справя чудесно с приятелите, съседите и всичките им роднини.

Тъкмо когато забеляза, че колата им се задава откъм паркинга, чу някой да се провиква зад гърба му:

– Бен! Марси!

Тайсън и Марси се обърнаха. Откъм вратата се задаваха Джон Маккормик и съпругата му Филис. Маккормик започна:

– Тая вечер няхах щастието да разговарям с вас, приятели. – След като си размениха поздравии, ръкостискания и небрежни целувки, Маккормик изтърси без да се церемони: – Имам още лоши новини за теб, Бен. Надявам се, не гледаш зле на онези, които носят лошите новини.

Маккормик му бе доста симпатичен, но две лоши новини от един и същи човек само за две седмици можеха да го настроят срещу него. Тогава забеляза дебелия вестник под мишницата на Маккормик и се опита

да познае каква може да е новината.

– Неделният „Таймс“ – като че ли прочете мислите му Маккормик.
– Току-що излезе. Направен е обстоен преглед на книгата. Споменава се и твоето име.

Тайсън кимна. Забеляза, че Филис Маккормик погледна мъжа си по начин, който подсказваше, че идеята ѝ е била малко по-друга. Тайсън усети, че Маккормик се колебае, почти както във влака, преди да му даде книгата. Имаше лошо предчувствие и стомахът му се сви, когато Маккормик му подаде страницата с обзора на новоизлезлите книги, но въпреки това се засмя предизвикателно.

– Да не би да искаш автограф? Усмивката на Маккормик бе доста пресилена.

– Можеш да го задържиш.

Волвото спря до бордюра и портиерът отвори вратата. Тайсънови пожелаха лека нощ и двете семейства се разделиха. Тайсън се пхна зад волана на волвото, запали мотора, докато пиколото затвори вратата му, и потегли по извитата алея към пътя навън. Марси мълчеше, а на скута ѝ лежеше страницата от вестника с прегледа на новоизлезлите книги.

– Ами да – каза Тайсън.

– Какво „ами да“.

– С тираж от около два милиона, нещата скоро ще се изяснят.

Марси кимна.

– В понеделник ще се погрижа да уредя един нов телефонен номер, който да не фигурира в телефонния указател.

– Чудесна идея.

– Учебната година е почти към своя край.

– Точно така.

– Да уведомя ли Агенцията за недвижими имоти, че ще продаваме къщата?

– Не се престаравай.

Тя се замисли за момент, после попита:

– А как ще реагират на това твоите шефове? Тайсън сви по Стюарт Авеню.

– Кой знае? – Отправи се на запад към Итън Роуд. – Нямам ни най-малка представа. Това стадо японци са наистина непредсказуеми.

– Ще ти простя думите, които са си чиста проба израз на расизъм, Бен, само защото знам, че сега си изнервен.

Тайсън не отговори.

– Фил намери ли те? – попита го тя.

– Да. – Той зави наляво по Итън Роуд. – Разговаряхме в мъжката тоалетна. Не можеш да си представиш какъв бизнес се върши в мъжката тоалетна!

– Какво ти каза?

– Да осъдя тия копелета.

– Сигурно смята, че си невинен?

– Не, смята, че правителството или не е достатъчно досетливо, или не е достатъчно мотивирано да възбуди съдебно преследване. Следователно, Пикард трябва да бъде изправен пред граждански съд. Горкият Андрю Пикард. Може би ще стигне до извода, че истината не носи толкова дивиденди, колкото разходи изисква.

Тя го погледна в тъмното.

– Ще съдиш човек, който е казал истината, така ли?

Тайсън спря наскре дългата алея в двора им и изключи мотора. Заслуша се за момент в жуженето на насекомите.

– Ще го направиш ли? – попита тя отново.

ГЛАВА ОСМА

Генерал-лейтенант Уилям Ван Аркън, главен военен прокурор, прелисти досието пред себе си.

– Виждам, че е получил два ордена „Пурпурни сърца“. Един на нула за господин Тайсън.

Фрейзър Дънкан от Секретариата на военния кабинет погледна медицинското досие на Тайсън и отбеляза:

– И двете рани са били незначителни. Така че Тайсън получава само половин точка.

Хърбърт Суенсън, помощник-министър от Министерството на отбраната, забеляза:

– Виетнамското правителство го е наградило с „Кръст за храброст“ заради действията му при Уей. Тук нещо започва да мирише.

Томас Бърг, един от президентските съветници, наведе глава към дългата лакирана маса от махагон:

– Обсъждаме въпроса за евентуален военен съд. Да говорим по същество.

Генерал Ван Аркън, който седеше на противоположния край на масата, отговори:

– Господин Бърг, ако поне веднъж сте присъствали на военен

процес, ще ви бъде съвсем ясно, че точно това правим в момента.

Бърг вдигна рамене. Той се обърна към Питър Тръскот – млад адвокат от Министерството на правосъдието:

– От това, което ми казахте, става ясно, че министърът на правосъдието не проявява интерес да завежда следствие по случая.

Внимателният отговор на Тръскот се забави малко повече отколкото изискваха принципите за изискано общуване.

– В действителност изобщо не съм споменавал такова нещо. Просто казах, господин Бърг, че от съдебна гледна точка случаят е доста заплетен. Според министъра на правосъдието той е в компетенциите на воения съд.

Бърг огледа четиримата мъже, присъстващи в стаята без прозорци, разположена във вътрешността на сградата. Местата, където те седяха, се осветяваха от настолни лампи със зелени лампиони, а помежду им оставаха тъмни дупки по дълбината на голямата маса. По краищата стаята бе тъмна и единственият шум, който проникваше вътре, бе монотонното бучене на климатичната инсталация. Тъмните неща, мислеше си Бърг, се раждат в тъмни места.

На срещата не присъстваше стенограф и Бърг се бе погрижил в стаята да няма касетофони. Не бе позволено да се водят и записки. Това бе една неофициална група със специално предназначение, чиито протоколи и отчети сочеха, че целта ѝ е да обсъди по-добри методи за взаимодействие между отделните министерства, което членовете ѝ всъщност направиха за около две минути. С изключение на Ван Аркън те бяха представители съответно на своите правителствени кабинети, специални помощници на министрите. Според Белия дом дейността на тази група трябваше да се запази в тайна. Ако някой случайно попитаеше, трябваше да му отговорят, че случаят Бенджамин Тайсън никога не е бил обсъждан на тези срещи.

Фрейзър Дънкан се обърна директно към Бърг:

– Бихте ли могли да ни осветите какво мисли Белият дом по този въпрос?

Бърг замислено прокара пръст по устата си:

– Президентът не знае нищо за това. Неговите военни съветници ме помолиха да подготвя сведение, ако се наложи случаят да се доведе до знанието на президента. Интересът му би се предизвикал само заради поста му на главнокомандващ – Бърг реши, че трябва да смекчи лъжата и добави: – Неговите политически съветници очевидно са загрижени за политическия отзвук на случилото се. Никой не е забравил ролята на

Никсън в случая Коли. Но работата не е в политиката. Правните съветници в Белия дом искат да бъдат сигурни, че мерките, които би предприел президентът, ще бъдат законни във всяко отношение.

Бърг погледна Ван Аркън, който като млад майор бе присъствал на делото по случая Май Лай и каза:

– Събрали сме се тук, защото прецедентите от този род съвсем не са много в нашата страна, да благодарим на Бога за това. В същност с изключение на вас, генерале, никой друг от тук присъстващите няма опит във военните престъпления и никой не е така уверен в себе си като вас – Бърг забеляза няколко усмивки около масата.

Ван Аркън отговори с любезен тон, който му струваше доста усилия:

– Почти съм сигурен, че в края на краищата тази история ще стигне до мен и армията ще бъде задължена да заведе военно дело. Ако се стигне дотам, искам да бъда сигурен, че фиаското около случая Коли – Медина няма да се повтори. Бърг кимна с глава.

– Такова е желанието и на Белия дом, генерале. Бърг се бе постарал предварително да прочете досието на Ван Аркън и да поразпита някои хора, които го познаваха. Ван Аркън бе петдесет и пет годишен, доста млад за поста, който заемаше. Поведението, езикът и възгледите му бяха типично военни, малко странно за средите на Главна военна прокуратура, където се ценяха точно противоположните качества.

Бърг забеляза, че никой не се кани да вземе думата, нещо необичайно за правителствено съвещание, затова каза:

– Господа, изводът, до който току-що стигнахме, е че един офицер може да бъде подведен под съдебна отговорност за убийство или убийства, извършени от неговите подчинени, в зависимост от обстоятелствата. Отбелязахме също, че за убийство давност няма. Освен тези два елементарни факта, не стигнахме до никакви други изводи. Дори не можем да бъдем сигурни дали става дума за углавно престъпление или не.

Гласът на генерала се разнесе силно и ясно в голямата стая.

– Имайки предвид това, което прочетохме в книгата за случая Уей, имаме всички основания да смятаме, че е извършено един вид углавно престъпление.

Суенсън се обади малко ядосано:

– Убеден съм, че вие самият не вярвате на всичко, написано там.

Ван Аркън отговори малко по-несигурно от преди:

– Не, сър... Но след като прочете книгата, човек не може да не остане с впечатлението, че... е извършено криминално престъпление –

Ван Аркън отпи вода от чашата си. – Както и в гражданското правосъдие, в случаите, при които има доказателства или се подозира, че законът е нарушен, трябва да се предприеме официално разследване.

Още по-рано по време на срещата Бърг бе усетил, че Ван Аркън по-скоро е за подробно съдебно разследване, отколкото за назначаването на неофициален комитет по случая, както се бе надявал Белият дом. Очевидно, човекът бе решил да си създаде една стабилна репутация или по-точно – да заличи предишната от процеса Коли – Медина. И въпреки това случаят Тайсън щеше да донесе много повече неприятности, отколкото случая Коли. Не само във вътрешната политика, но и в международно отношение. Бърг се обърна към всички присъстващи:

– Доколкото разбирам, не е ясно в чии компетенции попада въпросният криминален акт. Становището на Министерството на правосъдието е, че никой щатски или федерален съд не може да упражнява съдебна власт в случая.

Тръскот кимна в знак на съгласие.

– Точно така. Престъплението е извършено в чужда страна. Въпросният извършител на престъплението по онова време е бил член на Въоръжените сили. Въпреки това той вече не е член на Въоръжените сили. И точно в това е проблемът.

Бърг се обърна към Ван Аркън:

– Генерале?

Няколко секунди Ван Аркън не реагира, после каза:

– Както спомена господин Тръскот, въпросното престъпление е извършено по време, когато заподозрените, в това число включвам и войсковата единица на Тайсън, разбира се, са били подвластни на Наказателния кодекс на военното правосъдие. В това няма никакво съмнение. Според мене няма значение дали в момента те са, или не са...

Тръскот го прекъсна:

– Не може да няма значение, генерале. Това е особено важно. Както знаем, сега Тайсън не е в редовете на армията. Някои от другите също може да не са военни вече. Ще разберем. Но армията няма да съди цивилни граждани. Никога!

Ван Аркън отговори съвсем спокойно:

– Да не би да искате да ми кажете, господин Тръскот, че само мъжете, като са все още на действителна военна служба, ще бъдат съдени за убийство? А за същото престъпление уволнилите се ще си останат ненаказани?

Вместо да отговори на въпроса, Тръскот каза:

– Вероятно този въпрос е спорен. Нека първо разберем дали някои от тези мъже са все още на активна военна служба в армията.

Ван Аркън продължи:

– Добре, да предположим, че всички са се уволнили. За Тайсън знаем със сигурност, че е цивилен. Е, как можем да променим статута на тези хора?

Тръскот не отговори, а Бърг каза:

– Доколкото разбирам, вие предлагате те да бъдат призовани отново в армията.

Ван Аркън кимна.

– Господин Тръскот е прав. Военното министерство не може и няма да съди цивилни граждани. Следователно, дори разследване по случая „господин Тайсън“ не можем да започнем, но пък можем да разследваме случая „лейтенант Тайсън“.

В стаята настъпи тишина, след това Бърг каза:

– Предупредиха ме, че никога досега не се е стигало до удовлетворителен край при подобни случаи, при които престъплението се разкрива, след като военният вече се е уволнил от редовете на армията.

Очевидно в нашето правосъдие съществува огромна зееща яма. Следователно, преди да продължим, трябва да си изясним законното положение в подобни случаи.

Ван Аркън добави:

– Случай като този или подобни се появяват приблизително веднъж за десет години и правораздаването ни никога не е готово при такива закононарушения. Но повечето от предишните случаи се отнасяха за маловажни престъпления. А тук сме изправени пред престъпление с невероятно големи последици, което ще получи отзвук извън пределите на държавата ни.

– Благодаря ви, генерале – каза Бърг. – Според мен всички сме наясно с това.

– Въпросът – продължаваше Ван Аркън, без да обръща внимание на забележката, – е в това, че докато според Наказателния кодекс престъпленията по време на война не се смятат за закононарушения, то първостепенните убийства се смятат и точно това обвинение трябва да бъде разследвано. Защото, господин Бърг, ако това не се направи, ви предупреждавам, че съществува вероятност, поне теоретична, сегашното правителство на Виетнам или правителствата на страните, чиито граждани се споменава, че са били убити в онази болница, да предявят обвинения пред трибунала в Хага за престъпления срещу човечеството, а именно –

Военните престъпления. – Никой не каза нищо и Ван Аркън продължи: – Знаем, че според закона на САЩ нито Тайсън, нито който и да е от подчинените му не трябва да бъдат изправяни пред такъв трибунал. Все пак незабавното разследване на обвинението в убийство е особено наложително, за да се предотврати нещо подобно.

Бърг не се впечатли от позоваването на Ван Аркън на международното право и дипломатия, но съзнаваше, че има право. Все пак каза:

– Американските граждани не бива да бъдат подвеждани под съдебна отговорност за убийство, само и само да се удовлетворят настроенията на световната общественост или на обществеността тук, в страната.

Ван Аркън отговори:

– И на мен ми се иска да е така. Но точно това е ставало с някои военнослужещи от други страни. Същото ще се получи и в този случай, ако се забавим. Законът трябва да изпревари общественото мнение, за да се създаде впечатлението, че ние не се влияем от външни мнения. С други думи, господа, преди масмедията да са раздухали този случай, ние трябва да известим обществеността, че сме започнали съдебно разследване.

Бърг имаше вътрешното усещане, че каквито и да бяха мотивите на Ван Аркън, той бе прав. Но президентът и съветниците му се надяваха, че ако не се предприема нищо, бъркотията ще отшуми от само себе си. Дълбоко в сърцето си Бърг също се надяваше на това, въпреки че разумът му подсказваше, че такова разрешение на нещата едва ли е възможно. Съзнаваше, че ще се наложи да занесе доста лоши новини обратно в Белия дом. Той погледна Хърбърт Суенсън.

Суенсън подразбра негласния му въпрос и отговори:

– От това, което чух досега, не смятам, че министърът на отбраната трябва да се ангажира лично с въпроса. С него трябва да се заеме армията.

Фрейзър Дънкан се усмихна едва забележимо.

– Аз бих препоръчал случаят да бъде подробно разследван от военните органи, но все пак прехвърлям топката към Главната военна прокуратура.

Питър Тръскот се обади:

– Както винаги служителите на Министерството на правосъдието са на разположение на правителството в интерес на закона. Но само, когато се отнася до въпроси на правосъдието. Въпросите на стратегията зависят от военните, от главния военен прокурор и главнокомандващия.

Бърг кимна. Наистина, мислеше той, няма много подобни прецеденти, на които човек да се позове. Тук ставаше въпрос за нарушаване на Наказателния кодекс; в същото време се оказа, че съществува и някаква неяснота, която пречеше за изясняването на това закононарушение. Но именно поради уникалната и необикновена същност на случая трябваше да се вземат безброй субективни решения по пътя към съдебната зала. Бърг събра документите си:

– Предлагам да се оттеглим от заседанието, да поработим вкъщи и... да се поровим малко в душите си. – Той се изправи. – Ще се срещнем отново, за да решим взаимодействието между отделните министерства. Междувременно не забравяйте, че не се занимаваме само с абстрактни правови проблеми или проблеми на обществените взаимоотношения, а с реални човешки същества. И по-точно с един човек, който се казва Бенджамин Тайсън и който може да бъде изправен пред военен съд за обвинение в убийство. В подобни случаи максималната присъда, ако се докаже вината на подсъдимия, е смърт чрез разстрелване. Довиждане.

ГЛАВА ДЕВЕТА

Дейвид Тайсън влезе в кухнята, където баща му пиеше кафе и четеше, седнал на дългия бар-плот.

– Лягам си – каза Дейвид.

Тайсън вдигна глава и погледна часовника на стената – часът бе почти единайсет. Марси щеше да се върне скоро от вечерното си пазаруване в денонощния гастронорм. Вечерта бе топла и Тайсън бе бос и гол до кръста, само по джинси с отрязани крачоли.

– Какво четеш? – попита Дейвид.

– Фотокопия на извадки от списания, които взех от библиотеката. Това са разкази на очевидци за битката при Уей.

– Точно дотам сме. Имам предвид, до Виетнам. В училище. По история.

Тайсън се усмихна.

– По мое време, докато бях за първа година в гимназията, стигахме до Айзенхауер, когато изпраща войските срещу Ливан.

Дейвид изтегли стол и седна срещу баща си. Тайсън бутна фотокопията настрана.

– Как я караш в училище?

– Добре.

– Аз пък не чувам същото.

– Какво искаш да кажеш?

– Чувам, че си си завъдил доста противници. Дейвид го погледна.

– Ще се оправя.

– Ще можеш ли?

– Винаги си ми казвал да се оправям сам с проблемите си. Веднъж ме изгони навън, когато като малък се прибрах разреван вкъщи, защото някой ме бе обидил. Оттогава се опитвам да не цивря вкъщи.

Тайсън се загледа в сина си за няколко секунди.

– Но сега е по-различно. Сега вината е моя. Можеш да ми се оплачеш.

– Не обичам да се оплаквам. При това не всички са зле настроени. Някои момчета... и момичета... са някак си по-дружелюбни от преди.

Тайсън кимна.

– И при мен е същото. Но внимавай и с такива като тях.

– Знам.

Тайсън осъзна, че вече гледа на сина си по нов начин. Дейвид бе едно от момчетата, които смятаха, че бащите им са по-добри от любимите им рок-идоли или спортисти. Рядко срещано явление днес, но може би и не чак толкова рядко; за това просто не се говореше, липсваха и социални проучвания. Но това бе факт и със сигурност си бе семейна черта, защото Тайсън също винаги бе боготворил баща си.

– Искаш ли една бира?

Дейвид се поколеба за момент, после кимна. Отиде и извади две бири от хладилника. Отвори ги и подаде една на баща си, после отново седна.

Тайсън и Дейвид пиеха. Тайсън си мислеше за Джийн Конрой, който го бе заговорил в мъжката тоалетна. Един мъж, когото той смъртно познаваше и който му се извини заради поведението на сина си Дерек към Дейвид. Тогава Тайсън за пръв път разбра за проблемите на сина си. Предполагаше, че подобно нещо може да се случи и че у децата е скрита една потенциална жестокост. Хлапетата от рота „Алфа“ му бяха показали границите на жестокостта. И той се питаше дали Дейвид би могъл да бъде един от членовете на рота „Алфа“. Надяваше се, че синът му притежава поне малка част от тази жестокост, защото в противен случай нямаше да оцелее в света, в който живееше.

– Почти всяко младо поколение е подмамвано от възрастните да умре заради тях и техните „велики“ каузи. Разбираш ли какво имам

предвид?

– Мисля, че да.

– Аз не искам ти да се биеш заради мен. Имам предвид случаи като този с Дерек Конрой.

Дейвид се зачете в етикета на бирената бутилка.

– Няма да се оставям другите да ме обиждат.

– О'кей. Когато защитаваш себе си и отвърщаш на лични обиди или нещо подобно, да. Но не искам да защитаваш моята чест.

– Защо не?

– Току-що ти казах. Възрастните подмамват младите поколения да се биат заради тях самите.

– Но ти не си ме подмамвал.

– Не съм ли?

Много боли, мислеше си Тайсън, когато в юношеските години младият човек започва да губи малко по малко от невинността си, присъща на детството, и получи жесток удар от човек, когото много е уважавал. Време е, реши Тайсън, Дейвид да се раздели с илюзиите си, че баща му е невинен. Така той ще израсне и ще може да се бие заради истинския Бен Тайсън, ако намери за необходимо, а не за идеализирания му образ.

– Ще те посветя в една тайна, която знаят единствено членовете на моя бивш взвод. Ще ти разкажа колкото ми е възможно по-подробно онова, което се случи в болница „Милосърдие“. Става ли? – попита той.

Дейвид кимна малко нерешително:

– Става. Тайсън започна:

– Първото нещо, което трябва да знаеш е, че в по-голямата си част онова, което Пикард е написал в книгата си, е вярно. Хората от моя взвод убиха повече от стотина мъже, жени, деца и бебета. Най-младият във взвода бе почти на твоите години. Казваше се Симкокс и аз го видях как застреля една медицинска сестра почти на неговата възраст. Искаш ли да продължавам, или да спра?

Дейвид хапеше долната си устна. Най-после каза:

– Не – и се изправи. – Това няма никакво значение. Знаех, че е описана самата истина. Не ме е грижа. Ще се кача горе.

– И ще се завиеш през глава ли?

– Не искам да слушам това, татко. Тайсън кимна.

– Добре. Щом разбираш, че това, което хората пишат или говорят за мен, е поне отчасти истина, искам също да разбереш, че то няма нищо общо с тебе. Ти няма за какво да се срамуваш. Ти си Дейвид Тайсън и отговаряш единствено за себе си.

Дейвид тръгна към вратата на кухнята, след това се обърна:

– Ами това, което хората говорят за мама? Тайсън не знаеше как да реагира на този въпрос.

Някак си той бе по-подготвен да говори със сина си за едно масово изстребление, на което е бил свидетел, отколкото да обсъжда миналото на Марси.

– Личното минало на един мъж или една жена си е само тяхна работа и на никой друг. Твоята майка никога не е наранила никого и никой няма право да я огорчава или да се опитва да огорчи мен или теб заради нея. Не се поддавай на никакви приказки. Дейвид отговори:

– Ще бъда откровен с теб, татко. Она гадняр Конрой не обиди теб, а мама.

Тайсън си пое дълбоко дъх.

– Идиотщина!

– Заклучих ония проклети бележки горе в чекмеджето си. Татко, ако искаш да поговориш с мен, разкажи ми за всички тия подмятания по адрес на мама.

– Няма какво да ти казвам. Повечето от тях са лъжи.

– Наистина ли?

– Да. А сега отивай да си лягаш. Стана много късно. Ще поговорим някой друг път.

– Лека нощ – кимна Дейвид в знак на съгласие и излезе.

Тайсън отпи от бирата си. Господи, мислеше си той, между нас и това дете има огромна пропаст. Въпреки че досега не го е показвал с нищо. Тайсън допи бирата си. Реши, че Дейвид е много по-жилав, отколкото бе предполагал. Но трябваше доста да се поизпоти до края на учебния срок, за да се справи със създалата се ситуация.

Горкият Дейвид. Горката Марси. Горкият Бен.

* * *

Марси Тайсън остави чантата с покупките на бар-плота. Бен Тайсън все още седеше на стола и четеше с чаша кафе в ръка.

– Здравсти. Върна ли се най-после? – каза той, без да вдига очи към нея.

– Не, все още съм в супермаркета.

– Добре – той прелисти една страница и се прозя.

– Странно – рече Марси. – Просто невероятно. Искам да кажа – там, на касата в магазина. Видях себе си върху корицата на „Америкън Инвестигейтър“. Можеш ли да си представиш? Сбъднатата мечта на

една домакиня.

Тайсън вдигна очи от вестника. Марси продължи, като вадеше покупките от чантата:

– Отпред ми сложили една черна лепенка. Но циците ми се виждат. Мили Господи! На кого е нужно всичко това? Права ли съм?

Тайсън я следеше с поглед, докато прибираще покупките по шкафите. Не изглеждаше разстроена, но той подозираше, че всъщност е. Тази вечер му се стори много млада, облечена в зеленикава памучна пола, със сандали и със светлосиня плетена блузка, разкопчана горе при яката.

Той погледна кухненския часовник. Беше почти полунощ, час, в който обикновено те не пазаруват. Погледна и продуктите, струпани на бара.

– Да не би да си купила оня боклук, как му беше името?

– „Америкън Инвестигейтър“. – Тя се ослуша, после добави: – В колата е.

Той кимна. Животът в къщата им бе станал някак си неестествен, дори би могло да се каже – потаен и отчужден. Той бе започнал да пътува до Ню Йорк по най-различни начини и най-различно време, въпреки че Марси продължаваше да взема обичайния си влак. Общо взето, избягваха всякакви социални контакти, а той отпадна и от тенис турнира в своя клуб. Вече не ходеха да се хранят в местните ресторанти, въпреки че той все още посещаваше Мъжкия клуб, който сам по себе си бе един затворен свят.

Тайсън си играеше с кубчетата захар и ги подреждаше в кула върху плота. Говореше, без да поглежда нагоре:

– Като човек, които се занимава с връзките с обществеността, можеш ли да ми обясниш как стана всичко това? Искам да кажа, как се превърнахме в тема на деня?

Марси прибра някакви консервени кутии.

– Съществуват много причини за това. Първо, тема на деня е Андрю Пикард. Говори много добре по телевизията. А е и доста симпатичен. Може би този месец и обичайните новини са по-малко. Но запомни, Бен, основното правило в бизнеса на връзките с обществеността е: „Няма лоша популярност.“

– Да-а, изглежда, е точно така. – Той добави още един ред кубчета захар на кулата си. Пикард. След излизането на прегледа на книгата в „Таймс“ Пикард се появи по радиото и телевизията да разгласява стоката си. А той добре знаеше от какво се интересува публиката. Това

съвсем не бе битката при Уей. Тя бе абстрактна тема, твърде досадна за електронните масмедии. Пикард изразходваше програмното си време в ефир доста разумно, като се спираше предимно на масовото убийство в болница „Милосърдие“.

Всъщност една сутрин Тайсън чу Пикард и по радиото в колата си и ако не бе чел книгата, щеше да остане с впечатлението, че всичките трийсет и девет глави са посветени на Бенджамин Тайсън и смахнатата му папlach, която изтрепала всички до един в една болница, а голямата битка, продължила цял месец, е само фон, съпътстващ това събитие с първостепенно значение.

Марси прекъсна мислите му:

– Това е нещо, за което се моли всеки публицист. Целта е да се издигне от блудкавите занимателни страници до страниците с новините. Всички писатели мечтаят да бъдат споменати в нечий материал.

Тайсън само кимна, защото се бе съсредоточил върху клатещата се кула. „Уей: смъртта на един град“ Малко място бе отделено на книгата и в „Нюзуик“. Да не би списание „Тайм“ да е изостанало? Преди две седмици в неделния „Таймс“ книгата се появи в списъка на бестселърите и вече се издигаше нагоре в класацията. Пикард вероятно беше доволен.

Тайсън нагласи едно кубче, за да стабилизира неустойчивата кула.

– Подобни истории привличат своя собствена аудитория – обясни Марси. – Разбираш ли? Случилото се се е превърнало в новина. Това съвсем не означава, че става въпрос за някоя безинтересна историйка. Нека бъдем обективни, Бен. Ние сме само на двайсет и пет мили от световния информационен център. Щяхме да се отървем по-лесно, ако живеехме в Омаха. Това е факт.

Тайсън духна леко с уста шестоъгълната кула и тя се заклати.

Какво, по дяволите, правиш?

– Това е блестящата бяла мраморна кула, която се извисява сред безлюдните кафяви равнини на Гетинакса. Тя е последният бастион на цивилизацията в един умиращ свят. Тук са се събрали последните образовани мъже и жени... – Той духна отново и едно кубче се търколи на пода. – Но кулата е обградена от туземци и...

– Добре ли си? Искам да кажа, искаш ли да повикам линейка или...?

Той вдигна очи.

– Просто си играя. Мъжете винаги си остават деца. Мисля, че фразата е твоя.

– Както и да е. Тя се обърна и прибра някакви пакети във фризера. Тая сутрин ченгетата от пътната полиция се отнесоха с разбиране. Все пак, както изглежда, законите за ограниченията, за спиране на движението, за нарушаването на обществената безопасност и така нататък важат само за простосмъртните, а не за онези от медиите, в случай, че не си получил призовка или нещо подобно... Ако ония лайна утре отново извадят камерите си... – тя затръшна вратата на фризера.

Тайсън се сети за местната телевизионна станция, която излъчи общо около половин час новини, докато се въртеше поредната телевизионна драма. Имаше интервю с Пикард, а от време на време пускаха документални снимки от битката при Уей. Войната отново се бе завърнала във всекидневието на американците. Материала си го биваше – Въздушни снимки на горящия град, после дадоха в едър план как пехотата се опитва да премине река Пърфюм през единствения оцелял железопътен мост, а накрая показаха претъпкания с нещастни бежанци университет. Не показаха типичните селяни, а някакви среднозаможни вьетнамци – студенти, лекари, свещеници, монаси и администратори. Каймака на обществото – мръсни и окаяни, които ридяха пред камерата. Много добър материал.

Шоуто завърши с репортер, застанал пред някаква къща, и на Тайсън му бе необходимо известно време, за да разбере, че това е неговата собствена къща. Репортерът казваше заключителните си реплики на фона на околните къщи, а камерата бе уловила и няколко любопитни съседни. После показаха в едър план входната врата на Тайсън. Журналистът завърши с думите: „Зад тази врата живее единственият човек, който може да отговори на въпросите на Андрю Пикард. Но този човек не иска да говори. Ще трябва да почакаме, за да видим дали той ще проговори някога за онова, което се е случило в онази болница преди осемнайсет години.“

Тайсън потупа доста силно най-горното кубче. Кулата се разклати, после пак се успокои, без да се срути.

– Земетресение. Страшна разруха, но кулата, построена от последните световноизвестни майстори строители, си стои непокътната. – Той отново се прозя, после се обърна към жена си: – Знаеш ли, Марси, въпреки целия интерес, който хората проявяват към мен и моите проблеми, подозирам, че значителна част от тях изобщо не са прочели онази глава от книгата на Пикард. И въпреки това си въобразяват, че знаят за какво става въпрос.

Марси също се прозя.

– Те изчакват историята да се филмира и да я дадат по телевизията, Бен. – Марси прибра и последните покупки. – Благодаря ти, че ми помогна.

– Извинявай... Бях се замислил. – Той се наведе така, че главата му се изравни с нивото на захарната кула. – Виждам основната повреда...

Марси щракна с пръст и кулата се срути в една купчина.

– Много си гадна.

Тя събра кубчетата в единия край и издуха кристалчетата захар.

– Искаш ли да ти пресъздам битката при Уей с кубчета захар?

– Хайде утре сутринта.

– Сега, след като прочетох книгата на Пикард, знам какво се случи.

– Той набързо подреди няколко кубчета в една редица. – Това е южната стена на Цитаделата. Всяка стена бе дълга две мили. Точно така, южната стена се простираше до северния бряг на река Пърфюм... – Той се огледа, видя каната с мляко и изсипа вадичка мляко покрай най-крайното кубче: – Това тук е река Пърфюм. Представяш си го, нали? Добре, това е каналът – той пресече ивицата мляко с пръст и направи малък канал. – Така. А сега ми помогни с другите три стени. Имаме ли още захар на кубчета? Ей тук трябва да построим имперския дворец, а в североизточния ъгъл на цитаделата трябва да обградим със стени територията, където Пикард е попаднал в клопката на южноvietнамските войници. Това е ето тук. Откъм север се задаваха три цели батальона на Първа кавалерия. Задачата им бе да облекчат положението на морските пехотинци и на южноvietнамците, да блокират изходните пътища на север и да осуетят опитите на врага да получи боеприпаси, продоволствия и подкрепления. Ясно ли ти е? Ето тази щипка за захар и тия две лъжици представляват трите кавалерийски батальона. Следиш ли ме? Добре, щипката е моят батальон – Пети батальон на прочутата Седма кавалерия. Но моята рота се бе откъснала и ние се намирахме много на запад. Ето тук. Водът ми бе още по-надалече и аз действах съвсем сам. Ей тук. Напредвах покрай северния бряг на реката. Пред мен Уей гореше. А сега това малко кубче захар е оная шибана болница. Ясно ли ти е? – той я погледна. – Защо не подреждаш тия стени?

Марси Тайсън се обърна с гръб към него и тръгна към шкафчето над кофата за боклук. Измъкна оттам бутилка „Гранд Марниър“ и наля една водна чаша до половината.

– Искаш ли малко?

– Не, благодаря.

Тя видя, че той бе подредил четирите стени на цитаделата без

нейна помощ.

– Бен, зарежи. Сериозно ти говоря.

Той вдигна глава и очите му срещнаха нейните. Усмихна се и разбута захарните кубчета. Тя въздъхна едва забележимо.

– Ще си лягаш ли?

– Не, все още не. Мислех си... сигурно са били съседите. Говоря за снимката в списание „Лайф“. Журналистите не са попаднали на нея току-така. Твоето име дори не се споменава на оригиналната снимка.

Марси разклати оранжевото питие в чашата си.

– Всъщност, Бен, аз им помогнах. Уморих се пресата да пише само за теб.

Тайсън се усмихна.

– Според мен един добър служител по връзките с обществеността трябва да стои далече от прожекторите.

Марси вдигна чашата към устните си.

– Е, и аз си имам собствено его – и тя отпи.

– Сигурно е някой от тукашните. Но защо е трябвало да го прави? Чудя се с каква цел въвличат и теб в цялата тая бъркотия?

Марси се облегна на мивката.

– Хората са дребнави, завистливи, а и побъркани. Мислех си, че всички знаят за това.

– А аз пък мислех, че ти вярваш, че добротата е присъща на хората, че всички са братя и сестри и тем подобни.

– Аз наистина вярвам в това. Искрено и страстно. И все пак една голяма част от хората са отвратителни отрепки – тя допи чашата си до дъно.

Тайсън се загледа навън през прозореца. В лятната беседка на Томпсънови светеше и той видя дъщеря им Гини – седемнайсетгодишна девойка, да се разхожда из нея по сутииен и бикини. Видя и някаква фигура да се приближава. Вратата се отвори и фигурата влезе вътре. Лампата изгасна. Марси също погледна през прозореца.

– Гини ли е там? – Да.

– И ти си имал такива похождения, когато си бил млад и нафукан свалач, нали?

– Естествено. Познавах всеки заден двор и всяка ограда в този град.

Марси се засмя.

– Божичко, при нас бе съвсем различно. Ние се натискахме по парковете, а когато се стигаше до нещо по-сериозно, се качвахме на нашия покрив. А през зимата се криехме в парното помещение.

– Примитивно. – Тайсън отиде до хладилника и го отвори – Всичко тук е храна за котки. Кисело мляко, маруля, ягоди. – И той затвори вратата.

Марси каза:

– Два инцидента: Уей и парка Грифит. И двата са станали почти по едно и също време. Какво каза „Ню Йорк Пост“? Нещо от рода на „Марси прави любов, докато Бен прави война“. Господи, дай ми малко почивка. – Марси се усмихна. – Знаеш ли, че човек се появява на обществената сцена, когато вестниците започват да пишат за него, наричайки го с малкото му име. И като човек, чиято първа специалност в университета е журналистика и специалист по връзките с обществеността, мога да ви уверя, господин Тайсън, че все още нищо не сте видели.

Тя допи и второто си „Гранд Марниър“ и Тайсън забеляза, че очите ѝ бяха започнали да блестят, а погледът да се премрежва.

Той седна на любимия си стол до бар-плота.

– Странно, не съм сънувал оня кошмар, откакто започна всичко това.

– А защо ти трябва да го сънуваш? Та ти го преживяваш наяве. „Животът е сън в нощта, страх сред страховете, един гол бегач, изгубен сред дъжд от стрели.“ – Артър Саймънс. – Тя доля полупразната му кафена чаша с „Гранд Марниър“.

– Благодаря – каза Тайсън на жена си. – Трябва да измъкнем Дейвид оттук веднага след като свърши учебният срок. Горкото дете, навярно изживява някакъв ад, но не е обелил нито дума досега.

Марси кимна.

Тайсън отпиваше от кафето си, в което бе сипал малко портокалов ликьор. Той знаеше, че Дейвид е научил за прословутата снимка много отдавна. Преди около година Тайсън го бе намерил седнал на пода в бърлогата си с въпросния брой на „Лайф“ на колене и облещил очи в снимката на майка си. Тогава реши да не остави нещата без коментар. Няколко дни по-късно седна на разговор с Дейвид и му изнесе кратка социологическа лекция за „Епохата на водолея“. Тогава смяташе, че е странно мъж на средна възраст да защитава разпуснатия морал на своето поколение пред един юноша. Но моралът, подобно на войната и мира, имаше цикличен характер. Викторианците никак не са одобрявали морала, дрехите и литературата на предишната епоха от времето на крал Джордж. Поколението на Дейвид, макар и да не бяха светци, все пак не бяха толкова свободомислещи като родителите им някога.

Дейвид го бе изслушал от началото до края, бе кимал в знак, че

разбира, но нещо подсказа на Тайсън, че момчето не може да приеме не само снимката, на която майка му е гола, но и начина на живот на родителите си.

Тайсън осъзна, че той самият бе смекчил до известна степен детайлите, отнасящи се до снимката преди всичко по отношение на миналото на Марси и тяхната брачна връзка. Веднъж Марси сподели пред приятели: „Бен е станал по-либерален и по-разкрепостен, а аз станах по-консервативна сега, когато съм на средна възраст. Това е отпечатъкът на осемдесетте години.“

Тайсън съзнаваше, че се дразни от миналото на Марси, както и от настоящата и работа, която ѝ налагаше непрекъснато да се среща с неуспяващи мъже. Тя трябваше да ходи по командировки, закуски, обеди, късни вечери, ангажименти в службата и да присъства на най-различни обществени прояви. Съществуваха безброй основания да бъде ревнив и те бяха имали не малко разгорещени разговори, когато Марси се бе прибирала вкъщи по малките часове, леко клатушкайки се. Единственото нещо, което досега не бе сполетявало брака им, бе скуката. Той ѝ каза:

– Добре се справяш с всичко. И си съвсем права. Нямах нужда от него.

Тя си наля трето питие. Гласът ѝ бе станал леко провлачен.

– За добро или лошо? За какво, дявол да го вземе, е всичко това. – Замисли се за момент, после добави: – Ти също се справяш не по-лошо от мен. Аз... аз винаги съм те уважавала... но имаше едно време... нали знаеш, когато те намирах за блудкав и сантиментален. Мисля, че сама малко допринесох за това... Никога не съм искала да те лишавам от твоята мъжественост... Никога... И се радвам, че се държиш като истински мъж... Искам да кажа, че характерът се изгражда в трудни ситуации, не съм ли права?

Всички имаме нужда да сме под някакво напрежение, за да чувстваме, че живеем... това може да ни направи по-силни и да заздравя брака ни... Но прекалено силно напрежение и стрес... – Тя надигна чашата, отпи и се уригна. – Не знам.

Тайсън кимна. Марси бе самоуверена жена и той отдавна знаеше това. Тя живееше в пълния смисъл на тази дума, а там, където има живот, има и проблеми.

Погледна я.

– Сега се сещам за оня път, когато доведох на вечеря у нас Кимура, Сайто и жените им. А ти им сервира китайски замразени ястия от кулинарния магазин.

Марси каза невинно:

– Да не би да съм се изложила? Тайсън се усмихна.

– Никога досега не си ми споменавал за това. – Тя се ухили. – Та нали им сервирах ония лайна с пръчки, за Бога. – И добави малко обидено: – Освен това им приготвих и онова питие-убиец от саке и бърбън – „Бомбата над Хирошима“. Всички го харесаха.

Тайсън се засмя.

– Не ми се смей, надут, досаден нахалник. Тайсън спря да се смее и пристъпи към нея.

– Кой е нахалник?

– Ти, ти, надут пуюк, дето все недоволничиш... Той я сграбчи за раменете, вдигна я във въздуха и я тръшна на бар-плота сред чашите от кафе, кубчетата захар и вестника му.

– Какво, по дяволите, правиш, Тайсън?

– Ще те чукам, госпожо.

– Тук?

– Тук. – Той разкопча ципа ѝ и смъкна полата заедно с бикините надолу към глезените, измъкна ги над сандалите и ги метна на пода. – Разтвори си краката.

Тя разтвори крака, бутайки чаши и пепелници от бара. Той смъкна гачетата си надолу и се метна на бара между бедрата ѝ. Без много подготовка влезе в нея и усети, че тя е влажна и готова.

Марси разпери ръце и се вкопчи в ръбовете на плота.

Движенията на Тайсън бяха къси и резки, но усети, че се хлъзга по гладката повърхност. Изправи се на колене.

– Обърни се обратно.

Марси се прекатури по корем, след това се повдигна на ръце и колене. Тайсън се намести отзад, хвана я за раменете, проникна в нея и започна бързо и енергично да я тласка. Марси се приведе напред и главата ѝ опря в ръба. Плотът се разклати, захарницата се залюля и се разби на пода, а след нея и каничката за кафе.

Марси разтвори колене още по-нашироко и наведе глава още пониско, като насочи поглед назад между гърдите си към плъзгащия се член и полошващите му се топки.

Съвсем неочаквано Тайсън свърши, измъкна се от нея и скочи от бара. Плесна я по дупето и тръгна да излиза от кухнята, като се провикна:

– Изчисти тая свинщина тук.

Марси остана вцепенена известно време, като усещаше как

спермата се стича между бедрата ѝ и капе върху кухненския бар-плот. Съвсем бавно тя се смъкна на пода и се втренчи в бъркотията наоколо. Все още гола от кръста надолу, тя събра млякото и захарта заедно с парчетата порцелан, после коленичи на пода и с една гъба набута всичко в кофата за боклук. Изправи се и започна да трие плота, изплескан с мляко и сперма. Изведнъж спря и се вторачи в блестящите ивици сперма, стичащи се надолу по бар-плота. Почувства се унижена и ограбена. Но тази вечер от нея се очакваше да се чувства точно така. Това бе част от техния репертоар в секса: Марси се присмива на Бен, Бен се отнася с Марси като с робиня. Просто изиграваха сцената на една взаимна сексуална фантазия. И на нея ѝ бе доста приятно да играе ролята на унижена веднъж месечно. Но този път имаше нещо по-различно... нещо не бе в ред... Очите ѝ се напълниха със сълзи, а ръцете ѝ затрепериха, докато продължаваше да трие плота.

ГЛАВА ДЕСЕТА

Томас Бърг каза:

– Предаваме делото за разглеждане от други компетентни лица, господа. Убеден съм, че това ви харесва. – Той махна с ръка към малката, украсена с вкус стая в сградата на административния съвет, построена във викториански стил, и добави: – Все повече се доближаваме до Белия дом както във физически, така и в метафизически смисъл. – И кимна към източния прозорец, от който се виждаше административната сграда на Белия дом.

Бърг се отпусна в едно от креслата. Генерал Ван Аркън седеше на стол с кожена тапицерна близо до прозореца. Питър Тръскот, от кабинета на министъра на правосъдието, седеше настрани на едно кожено канапе. Представителите на министерствата на отбраната и армията отсъстваха. Бърг поясни:

– Ограничихме нашия избор и по този начин сведохме членовете на тази група до нас тримата.

Климатичната инсталация в стогодишната сграда не бе много в ред и стаята, която гледаше на изток, се бе напекла от сутрешното слънце. Тръскот и Бърг бяха свалили саката и разхлабили вратовръзките си. Ван Аркън си седеше с куртката, освен това тя бе закопчана чак догоре, както се изискваше по устав. На Бърг му ставаше още по-горещо само като погледнеше към него. Той си помисли, че военните са превърнали

неудобството в нов вид изкуство. Върху масичката с напитките имаше табла с бутилки газирана вода, съд с лед и чаши.

Бърг преглътна:

– И така, на първата ни среща стигнахме до извода, че сме изправени пред евентуален проблем. След втората ни среща се оказва, че предсказанията на генерал Ван Аркън относно вниманието на масмедииите сякаш се сбъдват. Генерале, нямате ли и други предсказания?

Ван Аркън се наведе напред.

– Не притежавам кристална топка като гадателите, господин Бърг. Но съм в по-тясна връзка с реалния свят, отколкото хората ей там – той посочи с пръст през рамо към Белия дом.

Бърг кимна.

– Може би. – Помисли малко, после добави: – Президентът е насрочил пресконференция след три седмици. Вероятно ще се повдигне и тази тема, ако дотогава не се вземе някакво решение във връзка с тази история. Но такива неща не се нравят на пресата. Естествено президентът може да се измъкне с твърдението, че не е целесъобразно да се коментира един евентуален съдебен процес. Но ние бихме искали той да може да каже и нещо по-конкретно. – Бърг погледна поред и двамата мъже. – Трябва да го обмислим.

В стаята настъпи мълчание, а Тръскот си наля чаша газирана вода. Отсреща насред ливадата на Белия дом кацна някакъв хеликоптер и приглушеният рев на роторните перки наруши тишината в малката, огряна от слънцето стая.

Бърг се обърна към Ван Аркън:

– Още едно от вашите предсказания се сбъдна, генерале. А именно: тази седмица Държавният департамент получи официални запитвания от посланиците на Франция, Холандия, Белгия, Германия и Австралия по въпроса какви мерки са предприети, за да се разследва предявеното обвинение в масово избиване на техни невинни поданици от страна на американските военни във Виетнам и така нататък, и така нататък. – Бърг направи кратка пауза и продължи: – Щастлив съм все пак да ви съобща, че швейцарският посланик, който, както вие знаете, представлява неофициално Ханой в нашата страна, все още не е получил такова писмо и от северен Виетнам, непряко адресирано до нас. Но навярно и то е вече някъде по пътя. Все още въпросът не е повдигнат и от Обединените нации.

Ван Аркън го прекъсна:

– Би било чисто лицемерие и наглост от страна на Ханой да се

опитат да правят някаква пропаганда от това, имайки предвид какво са направили техните собствени войски при Уей.

Бърг сви рамене.

– Според мен Ханой ще настрои заинтересованите страни срещу нас. – Бърг погледна към Тръскот.

– Както и да е, генерал Ван Аркън се свърза с военния архивен център във форт Ленърд Уд и вече сме сигурни, че нито един от състава на взвода на Тайсън по времето на въпросния инцидент не е сега в редовете на армията. Затова решихме, че е най-добре да предложим на тези хора имунитет в евентуален процес срещу тях, като в замяна ще искаме те да се закълнат в показанията си. Питър Тръскот се обади:

– Значи, както и при случая с Коли, трябва да се пусне малката рибка, за да се хване голямата. Както и да е, почти е невъзможно да се призовават на активна военна служба бивши редници и сержанти. А Тайсън, бидейки бивш офицер, е лесен улов. Прав ли съм?

Ван Аркън не каза нищо, но Бърг забеляза, че не бе много доволен от направената забележка. Тръскот каза:

– Междувременно направих дискретни запитвания в местния съд на окръг Насау – окръга, в който живее Тайсън. Оказа се, че той не е завел дело срещу Пикард или срещу издателя на книгата.

– Какъв извод можем да си направим? – попита Бърг.

Тръскот сви рамене.

– Поне десетина. – Помисли за момент и продължи: – Понякога се опитвам да се поставя на мястото на Тайсън... Чудя се какво бих направил аз самият.

Бърг се усмихна.

– И аз ще помисля по този въпрос.

Тръскот също се усмихна, после каза съвсем сериозно:

– Убеден съм, че Тайсън е заел позицията на изчакване. Но и той като нас не знае какво изчаква и на какво се надява. Нещо повече, също като нас и него го е страх.

Бърг кимна бавно с глава.

– Е, това ни довежда до нашата следваща тема за обсъждане – самия господин Тайсън. Доколко надълбоко можем да навлезем в този случай, преди да се наложи да призовем господин Тайсън на служба? Господин Тръскот?

Тръскот отговори:

– Кабинетът на министъра на правосъдието смята, че можете да продължавате с неофициални срещи и разследвания както досега,

докато се убедите, че в това обвинение има нещо вярно.

Бърг погледна Ван Аркън. Генералът поклати глава в знак на несъгласие.

– Точно тук от съдебна гледна точка почвата под краката ни започва да омеква.

И Тръскот, и Бърг мълчаха. Ван Аркън се аргументира:

– Трябва да сте наясно, че призоваването на господин Тайсън на действителна военна служба би го направило подвластен не само на санкциите на военния наказателен кодекс, но и на неговата защита. Както вие сам отбелязахте при първата ни среща, господин Тръскот, армията не може да призове на военен съд един цивилен. Подобно разследване от страна на моето министерство или на Криминалния следствен отдел към армията би било нарушаване на гражданските права на цивилния гражданин.

Бърг поклати глава. Очевидно Ван Аркън бе обмислил това. Очевидно бе също, че Ван Аркън играеше ролята на силен. Бърг се обърна въпросително към Тръскот.

Питър Тръскот се почеса по брадичката.

– Ами това е доста трудно... Навярно Белият дом ще нареди моето министерство или ФБР да започнат разследване, после може да предадем сведенията за това, което сме открили, на министъра на правосъдието...

Ван Аркън го прекъсна:

– Не мога да приема разкритията на едно гражданско разследване в случай като този. Господа, ако искате историята да се потули или поне да загуби част от силата си заради процесуални грешки, то тогава си вършете работата добре.

Бърг се загледа в лицето на Ван Аркън, но не каза нищо. Явно бяха стигнали до задънена улица. Неочаквано Ван Аркън се обади:

– Подозирам, че на Белия дом не му се ще да види господин Тайсън отново в униформа.

Бърг се изправи и си наля малко минерална вода.

– Според тях е късно историята да се потули.

– Вече сме стигнали и сме задминали тази точка. Прочетете вестниците.

Бърг не обърна внимание на репликата и продължи:

– А ако господин Тайсън бъде призован в армията преди още да сме събрали необходимите факти, това не би ли повлияло на съда? Според мен такава нещо би било прибързано и отвратително. Тръскот?

Тръскот отговори:

– Ами... не повече, отколкото ако се екстрадира някой заподозрян от чужда страна. В определени случаи правителството трябва да предприеме известни мерки, за да осъществи съдебната си власт. Това не бива да бъде изтълкувано като предположение – за вина.

Бърг стоеше прав и отпиваше минерална вода. Несъзнателно погледът му се насочи към прозореца и той се загледа в Белия дом. После отместа очи.

– Ако призовем Тайсън в армията, за това ще пишат всички вестници. Все още ми се ще да запазим случая в тайна. – Той се обърна към Ван Аркън: – Нека да не забравяме и чисто човешката страна на проблема. Ами ако Тайсън изкара шест месеца или една година в армията и след това се окаже, че е невинен? Не можем да си играем с един човешки живот просто защото са налице някакви необосновани обвинения. Защо не оставим човека да си живее живота, докато не намерим по-основателни причини да го призовем отново в армията? Ван Аркън отговори:

– Казах ви защо. Освен това не смятам, че господин Тайсън си живее живота. Призоваването му в армията би било дори в негова полза. Въпреки че съм военен, аз съм преди всичко човек и човешката доброжелателност съвсем не ми е чужда.

Бърг го прекъсна:

– Да намериш повиквателна в пощенската си кутия е толкова успокоително и доброжелателно, колкото и да установиш, че резултатите от медицинското ти изследване, свързано с последния ти сексуален партньор, са станали обществено достояние.

Тръскот се ухили лукаво.

Лицето на Ван Аркън, което по принцип беше доста румено, сега почервения още повече. Той тръгна към средата на стаята, сякаш се канеше да излиза. Когато заговори, гласът му трепереше, въпреки че се опитваше да овладее вълнението си.

– Разполагаме с достатъчно информация, за да предположим, че е извършено престъпление. Разполагаме и със заподозрения извършител. Или трябва да вземем мерки, за да подведем заподозрения под съдебна отговорност, или просто трябва да спрем да се занимаваме с тоя случай. Но запомнете добре, че ако обърнем гръб на двеста предполагаеми жертви, така както очевидно е направил Тайсън по онова време, то ние сме също толкова виновни, колкото и самият той – добави заплашително Ван Аркън. – Тогава можем да бъдем почти сигурни, че ще бъдем

призовани пред съда на Конгреса.

Бърг въздъхна дълбоко:

– Ще предам на президента настоящия ни разговор.

Ван Аркън все още стоеше прав.

– Защо не предложите на президента като главнокомандващ Въръжените сили да подпише заповед за призоваването на Тайсън в армията? Това би било по-приемливо, отколкото една повиквателна, изпратена от армията.

Гласът на Бърг прозвуча доста остро:

– Генерале, много добре знаете, че президентът, не желае да прави това. Ние всички сме на мнение, че случаят засяга единствено армията. Така че нека не намесваме президента. Това е един обикновен съдебен процес за убийство и тук изобщо не става дума за международен инцидент, нали? И така, колко време ще е необходимо според вас, за да се върне Тайсън обратно в армията?

Ван Аркън си пое дълбоко дъх, сетне отговори троснато:

– Не мога да кажа. Зависи от това колко силно Тайсън ще се противопостави на заповедта за връщане в редовете на Военните сили.

– Той може да стигне чак до Върховния съд – обади се Тръскот.

Бърг се облегна назад в стола си. Чудеше се дали една дълга съдебна битка, оспорваща нечие призоваване в армията, би имала лоши последиствия. Това би изместило тежестта на отговорност от изпълнителната власт и би я насочило върху съдебната, както всъщност трябваше да бъде в случая.

Тръскот сякаш четеше мислите на Бърг в момента.

– Бихме могли да се свържем с адвокатите на Тайсън или дори със самия Тайсън.

Бърг го погледна.

– Защо?

– Понякога – каза Тръскот, – директният подход е най-добър. Ако го информираме пряко или чрез адвоката му, че имаме намерение да го призовем отново в армията с цел да предприемем съдебно разследване на случая, можем да подразберем какво възнамерява да предприеме той... В отговор на нашите действия.

Бърг погледна Ван Аркън. Тръскот добави:

– Ако аз съм на мястото на адвоката на Тайсън, ще го накарам да се опита да сключи някаква сделка. В замяна на това, че няма да обжалва заповедта за назначение, бих помолил Главна военна прокуратура за... е, нещичко. – Той се обърна към Ван Аркън: – Какво бихте предложили

вие в тая сделка?

– Нищо.

– Бихте му предложили един справедлив военен процес, нали?

Бърг се чудеше какви в действителност са основанията на Ван Аркън да бъде толкова настоятелен и неотстъпчив в случая. Бе се опитал да разгадае психиката и философията на генерала и на пръв поглед се оказваше, че е неподкупен моралист и защитник на закона и реда. Той самият водеше доста аскетичен живот, бе ерген и живееше във военно общежитие. Носеше се мълва, че притежавал само два цивилни костюма: един летен и един зимен, и двата сини.

– Добре, господа – изправи се Бърг, – преди да се разделим, искам да дам личното си мнение, а то е следното: До известна степен обществото се чувства виновно за постъпките на своите военни, но не изпитва подобна вина по отношение на останалите цивилни престъпници. Така че ако в края на краищата призовем Бенджамин Тайсън пред военен съд, признаем го за виновен и го вкараме в затвора, ни най-малко не трябва да очакваме, че ще станем национални герои. Брадичката на Ван Аркън потрепери.

– Не ме е грижа за моята популярност в армията освен това не съм хукнал да заемам някой граждански пост.

Тръскот се изправи.

– Хайде, нека не се караме. – Той се обърна към Бърг: – В основни линии генералът е прав и вие трябва непременно да предадете това на президента. Затварянето на очите отдавна не минава безнаказано. Лично аз по-скоро бих предпочел да направя нещо не много популярно, отколкото да бъда обвинен в заговорничество.

Бърг кимна в знак на съгласие.

– Нямам предвид да си затворим очите. Предлагам само да съпоставим добрите резултати от един военен съдебен процес и вредата, която той би донесъл на цялата нация.

– Ако не разнищим – отговори Ван Аркън, – или не можем да разнищим тая история докрай, това ще означава, че цялата ни правова система се е разклатила. А аз не мога да си представя по-голяма вреда за една нация, чиито устои се коренят в закона, от тази – нейната правова система да се разклати, освен, разбира се, ако и държавните служители не са завели съдебен процес. Смятам също, че ако господин Тайсън беше сега в тази стая и беше обективен, той щеше да се съгласи с мен.

Бърг се усмихна, но усмивката му бе кисела.

– Бенджамин Тайсън се бори за живота си и няма да бъде

обективен. Той ще причини големи затруднения на правителство и на страната. И аз не го обвинявам за това. – Бърг взе куфарчето си. – Всичко това ще отвори много стари рани и тези рани ще закървят наново. Тая проклетата война отново ще тропне на вратите ни. Бог да ни е на помощ – Бърг се отправи към вратата. – Съвещанието се закрива.

ГЛАВА ЕДИНАЙСЕТА

Един вторник в седем и половина сутринта Бенджамин Тайсън влезе в голф-клуба „Тардън Сити“, известен като Мъжкия клуб. Още при построяването на сградата през 1899 – а година жените били поканени да напуснат и клубът бе придобил, мислеше Тайсън, уникалната животна атмосфера, типична само за чисто мъжкото присъствие. Все пак жените се канеха веднъж в годината да присъстват на турнирите, макар че малко от тях се възползваха от тази съмнителна чест.

Тайсън огледа залата и видя няколко мъже да играят на зарчета на една малка масичка. Продължи навътре, мина покрай бара и влезе в трапезарията, която бе със сводест таван като на катедрала. Прекоси стаята, кимна за поздрав на няколко насядали на страничните масички и излезе на задната тераса.

На малка кръгла масичка под чадър на сини райета седеше Филип Слоун и четеше вестник. Тайсън седна срещу него. Слоун вдигна глава.

– Добро утро – той наля чаша кафе на Тайсън от една калаена каничка.

– Благодаря. – Тайсън набързо изпи кафето си без мляко. Забеляза, че екипът за голф на Слоун се състоеше от трите основни цвята плюс оранжево. Погледна към игрището. Мъже в ярко облекло изпълняваха еднообразни движения с топката и стика, като повтарящ се ритуал.

Слоун вдигна очи от вестника, очевидно току-що забелязал, че събеседникът му е облечен в костюм.

– Мислех, че ще изиграеш една игра с мен, а?

– Не, ще бързам за влака в девет без четвърт. Така че нека да приключим до осем и половина.

Слоун, изглежда, се разочарова, после се загледа замислено в него:

– Какъв е твоят статут там? Тайсън си наля още кафе.

– Къде? Във влака в девет без четвърт ли?

– В службата ти.

Тайсън отпи от кафето си. Най-често жените любопитстваха какво

е семейното му положение. Мъжете обикновено се интересуваха от работата му. Почти никой не се интересуваше от психичното му състояние.

– Трудно е да се каже, Фил. Имам предвид, че от една страна имаме прословутото японско „бащинско“ покровителство. От друга страна е японската ефективност. Тия дни работата ми не е много ефективна. Като прибавим към всичко това и манията на ония с дръпнатите очички за външния вид, изражението на лицето и други подобни глупости, доста ги озадачавам. – Той се усмихна и продължи: – Като бивш самурай, който е бил опозорен, аз би трябвало да се измъкна от цялата тази ситуация с чест. Но американските мениджъри все още не са възприели радушно японската некрофилия.

Този ред на мисли никак не се нравеше на Слоун.

– Знаеш ли, ако старият Стуцмън още бе шеф, щеше да ми предложи със защитата ми да се заеме адвокатската кантора на корпорацията. – В гласа на Тайсън се четеше болка.

Слоун махна с ръка.

Към масата им приближи келнер и Тайсън си поръча яйца и портокалов сок, а Слоун кифлички с мармалад и още една каничка кафе. На Тайсън му мина през ума, че изпитва някаква необяснима неприязън към хората, които обичат кифлички с мармалад за закуска.

Слоун бръкна в куфарчето си, измъкна оттам една нагъната страница от вестник и буквално под масата му я подаде. Той я разгъна и видя, че това бе първа страница от „Америкън Инвестигейтър“, не онази със снимката на Марси, а последният брой от седмичника. Едно от многобройните заглавия гласеше: ГОСПОДИН ПРЕЗИДЕНТЕ, ЩЕ ВЪЗТЪРЖЕСТВУВА ЛИ СПРАВЕДЛИВОСТТА? Това въпросително заглавие, установи Тайсън, бе един изкусен начин да се намекне на читателската аудитория, че държавният глава е получил като подарък килим, имитация на килима пред входа на Белия дом. Тайсън попадна и на още едно заглавие: ПРИЯТЕЛИТЕ И ЛЮБОВНИЦИТЕ НА МАРСИ РАЗКАЗВАТ ЦЯЛАТА ИСТИНА. Тайсън отново нагъна страницата без да прочете статията и я върна на Слоун.

– Е?

– Е, ами историята за Марси е раздута извън всякакви граници на общоприето приличие и журналистическа етика. Дори и за този скандален вестник. Това приятелче Джоунс, написало статията, е взело интервю от някои приятели на Марси и... от мъже, които твърдят, че са били в доста интимни отношения с нея.

Тайсън сипа сметана в кафето си. Слоун продължи:

– Статията си е чиста клевета. Тонът ѝ е заядлив и саркастичен, с намеци и предположения за радикални действия от насилствен характер. Марси е била радикалистка, знаем това, но доколкото ми е известно, никога не е била насилница. В статията има и неоснователни твърдения за вземането на наркотици. – Слоун се поколеба, но продължи: – Освен това доста внимателно и предпазливо се споменава за съпружеска изневяра.

Тайсън не отговори нищо.

– Боза – продължаваше Слоун, – абсолютна боза. И си е чиста клевета. Виж, всичко това преминава всякакви граници. Смятам, че тя трябва да заведе дело. Говоря с теб като мъж с мъж, Бен. Не е необходимо ти да се замесваш в делото, но реших, че трябва първо да разговарям с теб. И двамата сме наясно, че Марси е независима жена и изобщо не се нуждае от разрешението на съпруга си, за да заведе дело. Но традицията и условностите на благоприличието изискват да разговарям първо с теб.

– Не го споменавай пред нея.

Слоун се усмихна доста престорено.

– Е, естествено, ще си остане между нас. Но тя е мой клиент и аз ще разговарям с нея.

– Това си е твое право.

Закуската пристигна и Тайсън си намаза препечена филийка с масло, а Слоун задъвка лепкава кифла.

– Вкусна ли е? – попита той.

Слоун кимна с глава, като продължи да дъвче.

– Искаш ли да опиташ?

– Не, благодаря. – Тайсън набоде едно яйце на вилицата си.

Слоун взе пакетче захар и изсипа съдържанието му в кафето си. Тайсън го погледна:

– Вече не използват захар на кубчета, а тези идиотски пакетчета. Ще попитам управителя защо нямат захар на кубчета.

– Пакетчетата са по-хигиенични...

– Но от пакетчетата нищо не можеш да систроиш. Ако имаше кубчета, щях да ти покажа битката при Уей. Но сега мога да ти я нарисувам на хартия. – Той извади химикалка от вътрешния си джоб. – Дай ми един лист от ония жълти тефтерчета, дето всички адвокати все носят със себе си.

Слоун премигна леко от учудване и извади едно жълто тефтерче от куфарчето си.

Тайсън започна да чертае, докато продължаваше да дъвче.

Слоун се огледа наоколо и забеляза няколко души да обръщат глави настрани. Известно време двамата се хранеха без да проговарят, докато Тайсън рисуваше, след това Слоун каза:

– Нека да поговорим малко за твоя процес. Първо те наклеветиха в една книга, след това те злепоставиха и по телевизията, и по радиото. По-голямо зло от това не могат да ти причинят. Личният ти живот е подложен на неимоверни изпитания, кариерата и авторитетът ти са безвъзвратно накърнени и всичко това ти причинява огромна психическа травма...

Тайсън вдигна поглед от рисунката си.

– Така ли смяташ? Аз си се чувствам добре.

– Чуй ме, Бен, ако се помотаем още малко и не заведем дело, ще ни обвинят заради забавянето, т.е. заради това, че не си помръдваме задниците. В закона ясно и точно се казва, че не може безпричинно да се забавя повдигането на дело за нанесени щети. В закона е уточнено, че потенциалните тъжители, които правят така, просто се забавляват, като по този начин се опитват да увеличат вредата...

– Ти самият предложи да оставим името ми да се появи навсякъде из тия дрънканици, така че да можем да поискаме по-голямо обезщетение, Фил.

Слоун преглътна.

– Не казах точно това. Както и да е, проблемът е, че за да избегнем всякакви обвинения в забавяне на делото, трябва да задействаме нещата още сега, имам предвид още днес...

– Проблемът бе в разположението на града. – Тайсън завъртя жълтото тефтерче върху масата. – Виж, гледан откъм цитаделата, старият град се простираше покрай дълги, прави и тесни улички. Няма никакво място за маневри с оръдията. Южновиетнамците се опитаха, но северняците съвсем лесно разбиха танковете им с ракети. И така, вътре в цитаделата се намираха и стените на Забранения град, в който се е издигал императорският дворец на Божествения мир. Ясно ли ти е? Освен това по стените имаше и наблюдателни кули, които още преди това бяха завзети от виетконгците и северно-виетнамците. Нещата се усложняваха и от факта, че точно през средата на града течеше река Пърфюм. Ето точно тук. Малко по на юг от града беше местността, в която се намираха императорските гробници, които по традиция бяха под властта на виетконгците – туристите трябваше да им плащат някаква такса. Смахната война. Както и да е... както виждаш... разположението на града е доста

усложнено... доста. Американските главнокомандващи не трябваше да решават да се бият срещу врага според техните условия. Точно това причини толкова много жертви и разруха. Уей се превърна в своего рода вердун, където всички се стичаха към центъра на града, за да се избият един друг. Лоша тактика. Американците и южноvietnamците трябваше да се оттеглят и да обявят санитарен кордон. Ти как мислиш, така ли е?

– Знаеш ли, Бен – каза Слоун, опитвайки се да овладее яда си, – оставих те да ме мотаеш с всичко това само защото сме приятели. Напълно ми е ясно, че си страшно изнервен. Но е крайно време да сложим край на цялата тая глупост и да действваме.

Тайсън огледа внимателно картата, която бе нарисувал, и добави още някои детайли. Слоун се наведе над масата.

– Въпросът всъщност е: Трябва ли да заведем дело? Или пък Андрию Пикард казва самата истина, позовавайки се на своите свидетели? Ти, Бенджамин Тайсън, участвал ли си по някакъв начин или не в убийството на мъже, жени, деца, монахини, медицински персонал и всички останали в болница „Милосърдие“?

Тайсън отмести адвокатското тефтерче настрана и започна да дъвче замислено филийката си, после погледна към Слоун:

– Предполагам, ти си длъжен да знаеш. Да, както се казва в книгата на Пикард, аз съм виновен за извършените убийства.

Слоун не се престори на изненадан, нито пък се опита да изрази друго чувство, каквото всъщност не изпитваше, и това му правеше чест, помисли Тайсън. Той просто кимна лаконично с глава. Тайсън продължи:

– Така че с глоба приключваме разговорите за едно вероятно гражданско дело. Съжалявам, че те разочаровах и че те мотах досега. Но ти ме разбираш, нали?

Слоун отвърна малко студено:

– Не съм разочарован. Е да, в известен смисъл съм разочарован, че не ми се довери по-рано и че ти самият не се смяташ за невинен...

– Но аз не съм невинен.

Слоун замълча за момент, после каза:

– Това ще реши съдът. Не ти. Чуй ме сега: В случай че се повдигне обвинение срещу теб и след това се отмени или изобщо се потули всичко, или пък ако в действителност те изправят пред съда и докажат, че си невинен, тогава твърде вероятно е да спечелиш едно гражданско дело за клевета. Следиш ли какво ти говоря?

Тайсън кимна с глава. Тоя човек наистина бе последователен и очевидно бе обмислил всичко предварително.

Слоун продължаваше:

– Но трябва да ми позволиш да заведа делото още сега. Можем да отлагаме и да забавяме каквото и да е решение на съда дотогава, докато не се свалят всички възможни обвинения срещу теб. Така се решава проблемът за възможността правителството да заведе гражданско дело. Това ще ги постави в позиция, при която ще трябва да се опитат да ни изместят. В състояние съм да протакам едно гражданско дело години наред, без да се стигне до съдебен процес. А те не могат да те обвинят в криминално престъпление, без да нарушат правата ти.

Тайсън помисли, че съдебната стратегия приличаше на философията на Макиавели много повече от стратегията на политиците. Военната стратегия поне се основаваше на простотата, бързината и разбираеми от всички цели.

– Започва да ми се повдига – отговори той. – Както и да е, както вече ти казах, с няколко малки поправки, Пикард е разказал истината...

– О, та кой го е еня за истината? – Слоун се наведе още повече над масата и каза тихичко: – Чуй ме. Пет пари не давам дали си виновен или не, въпреки че ми загуби доста време, докато се опитваше да прикриеш този незначителен факт. Безпокои ме това, което става сега, в момента. Пресата те оплю, работодателите ти те отблъснаха, приятелите и познатите ти те презират, а оня загубеняк Пикард те клевети по радиото и телевизията. Трябва да се захванем и да изравним резултата.

Тайсън се загледа в далечината, Фред Риърдън, полупенсиониран се педиатър, тъкмо удряше топката. Той се обърна отново към Слоун:

– Пикард изобщо не е загубеняк. Прочетох книгата му и го слушах по телевизията. Ще ми се да е, ама не е. Той наистина е един арогантен нахалник, но никак не е глупав. Освен това да изравниш резултата чрез гражданско дело във време, макар и цивилизовано, също е прекалено нахално и почти толкова низко, колкото да ритнеш някого в топките или да му прережеш гърлото. Ако някога заведа дело за... нещо, то в никакъв случай няма да е за отмъщение. На трето място, разсъжденията ти за нашето правосъдие са съвсем уместни, но аз прочетох доста книги и съвсем не мисля, че един военен трибунал ще ме обяви за невинен.

– Все още нещата се решават от установените факти.

Тайсън сви рамене.

– Иди и изслушай един военен процес. След това пак ще си говорим.

Слоун потропваше с пръсти по масата.

– Знаеш ли, време е да направиш някакво публично изявление. Нещо за... нещо подобно на онова, което ми казваше преди... нещо за самата битка. Нещо от рода на това, че там е бил един неимоверен хаос... Но и нещо повече от това... че всичко е било военна грешка... огромна глупост, довела до множество ненужни жертви...

– Каква ще бъде целта на всичко това, дявол да го вземе?

– О, ще се изненадаш. Твърденията за извършено престъпление все още не са обвинения.

Тайсън проследи с поглед сянката на един самолет, прелитащ над тях. После отново насочи вниманието си към Слоун:

– Да, не са, но има твърдения и твърдения. Аз не съм адвокат, Фил, но позволи ми да ти кажа какво знам за човешката същност. В случая е налице твърдение за едно значително престъпление, за което знае голяма част от обществеността. Както всичко това за теб означава много пачки пари, така съществуват и адвокати от Министерството на правосъдието и от кабинета на главния прокурор, които пък виждат във всичко това слава и предизвикателство. – Той запали цигара и добави: – Пред нас е един публичен спектакъл с всичките му необходими елементи: убийство, заговорничество, Виетнам, мрачни разкрития и разобличения – един цирк с три арени, изпълнени с акробати, жонгльори, илюзионисти, клоуни и въжеиграчи. Ти си прав. Невинността и вината нямат място тук.

– Това си е чист цинизъм! Тайсън се засмя.

– Ти ли го казваш!

– Стига, Бен. Опитвам се да ти помогна. И оня намек за парите никак не ми хареса.

– Знам, че не си се захванал с това само заради парите, Филип. И теб те привлича популярността в пресата. Нещастieto за един е слава и късмет за друг. Няма да го правим на въпрос.

– Започваш да полудяваш.

– Някога именно лудостта ме спаси. Слоун наля кафе на Тайсън и на себе си.

– Ти наистина откриваш нови перспективи чрез нашата правова система.

Тайсън като че ли не го чу и добави:

– Важно място за начина, по който в края на краищата ще ме съдят. – В съдебната зала или само в очите на обществеността – заема етническата принадлежност на жертвите.

Слоун го загледа вторачено, но не каза нищо. Тайсън кимна сам на себе си и продължи:

– Някои от тях бяха от бялата раса, Фил. Бели като теб и мен. На войниците при Май Лай им е било лесно. Те е трябвало да дават обяснения само за смъртта на двеста-триста трупа от жълтата раса с дръпнати очички. А аз трябва да давам обяснения за десетина убити от бялата раса. На война, както и при всяка друга ситуация в живота, е важно качеството, не количеството.

Филип Слоун като че ли не долови сарказма в тези разсъждения и кимна в знак на съгласие. Той каза тихо, сякаш на себе си:

– Католици... имало е католици...

– Точно така, Фил. Всички виетнамски монахини очевидно са били католички. Навярно и много от пациентите. В това предградие на Уей живееха изключително католици. Някои от европейците може да са били протестанти. Което е още по-лошо. – Тайсън си запали още една цигара. – Но поне нямаше свещеници.

– Слава Богу.

– Но за сметка на това пък имаше няколко бебета. Бременни жени, деца, болни, ранени...

– Господи!

– Това намира човек в една болница, Фил. На война няма как да избираш.

Слоун го стрелна с поглед:

– Луд ли си?

– Ето ти един интересен въпрос, предполагащ много възможности. – Тайсън премигна и се изправи. Той подаде жълтото тефтерче на Слоун: – Можеш ли да откриеш грешката, която направиха военните там?

В първия момент Слоун не доумяваше за какво става въпрос, после погледна към жълтия лист.

– О...

– Съвсем очеводно е, нали? Виж, вместо да се придвижват на юг отвъд реката към центъра на цитаделата, те трябваше да заобиколят откъм западната страна. После да тръгнат на север и да прекосят реката, за да блокират входа в западната стена на цитаделата. – Той прокара пръст по схемата върху жълтия лист. – В това бе ключът на победата. Оттам комунистите се снабдяваха с боеприпаси, продоволствия и нови попълнения. И никой не бе в състояние да ги спре. Моята рота се движеше към западната стена, но не бяхме в пълен състав и редиците ни бяха доста оредели. Пикард замазва грешката на командването, а това е доста

интересно. Разбираш ли, след всичките тия години много малко от войника е останало у него. Недей да злословиш по адрес на военните. Дори когато преследваш самата истина.

– Но той злослови по твой адрес – възкликна Слоун, – и по адрес на твоите подчинени без каквито и да е проблеми. Точно това исках да ти изтъкна преди малко. – Вината на командващите с много по-висок ранг от твоя. Ако те изправят на подсъдимата скамейка, можеш да подведеш под отговорност всички командири, които са се намирали в обсег около трийсетина километра от Уей в онзи ден. Трябва да докажеш на армията, че си бил само една мижава пионка в зле разиграна игра и че ударът не трябва да рикушира единствено върху теб. Трябва да разобличиш и най-горестоящите „шапки“.

Тайсън се вторачи в Слоун, после се наведе напред и се доближи до лицето му.

– Но не ти ли е ясно, приятелю? Това не е честно. Всеки глупак, включително и един лейтенант от Центъра за подготовка на офицери от запаса като мен, може да бъде гениален военен стратег на масата за закуска двайсет години по-късно, след като е прочел доста подробно описанието на някогашната битка. Но истинският гений има способност да прозре същността на ситуацията в момента на самото ѝ развитие. Работата е в това да можеш да мислиш трезво, когато не си стоиш на краката, а си се проснал по корем и в ушите ти пищят пет радиостанции, а около теб крещят и умират от болка, когато си подмокрил гащите си от зор, а върху ти – тра-та-та, се сипят снарядите на минохвъргачките. – Тайсън почука по масата три пъти. – Тра-та-та!

Слоун се огледа дискретно и забеляза, че няколко души ги наблюдават.

Тайсън се изправи и захвърли цигарата си на терасата. След малко каза с по-тих глас:

– Да-а, не осъждай ближния си, за да не бъдеш осъждан и ти самият. Поради глупостта си командващите съюзническите войски при Уей избиха от собствените си войски повече хора, отколкото изби врагът благодарение на висшата си тактика. Но аз бих простил на тези офицери, ако ме помолят за прошка. Защото, знаеш ли, мой човек, никой не трябва да се съди в разгара на боя. Когато боят свърши и на оцелелите поднасят кафе, тогава хората трябва да си спомнят това. Благодаря ти за закуската, Фил.

ГЛАВА ДВАНАЙСЕТА

Бенджамин Тайсън лежеше гол върху керамичните плочки и наблюдаваше как парата се издига към тавана.

Мъжът на горната скамейка изчака, докато парата спря да съска, и каза:

– Надявам се, разбирате защо ви помолих да разговаряме тук.

На Тайсън му стана приятно, усещайки потта да се стича по тялото му. Погледна мъжа, седнал със свити към гърдите си колене.

– Доколкото се досещам, сигурно има нещо общо с подслушвателни устройства – отговори Тайсън.

– Точно така. В наше време всички са се побъркали на тая тема. Е, при наличието на всички тия минипредаватели, насочващи се микрофони и всякакви апарати от подобен род, никак не обвинявам хората, че ги използват. Но това място тук си го бива.

Провеждам много от срещите си в сауни. По-късно можем и да поплуваме.

Тайсън се повдигна и се облегна на стената. Той и преди бе обсъждал служебни въпроси тук – в спортния клуб „Ню Йорк“, но мястото бе избирано, за да предразположи хората към една по-дружелюбна атмосфера, а не да ги освободи от страха от записващи касетофони.

– В кои клубове членувате? – попита мъжът.

– В книгата бестселър на годината.

– Член сте на два клуба? Клуба „Гардън Сити“ и голф клуба „Гардън Сити“, който е само за мъже, нали?

– Опасявам се, че не съм много наясно кого представлявате, господин Браун – каза Тайсън.

– Представявам правителството.

– Злото правителство ли? Сам самичък? Мъжът лекичко се усмихна.

– Е, това няма кой знае колко голямо значение.

– Но за мен има. Вижте, по телефона ме уверихте, че имате да ми казвате нещо изключително важно. Точно затова съм тук сега.

Браун го погледна отвисоко, но не каза нищо.

На свой ред и Тайсън го гледаше през бялата пара. Браун бе малко по-млад от него и на Тайсън, както и на повечето мъже, които съвсем наскоро са установили, че вече са на средна възраст, много не му се нравеха по-младите от него, но заемащи висшестоящи постове. Тайсън

забеляза, че мъжът бе добре сложен и доста загорял, с изключение на местата, където се очертаваха банските и часовникът му. Беше с къдрава синьо-черна коса и добре поддържани нокти, и общото впечатление, което правеше, бе, че е човек, който полага доста грижи за външността си. Тайсън забеляза, че носеше сватбена халка и религиозен медальон. Не мислеше, че Браун е военен, но имаше усещането, че някога е бил. По акцента му личеше, че е завършил частно училище и някой от престижните колежи.

– С какво мога да ви бъда полезен, господин Браун? – попита най-после Тайсън.

– Наричайте ме Чет.

– О'кей, Чет. С какво друго мога да ви помогна? Мъжът се усмихна.

– Мога ли да ви говоря на „ти“ и да ви наричам Бен?

– Разбира се.

– Ами – започна Чет Браун, разтривайки изпотените си прасци, – искам да разговарям с теб относно... някои неща. Този разговор ще бъде неофициален, но съвсем законен. Може би ще стигнем до някои радикални решения.

– Това ме навява на мисълта, че правителството се е загрижило за нещо – отбеляза Тайсън.

– Ни най-малко. Ти си този, който се е загрижил. Тайсън не отговори веднага, а след кратка пауза:

– Е, та защо ни е да водим преговори? Спомняш ли си какво бе казал старият Бен Франклин, Чет? „Нито едно укрепление и нито една девица не биха издържали дълго на натиска след започване на преговорите“.

Браун се засмя.

– Това ми харесва. Мисля, че и ти ще ми харесаш, Бен. Не ми приличаш на масов убиец.

Тайсън се въздържа от няколко отговора, включително и от страшното си желание да цапардоса Чет Браун.

– Виждаш ли, Бен – продължи Браун, – справедливостта трябва да се балансира със състраданието. Освен това съществуват събития, които се харесват на масите, и събития, които не се харесват. Теорията е едно нещо, практиката – съвсем друго.

Тайсън се зарея в мислите си, докато мъжът продължаваше с встъпителните слова. Изтри потта от очите си, после погледна към стъклената врата. Един от служителите в сауната бе залепил табелка и доколкото Тайсън можеше да я прочете през парата, на нея пишеше „Влизането

забранено“.

Тайсън се прозя и се протегна. Не, помисли той, съвсем не се чувстваше неудобно, че седи тук гол с този мъж. Нито пък имаше усещането, че е в неизгодна позиция. Чувстваше се някак си отпуснат и сънлив, така както всъщност се очакваше да се чувства на такова място. Освен това съзнаваше, че трябва да не забравя, че обсъжда съдбата си с врага.

Браун все още говореше и той отново се съсредоточи върху думите му:

– Виждаш ли – казваше Браун, – този случай е придобил широка известност както в национален, така и международен мащаб, и не можем да си затворим очите пред него. Ще ни се, но не можем.

– Не сте достатъчно настоятелни.

– Чуй, Бен, това разбуди силно страстите. Знаехме си, че ще стане така. Цялата стара скапана мръсотия изплува отново на повърхността.

Тайсън затвори очи.

– Общественото мнение е раздвоено – продължи Браун. – Прав ли съм? Националният дебат следва стария модел – някои журналисти и коментатори изтъкват, че книгата на Пикард разкрива подробно злоещите действия на врага при Уей. Но както обикновено, говори се, че в медиите се обръща внимание само на престъпленията, извършени от страна на американците.

На Тайсън му се понрави този аргумент.

– Но – продължаваше Браун, – други хора сочат, че от Америка се очаква да се държи по-добре от своя враг. Да покаже по-висок стандарт. Нали така? А и при всички случаи нищо не печелиш, ако се заяждаш по отношение зверствата на врага. Извършителите на убийствата в болница „Милосърдие“ – Браун произнесе името на болницата с хубав френски акцент, – са под властта на щатското правосъдие.

– Но в действителност – прекъсна го Бен. – Вече не са.

– Е – каза Браун замислено, – точно това е въпросът, нали така, Бен?

– Да, Чет, така е.

За известно време и двамата се умълчаха. После Браун каза:

– Хората вече доста публично говорят за военен съд. Навярно си чел в пресата. Или пък си чул за него по радиото или телевизията.

– Струва ми се, че наистина четох за това някъде. Не гледам много телевизия, а в колата си слушам касети. Записи от петдесетте. Страшна музика. Харесват ли ти песните от петдесетте?

– Обожавам ги. Бих могъл цял ден да слушам „Евърли Брадърс“.

– А какво мислиш за „Шайблес“?

– Вече не ги пишат като тях. Чуй ме, Бен, много хора са на твоя страна. Включително и аз самият.

– А коя е моята страна, Чет?

Браун се надвеси надолу, така че лицето му почти се долепи до лицето на Тайсън.

– Моля те, не си играй с мен, ясен ли съм? Тайсън не свалеше поглед от него, докато той отново се наместваше на по-горната скамейка. Парата пак се появи и Браун изчезна сред белите изпарения. И двамата седяха смълчани и заслушани в силното ѝ съскане. Тайсън затвори очи. Неочаквано парата спря и той дълбоко си пое дъх през носа.

Браун заговори тихичко:

– Ето как стоят нещата – хората, които са на твоя страна, са повече от цивилни: Белият дом, министерствата на отбраната и правосъдието, и още някои други. Единствено армията иска живота ти.

– Никакви благодарности от тяхна страна.

– Никакви. Мисля, че армията, и най-вече Главната военна прокуратура, горят от нетърпение да се реваншират. Естествено имам предвид бъркотията около Май Лай. Не могат да се върнат отново към онзи случай, но пък имат възможност да се заемат с нещо подобно.

Тайсън не отговори. Браун продължаваше:

– Що се отнася до инцидента в онази болница, армията иска да изчисти покоеите си, а главният прокурор гори от нетърпение да им осигури метлата. Някой си Ван Аркън.

Тайсън кимна. Това име се споменаваеше няколко пъти в пресата. Браун добави:

– Както виждаш, сред военните среди споменът за Май Лай все още не е забравен. В редовете на армията съществува приемственост, която не се наблюдава в Белия дом например, където са се сменили десетина административни кабинета от времето на Май Лай. При това хората в Белия дом не могат да отзовават Главната военна прокуратура, нито пък дори да ги накарат да помръднат някой и друг от техните среди.

Тайсън поклати глава. В това имаше смисъл. Военните винаги ще се вълнуват от въпроса за изгубената и възвърнатата чест. Тайсън подозираше, че някак си в психиката на военните като цяло този случай превишаваше мащабите на случилото се в болница „Милосърдие“ и беше свързан с Виетнам като цяло.

Браун говореше бавно и преднамерено.

– В армията са задействали процедурата за призоваването ти

отново на активна служба.

Тайсън усети, че стомахът му се свива, но лицето му не издаваше никакви чувства.

– Наясно ли си, че не можеш да бъдеш съден от обикновен граждански съд, а само от военен?

– Да, наясно съм.

– Имаш адвокат на име Слоун, нали?

– Точно така.

– Имаш ли и други адвокати?

– Необходимо ли е да имам повече от един?

– Само уточнявам. Разбери ме, искам да бъда честен с теб...

– Чудесно.

– Армията доста ще се поозори, докато оформят тая заповед така, че да те призоват в съда. Но знаеш ли какво?

– Кажй.

– Те ще те измъкнат. Може да им коства две години, но ще го направят. Притежаваш ли някакви козове, за да се противопоставиш на правителството?

– Това си е моя тайна.

– А имаш ли желание за това?

– За какво намекваш?

Браун провеси краката си от скамейката и се наведе напред.

– Ще ми се да ти дам един съвет.

Тайсън изтълкува думите му като намек за сделка.

– Давай.

– Не се опитвай да обжалваш повиквателната. Тайсън се плъзна по теракотата и се изправи.

– Великолепен съвет, Чет. – Той се наведе напред и докосна пръстите на краката си. – И каква ще бъде ползата за мен?

– Един бърз процес.

– Искаш да кажеш, точно както е според конституцията? – Тайсън започна серия от стречинг упражнения. – Губиш ми времето.

Браун заговори замислено:

– Бог да благослови Америка, Бен. В колко страни в света един заподозрян масов убиец може да будалка представител на правителството, който се опитва да му предложи сделка?

– В една, според последното преброяване. И ние живеем точно в нея.

– Прав си. Но ако се намирахме някъде другаде, това облицовано в

бели плочки помещение щеше да се използва със съвсем друго предназначение. Като да речем, сега можех да ти избия зъбите от мутрата.

Тайсън се изправи.

– Само опитай, синко.

Браун като че ли обмисляше предложението, после поклати глава.

– Виж, нека да свършим по същество. После, ако искаш, можем да изиграем няколко рунда. И двамата ще се почувстваме по-добре.

Тайсън зае положение за лицеви опори. Браун се изхлузи на пода и се приближи.

– Готов съм да ти направя предложение, ако се съгласиш да ми съдействаш.

Тайсън скочи на крака и се вгледа в него. Двамата бяха на една ръка разстояние един от друг.

– Законно ли е? Браун сви рамене.

– Аз не съм адвокат. Нито пък ти. По телефона ми каза, че ще разговаряме без присъствието на адвокат.

Тайсън тръгна към вратата.

– Хайде да си вземем по един душ.

Двамата излязоха и тръгнаха по коридора към душовете.

Тайсън чувства, че мислите му се изясняват под хладната пулсираща вода. Браун застана под един душ на няколко крачи разстояние:

– Разбираш ли, Бен, Ван Аркън е убеден, че притежава достатъчно основания, за да те върне на активна военна служба. Но ако се противопоставиш на заповедта за назначение, ще се наложи президентът да подпише изпълнителна заповед за твоето призоваване. Той предпочита да не му се налага да издава такава заповед.

– Кажу ми, че ще обжалвам неговата изпълнителна заповед.

– Той не мисли само за себе си. Той смята, че ако се замеси лично в твоя случай, това би настроило решението на съда срещу теб.

Тайсън спря душа и отиде в съблекалнята. Един мъж от обслужващия персонал му подаде хавлия. Браун го последва:

– Поръчал съм два масажа за моя сметка.

Той поведе Тайсън към малка стаячка за масажи. Вътре имаше две маси една до друга. Тайсън се метна на по-близката до вратата и се излегна по корем. Браун седна на съседната.

– Ей сега ще се появят.

Тайсън затвори очи и се прозя. Чувстваше се отпуснат, независимо от неприятния разговор. Обзе го някаква сънлива отпадналост. Не можеше да си представи какъв е животът в затвора и си признаваше, че бе

готов да се вслуша във всеки съвет, който би му спестил тази истина. Той се обърна към Браун, който лежеше на съседната маса.

– Ако наистина искаш да бъдеш откровен с мен, кажи ми на какво основание ще бъда призован отново на редовна военна служба. А после аз пък ще ти кажа как ще се противопоставя на всичко това.

– Офицерът си остава офицер до края на живота си – каза Браун.

– Нямам чувството, че съм офицер. Трябва да измислиш някакво по-добро обяснение, Чет.

Браун каза:

– „Поздравления на всички, които ще бъдат удостоени с тая чест.“ Познато ли ти е това? Така се казва в заповедта на президента за произвеждането ти в звание офицер. Същото пише и в моята заповед. – Той продължи цитата: – „В името на конституцията, уповавайки се на особена му преданост и разчитайки на неговия патриотизъм, смелост и вяност към американския народ, аз съм безрезервно убеден, че Бенджамин Джеймс Тайсън притежава изключителни качества, поради което го произвеждам в звание офицер на Сухопътните войски на Съединените американски щати.“

Тайсън се вторачи в Браун. Браун продължаваше:

– „Като такъв, той ще трябва стриктно и усърдно да изпълнява задълженията си в гарнизона, в който ще бъде назначен, подчинявайки се безпрекословно на всички заповеди, възложени от по-горестоящите му началници.“ – Браун се усмихна. – Стилът е доста книжен. Но именно такъв стил се ползва и в съдебните зали. Звучи така, сякаш документът е писан още по времето на Джордж Вашингтон. Както, между впрочем, и е. Както и да е, следва онази част, която има непосредствена връзка с нашия случай: „Това назначение е в сила според волята и желанието на президента на Съединените американски щати.“

Тайсън измънка под носа си:

– Чудесно го изпълни, Чет. Браун продължаваше:

– Заповедта за производството ти в офицер е подписана от Линдън Джонсън, но всеки президент може да те призовава на служба когато си поиска. И ти си приел това назначение в този му вид. Вдигнал си дясната си ръка и си се заклел.

Тайсън не отговори.

* * *

Тайсън стъпи на трамплина така, че пръстите му се подаваха малко навън, подскочи и се гмурна в басейна. Превъртя се няколко пъти, после

заплува към средата, цепейки водата.

Браун плуваше по гръб близо до него. Малко по-встрани имаше още двама мъже, и двамата по-възрастни от тях. На един шезлонг до басейна се бе излегнал някакъв разсеян спасител, който четеше книга с меки корици. Браун каза:

– Радвам се, че все още има няколко местенца, където човек може да си поплува гол. Колко ли още ще се задържат тези частни мъжки клубове? Някой ден ще напиша книга, чието заглавие ще бъде „Феминизацията на Америка“. – Браун се прозя лениво. – Както разбрах, жена ти е доста активна феминистка.

Тайсън не отговори.

Браун се обърна по корем и заплува до него.

– Има още едно нещо във връзка с тая работа около призоваването ти на служба... – Браун го погледна в очите. – Знаеше ли преди това, че все още си в списъците на офицерите от запаса?

– Не, не знаех – излъга Тайсън.

– Е, това е самата истина. Навремето са ти изпратили писмо, с което са те попитали дали желаеш да останеш в списъците на офицерите от запаса, или да бъдеш отписан от тях. Тогава ти си оставил празни и двете квадратчета вместо да поставиш кръстче в едно от двете, ти си написал някаква гадна забележка на листа и си изпратил писмото обратно до министерството. Не е трябвало да правиш така, Бен. Трябвало е да зачеркнеш едната от двете кутийки. До голяма степен нашият живот сега зависи от това коя кутийка зачеркваме.

Тайсън доплува до другия край на басейна и отпусна глава на ръба. Затвори очи, протегна крака и се отпусна над водата. Спомни си за онова стандартно писмо от военното министерство. Получи го в средата на април 1975 – а. Камбоджа бе паднала в ръцете на Червените кхмери, Лаос издъхваше под напъна на Патет Лао, а северновиетнамската армия и виетконг се канеха да навлязат в Сайгон. Тайсън, както и много други мъже, служили във Виетнам, беше тъжен и ядосан. Смяташе, че е успял вече да се отърве от мислите си за Виетнам, но имената в медиите върнаха старите му спомени. Град след град, лагер след лагер падаха бързо един след друг в ръцете на врага. Куанг Три, Уей, Да Нанг, Плейку, а една нощ – и неговият бивш базов лагер – щабът на Първа кавалерия при Ан Кхе. И всяко име, което чуваше по радиото или телевизията или прочиташе във вестниците, извикваше в съзнанието му картини, изпълнени с кръв, смърт, жертвоготовност и смелост. Той каза на глас:

– Онова писмо пристигна в неподходящ момент. Застанал до него в

плитката вода, Браун заговори:

– Сигурно. Върху листа си надраскал следните думи: „Петдесет хиляди американци са мъртви, сто и петдесет хиляди са ранени. За какво?“ Тази кратка, но дръзка бележка била видяна от всички в Главна военна прокуратура. Както разбрах, последвала е дискусия за това какъв би могъл да бъде човекът, написал за поколенията такова нещо във военния архив.

Тайсън отвори очи.

– Мразя, когато ме анализират и говорят за мен така, сякаш съм някакъв изключителен еюемпляр. Не ми е приятно хората да се ровят във военното ми досие, въпреки че знам, че ти имаш това право. Започва да ми писва от всичко това, Чет.

– Вярвам ти. И не те обвинявам. Но моля те, запомни едно – Въпреки че в момента не обсъждаме масово убийство, в края на краищата точно заради него е целият този разговор.

Тайсън погледна големия стенен часовник в другия край на басейна.

Няма да те задържа повече – каза Браун. – Сигурно те чака куп работа. Исках само да те информирам за заповедта за призоваването ти на редовна военна служба. Ако се опиташ да се противопоставиш, военните ще излязат с контраудар. Знаеш, че в края на краищата те ще победят. А ти само ще си спечелил малко време, но на много висока цена.

– Това е по-добре, отколкото да отидеш на смърт мирно и покорно.

– Тук не става дума за смърт. Става въпрос за съдебен процес. И ще ти кажа и още нещо, Бен. Дори и да обжалваш пред върховния съд, пак ще загубиш битката. Никога няма да имаш възможност да отхвърлиш тези обвинения. Опитът ти да избегнеш съдебния процес ще бъде възприет като признание за виновност. Ако, от друга страна, се явиш доброволно на активна военна служба, ще си постигнал важно психологическо предимство и ще си спечелил поддръжката на една огромна част от обществеността. Министерството ще погледне доброжелателно на една такава твоя постъпка.

– Какво предлагаш в замяна? – попита Тайсън. Браун се изтегли към ръба на басейна и се облегна на лакти.

– Ами що се отнася до самите съдебни процедури, не мога да ти обещавам нищо. Нямам правомощия да преча на разследването на армията, или пък, ако се стигне до съдебен процес, не мога в никакъв случай да се бъркам в работата на военния съд. Но мога да ти гарантирам някои неща срещу някои обещания от твоя страна.

Тайсън се изкачи по бетонните стълбички на басейна и седна на ръба, повесил крака във водата.

– Да чуем какви са тези гаранции. Браун се доближи до него.

– Първо, ако доброволно станеш зависим от военното правосъдие, ще получиш назначение на двайсет и пет мили от града.

– Звучи като договор за постъпване на военна служба. Ами ще получа ли нова униформа?

– Естествено. Освен това – и то е много важно – няма да ти бъдат налагани каквито и да е ограничения. Ще бъдеш толкова свободен, колкото си и сега, в рамките на твоите задължения, ако изобщо имаш такива. Дотук добре ли е?

– Не, но продължавай нататък. Тонът на Браун стана нетърпелив.

– Виж, Бен, ако те върнат на служба след една съдебна битка, никак няма да ти е лесно. Ще те назначат във форт Бъмфак в Аризонската пустиня и няма да имаш право изобщо да напускаш гарнизона си.

– Не ме заплашвай, момче.

Браун се изправи на плиткото върху бетонното стъпало, стисна десния си юмрук и започна да пука кокалчетата на дланта си. След малко каза:

– Няма да ти е хубаво, ако не можеш да напускаш гарнизона си, Бен. Това няма да ти хареса. Няма да се хареса и на семейството ти. Помисли за жена си. Вероятно тя ще трябва да остане в Ню Йорк, за да работи. Ще се почувства самотна, приятелю... или пък няма да се почувства самотна...

Тайсън заби петата си в слабините му. Браун ококори очи и отвори широко уста, като се преви от болка и се прекатури по стъпалата на басейна.

Двамата старци в другия край не забелязаха нищо, а спасителят продължаваше да чете книгата си. Някакъв младеж, излегнал се на един от съседните шезлонги, се изправи и изгледа Тайсън.

Браун подскочи над водата и си пое въздух. Главата му няколко пъти се подаде и той започна да маха с ръка за помощ на младежа. Тайсън стана и се отдалечи малко от ръба на басейна, без да изпуска от поглед момчето. То отново седна на мястото си.

Браун си пое дълбоко дъх и се вторачи в Тайсън.

– Добре... добре... попрекалих... – той облегна ръце на ръба на басейна. – Излизам. Ясно. Обявявам примирие.

Тайсън кимна.

Браун излезе от басейна и се отдалечи. Отиде бавно до шезлонга си

и уви една хавлия около кръста си. Седна на края на стола и потупа с ръка шезлонга до себе си. Тайсън се доближи до него, взе хавлията си и също я загърна около кръста си.

– По-добре ли си вече? – попита Браун. – Седни. Тайсън се чувстваше много по-добре отпреди.

Той се отпусна в шезлонга.

Браун започна да трие корема си с ръка.

– Господи... та ти си можел да избухваш. Значи си нормален. – Опита да се усмихне.

Тайсън омекна, но все още не сваляше очи от него. Хрумна му, че откакто се бе върнал от Виетнам, не бе изпитвал по-голям яд, по-дълбок гняв или по-силно предизвикателство. По някакъв начин, помисли той, започваше все повече и повече да заприличва на онзи човек, който беше преди Марси, животът в предградието, средната възраст и корпорацията да започнат да ограничават и обуздават неговата агресивност. Започваше да упражнява по-голям контрол върху живота си, който в друго отношение вече бе започнал да се разпада. Обърна се към Браун:

– Съжалявам. Но ако отново ме изкараш извън нерви, пак ще те ритна, обещавам ти.

Браун се усмихна насила.

– Добре, добре. Мога ли да си довърша работата? – Той се наведе напред и отпусна ръце върху коленете си. – Докъде бях стигнал? До ограничаването ти в гарнизона. Нали така? всъщност ако те изправят пред военен съд, мога да ти гарантирам, че дори по време на процеса ще имаш право да напускаш гарнизона си. Следователно, ако нещата в съдебната зала не вървят на добре, ти поне ще имаш избор да се измъкнеш в буквалния смисъл на тази дума от лапите на военното правосъдие. В действителност и сега можеш да го направиш. Никой не те следи.

Тайсън мълчеше. Браун добави:

– Паспортът ти няма да бъде прибран или конфискуван, както изисква нормалната процедура в подобни случаи. Но ако решиш да напускаш страната сега или когато и да е друг път, моля те, иди някъде, където няма да се наложи правителството да се занимава с твоето екстрадиране. Повечето избират Бразилия за тази цел, но ти би могъл да помислиш и за Швеция. – Той се наведе по-близо към него: – Слушай, всичко, което ти предлагам, е легално.

– Швеция! Какво искаш да ми кажеш, че осемнайсет години след като съм служил на своята страна и съм се завърнал жив у дома, аз трябва да избягам в Швеция? Трябва да избягам в Швеция, където...

– Моля те, говори по-тихо. Тайсън седна напред:

– ...където отидоха всички дезертъори и кръшкачи на родината? Трябва да замина за Швеция, след като всички, които се чупиха от военната служба по време на войната, получиха помилване от президента? А къде е моето президентско помилване?

– Ако се замислиш за това, ще откриеш голяма ирония.

– Майната ти, Браун! Вървете по дяволите и ти, и онези, които са те изпратили.

– Моля те, не говори толкова високо.

– Никъде няма да отида, мамичката му! Аз съм американски гражданин и това е моята родина. Майната ѝ на Швеция! Майната им и на военните!

Браун се огледа наоколо.

– Успокой се.

Тайсън стана от шезлонга.

– Чуй ме, Чет, или пък както и да ти е там името. Предай следното на своите шефове: Може да съм заподозрян в извършването на масово убийство, но в същото време аз съм удостоен и като герой от войната във Виетнам. Имам две „Пурпурни сърца“ – Тайсън посочи белия белег, който обезформяше дясното му ухо, после дебелия виолетова рязка, започваща от коляното и продължаваща надолу по крака му. – Имам един куп медали и отличия. Освен това аз съм и съпруг, и баща, и трудолюбив данъкоплатец. Моите съграждани ме уважават и през живота си досега не ми е известно да съм нарушавал закона. Ако нещо наистина се е случило в оная лайняна държава преди осемнайсет години, нещо, което е продължило трийсет минути от целия ми четирийсетгодишен живот, тогава... тогава... – Тайсън усети, че сърцето му тупти силно и че бе стиснал ръцете си в юмрук. Той се вторачи в Браун, който бе застинал на мястото си.

Браун заговори малко по-спокойно:

– Това бе първата война в нашата история, която роди не един герой, удостоен с отличия. Възхваляван от медиите, боготворен от масите. Не един. – Той се изправи. Вгледа се в Тайсън за момент, после добави: – Ей, приятелю, трябва да разбереш, че в тая работа няма лоши. Нито аз, нито Ван Аркън, нито онези от Белия дом, нито пресата, нито дори ти самият. Всичко се дължи единствено на системата. На закона.

Браун докосна леко ръката на Тайсън и кимна с глава към съблекалнята.

– Никой няма нищо против теб лично. Всички, с които разговарях,

ти желаят само доброто. Но трябва да разбереш, Бен, военните имат нужда от този процес. Чел си доклада на върховната военна комисия по случая Май Лай, нали? Е, всичко, което според комисията там е погрешно, от самото начало до самия край, сега ще си бъде на мястото. Няма никой да се прикрива, няма да има съдебни грешки, няма да има натиск отгоре, няма да има мърморене в Конгреса, няма да има скалъпени журналистически пресконференции, няма да има нищо от този род, по дяволите! Този път ще възтържествува справедливостта. Дори ако се наложи да се напише сценарий заради нея или да се фалшифицират фактите. Чуваш ли?

Стигнаха до вратата, водеща към съблекалните, и се спряха. Тайсън каза:

– Предай им, че аз обичам да се боря, Чет.

– Непременно – той потри стомаха си. – Вече се убедих в това. – Браун се огледа наоколо. – Ще отида да скоча няколко пъти във водата. Ти трябва да тръгваш. – Поколеба се, после каза: – Има и още нещо, Бен. Разбери, че ако искаш, ти можеш да нанесеш удар на военните, на правителството и на държавата. Така че ако се бориш, играй честно. А ако решиш да бягаш, бягай с чиста съвест. – След малка пауза Браун продължи: – Никакви обиди по адрес на военното министерство, на президента или на системата. Никаква критика на военното правосъдие, никакви изказвания за липсата на морал във войната. Не прави каквито и да е изявления пред журналисти. Не отваряй наново старите рани.

– Съврши ли? Или все още не си?

– Почти. Искаме да приемеш за защитник адвокат, назначен от Главна военна прокуратура. – Браун го погледна, после продължи: – Един цивилен адвокат не може да се контролира. Разбираш ли, той ще се опитва да проточва нещата, ще иска да раздуха случая пред обществеността, за да си създаде популярност. Искаме процесът да приключи, преди репортерите от „Таймс“ и „Пост“ да успеят да свалят капачките на химикалките си. Не искаме по вечерните новини да се точи нескончаемата сага за Бен Тайсън. Ти също не го искаш, нали? – Браун си пое дъх: – Въпреки че не можеш да се обявиш за виновен, можеш поне да не призоваваш свидетели, да не задаваш въпроси на свидетелите на правителството и да се въздържиш от други процедури от този род. Няма нищо необичайно в това да не се защитаваш. Всъщност във военния съд се гледа с добро око на такова поведение. Сигурно ще ти спестят някоя и друга година заради това, че си се държал като истински джентълмен. А ти без друго няма да излежиш дори и един ден от присъдата си. В

случай, разбира се, че приемеш това предложение. Става ли? Разбираш ли какво се иска от теб? От време на време ще ти напомняме какво точно се иска от теб в зависимост от възникналите обстоятелства. – После добави по-спокойно: – Сделката не е лоша, Бен. Тя ти гарантира, че няма да влезеш в затвора. Помисли за това.

– Разбира се, че ще помисля.

Браун се усмихна, после го изгледа сериозно.

– Ако я отхвърлиш, няма да роним сълзи. Но в никакъв случай не споменавай на никого за нашия разговор. Нито на жена си, нито на адвокатата си, на никого. Ако се изпуснеш и ние разберем за това, тогава... тогава въпросът става личен.

Тайсън кимна.

– Ще ти се обадя. – Браун протегна ръка за довиждане. – Няма да роним сълзи.

Тайсън пое ръката му.

– Когато те ритнах, Чет, нямах нищо лично против теб. Просто излях яда си срещу системата.

Браун се засмя. Обърна се и тръгна към басейна. Тайсън го наблюдаваше, докато скочи във водата, после влезе в коридора със съблекалните.

Да, помисли той, справедливостта ще възтържествува, дори ако се наложи да се напише сценарий заради нея или да се фалшифицират фактите.

ГЛАВА ТРИНАЙСЕТА

Генерал Уилям Ван Аркън стоеше зад катедра с емблемата на Главна военна прокуратура. Той се обърна към седналите срещу него четирима офицери:

– Въпреки че все още не сме упълномощени да разследваме случая Тайсън, можем да изберем офицер-следовател, който да се свърже с господин Тайсън в деня, в който той ще получи повиквателна за връщане на активна военна служба, да го информира, че срещу него се подготвя следствие, и да му прочете правата.

Ван Аркън изгледа тримата мъже и жената, седнали в малката лекционна зала, разположена в единия край на Пентагона. Точно пред Ван Аркън седеше неговият адютант, полковник Сам Спенсър. Отдясно на Спенсър бе подполковник Юджийн Пелъм, специалният съветник на

Ван Аркън по съдебните въпроси. Отляво на Спенсър седеше капитан Лорейн Конъли от отдел „Личен състав“. До нея бе лейтенант Джак Гибс, съветник на Ван Аркън. Ван Аркън продължи:

– Както всички знаете, според Наказателния кодекс на военното правосъдие в случаите на углавни престъпления офицер-следователят трябва да бъде майор или някой с по-висок чин. Ето защо помолих капитан Конъли да извади микрофилмите с досиетата на приблизително двацет и пет офицери, отговарящи на условията да водят това разследване. – Ван Аркън махна с ръка към екрана зад него. – Ще ви напомня – продължи той, – че в интерес на справедливостта не бива да правим избора сам за себе си, а да се позовем на някои факти, които имат отношение към случая, за да изберем безпристрастен офицер по следствието. – Той погледна съветника си по съдебните въпроси. – Подполковник Пелъм? Пелъм кимна с глава.

– Позволете ми също да ви напомня, че сме се заклели да изберем човек, който не само да не е настроен срещу заподозрения, но и да не бъде пристрастен към него.

Полковник Спенсър добави:

– Както всички знаем. Всеки един от офицерите, подчинени на Главната прокуратура, трябва да бъде безпристрастен и обективен. Все пак, имайки предвид конкретния случай, би трябвало да обсъдим подходящите лица.

Капитан Лорейн Конъли каза:

– Може би преди това се налага да изясним качествата, на които трябва да отговаря въпросното лице – препоръки, изисквания, личностни характеристики и т.н. По този начин можем да стесним кръга.

Ван Аркън кимна в знак на съгласие.

– Е, какво ни трябва?

– В идеалния случай – отговори подполковник Пелъм, – офицерът по следствието не трябва да бъде нито положително, нито отрицателно настроен по отношение на войната във Виетнам. – Той се усмихна мрачно. – Това значи или някой много млад, или някой, който е прекарал последните две десетилетия на Луната.

Лейтенант Гибс заговори:

– Може би най-подходящ би бил някой, който е решил да сложи край на военната си кариера. – Той се поколеба преди да продължи – Някой, който няма какво да печели и губи. Офицер, който няма да се чувства... задължен да стигне до извод, който не би се поправил на армията.

Ван Аркън не каза нищо. Полковник Спенсър кимна.

– Добра забележка. Така никой няма да може по-късно да ни обвини, че сме избрали военен служител главорез, който се домогва до по-висок чин.

Няколко глави кимнаха в знак на съгласие. Дискусията продължи още няколко минути, след което Ван Аркън каза:

– Да обобщим. От казаното дотук е ясно, че всички са на мнение, че въпросният офицер не трябва да е служил във Виетнам, нито пък дори да е бил на служба в армията по време на събитията там. Така се изключва вероятността той да е карьерист. Трябва да бъде много млад, за да не е участвал дори като студент в каквито и да е антивоенни или провоенни действия през онова време. – Ван Аркън се замисли за момент. – Няма да намерим много военни служители на тая възраст, които да са майори и които да не преследват военна кариера.

Капитан Конъли каза:

– Според мен на тези условия би отговарял някой, който изпълнява четиригодишна военна повинност заради издръжката си по време на образованието.

Ван Аркън се замисли върху току-що казаното предложение. Той нямаше точно това предвид.

– Искам да е човек, който да изгради хубав имидж на военните и на Главната военна прокуратура.

Всички мълчаха.

– Е – продължи Ван Аркън, – нека започнем да преглеждаме досиетата.

Той натисна някакво копче на катедрата, за да даде знак на човека в прожекционната кабина.

– Извинете ме, генерале – обади се капитан Лорейн Конъли, – мога ли да предложа нещо?

Светлината в стаята изгасна и екранът зад Ван Аркън светна. Генералът погледна Лорейн Конъли на отразената от екрана светлина.

– Да?

– Предполагам, че не всеки от нас може да прави предложение, но аз ще си позволя точно това.

– Кого имате предвид?

– Майор Керън Харпър. Затъмнената стая утихна.

– Някои от вас сигурно я познават – добави капитан Конъли. – Запознах се с нея, когато бях на служба в Германия – тя помълча за миг. – Включила съм досието ѝ към тези, които ще прегледаме след малко.

Защо не погледнем най-напред него?

Всички мълчаха. Капитан Конъли говореше в тъмнината:

– Майор Харпър отговаря на първоначалните изисквания, които приехме за необходими. В допълнение искам да кажа, че тя е и много задълбочена. Обръща внимание на всеки детайл. Умее да преценява трезво нещата, проявява собствена инициатива. Освен това и личното ѝ обаяние е на необходимото ниво. – На слабата светлина Лорейн Конъли забеляза, че генералът реагираше положително на стегнатия ѝ по военному изказ. Окуражена от това, тя продължи: – Подполковник Пелъм шеговито подметна преди малко, че трябва да се намери някой, който е прекарал последните две десетилетия на Луната. Е, нещо още по-важно, много по-положителна ще бъде реакцията, ако офицерът следовател е прекарал последния месец в информационен вакуум. Работата е там, че майор Харпър съвсем наскоро се завърна от трийсетдневен отпуск, който е прекарала в Далечния изток. Съмнявам се там да е следила американската преса.

Ван Аркън каза отсечено:

– Избирането на следовател не е същото като избирането на съдебни заседатели. Не смятам, че един офицер от Главна военна прокуратура вярва на всичко, което може да се прочете във вестниците.

Полковник Спенсър, адютантът на Ван Аркън, го прекъсна:

– И въпреки това, генерале, лично на мен идеята ми харесва. Ще се хареса и на медиите. – Той се обърна към Конъли – Знаете ли нещо за личния и живот?

– Да, сър, доколкото знам, произхожда от голямо семейство. Хора от провинцията, фермери, струва ми се. От Охайо. – Тя се изкушаваше да добави „сърцето на страната“, но устоя на изкушението и продължи: – Завършила е средното си образование в щата Охайо, както ще видим от досието ѝ. Според мен е учила оттук-оттам поради финансови затруднения. Когато е била на около двайсет и пет години, е приета в Американския университет, специалност „Право“, и оттам я грабва Министерството на отбраната.

Лейтенант Гибс измърмори:

– Като награда за четиригодишното упорито учене, точно като мен. – Той се засмя, опитвайки се да замаже лошо подметнатата забележка.

Известно време Ван Аркън не наруши тишината, после рязко натисна копчето в катедрата и каза на оператора:

– Покажете ни досието на Харпър, сержанте. Не след дълго на екрана се появи първият лист от въпросното досие и петимата офицери се

зачетоха. Полковник Спенсър каза:

– Настоящото ѝ назначение е в школата на Главна военна прокуратура в Шарлотсвил. Това е близо до нас, но и не съвсем близо. Освен това може да прескача до Ню Йорк по всяко време, когато е необходимо.

– Срокът на военната ѝ служба изтича на шестнайсети юли – обади се подполковник Пелъм. – Това ѝ дава достатъчно време да направи необходимото предварително разследване, без да е свидетел на последствията.

– Досието ѝ ще покаже – каза Лорейн Конъли, – че успешно е водила разследвания по член 31 и 32. Освен това умее чудесно да води разпит...

– Какво имате предвид? – попита Ван Аркн рязко.

– Имам предвид това, сър, че умее да се добира до истината. Умее да предразполага заподозрените... мъже, както, предполагам, ще кажете вие. Не ги насилва, разговаря дружелюбно, без да ги заплашва...

– Не искам следовател, който ще бъде мек към Тайсън.

Подполковник Пелъм се намеси:

– Генерале, очевидно Тайсън е умен мъж. Той знае, че може да обори обвиненията по член 31 за две секунди, време, необходимо му да се възползва от правото си да не говори. Въпреки това смятам, че ако следствието се води от жена... Нямам предвид, че е секс-маниак, но това може да помогне. На този етап на нас ни е предоставена възможността да проведем неофициално разследване. Така че ще се опитаме да извлечем колкото се може по-голяма изгода от това, докато дойде време, когато ще можем да вземем нещата в свои ръце.

Ван Аркн забеляза, че другите кимаха в знак на съгласие. Заговори доста безизразно:

– На Тайсън може да не му стане много приятно, когато разбере, че ще бъде разпитван от жена.

Той натисна едно копче и на екрана се появи следващата страница. Петимата офицери четяха страниците от досието на Харпър, докато те се сменяха на екрана една след друга.

– Не е омъжена – отбеляза Ван Аркн. Репликата му не предизвика никаква реакция. – Сержанте, дайте снимката – обади се той по вътрешния телефон.

Филмчето се превъртя набързо, после спря на една леко мъглява снимка. Операторът я нагласи на фокус и на екрана се появи черно-бяла снимка на жена със светла буйна коса. Устата ѝ бе отворена в широка усмивка, имаше големи очи и лунички. Пръв наруши тишината

лейтенант Гибс:

– Ако такава жена ми звънне на вратата, веднага бих я поканил да влезе.

Последваха няколко похотливи усмивки. Ван Аркън чу Гибс да казва още нещо, но различи единствено думата „съпруга“. Отново последва смях.

– По-спокойно! – отсече Ван Аркън.

Капитан Конъли наблюдаваше генерала на светлината на проекционния апарат. Тя забеляза, че Ван Аркън се замисли дълбоко. Лорейн Конъли бе подочула, че на Ван Аркън никак не му се нравят неприличните подмятания, които пускаха по-младите му офицери по адрес на съпругата на Тайсън. Лорейн Конъли силно подозираше, че генерал Ван Аркън не е много добре разположен към човек с такава жена.

Тишината се наруши от гласа на полковник Спенсър:

– Генерале, знам, че ако изберем жена, това може да породи някои проблеми, но ако наистина държите на имиджа, който ще се създаде, то пред нас е един чудесен имидж. – И той посочи снимката на Керън Харпър. – Изглежда така, сякаш току-що е слязла от някоя реклама на „Кока-кола“.

Ван Аркън потри брадичката си замислено. Той ясно съзнаваше, че назначаването на жена за следовател щеше да допринесе изключително много за създаването на положителен имидж на Главната военна прокуратура. Освен това щеше да разсее и някои наскорошни критики във връзка с назначаването и повишаването в чин на жените в състава под негово командване. Пентагонът щеше да бъде много доволен.

Лейтенант Гибс като че ли четеше мислите му:

– Това ще вдъхне вяра на хората в мотото на плаката за набиране на доброволци в армията: „Дай най-доброто от себе си.“

Ван Аркън го погледна с лека досада, после отново се отдаде на мислите си. Съзнаваше, че ако Харпър оплескаше разследването на случая, това не би се отразило зле на офицерите, повечето от които бяха мъже. И ако Керън Харпър си навлечеше проблеми с разследването, Белият дом щеше да е принуден да назначи официално следствие със съдебни заседатели, с призоваване на свидетели, щеше да назначи работна група, подкрепяна от военния криминален следствен отдел и ФБР. Разбира се, съществуваше възможност майор Харпър да не попадне на доказателства, които да дават основание обвиненията да се представят за обсъждане от съдебни заседатели, които после да решат дали случаят да се предаде на съда. Но Ван Аркън не смяташе, че тази възможност е

много вероятна, имайки предвид наличните обвинения. Той изгледа офицерите пред себе си. Имаше чувството, че бяха склонни да изберат Керън Харпър да води следствието.

– Има ли някой нещо против да назначим майор Харпър по член 31 за следовател по случая Бенджамин Тайсън? – попита генералът.

Никой нямаше възражения. Ван Аркън изгледа капитан Лорейн Конъли така, сякаш искаше да й внуши, че след като се е изложила на критиката, трябва да е готова за последствията.

– Добре. Избираме майор Харпър – каза Ван Аркън. Той се обърна и се загледа в снимката на Керън Харпър, която все още си стоеше на екрана. Стори му се, че зад свежата външност и топлата усмивка прозираха силен характер и някаква пронизателна интелигентност – резултат, смяташе той, на трудното изкачване от селската беднота до доброто образование, дипломата по право и военния пост. И той бе роден в беднотия в една ферма в Пенсилвания, на по-малко от 150 километра от мястото, където се намираше сега. И като Керън Харпър, мислеше си той, се бе изкачвал сам, без да създаде дом. Тежко е, когато има и други, които да зависят от теб, а ти си започнал от дъното на дупката и ти е необходим половин човешки живот, за да стигнеш едва дотам, откъдето са тръгнали останалите.

Генерал Ван Аркън се обърна отново към хората в малката тъмна зала:

– Капитан Конъли, не трябва все още да съобщавате нашето решение на майор Харпър. В деня, в който Тайсън получи повиквателната си, майор Харпър ще получи своята заповед, с която се назначава временно за офицер следовател. Никой от тук присъстващите не трябва да споделя навън това, което обсъждахме днес. Никой не трябва да влиза във връзка с майор Харпър, докато не приключи нейното разследване. Ако нямате какво друго да кажете – той огледа всички поред, – ви благодаря, че дойдохте. Свободни сте.

ГЛАВА ЧЕТИРИНАЙСЕТА

Старото волво се носеше на изток по магистралата Монток през Саутхемптън, после през Уотър Мил. Тайсън зави наляво покрай Методистката църква и се насочи право по Скатъл Хоул Роуд. Късното следобедно слънце приятно и нежно огряваше избуелите картофени полета. Скатъл Хоул Роуд пресичаше бариерата при Саг Харбър и Тайсън зави

на север.

Той се обърна към Дейвид, който седеше на задната седалка сред кашони и куфари.

- Дейвид, спомняш ли си тия места?
- Слабо. Наистина е красиво.

Само след десет минути влязоха в старото китоловно село Саг Харбър. В началото на главната улица се виждаха великолепни къщи, по-нататък, при паметника, издигнат в чест на Гражданската война, улицата се разширяваше и навлизаше в бизнес квартала.

Тайсън се включи в колоната от бавнодвижещи се превозни средства. Тротоарите бяха препълнени с весели тълпи от цели семейства, отделни момичета и момчета, разни педита, граждани, рибари, фермери и моряци от далечни пристанища.

Волвото напредваше бавно. Тайсън се взираше в магазините, опитвайки се да открие книжарницата. Позна я по надписа, написан на ръка: КНИГИ ОТ МЕСТНИ АВТОРИ. Изненада се, като видя, че почти две дузини драскачи живееха на местна почва. Там, сред книгите, зърна познатата му червена корица на „Уей: смъртта на един град“.

- Все още се търси.
- Какво?

Тайсън кимна към книжарницата. Марси също се обърна натам.

– О, естествено. Вече цели пет седмици е в списъка на бестселърите в „Таймс“. В момента е номер дванайсети и продължава да се изкачва нагоре. Двамата с Пикард можете да направите малко реклама в Ист Енд. Тая смахната книга пусна цяла бомба, както казваме ние в бизнеса. Аз ще се заема с обществените връзки.

- Никак не е смешно.
- Прав си – съгласи се Дейвид. Марси сви рамене.
- Просто се опитвам да убия времето, докато дремем на тая проклета колона.

Приблжиха площада в края на улицата. В центъра се издигаше висок бял пилон. Американското знаме се ветрееше красиво на вятъра, духащ откъм пристанището, и се удряше в пилона. Отвъд площада сред малък парк се намираше вятърна мелница, обърната към пристанището. От дясно бе Лонг Уорф, претъпкан с коли, хора и рибари. Лодките се полюшваха, завързани към пристана и Тайсън дори чуваше скърцането на въжетата.

– Спомням си това място – каза Дейвид. – Ей там се приземи един червен хидроплан.

– Някога често обядвахме в ресторанта на кея. Виждаш ли го? – посочи Марси.

– А, да. Веднъж помагах да разговарят рибата от една лодка.

Тайсън също се обади:

– Това бе най-големият улов за деня. Червена мексиканска риба.

Час след това платих по девет долара за една порция от нея.

– Имаш селективна памет – забеляза Марси. Тайсън кимна:

– Все още нищо не знаеш, докато не установиш каква селективна амнезия имам, когато застана на подсъдимата скамейка.

Всички замълчаха. Тайсън заобиколи площада и се насочи към Норт Хейвън през моста, гъмжащ от бегачи, велосипедисти и пешеходци. Зави наляво по Бийч Роуд, после отново наляво към едно малко полуостровче, наречено Бей Пойнт.

– А сега накъде?

– Ето там, към носа със сивия чакъл.

Когато колата заслиза по извития път, Тайсън погледна вилата с бели украси. Тревата бе висока и покафеняла; над малката входна врата висяха разцъфналите розови цветове на мимозата. Навсякъде, където си бяха намерили празно местенце, бяха избуели бурени, а в единия край на двора хвърляха сенките си неокастрено кедрово дърво и смърч. Беше много красиво наистина.

– Тук има ли електрическо осветление?

– Не се занасяй, Тайсън.

Той спря колата на сред алеята и изключи мотора. Последва тишина, докато разглеждаха мястото, все още без да слизат от колата.

– Искаш да кажеш, че това тук струва девет хиляди долара за едно лято? – попита Тайсън.

Марси се сопна:

– Радвай се, че имамхе късмет да го уредим за толкова. Нищо друго не бе останало по целия Ист Енд. – И след малко добави: – Необикновено е, при това е и на залива.

Дейвид отвори задната врата.

– Ще отида да поразгледам.

Той се измъкна от колата и изчезна зад гаража. Марси и Бен седяха в пълно мълчание. Моторът изтрака, а отнякъде запя шурче. Тайсън се обади:

– Права си. Тая вила не е много далече от оная, която бяхме наели преди две години.

– Преди осем години.

– Така ли? Как лети времето!

Той погледна къщата и дърветата и си спомни за онова лято. Всеки петък след работа вземаше влака от Пен Стейшън до Бриджхемптън и започваше едно тричасово пътуване, което не ставаше много по-приятно от факта, че убиваше времето си във вагон-ресторанта. Марси и Дейвид го чакаха на гарата. Обикновено вечеряха в една кръчма в Бриджхемптън, чието име не му идваше наум в момента. В понеделник сутрин, по изгрев, той се качваше на един скапан автобус заедно с много други мъже и жени, които като него се връщаха на предните линии, за да започнат новата работна седмица. Марси тогава си търсеше нова работа и прекара цялото лято в Саг Харбър с Дейвид.

– Къде се отнесе? – прекъсна мислите му Марси. Той я погледна.

– В онова лято. Тя кимна.

– Ти прекара тук почти целия август.

– Да, така беше. В „Перегрин“ нещата вървяха мудро. В оная година, струва ми се, никой не произвеждаше изтребители или военни хеликоптери. Сега всичко е различно.

– За нещастие, да.

– А ти? Никой ли не се нуждае от бърза реклама това лято?

– Казах ти, взех такава отпуска, че да мога да се върна на работа когато си поискам. Том се съгласи да ми я уреди по тоя начин. Бе много внимателен и прояви разбиране.

– Добрият стар Том.

Те помълчаха известно време, после Тайсън отвори вратата си.

– Е, хайде да видим каква къща на ужасите си наела това лято.

Тръгнаха през ливадата, обрасла в бурени, и Марси извади ключа. Влязоха направо в боядисана в бяло всекидневна, мебелирана според Тайсън доста луксозно за стандартите на къщите, давани под наем в Ист Енд: хром, стъкло, моделирана пластмаса и бежова кожа.

В другия край на всекидневната имаше пълзяща стъклена врата, от която се излизаше на дървена веранда. Марси отиде до вратата, отвори едното ѝ крило и пое дълбоко въздух.

– Усещаш ли дъха на морето?

Тайсън отвори другото крило и излезе на верандата, покрита с червени дървени дъски. Марси го последва. Той се огледа наоколо. По края дворът завършваше със заплетени храсталаци от шипки и купчини камъни. Отвъд двора бе водното пространство, наречено Саг Харбър Коуб. Дейвид се катереше по камъните.

– Дано наоколо да се намерят и други хлапаци на неговата възраст,

за да има с кого да се забавлява – каза Тайсън.

Марси се надвеси над парапета на верандата.

– Надявам се тук да намери това, от което се нуждае. – Тя се вгледа в един лъскав катамаран с жълти платна, плаващ на запад към пролива. – Платноходка в задния ти двор. Не е ли удивително, Бен?

– Да... но ще ти липсва Голямата ябълка. Може дори и Гардън Сити да ти липсва.

– Ще ми липсва Ню Йорк, но не и Гардън Сити. През последните седмици просто вече не се издържаше.

– Въпрос на психика. – Тайсън я изгледа с крайчеца на окоото си. Вятърът вееше косите ѝ, а слънцето огряваше лицето ѝ. Бе притворила очи и изглеждаше с десет години по-млада от вчера.

Тайсън отиде в другия край на верандата и надникна в още една стъклена врата там.

– Кухнята изглежда доста прилична. Но... о, мили боже,... не виждам да има миялна машина. Няма и контейнер за боклука, нито пък микровълнова печка. Марси, да не сме сбъркали вилата?

– Не ставай нахален, Бен. Както и да е, снабдила съм се с листите с менюто на четиринайсет ресторанта, които осигуряват доставки по домовете.

– Умното ми момиче. Винаги ще изобрети нещо, когато сме на път да умрем от глад. Е, за Бога, та нали и ти трябва да се насладиш на почивката си.

– Това не е почивка, Бен. Ние просто се крием тук – отговори тя хладно.

Тайсън замълча.

Марси надникна през оградата в отвъдния двор. Двама младежи на около двацет години се излежаваха на слънцето в шезлонги. И двамата бяха с жълти бански, които си подхождаха по цвят.

Тайсън проследи погледа ѝ.

– Сигурно са педераста.

Марси погледна отново морето и не отговори.

– Ами, да сваляме чантите и да разопаковаме багажа – предложи той.

* * *

Тайсън седеше на задната веранда в един дървен люлеещ се стол с чаша скоч в едната ръка и с пура в другата. Бе с протъркани дънки, сандали и тениска без ръкави, на която бе изрисувана прословутата

емблема на Саг Харбър – кит. На една малка сгъваема кръгла масичка бяха разхвърляни остатъците от малко импровизирано барбекю. Отвъд заливчето, зад кедровите дървета слънцето залязваше и лодки със запалени вече светлини се прибираха към пристана.

Тайсън слушаше радиото на съседите и бе доволен, че и те предпочитат софт пред хард рок. Отново се замисли за Андрю Пикард. Не бе много сигурен къде точно в Саг Харбър се намира той в този момент, но благодарение на неговата книга и на приложенияте в нея военни топографски карти знаеше много точно къде се е намирал през 1968 година при Уей. Нощта на Тет е заварила Пикард в щаба на Първа дивизия на южноvietнамската армия – В една местност в североизточния край на цитаделата. Взводът на Тайсън напредваше на изток и след малка отбивка при болница „Милосърдие“ стигна на няколко километра от стената на цитаделата. Задачата им бе да се свържат с останалата част от Първа дивизия на южноvietнамската армия, която се бе измъкнала от обсадата и бе тръгнала на запад през тесните улици на самата цитадела. Тайсън предположи, че ако бе осъществил своята задача, може би щеше да срещне Пикард, който бе един от десетината американци, които се бяха укрили при дивизията на южноvietнамската армия. Предположи също, че Пикард щеше да бъде много щастлив да срещне американци и навярно щеше да направи една снимка на Тайсън и да драсне няколко реда за него. Може би двамата щяха да си поделят канче японски джин. И ако Тайсън можеше да гледа в бъдещето, положително щеше да доближи автомата си до главата на Пикард и да му пръсне черепа.

Тайсън погледна скалата отвъд заливчето. В дворовете зад вилчките светеха японски фенери, а скарите за барбекю изпускаха силна миризма на въглища и мъждукаха загадъчно в тъмнината. Някой, който нямаше търпение да дочака Четвърти юли, пусна ракета и тя озари черното небе на изток. Миризмата на въглища във влажната нощ му напомняше силно за онази миризма, която се простираше навсякъде из vietнамските села по обяд. Той се сети също и за цветните фенери, направени от хартия, които бяха провесени навсякъде преди Тет, и за небето през нощта, озарено от фойерверки, които всъщност не бяха никакви фойерверки. Въобрази си, че заливът при проливите бе река Пърфюм, а осветените лодки бяха сампани, понесли се надолу към Южнокитайско море. Нощем бе лесно човек да си представя разни неща, да изпада в различни настроения, да си фантазира или пък да му се привиждат кошмари, да намира спокойствие и мир или пък да се сражава отново на бойното поле. Но със сигурност знаеше едно нещо за онзи осветен от

фенери бряг на отсрещната страна: там някъде живееше Андрю Пикард и някой ден преди края на лятото Тайсън щеше да почука на вратата му.

Тайсън дръпна от пурата си. Стъклената врата на кухнята се плъзна и се отвори и на верандата се появи Марси. Тя се доближи до перилата и се загледа в залива.

– Спомняш ли си, когато двамата с теб плувахме голи ей там? Имаше пълнолуние и туристическото корабче се доближи до нас, а хората на палубата настояваха да се качим и да пийнем по едно с тях.

Тайсън се усмихна и я погледна. Бе облечена в широки къси панталонки от син памучен плат, а отгоре имаше фланела с качулка в подходящ цвят. Забеляза, че е боса, само леко гримирана и без никакви бижута освен сватбената си халка. Метаморфозата бе почти завършена. Утре вече щеше да е със загорели бузи, а между пръстите на краката ѝ ще има пясък. Ще мирише на море и на въглища, точно като онова лято. Но нямаше да бъде съвсем като онова лято.

– А спомняш ли си оная вечер, когато се любехме в гумената лодка и водата ни отнесе през пролива в другия край на залива? – запита я.

– Гребяхме два часа, докато се преборим с прилива и се върнем обратно. – Марси седна на края на кръглата масичка, вдигна краката си на един стол и си наля чаша червено вино. – Как мина тая сутрин?

Тайсън разклати кубчетата лед в чашата си.

– Ами, опасявам се, че малко се разбеснях. За мое голямо нещастие. Вбесих Кимура-сан и Шимамура-сан.

– Стига си говорил в стил господин Мото, Бен. Уволниха ли те?

– Не... много странно, не ме уволниха.

– Да не би да ти предложиха повишение?

– Всъщност искат да подам молба да ме преместят в Токио.

Марси го погледна на слабата светлина на мъждукащата жълтеникава свещ.

– В Токио? – Тя се замисли за момент. – Аз си имам своя кариера и не разбирам защо трябва да се отказвам от нея.

Тайсън седна на края на люлеещия се стол и заговори доста строго:

– За да спасиш задника ми, госпожо. А освен това кариерата я правя аз. Ти си имаш работа, от която се чупиш за три месеца без никакви проблеми. А пък и някой да те е канил да идваш с мен?

Щурците свиреха, а водата се плискаше в скалите. Лек ветрец проумоля в клоните на дивата ябълка.

– Извинявай – промърмори той.

Марси мълчеше.

– Не исках да те нараня.

– Добре, добре. – Тя си сипя последното вино в чашата. – Ще отидеш ли?

Нямаше никакво намерение да ходи в Япония, но установи, че няма и никакво намерение да ѝ казва това.

– Все още премислям – отвърна.

Какъв е смисълът на една лъжа, мислеше си той. Бе му станало навик да лъже. Излъга своя адвокат, излъга началниците си, Браун, приятелите и семейството си, а сега излъга и жена си. Предполагаше, че по този начин се подготвя за голямото събитие – процеса пред военния съд. Той се облегна назад в стола.

– Къде е Дейвид?

– Намери си едни приятели на неговата възраст. Отидоха на нощен лов надолу по пътеката на китоловците.

Тайсън кимна.

– Напомни ли му, че името му е Андерсън?

– Да.

Той изпусна дим от пурата си в нощната задуха.

– Чувствам се като криминален престъпник.

– Така ли?

Тайсън я погледна на пламъка на свещта, но не каза нищо. Тя се обади:

– Но мисля, че агентът по недвижимите имоти позна коя съм, въпреки че използвах бащиното си име.

– Бащиното ти име и снимката ти, госпожо, са толкова известни, както моето име и моята снимка. Трябвало е да използваш псевдоним.

– Не мисля, че тук някой ще ни безпокои. – Тя го проследи с поглед, докато той прекоси тъмната ливада към скалите и храстите. Неочаквано я обзе безумен страх и тя скочи от масата. – И аз идвам с теб.

Вървяха заедно, без да говорят, по белите камъни, докато намериха една широка, гладка скала в края до водата. И двамата седнаха.

– Тук е доста студено – потрепери Марси.

– Върни се и вземи един пуловер.

– Прегърни ме.

Той я прегърна малко неохотно. Тя се сгуши по-близо до него. Доста помълчаха, преди тя да каже:

– Какво те притеснява?

– Това шега ли е?

– Не, това е въпрос. А аз ще ти кажа какво не те притеснява. Оная

история с убийствата не те притеснява. Поне не и днес. През последните седмици доста добре се справяш.

Тайсън не отговори.

– Аз те притеснявам – продължи тя. – Или поне това, което пише скапаната булевардна преса за мен, а високоуважаваните масмедии й пригласят.

Той повдигна рамене.

– Това не е най-същественото в случая. Ако подредим нещата по важност от едно до десет, военният съд е номер едно. Твоето минало е чак на последното десето място.

– Не ти вярвам.

Тайсън махна ръка от рамото й.

– Е, да... Когато започнат да разпитват очевидно нескончаемия списък от твои бивши... гаджета... – Той метна пурата си във водата.

Марси подви крака под себе си и обви ръце около гърдите си.

– Срамуваш ли се заради мен? Той не отговори.

– Тая история нямаше да се появи отново, ако ти не се бе прочул. Но аз не те обвинявам.

– Добре. Ясно. Виж, не искам да те обвинявам заради моето нещастие. Аз бях този, който... – Тайсън си пое дълбоко дъх. – Но не можеш ли поне да разбереш, че тия скандални статии, снимката и всичките тия дрънканици поддържат интереса към мен? всичко това рикучира върху мен. Наясно ли си с това? А и Дейвид... Опитах се да му обясня... Искам да кажа, да му изясня моето място в цялата тая история. Ти никога не си се опитвала да му обясняваш, че... искам да кажа, че е имало такава нещо като сексуална революция или нещо такова, по дяволите. Всичко, което знае той, е онова, което четете във вестниците. А той четете тия глупости. – Той я погледна.

Марси подхвърли едно камъче във водата. Тайсън се заслуша в крякането на жабите. От близкия бряг изстреляха още една ракета. Марси се изправи.

– Добре. Аз ще се заема с Дейвид. Но как се чувстваш ти по отношение на всичко, което се изписа за мен?

Той също се изправи.

– Ти като че ли вярваш на всичко, което пишат за мен.

И двамата замълчаха, а след малко Марси каза по-спокойно:

– Предполагам има частица истина в това, което се изписа и за двама ни, Бен... но не е имало изневяра. Не и това.

Тайсън кимна.

– Разбирам.

Тя се усмихна насила и нежно го погали по ръката.

– Ей, Тайсън, някой ден трябва да се напием и да си разкажем най-интимните, най-опасните, най-съкровени и най-шокиращите тайни, които имаме един от друг. После ще подадем молба за развод. Или пък наново ще се влюбим един в друг. – Тя се засмя тихичко.

Тайсън също се засмя, но не се почувства по-добре. Съзнаваше ясно, че това, което е извършил през 1968 година, е много по-лошо от онова, което е направила тя през същата година. И въпреки това и той, и обществото като че ли бяха по-враждебно настроени към нея: Разпуснатата жена в очите на хората, курвата. Той си пое дълбоко дъх.

– Е,... както и да е, поне изглежда, че ти си се забавлявала много повече от мен. Май малко ти завиждам.

Тя стисна ръката му по-силно.

– Убедена съм, Бен, че и двамата взехме от онова време всичко, което искахме. – Тя се поколеба за миг. – Ти сам искаше да отидеш там.

Тайсън се вгледа в очите ѝ.

– Да, и аз самият съм си мислил същото.

Тя го погали по ръката и стисна здраво китката му. Той се обърна към водата.

– Ще ми се да поостана малко сам тук. Тя се колебаеше, но попита:

– Да не скочиш във водата.

– Няма.

– Закълни се.

– Ще се видим по-късно.

– Закълни се!

Той изведнъж се стресна, после кимна бързо с глава.

– Заклевам се.

Тя се обърна и се заизкачва обратно към поляната.

Той я гледаше как се движи боса по скалите, а дрехите ѝ – тъмни на фона на белите камъни, се поклащаха нежно на лунната светлина. Тая картина щеше да се запечата в съзнанието му и да се появи отново по-късно, когато те вече нямаше да бъдат заедно.

* * *

Беше малко студено, а парното като че ли не работеше. Марси бе заспала на кушетката. Дейвид си бе в стаята. Тайсън коленичи пред камината и доближи клечка кибрит до хартиите и кедровите подпалки под дъбовите цепеници. Огънят се запали и димът се изви нагоре към

комина. Той се отпусна на стола и впери очи в пламъка. Извади още една цигара, драсна нова кибритена клечка и се вгледа във фосфора, който блесна в бял пламък.

* * *

Тайсън се измъкна от вратата и тръгна по късия коридор. Тони Скорело бе застанал на входа на детската болнична стая. Тайсън видя, че в стаята бе метната граната от бял фосфор. Ако я е бе хвърлил Скорело, сега, според Тайсън, на него му се искаше да я вземе обратно.

Но нямаше никакъв начин гранатата да се вземе обратно, нито пък да се изхвърли навън. Белият фосфор притежава особени свойства, когато се възпламени – започва да лепне като напалм и да гори при много висока температура, без да е необходим въздух за поддържане на горенето. Нищо не може да го загаси – нито вода, нито каквото и да е друго. Наричаха го Уили Питър просто защото военните трябва всичко да наричат с различни имена. Уили Питър се разплеска по белоснежните стени в препълненото отделение и Тайсън видя, че на отсрещната стена гори един голям кръст.

Тони Скорело се обърна към него – по мръсното му лице се стичаха сълзи, устата му мърдаше, сякаш искаше да каже нещо, но от нея не излизаше никакъв звук, а само някакво мучене. Автоматът на Скорело легеше в краката му, а ръцете му се мятаха като на сърдито дете.

Тайсън отмести Скорело и прекрачи сводестия праг на болничната стая. Пет-шест от общо десетината легла вътре горяха, а мрежите против комари висяха разтопени на черни ивици като огромни паяжини. Повечето от детските люлки се бяха строполили на земята и горяха като купчина дрехи. Между леглата се влачеше една гола жена, но наоколо нямаше никакво друго движение. Леглото, най-близко до Тайсън, гореше, а между пламъците той съзря силуета на жена, която лежеше абсолютно неподвижна, като индийка, помисли си той, изпълняваща ритуалния танц, когато изгарят вдовицата заедно с трупа на мъжа ѝ.

Тайсън забеляза, че капачите на прозорците без стъкла бяха отворени и отвън валеше дъжд. Някъде в агонизиращата болница все още някакъв генератор подаваше ток, защото трите вентилатора се въртяха и над мястото на медицинските сестри светеше крушка.

Внезапно Тони Скорело се затича вътре в горящата стая и Тайсън го последва. Вътре вонеше отвратително на горяща плът, коси, чаршафи, на фосфор и на обгорели кости, защото фосфорът проникваше дълбоко вътре в телата.

Тайсън намери Скорело седнал на пода, заровил лице в ръцете си. Той започна да хленчи:

– Дево Марийо! Света майко! Не съм го направил аз. Не съм аз.

Тайсън го остави там, където си бе и тръгна към вратата с надпис „Изолационна“, откъдето за пръв път бе влязъл. Отвори и влезе, като я затръшна след себе си.

Сестра Тереза, облечена в бяло, седеше на края на единственото легло вътре, с отпуснати в скута ѝ ръце. На Тайсън му се стори, че тя изглежда много спокойна. Той се ядоса, че не се е скрила под леглото, както ѝ бе наредил.

– Тук не сте в безопасност – каза ѝ той.

Тя кимна в знак на съгласие, но не се помръдна от мястото си.

– Има ли изход на покрива? – попита я.

– Oui.

– Ой?

Тя му каза на английски:

– Не искам да бягам.

– Тук е същински ад.

Той я хвана под ръка и я повдигна от леглото. За няколко секунди бяха лице в лице и той видя, че в очите ѝ напират сълзи.

– Защо правят това? – попита тя.

Можеше да ѝ даде хиляди обяснения, но нито един точен отговор.

Сестра Тереза отпусна глава на рамото му и зариди.

Тайсън погледна нагоре и видя, че единственият вентилатор над главите им започна бавно да спира. През ботушите си усещаше топлината от пламъците на долния етаж. Шумът от куршумите проникваше през дебелината стена и познатата пареща очите миризма на горящи човешки тела се носеше навсякъде. Навън все още валеше и някакъв далечен гръм разцепи сивото мокро небе откъм Уей. В душата си Бенджамин Тайсън почувства тежест, каквата никога досега не бе изпитвал. Усети, че бе стиснал силно сестра Тереза и отново чу тихия ѝ плач. – Господи – проговори той, – господи, мислех, че ги познавам. – А някакъв глас дълбоко в душата му отговори: „Ти ги познаваше. Винаги си ги познавал. Знаеше какво ще направят те един ден“.

* * *

– Не! – Тайсън изпусна кибритената клечка и погледна изгорените си пръсти.

– Какво не?

Той се вторачи в Марси, която се бе надвесила над него. Тя го попита:

– Искаш ли да пийнеш нещо?

– О, не, благодаря.

– Изглеждаш така, сякаш едно питие ще ти дойде добре.

– Аз винаги изглеждам така. – Той отново се обърна към огъня и помълча няколко секунди, после каза: – По-късно през оная нощ в бункера той изглеждаше съвсем нормален.

– Кой?

– Тони Скорело. Е, не съвсем нормален. Мисля, че никой от нас не изглеждаше нормален, нито пък се държеше нормално седмици наред... но Скорело си вареше кафе. Ръцете му бяха бинтовани. Предполагам, че се бе изгорил. А по-късно игра карти. Наблюдавах го на светлината на свещта.

Марси го гледаше в недоумение. Тайсън помълча, после продължи:

– Знаеш ли, току-що ми дойде наум, че може отново да го видя.

Може всички да ги видя отново.

Тя коленичи до него и хвана ръката му.

– Бен... моля те... – прошепна загрижено, – моля те, ела на себе си.

* * *

На следващата сутрин Бен Тайсън седеше на кръглата масичка на задната веранда и сърбаше чаша топло кафе. Масата бе мокра и той внимаваше да не намокри ръкавите на костюма си.

Утринта бе хладна и виждаше дъха си. Погледна към залива и забеляза лека мъгла над водата. Над моста Норт Хейвън се бе надвесило червено слънце, отчасти замъглено от един облак, а няколко чайки прелитаха през неподвижния въздух и издаваха онези внезапни крясъци, типични за ранните утрини.

През стъклената врата на кухнята излезе Марси, облечена в къса червена рокля.

– Станал си рано – каза тя с дрезгав глас. – Сигурно подът във всекидневната не ти е бил много удобен.

– Трябваше да ме събудиш.

– Само дето не те изритах.

Той отново се загледа към водата. Един открит китоловен кораб маневрираше между обвитите в мъгла шамандури. Приливът бе отминал и Тайсън видя някакъв моряк на носа да опипва дъното с рибарски прът.

– Не знаех, че ще тръгваш толкова рано. Смятах, че ще останеш с

мен и Дейвид поне няколко дни – погледна го Марси.

Той сви рамене.

Тя крачеше боса по мократа веранда. Тайсън се вгледа в краката ѝ и в тънкото кимоно, изпънато на гърба и ханша ѝ.

Марси се обърна и го изгледа мълчаливо.

– Какво те притеснява тази сутрин? Твоята известност или моята?

– Твоята – отговори той, без изобщо да се замисля.

– О, Господи, още ли мислиш за това?

– Ами да, нищо не се е променило.

– Защо не можеш да си избиеш тия мисли от главата?

– Не знам защо. – Той се вторачи в чашата си с кафе, после каза спокойно: – Мислех, че ревността и чувството за собственост са ми чужди. Но сега, когато целият интимен живот на жена ми е обществено достояние на цяла Америка, се чувствам като глупак. Сигурно не съм нормален.

Тя го прекъсна:

– Ах, тия мъже! Господи, та ти самият си се мъкнел по колко... – тя си пое дълбоко дъх. – Хайде стига. Забрави. Няма да наливам масло в огъня.

Тайсън кимна.

– Ще се опитам.

Но той смяташе, че Марси отново бе престанала да обръща внимание на снимката и на историите около нея. Тайсън бе установил, че снимката бе изнесена в куп списания, без черна лепенка на онова място. А и още нещо, появиха се и няколко други статии за Марси Клуър. Те не бяха толкова сензационни като онази в „Америкън Инвестигейтър“ и претендираха, че са сериозни изследвания на живота и възгледите на една млада радикалка, която се е превърнала в провинциална съпруга и жена, издигаща се в кариерата си. И въпреки това, според Тайсън, тези статии не бяха нищо повече от умело прикрити подигравки. При това преди седмица Слоун му показа един плакат със снимката от „Лайф“, който някой му бе купил от едно от ония малки магазинчета в тяхното предградие. Надписът на плаката гласеше: ЩАСТЛИВИ ГОДИНИ.

Слоун му бе казал:

– Хората на осемдесетте често се шокират от онова, което са правели хората на шейсетте, въпреки че това много често са едни и същи хора.

Той съзнаваше, че миналото на Марси нямаше нищо общо с неговото минало. И въпреки това му бе ясно, че снимката и приказките ще

ускорят неговото падение. Съзнаваше и това, че започва да се вманиачава в миналото на жена си и много му се искаше да се промени, но не можеше.

Тайсън се изправи и установи, че краката му треперят. Видя, че в очите на Марси се бяха появили сълзи. Тя изкрещя:

– Не съм направила нищо нередно! Ти знаеше за това, по дяволите! Ти знаеше всичко за мен, когато се запознахме. Никога не съм крила нещо от теб. Е, бях се чукала и с други преди това. И какво? Ти си убивал. Ти си убивал повече хора, отколкото аз съм чукала.

– Не съм много сигурен.

– Изчезвай оттук, по дяволите!

Тайсън влезе в къщата, взе куфарчето си и излезе през входната врата. Трябваше да измине три километра, за да стигне до Мейн Стрийт, откъдето щеше да вземе скапания автобус до Манхатън. Когато излезе от Бийчпойнт на крайбрежната улица, до него намали някакъв стар червен Форд мустанг и някакъв мъж му извика:

– Искате ли да ви откарам до центъра? Тайсън кимна и се метна в колата. Шофьорът бе на не повече от осемнайсет години и бе облечен в дънки и тениска, на която нямаше никакъв надпис. Тайсън реши, че е някой от местните жители.

– Благодаря ви. Можете ли да ме оставите при киното?

– Разбира се. Автобус ли ще взимате?

– Да.

Младежът подкара колата.

– Дошли сте тук да изкарате лятото ли?

– Да.

– Къде сте отседнали?

– В Бей Пойнт.

– Чудесно. Вас не са ли ви давали по телевизията? Тайсън кимна утвърдително с глава.

– А, да, сетих се. В едно информационно предаване. Нали така?

– Не, в едно предаване за кулинарни рецепти.

– Шегувате се, нали? – Той изгледа Тайсън накриво, после отбеляза: – Тук идват много известни хора. Миналата седмица видях Норман Рокуел.

– Той е умрял.

– Не е, аз го видях. Никога не съм чел негова книга, но съм го виждал по телевизията няколко пъти.

– Да не би да говорите за Норман Мейлър?

– А, точно така. Аз какво казах?
– Рокуел.
– А, не, той е бил нацист.
– Нацистът се казва Джордж Линкълн Рокуел. Но и той е умрял.
– Така ли? – Младежът като че ли се опитваше да подреди информацията в главата си. Той попита: – Как се казвате?

– Джек Абът.
– Да, сетих се. Вие водите едно предаване с интервюта.
– Не, предаване за кулинарни рецепти.
– Добре. Аз пък съм Чък.
Те прекосиха моста Роуд Хейвън и навлязоха в Мейн Стрийт.
– Може да ме свалите тук. Ще повървя малко – каза Тайсън.
Чък отби встрани.
– Имате време до следващия автобус. Нагоре по улицата се намира Парадайз Грил – там правят хубаво кафе.

– Благодаря.
– Защо отивате в Ню Йорк, за да правите ново предаване ли?
– Точно така – Тайсън слезе от колата.
– В колко часа ще го дават? По кой канал?
– Днес в дванайсет на обяд. По тринайсети канал. Пържена мексиканска риба с копър. – Той потупа куфарчето си: – Рибата е ей тук. Довиждане, Чък.

Тайсън затвори вратата и тръгна към кафенето. Чу клаксона зад себе си, но не се обърна. Колата все още се движеше бавно зад него и младежът продължаваше да бибитка. Хората по тротоара се обръщаха. Един старец му махна с ръка и му посочи колата. Тайсън продължаваше да върви. Чък бе последният човек, с когото му се искаше да пие кафе тая сутрин.

Някакъв глас се провикна:

– Тайсън, защо не се обръщаш бе, задник такъв? Той се обърна. Марси му махаше към колата. Той се доближи до отворения прозорец от другата страна на шофьора и тя му кресна:

– Качвай се.

Той отвори вратата и се пхна вътре. Марси потегли. Движеха се по Мейн Стрийт без да обелят думичка, а после излязоха от селото и колата се понесе по Бриджхемптън Роуд.

– Ще те откарам до гарата – каза тя.
– Искаше ми се да се возя в автобус.
– Ще се возиш във влак и ще ти хареса.

Тайсън сви рамене. Волвото се носеше на юг през покрайнините на селото, а след това навлязоха в горичка от борове и дъбове. Движението не беше натоварено толкова рано сутринта, а между клоните на дърветата се процеждаше лека мъгла и се стелеше върху самотния път. Пейзажът наоколо винаги предизвикваше лоши предчувствия у Тайсън.

– Съжалявам – каза той.

– За какво?

– За ония думи.

– За кои думи? Кои от многото?

– Ония за... забрави.

– Няма. За кои думи точно съжаляваш? За ония ли, дето ми намекна, че съм се чукала с повече от стотина мъже?

– Да, точно за тях.

– Е, ами ако наистина съм го направила? Поне съм ги оставила с усмивка на лице. А как остави ти твоите стотина души?

– Спри да сляза.

Марси настъпи газта и стрелката на таблото достигна деветдесет километра в час.

– Ей, намали.

– Курвите карат бързо.

– Стига с тия глупости и намали!

Тя настъпи още по-здраво педала за газта и зави в грешна посока. Тайсън се протегна, изключи захранването и издърпа ключовете. Колата започна да губи скорост. Погледна я и видя, че очите ѝ бяха пълни със сълзи.

Волвото намали съвсем скоростта си по нанагорнището, а Тайсън завъртя волана и насочи колата към песъчливия банкет. След като спряха, той изскочи от колата и отиде откъм страната на Марси.

– Премести се.

Тя се премести на другата седалка. Тайсън се качи и запали мотора. Включи на първа и гумите превъртяха, после колата излезе на пътя и той го подкара към Бриджхемптън.

И двамата мълчаха докато не наближиха паркинга при гарата.

– Нужно ми е малко време, за да обмисля всичко – каза той.

Тя вече се бе успокоила и кимна.

– И на мен.

– Обади ми се, когато ти включат телефона. Тя продължаваше да гледа навън през предното стъкло.

Тайсън преглътна.

– Следващия уикенд няма да идвам.

– Добре.

– Причиних много болка и на двама ни.

Тя не отговори. Той се суетеше, после отвори вратата.

– Добре ли си вече?

Тя кимна и му подаде куфарчето. Той слезе от колата и затвори вратата след себе си, после надникна през отворения прозорец.

– Карай внимателно. Извини ме пред Дейвид, че не можах да му кажа довиждане.

– Влакът ти пристига.

Тайсън погледна назад и видя светлините на голямата дизелова машина да се задават по обвитите в мъгла релси. Той се обърна към нея. Тя го погледна и двамата останаха загледани един в друг, докато влакът не изсвири. Тайсън забърза към него.

ЧАСТ ВТОРА

Онзи, който не се опита да предотврати престъпление, когато може, всъщност насърчава престъпника.

Сенека: „Троянките“

ГЛАВА ПЕТНАЙСЕТА

На Тайсън му се стори, че мис Бийл е доста бледа. Забеляза също, че през последните седмици тя отслабна и напоследък бе малко нервна и неспокойна. Предполагаше, че си има някакви лични проблеми, но внезапно му хрумна странната идея, че мис Бийл се притеснява за него. Попита я:

– Какво има?

Тя му подаде голям кафяв плик. Първото нещо, което забеляза, бе, че цветът му е малко по-тъмен от пликовете, които се използват за бизнес кореспонденция. Второто нещо, което го впечатли, бе правителственият щемпел за безплатно изпращане по пощата. Накрая установи, че писмото е изпратено от Министерството на отбраната. Но той знаеше от кого е още когато мис Бийл прекрачи прага на стаята.

– Пристигна препоръчано. Аз се разписах при получаването... – каза тя.

Тайсън видя, че пликът е адресиран до лейтенант Бенджамин Дж. Тайсън. Остави го на бюрото си.

– Благодаря. Напечатахте ли договора за „Тейлър“?

– Почти съм готова... – Мис Бийл като че ли нямаше желание да си тръгва.

– Има ли още нещо? – попита я Тайсън.

– Не... – тя погледна към вратата и попита: – Ще ни напускате ли?

– Така изглежда – отвърна той.

Мис Бийл изплю камъчето:

– О, всички смятаме, че това е ужасно, господин Тайсън. Ужасно. Не е... не е честно. Всички сме разтревожени.

Той предположи, че тя очевидно има предвид групичката секретарки, с които обсъждаше всичко по време на обед в стола. Колегите му от заседателната зала не можеха да проявят такова съчувствие. Спомни си, че в пехотата след всяка битка следваха повишения и хората, които се

стремяха към тях, не ги бе грижа дали са получили по-висок чин благодарение на някоя В1 – милиметрова минохвъргачка или на 122 – милиметров ракетен огън. Светът на корпорацията не бе по-различен.

– Ценя вашата загриженост. – Мис Бийл все още не помръдваше, сякаш се бе вкаменила. Забелязал това, Тайсън добави: – Вие може да останете да работите тук, докато желаете. Говорил съм за това с господин Кимура.

– Благодаря ви.

Най-сетне тя се обърна и излезе.

Тайсън бе както трогнат, така и озадачен от този изблик на загриженост. Не бе смятал, че се ползва с особена популярност сред редовите членове на компанията му, но очевидно те са решили, че светът се е отнесъл зле с него. Може би защото си мислят, че светът се е отнесъл по същия начин към тях самите. Всъщност от това, което четеше във вестниците, излизаше, че обществеността е на негова страна. Някъде прочете, че някакъв човек от щата Вирджиния открил фонд в защита на Тайсън, въпреки че досега никой не бе потърсил нито него, нито пък Слоун във връзка с това. Странно, мислеше си той, как реагират американците на разпространяваните от медиите истории за нещастieto на другите. Искаше му се да вярва, че в страната цареше някакъв неподправен алтруизъм и всеобщо чувство на милосърдие, а може пък и наистина да е така, или пък може би той ще се научи да вярва в това.

Гледаше вторачено кафявия плик пред себе си, после го отмести настрани.

* * *

– Жена ви иска да разговаря с вас – обади се мис Бийл по вътрешния телефон.

– Свържете ме – Тайсън натисна мигащото копче и се обади – Ало?

– Здравсти! – гласът на Марси прозвуча доста приглушено.

Последва кратко мълчание, после Тайсън каза:

– Дай ми телефонния номер там. Тя му продиктува номера.

– Тия два дни валя през цялото време. А там? Той погледна навън през прозореца зад себе си.

– И тук е същото.

– Понякога тук времето е по-различно от там.

– Да, понякога е така. Как е Дейвид?

– Добре. Намери си приятели и дъждът изобщо не им пречи да ходят на лов. Откриха си и свърталище – една дискотека недалеч от Мейн

Стрийт.

– В Саг Харбър ли? Как се казва? Да не е „Горната палуба на плачещия кит“? Накъде е тръгнал тоя свят?

– Кой знае? На Лонг Уорф вечер свири духов оркестър.

– Така ли?

– Да, а и онова място, на което Джон Стайнбек е обичал да се разхожда, „Черната шамандура“, сега вече има нов вид.

Тайсън се чудеше откъде знае тя тия неща.

– Е, понякога не е много добра идея да се връщаш там, където си бил преди, нали? Искам да кажа, че това понякога ти причинява болка.

– Понякога.

Той завъртя стола си и се загледа в капките дъжд по прозореца. Общо взето нямаше нищо против дъжда по принцип, но откакто преживя два влажни периода, всеки от които продължи три месеца, бе започнал да мрази дъждовното време.

– Все още ли сме си приятели? – попита Марси.

– Разбира се.

– Добре. – Гласът ѝ звучеше несигурно: – Нещо ново в работата ти?

– Нищо. Надпреварата с оръжията е замаяла главите на всички. Затънали сме до гуша в работа.

Тя се чудеше дали да продължи, но накрая се престраши:

– Мислех си... дали... ами, бих помислила по въпроса да дойда с теб в Токио... Искам да кажа, че със сигурност ще дойда... ако го искаш.

Тайсън ѝ отговори:

– Въпросът за Токио вече не подлежи на обсъждане.

– Защо?

– Защото отново съм назначен на активна военна служба.

– Моля...?

Тайсън погледна листата на бюрото си.

– Писмото започва с поздрав, но след това всичко върви надолу.

– О... Бен!...

– Е, вече имах среща с Кимура и го информирах за новото ми положение. – Мислите на Тайсън се върнаха към състоялата се само преди един час среща. Изражението на господин Кимура просто го издаде.

Тайсън бе сигурен, че Кимура е знаел за повиквателната предварително, въпреки че се правеше, че чува за нея за пръв път: – Кимура ми предложи да ми плаща половин заплата докато съм на служба в армията. Не можах да разбера дали това включва и времето, което ще изкарам

в затвора. Марси не каза нищо. Той продължи:

– В добавка ще ми изплати и отпуската, болничните и някои премии в края на годината.

– Много... много е щедър.

– Така е.

Но той не смяташе, че тук става въпрос за щедрост. Всичко това се субсидираше по един или друг начин от държавата. Не искаха да го оставят без средства. И тук вече не ставаше дума за никакъв алтруизъм, а за стратегия на връзките с обществеността. Но на него никак не му се искаше да играе по техните правила.

– Не знам каква е заплата на първи лейтенант днес и хич не ме е грижа, но струва ми се, че с тия пари и с твоята заплата след една година ще бъдем абсолютно разорени.

– Какво искаш да кажеш? Отказа ли предложението на Кимура?

– Не. Всъщност смятам, че по принцип трябва да си подам оставката.

– Но защо? Това е абсурдно, Бен. Приеми половината заплата. Толкова години си работил безупречно за тази компания...

– Ами къде отиват принципите ми? Ти си принципен човек и си мислех, че ще ме разбереш. Смятах, че в случая ще ме подкрепиш. При това не си и материалистка. Така че не би трябвало да се тревожиш за парите.

– Подиграваш ли ми се?

– Навярно да.

Марси замълча за известно време.

– Заради кои твои принципи ще подадеш оставка?

– Заради правото си да бъда финансово разорен. Заради правото си да откажа пари, които не съм заработил. Заради правото си да понеса последствията на това, което съм извършил. Заради правото си да ядо-сам правителството. Как ти се струва това като реч, произнесена от човек, който се противопоставя на ония, дето стоят по върховете? Не се ли гордеш с мен?

– Чуй ме... не ти се обадох, за да се караме... и мисля, че те разбирам... Но ти имаш семейство...

– Ще се оправим.

Последва мълчание, след това Марси каза:

– Да, ще се оправим. Направи това, което смяташ за най-добре.

Тайсън кимна сам на себе си. Имаше чувството, че тя наистина казва това, което мисли.

– Какво означава тази повиквателна? Трябва ли да ходиш някъде другаде? – попита тя.

– Ами, да. Получих и заповед за назначението. – Той погледна листа, който лежеше настрана от другите. – Можеше да бъде и по-зле.

– Къде?

– Форт Хамилтън. Бруклин. Знаеш ли къде е това? Близо до моста Верацано.

– Да... ами, не е зле. Длъжен ли си да... Ще те арестуват ли?

– Не знам. Знам само, че до петнайсети ми трябва да се явя пред скапаните военни. – Той замълча за момент. – Ей, кога щях да ходя на лов за акули? – Той погледна дневника си. – На четиринайсети. Добре. Мога да отида, а на следващия ден ще се явя там, където ме викат. Ще им занеса и една акула, ако хвана, разбира се.

Тя не каза нищо, но на него му се стори, че тайничко се разплака.

Тайсън запали цигара и вдигна краката си на перваза на прозореца. Ако не беше женен, помисли си той, досега да е напуснал работата си и да се е чупил в Хонг Конг – един град, за който си спомняше с най-добри чувства, в който бе прекарал времето на своя отпуск за възстановяване по време на войната. Всички, включително и правителството, щяха да са доволни от неговото заминаване. Но за нещастие не за Хонг Конг, който бе британска колония. Той трябваше да се чупи, както му обясни старият Чет, на някое място, откъдето правителството не може да го върне, и по този начин ще може да оправдае своята безпомощност. Точно това щеше да направи, ако не беше съпруг и баща. И въпреки това тази мисъл го съблазняваше. Гледаше как дъждът се стича по стъклото, после каза:

– Какво ще кажеш, ако офейкам от страната? Имам предвид дали това ще сложи край на цялата тая бъркотия?

– Да, определено. Но твоето силно его и прекалено силното ти чувство за отговорност ще те задържат тук.

На Тайсън му се стори, че гласът ѝ сега прозвуча по-уверено, че това вече е същинската Марси. Тя винаги отстъпваше бързо.

– Но по този начин ще спестя много ядове и неприятности на теб, на Дейвид и на правителството – възрази той. – Сигурно във Вашингтон се молят на Господа да се измъкна нанякъде и да не ги притесня. Вам повече.

– Ами, ако наистина е така, тогава трябва да се споразумееш за някаква сделка с тях...

Тайсън помисли, че Марси и Чет Браун много ще си паснат.

– Точно така. Самолетен билет и пенсия. След време да изпратят и семейството. Не могат да ме екстрадират от Бразилия, но не си падам по тропиците. Може би Швеция. Там съществуват някои ограничения върху екстрадирането. Ще си намеря някоя работа да се возя с волво. Ще си поръчам вътре в модела с четири врати да ми сложат електронни уст-ройства за целене по ракети. Какво ще кажеш?

Марси се опита да звучи закачливо:

– Ще си намериш някоя истинска блондинка – потомка на викингите. Нали винаги си си падал по блондинките.

Тайсън се усмихна.

– Ами... трябва да си помисля. Да се боря ли, или да отлетя? Имам още няколко седмици да помисля.

И двамата замълчаха, Марси започна първа:

– Как ще се оправим?

Тайсън се учуди на себе си, когато произнесе:

– Обичам те.

Тя веднага му отговори:

– И аз те обичам. – А след малко добави: – Но ми се струва, че си решил да не се връщаш у дома.

Тайсън не отговори. Тя каза:

– Сигурно си имаш доста проблеми на главата, за да мислиш и за семейните. Нали така?

Той не отговори веднага.

– Намерих си едно местенце в града. Собственикът е Пол Стайн. Знаеш го. Той отива в Хемптънс. Аз ще плащам разноските по жилище-то, ще плаща крадците, ще му препращам пощата и ще приемам съоб-щенията за него по телефона.

Отново последва дълга, неловка пауза, после Марси се обади:

– Ще ти разрешат ли да живееш... как се казва...?

– Извън гарнизона. Надявам се. За предпочитане е пред общежити-ята за ергени... Тая сутрин в хороскопа ми пишеше: „Ще се откажете от добре платен ръководен пост заради работа като иконом. В армията пред вас ще се разкрие перспектива за нова кариера. Може да заминете на дълго пътешествие на държавни разноски или пък може да отидете на собствени разноски някъде, където правителството не може да ви от-крие. Интимната ви половинка ще се отнесе с разбиране, ако получи по-щенска картичка от Рио де Жанейро, подписана «Яо».“

– Дръж ме в течение.

Тайсън завъртя стола си обратно към бюрото.

– Добре. Имаш телефонния номер на Стайн. Този уикенд ще се местя там.

– Ей... и внимавай с ония „работни“ момичета.

– Поздрави Дейвид.

– Непременно.

– Пази се.

– Да. И ти.

– Довиждане.

– Довиждане.

Никой не затваряше и Тайсън каза:

– Чао.

– Чао.

Остави слушалката и забеляза, че ръката му трепери.

– По дяволите! – удари с юмрук по бюрото и всичко отгоре подскочи. – По дяволите!

Той се изправи и ритна кошчето за боклук в другия край на стаята.

ГЛАВА ШЕСТНАЙСЕТА

Бен Тайсън стоеше пред кръглия грил за барбекю, в едната ръка държеше чаша скоч, в другата – голяма вилица. Погледна надолу към единствения хамбургер. В него имаше нещо патетично, реши той, набързо го набоде на вилицата и го метна в храстите. Допи скоча си. Тишината в задния двор бе нарушена от внезапен пронизителен изстрел, който накара птиците да замлъкнат. Някъде там, на тъмната улица се чуха поредица от глухи пукащи звукове и залая куче. Няколко двора понадолу той чуваше силна музика и смях. Четвърти юли не беше любимият му празник, но да го прекара сам бе още по-досадно. Години наред, ако си е бил у дома на този ден, отиваха с Марси и Дейвид в някой от местните клубове. Доста усилия струваше на клуба да организира един традиционен Четвърти юли с всичките му там тенти на райета сред парка, с „хот-дог“, хамбургери, балони и захарен памук. Хората седяха на верандата и пиеха бира, организираха се игри за децата, духов оркестър свиреше маршове. Единственото нещо, което липсваше, бяха речите.

Мислеше да се включи в празненствата, но реши, че няма настроение да се среща с хора, нито пък му се искаше да поставя съседите си в неудобно положение. Единственият му избор бе да се напие, да се качи

на колата, която бе взел под наем, и да потегли към Саг Харбър.

Тайсън отвори задната врата и влезе в къщата. Наля си още скоч. Взе няколко книги от етажерката и ги пусна в един кашон. Възнамеряваше на сутринта да отиде в Манхатън и да се нанесе в апартамента на Пол Стайн.

Телефонът иззвъня, но той не му обърна внимание и продължи да се рови из чекмеджетата на бюрото си и да търси джобния си калкулатор. Телефонът продължаваше да звъни. Само няколко души знаеха новия му номер, а не му се щеше да разговаря с никой от тях в момента. Намери калкулатора и го пхна в куфарчето си. Телефонът все още звънеше. Изведнъж му хрумна, че може да е Дейвид, и вдигна слушалката.

Обади се непознат женски глас:

– Господин Бенджамин Тайсън?

– Кой се обажда?

– Майор Харпър.

Той усети, че стомахът му се свива.

– Аз съм от Главната военна прокуратура – продължи гласът. – Съгласно член 31 от Наказателния кодекс на военното правосъдие съм назначена да водя разследване във връзка с някои обвинения по повод извършени престъпления в болница „Милосърдие“ в република...

– Сериозно ли говорите?

– Да, лейтенанте, абсолютно. Тайсън седна в креслото си.

– Как намерихте телефонния ми номер?

– Получих го в документите с инструктажа.

– Този номер не е регистриран.

– Не виждам какво общо има това със случая. Извинявам се, че ви се обаждам в деня на празника...

– Откъде се обаждате?

– От Вашингтон, което също е без значение, лейтенанте.

– Не желая да ме наричате лейтенант.

– Не сте ли получили заповедта за назначението ви на активна военна служба?

Тайсън се наведе напред и задраска по един лист. Очакваше обаждането, а се оказа, че не е подготвен за него. Преди няколко дни все още бе в състояние да напусне страната по законен начин. Днес вече бе офицер от армията на Съединените щати и нямаше свободата, на която се радваха повечето американски граждани. Майор Харпър каза:

– Изпратили са ми разписка за препоръчано писмо, което вие...

– Да, по дяволите, получих въпросния плик. След кратко мълчание

майор Харпър продължи:

– Бих се радвала, ако разговаряте с мен с необходимото уважение, което се изисква от моето звание.

Тайсън потри очи и се облегна назад в стола си.

– Да не би да искате да ви казвам „госпожо майор“?

– Точно това е правилното обръщение към една жена офицер с по-висок чин.

Тайсън въздъхна дълбоко. Главата започваше да го боли, а стомахът му отново се присви. Той отговори с по-мек тон:

– Дадено. Предполагам, че трябва да бъда колкото се може по-учтив, госпожо майор.

Тонът ѝ веднага омекна:

– Съжалявам, ако съм реагирала малко остро.

– Няма проблеми. С какво мога да ви бъда полезен?

– Ами, както ви казах, ще водя това неофициално разследване, за да докажа дали някои от обвиненията срещу вас, изнесени в книгата „Уей: смъртта на един град“, са основателни. Предполагам, че вече сте чели книгата.

– Заглавието ѝ ми звучи познато.

– Щях да започна разследването си от друга посока, но после ми дойде наум, че навярно ще желаете да изложите първо вашата гледна точка.

– Има резон.

Майор Харпър продължи:

– От мен се изисква да ви разясня вашите права според член 31 от Наказателния кодекс на военното правосъдие. Имате право да не говорите и да си вземете адвокат. Длъжна съм също и да ви информирам, че в случая става дума за евентуално обвинение в... убийство.

Тайсън не отговори. Тя продължи:

– Имате право и да задавате въпроси към свидетелите, но сега-засега нямаме такива. Както вече ви казах, първо се обаждам на вас. Вижте, като офицер вие добре знаете правата си. Това, което искам да знам, е дали желаете да се срещнем.

Тайсън помисли, преди да отговори. Жената бе необикновено откровена, защото си призна, че не е предприемала нищо друго, преди да му се обади. Обикновената процедура при едно следствие в армията, припомни си той, бе да се внуши на заподозрения, че вече са налице куп свидетели против него, че има купища подписани признания и цели планини с неоспорими доказателства.

Изведнъж помисли, че има искрица надежда всичко това да се отмени на този етап. До голяма степен нещата зависеха от него и от тази непозната жена, и той го знаеше. Разбира се, съществуваша и други фактори, но заключението на предварителния офицер следовател, че не е необходимо да се завежда дело по случая, можеше да сложи край на всичко това. Тайсън се съгласи:

– Добре. Нека се срещнем.

– Искате ли дойдете във Вашингтон?

– Не особено.

– Тогава аз ще дойда в Ню Йорк. Какво ще кажете за утре?

Тайсън помисли малко и отговори:

– Добре.

– В колко ще ви бъде удобно?

– За кое място говорим, майоре?

– Ами, има няколко възможности... на летището, във форт Хамилтън...

– Не, не.

– В службата ви?

– Не мисля, че ще бъде много подходящо, освен ако не дойдете в цивилни дрехи.

– Ами, бих могла да го направя, но... не може ли да се срещнем у вас?

Той ѝ отговори:

– Вземете експреса в девет сутринта. Което и да е такси от Лонг Айленд може да ви докара без проблем до моя адрес. Ще бъдете тук преди единайсет.

– Добре, около единайсет у вас. И след като ще се срещаме, предполагам, се отказвате от правото си да мълчите.

– Не бих ви разкарвал да дойдете чак до Ню Йорк, за да ви кажа, че отказвам да говоря.

– Чудесно... защото съществува възможност ние да... Нямам предвид да храним фалшиви надежди, но ако просто обсъдим това, можем да помислим какво би могло да се направи. Всичко може да свърши, след като разговарям с вас и с други членове от вашия взвод, с които успеем да се свържем.

– Добре.

– Мога ли да ви запитам дали ще заведете гражданско дело срещу автора на книгата? Можете да не ми отговаряте.

– Мисля по въпроса.

– На разговора ни ще присъства ли адвокат?

– Мисля и по тоя въпрос.

– Това си е ваше право, естествено. Но като офицер и високообразован мъж сигурно няма да се нуждаете от такъв. Можете да подсигурите адвокат, който да ви е под ръка на телефона, но иначе не е необходимо да вдигате много пара. Ако ще присъства вашият адвокат, аз от своя страна ще трябва да дойда със стенограф, освен това...

– Освен това на мен ще ми е необходим касетофон и преди да се усетите, пред нас ще се изправят телевизионни камери и къщата ми ще се напълни с маса хора. Добре, без адвокат.

– Не искам да ви разубеждавам. Според Наказателния кодекс вие имате пълното право да...

– Знам добре Наказателния кодекс. Изкарах един опреснителен курс в библиотеката.

– Чудесно.

– Може ли да ви задам един въпрос?

– Разбира се.

– След като аз съм лейтенант, а вие – майор, защо само мен ме викат в армията? Сега пък вие можете да не ми отговаряте. Ваше право като следовател е да не се издавате.

Последва кратко мълчание, след това майор Харпър каза:

– Вие чувствате ли се като офицер от армията на Съединените щати?

– Ни най-малко.

– Тогава ще оставим настрана разликата в званията и аз ще се съобразявам с личните ви чувства. Иначе може да се объркате.

– Това ме обърка първия път, когато ме повикаха на активна военна служба. Сега ми е все едно.

Майор Харпър мълчеше.

– Надявам се, че повиквателната ми е за кратко време – каза Тайсън.

– Аз също.

– Наистина ли? – Внезапно той попита: Пиете ли кафе? Не обичам да правя цяла каничка, ако ще пия само аз.

– Нямам нищо против кафето.

– До утре! Честит Четвърти юли! – Тайсън затвори телефона.

Облегна се назад и задиша дълбоко. Мислеше си за безпътния глас, с който току-що бе разговарял, опитвайки се да си представи лице-то зад него. Гласът бе приятен, мек, почти мелодичен, с лек акцент от

Средния запад. Отново помисли, че жената бе много откровена. Чак изненадващо откровена. И не защото бе особено внимателна. Това бе просто нейният стил на разпитване и за него би било добре да го запомни.

А успя да поведе в резултата не заради някаква женска почителност или зачитане на неговите чувства. Причината бе в това, че ѝ бе наредено да се държи така с него. Главна военна прокуратура, Пентагонът и навярно дори Белият дом се отнасяха много внимателно с него.

– Добре – каза си той на глас. – Харесва ми влиятелни хора да се отнасят внимателно с мен. – Така се бе омотал в собствените си страхове, че почти забрави, че и тях ги е страх.

Стана и си наля още един скоч. Огледа полу-опакованите кашони наоколо.

После отвори стъклената врата към двора и се загледа в тлеещите въглища в скарата. Между къщите избухваха фойерверки, а откъм парка излитаха ракети, които озаряваха източното небе. Той почти с нетърпение очакваше интервюто, което да направи съдбата му зависима единствено от него самия. Да вървят по дяволите всички адвокати! В живота му, в който липсваха предизвикателства, сега се явяваше едно.

В стомаха си Тайсън усети спазми, които отдавна бе забравил. Това бе нощта преди голямата битка на морската пехота, това бе часът преди атаката по изгрев слънце. Това бе, мислеше си той, кулминацията на един живот и началото на друг.

– Нито една битка, нито една атака никога не са се оказвали по-лоши от самото очакване за тях. Така че, да се захващам за работа – промълви той едва чуто.

ГЛАВА СЕДЕМНАЙСЕТА

В единайсет без десет някой звънна на вратата на Бенджамин Тайсън. Той излезе в антрето и се огледа в голямото огледало. Изпъна памучния си блейзер в моркосин цвят и нагласи червената копринена кърпичка в джобчето си. Ръбът на бежовия му панталон бе остър като бръснач, както казваха военните. Черните му мокасини бяха излъскани, а снежнобялата памучна риза подчертаваше тена му. Искаше му се да изглежда проспериращ, самоуверен, недосегаем. Тази къща бе неговата крепост, а дрехите – неговата броня.

Звънецът иззвъня отново. Тайсън се доближи до входната врата,

протегна ръка и я отвори бързо.

В представите си бе очаквал да види жена в светла униформа, но тя бе облечена с униформата, която в армията наричаха „униформа – клас А“: Тъмнозелена пола, кител в същия цвят, светлозелена блуза и черна вратовръзка на кръстчета. На главата ѝ имаше леко килната зелена гарнизонна фуражка с офицерски златни кантове. През рамо бе преметнала черна чанта, а в ръка държеше черно кожено дипломатическо куфарче. Тя се усмихна приветливо.

– Господин Тайсън?

– Не. Аз съм лейтенант Тайсън. Предполагам, цивилното ми облекло ви обърка. – Той протегна ръка. – Златният дъбов лист ми подсказва, че вие сте майор, а картичката с името ви ми казва, че сте Харпър. Здравейте, майор Харпър.

Здрависвайки се с него, тя каза:

– Не е необходимо да носите униформа.

– Добре. – Той я изгледа бързо. Косата ѝ бе меденожълта, очите – бледосини, и целият ѝ вид подсказваше, че е израсла на воля, сред чист въздух. Представи си я сред царевични поля и в обкръжението на провинциални богомолци. Някъде под обезличаващата женския силует униформа се криеше хубаво тяло. Той се отмести: – Моля, заповядайте.

Тя влезе, като свали фуражката си. Размениха си няколко думи за облачното време, за полета ѝ насам и за неговия дом.

Тайсън пое фуражката ѝ и я остави върху шкафа в антрето, после попита:

– Да взема ли куртката ви? Тя се поколеба:

– Да, ако обичате.

Остави куфарчето и чантата си, после разкопча четирите медни копчета на куртката си и я свали. Тайсън забеляза, че светлозелената ѝ блуза също бе добре скроена и ѝ стоеше доста по-прилепнала по тялото, отколкото би се понаравило на шефовете в армията. Той прибра куртката ѝ в гардероба в антрето и се обърна към нея. Няколко секунди се гледаха един друг.

– Насам.

Преведе я през всекидневната към кабинета си в задната част на къщата. Посочи ѝ едно кожено кресло и тя седна, отбелязвайки:

– Хубава стая.

– Благодаря. – Той бе изнесъл кашоните и всички други неща, които биха могли да издадат, че възнамерява да се изнася от жилището си. Тайсън се доближи до шкафа, където се намираще барчето, върху което

стоеше кафеарка и наля кафе в две чаши: – Ще пийнете ли малко ликьор или коняк с кафето? Или може би в обновената ни армия офицерите вече не пият, когато са на дежурство?

– Пият. Но аз ще се въздържа засега.

Тайсън си сипа малко ирландски ликьор в кафето.

– Клин клин избива. – Реши, че тя е забелязала зачервените му очи, но след като бе изпуснал тая забележка, мислеше, че трябва да се изясни. – Снощи, след като ми се обадохте, пих с едни приятели. Всъщност, бе нещо като благотворително парти за моята защита – излъга той. – Всяка година на Четвърти юли в клуба организират подобни неща – в моя клуб – и всички бяха патриотично настроени, така че решиха да раздадат шапката за събиране на средствата. – Тайсън се усети, че не е много добър в тая си роля, но въпреки това добави: – Имам доста поддръжници тук – В моя град. Научих също, че се организира и защитен фонд в национален мащаб... В случай че ми потрябва.

Керън Харпър извади малко картонено листче от куфарчето си:

– Нека първо да започнем с формалностите. Да изясним правата ви и всичко останало. Длъжна съм да повтора това сега, когато сме лице в лице, макар че вече ви го казах по телефона. Нали знаете?

– Сметана?

– Да, ако обичате.

– Захар?

– Да... Бих искала да ви прочета правата ви. – Тя погледна листчето.

– Слушам. – Той сипа сметана и захар в чашата ѝ.

– Добре... имате право да мълчите...

– Извинете. Една или две бучки?

– Само една, моля. Имате право да задавате въпроси на свидетелите. Имате право да бъдете защитаван от военен адвокат. – Тя продължаваше да чете от листчето, докато Тайсън постави чашата с кафе пред нея.

Той реши да седне на бюрото си, после се отказа от това свое намерение. Седна в креслото срещу нея, от другата страна на масичката и остави чашата си. Загледа се в нея, докато тя четеше краткия списък с правата му. Поне десетина пъти бе чел тоя списък на заподозрени лица и всеки път наново изпитваше онова неудобство, онова напрежение, което се появяваше между него и войника, седящ насреща му.

Керън Харпър вдигна очи от листа.

– Ясни ли са би правата според Наказателния кодекс на военното

правосъдие?

– Да, госпожо.

– Желаете ли да си вземете военен адвокат?

– Не, госпожо.

– Желаете ли на разговора ни да присъства вашият собствен адвокат?

– Той сега играе голф.

Тя го погледна въпросително.

– Както ви казах и по телефона, не желая. Тя кимна небрежно:

– Длъжна съм да ви информирам за съдебните обвинения, предявени към вас. Засега не съществуват такива. Но очевидно това, което имаме предвид, е обвинение в убийство.

Тайсън не каза нищо. Тя продължи:

– Както ви казах, засега няма свидетели, но ако се появят, имате право да им задавате въпроси, в случай че се заведе съдебно дело. На този етап имате право да посочите свидетели, които биха свидетелствали във ваша полза или поне биха смекчили обвиненията срещу вас със своите показания. Имате ли предвид такива свидетели?

– Не, госпожо.

– Имате право и да направите някакво изявление, ако желаете. Желаете ли?

– Не, госпожо.

Последва дълго мълчание, после Тайсън каза:

– Готов съм да отговарям на вашите въпроси. Започвайте.

Тя погледна записките си.

– Добре... Чели ли сте книгата „Уей: смъртта на един град“?

– Да, госпожо.

– Оставете това обръщение. Вие ли сте лейтенант Бенджамин Тайсън, за когото се споменава в книгата?

– Така изглежда.

– Вие ли сте командвал взвода, за който пише в глава шеста на горепосочената книга?

– Да, аз.

– Там имаше ли и други командири с по-висок чин от вашия?

– Не. Действах отделно от моята рота и батальон.

– Имаше ли радиовръзка с по-горестоящото командване?

– Отчасти. Батериите на радиотелефона бяха изтощени. Голям проблем беше да ни снабдяват редовно с батерии.

Тя кимна, после му зададе още няколко въпроса. Тайсън знаеше, че

тя просто го предразполага да отговаря на въпросите ѝ, като на този етап избягва всякакви намеци, навеждащи на мисълта за парливата тема на разговора – масовото убийство. Бива си я, помисли. Той самият бе вършил това преди и сега си спомняше миналото.

Тайсън реши да прекъсне потока ѝ от въпроси. Стана и доля кафе и в двете чаши.

– Хайде да си починем.

Тя се усмихна, сякаш идеята бе добре дошла, но на Тайсън му бе ясно, че съвсем няма това предвид.

– Една цигара? – предложи ѝ той.

– Не, благодаря.

– Имате ли нещо против да си запала?

– Не, съвсем не.

Тайсън се облегна на ръба на бюрото и запуши цигарата си. Погледна майор Керън Харпър. „Сигурно е малко притеснена, въпреки спокойната ѝ външност“, помисли си той. Тя бе хванала една осемдесет-килограмова риба на въдицата си, а той можеше да пререже кордата когато си пожелае.

Тя започна лек разговор, който сякаш нямаше връзка с интервюто, но Тайсън знаеше, че има:

– Намерих нещо много интересно в досието ви – оная забележка, която сте написали върху въпросника. Спомняте ли си за нея?

Той помълча за момент.

– О... оная ли... Сигурно са ми били потънали гемииите в оная ден.

– Така предположих и аз. Много разобличителна забележка за един офицер, при това върху нещо, което остава завинаги в досието ви.

– Тогава не бях офицер.

– Но сте били преди това. Вие и сега сте. Винаги сте бил такъв от момента, в който сте се заклели след излизането ви от колежа.

– Щяха ли с нещо да се променят нещата, ако бях зачеркнал онази кутийка, с което да искам да ме отпишат от списъците на запасните офицери?

– Не знам. Това не е към моя отдел. Беше ми любопитно да разбера какво ви е накарало да я напишете.

– Имате ли някакви спомени от войната? От превземането на Сайгон? Изглеждате ми доста млада.

– По времето на офанзивата около Тет през 1968 – а съм била на около петнайсет години.

– Петнайсет? Господи! Как ми се иска и аз да съм бил на петнайсет

тогава. Между другото, Тет означава време, а не място. Знаехте ли това преди?

– Разбира се. Както и да е, когато Сайгон бе превзет през 1975 – а, бях на двайсет и две. Спомням си, тогава ми се струваше, че войната продължава откакто се помня. Радвах се, че свършва.

Жена ми също. Тя вдигна тост в чест на Националния освободителен фронт.

– Мисля, че една от причините, поради която са ме избрали да водя това следствие е, че не съм обвързана по никакъв начин с въпросните събития.

– Твърде вероятно.

Тайсън помисли, че тя проявява някаква откровеност, зад която се крие известна лукавост. Или пък, допусна той, наистина бе естествена и наивна. Осъзна, че бе започнал да я изучава по-подробно. Това не се дължеше нито на цвета, нито на кройката на униформата ѝ, а на нейното лице, на косата, на гласа ѝ и на нейните движения. Устата ѝ, забеляза той, бе изразителна и предполагаше силна чувственост при други обстоятелства. Той попита:

– А какви са другите причини, поради които са ви избрали? Искам да кажа, защо именно вас?

Тя сви рамене.

– Сигурно опитът ви при разследване на убийства?

– Никога досега не съм разследвала убийство.

– И аз никога досега не съм бил заподозрян в убийство. Колко е малък светът.

Тя взе бутилката с ликьор от малката масичка.

– Нямате нищо против да си наляя, нали? – Сипа си малко в кафето. – Както и да е, във връзка с онова, което сте написали във въпросника, се чудех дали не възнамерявате да се противопоставите на призоваването ви обратно на активна военна служба.

– Вижте, майоре, след като правителството веднъж реши да те довърши, нищо не може да те спаси. Освен ако си с неограничени възможности.

Тя се наведе към него през масичката.

– Не трябва да смятате, че са ви вдигнали мерника. Ако мислите, че заповедта е неоснователна, предлагам ви да намерите необходимите средства – финансови и всякакви там други – и да се борите против нея. Това ще бъде първата стъпка към вашата защита според главнокомандващите в армията.

Тайсън не отговори.

Седяха и мълчаха известно време, после той се изправи и се доближи до библиотеката, отвори едно чекмедже и извади оттам някаква дървена кутия. Изсипа съдържанието ѝ върху масичката.

И двамата се вторачиха в купчината медали и почетни ленти, сред които бяха „Пурпурното сърце“, значката „Отличник в пехотата“, медалът „Отличник-десантник“ и виетнамският „Кръст за храброст“. Тайсън повдигна кръста за храброст за жълто-оранжевата му лента и го разклати.

– Това е виетнамско отличие. Дадоха ми го на една церемония, на която се раздаваха почести сред развалините на цитаделата при Уей в един безумно горещ следобед след превземането на града. Няма никога да забравя дребния виетнамски полковник, който раздаваше медалите. Беше зле обгорял, миришеше на риба, на синтетично японско уиски, на пот и воняща плът. Когато ме прегърна и ме целуна, ми идваше да повърна. – Тайсън гледаше медала. – Но беше невероятен боец. Сигурен съм, че не е останал жив в тая война. И правителството му я загуби. Така че, ето ме тук – държа безполезен медал, даден ми от покойно правителство. – Той го пусна на масата. – Трябва ли ми сега за нещо?

Тя кимна.

– Разбира се. Военният съд – ако има такъв – ще го вземе предвид. Пазите ли и документите, с които са ви го връчили?

– Като че ли съм ги забутал някъде. Но си спомням, че съм отличен заради храбростта ми, проявена... по време на акцията, проведена на 15 февруари 1968 година в и около селото Ан Нин Ха. Документът е на развален английски и езикът е доста елементарен, но на армията ще ѝ бъде малко трудно да ме съди за убийства, станали по време на една операция, за която съм бил награден. А вие как смятате?

– Опитайте се да намерите документа.

– В досието ми нямаше ли копие от него?

– Не, нямаше, а и не смятам, че сегашното правителство на Сайгон, вече град Хо Ши Мин, би ви помогнало.

– Щяха да ме наградят и със Сребърна звезда заради същата операция. Обикновено виетнамците оповестяваха своя списък с имената на американците, които са определени да бъдат отличени от тях, и приравняваха своите медали със съответните американски отличия за храброст. Точно така ми бе връчен и виетнамският кръст. Но така и не получих Сребърната звезда.

– Защо?

Той сви рамене.

– Видях лично предложението за награда на моя ротен командир Браудър, вече покойник. Но сигурно са я забутали някъде. Нещо обичайно за ония времена.

– Може би са решили, че не я заслужавате.

– Може би, но не ми се вярва.

– Капитан Браудър, предполагам, е направил предложението въз основа на устните доклади на вашите подчинени. Браудър, както казахте, не е бил в болницата.

– Точно така. Такава бе обикновената практика по принцип.

– Кой от вашите подчинени ви предложи за наградата?

– Кели, моят радист. Още някой трябваше да подкрепи доклада му за проявената от мен храброст, но не си спомням кой. От взвода ми не оцеляха много момчета. Открихте ли някой от тях?

– Да.

– Колко? Кои?

– Ще изпратя до вас или до адвоката ви списък с имената и адресите... ако е необходимо. Може да не ви се наложи да си губите времето и да си създавате главоболия. А пък и на мен също. Може просто да се откажем от това. – Тя придърпа тефтерчето към себе си. – Ще си отбележа да направя проверка за „Сребърната звезда“.

– Ще ми направите голяма услуга, майоре.

– Искам още веднъж да ви припомня, че аз не работя за обвинението. Тук съм, за да събера някои факти.

– Да. Спомням си.

Тя гледаше лентите и медалите, разхвърляни върху масичката. Тайсън изучаваше лицето ѝ. Изглеждаше впечатлена, дори малко тъжна. Но това, разбира се, е поза, мислеше си той. Той играе своята роля, а тя – нейната. Като спомени за умрелите, извикани за момент в съзнанието сред почтителна тишина. Естествено, мислеше си той, и тя, и армията, ще се отнесат доста скептично към каквото и да е медал, за който той е бил предложен или в действителност е получил на 15 февруари 1968 година. Но да сподели на глас това, което мислеше, би било почти равно на светотатство.

– Четох почетните грамоти за двете „Пурпурни сърца“. Виждам..., надявам се, това няма да ви разстрои – Виждам белега на дясното ви ухо – каза тя.

Тайсън не наруши последвалата тишина известно време.

– Да, раниха ме при едно село на име Пху Лай на първия ден от

офанзивата Тет. В онзи ден загубих почти половината от хората от моя взвод. Проклетият куршум бе адресиран до мен, но... на рамото ми седеше един ангел... и бутна главата ми два сантиметра наляво.

Тя кимна с глава. Той продължи:

– После, както вероятно вече сте научили, бях ранен от шрапнел в дясното коляно. Това бе на 29 февруари. 1968 – а беше високосна. Битката при Уей бе официално обявена за приключила на 26 февруари, но някой забравил да каже на жълтите за това.

Тя отново кимна с глава. Тайсън реши да престане с покъртителните си разкази. Неочаквано се усмихна.

– Искате ли да видите белега на коляното ми? Тя също му се усмихна.

– Не точно сега. – А след малко добави: – Очевидно линията на живота ви е много дълга.

– Всичко бе като магия.

Тайсън задържа усмивката си, но спомените му се върнаха към онзи последен ден на февруари през въпросната високосна година. Шрапнелът се пръсна от лявата му страна и той се просна на земята. Когато погледна надолу към краката си, чудейки се какво ли ще види там, видя, че дрехите му са потънали в кръв. Разкъса плата и пред него се разлюля едно голямо парче месо – сланина, плът, сухожилия – всичко се бе обърнало навън и отдолу се подаваше капачката на коляното му. Спомняше си, че гледаше оголената кост без да вярва на очите си. Никога през живота си не бе виждал подобно нещо. И ако преди това у него се прокрадваха някакви съмнения относно неговата тленност, в онзи момент – вперил очи в материята, от която бе сътворен, всички те се разсеяха.

Тайсън отново седна.

– Искате ли да продължим?

Керън Харпър се наведе напред. Тя му зададе още няколко по-обща въпроса, после, без изобщо да промени тона или изражението си, попита:

– Можете ли да ми опишете събитията през онзи ден – 15 февруари 1968 година, така както сте ги видели вие?

Тайсън се вгледа в очите ѝ.

– Ще ви опиша в общи линии случилото се, но не желая да се впускам в подробности.

Тя отмести химикала и тейфтерчето си.

– Както виждате, почти нищо не си записвам, а и при това сега изобщо не става въпрос за клетвени показания.

– А мога ли да получа и вашата честна дума на офицер, че нямате никакви записващи устройства?

Тя се облегна назад и кръстоса крака.

– Да, честна дума.

Тайсън замълча за момент, докато събере мислите си и започна:

– Бяхме се окопали в едно защитено местенце сред малка горичка, на около пет километра западно от Уей. Предишната нощ се бяхме натъкнали на една минохвъргачка и огън от стрелкови оръжия и двама от нашите бяха ранени. Валеше и беше доста студено. През февруари в северните провинции става студено. И така, ние напуснахме онова място и се насочихме към Уей, както ни бяха заповядали по радиостанцията.

* * *

По радиостанцията се чу някакъв шум, после се появи някакво прашене, последвано от гласа на капитан Браудър:

– Мустанг – 16, тук Мустанг – 6. Чувате ли ме? Край.

Тайсън грабна слушалката от Даниел Кели, неговия радист, и натисна копчето.

– Мустанг – 6, тук 16. Чувам те слабо, но е ясно. А ти как ме чуваш?

– По същия начин. Заповед от „Голямата шестлица“. Продължавайте в посока на Сиера Еко към хотел „Юниформ Еко“.

Тайсън отговори в микрофона:

– Много общо. Нещо по-конкретно?

– Нищо. Действай по своя собствена преценка. Не влизайте днес в града. Довечера и ние ще наминем натам и тогава заедно ще се доближим към западната стена.

– Прието... Не е ли по-добре да се свържем сега? От хората ми е останала едва една девета част, а по всичко наоколо личи, че жълтите са навсякъде, по дяволите. А и са много повече. Снощи преди залез слънце видях следите им. Според мен са петстотин и дори повече. Отиват към града.

– Прието, Мустанг – 16. Заповедта си е заповед. Редиците навсякъде са станали много рехави. Ей, ще се поозорим малко, нали?

Тайсън погледна към Кели, който бе хванал антената на радиостанцията и я галеше. Това бе неговият начин да намекне, че ония отгоре пак си правеха гаргара. Тайсън си пое дълбоко дъх и се обади:

– Трябва да отида да видя какво става с двамата ми ранени.

– Ясно – Браудър се колебаеше, – движете се по откритите оризови

полета. Избягвайте шубрака и селата.

Тайсън не смяташе, че това бе свързано с принципа „претърсвай и унищожавай“, или пък с другия – „измъчвай и пречуквай“. Звучеше му по-скоро като „избягвай опасността и се измъчвай“. Чудеше се дали Агенцията за военна сигурност или някои от другите шефове ги чуваха. Тайсън предупреди:

– Внимавай за големия брат с големите уши.

– Майната им – отсече Браудър, на който очевидно също му бе пламнала главата. – Нещо друго?

– Имам нужда от подкрепа. Освен това нямам карта за района отвъд Нин Ха.

– Ще ви пратя подкрепа по въздуха. Ще се погрижа и за картата. Още нещо?

Тайсън си помисли да докладва, че краката на всички са се възпалили от влагата, че дрехите им са на парцали, че обувките им бяха целите изпокъсани и че всички повръщаха от водата, подложена предварително на обработка с халоген. Но Браудър знаеше това. Затова каза само:

– Няма нищо друго. Край.

– Прието. Продължавай все така. Справяш се чудесно. Край.

Тайсън подаде слушалката на Кели.

– Хайде да действаме. Ред за поход: Първо отделение – отпред, след него – група В, после трето отделение, група А, а най-отзад – Второ...

Мощният глас на Кели се разнесе наоколо:

– Пригответи се! Тръгваме! По-бързо! Движение! Първо отделение – най-отпред!

Тайсън излезе от окопа и отиде да огледа терена около някакъв отводнителен канал малко по-надолу. Кели тръгна след него, придружен от старши офицер 4 – ти клас Стивън Бранд – Взводния фелдшер, който остави медицинската си чанта наред калта.

Тайсън гледаше как хората му се появяваха на групички от горичката с върбите и се доближаваха покрай канала към него. Първо стрелково отделение наброяваше всичко на всичко пет човека от общо десет първоначално, всички – редници 1 – ви клас. Всяко отделение обичайно се ръководеше от сержант, но сега първо бе под командването на Боб Муди – едно деветнайсетгодишно черно хлапе, избрано от Тайсън само защото бе изкарало тук един месец повече от останалите четирима. Освен това той бе единственият, който имаше желание да поеме

командването. Зад първо отделение следваше група В – едната от двете картечни групи, състояща се от картечар, помощник-картечар и носач на боеприпаси.

Следваше трето стрелково отделение: три момчета, командвани от старши редник Лари Кейн. Най-отзад бе картечна група А и взводният командир на двете картечни групи – Пол Садовски, дваисетгодишен младеж, от пет дни сержант.

Дори когато взводът губеше част от състава си, Тайсън поддържа-ше броя на членовете на картечното си отделение на необходимото ниво, като добавяше нови картечари към двете групи. Общеизвестен факт е, че смъртността сред картечарите по време на бой е по-голяма отколкото сред офицерите и радистите. И Тайсън бе убеден, че е така. При Пху Лай всички до един от първоначалния състав на четвърто отделение бяха или убити, или ранени. Хората не искаха да ги включват в картечните отделения и с основание, но в същото време се чувстваха необяснимо горди, когато това се случваше. Защото само най-добрите, най-умните и най-силните имаха честта да получат тая извънредно трудна и смъртоносна задача. Картечниците трябваше да се насочват и зареждат, а когато картечарят е повален, мястото му се заема от някой друг, така както някога в кавалерията някой винаги е поемал знамето, ако знаменосецът падне в боя.

Управление на личния състав, мислеше си Тайсън. Точно както ги бяха учили в Обърн. Въпреки че тук всичко бе малко по-сложно.

Тайсън проследи и последния човек да излиза от горичката, това бе редник Ернандо Белтран, як мъжага от кубински произход, единственият оцелял от второ отделение. Белтран твърдеше, че сега той е командир на второ и отказваше да бъде прикрепен към което и да е от останалите две стрелкови отделения или пък към картечното отделение. Тайсън се отнесе с разбиране към основанията му и го остави да командва своето отделение-фантом, винаги в тила. Белтран носеше автоматичен „Браунинг“, а през рамо бе праметнал гранатомет М – 79. На колана му висеше и револвер „Колт“, и Тайсън забеляза, че е с абаносова дръжка и украшения от хром, което го наведе на мисълта, че той едва ли е от стандартното бойно снаряжение. Сигурно си го е набавил тайничко от родния Маями. Контрабандно Белтран бе пренесъл във Виетнам и своето мачете, изработено от бляскава хирургическа стомана и с дръжка от слонова кост. Белтран обясни, че е на покойния му баща, който притежавал захарна плантация в Куба, преди Фидел Кастро да дойде на власт. Освен всичко останало Белтран твърдеше, че една нощ му се явила

Нуестра сеньора дел Кобре и му наредила да избие сто комунисти, за да отмъсти по този начин за нещастieto, сполетяло семейството му. Тайсън се отнесе с известен скептицизъм към тия приказки, но не виждаше причина защо трябва да разубеждава редник Белтран, след като каузата си струваше.

Командната група на взвода на Тайсън, обикновено петима човека, сега се състоеше от него самия, Бранд и Кели. Вторият му радист, Джонсън, бе убит при Пху Лай, а взводният сержант Фейрчайлд по това време вече бе в Япония и съзерцаваше хлътналите чаршафи там, където трябваше да се намират краката му. Загубата на Фейрчайлд, мислеше си Тайсън, бе голямо нещастие, Фейрчайлд бе единственият редовен военнослужещ сред всички тях. Със своите трийсет и осем години той имаше благотворно влияние върху целия взвод и беше нещо като баща на редниците, повечето от които бяха все още невръстни юноши. Тази война, мислеше си Тайсън, бе война на децата. А децата, както ще ви каже всеки учител, ако се оставят без надзор, са способни на изумителни прояви на бруталност.

Тайсън се доближи до края на канала и се вгледа в колоната мъже. Когато минаваха покрай него, Тайсън подаваше ръка на всеки и им казваше по нещо.

– Какви са клюките из джунглата днес, Уокър?

– Скорело, следващия път стой още по-близо до огъня, момчето ми.

– Колко ти останаха, Питърсън? Осемнайсет дни, така ли беше? Не се бутай много напред. След ден-два ще те върна в тила.

Бранд раздаваше хапчета против малария и Тайсън наблюдаваше как всички покорно ги слагаха в устата си. Няколко крачки по-нататък почти половината от тях изплюваха хапчетата. Между маларията и това, на което вече всички гледаха като на сигурна смърт или поне като на раняване в боя, маларията като че ли бе за предпочитане.

Тайсън се вглеждаше в очите на всеки, когато те минаваха покрай него и забеляза, че повечето от тях гледаха с оня особен поглед, който тук наричаха „взиране в отвъдното“.

Но навярно днес или утре рота „Алфа“ ще бъде изтеглена в тила, което ще рече, че ще има отпускане, почивка, ново оборудване и нови попълнения. Да не говорим и за разврата, ако, разбира се, публичните домове в Куанг Три са оцелели след „очистителната“ програма на врага. Тайсън се обърна към радиста си:

– Е, Кели?

Кели кимна, разбрал командира си, и прошепна:

– Давам им един или два дни, ако всичко е в ред, т.е. няма мини, няма снайперисти, няма капани в земята и няма повече от ония при Пху Лай. Ако и това скапано време се оправи малко, цена няма да има.

Тайсън си запали цигара и издиша дима в сивия, прогизнал от дъжд въздух. Кели, като повечето радисти, бе малко над средното ниво на обикновените войници. Офицерите избираха своите радисти заради умението им да мислят бързо и да говорят бързо по радиостанцията. Радистите наблюдаваха и копираха своите офицери и понякога между тях се появяваше известно търкане по отношение на командването. Всъщност Тайсън смяташе, че Кели притежава добри качества за командир.

Неизбежно Кели се бе превърнал в своего рода приятел на Тайсън, въпреки че в армията се гледаше с лошо око на офицерите, които се сближават със своите подчинени. Това понякога водеше и до сблъсъци, но благодарение на факта, че в рота „Алфа“ бяха останали само двама от общо шестимата командни офицери – Браудър и самият Тайсън, кръгът от потенциални приятели на Тайсън се ограничаваше единствено до Браудър. Тайсън си мислеше, че на върха човек е доста самотен.

– Мисля, че никой от тях не гори от амбицията да стигне до Уей – допълни Кели.

Тайсън се замисли за момент.

– Там има много от морската пехота, които очакват с нетърпение помощта на пехотата.

Кели сви рамене.

– Тая шепа войници няма много да им помогне. – След малко добави: – Освен това пехотинците сами се набутаха в тия лайна, сега сами да се измъкват оттам.

Тайсън хвърли овлажнената си цигара на земята и го погледна, чудейки се какво повече от него знае Кели за душевното състояние на човека.

– Заповедта си е заповед Кели каза рязко:

– Хайде, стига, лейтенант. – Той се колебаеше, но добави малко по-спокойно: – Вече не им вярвам.

– На кого? На ония отгоре ли? Кели смънка:

– Откакто дойдох в тая скапана държава, изобщо не съм им вярвал на тия задници. Имам предвид на ония. – И той посочи взвода, който се изтегляше пред тях.

Тайсън кимна. Преди една седмица, когато Феърчайлд стъпи върху мина, и той самият загуби вяра в тях. Дойде му наум, както без съмнение това бе хрумнало и на неговите подчинени, че лейтенант Тайсън е

последната отломка от военната власт в взвода, че ако той изчезне от хоризонта, нещата може по някакъв необясним начин да станат малко по-добри.

Но той се надяваше, че между желанието да се елиминира един офицер и действителното му елиминиране има доста съществена разлика. Повечето от хората му го уважаваха и му имаха доверие. Дори поражението при Пху Лай не можа да разклати неговото положение в взвода – той ги бе въвлякъл в оная касапница, но и той ги измъкна оттам здрави и читави.

Кели, който сякаш четеше мислите му, отбеляза:

– Вие сте единственият в този взвод, който знае как да разчита топографските карти и как да извиква артилерията.

Тайсън не каза нищо.

– Ако не бяхте тук сега, полковникът щеше да ни разреши да се присъединим към ротата. Или пък още по-добре, тъй като Браудър е единственият офицер, останал жив тук, щеше да издаде заповед да си седим там, където си бяхме.

– Щяха да изпратят някой лейтенант от ешелона в тила да заеме неговото място.

– Той нямаше да изкара дълго.

Тайсън си помисли „Да, той нямаше да издържи дълго“. Погледна и последния войник, който мина покрай него – Белтран. Колоната от войници, движещи се на интервал от десетина метра, се простираше на дължина от около почти четвърт километър покрай калния, препълнен от дъжда канал. Тайсън се почеса по ръката, където му се бе забила една пиявица, и се загледа в кръвта, която потече по бледата му кожа.

– По дяволите!

Бранд погледна ръката му.

– Главичката ѝ все още си стои, лейтенанте. Ще се инфектира.

Тайсън стисна силно зачервеното място и усети микроскопичната главичка на пиявицата в месото си. Тя се бе наместила в ръката му през нощта и когато той се събуди, вече се бе вгнездила в една сива, пулсираща подутинка с размерите на върха на химикалка. Пиявиците вкарваха в кръвта на човека някакъв антикоагулант и Тайсън знаеше, че са необходими часове наред, докато дупчиците се съсирят.

Според него пиявицата бе единственото нещо, което продължаваше да предизвиква отвращение дори у старите закоравели ветерани, свикнали отдавна с противната флора и фауна на Югоизточна Азия, които един друг си пощеха въшките и нощем вадеха отровна змии от спалните

си чували. Пиявицата, смучеща човешка кръв, се бе превърнала в метафора; сякаш това бе самият Виетнам, който изпиваше тяхната кръв.

Бранд намаза ухапаното място с йод.

– По-късно ще ви дам една игла, за да извадите главичката. Не е трябвало да я измъквате. Те трябва просто да се изгарят с цигара. Само така се свиват и напускат тялото ви.

– Знам. – Но Тайсън бе смачкал проклетата гадинка с юмрук и не съжаляваше за това. – Да вървим.

Тайсън, Бранд и Кели се забързаха след колоната, за да заемат позицията си в средата на строя. Тайсън се обърна към Бранд, който се бе превил под тежестта на санитарната чанта, а дъждът се стичаше по маскировъчната му мрежа, и го попита:

– Някой да е идвал при теб тая сутрин?

Бранд вдигна глава и Тайсън се сепна от цвета на лицето му. И преди бе виждал цвета на болен – на някои кожата бе като тебешир, на други – на петна или жълтеникава, или пък сивкава. Но лицето на Бранд бе тъмносиво, като глина. Тайсън предположи, че е ял някакво нитратно вещество, най-вероятно експлозив от някой снаряд, за да се направи на болен, но бе попрекалил. Копеле.

– Искам да кажа, дали има някой болен, Бранд? Бранд отговори вяло:

– Само Скорело. Вика, че нервите му не издържали.

– Казах ти такива да ги препращаш при мен – отвърна Тайсън.

Бранд сви рамене.

Тайсън продължаваше да гледа техния фелдшер, докато вървяха напред. Бранд, единственият във взвода освен него завършил колеж, бе следвал за фелдшер в Бакнел, преди да дойде тук. След като не успял да влезе в медицинския институт, по-късно отказал да служи във войската поради религиозни причини и веднага го призовали в медицинските части.

– Следващия път, когато решиш да хапнеш малко експлозив, докторче, направи ми, моля те, една услуга: глътни и една запалена кибритена клечка.

– За какво намекувате? – Бранд се обърна на другата страна и продължи да върви.

Тайсън си спомни, че Бранд е тук от около шест месеца. Много от тези като него, които искат да се измъкнат от военната служба по този начин, започваха, като отказваха да носят оръжие, но само след месец вече приемаха пистолет за самозащита. След известно време, в

зависимост от дълбочината на тяхната вяра и от това колко пъти са били на косъм от смъртта, вземаха в ръце и автомат М – 16. Някои започваха да правят заявки за ръчни гранати и друго армейско снаряжение. За разлика от тях, Бранд бе дошъл на бойното поле в пълно бойно снаряжение. Тайсън не си правеше никакви изводи от това, но бе започнал да гледа на Бранд по друг начин.

– Никой ли не се оплака от някакво физическо неразположение? – попита го той.

Бранд поклати глава.

Тайсън се замисли върху това. Със сигурност във взвода нямаше човек, който да е физически добре. Не е необходимо да е лекар, за да чуе дрезгавите кашлици и да види резултатите от дизентерията, треската и повръщането. От изгнилите ботуши се стичаше кръв и гной от мазоли, и едва ли имаше някой от момчетата, който да върви нормално. Въпреки всичко никой не се бе опитал да изклинчи отпуск по болест поне от една седмица насам. В това се криеше някакво послание и според Тайсън то бе следното: оцелелите от първи взвод, рота „Алфа“, бяха превъзмогнали болката и това го плашеше.

Тайсън, Бранд и Кели стигнаха до средата на колоната и заеха местата си сред редиците. Кели се обърна към Бранд:

– Един ден, докторче, когато си седиш в лекарския кабинет и слушаш някой дебел началник да се оплаква от хемороидите си, си спомни, че тук си направил нещо добро за другите. Не се измъквай от тоя взвод, докторче, защото иначе няма да си спомниш подобно нещо.

Погледът на Бранд срещна очите на Кели.

– Майната ти.

Тайсън отвори едно целофанено пакетче вафлички със сметанов пълнеж, които сестра му му бе изпратила от щатите и го подаде на Кели, после на Бранд. Сам Тайсън си взе една и я сложи в устата си, оставяйки я да се разтопи бавно като нафора, а устата му започна да се пълни със слюнка в отговор на ароматичната ванилова есенция и сладостта на сметаната и захарта. „Благословена да си, Лори, помисли си той. Благословена да си, задето ми изпрати тези вафлички. Като се върна у дома, ще ти купя десет кашона такива вафлички.“

Те напредваха бавно сред мъртвата, напълно утихнала природа. След един час Тайсън извади топографската карта с пластмасова подвързия от джоба си и я отвори. Разглеждаше картата в движение, като оглеждаше от време на време терена наоколо. Стигна до извода, че са почти на средата между Първа магистрала на северозапад и река

Пърфюм на юг. Уей се намираше на около три километра на изток, но го нямаше на тая карта. Всъщност, всеки път, когато дъждът отслабваше и вятърът започваше да духа откъм Южнокитайско море, той долавяше тътена на далечната битка.

Като интелектуалец Тайсън бе изумен от хаоса. Съзнаваше, че е пряк участник в едно историческо събитие. Животът на двайсетте милиона жители на тая страна сякаш вече не съществуваше. Нейната социална мрежа и институции бяха опустошени, а армията и бе почти унищожена. Глад и болести вилнееха из градовете и селата. От това, което сам виждаше, и от това, което чуваше по радиото и четеше в информационните бюлетини, Тайсън установи, че положението е изключително сериозно. И ако рота „Алфа“ бе само един микрокосмос от американските воюващи части, то тогава Зелената машина бе на прага да се разпадне на съставните си части.

Радиостанцията на Кели изпраща и по микрофона долетя гласът на командира на челното отделение Муди:

– Ей, тук има от ония жълтите – на североизток, на около двеста метра.

Кели подаде радиостанцията на Тайсън. Той се вгледа в прогизналите от дъжда оризови полета и заговори в слушалката:

– Прието. Виждам ги. Задръжте. Аз ще огледам. Прикривайте ме.

Постепенно взводът спря и момчетата коленичиха в калта напред широкия канал, оглеждайки се ту вляво, ту вдясно. Нагласиха двете картечници обърнати към групичката виетнамци, които се намираха на една открита могила.

Тайсън кимна към двама автоматчици – Фарли и Симкокс.

– Хайде да поразгледаме.

Тайсън, Кели и двамата войници тръгнаха нагоре по канала, после свиха надясно по едно по-малко разклонение и излязоха на откритото оризище. От един пластмасов калъф Тайсън извади бинокъл и го фокусира. Оказа се, че хората са цивилни граждани.

– Обикновени граждани или пък умело прикрити вражески елементи.

Симкокс вметна:

– О, не съм виждал истински невинни граждани, откакто напуснах Сан Франциско.

Отново завиха по друг, още по-малък канал, в който водата бе до колене, и се устремиха напред към виетнамците. Тайсън видя, че те копаят гробове, очевидно за да погребат някого. Преброи хората на

могилата: петима старци, един младеж и четири жени – две по-възрастни и две девойки. Такова бе и съотношението на жителите по селата. Изглежда бяха селяни. Носеха черни „пижами“ и конусовидни сламени шапки. Обикновено облеклото им бе смесица от западни дрехи, но след Тет селяните започнаха да се обличат според традицията, без съмнение, помисли си Тайсън, за да се харесат на новата власт. Ако комунистите паднат, селяните отново ще облекат дънки и ризи с хавайски мотиви. Трудно е да си селянин в тия времена.

Някои от хората се обърнаха към приближаващите се американци, но иначе продължаваха с тъжната церемония. Кели каза:

– Чак оттук подушвам миризмата на умрелите. Тайсън се доближи на двайсетина метра от могилата, издигаща се сред мътната вода и се привикна:

– Dung cu don!

Виетнамците застинаха на място и се обърнаха към него. Те сякаш знаеха правилата, защото се раздалечиха един от друг, така че той да може да ги види всички, и поставиха ръцете си отпред. Момчето и една млада жена пуснаха лопатите на земята.

Тайсън и Кели излязоха от водата и се покачиха на могилата, Фарли и Симкокс ги прикриваха. Тайсън застана точно пред групичката от хора, после погледна телата на мъртвите. Преброи осем, обвити хубаво в бели памучни чаршафи, което го накара да смята, че телата са пристигнали от Уей. Един от загърнатите трупове бе на малко дете. Тайсън огледа наоколо и срещна очите на виетнамците.

– Карти за самоличност – cho toi xem gian can suoc. Карти за самоличност.

Шестимата мъже и четирите жени извадиха картите си за самоличност от джобовете на „пижамите“. Тайсън ги погледна отгоре-отгоре, после, както изискваше протоколът, се обърна към най-възрастния от всички – един плешив мъж с оредяла, посивяла брада.

– Ong lam gi o day?

Възрастният погледна младото момче, което отговори на английски:

– Ние погребва мама-сан, папа-сан. Виетконгци убили beaucoup – Виетконгци много лоши, те били десет...

– О'кей, остави тия глупости.

Тайсън погледна наскоро изкопаните гробове и преброи шест готови и два току-що започнати. На виетнамците им бе строго забранено да заравят мъртъвците си в общи гробове и сигурно са копали часове

наред, за да изкопаят тия дупки само с две лопати. Той знаеше, че всяко тяло първо се обвива в черно платно, след това – в бяло. В устата на мъртвеца се поставят зърна ориз. В края на краищата дори една умираща цивилизация се опитва да погребее подобаващо своите покойници.

Тайсън не можеше да си представи нещо по-потискащо от тая картина на уплашени вьетнамски селяни, погребващи своите семейства в студения зимен дъжд. Той се обърна отново към възрастия:

– Ong lam gi o den?

И отново му отговори младежът:

– Hue om Ah Nuhx Ха. Веаусор вьетконгци дошли убиват папан, мама-сан, бебе-сан...

– Окей, малкия, по-спокойно. – Тайсън погледна в картата си и намери Ан Нинх Ха. – В коя посока е вашето село? Con bao ха nua den lang?

Момчето посочи в далечината една редица от дървета, над които се стелеше мъгла. Тайсън прецени, че са на около километър от тях. Насочи компаса си, после отново погледна картата и каза на Кели:

– Според картата там има болница. Кели надникна в картата на Тайсън.

– Не й вярвай.

Тайсън отново погледна белите вързопи и се обърна към момчето:

– Nha Thuong – hospital? Момчето поклати енергично глава.

– Веаусор вьетконгци в Нха Тхуонг. Погледът на Тайсън срещна очите на Кели и Кели каза:

– Трябва да се махаме оттук. Тайсън му отговори:

– Целта, Кели. Целта на пехотата е да...

– Намери врага и го унищожи. Майната им, лейтенанте. – Кели кимна леко към двамата стрелци в подножието на могилата и каза тихичко: – Никой не иска и да чува за шибаните веаусор вьетконгци. Никой не дава пет пари за тях.

Тайсън отново заговори към момчето:

– Вьетконгците в Нха Тхуонг ли са? Момчето кимна.

– Francais. Francais. Catholique. Catholique. Тайсън отново погледна Кели. Изражението на Кели подсказваше, че не го е еня, дори и ако самият Папа се намираше в болницата. Неочаквано той се обърна и коленичи до един от мъртвците. През белия чаршаф бе избила кръв и Кели се загледа в червеното, прогизнало от дъжда петно.

– Вони. – Той хвана трупа за рамото и го разклати. – Скапан труп.

Кели измъкна своя военен нож и разцепи белия чаршаф от челото

до гърдите. Виетнамците започнаха да реват. Кели разряза двойното покривало и отвътре се показа посинялото тяло на млад мъж. Нокът на Кели бе нарязал безкръвното му лице. Кели разцепи чаршафите още по-надолу и се показа зелената куртка на северновиетнамски войник.

Ревът на виетнамците секна и над могилата настъпи тягостна тишина. Кели бавно се изправи и погледна свирепо селяните, после се обърна към Тайсън:

– Тия копелета погребват убити войници. Тайсън си помисли, че изобщо не го е грижа.

– Забрави.

– Бога ми! – Кели вдигна карабината си и виетнамците веднага се събраха накуп и се притиснаха един в друг. Кели изкрещя: – Всички сте мъртви!

Една от младите жени падна на колене и започна да крещи:

– Не! Не ме убивайте!

– Кели, остави! – извика Тайсън. Кели свали пушката си.

– Мръсни жълти отрепки!

Тайсън се обърна и кимна на Фарли и Симкокс. Дватама се покачиха при тях на могилата. Тайсън им каза:

– Разрежете тия чаршафи.

Момчетата се колебаеха, после извадиха ножовете си. Кели се бе вторачил в двете лопати.

– Погледни! – обърна се той към Тайсън. – Американска армейска лопата. – Той вдигна едната от тях и я метна към момчето, което се приведе, и изкрещя: – Откъде взехте това, гадове? O dau?

Момчето трепереше, но като повечето оцелели навсякъде, помисли си Тайсън, то не само можеше да говори матерния език на окупационната армия и да се измъква бързо, когато се наложи, но вероятно си имаше и готов отговор на въпросите, заплашващи го със смърт.

– Купили го от ваши войници! На черно. Купили.

Дали осемстотин пиастра.

– Ти си гадняр! – каза Кели. Симкокс се провикна:

– Още двама северновиетнамци.

– Изхвърлете ги във водата. – Тайсън погледна виетнамците. – Няма да ги погребват. – Направи знак с ръката, сякаш прерязва гърлото си. – Ясно?

Vue biet?

Всички до един кимнаха едновременно, преструвайки се на разкайващи се.

– Viet! Viet!

Тайсън чу плясък във водата и се обърна. Първият вражески войник плъосна в гъола с лицето надолу. След него Фарли и Симкокс метнаха и другите двама. Потокът отнесе трупове на изток, надолу към крайбрежните равнини, към Уей, откъдето бяха започнали своето погребално шествие. Докато гледаше нататък, отдясно на единия труп се появи някаква дия и Тайсън видя един воден плъх да се качва върху тялото. Плъхът затегли чаршафите с дългата си сива муцуна. Тайсън извърна глава. Фарли измърмори:

– Дано тия трима скапаняци са били при Пху Лай.

Симкокс кимна в знак на съгласие, погледна замислено селяните и подхвърли безизразно:

– Да ги унищожим.

– По-спокойно, Симкокс. – Тайсън се почувства нищожен. Дори и ако са били при Пху Лай, тримата бяха войници и заслужаваха достойно погребение. Но на бойното поле, където липсваше действаща правова система, Тайсън се чувстваше задължен да раздава справедливо правосъдие на живите и мъртвите. Той се чудеше какво да прави с тия вьетнамци, когато Кели извика:

– Трябва да ги претърсим.

– Да, трябва – съгласи се Тайсън.

Кели изкрещя някаква заповед на вьетнамски и селяните започнаха да се събличат. Отначало нерешително, после, когато Кели насочи своя М – 16 към тях, по-бързо.

Стояха пред тях, голи под студения дъжд – петимата мъже, момчето, двете по-възрастни жени и двете млади жени – захвърлили дрехите и конусовидните си шапки в калта до краката си. Кели, Фарли и Симкокс се доближиха до тях, подритвайки дрехите им в тинята, тъпчейки сламените им шапки, изработени с толкова труд.

Тайсън се обърна с гръб и запали цигара. Радиостанцията изпука и гласът на Лари Кейн прозвуча в слушалката:

– 1 – 6, тук 1 – 3. Какво правят твоите хора там горе?

Тайсън взе слушалката от Кели и се загледа отвъд наводнените оризови полета, разделени на квадрати като дъска за шах, на север – там, където покрай канала се бе спрял неговият взвод.

– Тук 1 – 6. Тръгвайте. Насочете се към редицата от дървета на 4 – 5 градуса. Гледайте да се движите по сухото. Ние ще ви пресечем. Край. – Той върна слушалката на Кели, после се вгледа в нещастните селяни, застанали до изкопаните гробове, голи и треперещи под зимния дъжд, и

каза тихо: – Господи, Кели, ние сме нацисти.

Кели кимна в знак на съгласие.

– Ние сме едни лайна, лейтенанте. Искях да ви го кажа; ние сме лайна.

Фарли каза, без да им обръща внимание:

– Мръсни жълти гадове.

– Скапани копелдаци – съгласи се Симкок. Изглежда кръвнишки окаяните нещастници, които инстинктивно се бяха скупчили близо един до друг, за да се топлят, въпреки очевидното им смущение. Тайсън забеляза, че възрастните мъже бяха прикрили жените. Най-отпред стоеше момчето, готово да предприеме преговори, ако работата започне да кло-ни към убийство, мислеше си Тайсън.

– Вие всички сте скапани виетконгци! Виетконгци! – изрева Фарли.

Това стандартно обвинение предизвика стандартните възклицания на протест и обичайното клатене на глави.

– Не! Не! Не виетконгци! Не виетконгци!

Тайсън осъзна, че ако се обърне на другата страна, Фарли, Симкок и навярно Кели щяха да изтрепят тия хора без никакви угризения, така, както щяха да окастрят някое злощастно лозе с мачете. И най-невероятното бе, мислеше си той, че Фарли бе от клас по вероучение, а Симкок винаги даваше дребни подаръчета, като сапунчета и химикалки, на селските учители. Кели пък добре се разбираше със старците и възрастните жени по селата. Но така беше през миналия и по-миналия месец. Така беше, когато слънцето все още грееше, така беше преди членовете на рота „Алфа“ да започнат да пълнят един по един зеленосивкавите чували за убитите.

Тайсън осъзна, че днес войната изцяло бе окупираше съзнанието им, бе се връзала дълбоко в сърцата им и бе поболяла душите им. Да се каже, че войната прави човека по-брутален, бе като да се каже, че гладът прави хората по-гладни.

Изведнъж Тайсън се почувства остарял, изморен и отпуснат. Все пак им е останало някакво уважение към човешкото достойнство, опитваше се да увери сам себе си. Той тихо каза, без никакво изражение на лицето си:

– Накарайте ги да легнат в гробовете и ги застреляйте.

Кели го стрелна с поглед. Очите на Фарли се ококориха. Симкок наведе автомата си надолу. Никой не говореше. Никой не помръдваше. Мина една цяла минута, след което Тайсън каза рязко:

– О'кей, герои, конфискувайте им лопатите. Могат да погребат

своите мъртви и с ръце.

Фарли вдигна военната лопата, а Симкокс взе другата, с дългата дръжка. Кели направи знак на вьетнамците да се обличат:

– Chao ond. Сбогом, скапаняци. Отбийте се да ме видите, когато дойдете в Щатите.

Фарли се изхили. Симкокс ритна една буца пръст, която се плъсна върху слабините на момчето.

Четиримата войници слязоха по другата страна на могилата, а Тайсън ги поведе покрай тясно, опасно от храсти оризище. Видя останалите момчета от взвода да се движат по една залята от дъжда пътечка, за да ги пресекат.

Кели вървеше точно зад Тайсън. Той каза доста тихичко, така че другите да не го чуят:

– В оная болница ли ще ходим? Тайсън му отговори, без да се обръща:

– Сигурно.

– Не насилвай нещата, лейтенанте.

– А ти не ми се бъркай, Кели. Всъщност затваряй си мръсната уста.

Повървяха малко в пълно мълчание, после Кели се обади:

– Ей, аз се грижа за задника ти, а ти!

– Грижи се за собствения си задник.

– Та аз си се грижа. Какво ще стане с мен, ако те опаткат? Ще си бъда отново един обикновен войник. – Той се усмихна насила.

Тайсън се наведе надолу и запали овлажнена цигара със запалката си. Огледа я – бе неръждаема и му бе подарък за Коледа от неговия взвод. От едната ѝ страна бе гравирани гербът от пагоните на Първа кавалерия. От другата страна беше изписан един циничен вариант на два-сет и трети псалм: „Да, въпреки че бродя през долината на сянката на смъртта, не ме е страх от злото, защото аз съм най-жестокият шибач в тази долина“.

Той пусна запалката в джоба си и подаде цигарата на Кели.

– Само ще надникнем. Любопитен съм. Ако се окаже напечено, просто ще заобиколим или пък ще повикаме артилерията. А ако всичко изглежда о'кей, може да поостанем малко там. Може да имат душеве, нещо топло за кльопачка, тоалетна хартия и бог знае какво още. Пламенни и засукани френски медицински сестрички.

Кели се засмя.

– О'кей. Само ще надникнем. И без друго не горя кой знае от какво желание да стигна до Уей.

– Ти го казваш.

– И утре пак ще го кажа.

Четиримата засякоха останалите петнайсет човека от взвода на едно място, където се пресичаха две оризови ниви.

Муди се обърна към Тайсън:

– Какво, за Бога, стана там горе, лейтенанте?

– Погребение. Местни селяни заравяха някакви северновиетнамци. Взехме им лопатите. Мисията приключи успешно. – Тайсън се обърна към Кели: – По-късно се свържи с Браудър и му съобщи, че сме видели с очите си трима убити северновиетнамци. Хайде, да тръгваме.

Взводът потегли покрай тая страна на оризището, която водеше към Ан Нинх Ха. Както си вървяха, Симкокс се провикна към Тайсън:

– А сега накъде сме тръгнали, лейтенанте?

– Към Уей, синко.

– Майната му на Уей.

– Майната му на Уей – съгласи се Тайсън. – На улица Тихн Там има едно малко кафененце, френски тип, с мацки – чистокръвна порода, Симкокс. Там сервират от оня коняк „Мартел“ с кроасани.

– Вече не сервират. А какво е това...? Как го каза?

– Кроасан. Така му викат на френски на минет под масата. Върви заедно с брндито.

– Да не ме будалкаш?

– Няма будалкане, бе. – След малко той каза на Бранд, Симкокс и няколко други момчета, които бяха наблизил: – Междинна цел: Болница на около два спусъка от западната стена на цитаделата. Предайте назад.

Взводът напредваше бавно напред в дъжда и калта. Дърветата в далечината ставаха все по-големи, а приглушените тътени на експлозиите се чуваха все по-ясно. Уей, мислеше си Тайсън, Уей му звучеше като месомелачка. Какъв друг вид от живата природа на създадената от Господ земя ще влезе с желание или без желание в една месомелачка? От всичко това тук човек можеше да получи някакъв урок, замисли се той, но Бог да го убие, ако знаеше какъв е този урок.

В канала лежеше раздул се от водата, вмирян труп на бивол, търбухът му бе пълен с плъхове, а по козината му гъмжаха безброй мухи. Взводът мина покрай него и продължи сред прогизналите, пълни с пиявици оризови поля, стиснали носове и псувайки тая допълнителна гадост.

Тайсън отново се изкачи на дигата с помощта на Кели, който му подаде приклада на автомата си, за да го изтегли нагоре. Хората му спряха

и започнаха да се чистят от пиявиците. Тайсън погледна картата и намери малкото квадратче с кръст сред селото Ан Нинх Ха. Нха Тхуонг. Буквално това означаваше „къща на любовта“. И той се надяваше да е така. Те всички се нуждаеха от малко любов.

* * *

Тайсън погледна майор Харпър.

– Извинете, какво казахте?

– Да обобщим: казахте, че сте потеглили по изгрев слънце. Получили сте заповеди по радиостанцията от капитан Браудър да продължите към село Ан Нинх Ха, някакво предградие на Уей, за което са ви съобщили, че е овладяно от врага. Ан Нинх Ха се е намирало по трасето, по което врагът е снабдявал Уей със снаряжение и нови попълнения. Някакъв хеликоптер е забелязал голяма бетонна сграда в селото. Над сградата се е развявало вражеско знаме. Вашата задача е била да прецените обстановката в Ан Нинх Ха и да установите дали бетонната сграда наистина е била в ръцете на врага и ако е така, да я превземете и да свалите знамето. Така ли е?

– Точно така – кимна Тайсън. Тя се замисли за момент.

– Разбира се, няма начин това да бъде потвърдено. Тайсън сви рамене. Тя продължи:

– В книгата на Пикард се казва, че сте научили за оная болница от случайни местни селяни, които погребвали някакви убити; че вие сам сте решил да отидете в селото и в бетонната сграда, за която сте знаели, че е болница.

– Това не е вярно – излъга той. – Беше ми наредено да отида там и да нападам врага. Разузнаването ни събщи, че... сградата – тогава не знаех, че това е болница – че сградата е под вражески контрол. Никой не спомена нищо за никаква болница.

Тя кимна.

– Значи, вие психически сте били подготвени за среща с врага, така ли?

Тайсън помисли и отговори:

– Да, може и така да се каже.

– Вие сте стигнали до онова село... – Тя надникна в записките си. – Ан Нинх Ха... правилно ли го казах?

– Достатъчно добре за случая.

– Срещнахте ли някаква съпротива по пътя? Тайсън отговори доста предпазливо:

– Не... но навсякъде имаше следи от тях.
 – От кои тях?
 – От минзухарите, вьетконгците. Жълтите. Как искате да ги наричаме?

– Какви следи?

– Ами, както обикновено: опънати жици, дупки за паяци – това са ями за размерите на жълтите, току-що изгасени огньове, следи от копита – както наричахме пресните следи от сандалите на вьетконгците, те правеха сандалите си от стари автомобилни гуми. Имаше също и следи от ботушите на северновьетнамски войници, всъщност те носеха черни кецове. Навсякъде наоколо имаше множество вражески войски, които се движеха в същата посока, в която отивахме и ние. Към Уей. – Тайсън си запали цигара. – Видяхме и незаровени убити – Вьетконгци и северновьетнамци. Мисля, че Пикард пише за това. По всичко личеше, че не се намираме на приятелска територия.

– Очевидно е било така. А знаехте ли, че врагът е пред вас?

– Да. Подозирахме, че ни заобикалят и откъм тила. Мисля, че всички се чувствахме като изгубени овце и доста ни бе хванало шубето от ония дръпнати жълти очички, които ни дебнат от тъмната гора.

Тя отпусна брадичка на дланта си, погледна го и се усмихна.

– Наистина ли? Видях една снимка, на която сте вие със своя взвод. Да използвам думите на херцог Елингтън – не знам какъв ефект са предизвиквали тия момчета върху врага, но, Бога ми, те ми се видяха доста страшни.

Тайсън прикри една усмивчица.

– Е, те наистина изглеждаха жестоки, но бяха същински котенца.

– Както и да е. Вие се доближихте до онова село, така ли?

– Да. Като повечето села и това бе заобиколено от много дървета и ние предпазливо се доближихме през канала към края на дърветата, опасали селото. Според картата, която имах, селото бе разположено в завоя на една рекичка, приток на река Пърфюм. Западната стена на цитаделата при Уей се намираше на около два километра по-нататък, нямаше я на картата. Тогава исках да се обадя и да получа потвърждение на моите догадки от въздуха, но времето бе ужасно лошо и ако изобщо бяха излезли някакви хеликоптери в небето, те очевидно летяха другаде. Така че постъпихме, както се постъпваше в подобни случаи от самото начало на войната – заповядахме на жителите на селото да излязат и да се съберат на открито, така че да можем да ги виждаме. Но никой не се появи. Разузнаването ни бе съобщило, че селото е опразнено още през първите

дни на офанзивата. Така че открихме пробен огън...

– Стреляли сте в селото?

– Да. Това бе стандартната процедура след първото предупреждение. Но не получихме ответен огън, така че тръгнахме предпазливо към края на дърветата между два успоредни канала. Това винаги е най-опасната част от процедурата, защото когато се доближиш, да речем на десет-двайсет метра, ако те са там, просто те правят на решето.

– Никой ли не започна да стреля по вас?

– Никой. Но те имаха и още един номер – примамват те вътре в селото, после ти отрязват изхода. Точно това ни се случи при Пху Лай през първия ден от Тет.

– Значи всички бяхте... нервни и нащрек?

– Предпазливи – да, но не и нервни – отговори Тайсън.

– Моля, продължавайте.

– Селото бе доста живописно. Беше, както казахте вие самата, един вид предградие на Уей и в него се чувстваше някакво западно влияние. Имаше няколко вили във френски стил, павирани алеи, добре подредени градини и няколко магазина около пазарния площад. Беше много по-различно от същинските провинциални села, всички от които се състояха само от бамбук и крави. Както и да е, навсякъде по стените бяха надраскани виетконгски и северновиетнамски лозунги...

– На виетнамски ли?

– Повечето, да.

– Вие разбирахте ли ги?

– Не...

– Тогава как разбрахте, че са виетконгски и северновиетнамски лозунги, а не правителствени?

– Ами, бяха изписани с червена боя. Врагът използваше червена боя. Нали знаете – комунистите са „червените“. Разбирате ли?

– Казахте, че повечето от лозунгите били на виетнамски?

– Да, имаше и няколко на английски. Обичайните призови: „Изхвърлете империалистическите гадове на американския авантюризм“ или нещо подобно. А пък и по дърветата бяха окачени от ония червени копринени плакати с разни призови по тях. Стана ми ясно, че за известно време мястото е било в ръцете на врага.

Керън Харпър кимна, после попита:

– А имаше ли някакви плакати на английски, директно засягащи американските войници?

– Да, със сигурност си спомням един от тях: „Войнико, кой спи с

жена ти сега?“ – Тайсън се усмихна. – Мисля, че жълтурчетата си бяха наели специален медиен консултант.

Керън Харпър отново кимна:

– А имаше ли някакви заплашителни плакати?

– Естествено. На един от тях пишеше нещо като „Бойци, днес ще дойде Смъртта.“

– А това отрази ли се по някакъв начин на вашите хора?

Тайсън помисли малко и каза:

– Разбира се, плакатите, лозунгите и позивите, които намерихме, малко ни вбесиха. Защо питате?

– Просто се чудех. И така, като изключим лозунгите и посланията за психологическа война, в селото нямаше никой, така ли? Никакви цивилни хора? Никакви вражески войски?

– Поне не се виждаха. Нямаше и никакви следи от присъствие на представители на правителството. Що се отнася до врага, той обикновено не се виждаше. Ние видяхме малката бетонна църква и тръгнахме към нея. Именно там открихме още един площад. Беше настлан с каменни плочи, а наоколо му имаше измазани сгради с червени керемиди по покривите. В другия край на площада, на около петдесет метра разстояние, се виждаше голяма бетонна сграда. Беше на два етажа и отпред се издаваха две крила, които образуваха нещо като двор. От другите две страни имаше няколко по-ниски сгради в същия стил и боядисани в същия кремав цвят като основната постройка. Реших, че това са някакви правителствени сгради. Над вратите на главната сграда се издигаше виетконгско знаме, или пък може да е било на северновиетнамците. Трудно ми бе да ги различавам, а разликата нямаше никакво значение. Та, плакатите и лозунгите са едно нещо, а вражеското бойно знаме е съвсем друго. Както и ние, те също не изоставяха своето знаме, след като се оттеглят от някое място. Вражеското знаме означаваше наличие на вражески елементи.

– А сред двора, на пилон, не се ли издигаше знамето на Червения кръст, както пише в книгата?

– Нямаше такова знаме. Нямаше никакво знаме на Червения кръст, а само знаме с червена звезда.

Керън Харпър бръкна в куфарчето си и извади оттам книгата на Пикард. Тайсън я погледна, но не каза нищо.

– Прочетох цялата книга обясни Керън. – Да бъда по-точна, привърших я току-що в самолета.

– Браво.

Тя отвори книгата на една отбелязана страница и без някакво предварително пояснение, зачете:

* * *

Често явление по времето на офанзивата в провинцията бе да се издига вражеско знаме като знак за предаване; това следваше да покаже, че по сградата и по хората в нея не трябва да се стреля. В Уей множество студенти и будисти симпатизираха на комунистическата кауза; някои европейци в града също проявяваха подобни симпатии. Уей беше космополитен град, изтънчен, либерален и общо взето – антивоенно настроен. Когато по времето на общата офанзива врагът завзе по-голямата част от града, тези елементи от градското население понякога издигаха знамето в знак на победата. Разбира се, местоположението на знамената се променяше с изместването на бойната линия. Ако трябва да бъдем честни и точни, северновиетнамците и виеконгците често издигаха собствените си знамена над завзетите сгради. Така че в случая не е много ясно дали онова червено знаме е било издигнато над болницата от врага или от медицинския персонал на болницата. И ако е било издигнато от медицинския персонал, дали е било с цел да се предпазят, да се предадат или просто, за да изразят своята симпатия? Или пък заради трите заедно?

* * *

Керън Харпър вдигна очи от книгата и срещна погледа на Тайсън.

– Пикард потвърждава, че там е имало вражеско знаме, но посочва, че то може да е било издигнато от медицинския персонал именно поради една от причините, които той изтъква. Защо предположихте, че там е имало вражески войници?

Тайсън загаси цигарата си и отговори с леко раздражение:

– Тогава не си бях взел книгата на Пикард с мен. Нямах изобщо представа, майоре, какво, по дяволите, става в Уей или пък в неговите околности. Когато видях знамето, съвсем логично допуснах, че се приближаваме към укрепена вражеска позиция.

– Да, разбира се. Моля, продължете.

Тайсън се облегна назад в стола си и се замисли. „Прави се на глупава и ме моли да я образувам. Ето ме тук – отговарям на въпросите на тая невежа жена, като се опитвам да ѝ отворя очите за войната. Само де то тя никак не е глупава. Методите ѝ на разпит са много изпипани.

Внимавай, Тайсън!“

– Господин Тайсън? Разказвахте ми за църквата и за площада.

– Да, доближихме се до близкия край на площада. Наоколо, както вече ви казах, нямаше никакви селяни, които да разпитаме. Но дори за момент не ми дойде наум, че това пред мен може да бъде нещо друго освен голяма бетонна постройка, бивша френска административна сграда или нещо от тоя род, над която сега се издигаше вражески флаг и очевидно е укрепление на врага. – Тайсън се наведе напред. – Трябва да осъзнаете, майоре, че за да разбере това, човек не може да бъде етноцентричен. Пикард пише „болница“ и вие си представяте голяма, чиста сграда, с красиви сини знаци, упътващи към паркинга за посетители и разни други неща от тоя род. Сигурно не можете да проумеете как може да се сбърка една болница с административна сграда, така както не може да се обърка бивол със слон. Е, опитайте се да си представите, ако желаете, една страна без неонов светлини, без закусвални „Макдоналдс“ или пък без бензиностанции, една страна, където „предградие“ не означава градска канализация и косачки за трева, а скапано село в достатъчна близост с някакъв мижав град, за да има няколко сгради с прозорци със стъкла и да няма свине по улиците.

Керън Харпър не отговори веднага, а след пауза каза малко хладно.

– Току-що се завърнах от Япония и Филипините, където прекарах цял месец, при това по-голямата част от него, в провинцията. През последните четири години обиколих почти целия свят. Изобщо не съм етноцентрична, но ще имам предвид вашата забележка. – Сетне добави: – И все пак, болниците, и особено болниците във военни зони, се обозначават доста ясно. Както и да е, продължавайте.

Тайсън я погледна, очите им се срещнаха и те задържаха погледите си един върху друг.

– Имате ли нужда от още една почивка? – попита тя, а в тона ѝ се четеше сарказъм.

Тайсън стана и се доближи до прозореца. Времето бе меко и сиво, навън бе влажно и хладно, което бе почти добре дошло след яркото слънце и горещините напоследък. Миришеше му на дъжд. Керън Харпър добре напредваше по плана си. Той съзнаваше, че в тоя момент трябва да приключи интервюто, но неговото его сякаш не му позволяваше. Подобно на баща си, който бе комарджия, и той вярваше, че не можеш да спечелиш наново изгубеното, ако не продължиш да играеш. Обърна се към нея.

– Нямам нужда от почивка. Тя кимна.

– Казахте, че сте стигнали до близката страна на площада.

Тайсън отново седна и отпи от кафето си.

– Да. Заехме прикритие около църквата. Кели, моят радист, който имаше силен глас, се провикна през площада и заповяда на виетнамски, ако в сградата има някой, да излезе. Никой не отговори. Пуснахме няколко пробни изстрела. Не последва ответен огън. Почакахме, Кели отново извика, после пак стреляхме. Никакъв ответен огън. Но ние знаехме, че те са там, вътре. Подушвахме ги. – Той погледна Керън Харпър, но тя не реагира на това, което току-що бе чула. – Усилихме огъня, опитвайки се да ги принудим да се предадат – продължи Тайсън. – Тъкмо бях започнал да се чудя дали вътре наистина има някой, когато всичко започна. Някой, вероятно някое изплашило се хлапе, започна да стреля. Сега вече знаехме. Вдигнахме огъня по-високо и разбихме прозорците. Врагът отвърна с много интензивна стрелба. Стреляха повечето с леки оръжия, но метнаха и няколко ракети и гранати. От покрива затрака картечница. Огънят продължи около пет минути, после аз реших да атакуваме сградата. Площадът не бе открит отвсякъде. Имаше дървета и декоративни градинки, няколко ниски стени, а също и фонтан с малък басейн около него. Започнахме да се изнасяме от укрытията си, като продължавахме да стреляме и да правим маневри. Преди да стигнем входа, един от нашите бе убит, а двама – ранени. Това го пише в книгата...

– Да, но в книгата се казва, че основните вражески сили са се били изтеглили от сградата малко преди дори вие да стигнете там. Трите жертви са били повалени от някакъв изостанал снайперист на покрива. Позовавайки се на своите свидетели – двама членове на вашия взвод – авторът на книгата пише, че изобщо не сте започвали огън по сградата.

Че цивилни граждани са ви дали знак от болницата и са развели един бял чаршаф. Повярвали сте, че в сградата няма вражески войници, както очевидно е решил и самият медицински персонал. Виждайки сигнала им, вие веднага сте прекосили площада и тогава единственият снайперист на покрива открил огън по вас. Така че тук отново има разминаване между вашия разказ и това, което пише в книгата.

– Ами, аз ви казвам какво се случи така, както си го спомням. Вражеските сили не се бяха оттеглили. Срегнахме интензивен огън и му отвърнахме по същия начин.

– Добре. Между другото, болницата беше ли обозначена на вашата карта? Какъв е символът за болница? Не е ли едно квадратче, в което има кръстче с равна дължина на пресечените линии, като на Червения

кръст? – Погледът ѝ срещна неговия.

Той отговори бавно:

– Да, на картата ми имаше символ на болница... и това вие го знаете много добре, убеден съм в това... но обозначенията върху една стара карта в страна, където войната продължава вече трийсет години, някак си не са много достоверни. Опитайте се да отседнете в някой хотел, който виждате на някоя виетнамска карта, или пък да пресечете река по някой мост, който е срутен преди двайсет години.

– Това ми е ясно, но...

– Има и още нещо. Временно бях загубил ориентация и смятах, че се намираме на другия край на селото. Мислех, че сградата, обозначена като болница, е на север.

– Разбирам. – Тя като че ли се замисли за нещо, а след това бръкна в куфарчето си и извади някаква карта в найлонова обвивка.

Устата на Тайсън пресъхна.

Майор Харпър се изправи и заобиколи масичката. Неочаквано тя приклепна до фотъйола на Тайсън и разгъна картата.

Тайсън погледна в цветната топографска карта. Надписите на картата бяха на три езика – френски, виетнамски и английски. Изведнъж всичко му се стори много познато: оризовите полета, пътеките, могилиите, реките и поточетата, горите и хълмовете. След почти цели две десетилетия той все още си спомняше добре мястото. Погледът му се спря върху Ан Нинх Ха.

– Това бе картата, която се е използвала при военните действия, нали? – попита го майор Харпър.

– Струва ми се, да.

Тя като че ли я разглеждаше внимателно, пръстът ѝ се плъзгаше по найлоновата обвивка и се спря върху Ан Нинх Ха.

– Да. Ето го.

– Вижте тук... казахте, че в близкия западен край на площада сте видели църква. Ето я църквата на картата – едно квадратче, ясно отбелязано с християнски или по-точно с католически кръст. Единствената църква в селото. А от другата страна на площада, на източния му край, е болницата, отбелязана с кръст, чиито рамене са с равна дължина. Разликата между двата кръста е съвсем ясна. Но аз се чудя къде сте си мислили, че се намирате. – Тя погледна Тайсън през рамо.

Погледът му се премести от картата към лицето ѝ и те се загледаха един в друг мълчаливо. Близостта ѝ някак си го притесняваше. Усещаше силно парфюма и – някаква необичайно натрапчива миризма. Видя, че

косата ѝ тук-там бе на малко по-светли кичури, които не бе забелязал досега. Между копчетата на блузата ѝ имаше процеп и с крайчеца на околото си той мерна издутите ѝ гърди и забеляза, че тя е с полуизгрян сутиен.

– Къде си мислехте, че се намирате? – попита тя отново.

Тайсън си пое дълбоко дъх и се наведе над масичката. Разгледа набързо малкото село. В северния край, близо до завоя на реката, имаше някаква пагода, чийто символ-квадратче с една линия, стърчаща от единия му край – лесно можеше да се обърка със символа на църква. Малко по-встрани, може би на около стотина метра, се виждаше знакът на училище: черно квадратче с вимпелно знаме.

– Ето тук. Мислех, че сме ей тук – отвърна той. Майор Харпър кимна, сякаш прие отговора му.

– Значи сте си помислили, че католическата църква, покрай която сте минали, е пагода, а болницата на другия край на площада е училище? Казахте, че сте си помислили, че е административна сграда.

– Ами... имах предвид – обществена сграда...

– Разбирам. – Тя го погледна, а изражението ѝ сякаш искаше да покаже, че е сконфузена. – Но разположението на тези две сгради една спрямо друга е съвсем различно. Освен това... тук имате открит площад. А тук, между пагодата и училището – има малки черни кутийки, които, предполагам, са къщи, а и разстоянието е доста по-голямо.

– Вижте, майоре, не ми е нужен курс за обучение по разчитане на топографски карти. Знаете ли, много е лесно да си седите тук, в топлата стая, пред тая хубава нова карта и да търсите грешките на другите. А моята карта беше прегъвана и мачкана толкова пъти, че найлоновата ѝ обвивка се бе начупила и в хартията се бе просмукала вода. Ан Нинх Ха почти не се виждаше на моята карта. – Гласът на Тайсън звучеше ядосано. – Дайте да забравим за тия карти, става ли?

Майор Харпър нагъна картата. Все още на колене, тя му я подаде.

– Вече трудно се намират. Предполагам, че не си пазите своята. Подарявам ви я.

Тайсън взе картата.

– Благодаря ви за този спомен. Тя се изправи.

– Разгледайте я внимателно, когато ви остане време. Може да си спомните още някои неща.

Тайсън не отговори. Тя се върна на мястото си от другата страна на масичката. Все още права, попита:

– И така. Докъде бяхме стигнали?

– Атакувахме сградата. Искате ли да ви разказвам за всеки един изстрел поотделно? Или ще изчакате, докато направят филм за това?

– Всъщност искам да се върнем отново там, където сте се прикрили около църквата. Наблюдавате сградата на около петдесет метра отвъд площада. На нея се вее вражеско знаме и вие сте се съсредоточили в него. А не видяхте ли да пише нещо на сградата, на английски или на френски? Знаете ли френски?

– Както сте научили от досието ми, ползвам го в работата си. Нямаше никакви надписи, нито никакви знаци.

Тя му подаде лист хартия.

– Какво означава това?

Тайсън погледна думите, написани на вьетнамски. *Nha Thuong*. Той хвърли листчето на масичката.

– Казах ви, че не знаех езика писмено. Можех да ползвам говоримо няколко думи и фрази, повечето от които колкото да си намеря някое гадже за малко развлечения. – Той се усмихна.

Майор Харпър също се усмихна в отговор на думите му и седна. Тя каза:

– Е, това, разбира се, означава „болница“.

– Така ли?

Тя посочи картата на масичката и отбеляза:

– Картите са били на три езика все пак. – Тя поклати глава сама на себе си, сякаш едва сега откриваше някаква истина, после продължи: – В легендата на картата са включени и такива думи като „*Nha Thuong hospital*, болница“. Вглеждали сте се в тая легенда всеки божи ден, когато сте се консултирали с нея. Така че, навярно със сигурност знаете какво значат думите „*Nha Thuong*“, когато ги видите изписани. Въпросът ми е: Бяха ли изписани те на оная сграда?

Тайсън не отговори. Тя се замисли за малко, поглаждайки брадичката си с пръсти. Най-сетне каза:

– Въпросът дали сте знаели или не, че оная сграда е била болница, наистина има връзка с основната тема на нашия разговор, но тя не е съществена. Да приемем, че не сте знаели, че това е било болница.

– Добре.

– Вие сте се разгърнали в прикритие около църквата, стреляли сте по една сграда с вражеско знаме над нея, получили сте ответен огън и сте започнали атака. Не знам дали ще ми повярвате, но аз много обичам разказите за войната. Гледала съм „Разходка под слънцето“ около десетина пъти. Моля ви, продължавайте.

Тайсън се облегна назад във фотьойла си. Искаше му се да запали цигара, но реши, че сега не му е мястото да прави това, което би се възприело като израз на нервност. – Започнахме със съсредоточен огън. Нали знаете – целехме се във всички прозорци и врати, за да накараме врага да легне долу. После започнахме шурма.

– Извинете ме за момент. В книгата пише, че някой е развял бял чаршаф от един прозорец, което ще рече, че намиращите се вътре или са искали да се предадат, или да покажат, че вътре няма вражески войски. Очевидно Пикард е научил това от двамата свидетели.

– Защо, по дяволите. Врагът ще развява бяло знаме? Пътят им за бягство беше свободен. И защо, по дяволите, ще предприемаме атака, ако аз или който и да е друг от моя взвод сме видели бяло знаме?

– Това отново ни връща там, откъдето тръгнахме. Врагът вече се е бил оттеглил според книгата. Самият медицински персонал е развял белия чаршаф от прозореца, пак според книгата. Те са ви дали знак от прозореца. Но вие отричате всичко това. Така че моля, продължавайте.

– Точно така. Ние започнахме да стреляме и да се придвижваме напред към сградата. Продължихме със съсредоточения огън...

– Извинете ме за момент. Направих едно малко проучване по въпросите на тактиката в пехотата. Разговарях с един пехотен полковник, който е воювал там, мой приятел. Някак си предчувствах, че в случай, че ми се отдаде възможност да чуя вашата версия, в нея твърде вероятно ще има стрелба. Извинете ме за това, но точно така е било и при Май Лай.

– За какво намеквате?

– Този полковник ми каза, че в никакъв случай не би заповядал на хората под негово командване да атакуват фронтално бетонна постройка.

– Сигурно е страхливец.

– Едва ли. Той ми каза, че би наредил да се изстрелят запалителни бомби във въпросната сграда, за да се запали всичко вътре, което, предполагам, е било изключително от дърво. Едва след това вероятно щял да заповяда атака. Той я изгледа и отговори:

– Нямахме никакви запалителни вещества, които да изстреляме с минохвъргачките. Имахме само ръчни гранати – с бризантен, с бял фосфор и ударни гранати. Така че трябваше да се приближим по-близо до сградата.

– Защо не повикахте изтребители, въздушни ракети, мортири или артилерия? Не е ли била такава практиката в американската пехота? Да

се изпращат бомби вместо хора.

– Да, наистина такава бе стандартната процедура. Но не можехме да повикаме помощ. Точно тогава нищо не работеше както трябва. Така че предприехме остарялата в тактическо отношение фронтална атака. Стрелба и маневри. Влязохме на първия етаж, точно както по филмите, които обичате да гледате.

– Кога и къде точно бе убит единият от хората ви и къде раниха другите двама? Преди или след като влязохте в... сградата?

– Ами... още при първоначалната атака раниха двамата. Питърсън бе улучен в гърдите... засегнати бяха и двата му дроба... куршумът го бе пронизал от единия до другия край... задушаваше се. Другият – Муди, го улучиха в бедрото... той беше добре... Третият – Лари Кейн, бе убит вътре в сградата.

– Преди малко не споменахте ли, че и тримата са били улучени още отвън? Така пише и в книгата на Пикард, само че там пише, че и тримата са били покосени от един единствен снайперист. И въпреки всичко, вашите жертви са били невероятно малко, имайки предвид, че сте атакували укрепена постройка.

– На всеки му се отваря късметът от време на време. Съжалявам, че не мога да ви доложа за повече ранени и убити.

– Само се чудех. Моля, продължете.

– На първия етаж нямаше никой и все още по нищо не личеше, че това място е болница. Имаше разни канцеларии, параклис, фоайе, няколко спални помещения, кухня и столова. Открихме две стълбища, водещи нагоре. Качихме се на втория етаж и започнахме да влизаме в стаята една след друга, откривайки огън във всяка една от тях. Точно тогава около нас се разхвърчаха няколко ръчни гранати. Всичко наоколо пламна.

– Колко бяха вражеските войници според вас?

– Навярно трийсет или четирийсет – много повече от нас.

– Но когато решихте да атакувате, вие няхахте представа колко войници има вътре. Може да е имало и двеста.

– Но по силата на огъня, идващ от прозорците, ми бе ясно, че не са двеста.

– И в тоя момент, когато сте влизали от стая в стая. Вие загубихте един човек, нали? Някакъв мъж на име Кейн?

– Да, точно така.

– Но точно преди малко казахте, че сте дали и трите жертви още отвън, по време на атаката. Пикард пише същото, макар че неговият

разказ за жестокостите по време на битката е малко по-различен от вашия. Сега казвате, че Лари Кейн е бил убит вътре.

Тайсън си запали цигара и вдиша дълбоко дима.

– Е, то е резултатът от това, че съм чел книгата на Пикард. Разбира-те ли, в момента всичко извиква старите спомени в паметта ми, но книгата на Пикард ме подвежда да си припомням неверни неща. Кейн наистина бе убит вътре в болницата. Сигурен съм в това. Видях как го уцелиха. На втория етаж, в голямата стая.

Керън Харпър кимна.

– Сигурна съм, че тия неща ще се изяснят, ако се наложи. И разбирам напълно какво имате предвид под фалшиви спомени в резултат на това, че сте чели книгата. Както и да е, господин Тайсън, малко ми е трудно да повярвам на всичко, което чувам. Имам предвид, че сте били само деветнайсет човека и то много изморени, а сте атакували сграда, която е била в ръцете на значителен брой войници от редовната северновьетнамска армия. И защо не обградихте сградата, така че врагът да не може да избяга? Както разбрах, то е било част от стандартната процедура в подобни случаи. И какво, ако мога да попитам, ви накара да предприемете такива геройски действия? След като не сте могли да извикате помощ по въздуха, защо просто не заобиколихте сградата и да продължите нататък, без да я атакувате? Просто да не ѝ обръщате внимание. Цинично ли ви звучи или пък американските войски понякога наистина избягваха сраженията? – Тя се наведе напред. – Не очаквам отговор на нито един от тези въпроси, защото те предполагат, че вие лъжете, що се отнася до цялата история около атакуването на оная сграда.

Тайсън я погледна. Керън Харпър продължи:

– В повечето следствия за убийство се търси мотивът. В случаите с масовите унищожения по време на война следователите в повечето случаи пренебрегват мотива, защото в ръцете на защитата той често се превръща в повод за обжалване и намаляване на вината. С други думи, защитата твърди, че мотивът си е струвал. Така например преди малко споменахте Пху Лай и аз се замислих дали пък вашите хора не са търсели отмъщение... – Тя се вгледа в него. – Това е обяснимо. Тайсън не отговори веднага.

– Ще ви излъжа, ако кажа, че никой от нас не е търсел някакво отмъщение. Жестокостта поражда жестокост, както вероятно знаете. Но жертвите по време на бой не пораждат – не би трябвало да пораждат – убийство. Търсехме отмъщение на бойното поле и го намерихме в болница „Милосърдие“. Всъщност в това се крие и моят мотив за

атакуването на сградата и причината, поради която моите подчинени ме последваха. Искахме да си го върнем заради Пху Лай. Но трябваше да бъде око за око, зъб за зъб. Избиването на цивилни граждани нямаше да изравни резултата. Ала изтръгването на оная бетонна сграда от ръцете на врага щеше да направи това. Всъщност резултатът се изравни.

Тя кимна.

– Вие сте много умен мъж.

– Сигурно се изчервих, а?

– И все пак вашият разказ не е... не е... хубава военна история. Всъщност той звучи доста неправдоподобно.

Тайсън дръпна от цигарата си. Чак сега, поглеждайки на случилото се ретроспективно, той осъзна колко невероятно звучи тая история от военно-тактическа и логическа гледна точка. Стана му ясно, че след като един офицер-следовател, при това жена, с бегли познания в областта на тактическите действия в пехотата, като изключим силния афинитет към военните филми и приятелството с един пехотен полковник, може да намери пробиви в неговата история, то тя изобщо не би издържала на по-обстойно разследване. И все пак, когато за пръв път бе съчинена, тя му звучеше доста правдоподобно. Просто бе една стандартна история, скалъпена, за да се прикрият някои гафове във Виетнам. Всеки път, когато по грешка или по още по-невинни причини бяха убивани цивилни граждани, се съчиняваше някаква история за военна схватка, от която косите ти се изправят. Никой не те разпитваше. Никой не казваше нищо по повод липсата на жертви от твоя страна. И един добър офицер винаги носеше със себе си няколко вражески пушки, които при случай да разхвърля сред телата на убитите старци, жени и деца. Такава беше онази война.

Тайсън размишляваше: „Историята тогава звучеше правдоподобно, защото ние си я разказвахме един на друг много пъти сред един вакуум, без никаква критика отвън и защото самите ние искахме да повярваме в нея... Да върви по дяволите тая жена“, мислеше си той. „Болницата не беше ли отбелязана на картата? Защо не повикахте артилерията? Защо сте имали толкова малко жертви по време на атаката?“ Тя прекъсна потока на мислите му:

– И така, както и да е. Болницата вече гори. Вие сте убили доста от вражеските войници. Останалите, предполагам, са избягали. Как?

– Скочиха през прозорците на втория етаж. Тя кимна, после попита:

– Видяхте ли някакви болни, лекари, медицински сестри?

Той отговори без никакво колебание:

– Да, видяхме болни, лекари и медицински сестри. – „Не се отвличай от тая проклетата версия. Не се отклонявай. Това е единствената версия, която имаме под ръка. Единствената версия, която всички знаем. Може да звучи невероятно, но в никакъв случай не е невъзможна. Изключи сянката на съмнението“. На глас каза: – Повечето от тях бяха мъртви. Не зная дали са били убити по време на атаката или са били екзекутирани от врага.

Тя мълчеше. Тайсън продължи разказа си: – По това време суматохата бе тотална. Искам да кажа, няма да повярвате какъв хаос бе настъпил – навсякъде имаше ранени виетконгски и северно-vietнамски войници в униформи – човек не можеше да разбере дали бяха пациенти, дали бяха въоръжени, дали се предаваха или пък се канеха да те застрелят. Имаше и няколко жени. Една от тях беше виетконгска медицинска сестра и тя насочи пистолет срещу нас. Някой я застреля. Страшна паника беше, просто невероятно. За всичко бяха виновни проклетите виетконгци и северновietнамци, защото бяха използвали болница, пълна с хора... Вече ни бе ясно, че това е болница... И така, всичко наоколо гореше и ние започнахме да хвърляме някои от пациентите, тези от педиатричното отделение, през прозорците..., за да ги спасим... Под прозорците имаше храсти... – Той спря. Усети се, че говори несвързано. Преглътна и продължи: – Ами, мисля, че в известен смисъл, това би могло да се нарече масово избиване..., но в никакъв случай от международен мащаб за наша сметка. Сега ми е ясно как онази медицинска сестра от смеен евроазиатски произход е разбрала погрешно онова, което е видяла... Но повечето от жертвите бяха в резултат на атаката или на действията на врага преди още ние да нападнем сградата. Предполагам, че са избии медицинския персонал и пациентите, както и собствените си ранени, когато са усетили, че ще ги надвием...

– А доктор Монту? – попита тя.

– Не си спомням да съм се запознавал с човек с такова име, майоре.

– Но един от източниците на Пикард, т.е. един от вашите хора, разказва инцидент...

– Кой?

– Не знам. Казах ви, че първо идвам при вас.

– Според закона вие сте длъжна да ми кажете кои са източниците на Пикард, ако ги знаете. Нали точно това е причината да дойдете първо при мен.

Тя не каза нищо по повод забележката му, а продължи:

– И онзи австралийски лекар... Той я прекъсна ядосано:

– По дяволите, казах ви, че онова там беше болница, пълна с пациенти и медицински персонал. Да, всички бяха убити. Да, някои сигурно са били убити от нас. Но за нещастие те бяха убити в резултат на военни действия срещу въоръжен враг, който използва едно свято място, за да води своите операции срещу американските военни сили. Запишете си това. Край на изказването.

Тя кимна и го помоли да повтори, за да може да запише всичко. После попита:

– Защо съществува такова голямо разминаване между вашата версия и тази, която двама от вашите хора са разказали на Пикард?

– Сигурно Пикард е изопачил онова, което са му казали те.

– Вероятно. – Тя като че ли се замисли. – Но в книгата си Пикард пише, че е научил за този инцидент при една своя случайна среща във Франция със сестра Тереза. Очевидно тя е използвала думата „масово убийство“...

– В какъв контекст? Масово убийство от страна на кого? И как точно е използвала тя тази дума? Тя се пише по един и същи начин и на френски, и на английски и значението ѝ на френски е близко до това на английски, но на френски думата има и едно допълнително значение на безсмислено убийство, избиване по време на битка, не само необуздано или предварително замислено убийство на невъоръжени хора. Както виждате, и аз съм си подготвил домашното.

– Да, виждам. Въпросите ви са основателни. Ще позвъня в езиковия отдел на армията и ще поискам мнението им по въпроса.

– Открихте ли тази сестра Тереза?

– Не. Спомняте ли си я?

– Струва ми се, да. Ще интервюирате ли Пикард?

– Разбира се. Вашата версия е интересна, защото е много субективна, докато разказът на Пикард ми се струва доста обективен.

– Какво имате предвид?

– Искам да кажа, че вие оставяте място за интерпретиране на събитията, докато той съвсем недвусмислено признава, че е чул историята за масово избиване и я е предал в книгата си.

Тайсън не каза нищо. Тя добави:

– Ако Пикард е преувеличил нещата, сега от вашия разказ ми стана много ясно как е могъл да го направи. Всичко необходимо е налице: болница, много убити, знамена, стрелба в болничните стаи. Ами да, Пикард навремето си е пишел романи. Знаехте ли за това? Свикнал е да си измисля разни истории. Не забравяйте да се посъветвате по този въпрос

с адвокатата си.

Тайсън като че ли не я слушаше. Тя продължаваше:

– А пък може би двамата мъже от бившия ви взвод са си поукрасили историята или пък са излъгали, когато са разговаряли с Пикард. Но защо ли ще го правят? Със сигурност не им прави чест.

– Да, така е.

– Но пък уронва вашата чест. Имахте ли врагове сред взвода?

– Ще ви кажа, когато назове имената на онези двама мъже. Тя кимна.

– И след всичко това сестра Тереза е най-неподходящият свидетел. Тя може да не е разбрала онова, което е видяла, или пък може да не го е предала точно на Пикард.

– Възможно е.

Тя се наведе напред:

– Според мен в един момент тя е споделила нещо с представители на Католическата църква в Сайгон или Франция, които по онова време са организирали и ръководели нещата в болницата. Не мислите ли, че това е възможно?

За Тайсън това винаги е било една твърде вероятна възможност.

– Може би.

– Но доколкото ми е известно, южноvietнамското правителство и до известна степен Католическата църква във Виетнам, са предпочитали да прашат в забвение всякакви истории, неблагоприятни за техните съюзници и застъпници. Не са искали да ядосват американците. Сайгон се опита да сложи край на разследването на случая Май Лай дори след като върховната военна прокуратура вече го бе започнала. Чужденците не могат да разберат защо винаги искаме да си измиваме мръсните ръце на публично място. Така че ако докладът на тази монахиня, ако изобщо е имало такъв, по някакъв начин е разкривал американските войници в неблагоприятна светлина, то той никога не би стигнал до Франция. Това е моята теория.

– Която, както виждам – каза Тайсън, – добре сте обмислили.

– Обмислих добре целия инцидент.

– И аз. – Тайсън се изправи и отиде до прозореца. Без да се обръща с лице към нея, заговори: – Знаете ли, преди един-два месеца щях да разказвам тая история на някое ергенско парти като весела военна случка, в която лошите са убити. Нямах от какво да се срамувам. Проявихме смелост. Много офицери щяха да подминат оная сграда, като вашия приятел – полковника от пехотата. Искам да кажа, жалко, че бяха убити

толкова невинни хора, но лошите бяха ония с черните „пижами“. – Той се обърна към нея. – Сега започвам да ставам много предпазлив. Обмислям наново онова, което се случи. А не трябва да обмислям всичко наново. Реакциите ми в оня момент са били единствено правилни.

Тя кимна.

– Знам. Започвате да търсите друга стратегия. Така е с всички военкомандващи откакто свят светува – всички премислят наново военните си ходове след края на битката. Освен това оттогава е минало дълго време.

– Много дълго.

– Точно затова ще са ни необходими повече свидетели. Така например, ако се открие сестра Тереза и показанията и внесат някакво просветление по въпроса... – Тя го погледна. – Бихте ли искали тя да се открие?

Той не отговори.

– Странното е, че никой друг не е оцелял – отбеляза тя.

Той отново седна.

– Казах ви, че ние спасихме няколко човека. Но не трябва да се надявате някой да ви се обади от Виетнам.

– Прав сте. Това е трудно. От там до тук има много години и километри. Казахте, че бихте познали сестра Тереза, ако я видите. Какво си спомняте за нея?

– Спомням си, че беше много изплашена. Би могло да се каже, че бе изпаднала в истерия. Някой я изхвърли през прозореца. Това е всичко, което си спомням сега. Трябва да си помисля.

– Добре. Да ви кажа, мислех си, че ако следствието се разрасне, бихме могли да опитаме да се свържем с някои виетнамски бежанци посредством техните представителни организации. Това може да ни отведе до още някой оцелял.

– Малко вероятно е да се доберете до друг оцелял по този начин.

– Прав сте. Мислите ли, че сегашното виетнамско правителство ще ни сътрудничи? Те имат достъп до сцената на инцидента, а ние не.

Тайсън започна да усеща, че се бе превърнал в неин помощник, което бе един от методите за водене на разпит.

– Ако се съгласят да сътрудничат, не мисля, че който и да е свидетел, посочен от тях, би имал тежест пред съдебните заседатели на американски военен съд. А вие как смятате?

– Така е. Това бе глупаво от моя страна. Тайсън кимна. И двете предложения бяха глупави.

Опитваше се да го подведе с прословутата техника на неочаквано появили се свидетели. Това, което тя не знаеше все още, бе, че не съществуваха абсолютно никакви оцелели. Освен сестра Тереза... Керън Харпър наля кафе на двамата.

Това му напомни един рекламен агент, предлагащ подобрения в домовете, който смяташе, че докато пие кафе, няма опасност клиентите му да го изхвърлят от къщата си. Но той не бе прав.

– Мисля, че засега това е всичко – каза ѝ Тайсън. Тя отпи от кафето си.

– Много ми помогнахте. Както ви казах още в началото, опитвам се да стигна до истината, както заради вас самия, така и заради справедливостта. Предполагам, че и на вас ви се иска всичко това да се изясни, за да можете да се върнете обратно към нормалния си начин на живот.

– Майоре, не желая никога повече да се връщам към нормалния си начин на живот. Но наистина ми се иска всичко да се изясни и да не се връщам отново на служба. Тоя път ще сложа кръстче в оная проклетата кутийка. Даже ще го повтора няколко пъти, за да личи отдалече. Колко ще продължи цялата тая история?

– О... още няколко седмици. Трябва само да се свържа с Пикард и да взема имената на двамата, които са му разказали тая история. Ако е необходимо, може да се свържем и с други служили във вашия взвод, ако успеем да открием настоящето им местоживеене.

– С кои?

– Казах ви, ще изпратя списък до вас или до вашия адвокат веднага, щом решим дали изобщо се нуждаем от техните показания или не. Наистина се надявам да установя, че Пикард просто е преувеличил всичко.

Тайсън се усмихна. Тя отвърна на усмивката:

– Как се чувствате след този разговор? Смятате ли, че въпросите ми бяха поднесени подходящо и коректно?

– Абсолютно. – Той се замисли и добави: – Вие сте забележителна жена. Защо не напуснете армията и се захванете с някаква цивилна професия?

Тя се усмихна.

– Скоро ще се уволня.

– Наистина ли? Не сте ли офицер от редовната армия?

– Не. Стоя в армията, за да си изплатя образованието.

– Разбирам... Имате ли нещо против да ви попитам дали сте омъжена или не?

– Това няма нищо общо с нашата работа..., но не, не съм. Защо?

– Чисто любопитство. – Стана му ясно, че тя нямаше да си тръгне, докато не я поканят, а той искаше да приключи разговора, преди да е казал нещо, за което после да съжалява. Изправи се. – След половин час имам среща за игра на тенис.

Тя също стана.

– Да, извинете. – Прибра нещата си и го последва към антрето. – Аз пък отивам в Манхатън. Разбрах, че има влак дотам.

– Да. – Той погледна часовника си. – Следващият е след около двацет минути. Гарата е наблизно, можете да стигнете пеш.

– Преди това бих искала да се поосвежа малко.

– О, разбира се. Банята е на втория етаж, вляво. Тя се изкачи по дългото, стръмно стълбище. Той я проследи с поглед и си помисли: Програма за изплащане разходите по образованието. Това е като да признаеш, че си безкрайно беден. Опита се да отгатне от какво семейство произхожда тя. Акцентът ѝ е определено от Средния Запад. Говореше добре и имаше хубави маниери. Беше станала майор през четирите години на своята активна военна служба, което ще рече, че е схватлива. Чудеше се какви бяха доводите на военната прокуратура да я изпрати в дома му. Каква бе тази логика на Макиавели зад всичко това? Той сви рамене. Естествено военната логика, което ще рече – липсата на каквато и да е логика. И все пак, в цялата тая лудост трябваше да има някакъв метод. В неговия случай, реши той, със сигурност имаше някакъв метод...

Тя слезе по стълбите и тръгна към входната врата.

– Имам достатъчно работа за няколко дни напред, но ми се ще да се видим още веднъж. Имате ли нещо против?

Тайсън се замисли:

– Трябва да помисля по този въпрос.

– Ами, нека да си уговорим една контролна среща за след една седмица, ако решите, че нямате нищо против. Защо не дойдете във Вашингтон?

Той знаеше, че не могат да му заповядат да говори по този случай. Но можеха да му заповядат да отиде във Вашингтон, във форт Бенинг, Джорджия, Аляска или до което и да е друго място, което те решат. Можеше да се възползва от правото си да мълчи от единия край на континента до другия. Но би предпочел да сътрудничи в Ню Йорк или Вашингтон, отколкото да мълчи в Аляска.

– Навярно ще мога да дойда до Вашингтон – кимна той.

– Чудесно. Ще ви се обадя да ви кажа подробностите относно

срещата ни. – Тя му подаде визитната си картичка. – Позвънете ми, ако междувременно си спомните още нещо или ако имате нужда от помощ, или пък ако просто искате да си поговорим.

– Така казвах и аз на заподозрените. Много е банално, майоре.

– Знам. Но доста хора наистина ми се обаждат. Той извади куртката ѝ от гардероба и ѝ помогна да се облече, после отвори вратата. Навън бе започнало да вали лек дъждец. Той взе един чадър от поставката в антрето и двамата тръгнаха заедно надолу по улицата.

– Благодаря за вашето сътрудничество. Чувствам, че започвам да разбирам някои неща около случая – рече тя.

– Тогава вие сте много по-досетлива от мен. – Той помисли и продължи: – Ако в действителност срещу мен се издигнат някакви обвинения... какви са условията сега в армията за... задържането ми?

– Естествено е да се вълнувате от това... Почти съм сигурна... между нас казано... че като офицер и имайки предвид всички особени обстоятелства около този случай, вие ще имате почти пълна свобода... Сигурна съм, че ще можете да живеете извън назначението си, в рамките на вашите задължения, ако изобщо имате някакви задължения. Може само да ви наложат едно единствено ограничение.

– Да не напускам страната.

– Точно така.

– А засега забранено ли ми е да напускам страната?

– Поне аз не знам за такова ограничение. Вие сте в служебен отпуск до момента, в който се явите във Форт Хамилтън. Имате ли някакви планове да излизате зад граница?

– Не. – След кратка пауза той добави: – И това можете да им го кажете.

– На кого?

– На всеки, който се чуди дали смятам да напускам страната, или се е загрижил, или пък се надява да го направя. Предполагам, сте чули за подобни надежди.

Тя кимна.

– Тая история върна толкова лоши спомени от онова време. Вижте, ако сте невинен, съвсем искрено се надявам, че Министерството на отбраната, цялата нация и всички останали, включително и средствата за масова информация, ще ви реабилитират напълно. Това е страна, която знае как да се извинява.

– А кой ще се извини на жена ми? Тя го погледна право в очите.

– Никой. Тази обида е нанесена и никой не може да оправя нещата.

Нашата страна, освен всичко друго, се е побъркала на тема... на тема...

– Секс. – Той се усмихна. – Сега, като си помисля, вие сте прекалено честна, за да бъдете граждански адвокат. – Той замълча и сетне добави: – Е... много мило от ваша страна, че си направихте труда да дойдете чак дотук. Знам, че всичко можеше да стане и по друг начин. Смятам, че тази неофициална среща бе най-доброто нещо.

– И аз мисля така.

Той се загледа в ситния дъждец наоколо.

– Бих ви предложил чадъра, но доколкото си спомням, военните нямат право да носят чадър.

– Глупав обичай... правило. Още по-глупаво е да се намокриш. Ще приема чадъра ви, ако, разбира се, не ви трябва за срещата по тенис.

Размениха си усмивки, докато той ѝ подаваше чадъра.

– Ще ви го върна следващата седмица – добави тя. Тайсън погледна часовника си.

– Трябва да побързате. В края на улицата завийте надясно и след пет пресечки ще стигнете до гарата. Няма да ви козирувам за довиждане. Съседите навярно ни гледат.

Тя подаде ръка и той я стисна.

– Довиждане – тя се обърна и тръгна надолу по улицата.

Той застана под едно дърво и се загледа след нея.

Вниманието му отново бе привлечено от дъжда. Валеше ситно и тихо, а такъв дъжд винаги му напомняше за Виетнам: топъл дъжд, от който се издига пара, ниско над земята се носят облаци мъгла, а капките шумолят монотонно и тихо в листата на дърветата. Миризмата на мухъл, идваща от мократа пръст, го върна към джунглата.

„Виетнам, помисли си неочаквано той, е тук, в собствения ми квартал.“ Усети миризмата му сред влажната, гниеща растителност, чу го в капещия дъжд и го видя в мъглата наоколо. После тръгна бавно към къщата си под дъжда.

ГЛАВА ОСЕМНАЙСЕТА

Бенджамин Тайсън се разхождаше спокойно из Парка на Конституцията. Бе започнало да се смрачава, въздухът бе влажен и не духаше никакъв вятър, а той усещаше как потта се стича под бялата му риза надолу и лепне по поплиновите му панталони.

Наоколо имаше доста хора: някои пускаха хвърчила, други лежах

върху одеяла по земята, трети просто се разхождаха или слушаха музика. От лявата страна на Тайсън бе дорийският Партенон на мемориала на Линкълн, а от дясната – дългият шадраван, спускащ се право на изток към масивния обелиск на паметника на Джордж Вашингтон. Залезващото слънце хвърляше мека светлина над парка, над шадравана и над сградите наоколо. В северния край на парка, отвъд Булеварда на Конституцията, се виждаше една редица внушителни, грандиозни сгради, които Тайсън бе виждал на снимки, но не можеше да се сети какви са. Не познаваше много добре Вашингтон, но дори някой странник, идващ в града случайно, ще усети, че това е една величествена столица, място, в което е съсредоточена властта, един нов Рим.

Мястото не бе нищо повече от една черна резка в земята, абсолютен контраст на величествения бял мрамор и варовик, характерни за този монументален град. То се връзваше в един плавно издигащ се тревист хълм и историците се оплакваха, че е анти-героично и почти невидимо. И въпреки това се забелязваше много лесно, така както и двата паметника на президентите, които се издигаха в двата му края, защото то се намираше там, където се тълпяха всички хора.

Тайсън вървеше бавно и колкото повече се доближаваше, толкова повече паркът утихваше, сякаш бе защитена зона – място, където всеки знае, че не се пускат хвърчила, нито пък се слуша музика.

Атмосферата около черния мемориал наподобяваше тази около дом за покойници – тиха и мрачна. Паметникът бе една огромна надгробна плоча с изваяни върху нея букви.

Въпреки че и преди бе идвал във Вашингтон по работа, никога не бе посещавал това място. И все пак му се струваше, че го познава, след като толкова години го бе виждал в медиите. И въпреки това, докато се приближаваше, той установи, че нито една снимка не е в състояние да улови същността на този внушителен по размерите си каменен блок, нито един документален филм не може да предаде внушението на неговото тихо присъствие. За разлика от други свети места в памет на мъртвите, това тук бе паметник, до който хората могат да се докоснат и чието присъствие може да се усети съвсем осезателно. Хората прокарваха пръсти по издълбаните имена, четяха ги, сочеха ги, записваха ги върху всякакви листчета, които им се намираха под ръка.

Тайсън се спря на около три метра от черната гранитна стена. На стръмната полянка отвъд и около стената стояха на пост шестима човека. Изглеждаха така, сякаш бяха неизменна част от гледката: войници, замръзнали във времето при върховете на черните ръбове, застанали

рисковано близко до пропастта. Стори му се, че са млади момчета, но то бе поради факта, че той винаги свързваше почетния караул с млади момчета. Когато се вгледа по-внимателно във фигурите, видя, че това бяха мъже почти на средна възраст, т.е. почти колкото него.

Доближи до стената и застана на павираната алея пред нея. Наоколо се виждаха други мъже, които бяха облекли едни или други части от военни униформи. Един инвалид седеше в инвалидна количка, двама мъже се движеха с бастуни. Имаше и такива, които бяха облечени хубаво и по нищо не личеше да са ранявани някога, но необяснимо защо техният вид по някакъв начин издаваше, че те също са ветерани. В тези лица Тайсън видя нещо, което не бе виждал вече почти цели двайсет години – онзи вторачен поглед, сякаш си се загледал в отвъдното. Чувстваше се така, сякаш се намира сред духове и можеше да се закълне, че миришат на джунглата и бяха опръскани с азиатска кал. Неочаквано го обзе неопишуем страх, че може да срещне някое познато лице. Прииска му се да се обърне и моментално да си тръгне, преди черните протегнати ръце на стената да са го сграбчили в прегръдката си. Той си пое дълбоко дъх, обърна се и се оказа лице в лице с бронзовите статуи на тримата войници в униформи за действия в джунглата. И тримата сякаш бяха в някакво състояние на транс. Въпреки че това не бе впереният в отвъдното поглед, а някакъв странен безжизнен поглед, сякаш скулпторът съзнателно се бе опитал да извае три призрака.

Той отново се обърна към стената и се зачете в имената, изписани върху висок каменен блок близо до върха: Джеймс Б. Алигзандър, Робърт Д. Бец, Джек У. Клайн, Дейвид Дж. У. Уайлдър, Лорънс У. Гордън. Нямахме чинове, забеляза той, не бяха означени и военните части, нито пък нещо, което да покаже дали са били от сухопътните войски, от морската пехота, от флотата, от въздушните сили или от бреговата охрана. Нямахме ги имената на родните им градове, не пишеше на колко години са били, нямахме никаква информация от този род. Само имена, подредени хронологично по реда на годината, в която са били убити, започвайки от 1959 – а до последната 1975 – а. А така и трябваше да бъде, помисли си той, само имена. Майките, бащите, съпругите, децата, братята и сестрите знаеха всичко, което трябваше да се знае за тези имена.

Между каменните блокове и в основата на паметника Тайсън видя закрепени цветя, а до стената бяха изправени снимки. Тук-там имаше и по-внушителни купчинки цветя. От дясната му страна, върху черния бордюр, опасващ основата на стената, имаше бейзболна ръкавица.

– Да ви помогна ли да намерите някое име?

Тайсън се обърна наляво. До него стоеше някакво момиче на около шестнайсет години, облечено с дънки и тениска. Имаше красиви очи и загорял тен, но иначе бе съвсем обикновено. В ръцете си държеше тефтерче и молив.

– Извинете, какво казахте? – попита я той.

– Мога да ви помогна да откриете името, което търсите.

– А... добре... Браудър. Рой Браудър.

Момичето отговори:

– Това е доста популярно име. Знаете ли второто име? Евентуално датата на смъртта?

– Датата е 21 февруари 1968 година.

– Ясно. Ей сега ще се върна. – Тя се забърза към източния край на стената и Тайсън я видя да се приближава до жена със зелена униформа на Службата по национални паркове. Жената държеше дебел справочник с имената на убитите и правеше справки за онези, които желяха. Стана му ясно, че момичето бе нещо като свързка на свободна практика, осъществяваща връзката между претоварената с работа държавна служителка и посетителите.

Той отново се обърна към лъскавата стена и се взря отвъд белите издълбани букви в тъмния огледален камък. Гранитът имаше способността да отразява, помисли си той, в смисъл, че отразяваше образите на живите, а живите мислеха за мъртвите. Ако това е бил замисълът на целия проект, то той е реализиран чудесно в този паметник.

Някаква привлекателна жена, няколко години по-млада от него, застана върху тревата между стената и алеята. Тя докосна с пръсти някакво име и Тайсън се загледа в отражението ѝ. Видя, че устните ѝ се свиха в целувка, а сетне сякаш върху тях се появи замечтана усмивка. Тя премигна и се обърна.

Тайсън я проследи с поглед и видя, че отмина с някакъв мъж надолу по алеята. Стори му се, че мъжът се чувстваше някак неловко.

– Господине?

Тайсън се обърна и видя момичето до себе си.

– Плоча 36 – Е, ред 95. Ей там – и тя му посочи с пръст към стената.

– Благодаря...

Момичето му подаде някаква брошурка в зелено и бяло.

– Това ще ви помогне да намерите и други имена, ако знаете приблизително датите, на които са загинали въпросните войници. Ако желаете да направите дарение за фонда на мемориала...

– Разбира се. – Той извади портфейла си и ѝ подаде една

петдоларова банкнота.

– Благодаря ви. – Тя се колебаеше. – Бих искала да разбера... искам да кажа, кого търсите... приятел или роднина...?

– Приятел.

– Вие били ли сте там?

– Да.

Тя кимна.

– Баща ми е бил убит през 1967 – а. Преди да се родя аз. Бил е подофицер на редовна служба в армията. Плоча 22 – Е. Ред 91. Патрик Дъган.

Тайсън не можеше да разбере дали тя го питаше дали не го е познавал.

– Съжалявам.

– За мен темата не е болезнена. Само ми става тъжно.

Той кимна. На нея като че ли не ѝ се тръгваше и на Тайсън му дойде на ум, че това момиче, което имаше доста обикновен вид, е много самотно. Установи, че му е любопитно да научи как живее едно дете на един покоен ветеран от войната. Дали майка ѝ се е омъжила отново? Тя тук ли живее – във Вашингтон? Дали Министерството на отбраната се е погрижило за тях след смъртта на баща ѝ? Или пък само им го е отнело, оставяйки ги да живеят от социални помощи, както бе чел някъде? Но той знаеше, че няма да ѝ зададе нито един от тези въпроси.

Отново погледна към огряната от слънцето стена. Огромните монументи в памет на загиналите, замислени и построени от парламентаристите, се появиха много преди да се отпуснат обезщетения за убитите войници и военни помощи на техните вдовици. А в заседателните зали се вдигаха тостове в памет на изчезналите. Но на оцелелите в тая война, мислеше си той, не се отдаваше почти никаква чест и поддръжка. Ако трябваше да проектира един единствен паметник за всички войни, то той би представлявал фигура на жена, вперила онзи безизразен поглед в отвъдното.

Момичето проследи погледа му и го попита:

– Харесва ли ви? Стената, имам предвид. Той отново кимна.

– Много хора не я харесват. Е, има и такива, които идват тук с нагласата, че няма да им хареса. Но по някакъв начин тя ги впечатлява. Чували ли сте за това?

– Да. Чувал съм.

– Според майка ми е трябвало да издигнат петдесет и седем хиляди надгробни плочи в западния край на Капитолия.

– Да, и в средата да поставят моята статуя на жената.

Момичето не реагира на неговата реплика и продължи да си говори:

– Те трябва да ги виждат всеки ден. Ония от Конгреса. Трябвало е да го направят още по време на войната. Тогава всяка седмица са щели да издигат нови надгробни плочи. Не е ли така?

– Има смисъл.

Момичето се усмихна. Двамата замълчаха за момент, после Тайсън я запита:

– Знаете ли кой съм аз?

Момичето го погледна и поклати отрицателно глава.

– Бен Тайсън.

Тя сви рамене. Тайсън също сви рамене и се усмихна.

Момичето подаде ръка малко неловко.

– Пам Маджерски. Той пое ръката ѝ.

– Вторият ми баща ме осинови. За това съм Маджерски – поясни тя.

Тайсън стисна ръката ѝ преди да я пусне.

– Благодаря за помощта ти. Плоча 36, нали така беше?

– Точно така. Ред 95. Рой Браудър. Мисля, че и преди са ме питали за него. Струва ми се бе жена му.

Тайсън се обърна и тръгна покрай стената. Той застана пред плочата. Видя годината 1968 издълбана и на съседната плоча и забеляза, че 1968 година заема доста плочи. Лоша година. Щеше да бъде хубава, ако я бе прекарал някъде другаде.

Намери името на Браудър и се загледа в него, опитвайки се да си спомни как изглеждаше той и представяйки си леко топчестото му лице с неизменната пура, стърчаща в левия край на устата му. Смъртта на Браудър тогава го трогна силно, макар че Тайсън не харесваше особено своя ротен командир. Но Браудър бе Татенцето – възплъщението на строгата бащинска дисциплина, образът на властта, човекът, върху когото падеше отговорността за всичко в рота „Алфа“.

А след смъртта на капитан Браудър, шест дни след случилото се в болница „Милосърдие“, лейтенант Бенджамин Тайсън, двайсет и шест годишен, получил офицерското си звание в Центъра за подготовка на офицери от запаса в Обърн, стана командир на рота „Алфа“. Ако Браудър бе останал жив, мислеше си Тайсън, той щеше безрезервно да му се изповяда. И по някакъв странен начин това, което ставаше сега, нямаше да се случи. Татенцето щеше да оправи всичко.

Тайсън застана пред следващата плоча, после и пред следващата.

Мерна имената на хора, които познаваше, хора, които бе видял да умират, хора с отвратителни рани, които бе видял да ги евакуират, и хора, с които се бе сбoguвал на тръгване от Виетнам. Не би могъл точно да каже колко имена от рота „Алфа“ бяха изписани на тази стена, но му се стори, че бяха поне петдесет.

Погледна в упътването, премести се пред други стени и видя имената на мъже, които бе познавал по друго време и на друго място: един негов приятел от детството, двама съученици от колежа, хора, с които бе служил и с които бе работил в Щатите. Стори му се, че познава значителна част от всичките 57 939 американци, изброени тук.

Движеше се бавно покрай стената, когато изведнъж забеляза, че слънцето почти бе залязло. Върна се отново при плочите, върху които бяха имената на загиналите през 1968 година. Видя имената на Фредерик Бронтмън и Ъруин Селиг, които все още не бяха убити, когато си тръгваше от Виетнам, и сега за пръв път научаваше, че са загинали. Намери и имената на Питър Сантос и Джон Манели, които бяха убити при Уей в същия ден, в който загина Браудър. Откри и името на Артър Питърсън, когото раниха в гърдите и умря в болница „Милосърдие“. Тук бе и името на Майкъл Де Тонг, единственият от рота „Алфа“, за когото бе съобщено, че е изчезнал по време на акция. След името на Де Тонг имаше едно кръстче, което показваше, че той все още се води безследно изчезнал, но Тайсън бе абсолютно убеден, че не е. Де Тонг бе изчезнал по собствено желание. Де Тонг – потомък на френскоговорящи имигранти – бе от Луизиана, говореше доста добър френски и без съмнение бе взел решение да сложи край на кратката си военна кариера, преди тя да му тегли чертата. Тайсън често си бе представял Де Тонг в прегръдките на някоя състрадателна французка. Блазе му. Тайсън се надяваше той да е оцелял след погрома на Виетнам и по някакъв начин да е успял да се завърне в Щатите.

Тайсън извади носната си кърпичка и изтри потта от челото си. Обърна се с гръб към каменната стена и се загледа в парка. Сред дърветата се забелязваха дълги виолетови сенки. На около стотина метра встрани се бе изправил някакъв мъж в пълна маскировъчна униформа и с маскировъчна шапка. В първия момент Тайсън си помисли, че това е същински призрак, че никой друг освен него не вижда този човек. В този момент мъжът вдигна една сигнална тръба към устните си и последните лъчи на слънцето проблеснаха върху лъскавия метал. Неочаквано въздухът се разцепи от тъжните, печални звуци на сигнала за вечерна проверка.

Тълпата, вече по-малка отпреди, се обърна, вгледа се в него и се заслуша. Последната нота отекна в горещия влажен въздух. Мъжът зае отново положение „Мирно“, обърна се плавно и си тръгна.

Хората около мемориала също си тръгнаха. Тайсън се отдалечи от стената, спря се за момент и отново се върна. Прокара ръка по гладкия черен гранит, усещайки топлината, която той бе събрал през деня, издълбаните в камъка имена, ръбовете между отделните плочи. Ръката му се плъзна нагоре на почти два и половина метра височина и пръстите му се спряха върху името на Лорънс Ф. Кейн – убит по време на акция в болница „Милосърдие“. Тайсън лично бе написал съболезнователното писмо до майката на Кейн: „Скъпа госпожо Кейн, навярно за вас ще бъде голямо облекчение да научите, че синът ви Аари загина, изпълнявайки дълга си към родината“. Което, в действителност, бе абсолютно вярно. Хората наистина намираха някаква утеха в това. По-добре е, отколкото да загубиш сина си в гангстерска война. „Познавах добре Аари и мога да ви уверя, че той бе един от най-добрите войници и един от най-прекрасните човешки същества, с които някога съм имал честта да служа“. Е... В края на краищата, за умрелите се говорят само хубави неща. Той наистина не бе лош. „Аари бе ценен и уважаван член на моя взвод и сега той ще липсва на всички, които го познаваха“. Всички картечари са ценни и липсата на всеки един от тях се чувства. Не поради лични причини, а от чисто практическа гледна точка. „Бях с него в момента на неговата смърт и искам да ви успокоя, че той умря бързо и безболезнено“.

Последното изречение, помисли си Тайсън, бе единствената истина в писмото. Той наистина беше с него и можеше да потвърди, че Лари Кейн умря бързо и без болки, защото Тайсън го застреля право в сърцето.

„Искрено ваш: Бенджамин Тайсън, Ст. лейтенант, Армията на Съединените щати, Пехотни войски.“

ГЛАВА ДЕВЕТНАЙСЕТА

Бенджамин Тайсън седеше във фойето градина на елегантния хотел „Четири сезона“, разположен в единия край на Джорджтаун. Тук бе отседнал и когато пътуваше за Перегрин-Осака. Точно затова реши, че трябва да отседне отново тук сега, когато пътуваше заради Министерство на отбраната. Чудеше се обаче дали министерството ще му плати командировъчните. Но Бен Тайсън наистина бе заслужил това,

мислеше си той; заради всяка една от триста двайсет и двете безсънни нощи, прекарани в джунглите и блатата, сред страх и неудобства. Дължаха му го.

Не се бе преоблякъл, все още си беше с изпотената риза и панталоните, с които ходи при монумента. От климатичната инсталация кожата му лепнеше и той се сети за онези дни, когато се връщаше от бойното поле и влизаше направо в леденостудения офицерски клуб, където сервитьорките – вьетнамки, чиито носове и пръсти на краката бяха посинели от студ, кихаха и кашляха, а американците се наливаха със студена бира и се движеха наоколо весело, сякаш току-що са ги освежили с кофа леденостудена вода върху главата.

Той се отпусна още по-ниско в креслото си, вдигна крака на масичката и изу обувките си. Загледа се в пръстите на краката си, после допи скоча от чашата.

Една сервитьорка се доближи до него и той си поръча трето питие. Дойде му наум, че трябва да е по-добре облечен за това фойе и за предстоящата му среща. Но при сегашния си неясен статус той реши, че може да се облича, както си иска.

Тайсън погледна часовника си. Тя закъсняваше. Замисли се, че не бе изпитвал много угризения заради това, че е оцелял. Но сега, както си седеше удобно тук в столицата, обграден от мемориали и мавзолеи от всякакъв вид, започна да се чувства малко неудобно, или пък навярно това бе някакъв изблик на сантименталност, дължащ се отчасти на черната стена, отчасти – на алкохола. Реша, че не трябва да я посреща в това състояние на духа. Питието му пристигна, той плати сметката и се изправи, за да си тръгва.

Забеляза я да влиза във фойето и изпита леко разочарование, че не е облечена в цивилни дрехи. Фуражката ѝ стърчеше от един страничен джоб на чантата ѝ и тя отново носеше своето черно куфарче. Керън Харпър огледа слабо осветеното фойе, докато очите ѝ свикнат с тъмнината. Тайсън седна, когато тя се приближи и го поздрави:

– Добър вечер. – Подаде му ръка. – Притесних се, че може да сте си тръгнали.

– Смятате ли, че един офицер и джентълмен е способен на такова нещо?

Тя се усмихна. Той ѝ посочи тапициран стол по диагонал на неговия, направи знак на една от сервитьорките и Керън Харпър си поръча бяло вино, после се обърна към него:

– Този хотел е много хубав.

– Най-доброто за нашите момчета в униформи.

– По принцип командировъчните ви бяха за хотел „Президентски“.

Получихте ли си ваучърите за пътуването? Изпратиха ви ги по пощата.

Тайсън разклати чашата си и се загледа в кубчетата лед. Най-сетне отговори:

– Моят адвокат ме посъветва да не приемам каквото и да е от правителството. А пък освен това, когато идвам във Вашингтон, винаги отсядам в „Четири сезона“.

– Ако се бяхте подстригали и си бяхте облекли някои по-прилични дрехи, можехте да отидете в някой от офицерските клубове. Там сервират по-евтино алкохола. – Тя замълча за момент, после го попита: – Възнамерявате ли да се представите във Форт Хамилтън така, както ви е заповядано, т.е. с униформа?

– Не съм много сигурен.

– Най-искрено ви съветвам да го направите.

– Статутът ми не е много установен.

– Статутът ви е съвсем изяснен. Вие сте на активна военна служба.

Той сви рамене. Тя го попита с малко по-дружелюбен тон:

– Успяхте ли да си свършите работата днес? Тайсън кимна.

– Видях се с един приятел, който работи по учредяването на национален фонд с идеална цел в моя защита. След това на Булеварда на Конституцията се срещнах с един адвокат от Асоциацията на офицерите от запаса. После обядвах с хора от Съюза на инвалидите ветерани от войната. Както знаете, на мен ми е определена десет процента инвалидност. Всъщност мисля, че трябва да е седем и половина процента, но какво значение има това, по дяволите. Все едно, поканиха ме и аз приех. Следобеда се срещнах с делегация от Съюза на ветераните от външните войни, после се отбих у нашия представител в Конгреса.

– Имали сте напрегнат ден.

– Доста. А и трябваше да обикалям насам-натам.

Тя се усмихна:

– Хубаво е човек да има какво да прави.

– Ами, да, майоре, ставаш нервен, особено когато се очаква да те изправят пред разстрел.

– Не бъдете песимист. Тайсън вдигна питието си.

– Днес имах усещането, че много хора са на моя страна. Останах с впечатлението, че стратегията на правителството и армията не е много популярна.

Керън Харпър отговори:

– Е, в това е силата на едно плуралистично общество, господин Тайсън. Хората са свободни да защитават своите каузи и да се противопоставят на държавата. Според мен това е много хубаво.

– Разбирате ли какво искам да ви кажа?

– Да, разбирам ви. Правителството знае за всичко това. Но ще използвам един военен израз: Рубиконът вече е пресечен.

– Не обмислят ли някакъв начин да се оттеглят с чест?

– Не мисля. Не могат.

– Тогава да вървят по дяволите! Ще срещнат здрав отпор – троснато каза той.

– Винаги съм смятала, че деветдесет процента от войните, съдебните процеси и ръкопашните схватки са започвали, защото хората не знаят как да се оттеглят, без да загубят репутацията си. Може би ако не изпитваха нужда да пазят репутацията си, можехме да избегнем конфликтите.

Тайсън я прекъсна:

– Това са типично женски разсъждения. Репутацията, безспорно, е от значение, но конфликтите не са чак толкова лошо нещо.

Сервитьорката донесе виното на Керън Харпър. Тайсън вдигна чашата си.

– За нашето неотдавнашно запознанство. Тя допря чашата си до неговата.

– Горе главата.

И двамата вдигнаха чашите си и отпиха.

– Изгубих чадъра ви – извини се тя.

– Да, забелязах.

– Мисля, че съм го забравила в самолета.

– Беше подарък от баба ми, точно преди да умре.

– Тогава няма да разбере, че съм го изгубила.

Те се загледаха един в друг за момент, после и двамата едновременно се засмяха. Направи му впечатление, че сега тя е в малко по-весело настроение от миналия път. Чудеше се дали му носи някакви добри новини. Но имайки предвид разговора им досега, малко вероятно бе да е така. По-скоро, навярно току-що е получила някакви хубави новини за себе си или пък е правила секс досега, или пък си е купила ново червило.

– Длъжна съм отново да ви припомня – заговори тя, – че имате право да не отговаряте на въпросите ми и да разговаряте с мен само в присъствието на вашия адвокат, а освен това трябва да ви повтора и останалите права, които имат отношение към настоящото разследване.

– Прескочете това.

– Добре. – Той се изненада, когато тя кимна на сервитьорката. Сервитьорката се приближи и Керън Харпър махна с ръка към почти пълната чаша вино. – Моля ви, вземете това и ми донесете чаша „Принчипеса Гавиа“. Имате ли от него?

– Да, госпожо, но само на бутилки.

– Добре, една бутилка. Сервитьорката взе чашата и се отдалечи.

– Когато в Рим – започна Тайсън. Тя го прекъсна:

– Всъщност това е вино от региона Банфи при Гавиа.

– Така ли?

– Веднъж ходих в тамошната винарна.

– Цялата бутилка ли ще изпиете?

– Искам само една чаша.

– Нямахте да си поръчате това вино, ако бяхте в хотел „Президентски“, нали?

– Най-вероятно, не. – И тя отново се върна на темата на разговора им: – Успях да извърша някои допълнителни проучвания по разследването. Разговарях с доста хора по телефона и се порових из документите. Свързах се с Андрию Пикард по телефона. Отначало не искаше и да чуе да ми съобщи имената на двамата бивши членове на вашия взвод, от които е научил въпросната история. Но успях да го убедя, че трябва да го направи в името на справедливостта.

Тайсън си спомни, че Пикард бе също бивш офицер и навярно също е много уязвим.

– Не се съмнявам, че сте била изключително убедителна – каза той и си запали цигара.

Тя впери очи в неговите за момент, после попита:

– Е, няма ли да ме попитате кои са те?

– Не, не ме интересува.

– Ами, все едно, че сте ме попитали. Един от хората, които са разказали на Пикард какво се е случило в болница „Милосърдие“, е вашият бивш взводен лекар – Стивън Бранд. – Погледна го, но той изобщо не реагира, и тя продължи: – В момента е ортопед в Бостън. Разговарях с него по телефона.

– Наистина ли?

– Да. Той повтори и потвърди историята, която е разказал на Пикард за убийството.

– Така ли?

– Освен това допълни и още някои други неща. Бе чел книгата на

Пикард и уточни още някои детайли.

Тайсън знаеше, че това е Бранд, надяваше се да е той и да не е някой от другите. Но имаше и някой от другите, и Тайсън нямаше ни най-малка представа кой може да е той.

Керън Харпър продължи:

– Длъжна съм да ви осведомя за Бранд. Искам да кажа, трябва да знаете, че ако има процес, той ще бъде един от вероятните свидетели срещу вас. Но тъй като не се бе заклел, преди да даде тези показания, не сме записали думите му. Следователно не съм длъжна да ви предам точно неговите думи. Както и да е, ако се стигне до официално разследване, вие или вашият адвокат ще имате възможност да задавате въпроси по показанията, за които евентуално д-р Бранд ще се закле. Наясно ли сте с тези законни положения?

– Да, спомням си ги.

– Чудесно. – Тя се замисли и продължи: – В добри взаимоотношения ли бяхте с д-р Бранд?

– Тогава той не беше лекар, а само едно изплашено пънкарче като всички останали. Титлата „доктор“ предполага някакво превъзходство и на мен не ми се ще да я използваме по време на следствието. Как ви се струва, това не може ли да бъде включено към законните положения?

– Ще си отбележа да го предложи. Не отговорихте на въпроса ми.

– Да. Между нас не е имало нищо.

– Сигурен ли сте? Господин Бранд – старши офицер 4 – ти клас Бранд – непрекъснато твърдеше точно обратното. Между вас доста често е имало сблъсъци.

– Не е вярно. Военните лекари бяха едни от най-добрите бойци. Уважавах техните убеждения, тяхната смелост да измъкнат ранените под огъня, да носят оная тежка медицинска чанта, която ги правеше по-лесни мишени за врага, отколкото моите лейтенантски нашивки.

Тя кимна:

– Но вие говорите по принцип, много общо. Имаше ли подобни чувства и спрямо Бранд?

– Трябва да си помисля по този въпрос. – Тайсън загаси цигарата си в пепелника на масата. – Добре, а кой е другият човек, който е разговарял с Пикард?

– Ричард Фарли.

– Фарли?

– Да. Спомняте ли си го?

– Смътно.

– Какво си спомняте за него?

– Нищо съществено.

– Той добър войник ли бе?

– Проверете в досието му.

– Аз питам вас.

Тайсън се замисли за момент, Фарли. Защо именно Фарли? А защо не?

– Господин Тайсън?

– Той не бе... особено интелигентен, нито пък особено смел. Някак си бе под средното ниво във всяко едно отношение.

– А между вас и него имало ли е някакви недоразумения? Задавам ви този въпрос защото, ако е имало някакъв инцидент, той би ни показал, че Фарли не е съвсем непредубеден срещу вас.

– Разбирам, но между нас не е имало никакви конфликти. Отношенията ни бяха такива, каквито са по принцип отношенията между офицери и редници. По-точно, между нас съществуваха класическите отношения на любов и омраза.

– Говорите за вас и Фарли ли?

– Не, говоря за мен и за тях.

Един помощник-келнер донесе кофа за вино и поставка за нея и я сложи до Тайсън. Към тях се задаваше и дегустатор, следван от сервитьорката. Тайсън каза на Керън Харпър:

– Започва да става сериозно. Сервитьорката постави две чаши пред тях, а дегустаторът показа етикета на Тайсън. Тайсън обясни:

– Разбирам само от етикети на уиски. Обърнете се към дамата, тя поръча виното.

Дегустаторът се поклони.

– Извинете, господине. – Завъртя се леко и подаде бутилката на Керън Харпър. – Госпожо майор?

Тя кимна. Той извади тапата и я остави на масичката за сервиране отстрани, после наля няколко капки в чашата ѝ. Тя отпи.

– Да, хубаво е.

– Добре, госпожо майор. – Напълни чашата ѝ и се обърна към Тайсън: – Господине?

Тайсън вдигна рамене.

– Хубав разредител за скоча. Дегустаторът наля чашата на Тайсън, остави бутилката в кофата, поклони се и си тръгна.

Сервитьорката се забави малко, наблюдавайки Тайсън, после погледна Харпър и изражението ѝ издаде, че като че ли ги е разпознала.

– Ще желаете ли нещо друго? – попита предпазливо.

– Сметката – отговори Тайсън.

Тя се обърна и се отдалечи. Керън Харпър отпиваше от виното си и мълчеше. Тайсън опита своето.

– Не е лошо. Как ще го опишете?

– Има свеж, уханен аромат. Няма захар и е сухо, леко газирано и оставя приятен вкус в устата.

– Точно така го прецених и аз. – Той постави чашата си на масата. – Между другото, сервитьорката ме позна. А навярно и вас.

Тя кимна.

– И на мен така ми се стори.

Той обясни:

– В Ню Йорк има някои сервитьорки, на които драскачите от клокларските вестници плащат, за да ги информират за разни нашумели в пресата хора, които провеждат срещи на четири очи в някое тъмно кюшенце по ресторантите.

Керън Харпър като че ли се изненада от това, което чу.

– Ами, не мисля, че...

– Не ми се иска да съм тук, когато дойде някой фотограф от „Америкън Инвестигейтър“ – каза той и се изправи.

– Можем да отидем в една кръчма в Джорджтаун.

На пет минути е оттук...

– До гуша ми е дошло от кръчми. Ако искате, елате в стая 618. Тръгнете пет минути след мен. Там има сигнална и светлинна алармена система. Ще почукате три пъти, паролата е „близалка“. Врагът не може да произнася тая дума. Чували ли сте за това? – Той кимна към кофата с виното. – А това нека е за сметка на армията. – Обърна се и си излезе.

ГЛАВА ДВАЙСЕТА

Бен Тайсън отиде до барчето, изля миниатюрната бутилка шотландско уиски в пълната със сода и лед чаша, и огледа стаята. Висящата лампа обгръщаше ниската масичка и дивана до нея в мека светлина. Настолната лампа осветяваше огромното легло, но той я изгаси и остави леглото скрито в тъмнина.

Някой почука силно на вратата три пъти и той се приближи към камината.

– Парола?

Последва кратко мълчание, после я чу да отговаря:

– Близалка.

Усмихна се и отвори вратата.

За момент тя остана на прага, после безмълвно влезе.

Покани я да седне на дивана в другия край на стаята. Тя пристъпи близо до него, но остана права.

Тайсън извади малка бутилка вино от хладилното барче, напълни винена чаша и я остави на ниската масичка пред нея.

– Да изоставим официалния тон, съгласна ли сте?

Тя не отговори.

Той взе питието си и седна на креслото срещу дивана. След цяла минута безмълвно мълчание тя каза: – Не би трябвало да съм тук.

– Нито пък аз.

– Трябва да го впиша в доклада си. Искам да кажа, че трябва да посоча мястото, където провеждаме разговора.

– Можете да си отидете.

– Мисля и за вашите интереси – продължи, като че ли не го е чула.
– Вие сте женен...

– Това е най-малкият ми проблем. Слушайте, майор Керън Харпър, не съм искал да ми дават жена следовател. Желая да окажа съдействие на разследването. Предпочетох да проведем този разговор в стаята ми за повече удобство и дискретност, но ако се чувствате притеснена, можем да го отложим за друго място и време. Но не бих могъл да ви обещаю, че ще бъде също така склонен да говоря, а може да доведе и адвокатата си.

Тя сякаш се поколеба за момент, после седна на дивана.

– Докъде бяхме стигнали?

– Долу във фойето на болницата, Фарли и аз. – Тайсън се облегна назад в креслото си.

– Да. Фарли е парализик. Бил е ранен сериозно в гръбначния стълб около два месеца след като сте напуснал Виетнам. Знаехте ли?

– Май си спомням, че някой ми писа за това. Няколко месеца, след като се върна в Америка, беше поддържал връзка с взвода си. Но след това по силата на нормалния ход на нещата – смърт, ранявания, болести, връщане обратно в Щатите и прехвърляне на нови местоназначения – във взвода не бе останал никой. Първи взвод от рота Алфа се бе метаморфозирал в друг взвод, като, подобно на колежанска общност, бе запазил само името си, приемайки свежи попълнения и изхвърляйки вече старите, изтощени и мъртви тела... Цяла поредица от нови офицери и

нови войници, които се превръщаха в стари, ако преживееха повече от деветдесет дни. Разказите за деянията на старите бойци от ротата се превръщаха в митове и се предаваха по-нататък: истории за проява на смелост или малодушие, които се променяха при всеки преразказ; поестта за историята на взвода се съхраняваше като синтезирана епическа поема сред американските войници. Често си задаваше въпроса каква ли следа е оставил в тази поема той.

Керън Харпър прекъсна хода на мислите му.

– Фарли сега живее в Джърси Сити. Прекарва голяма част от времето в болници за ветерани от войната. Той е наркоман и страда от нервно разстройство...

– Много подходящ свидетел за обвинението. Но съжалявам, че му се е случило всичко това – добави.

– Проведох кратък телефонен разговор с него. Разказът му изглежда потвърждава версията на Бранд.

Тайсън събу обувките си и разтърка краката си върху дебелия килим.

– Разположете се удобно.

– Аз се чувствам удобно. – Тя огледа меко осветената стая. – Много е хубаво, фирмата ви явно добре се справя с държавните поръчки.

– Тази забележка съвсем не е случайна, нали?

– Не.

– Работих много, за да постигна онова, което съм и което бях.

– Не исках да ви засегна – кимна тя.

– Не, не мисля, че сте имала такова намерение. Ние сме от различни светове, майоре. – Той се замисли за момент, после добави: – Или, както казват влюбените, просто не ни върви.

Преди да отговори, тя го изгледа продължително.

– Хайде да се опитаме да направим нещо, за да ни потръгне.

Той сви рамене.

– Ричард Фарли е потенциален свидетел на обвинението – поясни тя. – Имате правото да го подложките на кръстосан разпит, ако...

– Как го е намерил Пикард? Как Пикард е намерил и Бранд?

– Интересен въпрос. Изглежда, че след случайната си среща със сестра Тереза, Пикард е поместил обява в рубриката „Издирвани лица“ на вестника на Първа кавалерийска дивизия. – Отвори чантата си и му подаде фотокопие от рубриката за издирвани лица с дата отпреди две години.

Тайсън погледна оградената обява и я прочете: „Историк издирва

ветерани от рота «Алфа» на Първи батальон на Седма кавалерия, служили във Виетнам през първите три месеца на 1968 година. По-специално искам да се свържа с някого от втори взвод, участвал в битката при болница «Милосърдие» край Уей. Друго частно лице също проявява интерес към този въпрос. Обещавам, че получените отговори ще бъдат използвани строго поверително. Гарантирана анонимност.“

Което, помисли си Тайсън, беше пълна глупост. Забеляза че адресът на пощенската кутия бе в Саг Харбър. Той остави обявата на масата.

– От Първа кавалерийска дивизия ми съобщиха, че са ви изпратили този вестник – добави тя.

Той кимна. Единственото нещо, което изобщо бе преглеждал в този вестник, бе твърде интересната понякога рубрика за издирвани лица: хора, търсещи изгубените си приятели; жени, търсещи неверните си мъже; историци, търсещи материал за изследванията си – и други подобни неща. Но очевидно бе пропуснал тази обява. А Бранд не я бе пропуснал. Съдба.

– И Бранд, и Фарли, са отговорили на тази обява? – запита той.

– Всъщност отговорил е само Бранд. А известно време по-късно, по настояване на Пикард, Бранд му е предоставил още един свидетел в подкрепа на разказа си, в лицето на Ричард Фарли.

Тайсън кимна.

– А откъде Бранд е знаел адреса на Фарли? И защо Бранд се е отзовал на обявата първи?

Тя сви рамене.

– Когато говорих с него, той разказа само за видяното в болница „Милосърдие“. Но ако бъде призован пред съда, ще трябва да отговори и на другите ви въпроси.

– Може би именно Бранд е бил лекарят, който е оказал помощ на Фарли след раняването му?

– Интересно, аз също зададох този въпрос. Според Фарли наистина е бил той.

– Интересно. Какво друго ви каза Фарли?

– Повечето от казаното от него не беше много разбираемо. Изглеждаше доста разстроен. Всъщност дори плака.

Тайсън срещна погледа ѝ и тя извърна очи. Той се изправи.

– Искате ли още едно питие?

– Не съм се докоснала до първото. Отиде до хладилника и го отвори.

– Ей, тук има бутилка шампанско. – Той изстреля тапата на малка

бутилка „Мьо“ и наля две чаши, след това ги отнесе на ниската масичка.
– Заповядайте. Присъединете се към моя тост.

Тя вдигна чашата си.

– За какво ще прием? Тайсън също вдигна своята.

– За Ричард Фарли и другите два милиона и седемстотин хиляди души, които се завърнаха, за да загрозят обществото ни с откъснатите си крайници, увредените си хромозоми и болния си разсъдък.

– Няма да пия за това – остави питието си тя.

– Аз пък ще пия. – Вдигна чашата си, след това неочаквано я захвърли и тя се разби в стените на барчето. Той бързо прекоси стаята, влезе в банята и затръшна вратата след себе си.

Керън Харпър остана да седи неподвижно, заслушана в течащата вода. Забеляза, че ръцете ѝ треперят. Протегна ръка към чантата си, но я остави, после отново я взе и се изправи.

Тайсън се върна в стаята, покани я с жест да седне отново и безмълвно се отпусна в креслото си.

Тя забеляза, че е наплискал лицето си с вода и е сресал косата си. Долови слабия мирис на хубав одекolon.

– Продължете – помоли я той. Тя се изкашля, после попита:

– Бихте ли ми дали една цигара?

– Но вие не пушите.

– Понякога пуша.

Протегна ѝ пакета цигари и тя си взе една. Тайсън запали цигарата, отбелязвайки, че я държи непохватно и дърпа така, сякаш пие нещо със сламка.

Керън Харпър издиша дима и продължи:

– Както ви казах при първата ни среща, открих някои хора от вашия взвод. По-точно двама. И след последната ни среща говорих и с двамата по телефона.

Той не каза нищо.

– Единият – продължи тя, – е бившият командир на отделение на име Пол Садовски, който живее в Чикаго, а другият е Антъни Скорело, който живее в едно от предградията на Сан Франциско. Спомняте ли си ги?

– Смътно.

– Мислех, че мъжете помнят хората, с които са воювали рамо до рамо.

– Мъжете само се хвалят.

Известно време Керън Харпър се взира в него, после попита:

– Искате ли да знаете какво ми казаха Садовски и Скорело?

– Естествено – Тайсън усети как сърцето му започна да бие, а устата му пресъхна. – Разбира се. Какво ви казаха те?

Тя се наведе напред и впери поглед в него, без да се преструва, че не забелязва притеснението му. Той ѝ отвърна с гневен поглед, ядосан, че тя се държи така.

– Е, какво казаха те, майоре? – рязко я попита.

– Те ми казаха абсолютно същото, каквото ми казахте и вие – отвърна тя с безизразен глас.

Погледите им се срещнаха и никой не отклони очи. Тайсън отново се облегна в креслото си.

– И така, значи вече го имате.

– Какво имам?

– Потвърждението на моята версия за случилото се. Двама срещу двама. И ако и аз дам показания под клетва в подкрепа на моето твърдение...

– Нито съдебните заседатели, нито военният съд гласуват за свидетелите, лейтенанте. Те обаче определено ще искат да разберат кой дава лъжливи показания.

Тайсън почувства как си възвръща самоувереността и ѝ отговори рязко:

– Аз бих искал да разбера защо Бранд и Фарли дават неверни показания.

Тя кимна с разбиране, дръпна си от цигарата, после я загаси.

– Независимо дали показанията им са истински или неверни, господин Тайсън, мисля, че в крайна сметка само вие можете да ми кажете защо те са разказали тази версия на Пикард. Само вие можете да ми кажете защо Садовски и Скорело ми разказаха друга версия. – Впери поглед в него, но той не отговори. Тя се наведе през масичката и понижи глас. – Лъжите са пагубни и също като злословието засягат както виновните, така и невинните. Аз искам да спрем с лъжите. Искам вие да ги спрете, ако не заради себе си, то в името на невинните и на страната ни. Трябва да сложите край на този всеобщ кошмар. Кажете ми какво стана на 15 февруари 1968? Какво се случи?

Тайсън ѝ отговори с равен глас.

– Ако знам истината, но не съм ви я казал, значи не съм убеден, че вие, страната ни, армията, или който и да е друг, заслужава да я узнае.

– Какво мога да направя, за да ви убедя, че това е необходимо?

– Може би нищо. Може би просто трябва малко по малко да

достигнете сама до истината. До нея трябва да се достига с усилия. Тя може да бъде разпозната като истина само след като бъдат казани и отхвърлени всички лъжливи твърдения. Вие няма нито да оцените, нито да проумеете истината, ако не поемете по дългия и трънлив път към нея.

– Но вие ще ми я кажете? – кимна тя. – Искам да кажа някога, кога-то всичко това свърши? Ще ми я кажете на мен, лично и поверително, ако не пожелаете да я кажете публично?

– Може би. Може и да го направя.

– А сега трябва да работя упорито.

– Да. И аз трябваше да работя упорито.

– Така е – тя се облегна на дивана.

Тайсън я погледна на слабата светлина на лампата. Внезапно го обзе чувството, че този случай я е погълнал повече, отколкото би трябвало. Хрумна му, че ако успее да разбере защо е толкова погълната от него, ще успее да надхитри и нея, и армията.

Като всеки добър специалист по провеждане на разпити, тя внезапно бе преминала от задаване на въпроси към ролята на търпелив изповедник. Това понякога минаваше пред самодоволните патриоти и религиозните фанатици, или пък пред малоумните, които не схващаха какви са последствията от една изповед. Но тъй като той не принадлежеше към нито един от тези типове, реши, че няма защо да се изповядва. А и те не искаха да чуят истината. Истината щеше да представи в по-лоша светлина тях и системата, а не него. Това, което те искаха, беше едно последно жертвоприношение пред Марс, още едно последно късче плът, защото дадените 57 939 жертви изглежда не бяха достатъчни, а пророчите бяха предсказали, че 57 940 ще успеят да задоволят бога на войната за известно време. Но след като не си спомняше той да е започвал войната, Тайсън реши, че няма основателна причина да се принесе в жертва, за да я приключи. Осъзна, че Марси би одобрила разсъжденията му.

– Аз оцелях – изрече на глас, но не на Керън Харпър. – Сега съм застанал на изходната база. И не можете да ме преследвате. Каква давност има за подлагане на преследване?

Керън Харпър се изправи и се приближи да големия широк прозорец. Хвърли поглед нагоре по Пенсилвания авеню към ярко осветения Бял дом.

– Там, в онази сграда, живее човек, който знае вашето име – каза тя, – и на чието бюро лежат доклади, в които се говори за вас.

Тайсън погледна към тъмния ѝ профил, открояващ се на фона на

прозореца.

– Този човек се занимава ежедневно с проблеми от световно значение и с въпроси, касаещи сигурността и оцеляването на нацията – продължи тя. – От време на време, поради структурата на нашето законодателство, му се налага да се занимава лично и с делата на някои отделни граждани. Той е главнокомандващ на въоръжените ни сили, и следователно ваш и мой началник. Може да ви гарантира снизхождение, имунитет и опрощение. Може да ви върне на служба в армията, както и да ви освободи от нея. И в определен момент ще трябва да вземе решение по вашето дело; преди, по време, или след военния съд. – Тя обърна главата си към Тайсън. – Скоро, в близките няколко дни, той ще даде пресконференция. Там ще се спомене и вашето име. Той или неговите помощници са подготвили кратко изказване по вашия случай. Имам сериозни подозрения, че на него му се иска никога да не бе чувал името ви и се надява, че след пресконференцията вече никога няма да му се налага да го чуе.

– Значи ставаме двама, споделящи това желание.

– И нацията, господин Тайсън, би искала никога да не бе чувала името ви.

– Тогава значи желанието е всеобщо. – След това попита: – А вие?

– Радвам се, че се запознах с вас. Вие сте забележителен човек... Човек, който може би ще се превърне в критерий, според който в бъдеще ще съдят другите – добави малко смутено тя.

За момент той се загледа в нея, след това отбеляза:

– След като казахте това, сигурно искате да си отидете.

– Необходимо ли е?

Той замислено потърка брадичката си:

– Не. Не мисля. Не мисля, че ще имаме друга възможност да си говорим без свидетели и адвокати. Така че и двамата трябва да се възползваме максимално от нея.

– Да, а когато двама души са сами, се пораждат известни напрежения... Когато има още един, всичко става сложно и неестествено. Не бихме могли да говорим така.

Тайсън постави десния си крак на ниската масичка и рязко дръпна нагоре крачола на панталона си, като оголи пищяла и коляното си.

– Елате тук. Погледнете. – В гласа му имаше нещо, напомнящо за тона на офицер от пехотата, което я накара да му се подчини незабавно и без да мисли. – Погледнете. Това е нещо, което не бих направил при официален разпит. Елате по-близо.

Тя пристъпи по-наблизо и погледна надолу към дебелия изпъкнал червен белег.

– Не е кой знае какво като рана, майоре. Но когато ти се случва на тебе, започва да ти се гади и кожата ти настръхва.

Тя продължи да се взира в старата рана, сякаш я изучаваше, за да открие някакъв скрит смисъл.

– Веднъж един психоаналитик ми говори в продължение на два часа за възбуждащия ефект, който телесната рана оказва върху умствените травми. Великата истина, която ми разкри, беше: „Обезобразяването и болката се превръщат в ежедневно напомняне за преживяната травма.“

– Тайсън смъкна панталона си надолу. – И наистина е така.

– Психоаналитик? – попита тя, като погледна нагоре към него.

Тайсън осъзна, че не биваше да и казва това.

– Просто един приятел – отвърна той. – Веднъж се заговорихме на един коктейл.

Тя кимна, но той забеляза, че не му е повярвала.

– Бранд лекувал ли ви е?

Тайсън хвърли поглед нагоре към нея, но не отговори.

– Бранд лекувал ли ви е?

– Не.

Той стана, направи няколко крачки към центъра на стаята и се обърна към нея.

– Защо не? Нали е бил фелдшер на взвода?

Тайсън не отговори.

– Беше ли там, когато ви раниха?

– Попитайте него.

– Аз питам вас.

– Питайте него.

За момент тя се смути, после се окопоти:

– Добре, ще го питам – след това продължи: – Освен в главата, посветена на инцидента при болница „Милосърдие“, Пикард ви споменава в още две глави в книгата си. – Наведе се, извади книгата от чантата си и я остави на ниската масичка в кръга светлина, очертан от висящата лампа. – В една предидуща глава – каза тя, – във връзка с престрелката във Пху Лай през първия ден от Тетската офанзива. След това ви споменава в края на книгата, където се говори за резултатите от Тет. – Все така коленичила, отвори книгата на мястото, което си беше отбелязала, и прочете:

„Битката бе официално обявена за приключила на 26 – и февруари,

а във военните комуникета се заговори за «операции по прочистване на терена». Но битката не беше свършила, въпреки че американската армия я беше обявила за приключила. За морските пехотинци и за войниците. Все още продължаващи престрелките с въоръжените сили на комунистите във и извън града, съществуваше малка, но много съществена разлика между понятията обикновено сражение и «операция по прочистване на терена». По някаква ирония на съдбата една от последните жертви, дадени от американска страна край Уей, бе един от първите, влезнал в бой с противника по време на Тетската офанзива – лейтенант Бенджамин Тайсън. След значителните загуби, понесени на пазарния площад във Пху Лай на 30 – и януари, взводът на Тайсън продължил към болница «Милосърдие», където стигнал на 15 – и февруари, след което бил прехвърлен с хеликоптери до безопасна зона в района на крайбрежната ивица за почивка и възстановяване. Но битката за Уей продължавала с пълна сила и едва поелия си дъх взвод бил прехвърлен с хеликоптери, заедно с останалата част от рота «Алфа» от Пети батальон на Седма кавалерия, до позиция на два километра северно от Уей. Ротата, все още под командването на капитан Рой Браудър, поела на юг към града. На 21 – ви февруари рота «Алфа» се озовала на северния бряг на река Пърфюм. От другата страна на реката се простирал квартал Гиа Хоп на Уей, триъгълно парче земя, скътано в острия завой, който прави там реката. По-голямата част от квартал Гиа Хой все още бе под контрол на комунистите. Изглежда по своя собствена инициатива, капитан Браудър се сдобил с няколко вехти лодки от местните селяни и по здрач прекосил реката. След като стигнали на отсрещния бряг, ротата влязла в сражение с бойна част на врага, укрепила се на високия бряг. Двете страни разменили огън в съгъстващата се тъмнина. Няколко души от рота «Алфа» били ранени, а двама от първи взвод на лейтенант Тайсън, Питър Сантос и Джон Манели, били убити. Капитан Браудър също загинал. На зазоряване Тайсън, последният останал офицер в ротата, получил заповед по радиотелефона, с която бил назначен за командир на рота Алфа. Врагът изчезнал по време на нощта и Тайсън се отдалечил с ротата от реката към зона, известна под името Ягодовото поле. Това е една полуселска част от предградието Гиа Хой на Уей, което днес бихме описали като присъединило се към града сателитно селище. И там, на Ягодовото поле, рота Алфа се натъкнала на хиляди окаяни бегълци. Също там те открили първия от масовите гробове, в които били заровени близо три хиляди жители на Уей, избити от виетконгците и северновиетнамците. Междувременно един южновиетнамски боен батальон също прекосил

реката и се насочил на юг. На 26 – и февруари тази част, с помощта на артилерийски огън от рота Алфа, атакувал последното укрепление на противника в Гиа Хой, една камбоджанска пагода, разположена срещу местната гимназия. Но това се оказало прибързано. Неизвестно дали предумишлено или по случайно съвпадение, стотици неприятелски войници останали в основното предградие на Уей, Гиа Хой. На 29 – и февруари рота «Алфа» участвала в оказване помощ на бегълците и в издирване на виетконгци, укриващи се сред тълпите напуснало домовете си население. Тайсън разположил постове по пътя, водещ към източната порта на стената на цитаделата. Хората му проверявали картите за самоличност на преминаващите граждани, раздавали пакети с храна и организирали медицински пунктове. Внезапно близката горичка от плодни дръвчета се оказала под ракетен обстрел. Няколко войници и цивилни били ранени от хвърчащите шрапнели, а лейтенант Тайсън бил ранен в коляното. След като бежанците се разбягали, врагът започнал да обстрелва американците с автоматично оръжие, а те се скрили в отточна канавка и отвърнали на огъня. След десет-петнайсет минути неприятелят прекратил престрелката. Ранените от рота «Алфа», включително и последният и офицер, лейтенант Бенджамин Тайсън, били евакуирани с хеликоптери на медицинската служба до кораб на медицинската служба в Южнокитайско море. Другият ироничен момент в тази история е, че лейтенант Тайсън, чийто взвод извършил такива безчовечни действия в болница «Милосърдие», бил ранен по време на изпълнение на милосърдна акция. Останала без нито един офицер, рота «Алфа» получила заповед да се оттегли, след като повече от половината от личния ѝ състав били ранени или убити. Оцелелите били извозени с хеликоптери до лагера Ивънс на Първа въздушна кавалерия, където им била възложена относително безопасната задача да патрулират периметъра на лагера. Нови попълнения офицери, сержанти и войници, заели местата на загиналите в ротата, а старите воители измисляли все по и по-изобретателни начини да избягат от тази прокълната бойна част. Сутринта на първи март в Уей, този горящ и пушещ казан, в който загинаха толкова много хора, беше тиха и спокойна. Птиците се бяха завърнали и за пръв път от повече от месец никъде не се чуваше артилерийски огън. Но гордият град, често определян като «перлата на Виетнам», лежеше опустошен, населението му бе напълно отчаяно, а някога легендарният му дух бе сломен завинаги. Въпреки всичко избиването на хора още не беше приключило. Все още имаше да се отмъщава. Авторът на тази книга лично е наблюдавал как «Черните отряди» на Националната полиция арестуват

стотици мъже, жени и ученици, обвинени от съседите си, че са подпомагали комунистите-окупатори. Тези нещастни хора бяха отвеждани на различни места в околностите на града и вероятно екзекутирани, защото никой вече не чу нищо за тях. Като млад офицер от морската пехота, аз стоях на една от кулите на цитаделата и наблюдавах безкрайните погребални процесии, които се извиваха по покритите с чакъл улици. Уей, който се бе отнесъл с пренебрежение към войната, вече никога нямаше да бъде същият, както и американските войници, които се сражаваха там. Най-известният по онова време виетнамски автор на песни, млад човек на име Трин Конг Сън, също се намирал там по време на битката. И през март, когато виетнамската пролет бе в разцвета си, той написа балада, един куплет от която е преведен тук:

«Когато отидох на Ягодовото поле аз пях, стъпил на куп от тела и видях, аз видях, да видях стар баща да прегръща на пътя вкочанения труп на детето си.

Когато отидох на Ягодовото поле един следобед, аз видях, аз видях, да, видях кладенци и окопи, пълни с тела, телата на моите братя и сестри.»“

Керън Харпър затвори книгата и погледна нагоре към него. В стаята беше тихо и нито един от тях не продума.

– Току-що осъзнах, че вероятно Пикард е бил също така потресен и измъчен от написването на тази книга, както аз от прочитането ѝ – продума накрая Тайсън. – Той е дишал същия зловонен въздух, който вдъхвах и аз.

Керън Харпър кимна.

– Бих искала да знам какво ви се е случило по време на онези десет или петнайсет минути на престрелката – запита тя.

– Кървах.

– Разбира се, че сте кървял. И ви е боляло. И някой лекар трябва да ви е оказал помощ. Но... – Тя се изправи. – Вижте, вие ми казахте, че между вас и Бранд не е имало неприязън, но аз определено подозирам, че е имало такова нещо.

Тайсън седна на ръба на леглото.

– Ако подозирате, че Бранд не е казал на Пикард всичко, което се е случило на Ягодовото поле, защо вярвате на субективните му спомени за случилото се в болница „Милосърдие“?

– Никога не съм казвала, че му вярвам. Какво всъщност е направил, или не е направил Бранд на Ягодовото поле?

– Това трябва да откриете вие. След това ще ми кажете какво сте

открила. И аз ще ви кажа дали наистина е така.

– Добре. – Тя замълча, после рече: – Пикард живее в Саг Харбър в Лонг Айлънд. Знаехте ли това?

– Пише го на корицата на книгата.

– Да... И фактът, че вие и семейството ви прекарвате лятото там, е доста странно съвпадение.

Тайсън стана от леглото, отиде до ниската масичка и взе питието си:

– Донякъде съвпадение, а донякъде и съдба. В известен смисъл именно адресът на корицата ми напомни за това място. Някога често ходехме там... много отдавна.

– Бихте могли да го срещнете някъде там – каза тя.

– Точно така. – За момент той се замисли: – Хората по тези места имат изключително прегледни пощенски кутии, подредени покрай пътя, с фамилните им имена върху тях. – Погледна я. – Предполагам, че знаете как изглеждат пощенските кутии в провинцията. Както и да е, там можете да прочетете редица прочути имена. Но съществува някакъв неписан закон за зачитане на личния живот. Е, виждал бях името Пикард, но никога не го бях свързвал с Андрю Пикард, писателя, може би защото никога не бях чувал за него. Както и да е, близо до къщата, която бях наел преди години, на същата улица, имаше пощенска кутия с името Алгрин. Установих, че това е Нелсън Алгрин, онзи, който е написал „Човекът със златната ръка“. Имах книгата, защото много ми харесваше. Исках да почукам на вратата и да му поискам автограф. Но не желаях да нарушавам неписания закон за неприкосновеността на личния живот. Няколко месеца по-късно прочетох, че човекът е умрял. Така си и останах без автограф. Но имам и тази, другата книга, на Андрю Пикард, и мисля, че искам да получа автографа му преди да му се е случило нещо и на него.

– Не правете нищо, което... което може да ви създаде проблеми – повдигна вежди тя.

Тайсън седна на страничната облегалка на креслото и се загледа през прозореца.

– Разделихте ли се? – Внезапно го попита тя. Въпросът ѝ го изненада, но отговори:

– Да.

– Има ли надежда да се сдобрите?

– Предполагам... Не мисля, че... Искам да кажа, че според мен сме разделени само докато всичко това свърши. Не официално. Защо?

– Просто поллюбопитствах.

– Интересува ли ви? – Той си запали цигара.

– Съжалявам – каза Керън Харпър. – Съжалявам за брака ви. И за работата ви.

– Е, такъв е животът. Не може да те обвинят в масово убийство, без това да доведе до някои допълнителни неприятности.

– Лесно е да бъдеш саркастичен...

Тайсън рязко скочи на крака. Разговорът за убийството го уморяваше, ядосваше и отегчаваше.

– О, Господи, майоре, нямам нужда от проклетото ви състрадание. Стига ми толкова за днес.

– Съжалявам...

– Ако съм масов убиец, то не заслужавам състрадание. Ако не съм, ще дам всички под съд и ще замина за Швейцария. Знаете ли къде още бях днес? – продължи той. – Ходих на мемориала... Мога да стоя тук цяла нощ и да ви разказвам какво ми мина през главата през десетте минути, които прекарах там. Но всичко това вече е казано. Просто всичко е там, в тази проклета огромна черна стена. Направете ми една услуга. Идете там. Погледнете отражението си върху стената. Вземете проклетия списък на рота „Алфа“ и намерете имената им там. Вижте, не става въпрос за мен. Но как, за Бога, може правителството да продължава да петни имената на тези нещастници? Идете там, майоре, и поговорете с мъртвите, обяснете им гледната си точка.

– Ще отида – бавно кимна тя.

Внезапно Тайсън се почувства уморен и се свлече обратно в креслото си. Затвори очи.

Керън Харпър се изправи до прозореца и се загледа навън. Накрая се извърна към него:

– Да ви сипя ли едно питие?

Той я погледна на слабата светлина и кимна. Тя отиде до бара и му наля шотландско уиски и сода, след това се върна до креслото и му го подаде.

– Не се чувствам много добре – въздъхна. – Може ли да продължим някой друг път?

– Не. Ще довършим всичко сега.

– Сигурен ли сте?

– Ще го довършим. Тази вечер.

Тя кимна и седна на дивана срещу него.

– Не съжалявам вас. Съжалявам себе си.

– Добре. Продължете, майоре.

Керън Харпър погледна към Бенджамин Тайсън през ниската масичка, след това извади от чантата си лист хартия и хвърли поглед към напечатаното върху него.

– Въз основа на книгата на Пикард, на документи от архива на армията, както и на показанията на Бранд, Фарли, Садовски и Скорело – започна тя, – съставих списък от още пет души, които са се намирали в болницата, и които смятаме за живи. Дан Кели, Ернандо Белтран, Лий Уокър, Харълд Симкок и Луис Калейн – прочете, после протегна листа на Тайсън: – Можете ли да добавите още имена?

Тайсън взе списъка и го прегледа.

– Не... чакайте, да. Холцман и Муди.

– Кърт Холцман е загинал при катастрофа с мотоциклета си преди петнайсет години. Робърт Муди е умрял от рак преди две години – отговори тя. – Затова и ги няма в списъка.

– Разбирам... – Той остави листа на ниската масичка.

Пикард бе споменал в книгата си имената на повечето от хората във взвода, но не бе приложил обичайния анекс „По-нататъшна съдба“. Очевидно не е знаел къде са, иначе би се опитал да се свърже с тях, както се бе свързал с Бранд и Фарли, и както се бе опитал да говори и със Тайсън. Но може би, когато си беше правил снимката пред стената, също си бе дал труда да прочете имената зад гърба си.

– Всъщност едва днес разбрах, че Бронтман и Селиг са загинали в сражение след като напуснах Виетнам – каза той.

– Така е. Как разбрахте?

– Видях имената им.

– Да, разбира се – кимна тя. – Между другото, намерихте ли дневника си, или дневника на взвода, или както и да наричате онова, което сте водел? – попита тя.

– Не съм водил дневник.

Веждите ѝ се повдигнаха в израз на недоверие.

– Казаха ми, че всички офицери са водили дневник или поне някакви записки. Как сте могъл да запомните радиочестотите, списъка на личния състав, повишенията, реда на дежурствата, скалата на координатите и всичко останало, без да си водите записки?

Тайсън се облегна и се загледа в една точка някъде над главата на Керън Харпър. В сандък в мазето на къщата си, където държеше повечето от военните си спомени и трофеи, той вече бе намерил парцаливия си, повреден от водата дневник, увит в сива мъхеста кожа, за която

китайският амбулантен търговец, който му я беше продал, твърдеше, че е от слон, но той подозираще, че загиналото животно трябва да е било плъх. Водил бе записки всеки ден, нанасяйки ги със синя служебна химикалка, която с времето бе придобила бледовиолетов цвят. Въпреки това записките бяха достатъчно четливи, за да възбудят спомени в паметта му, и докато прелистваше страниците му, пред него изникнаха отново имена, места и случки и то така, както книгата на Пикард не бе успяла да съживи.

Записките му за 15 – ти февруари започваха по начин, напълно неподобяваш, всички останали дни: РУЗ (Ранна утрин на зазоряване) 6.32 мин., вали, студено, ветровито. Следваше списъкът на взвода, болните, бележки за снабдяването, промените в радиочестотите, координатите на целите и други малки подробности от пехотинския живот на бойното поле. Имаше само една негова лична бележка, която гласеше: „Бойният дух е ужасно нисък.“

Следващата записка на същата дата беше написана в почти пълна тъмнина, някъде след залеза на слънцето и буквите се извиваха през близо две страници. Тя гласеше: „Взводът е на ръба на метеж. Дочух заплахи, че искат да ме убият. Изпратих фалшив доклад по радиотелефона за сражение при болницата тази сутрин. Проучете случая. Господи...“

И там записките свършваха. Господи какво? помисли си той. Господи, прости ни? Господи, помогни ни? Вече не помнеше какво бе искал да напише.

Беше мушнал дневника в колана си, защото някой се бе приближил до него в тъмнината и го бе заговорил, можеха да не се сетят да претърсят тялото му за дневника.

Проучете случая. И те го проучваха. Но за съжаление за много хора посмъртно. Самата бележка също не подсказваше особено много, но в светлината на развиващите се в настоящия момент събития, беше достатъчно уличаваща, точно колкото да го хвърли зад решетките. Въпреки всичко той не бе намерил сили да унищожи дневника и го бе изпратил по пощата на сестра си Лори в Атланта за съхранение.

– Лейтенант Тайсън? Водехте ли дневник? Той погледна към нея.

– Всъщност, да. Но доколкото си спомням той се загуби след като ме евакуираха на кораба на медицинската служба.

– Изгуби се.

– Да, заедно с повечето от личните ми вещи. След като те пренесат с хеликоптер на кораба, там те посрещат красиви медицински сестри,

които те събличат, измиват и ти слагат инжекция, а всички лични вещи, които имаш, поставят в малко найлоново пликче. Вещите ти, които са държавна собственост, слагат в друго найлоново пликче. Кесарю кесаревото. Ти си просто парче повредено пушечно месо, което трябва да се обработи и поправи. А ако това се окаже невъзможно, тогава и теб те слагат в найлонов плик. Богу божието. Разбирате ли?

Тя изглежда не можеше да следва добре мисълта му.

– Значи... дневникът се загуби... – каза накрая тя.

– Вероятно е бил сложен в плика с държавните вещи, след което е бил преработен или изгорен, или каквото там правят с окървавените дрехи и вещи. Забелязах, че дневника липсва, когато ми върнаха плика с личните вещи – часовник, портмоне, писма и запалка.

Тя кимна и Тайсън остана с впечатлението, че Керън Харпър оцени добре измислената лъжа.

– Жалко, това щеше да е добър сувенир от войната, който можеше да залегне като основа на мемоарите ви – каза тя.

– Мисля, че никой не се интересува от мемоарите ми.

– Напротив.

Тайсън си запали цигара.

– Значи още не сте влезнали във връзка с тези петимата – Кели, Белтран, Уокър, Симкокс и Калейн? Керън Харпър кимна.

– Но ги издирваме. – Тя извади още един лист от чантата си. – Ще ви разкажа докъде сме стигнали. – Тя погледна надолу към написаното върху листа. – Смятаме, че сте били деветнайсет души, когато сутринта на 15 февруари 1968 сте се приближили към тази болница. Това отговаря ли на истината?

– Предполагам. Само дето не знаехме, че това е болница.

– Постройката – тя явно се подразни. – Сградата, съоръжението. – Да.

– Ние сме във връзка с пет от тези деветнайсет души – Бранд, Фарли, Садовски, Скорело и вие. Артър Питърсън е бил ранен с куршум в гърдите по време на... приближаването или шурма на болницата – продължи тя, – където и е загинал. Така ли е?

– Да.

– Муди е бил леко ранен и се е върнал в бойната си част след едноседмично лечение.

– Да.

– Според вашите думи, Лари Кейн е бил убит по време на сражението вътре в болницата. Смъртният акт в архивите на армията посочва

като причина за смъртта куршум в сърцето. Това вярно ли е?

Тайсън не отговори.

Керън Харпър се визира в него в продължение на няколко секунди, после повтори:

– Куршум в сърцето. Тайсън кимна.

– Други двама – Питър Сантос и Джон Манели – продължи тя, – са били убити в Уей, по време на престрелката, описана в книгата на Пикард. Така ли е?

– Да.

– Това се е случило в същия ден, когато е бил убит и капитан Браудър и вие сте станал командир на ротата.

– Точно така.

– А Майкъл Де Тонг е изчезнал в град Уей на 29 февруари, в същия ден, когато са ви ранили. Оттогава няма никакви сведения за него.

Тайсън не отговори.

– Били сте евакуиран същия ден, оставяйки в взвода си тринайсетте души, които са били на мястото на сражението – добави тя. – Както знаем, по-късно, след като сте се върнали в Щатите, са били убити и Бронтман и Селиг. Както казах, Холцман и Муди са загинали вече като цивилни, и така ни остават пет възможни свидетеля, чието местонахождение знаем: Вие, Бранд, Фарли, Садовски и Скорело, и пет свидетеля, за които вярваме, че са още живи, но чието местонахождение още не знаем: Кели, Белтран, Уокър, Симкокс, и Калейн. Възможно е да има още един свидетел – Майкъл Де Тонг, който официално се води като безследно изчезнал по време на бойни действия и се предполага, че е загинал. Така ли е?

Тайсън погледна към своето копие на списъка.

– Звучи правдоподобно.

– Били ли сте някога във връзка с някой от хората, за които нямаме сведения?

Тайсън поклати глава. Понякога хората, които са били заедно на война продължават да поддържат връзка и след това. Всъщност, имаше и срещи, организирани от Дружеството при Първа кавалерийска дивизия. Но, помисли си той, ние преживяхме заедно не едно такова, че надали бихме искали да присъстваме на подобни сбирки или да си изпращаме коледни картички.

– Какво според вас се е случило с Майкъл Де Тонг?

– Откъде бих могъл да знам?

– Смятате ли, че е възможно да е дезертирал?

– Води се безследно изчезнал. Защо да петним паметта му?

– Ако е дезертирал, честта му вече е опетнена.

– Защо да причиняваме болка на семейството му? – рязко отговори Тайсън.

– Защо болка? Ако е дезертирал, може да е жив. Това ще им даде известна надежда.

– Надеждата е просто една отсрочка пред отчаянието. Забравете за това.

– Но то е много важно – каза тя. – Той би могъл да свидетелства, възможно във ваша полза. Комисията на армията за безследно изчезналите ще разследва статута му и ако открие и най-малкия намек за доказателство, че Де Тонг може да е жив... например ваши показания, посочващи евентуална причина за дезертирането му, които да се противопоставят на официалното заключение за безследно изчезнал, и вероятно загинал.

– Дори ако наистина е дезертирал, не вярвам да е преживял падането на Виетнам.

– Може да е успял да се върне в Щатите преди това. Ако е така, може да се е върнал при своите близки някъде из полята на Луизиана. Освен това срокът за давност за дезертиране вече е изтекъл.

– Така ли? Кой пише тези закони? А и на кого изобщо му пука за всичко това? Не и на Майкъл Де Тонг. Нито на мен.

За момент тя сякаш се замисли дълбоко.

– Е, тогава нека да приемем, че всяко зло е за добро. Съгласен ли сте? След като нищо друго не може да се направи, помогнете на армията да намери някаква информация за един от безследно изчезналите си войници. Кажете ми нещо, което да мога да предам на Комисията на армията за безследно изчезналите.

Тайсън замислено подпря брада на ръката си, след това отвърна с отсъстващ глас:

– След като ме раниха, докато хеликоптера, който трябваше да ме откара, се снижаваше за кацане, Майкъл Де Тонг коленичи до мен, запали ми цигара и каза: „Днес войната за теб свърши. За мене също. Ще срещнем пак в цивилизования свят. Адио, мон ами...“

– Мога ли да го запиша – наведе се напред Керън Харпър.

– Да.

Тя взе бележник и химикалка от чантата си, записа казаното и му го прочете.

– Съгласен ли сте с това? – Да.

– И от онова, което той ви е казал, и вероятно от начина, по който ви го е казал, сте останал с впечатлението, че се кани да дезертира?

– Да.

– Благодаря ви. Обратно там в цивилизования свят – добави тя, – беше войнишкият жаргон за обратно в Щатите. Искал е да каже, че възнамерява да се върне в страната.

– Всички мислеха така.

– Възнамерявате ли да призовете публично тези хора – Де Тонг, Ерандо Белтран, Дан Кели, Лий Уокър, Харълд Симкокс и Луис Калейн – да се явят, за да свидетелстват?

– Не.

– Защо? Те няма ли да потвърдят вашата история? Ако успеете да намерите достатъчно свидетели на защитата, може и да няма военен съд. Казах, че ще ви помогна да издирите такива хора. Това ми е работата – добави тя.

– Направете го тогава. Работете усилено.

– Ще го направя. Защо и вие не ми помогнете? Тайсън се втренчи в чашата си уиски със сода и натисна надолу парчето лед с върха на пръста си.

– Мислих върху предложението ви – най-накрая каза той. – Реших, че няма да е честно от моя страна да призова публично тези хора. Всеки един от тях трябва да бъде издирен от вас, или сам да реши да сътрудничи на разследването. – Той погледна към нея. – Разбирате ли ме?

Тя кимна.

– Но няма ли поне да ми дадете някакви отправни точки? Малко информация?

– В определени граници.

– Добре. Тогава да продължим. Чували ли сте нещо за Дан Кели?

– Това започва да прилича на среща на бивши съученици, на която присъстваме само ние двамата – отбеляза Тайсън. – Само че вие не сте от моя клас.

– Колко дълго е бил Кели ваш свързочник?

– Искате ли още една цигара?

– Доколкото разбрах, той е бил ваш свързочник в продължение на седем месеца. Разбрах също, че сте били доста близки. Затова се чудя дали не сте се чували наскоро.

– Не.

– А по-отдавна?

Тайсън осъзна, че колкото повече се разширяваше обхвата на

разследването, с колкото повече хора говореше тя, толкова повече неща научаваше, или твърдеше, че е научила, и толкова повече се увеличаваше риска да го хване в лъжа. Защото беше твърде възможно Кели да е изпял всичко и да са го записали, при което Керън Харпър можеше сега да извади касетофона и касетата от чантата си с лоши изненади и да му пусне записа.

– Вие говорихте ли с Кели? – попита той.

– Не. Длъжна съм да ви кажа, ако говоря с някого.

– Но аз трябва първо да попитам.

– Вие трябва да ми помогнете да ви задавам нужните въпроси – сви рамене тя.

– Аз имам повече права от вас. Аз съм заподозреният.

– Аз пък трябва да работя повече.

– Точно така.

– Чували ли сте се с Дан Кели?

– Всъщност, да. Някъде през август 1968 – а, след това още веднъж преди седем или осем години.

Тя чакаше.

Тайсън си запали – нова цигара.

– На Кели му харесваше да бъде войник. Харесваше и войната. Винаги има и такива хора... Както и да е, той ми писа през август 1968 – а, за да ми каже, че след уволнението си ще получи назначение в една американска база в Етиопия, вместо да се върне обратно в Щатите. Вероятно знаете от личното му досие, че се е преместил там, без да се връща в Америка.

– Да, знам, че всеки войник може да отиде да работи навсякъде, където има американска военна база. Учудва ме само, че е избрал Етиопия, вместо например Рим.

– По това време в Рим не е имало война. Но имаше война в Баафра. Спомняте ли си? Както и да е, той ми писа, за да ми каже, че ще се присъедини към наемниците в Баафра. Предполагам, че там са го убили. След това... да, беше през 1976 – та... по време на честването на двестагодишнината, спомняте ли си?... Той ми писа отново, от Португалия...

– Извинете, как е могъл да има адресите ви след толкова много години?

– Ами, спомена, че работел за някаква гражданска организация. Във Виетнам това означаваше ЦРУ. А те имат адресите на всички, не е ли така?

– За какво ви писа втория път? – попита тя.

– Предложи ми да замина при него в Португалия. Искаше да отидем на малка разходка до Ангола, за да видим как върви гражданската война там. Предлагаше ми хиляда долара седмично, превеждани по банкова сметка в Швейцария, плюс заплащане на всички разходи.

– Съблазнихте ли се?

Тайсън за момент се замисли, после отговори:

– Бях женен... Имах вече и син. Спомням си, че се замислих над това, че армията ми плащаше осемдесет долара седмично като офицер от пехотата във Виетнам, а ЦРУ даваше хиляда и двеста процента повече за същата мръсна работа. – Той се усмихна мрачно, после добави: – Освен това съм готов да се обзаложа, че ЦРУ никога не задава на хората си въпроси от рода на тези, които армията ми задава сега. Ако искате да разследвате подозрителни смъртни случаи, попитайте ЦРУ за операция Феникс във Виетнам. Те убиха, или предизвикаха смъртта на близо пет хиляди цивилни лица, които може би бяха, но може и да не бяха симпатизанти на виетконгците. Идете довечера в Лангли, майоре, и ги попитайте. Те работят и през нощта. Аз ще дойда с вас.

– Отговорихте ли на писмото на Кели?

– Не.

– Обаждал ли ви се е пак?

– Не. Спомням се, че видях публикувани имената на американските наемници, заловени и екзекутирани от лявата фракция в Ангола, след като спечелиха войната. Но името на Кели не беше сред тях.

– Навярно мога да проверя това.

– Добре. Идете да попитате тези призраци дали знаят нещо за него и за местонахождението му. И ако мислите, че аз съм експерт по укриване на информация, почакайте докато видите тези играчи. От тях може да научите нещо ново за законите.

– Случаят се отразява във всички средства за информация в национален мащаб, и ако в резултат на това влезете във връзка с някого от тези хора, ще ми се обадите ли?

– Може би. – Тайсън изгаси цигарата си.

– Аз ще ви съобщя незабавно, ако открия някого от тях.

– Малко по-незабавно, отколкото ми съобщихте за Садовски и Ско-рело, нали?

– Имам право първа да разпитвам предполагаемите свидетели.

– Аз също, стига пръв да ги намеря. – Той си погледна часовника.

– Само още едно-две неща – Керън Харпър погледна към Тайсън и меко каза: – Естествено има и още един евентуален свидетел, чиито

показания биха били според мен напълно неопровержими.

– И кой би могъл да бъде това, майоре?

– Знаете за кого говоря, френското правителство ни сътрудничи в издирването и. Както и Ватикана. – Керън Харпър изпи глътка от виното си и продължи: – Откриването на монахиня от френско-виетнамски произход не би трябвало да представлява особена трудност, но се оказа, че е. Ние вярваме, че тя наистина съществува, не само защото вие и Пикард твърдите това. В регистрите на Католическата агенция наистина има сестра Тереза, която се е намирала на това място по същото време, като основните данни за възрастта и произхода ѝ също съвпадат. Какво си спомняте за нея? На колко години беше, например?

– Монахинята от евроазиатски произход; която познавах, беше на около двайсет и пет години. Тя бе потресавашо красива, независимо, че този факт може да не фигурира в регистрите на Католическата агенция. Работеше в диспансера към училището „Жана Д'Арк“. Живееше в един манастир наблизо.

– Как разбрахте, че е монахиня?

– По редица дребни нещица. Като например монашеските ѝ одежди. Кръстчето на врата ѝ. Това, че живееше в манастир. Не излизаше често.

– Саркастичен сте. Попитах ви, защото във Ватикана нямат сведения дали е дала обет.

Тайсън си спомни нещо, което сестра Тереза му беше казала. „Ако извършваме грях, то той не е толкова голям, колкото си мислиш“.

– Знаете ли – каза той на Керън Харпър, – Във Виетнам никой не проверяваше документите особено внимателно. След като тази жена е отгледана от католици в манастир, и след като е успяла да придобие задоволителни медицински умения, тя спокойно можеше да се представя за монахиня и медицинска сестра, независимо дали в действителност е била монахиня или медицинска сестра.

Керън Харпър кимна.

– Следователно... ако тя е била измамничка, когато сте се запознали и ако е продължила да бъде, когато Пикард я е срещнал във френската болница, то е твърде вероятно, че може да излъже и сега.

– Възможно е – сви рамене Тайсън. – Но нямате право да употребявате презрителни думи като „измамничка“. Трябва да проумеете, че виетнамското общество не приема евроазиатците. Естествено е жена като нея да потърси в католическата църква защита, утешение и средства за съществуване. Сигурен съм, че честно си е печелела хляба.

– Убедена съм, че е било така – отвърна Керън Харпър. – Всичко това не е лесно за разбиране, нали? Да се родиш в общество, където от момента на рождението си се превръщаш в парий с ограничени възможности и перспективи. И си принуден да се представяш за монахиня... и да водиш живот, лишен от възможности за лична изява...

– И безбрачие. – Да.

– Вижте, повечето жени-евроазиатки, родени от връзките на френски войници с вьетнамки, имат избор между манастира и публичния дом. Публичният дом предлага сходни възможности за защита и утеха, естествено без изискването за безбрачие.

– Очевидно. Познавахте ли сестра Тереза още отпреди този инцидент? – попита тя.

Тайсън не искаше да лъже за нещата, които нямат пряко отношение към случая, но и не желаше да даде възможност на армията да го обеси заради малките частици истина, които казваше. Колкото по-малко кажеше за сестра Тереза, толкова по-добре. От друга страна, тя също като всички останали можеше да се яви всеки момент.

– Да, познавах я още отпреди този ден – каза той.

– Как се запознахте с нея?

– Срегнах я за малко в едни по-щастливи времена, преди Тетската офанзива.

– Как стана това?

– Случайно. На литургия в катедралата в Пху Кам.

– Какво правехте там?

– Търсех си кучето.

– Питам ви, защото не сте католик.

– Отидох там с един офицер-католик. Главно за да разгледам катедралата.

– Кога я видяхте отново?

– Седмица преди Коледа. Закарах колету с помощи до манастира. Тя беше там. Ден-два по-късно в училището „Жана Д'Арк“ в Уей имаше коледно тържество. Офицерът, отговарящ за връзки с обществеността в щаба на командването на контингента американски военни съветници търсеше човек, който да може да свири на пиано.

– Вие свирите ли на пиано?

– Толкова, колкото говоря френски. Но знам някои коледни песнички. Някой ден ще ви посвирам.

– Ще почакаме до Коледа. Значи сте я срещнали на Коледното тържество и сте говорили с нея?

– Да. Разговорът ни беше кратък.
– На какъв език говорехте?
– Френски, вьетнамски, английски.
– За какво говорихте?
– За нищо, което би могло да има отношение към това дело. Говорихме си за войната, за децата, за Божията милост... и други такива неща.

– Християнин ли сте?

– Да, сега това е на мода. Освен в моята служба. Там съм будист от девет сутринта до пет следобед.

– Бяхте ли християнин и тогава, през 1968 – а, когато това не беше чак толкова модерно?

– Опитвах се да бъда. Защо? Тя сви рамене, после попита:

– Виждахте ли се със сестра Тереза отново и след коледното тържество?

– Да.

– Често ли?

– Може би четири пъти.

– При какви обстоятелства?

– Какво искате да кажете?

– Служебно ли се виждахте? Случайно? Преднамерено? На обществени прояви? Как се виждахте?

– По всички изброени от вас начини. Но какво значение има това?

– Опитвам се да установя доколко можем да вярваме на показанията ѝ. Сега, когато вече знам, че сте се познавали, съм склонна да допусна, че тя няма да бъде непредубеден свидетел, както първоначално си мислех. Затова се опитвам да установя характера на отношенията ви.

Тайсън мълчеше.

– Кога и как се виждахте с нея след коледното тържество? – попита Керън Харпър.

– Видях я още два пъти по Коледа. Имаше временно примирие, прекратяване на огъня. Изглежда съм имал голям успех на коледното тържество, защото от щаба ме помолиха да се заема временно с обществената дейност в Уей.

– Възможно ли е сестра Тереза да е имала нещо общо с тази молба от страна на щаба?

– Аха, интригата се заплита, така ли?

– Е?

– Възможно е – сви рамене Тайсън.

– Значи я видяхте още два пъти по време на коледното примирие. А после?

– Да. В средата на януари. Помолиха ме да отида в Уей, за да обсъдя възможностите за назначение в щаба.

– Предложили са ви работа? – Да.

– Приехте ли?

– Да. Честно казано, вече се бях наситил на бойните действия.

– Тогава как е станало така, че сте останал командир на взвод от пехотата?

– По стечение на обстоятелствата. Трябваше да се явя в поделение на щаба към 30 януари, за да поема новите си функции за спечелване на сърцата и съзнанието на хората. Един от офицерите в щаба каза, че очакват да пристигна за виетнамската Нова година. Той спомена думата Тет, но аз не знаех какво значи. Както и да е, на 30 януари рота „Алфа“, както обичайно, бе на бойното поле. Реших да не се качвам на сутрешния хеликоптер, който ни доставяше продоволствия и боеприпаси от базовия лагер, а да използвам вечерния полет. Май бях малко гузен, че ще изоставя ротата и взвода си. Браудър ми се подиграваше, че искам да стана тилови подлизурко. Така че сутринта на 30 януари излязох на дежурство, смятайки, че това ще е последният ми патрулен обход.

– Така значи се озовахте на пазарния площад във Пху Лай – кимна тя.

– Да. И докато лежах там в очакване на смъртта, си мислех, че може би щеше да бъде по-добре, ако бях взел сутрешния полет. Но по волята на съдбата аз оцелях, а на 31 януари поделението на щаба в Уей бе обградено от хиляди войници на комунистическата армия. Те не успяха да си пробият път, и много американци загинаха пред стените на поделението, защитавайки позициите си по време на Тетските празненства, а други по-късно бяха намерени с ръце, завързани на гърба и куршум в главата. – Той си запали цигара. – Така че... всичко е било предначертано от Божията воля, не е ли така? 30 януари – сутринта – Тайсън изпуска полета. Вместо това се натъква на виетконгци във Пху Лай. Куршум одрасква ухото му. – Следобед. – Вечеря с рота „Алфа“. Раздаване на походни дажби на гробището. Начало на Тетската офанзива. – Той се загледа в дима, издигащ се от цигарата му. – Но не ми е било съдено да умра във Пху Лай, нито в поделението на щаба, нито в болница „Милосърдие“, нито на Ягодовото поле. За сметка на това, съдбата ми е разпоредила тази вечер да седя тук с вас.

Керън Харпър замислено наведе глава, и Тайсън забеляза, че

преценява казаното от него. Накрая тя вдигна поглед и продължи да му задава въпроси с безизразен глас.

– Значи по времето, когато сте били в Уей в средата на януари за разговорите около бъдещата ви работа в щаба, вие отново сте имал възможност да видите сестра Тереза. Колко пъти се срещнахте?

– Не си спомням точно. Един или два пъти. Бях там само за два дни.

– И изобщо не сте я виждал повече след това чак до 15 февруари в болница „Милосърдие“?

– Точно така.

– Вероятно сте били много изненадан да я видите там.

– Меко казано.

– Не знаехте ли, че работи там?

– Изобщо не знаех, че това място съществува, майоре.

– Разбира се. Но никога ли не ви е споменавала, че работи и в друга болница?

– Не. Знаех само, че работи в католически диспансер близо до училището „Жана Д'Арк“ и църквата.

– Къде точно се виждахте с нея при срещите след коледното тържество? Къде се ходи в Уей? Искам да кажа, къде може американски офицер да заведе една монахиня?

– Опитвате се да бъдете саркастична, или просто любопитствате?

– Заинтригувана съм.

– Може би наистина трябва да напиша мемоари.

– Събитията се разиграват в екзотична страна, нищо неподозиращият град е в навечерието на катаклизъм. Вие сте млад войник, който трябва да се върне на фронта. Срещате невероятно красива жена, монахиня...

– Ако го представите така, започва да звучи като мелодрама. Като дамско четиво.

– Не се правете на женомразец. Къде я водехте?

– Не ви засяга.

– Добре. Как предполагате се е оказала в болница „Милосърдие“ извън стените на града?

– Главата ми не го побира.

– Съдба?

– Да, съдба.

– И тогава сте я видял за последен път? – кимна майор Харпър.

– Да.

- Задавали ли сте си някога въпроса какво е станало с нея?
- Често.
- Значи книгата на Пикард ви е донесла и добри новини.
- Да, това беше добрата новина.
- Искате ли да я видите отново?
- Не.
- Защо не?
- Поради същата причина, поради която не посещавам и срещите на випуска си.
- И какво е тази причина?
- Нямам какво да правя там.
- Ще се върнете назад към спомените.
- Младите имат мечти, които никога няма да се осъществят, а възрастните се връщат в спомените си към неща, които никога не са се случили.
- Кой го е казал? – Аз.
- Наистина ли?
- Вече не си спомням.
- Тогава, в болницата, говорихте ли с нея?
- Разменихме само няколко думи.
- И какви по-точно?
- Не си спомням. Можете сама да си представите, разменени набързо думи, думи на утеха. След това някой я отведе. Болницата гореше.
- И тогава я видяхте за последен път, нали?
- Вече ви казах, че е така.
- Но къде е отишла? Нормално би било тя да остане с вас до края на престрелката. Да потърси закрилата ви, или закрилата на взвода ви. Те са предлагали защита на хората, не е ли така?
- Не – тихо каза Тайсън. – Те не бяха... Тя почака да продължи, после попита:
- Те не бяха какво?
- Искам да кажа... Те не бяха в състояние... Очите й срещнаха погледа му и го задържаха.
- Потърсихте ли я след края на престрелката?
- Ами, да, разбира се. Но трябваше да продължим напред. Да преследваме противника. Мислех, че е загинала.
- Значи преследването на противника е било по-важно за вас от това да предложите закрила на оцелелите в болницата?
- За съжаление беше точно така. За това си има думичка. Война.

– Но там е имало европейци, католици от виетнамски произход, ранени...

– Не правихме разлика между различните видове бегълци.

– Така ли? Често ли срещахте европейци? А католически монахини? Извинете, но ако бяхте спасили тези хора и ги бяхте закарали до някоя американска база, щяхте да се покриете със слава. Къде са изчезнали оцелелите след престрелката?

Тайсън забеляза, че беше уморена и започва да става заядлива. Стори му се, че се чувства разочарована, а въпросите за случилото се в болницата натрапчиво я преследват.

– Къде са изчезнали, лейтенанте? – извика му тя.

– Избягаха.

– Защо са избягали от вас?

– Те не избягаха от нас. Просто избягаха.

– И ранените ли избягаха?

– Ранените бяха изнесени... от другите оцелели.

– Изобщо не е имало оцелели, лейтенанте! – повиши глас Керън Харпър. – Всички са били избити. Точно това е казала сестра Тереза на Пикард. Вашият взвод е избил всички. Това е. Точно затова католическата агенция води тези лекари и сестри като безследно изчезнали. Те са загинали в болница „Милосърдие“.

Тайсън се изправи и почти й кресна:

– Убивали са ги проклетите комунисти преди, по време и след сражението. Те изпаднаха в паника и избягаха, след което са били убити от противниковите войски във и извън селото.

– Не! Загинали са в болницата. – Керън Харпър също се изправи. – Въпросът е дали изпадналата в истерия сестра Тереза е била свидетел на прибързана и необмислена атака, довела до избиването на невинни хора и опожаряване на болницата? Или е присъствала на хладнокръвно клане, последвано от умишлено опожаряване на болницата с цел да се скрият уличаващите доказателства? – Тя го погледна в очите. – Ако просто сте направили глупава грешка, за Бога, кажете го, и ще забравим за убийствата. Оставете настрана самолюбието и гордостта си, и ми кажете, че сте направили страшна грешка, която е довела до смъртта на тези хора. Има срок на давност за този вид престъпления – непредумишлено убийство – и той е изтекъл. Хайде, говорете.

– Ако ви кажа това, ще впишете ли в доклада си, че съм признал убийство по непредпазливост, но не и предумишлено убийство, и че вие сте стигнали до същото заключение?

– Да, ще го направя.

– А това ще сложи ли край на всичко това? За мен? И за хората ми.

Тя се поколеба, после му отговори:

– Ще направя всичко по силите ми.

– Така ли? Защо?

– Писна ми – поклати глава тя.

– На вас ви е писнало? На всички им е писнало. Но какво ще стане с истината и с правосъдието?

– Да вървят по дяволите. – Тя по детски потърка очи с опакото на ръката си, след това се овладя. – Извинете. Уморена съм. – Погледна към него и се изкашля. – Естествено че ще продължим да работим по делото с цел или да възстановим напълно доброто ви име, или, ако се наложи, да ви предявим съответните обвинения пред свикан за целта военен съд.

Тайсън видя, че мигът е отлетял и за момент съжали за тона си.

– Мисля, че е по-добре да си вървите.

– Да. – Тя си събра нещата и тръгна към вратата. Тайсън я наблюдаваше, докато прекоси дългата стая. Тя отвори вратата, обърна се, погледна го за момент и излезе.

Бен Тайсън огледа безпорядъка на ниската масичка – пепелника, чашите, книгата. Погледът му се отклони към барчето, пред което на пода лежеше счупената чаша за шампанско. Огледа и стаята, като детектив, който се чуди какво се е случило там.

Приблужи се до прозореца и погледна навън към светлините на града. Сведе очи към тротоара шест етажа по-надолу и я видя да върви по Пенсилвания авеню. Загледа се внимателно в нея и дори от това разстояние забеляза, че походката ѝ не беше бодрa и решителна. По-скоро отговаряше на душевното ѝ състояние – потисната и неуверена. Зарадва се, че вече не е сам.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ПЪРВА

Бен Тайсън изгаси лампата в хотелската стая, направи си ново питие и седна в креслото. Вдигнал крака на ниската масичка. Чувстваше се изтощен и отегчен. Впери поглед през прозореца в лятното небе и се загледа във върволицата самолети, снижаваци се към националното летище.

Столица на империя, град на паметници и старини. Уей.

Вашингтон. Съзнанието му започваше да ги обърква. Той затвори очи.

Лейтенант Бенджамин Тайсън погледна картата на града, разстлана на пътническата седалка в открития му джип, затисната с автоматичния му Колт 45 – ти калибър.

Град Уей е разделен на три части: старият град, обграден от стени-те на цитаделата, построен на северния бряг на река Пърфюм; Гиа Хой, нов квартал извън стените на града, и Южния бряг, европейския квартал на левия бряг на реката.

Той зави внимателно по една неозначена улица на Южния бряг и огледа квартала. В гаража на командването на контингента американски военни съветници във Виетнам, откъдето бе взел джипа, един школьник от моторизираните части му обясни правилника за движение в града.

– Не карайте по безлюдни улици – провлачено го инструктира едрият сержант от Южна Каролина.

– Добре.

– Избирайте улици, където има много деца. Дори виетнамците не стрелят по улици с дечурлига.

– Може ли да взема собствените си деца?

– Не качвайте стопаджии, включително уличници, и внимавайте с моторетките. Жълтите обичат да гърмят от тях.

– Може би всъщност ми трябва танк?

– Всъщност Уей е доста безопасно място. Много по-безопасно от улиците на Ню Йорк, лейтенанте.

Е, може би. Но Бен Тайсън си помисли, че положително би предпочел да се намира на Трето авеню.

– И да ми върнете джипа цял, разбрахме ли се? Тайсън му бе обърнал внимание, че ако джипа станеше на парчета, имаше голяма вероятност същото да се случи и на него.

По-късно той оглеждаше внимателно белите къщи с градинките пред тях. Всичко изглеждаше наред. Тайсън пое напред по дългата права улица.

Напускайки щаба на командването, той забеляза френския спортен клуб с верандите му, гледащи към река Пърфюм, тенис кортовете и блестящите бели бетонни алеи, което му напомни за нещо, случило се преди месец, през ноември – по време на първото му пътуване до Уей. Беше отишъл сам във френското кафене на улица Тин Там, където можеше да упражни френския си с възрастния барман от смесен произход. Към тях се бе приближил дребен французин, който се представи като мосю Бурнар, притежател на заведението. Неочаквано мосю Бурнар

покани лейтенант Тайсън във френския спортен клуб да поиграят тенис.

След един сет тенис на тревна настилка, те седнаха на верандата, стилно обзаведена с изискани мебели, и пиха студена бира.

– Уей се е променил много малко от времето, когато бях момче – отбеляза Мосю Бурнар. – Според будистката митология, Уей е цветът на лотоса, израстващ сред калта. Той символизира спокойствието и красотата сред морето от жестокост. Уей е вечен, защото е еднакво свещен за комунистите, будистите и християните. Уей ще преживее войната, лейтенанте. А вие може да загинете.

– Ами вие? – попита Тайсън.

– Много от комунистическите управници харесват малкото ми кафене – сви рамене французинът.

– Вие забавлявате комунисти в кафенето си?

– Разбира се. Те са мои добри клиенти още отпреди вие да пристигнете тук. Шокиран ли сте? Раздразнен? – Той зададе въпроса по начин, подсказващ, че и друг път, при сходни обстоятелства е провеждал същия разговор. – Човек трябва да бъде практичен. Те ще останат мои добри клиенти и дълго след като вие и вашите сънародници си отидете. Не бъдете наивен.

– Израснал съм в страна, в която наивността се смята за добродетел – отвърна Тайсън. – Въпреки това, Мосю Бурнар, не съм нито шокиран, нито раздразнен. Но бих могъл да напиша доклад до националната полиция.

– Както искате. Но повечето полицаи използват малкото ми заведение, за да правят сделки с комунистите. Виждате ли, хората от националната полиция също са практични. – Мосю Бурнар се надвеси над мраморната масичка. – Преди да пристигнете вие, това беше една хубава малка и лесно управляема война. – В устата на французина всичко звучеше някак лично. И докато Тайсън обмисляше дали да изтъкне, че не е дошъл тук по своя воля, французинът внезапно гневно пое дъх и прошепна: – Американци – сякаш това казваше всичко.

– Благодаря ви за тениса и за бирата – стана от стола си Тайсън.

Французинът погледна нагоре към него, но не се изправи.

– Pardon. Вие сте мой гост. Но видях твърде много от моите сънародници да умират тук. В крайна сметка азиатците ще постигнат своето.

– Същото ще стане и с вас.

– Non. Аз съм като малка коркова тапа, подскачаща на повърхността на бушуващото жълто море. А вие и американската армия сте... като „Титаник“. – Мосю Бурнар насочи отново вниманието си към бирата си.

Докато се отдалечаваше, Тайсън чу французина да вика подире му:

– Пазете се, приятелю. Не се сещам за по-лоша кауза, за която да пожертвате живота си.

След това Тайсън отиде в съблекалнята, взе си душ и върна взетия под наем бял тенисен екип. Вместо него получи обратно току-що изпраната си бойна униформа и лъснатите си ботуши. Виетнамският прислужник му подаде кобура с автоматичния пистолет 45 – ти калибър така, както портиерът на английски клуб би подал бастуна на някой джентълмен. Но да се приеме спортния клуб за анахронизъм, би означавало да се омаловажи значението на невероятния факт, че клубът изобщо съществуваше. А той изпълняваше същата роля, каквато изпълняваше и собствения му клуб вкъщи: бастион на образовани лунатици, заобиколен от основателно враждебно настроен и изпълнен с подозрение към тях свят.

И ето че сега, докато караше друг джип, взет пак назаем от щаба, Тайсън си спомни случката от миналия месец и се замисли върху думите на мосю Бурнар. Заклучи, че всъщност французинът е изключително голям наивник. Защото нито мосю Бурнар, нито кафенето му, нито клуба щяха да надживеят края на тази война. Комунистите бяха нещо съвсем ново под слънцето, и хората като мосю Бурнар и приятелите му от спортния клуб, които мислеха, че могат да предразположат тези мрачни пуритани, явно не бяха научили нищо от живота, историята и новините.

В едно отношение обаче французинът имаше право: азиатците щяха да постигнат своето. Тайсън изключваше възможността за победа в тази война и, подобно на другите половин милион американци във Виетнам, започваше да съсредоточава усилията си към единствената победа, която имаше смисъл в случая – победата над смъртта.

Той караше бавно по оживените и обрамчени с дървета улици на Южния бряг, задръстени от триколки, пезота, велотаксита и моторетки от най-различни марки и модели. Виждаха се малко военни коли. Въздухът в късния следобед бе изпълнен с остри екзотични миризми. Група хубави гимназистки пресякоха улицата, облечени в свободно веещи се красиви копринени ао дай. Те скришом хвърляха погледи към него, смееха се и оживено говореха. Учителката им, строга на вид възрастна монахиня, ги смъмри. Групичката отмина и Тайсън продължи да кара по улицата.

Беше Коледа, и въпреки че не виждаше никакви признаци на коледно настроение в тропическия град, той не изпитваше носталгия, нито тъга по родината. Но тук, в предимно европейския и католическо-

вьетнамски квартал, видя слаби намеци за предпразнична суетня: коледно дърво на прозореца; момче, носещо тържествено увит подарък, а иззад спуснатите капаци на балкона на една къща дочу да свирят на пиано „Тиха нощ, свята нощ“.

Тайсън стигна до площада пред катедралата Пху Кам. В северната част на площада се виждаше картечно гнездо, зад укрепление от пясъчни чували. Там се разхождаха няколко вьетнамски войници, хванати за ръце – нещо обичайно според вьетнамските навици. Иначе нямаше никакви признаци, че в Уей се води война. Куанг Три на север и Пху Бай на юг бяха осквернени от бодлива тел, оръдейни позиции и зелени пластмасови чували. Както бе казал мосю Бурнар, Уей си оставаше една некакърнена, призрачно привлекателна илюзия, чиято сила и очарователност изпъкваша още по-ярко на фона на насилието, обсебило действителността извън стените му.

Тайсън зави по една тясна уличка и спря пред оградата на градинката. Скочи от джипа, метна на рамо пушката си, след което се протегна и взе от задната седалка тежка кутия, загърната в гарнизонната коледна хартия.

Той огледа улицата, след това отвори дървената порта и прекоси градината, застлана с хибискуси и коледни звезди. Дръпна въженцето на звънеца и минута по-късно възрастна прислужница отвори махагонова-та врата.

– Здравейте. Аз съм лейтенант Тайсън. Бих искал да се видя със сестра Тереза.

Възрастната жена се усмихна, откривайки неравен ред червеникаво-кафяви зъби. Тя го преведе през тъмен вестибюл и го покани да влезе в дневната.

Тайсън подпря пушката си на бюфета и седна в старо кресло, тапицирано с овехтяла дамаска на сребърни рибки. Креслото и всички останали мебели изглеждаха европейски, макар и отпреди втората световна война. Отнякъде изпълзя гущер, който се стрелна нагоре по мръсната бяла стена и изчезна зад евтина репродукция на Светата дева. Мазилката между червените теракотени плочки на пода бе придобила зеленикаво-вочерен цвят, въпреки че той изглежда бе току-що измит. Тропиците не бяха особено гостоприемни към човешките творения, помисли си Тайсън. И ако към това се прибавеше и вече четирийсетгодишната война, беше истинско чудо, че в тази разбита страна все още нещо съществуваше и функционираше.

Тайсън не я чу да влиза в стаята, но видя сянката ѝ да се движи

покрай стената. Той стана и се обърна. Носеше бяло памучно ао дай с висока надиплена яка.

Дългата до земята дреха имаше цепки до бедрата, но под нея тя носеше традиционния копринен панталон. Стори му се, че е леко смутена от факта, че я посещава в манастира. Тайсън също се почувства неловко, като се замисли над стореното. Войната бе добро обяснение за много нецивилизовани постъпки, но когато един мъж отива да посети една жена, той трябва да има доста основателни причини.

– Трябваше да отида до... командването на контингента американски военни съветници във Виетнам – каза той. Помисли си, че „просто минавах“ бе еднакво изтъркано и на френски, и на английски. – Как сте?

– Благодаря, добре. А вие? – склони глава тя.

– Благодаря, добре. – Той се поколеба, после вдигна кутията от земята и я постави върху бюфета. – За вас... и за другите сестри. Весела Коледа.

Тя погледна към кутията, но не каза нищо.

Тайсън се колебаеше между възможността да си тръгне или да продължи неочакваното си посещение. Знаеше, че ако помислите му бяха чисти, благоприятният повод, предлаган от традиционното християнско милосърдие по време на коледните празници, щеше да му помогне да превъзмогне подчертано непохватното си държане. Но истината бе, че си мислеше за други неща.

Сестра Тереза пристъпи крачка напред и постави дългите си пръсти върху кутията.

Тайсън извади походното си ножче от калъфа му и разряза опаковъчната хартия, след това отвори гофрирания картонен капак на кутията и разкри разнообразието от съкровища, с които разполагаше гарнизонната лавка: сапун, канцеларски принадлежности, консерви плодове, медицински талк, бутилка калифорнийско вино и други неща, предназначението и ролята на които може би трябваше да се обясняват.

Сестра Тереза се поколеба, след това бръкна в кутията и извади един сапун „Дайъл“, завит в златист станиол. Тя разгледа опаковката и часовника върху нея, след това я помириша и на устните ѝ пробяга неволна усмивка.

– За всички – каза Тайсън, опитвайки се да обезличи още повече личния характер на подаръка. – За децата, за болницата... Дарение.

– Много ви благодаря – кимна тя. После остави сапуна обратно в кутията. – Весела Коледа.

Известно време те стояха в мълчание, после Тайсън каза:

– Вече ще тръгвам.

– Бихте ли... ме взели... С колата? – каза тя.

– До къде? – усмихна се той, изненадан от английския ѝ.

– До болницата. – Разбира се.

Тайсън метна на рамо пушката си и тя го поведе към вратата.

Той я последва навън през градината и ѝ помогна да се настани в джипа. Обиколи колата, за да провери дали не са му откраднали нещо, или по-лошо, дали не са му сложили някое смъртоносно устройство. Задоволен от огледа, но не и напълно спокоен, той се качи в колата, завъртя ключа и натисна копчето на стартера. Джипът не избухна, а индикаторът за горивото показваше, че половината резервоар все още е пълен. Явно вездесъщите виетконгци и местните крадци си бяха дали почивка. Той реши, че в крайна сметка страната не е чак толкова лоша.

Те караха в мълчание покрай канала Пху Кам, пресякоха мост Ан Ку и се насочиха на север по улица Дуй Тан, която представляваше част от Първа магистрала. Сградите по улицата бяха главно тесни двуетажни дървени постройки с дървени тротоари и пътечки между тях. Тайсън си спомни за градчетата от Стария запад.

Тук, на Южния бряг на реката, се намираха университетът, централната болница, спортният стадион, както и централната банка, пощата и сградата на областния съд във френски колониален стил. Всички тези институции не съществуваха изобщо в рамките на стените на старата столица на империята, но французите ги бяха разположили изцяло на Южния бряг, докато императорът царуваше в бляскава изолация вътре зад стените на цитаделата. Но тук вече не царуваха нито императорът, нито французите. Всъщност, тук вече никой не царуваше. Градът се беше превърнал в пресечна точка на множество разнородни интереси: военните, гражданското правителство, католическата и будистката религия, студентите и европейците. Американците бяха преценили, че всичко в града е твърде объркано, затова Уей бе единственото място във Виетнам, където нямаше разположени бойни сили на американската армия. Малкият гарнизон на командването на контингента американски военни съветници във Виетнам беше нещо като Забранения град в Китай – изолиран и безсилен. И навсякъде, във всеки квартал на града, във всяка обществена сграда, училище или пагода, във всеки кът се чувстваше невидимото присъствие на комунистическите кадри, родени в Уей, добре образовани, които лесно се смесваха с тълпата в кафенетата, обядваха един ден с мосю Бурнар, а на другия с началника на националната полиция, и през цялото време чакаха. Чакаха.

Тайсън увеличи скоростта, придържайки се към центъра на платното, като непрекъснато поглеждаше към огледалата за обратно виждане и внимаваше за мотопедите, преминаващи покрай него. Уей го напругаше повече и от джунглата. Погледна към сестра Тереза, седнала спокойно до него с ръце в скута си.

– Притесняват ли ви виетконгците? В училището? – каза той.

– Те не ни закачат – отговори тя, загледана право пред себе си.

– Защо?

– В Уей никой не безпокои другите – сви рамене.

– Говори се, че в Уей има много виетконгци и техни поддръжници.

– В Уей има много интелектуалци.

– Говори се също, че в Уей има и силни анти-американски настроения.

– Някои от европейците в Уей не са добре настроени към американците.

– В Уей изобщо не обичат войната – усмихна се Тайсън.

– Хората по целия свят не обичат войната.

– Уей ми напомня за Гринич вилидж. Хората дори се обличат по същия начин.

– Къде е това? – погледна го тя.

– В Америка.

– В Америка има вълнения – каза тя.

– И на мен така ми казаха. – Понякога Тайсън се чувстваше като човек без корени, разкъсан между някога познат и близък свят, който му ставаше все по-чужд, според спомените от последната му среща с него, и един наистина чужд свят, който му ставаше обезпокояващо разбираем. Казваха, че когато настъпи денят, в който човек напълно разбере Ориента, е време да потърси лекарска помощ.

Джипът приближи към църквата „Жана д'Арк“, жълтеникава бетонна сграда с колонади от двете страни на входа и внушителна камбанария. Съвсем наблизо имаше училище и малък диспансер, означен със знака на Червения кръст.

– Предпочитам да продължа пеша – каза сестра Тереза.

Тайсън спря до тротоара на оживената улица. Сестра Тереза продължи да седи на седалката до него и попита:

– Кога заминавате?

– За Щатите? – погледна той към нея. – Заминавам си на 17 април. Ако не и по-рано. Но не по-късно.

Тя кимна бавно.

– Защо питате?

Тя сви рамене, типичен френски жест, помисли си той. Запита се кой от родителите ѝ е бил французин.

– Семейството ви в Уей ли живее? – попита той.

– Оуі. Семейството на майка ми. Баща ми, той е парашутист.

– Френски войник.

– Оуі. Парашутист.

– Във Франция ли е?

– Изобщо не го познавам – отново сви рамене тя.

– Била ли сте някога във Франция?

– Не. Била съм само в Да Нанг. В манастирското училище.

– Говорите френски много добре. Вие сте образована, освен това сте монахиня и полуфранцузойка. Защо не заминете? Идете във Франция.

– Защо? – погледна го тя.

Тайсън си помисли, че би трябвало да ѝ каже, че се води война, която, според Мосю Бурнар, комунистите вероятно щяха да спечелят; че тя е красива жена, и че ще се оправи навсякъде. Но вместо това смени темата на разговора.

– Защо станяхте монахиня?

– Майка ми искаше така. Баща ми е бил католик.

– На колко години сте?

Тя явно бе леко изненадана от въпроса му, но отговори:

– На двайсет и три.

Той кимна. Вероятно бе родена през 1945, годината, в която бе свършила втората световна война, когато японците бяха напуснали Виетнам, а французите и комунистите бяха започнали войната, за да определят кой ще заеме властта. Той я погледна, поколеба се за момент, после попита:

– Трудно ли ви е? Това, че не можете да се... омъжите?

Тя извърна поглед встрани.

– Въпросът ми не беше много подходящ – бързо добави Тайсън.

– Доволна съм – отговори тя. – В Уей има много хора като мен със смесена кръв, и ние сме така да се каже... как му викате вие?...

– Чужди.

– Оуі. Чужди за нашия народ. Европейците се държат добре с нас, но ние сме по-низши от тях. Намираме мир в църквата.

Тайсън осъзна, че кръгозорът ѝ бе относително ограничен. Той обаче не обичаше хората, които се правят на Свенгали или на професор

Хигинс с жени от чужди култури или по-ниска социална прослойка, затова изостави темата, и премина към друга, по-конкретна.

– Кога мога да ви видя отново?

Тя се обърна към него и за пръв път го погледна право в лицето. Той срещна погледа ѝ и го задържа. Изминаха няколко секунди.

– Утре, ако искате – най-сетне отвърна тя. – Имаме забава за децата. В училището. По случай Коледа. Свирите ли... – тя раздвижи пръстите си във въздуха, сякаш свиреше на пиано, – на пиано?

– О... разбира се. Малко.

– Добре. Коледни песни.

– Това е горе долу всичко, което мога да свиря. С изключение на „Лунната река“.

– Добре. В единатсет. В училището. – Тя посочи към училищната сграда.

– Ще се опитам да дойда.

– Добре – усмихна се тя. Тя спусна краката си отстриани на джипа и погледна назад към него. – Мерси, лейтенанте.

– До утре, Тереза.

Тя изглежда се учуди, че се обръща така към нея, след това каза:

– До утре... Бенджамин. – Тя се спусна от джипа и тръгна към диспансера в църковния двор.

Тайсън се загледа след нея. Тя погледна назад, усмихна се срамежливо и забързано продължи нататък.

Той си спомни за първия път, когато я бе видял преди месец, по време на първото си пътуване до Уей. Беше отишъл да чуе месата в катедралата Пху Кам с един офицер католик. Там имаше двама и пет монахини, които приемаха заедно причастие, а между тях беше и една изключително красива евро-азиатка, която със стиснати една в друга ръце се връщаше от олтара към пейката си. Офицерът, с който беше отишъл в катедралата, също я забеляза, както и повечето европейци около него, или така поне смяташе Тайсън.

След литургията я видя отново на площада да говори с виетнамско католическо семейство. По настояване на Тайсън, той и офицерът, с когото беше, се приближиха към тях. Тайсън представи себе си и колегата си на френски език.

Дори тогава, помисли си той, не можеше да си представи, че няма да я види отново. И ето, че днес я видя. А сега и двамата съзнаваха, че всяка следваща среща щеше да ги поведе към гибелта им.

Тайсън поседя още известно време в джипа, после забеляза, че

почти се е стъмнило. Вечерният час в Уей беше много късен, от полунощ до пет часа сутринта, но в щаба на контингента военни съветници предпочитаха да приберат хората си на сигурно място в гарнизона още преди да се стъмни. Освен ако не възнамеряваха да преспят някъде другаде, но в този случай трябваше да ги уведомят за адреса на дамата.

Тайсън запали джипа и измина няколко стотин метра, които го дележа от поделението. Постовият му махна да мине през портала от бодлива тел зад високите бетонни стени.

* * *

Тайсън отвори очи и видя светеция часовник на нощната масичка, който показваше три и петнайсет. Градът сега бе по-слабо осветен и той виждаше звездите, грейнали високо горе в небето.

Няколко образа се гълпяха в съзнанието му: Тереза, Керън Харпър, Марси, стената, болницата и Уей. Сякаш миналото надделяваше над настоящето и се опитваше да завземе и бъдещето.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ВТОРА

Бенджамин Тайсън влезе в Саг Харбър по улица Брик Килн. Караше бавно по тесните улички покрай къщите от началото на осемнайсети век, облицовани със светло дърво и сиви камъни.

Пътят с наетия триумф от апартамента в Манхатън му бе отнел близо три часа, и когато стигна до южния край на Лонг Айлънд вече започваше да се здрачава. Нямаше улично осветление и орамчените с дървета улици тънеха в мрак.

Тайсън осъзна, че се намира в част на града, която не познава. Той спря триумфа до тротоара и излезе от него. Въздухът беше влажен и солен, а външните лампи на разположените близо една до друга къщи бяха обгърнати в леко потрепващи мъгливи ореоли светлина.

Тайсън се пресегна и извади от колата една книга. Закопча лекото си яке и тръгна на запад към залязващото слънце. Най-накрая позна една улица, зави по нея и след няколко минути излезе на главната улица. Имаше много хора, които се разхождаха до кея и обратно и влизаха в различни таверни и ресторанти. Терасата на стария хотел „Америкън“ беше пълна с хора, които се поклащаха на дървени люлеещи се столове и посрбъваха от питиетата си, докато стола се накланяше назад, и отпускаха чаши, когато се накланяше напред.

Тайсън прекоси главната улица и свърна по малка алея, която се спускаше надолу към водата. Спомни си къде точно беше видял пощенската кутия, макар то да бе станало отдавна, и я намери – много стара двуетажна вила, облицована с кедрово дърво, кацнала на върха на малък нос, надвесил се над така наречения Малък залив. Дървена ограда заобикаляше къщата и запуснатата ѝ градина. На пощенската кутия все още пишеше Пикард/Уелс. Светеше.

Тайсън отвори портичката и се приближи към постройката по пътека, застлана с мидени черупки. Без да се колебае – Вече нямаше връщане назад – той вдигна бронзовото чукче и удари силно по боядисаната в черно врата. Чу стъпки и вратата се отвори.

– Да, моля?

Тайсън не отговори. Андрю Пикард се взря в посетителя си на слабата светлина на външната лампа. Накрая веждите му се повдигнаха от изненада.

– О!...

Тайсън впери поглед в него и известно време никой не продума. Тайсън си помисли, че Пикард проявява доста голямо хладнокръвие, макар че бе възможно и да е под влиянието на алкохола, който долавяше в дъха му.

Тайсън се загледа във високата издължена фигура на човека, застанал на няколко крачки от него. Беше по дънки и разкопчана тъмносиня риза с навити ръкави, силно почернял, с дълга коса, сякаш изсветляла от солта и слънцето. Тайсън знаеше, че Пикард е от семейство на консерватори, възпитаник на Йейл, бе чувал гласа му по радиото и по телевизията, затова в съзнанието му витаеше представата за велур и дребни сладкиши. Но действителността опроверга предубеденото му мнение и той си спомни, че се е изправил срещу бивш офицер от морската пехота, който според всички данни бе изпълнил достойно дълга си.

– Влезте – покани го Пикард.

Тайсън го последва в стаята, в която се влезаше направо от вратата. От стереоуредбата се носеше песента на Пол Макартни „Хей, Джуд“. Очите на Тайсън свикнаха с полумрака. Видя, че стаята представлява просторно помещение, получено в резултат на събарянето на всички вътрешни стени, от които бяха останали да стърчат само носещите колони. Обикновените боядисани мебели приличаха на купени на старо. На земята имаше три груби плетени черги, а посред лявата стена изпъкваше голяма камина, облицована с кръгли речни камъни. На скарата ѝ гореше малък огън, подхранван с въглища, който затопляше и

изсушаваше влажния морски въздух.

В задната част на обширната стая имаше дълъг плот, отделящ остъклената тераса, в която се помещаваше така наричаната някога лятна кухня. Задните прозорци на кухнята гледаха към залива. Тайсън видя светлините на Бей Пойнт от другата страна на водата и различни светлините на кея пред къщата си. Тъмни сенки се раздвижиха зад плъзгащата се стъклена врата и той почувства как сърцето му започна внезапно силно да бие.

– Дошъл сте, за да ме убие, нали? – попита Пикард.

Тайсън се извърна от прозореца.

– Това никога не ми е минавало през ума.

– Чудесно, тогава какво ще кажете за едно питие?

– Нямам нужда от пиене, но ако вие искате, можете да си налеете.

Пикард не отговори. Погледът му падна върху книгата в ръката на Тайсън.

– Дошъл съм за автограф – Тайсън му протегна книгата.

Пикард я взе и се усмихна.

– „Търсенето“. Една от първите ми книги. Хареса ли ви?

– Не е лоша.

– Литературата е забавно нещо. А действителността понякога разстройва хората. – Пикард сложи книгата на кръглата маса за хранене и я отвори. – Това е библиотечна книга. От библиотеката в Гардън Сити. И връщането ѝ е просрочено. – Той сви рамене. – Имате ли нещо за писане?

Тайсън му подаде химикалка.

Пикард се замисли за момент, после написа: „На Бен Тайсън. Къде са истинските бойци? Толкова време измина. С най-добри пожелания, Андрю Пикард“.

Той подаде отворената страница на Тайсън, който прочете посвещението, после затвори книгата.

– Къде са, наистина – рече и остави книгата отново на масата.

Пикард отиде до стереоуредбата и я изключи. Двамата мъже стояха в мълчание, но Тайсън нямаше чувството, че това ги притеснява – те по-скоро си даваха време да размислят за преживяното и от двамата, и да попълнят онези пропуски в паметта, които щяха да им позволят да се върнат към настоящето.

– И все пак, какво да бъде? – най-сетне попита Пикард.

– Скоч.

Пикард отиде до лятната кухня и сложи лед в две чаши.

– Чисто?

– Със сода.

Той порови в хладилника и извади бутилка „Перие“.

– Светената вода на консерваторите. Става ли?

– Чудесно.

Пикард раздели бутилката „Перие“ между двете чаши.

– Как ме открихте? Адресът ми не фигурира в справочниците.

– По пощенската кутия.

– Вярно. Пощенската кутия. Трябваше да залича името. В последно време се радвам на твърде много внимание. – Той наля в чашите „Къти Сарк“, след това заобиколи плота и подаде на Тайсън питието му, после вдигна чашата си. – За мъжете, на които съдбата отреди да се срещнат лице в лице със смъртта в Уей, включително и за нас.

Той чукна чаша в чашата на Тайсън и двамата пиха.

Очите на Тайсън се разходиха по стаята. Под един от страничните прозорци забеляза писалище, отрупано с хартия и моливи.

– Над какво работите сега?

– Трудно е да се пише Уей – сви рамене Пикард.

– Е, можете да опишете военния съд над Бенджамин Тайсън.

– Не мисля, че идеята е добра. – Пикард сякаш за пръв път се притесни.

Тайсън остави чашата си на края на масата. Погледна към стръмната стълба без парапет покрай дясната стена, която водеше към тавана.

– Сам ли сте? – попита той.

– Да – отговори Пикард, – но всеки момент очаквам да дойдат гости. Петима ловци с пушките си – добави с усмивка той.

Тайсън се направи, че не забелязва остроумието му. Пикард отпи още от питието си, и Тайсън помисли, че вероятно вече малко се беше понапил.

– На няколко пъти исках да ви се обадя – каза Пикард.

– Така ли? всъщност вие ми се обадихте два пъти преди години. Може би трябваше да се срещна с вас тогава.

Пикард кимна.

– Беше ми по-лесно да пиша за вас, защото не ви познавах. Ако се бяхме запознали, ако бяхме пили заедно, може би щях да изхвърля цялата глава в огъня.

– Да, ама щяхте да си останете никому неизвестен писател.

– Но пък много по-щастлив. Виждате ли, аз не съм алчен.

– И аз смятам така.

Пикард замислено отпи от чашата си, после отбеляза:

– Предполагам, че сте прочели цялата книга, и следователно знаете, че аз също загубих там много приятели. И повечето от тях нямаха късмета да умрат по време на бой. Бяха офицери от контингента военни съветници във Виетнам, като мен. Комунистите ги заловиха извън базата, отведоха ги до една канавка и ги застреляха в главите. Или още по-лошо, някои от тях бяха погребани живи. – Пикард се загледа в пода за няколко секунди, после добави: – Някои хора ходят на психиатър. А писателите пишат.

Тайсън кимна.

– И как се чувствате сега, Пикард? Изчезнаха ли ви кошмарите? Какво стана с призраците, които ви преследват?

– Ами... сега мисля за това много повече. – Пикард замислено потърка брадата си. – Отворих погрешната врата... Всичко започна, когато се захванах с проучванията за тази книга и се срещнах с оцелелите от войната. Тогава спомените нахлуха отново... – И на оцелелите не сте направили голяма услуга – отбеляза Тайсън.

Пикард сякаш не го чу. Той продължи да говори:

– Не бях виждал много сражения преди Тет. Тогава видях неща, които не бях особено подготвен да видя. Неща, които почти не бях способен да възприема. Бях живял в Уей близо година и градът почти ме очарова. Беше място, изпълнено със светлина, сред страна, над която се бе спуснал мрак. Но после, след сражението, се разходих сред сивата пепел и овъглените тела, и помня, че си помислих „Няма нищо свято“, и изпитах съжаление към цялата шибана човешка раса. – Пикард прокара пръсти през дългата си коса, после продължи да говори. – И сега понякога сънувам всичко това. Спомняте ли си този израз на военните лекари – „ходещи ранени“? Безобидна фраза, означаваща просто амбулаторните случаи. Но в съня си виждам тези омотани в превръзки същества... наполовина зомби, наполовина мумии,... бродещи из пепелищата с протегнати напред ръце, сякаш те умоляват, някои от тях падаха по пътя, но повечето продължаваха да изплуват от белия дим... – Той погледна към Тайсън. – Наистина беше така.

Тайсън кимна. Пикард се загледа в празното пространство, после продължи:

– Видях малко момченце на около шест години, което вървеше голю по улицата. Гениталиите му бяха откъснати, но то сякаш изглеждаше по-уплашено от парчетата стъкло, забити в ръката му. Не мога да забравя лицето му... Беше напълно безпомощно, от очите му се стичаха

сълзи... – Пикард се взря в Тайсън. – Но вие навярно сте видели и пострашни неща... Искам да кажа в пехотата.

Известно време Тайсън мълча, после каза:

– В пехотата човек не е просто зрител, но често се явява и причината за страданието, както вие така убедително показахте.

Пикард се загледа в пода. Тайсън си пое дълбоко дъх и добави:

– Понякога, когато първо си стрелял, а после си задавал въпроси, може да стане така, че старата мама-сан или малкото бебе-сан вече да не си отговарят, и тогава се чувстваш като най-отвратителното чудовище, което Бог изобщо е създавал. Затова следващия път действаш по-внимателно, и в награда за усилията си получаваш куршум. А приятелите ти се заклеват в паметта ти винаги първо да стрелят. И походът на смъртта продължава, докато всички не влязат в крак и не започнат първо да стрелят и да убиват наред, отваряйки зловещи просеки сред оризищата и овощните градини... – Погледът му се отклони към въглищата, горящи върху скарата в камината. Известно време той наблюдава сините пламъци, след това отново се обърна към Пикард: – Помогна ли на онова малко момче?

– Аз... той... то ме видя... – несвързано отговори Пикард. – Вдигна ръце... сякаш се предаваше, но искаше да покаже, че е лошо порязан... По ръцете и дланите му все още имаше забити парчета стъкло. То каза „*Vac-si, vac-si*“. – За момент Пикард затвори очи, след това продължи: – Искях да му изкрещя „Не ръцете ти, глупако! Топките ти! Топките!“... но то беше само едно малко момче. Пристъпих крачка напред, когато се приближи до мен, после... вдигнах пушката си и извиках: „Махай се! *Di-di*.“ След това се обърнах и избягах. – Пикард си пое дъх. – Не можех да го оставя да се приближи до мен. Просто не можах да се овладеея. – Очите му срещнаха очите на Тайсън.

– Случва се – кимна Тайсън.

– Да... – Пикард довърши уискито си. – Ала някои от другите там се справиха по-добре от мен.

– Него ден.

Пикард бавно отиде обратно до кухнята и си наля още една чаша.

– Точно така. – Той сякаш излизаше от мрачното си настроение и добави: – Някои дни бяха по-добри от другите. Ти си имал лош ден на 15 февруари. А на 29 февруари си оказвал помощ на болни и ранени. По-късно същия ден са те ранили. Така е на война, както обичаха да казват по десет пъти на ден нашите дребни приятели.

Тайсън допи чашата си и я остави на ниската масичка. Осъзна, че

Пикард беше първият човек, минал като него през всичко това, с когото говореше за Виетнам. Независимо от различията в личните им преживявания и субективната оценка за събитията, те и двамата споделяха същата утаила се в дъното на душата им горчилка и страха, че малките бомбички със закъснител всеки момент могат да избухнат.

– Още едно?

– Не.

– Защо не седнеш?.

– Предпочитам да постоя.

Пикард заобиколи кухненския плот и се отпусна в люлеещия се стол до камината. Помълча малко и рече:

– Казах на приятелката ти Харпър, че що се отнася до осведомителите ми, ще дам само безпристрастни показания. Особено за сестра Тереза. Можеш да го кажеш и на адвокатите си.

Тайсън кимна. Почуди се защо Пикард нарече Харпър негова приятелка.

– Не искам да те разпъвам на кръст – добави Пикард.

– Точно това ми харесва в художниците и писателите, Пикард. Те винаги танцуват около купчината с лайната, но никога не стъпват в нея, никога не им се налага да ядат от нея, и Господ ми е свидетел, че дори не им мирише.

Пикард се наведе напред в люлеещия си стол.

– Аз обаче нагазих в нея до ушите.

– Попаднал си в нея случайно. И двайсет години по-късно, когато всичко вече се е отмирисало, си решил да разкажеш на света мимолетните си бойни преживявания.

Известно време Пикард мълчаливо се полюляваше в стола си и само скърцането на подовите дъски нарушаваше тишината в къщата.

– Описал съм само онова, което видях и чух от очевидците... – каза той. – Но понякога си мисля, че изобщо не биваше да пиша тази глава.

– Защо мислиш така?

– Ами... защото няха достатъчно факти. И... понеже могат да ме подведат под отговорност за клевета...

– Не това е причината. Каж ми истината. Защо не биваше да пишеш тази глава?

– Защото – без колебание отвърна Пикард, – не помогнах на малкото момче с откъснатите гениталии и защото не писах за това в книгата си. Защото една нощ, когато комунистите атакуваха поделението за противовъздушна отбрана на виетнамската армия, аз се разтреперах пред

виетнамските войници и един виетнамски полковник ми удари шамар. Но и за това не писах в шибаната си книга. И сега съзнавам, че не можеш да забравиш, преди да си извадил миналото си на бял свят, та всички да го видят. – Той погледна към Тайсън. – Може да съм ти направил услуга, каквато не можах да направя на самия себе си.

– Благодаря ти, приятелю. Ще ти я върна при пръв удобен случай.

Пикард мрачно се усмихна. Тайсън за момент се замисли, после каза:

– Но все пак си писал за своите подвизи. В деня, в който виетнамските войници успели да разкъсат обсадата на комунистите и контраатакували цитаделата. Тогава си бил герой и си изнасял ранените виетнамци на безопасно разстояние под картечен обстрел. Вярно ли е?

– О, да. По две такива дребни човечета наведнъж. А по шибаните им улици се сипеха куршуми и артилерийски снаряди. Кой би могъл да си помисли, че ще го направя? Та те дори не бяха американци. – Пикард кръстоса крака и разбърка питието си. – Ама ако пишеш честно, трябва да пишеш и за случаите, в които си се напикавал от страх. Предполагам, че взводът ти е извършил и подвизи, с които американската армия може да се гордее. Май трябваше да се задълбоча повече върху това.

– Е, Пикард, смятам, че ако ти се отдаде случай да се срещнеш с хората ми на някое заседание на съда при закрити врати например, ще си припомниш някои от нещата, които откри тази вечер.

– Сигурен съм, че няма да ги забравя. Но сега вече надали има полза от това.

Тайсън се загледа в пушека, който се издигаше от цигарата му.

– Не съм дошъл тук, за да те обработвам като свидетел, Пикард – каза той. – Дойдох да разбера дали сме се били в една и съща война. И мисля, че е така. – Тайсън хвърли цигарата си в камината. След това продължи: – Всички си имаме своите тайни и понякога ги споделяме, защото се разбираме взаимно. Но обикновено не казваме тези неща на другите. Защото се срамуваме от някои свои постъпки, а от други се ужасяваме. Но помежду си можем да говорим без да даваме обяснения и да се извиняваме. – Той се приближи към Пикард. – Не казвам, че случилото се при болница „Милосърдие“ не биваше да излиза на бял свят, но и не мисля, че ти си човекът, който трябваше да го разкаже.

– От тебе трябваше да дойде – изправи се Пикард.

– Да – кимна Тайсън. – И сега, след като ти вече наруши неписаното правило на мълчанието, аз имам пълното право да разкажа моята версия за случилото се.

– Но според д-р Бранд вие всички сте се заклели да лъжете. И не става дума за някакво неписано правило, а за кървава клетва. Ако кажеш истината, как ще обясниш на хората си защо го правиш?

– Ще им кажа, че истината ще ги направи свободни.

– А тази истина... Имам предвид онова, което съм написал в книгата си, близо ли е то до истината?

– Ще разбереш това в съда – усмихна се Тайсън.

– Ще ме съдиш ли?

– Напълно възможно. – Тайсън огледа стаята с интереса на бъдещ собственик. – Хубава къща. Под наем ли си или е твоя?

Пикард се засмя.

– Не си от хората, които се занимават с изнудване – каза той след известен размисъл. – А и аз не съм от хората, които се оставят да ги изнудват.

Тайсън погледна преценяващо Пикард, след това рязко смени темата.

– Кой е Уелс?

– Уелс ли? О, да, надписът на пощенската кутия.

Това е една жена, която преди живееше тук. Трябва да залича името.

– Сам ли живееш?

– Понякога. Жените просто идват и си отиват.

– Така ли? Женил ли си се някога?

– Веднъж. Имам дванайсетгодишна дъщеря. Живее с майка си и втория си баща в Калифорния. Липсва ми. Животът... имам предвид животът в добрата стара Америка не е същия, какъвто беше, когато аз бях дете. И ако имаше някое по-малко шибано място, щях да се преместя. Знаеш ли някое по-добро място?

– Опасявам се, че не. Срещаш ли се с тукашните литератори?

– За Бога, не. Те са по-големи боклуци и от мен. – Пикард отново отиде до кухнята. – Още по едно, Тайсън. После, ако искаш, можеш да си вървиш.

Тайсън забеляза, че Пикард започва да залита.

– Едно малко – каза той.

Запали нова цигара и хвърли кибритената клечка в камината. Погледна към Пикард, който ходеше из кухнята. Не го харесваше особено, но същевременно и не успя да изпита неприязън към него. Двамата бяха нещо като членове на едно и също братство и затова трябваше да прояви толерантност. Пикард му беше признал два случая, в които се бе

проявил като пълен страхливец. Може би това беше начин да се извини, или пък опит да се почувства по-добре. Но каквато и да беше истината, Тайсън се чувстваше като човек, получил нежелан дар – като пазител на още една отблъскваща тайна. Дори да бяха приятели, на другата сутрин Пикард щеше да го мрази.

– Бил си близо цяла година в Уей преди Тетската офанзива – отбеляза Тайсън.

– Точно така.

– Познаваше ли града?

– Доста добре. – Пикард заобиколи плота с двете пълни чаши в ръце.

Тайсън взе питието си.

– Ходил ли си някога в едно кафене на улица Тин Там?
„Крокодила“?

Пикард си пийна от уискито.

– Разбира се. Малкият мръсник, който държеше заведението, имаше връзки във всички лагери.

– Бурнар?

– Мисля, че се така се казваше. Защо?

– Понякога се чудя какво ли е станало с него.

– Приятел ли ти беше?

– Не. Срегнах го само веднъж. Посъветва ме да се върна в Америка.

– Трябвало е сам да се вслуша в съвета, който ти е дал.

– Защо?

– Ще ти разкажа какво чух, макар че може и да не е истина. Знаеш какво правеха виетконгците с виетнамците, които подозираха, че имат нещо общо с американците, говоря за бръснари, проститутки, чистачки и тем подобни.

– Чувал съм. Пикард кимна.

– Е, според онова, което чух, мосю Бурнар и персоналът от кафенето му, се озовали в централната болница без ръце.

Известно време двамата мъже запазиха мълчание, след това Тайсън рече:

– Веднъж, когато баща ми разказваше за неговата война, той каза: „Беше война, в която отново бих могъл да се бия.“ – Той погледна към Пикард. – Не мисля, че можем да го кажем за нашата война.

– Не, с нас не беше така – отвърна Пикард. – И смятам, че точно то е същността на пост-стресовия синдром. Въпросът не е в онова, което се

е случило там, защото всички войни са мръсни, а в това, което се случи тук.

Тайсън допи чашата си и я остави на масичката.

– Може и да е така.

– Между другото – изкашля се Пикард, – искам да ти кажа нещо: д-р Бранд желае да те види изправен пред стената за разстрел. Не ме питай откъде го знам, защото той изглежда уравновесен, логичен и обективен човек. Но за Бога, Тайсън, той те обвини в убийство без никакво колебание.

– Не се съмнявам, че го е направил.

Пикард сякаш се канеше да попита защо е така сигурен, но размисли.

Стаята потъна в тишина, нарушавана само от тиктакането на часовника над камината. Тайсън го погледна и каза:

– Трябва да вървя. – Той си закопча якето. Пикард се поколеба, после попита:

– В къщи ли си отиваш? Искам да кажа, в къщата, която си наел тук.

– Може би. Защо? – Тайсън хвърли кратък поглед към Пикард.

– Видях се с нея.

– С кого?

– С Марси. Жена ти. Беше тук.

Тайсън кимна. Естествено, че Марси би дошла да се види с Пикард.

– Много приятна жена.

– Наистина ли?

– Така мисля. Никаква злоба, никаква истерия. Забележителна жена. Искаше да знае дали съм казал истината в книгата си.

Тайсън мълчеше.

– Ала какъв отговор можеш да дадеш на жена, която иска да ѝ разкриеш истината за съпруга ѝ? Казах ѝ, че не съм бил очевидец на случилото се. Че само съм преразказал онова, което съм чул. Типичен отговор на писател, нали, Тайсън? Още един танц около купчината мърсотия. Е, тя не ме измъчва дълго. Каза ми, че вероятно съм направил онова, което съм смятал за правилно.

– Много милосърдно. Сега можеш да спиш по-спокойно, независимо от кошмарите, които те преследват.

Пикард не му отговори направо, а каза:

– Защо обаче тя дойде да попита мен? Защо не е попитала теб? Е, питала те е, разбира се. Но ти не искаш да ѝ отговориш. Не желаш да

го кажеш дори на жената, която споделя леглото ти.

Тайсън тръгна към вратата, после отново се обърна към Пикард.

– Как изглеждаше?

– Марси? Чудесно. Много приятна жена.

– Не, питах за сестра Тереза. Как изглеждаше тя, Пикард?

Пикард го стрелна с поглед, после отговори:

– Чудесно. Беше спокойна...

– Физически. Хубава ли е?

– След победата на комунистите тя е преживяла много тежки времена – отвърна Пикард, като се замисли за момент.

Тайсън кимна. Сега тя трябваше да е на около четирийсет, и то не на американските четирийсет години. Истински четирийсет години.

– Какво ѝ се е случило там?

– Неприятни работи. Затворнически лагери, принудителен труд. Такива неща – Пикард се загледа за момент в Тайсън, после каза: – Тя изобщо не спомена името ти. Говореше за тебе само като за лейтенанта. Но по-късно, след като разговарях с Керън Харпър, се замислих над всичко, което ми каза сестра Тереза, а и сега, след като и ти ме попита за нея, имам чувството, че съм изпуснал нещо...

– Благодаря за почерпката – кимна Тайсън и отвори вратата.

– Забрави си книгата.

– Всъщност тя не ми трябва. Лека нощ.

– Върви си вкъщи, Тайсън. Може би наистина ѝ липсваш.

Тайсън затвори вратата и тръгна надолу по застланата с мидени черупки пътечка.

Вратата зад него се отвори и над градинката пред къщата се разля сноп светлина.

– Какво щеше да направиш, Тайсън? – достигна до него гласът на Пикард през влажния нощен въздух. – Какво щеше да направиш, ако беше на мое място?

– Щях да помогна на малкото момченце – извика през рамо Тайсън.

– Нямам предвид това, щеше ли да включиш тази глава в книгата.

Тайсън знаеше какво има предвид Пикард, но не му отговори, а отвори портичката и излезе. Застана на тротоара и погледна назад към силуета на Пикард, открояващ се на фона на светлината в рамката на вратата в края на пътечката.

– Щях да направя, същото, което си направил и ти, Пикард – каза накрая той. – А ако вместо мен ти беше командир на взвода при болница „Милосърдие“, също нямаше да има никаква разлика.

- Знам. Знам го. Проклет да е Виетнам, лейтенанте.
- Да, лейтенант. Проклет да е.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ТРЕТА

Бен Тайсън изостави тъмната улица и си проправи път през папура направо към водата. Над залива бе паднала мъгла и луната изглеждаше забулена в тънък воал. Въпреки това светлините на отсрещния бряг на около триста метра надалеч се виждаха над леко поклащата се вода. Посред залива се олюляваха и примигваха червените светлини, ограничаващи плавателния път, и една платноходка безшумно, се насочи към проливите. Отливът беше настъпил и откритите подводни тераси бяха обсипани с камъчета, миди и водорасли.

Светлините на Бей Пойнт сякаш го зовяха и го примамваха към тихо плискащите се на плажа вълни. Той ясно си спомни една нощ преди Тетската офанзива, когато стоеше на северния бряг на река Пърфюм и се вираше в хипнотизиращите го светлини на европейския квартал на другия бряг. Сега се чувстваше също така спокоен, както и тогава, засанал близо до ръба на водата – В мир със себе си, омагьосан от разноцветните светлини, отразени върху повърхността ѝ, примамван от ритмичното плискане на вълните. Без да се замисля, Тайсън се съблече по шорти и захвърли дрехите си върху куп изсъхнали водорасли. Навлезе във водата. Започна да плува, първоначално в кръг, а водата охлаждаше и пречистваше горещото му запотено тяло. След това, без да си дава сметка, той заплува през залива към Бей Пойнт. Отливът се усилваше и го отнасяше на изток към външното пристанище, а той компенсираше отклонението като плуваше под ъгъл на северозапад. Вълните бяха поголеми, отколкото изглеждаха от брега, и Тайсън с нежелание се насочи към маркировката на плавателния път и заплува, придържайки се към сигналните му шамандури. Установи, че започва да се изморява.

Вече виждаше къщата си съвсем ясно на по-малко от двеста и петдесет метра разстояние на север. Пое си дълбоко дъх и се насочи натам. Приблизително на половината път към брега почувства, че дясното му коляно започва да го боли, после то се вдърви и кракът му увисна напълно безжизнено във водата. Тайсън тихо изруга и се обърна по гръб. Течението го понесе на изток към моста Норт Хевън.

Водата изглеждаше топла и вълните го поклащаха в успокоителен ритъм. Замъглената луна, увенчана с красивия си ореол, гледаше надолу

към него и той почувства, че е в някаква странна хармония със света.

Смътно осъзна, че се носи по течението под моста Норт Хевън, през протока, и покрай светлините на големия кей, които останаха на няколкостотин метра вляво от него. Премина през плавателния канал в каменния вълнолом и се озова в откритите води на пристанището. Опитта се да раздвижи левия си крак, но откри, че коляното му се е схванало напълно.

– По дяволите! – Беше се случвало и преди и щеше да мине, ако го оставеше да си почине.

След известно време, което му се стори твърде дълго, той почувства, че силата на отлива намалява. Малко по-късно Тайсън усети, че посоката, в която го отнасяше океанът, се е променила поради бриза, идващ откъм остров Шелтър на север от него. Опитта се да си представи картата на крайбрежието около Саг Харбър и заключи, че ако вятърът продължи да духа предимно от север, а приливът започне да приижда, ще го отнесе чак до дискотеката на големия кей. Както беше по долни гащи. Засмя се и изруга едновременно. Опитта се да сгъне коляното си, но то изглеждаше още по-сковано.

След известно време Тайсън забеляза, че вятърът се усилва и над него започват да се появяват все още малки, но заплашителни бели гребени. Още по-лошото бе, че вятърът се бе обърнал и сега духаше от юг и от запад, като го отдалечаваше от Саг Харбър и го отнасяше към открития океан. Водата, която му се бе сторила толкова топла, сега бързо изстудяваше, полъхът на вятъра също беше доста хладен. Откри, че трудно си поема дъх, което намаляваше шансовете му да остане да плава по гръб. – Лошо.

Той изправи тялото си във водата и заплува с ръцете и подвижния си крак. Огледа хоризонта за някой кораб или лодка, но кръгозорът му бе крайно ограничен от развълнуваното море, в което се появяваха първите, все още малобройни вълни, и за пръв път почувства страх.

Тайсън се издигна на върха на една голяма вълна и бързо се огледа. Навсякъде на хоризонта се виждаха светлините на кораби и лодки, но нито един от плавателните съдове не беше достатъчно близко, за да го чуе. Светлините на Саг Харбър проблясваха съблезнително на около половин километър на юго-запад, но със същия успех можеха да бъдат и на забулената луна. Приливът беше твърде слаб, за да го приближи обратно към брега, и надиганият се от югозапад вятър всъщност определяше посоката, в която го отнасяше водата. Тайсън видя фара на Седар Пойнт на североизток, зад който се намираше заливът Гардинърс,

накъдето се насочваше той, а зад него се простираше Атлантическия океан, със следваща спирка Франция.

Вълната се спусна надолу и Тайсън попадна в дупка. Той се опита да се дистанцира от проблема и да погледне на него обективно, както бе правил и по време на сражение. А плаващите в залива кораби и яхти трябваше да минат дяволски близо до него, за да го забележат в нощта при тези вълни. Ако определяше правилно посоката, в която го отнасяха вятърът и приливът, нямаше особено голяма вероятност да го изхвърлят някъде на брега. Но дори ако това случеше, надали щеше да бъде пясъчен плаж, защото по-голямата част от крайбрежието наоколо се състоеше от отвесни скали, обрасли с гори. И така, това бяха лошите новини, ако не се броят акулите, но за тях той изобщо не искаше да мисли. Добрата новина бе, че изобщо можеше да мисли.

Напълно според очакванията му, вълните започнаха да се извисяват и вече не можеше да плава по гръб. Опита се да улавя вълните и да се задържа на върха им, след което да се спуска надолу в междината, преди вълната да се извиси напълно и да се разбие, след което да издебва следващата преди да е стигнала до него, така че да може да се издигне отново на гребена на надигашата се вълна и да се хлъзне в следващата междина. Дължината на вълните и интервалът между разбиването им бяха още достатъчно големи, за да прави всичко това, а и височината им още не надвишаваше метър – метър и половина. Но изглежда положението се влошаваше.

Стори му се, че от гребена на една вълна забелязва светлините на преминаващ наблизко кораб. Но морето вече беше твърде бурно, за да си хаби силите да вика. А и кръгозорът и зрителното му поле бяха ограничени до заобикалящите го стени от черна вода и бяла пяна. Той почувства гадене в стомаха от миризмата и вкуса на океана и повърна известно количество солена вода.

Сега вече се бореше за живота си. Изведнъж осъзна, че ако не успееше да оцелее, щяха да решат, че се е самоубил.

– Не. Не!

Представи си къщата си в Бей Пойнт, с осветения пристан в далечината и му се стори, че се приближава до нея. Марси и Дейвид спокойно вечеряха около кръглата маса от червено дърво в столовата. Между тях гореше свещ, той видя лицата им на премигващата светлина и долови тихия шепот на радиото, което свиреше песен на Уили Нелсън.

* * *

Както се бе опасявал, колкото по-високи ставаха вълните, толкова повече се скъсяваше дължината им и интервала между разбиването на гребените им. Междините бяха по-кратки, по-малко от три метра от гърба на една вълна до приближаващата се стена на следващата. Гребенът на висока два метра и половина вълна закри небето над него подобно на спускащ се балдахин и се разби, като го оглуши и ослепи с пяната си.

Докато се бореше да излезе на повърхността за глътка въздух, Тайсън осъзна, че няма да издържи дълго така. Още една-две такива вълни сякаш да го довършат.

Той се съсредоточи върху вдървеното си коляно, напрягайки се да го накара да откликне, да се раздвижи и да заработи отново. Докато беше още млад, преди Виетнам и Пурпурното сърце, беше плувал и в побурни води, далече навътре в коварния Атлантически океан, откъдето изобщо не можеше да види брега. Това е само едно проклето пристанище. Бенджамин Тайсън няма да се остави да се удави в пристанищни води при умерено бурно море и посред лято. Не. „ПО ДЯВОЛИТЕ ВИЕТНАМ! ПО ДЯВОЛИТЕ ВИЕТНАМ! ПО ДЯВОЛИТЕ ВИЕТНАМ!“ Вика, докато думите станаха нечленоразделни дори за самия него. „По дяволите, по дяволите, по дяволите...!“

* * *

Той се загледа очарован в ярката светлина и в невероятно чистите ръце. Белите чаршафи създаваха усещане за хлад около голото му тяло, а кръжащите около него сестри бяха много грижовни. Тайсън си помисли, че кораба на медицинските служби на американската армия бе просто междинна спирка между смъртта и живота – спасителен кораб, който събира отломките и останките от опустошените брегове.

Отиваш си вкъщи, войниче.

Коляното ти се оправя напълно.

О, сестрите в Летърман определено ще го харесат.

Ето личните ви вещи, лейтенанте.

Няма да останете сакат.

Доста гадости си видял, нали, шампионе?

Бен, довечера дават филм в заседателната зала. Искате ли да те закарам?

Тази война е мръсна. Мръсна.

Капитан Уилс и лейтенант Меркадо са преместени в друго отделение. Добре са. Не, не можете да ги видите.

Няма нужда от консултации с психиатър. Този изглежда напълно с

всичкия си.

Бригадният командир дойде на борда да ви закачи медали на болничните пижами. Някои се преструват на заспали и той ги оставя на чаршафите. Изборът е ваш.

Утре отлитате за Да Нанг. Искат да присъствате на специална тържествена церемония в Уей следващата седмица.

Не знам къде държат телата, лейтенанте. Какво значение има това?

Ще можете да тичате, плувате, да играете тенис и дори да се катерите по планините.

Няма да се връщате на бойното поле.

Късмет, Тайсън.

Довиждане, Бен.

След месец коляното ви ще бъде като ново. Плуването му се отразява добре.

* * *

Белият спасителен пояс лежеше на около три метра вляво от него, после се отмести надалече върху една издигаща се вълна и изчезна. Появи се отново и се стрелна над разбушувалия се океан право към него, сякаш го направляваше някакво дистанционно устройство.

Тайсън го сграбчи здраво с двете си ръце, гмурна се под него и се промуши в дупката. Спасителното въже се опъна и изскочи над водата. Тайсън проследи мокрото въже с очите си и за пръв път забеляза осветеното корабче на петнайсетина метра от него. Корабчето представляваше моторна лодка с кабина, дълга дванайсетина метра, с подвижен мостик. Тайсън се мятеше в разпенената дияря, оставяна от корабчето, а когато се приближи повече, усети и биенето на витлата. Докато го притегляха към яхтата, той успя да прочете името на лодката, изписано на белия ѝ борд: „Транкилити 2“. След това всичко потъгна в мрак.

* * *

Тайсън отвори очи. Почувства, че е загърнат в някаква дреха. Опитва се да се изправи, но не можа. Някакъв мъж коленичи до него.

– Аз съм Дик Кеплър. – Той отметна частта от халата, закриваща дясното коляно на Тайсън. – Бойна рана, а?

Тайсън го погледна.

– Те веднага се познават по малките червени точици, където парченца и отломки от снарядите са се забили в кожата от силата на

експлозията. При футболна травма няма такова нещо. Виждал съм такива белези и преди. Това ли ви създаваше проблеми? – попита Дик Кеплър.

Тайсън си рече, че мъжът вероятно е лекар.

– Просто се уморих – отговори той. – Кракът ми се схвана.

– Възможно е. След седмица ще сте отново на терена.

– Без бойни задачи.

– Добре – разсмя се лекарят. – Нека ви помогна да се изправите.

Тайсън се хвана за ръката му и стана. Една жена, която се представи с името Алис, му подаде двуметрова кука за вадене на риба и той се подпря на нея. Попита дали могат да го закарат до Бей Пойнт, и след петнайсет минути те вече се приближаваха към полуострова. Тайсън огледа близкия бряг и посочи:

– Там.

Кеплър намали скоростта и зави надясно, насочвайки се към дългия кей. Тайсън усети как килът на няколко пъти одра дъното, преди лодката да спре до кея. Алис метна въжето на един от пилерсите и всички си стиснаха ръце за довиждане.

– Ако изчакате малко – каза Тайсън, – ще ви върна куката и халата.

– Запазете ги за спомен – отвърна д-р Кеплър. – Имате ли нужда от помощ да се изкачите по скалите?

– Не, само да стъпя на брега.

Кеплър скочи на кея, хвана го за ръката и му помогна да слезе от лодката.

– Още веднъж много ви благодаря. Те се сбогуваха.

Тайсън стоеше на разнебитения кей и гледаше как „Транкилити“ се отдалечава по канала. Те му помахаха и той също им махна с ръка, после се опря на рибарската кука и се обърна с лице към брега.

Той се изкачи заднешком нагоре по скалите и стигна до поляната над тях. Изправи се и погледна към къщата на стотина метра от него. Верандата беше осветена и някой лежеше на шезлонга. Прекоси поляната, използвайки рибарската кука като бастун. Когато се приближи повече, видя през парапета на верандата, че в шезлонга лежаха всъщност двама души, обърнати с лице един към друг, и се галеха. Жената беше с гръб към него и той забеляза, че тениската ѝ е вдигната до раменете. Тайсън се изкашля и пристъпи още няколко крачки напред.

Мъжът, който лежеше на шезлонга, скочи на крака, оправи панталона си и бързо пристъпи към парапета.

– Кой е?

– Здравей, Дейвид.

– Татко! Татко!

Дейвид прескочи парапета, приземи се на ливадата и замръзна на място.

– Какво е станало?

– Къде?

– Какво... защо?... – Дейвид се смути.

Тайсън видя, че момичето вече се е оправило и стои до парапета на верандата. Предполагаше, че изглежда доста странно, както бе загърнат в белия си халат, бос, с разчорлена коса и опрян на рибарската кука.

– Бяхме излезли на разходка с яхта с едни приятели. Скочих да попувам, схванах се и те ме докараха дотук. Запознай ме с приятелката си.

– А... да. – Дейвид хвърли поглед назад през рамото си, след това отново погледна към баща си, и после момичето. – Да. Това е баща ми, а това:

– Мелинда.

– Здравей, аз съм бащата – каза Тайсън.

– Много ми е приятно – усмихна се Мелинда. Тайсън тръгна към стълбите и Дейвид го хвана под ръка.

– Сигурен ли си, че си добре?

– Просто едно много неприятно схващане. – Той се изкачи на верандата и седна в един сгъваем стол. – Къде е майка ти?

– Излезе. Ще се върне в десет. Тайсън кимна.

– Тук ли ще останеш... – попита Дейвид, поглеждайки набързо към Мелинда.

– Предполагам, че да. – Тайсън се прозя. – Нали живея тук. Какво ще кажеш да ми донесеш нещо ободряващо. Веднага.

– Разбира се. – Дейвид се втурна вътре в къщата. Известно време Тайсън и Мелинда се наблюдаваха. Тайсън прецени, че тя е няколко години по-голяма от Дейвид. Леко закръглена, но привлекателна, със златистокафяв загар.

– Тук ли живеете?

– Само през лятото. Иначе сме от Манхатън.

– Къде сте отседнали?

– Малко по-надолу на същата улица. Къщата със сивите камъни.

– Това ограничава избора само до двайсетина такива.

– Има зелени капаци разсмя се тя. – фамилното ми име е Джордан.

Баща ми идва при нас за уикенда. Майка ми днес вечеря с госпожа Тайсън.

Тайсън кимна. Получи отговор на въпроса, който не искаше да зададе на Дейвид, а същевременно установи, че партизанското им име Андерсън вече не важеше. Реши, че това всъщност няма значение.

– А вие с Дейвид се наглеждате взаимно, така ли? Мелинда се усмихна с точно толкова смущение, колкото да покаже, че знае, че трябва да е притеснена, но всъщност не беше. Тайсън си спомни за лятото, когато баща му го беше намерил в един покрит с брезент скиф, изтеглен на плажа. Поклащашата се върху пясъка лодка вероятно бе изглеждала доста подозрително, даже призрачно. Тайсън се усмихна.

– Какаов ликьор. Става ли? – Дейвид се беше върнал с полупълно шише в ръцете.

Не ставаше, но Тайсън го увери, че е добре.

– Извинявайте, че ви се натрапих в такъв момент. Дейвид и Мелинда се опитаха да му възразят, въпреки че Тайсън бе сигурен, че са разочаровани. Той отпи от ликьора. Почувства странно парене в гърлото и в стомаха и помисли, че ще повърне. Остави чашата на страничната облегалка на стола и пое дълбоко дъх.

– Не изглеждаш много добре – отбеляза Дейвид.

– Просто съм уморен. Не съм болен или нещо такова. Отивам горе да взема душ и да измия солта от себе си – добави той. – След това ще поспя. – Стана, опирайки се на облегалките на стола и сграбчи дръжката на рибарската кука с дясната си ръка. – Не, нямам нужда от помощ. Просто отвори вратата. Мелинда дръпна плъзгащата се врата и Тайсън влезна в дневната.

– Дейвид – извика той след себе си, – уговорил съм рибарска лодка за утре. Ще се срещнем долу в пет часа сутринта.

– Дадено, сър.

Тайсън се изкачи по стълбите както се бе изкатерил и по скалите, с гърба напред, след което изпълзя до голямата спалня. Остави рибарската кука на стъпалото пред леглото, качи се на него и се изтегна. Проза се.

– Душ.

Проза се отново. Вечерта бе придобила нереално измерение: стария град, мъглата, Пикард, залива, „Транкилити“ и екипажът ѝ, изкачването до къщата му, и накрая Дейвид, погълнат от сериозен флирт. Малкият Дейвид. Времето лети. Той затвори очи и последната мисъл, която мина през съзнанието му бе, че не биваше да е тук. Знаеше, че в този момент би трябвало да се намира на дъното на океана.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА

– Миришеш на риба.

– И се чувствам като риба. Като умряла скумрия.

– Каюо е станало?

Тайсън се прозя и разтърка очи. Лицето на Марси, надвесена над него, придоби по-ясни очертания. Тя седеше на ръба на леглото, близо до него. Забеляза, че рибарската кука все още се търкаля в краката му. Прозорецът беше отворен и бризът поклящаше пердетата. Нощните лампи бяха запалени и изпълваха стаята с мека светлина.

– Чия е тази дреха?

– На Дик.

– Прилича ми на женска.

– Тогава трябва да е на Алис.

– Коя е Алис?

– Жената на Дик. – Тайсън се надигна и седна, облягайки се на таблата на леглото. – Хората от лодката. Дейвид нищо ли не ти е казал?

– Каза ми. Но защо си плавал в залива с тези хора, и то по гол задник? – Тя разтвори халата и разкри голите му слабини.

– В началото не бях така. – Той загърна дрехата си. – Няма ли да ми кажеш здравей?

– Здравей. Откъде познаваш тези хора? – попита тя.

– Срегнах ги, докато плувах. Взеха ме на борда.

– Разбирам. – Тя погледна към голото му коляно. – Как е?

– Добре. Киснах го в солената вода.

– Много смешно. Можеш ли да го движиш? Той се опита да сгъне крака си.

– Още не.

Тайсън погледна към жена си. Обичайно матовата ѝ кожа сега бе почти напълно черна, а очите и зъбите ѝ рязко изпъкваха на фона на тъмния загар. Облечена беше с бял гашеризон, дълбоко изрязан отпред, който откриваше извивката на почернялата ѝ гръд. А когато се надвеси над него, забеляза, че е без сутиен и видя бялата ѝ плът няколко милиметра над зърната. Тя го погледна.

– На гости ли си ни дошъл, или ще останеш?

– Утре отивам на лов за акули – отговори той. – Реших, че мога да преспя тук.

– Мисля, че тази морска разходка ти е била достатъчна – усмихна

се тя невесело.

– Утре ще видим в зависимост от това как е коляното ми.

– Как стигна дотук? – попита тя. – До Саг Харбър.

– Наех кола.

– Къде е колата?

– От другата страна на залива.

– Къде са ти дрехите?

– В джоба ми. Спри този разпит. Утре сутринта ще ти поискам назаем волвото и малко пари. В замяна ще донеса прясно рибено филе.

Тя сякаш се замисли за момент, после меко попита:

– Нали не си се опитал да... разбираш какво искам да кажа?

Тайсън понечи да каже не, после размисли:

– Не знам... Мисля, че просто исках да поплувам. Всъщност плувах насам.

Тя кимна колебливо.

– Стигнах толкова надалеч, колкото човек може да стигне и все пак да се върне обратно – каза той. – И погледа, който хвърлих към онези брегове, напълно задоволи любопитството ми. Не искам да ходя там. Поне засега.

– Надявам се да е така. – Марси стана и отиде до френския прозорец, който водеше към балкона. Погледна надолу към залива и попита: – Как се справяш там, в големия град?

– Добре. Пол Стайн има хубав апартамент. Ходила си там веднъж преди да се разведе. Малко съм самотен – добави той. – А ти как си?

– Добре. Много мои познати също са тук. По някакво съвпадение, Пол мина насам и излязохме на вечеря. Искаше да ми каже, че не се опитва да подпомогне разделянето ни, като ти е предоставил апартамента си.

– Колко мило от негова страна.

Тя се обърна с гръб към прозореца и го погледна.

– Джим, шефът ми, също идва. Ходихме да плуваме. А Фил Слоун ми беше на гости в края на миналата седмица.

– Изглежда, че тази къща е станала на хотел.

Мислех, че се крием.

– Аз не се крия. – Тя пристъпи по-близо до него. – Това е глупаво и недостойно. Пък и е напълно безсмислено. Хората, които живееха в съседната къща, знаеха коя съм още като пристигнах.

Тайсън не отговори.

– Какво правиш ти? – попита тя с безизразен глас.

– Нищо особено – сви рамене Тайсън. – Чета, спортувам, много се разхождам. Досега не съм бил безработен. Какво би трябвало да правя?

– Пазиш ли се?

Той се усмихна. Марси се намръщи в отговор, изобразявайки полунасмешлива, полураздразнена гримаса.

– Не ми харесва, когато не мога да те държа под око, Тайсън.

Той не отговори, но се почувства малко по-добре.

– А ти пазиш ли се? – попита той в разрез с първоначално избраното поведение.

Тя сви рамене. Той изчака. Марси се приближи към него.

– Джим дойде с жена си – рече тя. – Фил също. Пол Стайн дойде с приятелката си, а двамата, които живеят в съседната къща, са женени – един за друг Господи, истината е, че всички мъже са заети – или са хомосексуалисти и ненормални, или твърде млади, твърди стари, или пък имат сексуални отклонения.

– Не изключвай тези със сексуалните отклонения.

– Както и да е, още не съм свободна. Поне засега – каза Марси, гледайки го твърдо в очите.

Тайсън седна още по-изправено.

– По-добре ще е, ако свикнеш да ме няма... – каза той. – Искам да кажа, че проблемите, които имахме в последно време, крият опасността да ми се наложи да бъда под... някакъв арест за известно време... Така че е по-добре да свикнеш да...

– Искам те тук именно затова. Искам да си със семейството си, докато всичко свърши.

Тайсън не отговори. Марси пое дълбоко дъх и продължи:

– Видж какво, Бен, разбирам защо си тръгна. Жена ти се превърна в неудобна пречка, разговорите в съблекалнята са станали цинични, и хората са започнали да ти се присмиват зад гърба. И ти направи онова, което би направил всеки себелюбив мъж. Каза: „Ето, приятели, вижте, изоставих уличницата.“ Не е ли така?

– Казах ти, че твоето минало си е твоя работа – неуверено изрече той. – Но с моето минало не е същото. Напуснах, за да спестя на теб неудобството да бъдеш моя жена.

– Глупости. – Тя се наведе към него, все така застанала на ръба на леглото. – Какво чувстваш към мен? Дълбоко в сърцето си?

– Обичам те.

– Тогава по дяволите целия свят и най-вече миналото! Хайде да се махнем оттук.

Тайсън поклати глава.

– Получих заповед да се явя във форт Хамилтън вдругиден.

– Не го прави. В теб ли е още паспортът ти?

– Да...

– Тогава махай се, за Бога. Докато още можеш. Аз ще приключа сметките ни тук. Упълномощи Фил да те представлява като твой адвокат. Можем да вземем доста пари за къщата. Ние с Дейвид ще дойдем при теб след няколко месеца.

– И къде предлагаш да отида?

– Какво значение има. Някъде, където ще ни оставят на мира.

– Аз съм американец и това е моята страна.

– Последното убежище на патриота е онова място, откъдето не могат да го екстрадират обратно – изсумтя презрително тя.

Тайсън мрачно се усмихна. Той се взря в Марси и след известно време погледите им се срещнаха.

– Да се боря, или да бягам? – каза той. – Това е въпросът. Май предпочитам да се боря.

– Нека те попитам нещо. – Тя седна отново на края на леглото. – Ако аз бях човекът, когото очакваше затвор, щеше ли да обмисляш възможността да напуснеш страната заедно с мен?

– Да.

– Добре, аз искам да дойда с теб. Ти не ме насилваш, аз ти го предлагам. Никога няма да те упрекна за това.

– Сега е лесно да се каже.

– Бен, защо искаш да останеш?

– Защото съм оптимист. Мисля, че мога да спечеля.

– Веднъж ми каза – беше в деня, когато всичко това започна че тази игра ще се води от военните, според техните правила. Беше много проницателен. Не забравяй, че сам го каза.

– Трябва да ти призная, че сега като гледам военното правораздаване и си припомням нещата, започнах да го уважавам повече.

– Знаеш ли какво си мисля? Според мен, военните вече са изпратили писмо до началника на затвора в Либънуърт с указания за условията, при които искат да излежаваш присъдата си.

– Е, ако това се случи – изкашля се Тайсън, – след като изляза, поне ще съм изплатил дълга си към обществото. И ще мога да доживея нормално живота си.

– За кое общество говориш? За обществото, което не дава пукната пара за онова, което си извършил или не си извършил в някаква

затънтена страна, преди цели две десетилетия? Половината от нацията изобщо не се интересува дали си виновен или невинен, а другата половина е във възторг от факта, че си видял сметката на стотина жълти само за един ден.

– Не! Това за което говориш, не е моята страна. Тя го погледна с любопитство, после му отговори:

– Опасявам се, че е. И страната иска главата на нещастния Пикард, а не твоята.

– Глупости.

– Така ли? Ти просто не знаеш какво става.

– Говориш като мен по времето, когато просто бях един от мълчаливото болшинство преди двайсет години.

– Очите ми започват да се отварят. Всъщност преди около седмица ми се случи нещо доста интересно. Бях в хотел „Америкън“ с Глория Джордан, майката на Мелинда. Мястото доста се различава от любимите ти кръчми, където работниците се развличат след края на работния ден. И бирата не струва четири долара. Там ходят хора от деловите кръгове и местния елит. И за какво мислиш говореха в бара?

– За възхода или упадък на бродуейските сцени.

– Не, сър. Говореха за теб.

– Сериозно?

– И всеобщото мнение бе „Виновен, но кой го интересува всичко това“? Или „Виновен, но с редица смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства“. А няколко души подхвърлиха, че може и да си невинен, защото си извършил всичко под въздействието на временно умопомрачение.

– Изобщо не е временно. Все още съм женен за теб.

– Един господин даже предложи да ти дадат медал, въпреки че не можа да посочи кой би бил най-подходящ за целта.

– Вече получих виетнамския кръст за храброст за това сражение. Да не пресилваме нещата.

– Една дама пък изказа сериозни съмнения, че такъв хубав мъж като тебе е могъл да извърши подобно нещо.

– Взе ли името и телефонния и номер?

– Тайсън, въпросът е, че обществото – ако може да се вярва на тази извадка – е на мнение, че към теб се отнасят несправедливо, независимо дали ти и войниците ти сте убили стотина мъже, жени и деца. Всички смятат, че Пикард е мръсник.

– Горкият Пикард. А ти какво правеше в бара?

– Напивах се.

– Би трябвало да кажеш „Търсех си кучето“. Всъщност ти в чия полза гласува?

– Съблазняваше ме възможността да изнеса обичайната си лекция за незаличимите поражения, оставени от войната във Виетнам, но си спомних, че не мога да свидетелствам срещу съпруга си. Затова хванах Глория за ръката и се измъкнахме от бара.

– Преди да те познаят и да те понесат на ръце по главната улица, нали?

– Беше много неловко положение. Заради Глория. – Тя замислено почеса брадичката си и каза: – Но що се отнася до общественото мнение, то няма толкова да те оправдае, колкото ще осъди Пикард. Демокрацията стига дотук.

– Вероятно си права.

Марси погледна към мъжа си, после добави:

– Казаха ми, че ФБР наблюдава къщата на Пикард, за да го пазят. Знаеше ли го?

– Не. Откъде бих могъл да знам? – Но осъзна, че трябваше да го е разбрал. Трябваше да се досети, че самообладанието, с което Пикард го покани вътре в къщата, е подплатено със силен гръб. Интересно. Непрестанно трябваше да си напомня, че не ставаше дума за личен, а за национален въпрос, че в драмата участваха скрити играчи и хора като Чет Браун, които излизаха на сцената само за момент, след което отново се оттегляха зад кулисите, и че те бяха легион. – А нас наблюдават ли ни? – попита накрая той.

– И да ни наблюдават, определено няма да е за да ни защитят от някоя разярена тълпа, поискала да ни линчува – сви рамене тя. – Никой не ни тормози, ако не броим медиите, и никой не ни е заплашвал. Какво ли говори това за страната ти?

– Говори ми, че съм невинен до доказване на противното.

– Но Пикард е виновен. Виновен е, защото е опетнил името на герой от войната. Ти, приятелю, както и бившия ти шеф Уестморланд, сте недосегаеми като свещена крава. Вие сте се сражавали за отечеството си, ранени сте по време на сражение, а сега ви преследват неблагоприятната армия и пристрастната преса. Поне така го чувстват хората. А истината, както и двамата знаем, е че всъщност правителството си върши работата, независимо от непопулярността на действията, които се налага да предприеме. Пресата може да бъде обвинена само в това, че се грижи правителството да не загуби опората си.

– А ти на коя страна си? – попита Тайсън.

– На твоя, по дяволите! – Тя се замисли за момент, после каза меко: – Истинска възможност да проверим дали наистина стоим зад убежденията си имаме само тогава, когато трябва да определим отношението си към нещо, от което сме лично заинтересувани. Ако просто четях за твоя случай във вестниците, навярно щях да искам да те подведа под отговорност и да те осъдят. Но ти си мой съпруг и аз те обичам. Затова ти казвам, че трябва да бягаш, да се скриеш от правосъдието, защото се страхувам, че може да си виновен... – Тя се извърна с гръб към него и Тайсън разбра, че е на ръба да се разплаче.

Той изчака малко, после каза:

– Не мога никак да си представя, че Марси Тайсън може да стане съучастник и да помага на един военен престъпник. Но имаш право – ако заподозреният престъпник е мъжът, когото обичаш, трябва да избираш. Е, добре, госпожо, страшно съм поласкан. Но няма да бягам. В продължение на близо две десетилетия непрекъснато бягах, преследван от стотина окървавени призрака. И те щяха да ме измъчват до деня на смъртта ми. Това беше наказанието ми тук, на земята. Не знам какво са ми приготвили за момента, когато окончателно ще се присъединя към тях, но се уповавам на Бога, че ще бъдат милостиви към мен, когато се срещнем.

– Спри. Стига вече.

– Е, не мога да направя много, но най-малкото мога да се изправа срещу несъвършената система на правосъдие, която сме създали. Както казах, аз вече си изтърпях земното наказание и каквото и да ми направи армията, ще бъде просто без значение.

– За теб, да. Но не и за мен. – Тя овладя гласа си и студено му съобщи: – Аз няма да те чакам.

Тайсън усети леко присвиване в стомаха, но откликна шеговито:

– Ето, това вече е моето момиче.

– Нямам намерение да чакам един луд – добави Марси.

Той не каза нищо. Марси замислено сведе глава.

– Ти каза бори се или бягай – рече тя. – Но има хора, които не правят нито едното, нито другото. Просто чакат държавните служители да почукат на вратата им посред нощ...

– О, моля те, спести ми тези кошмари в стил Кафка. Имам си достатъчно мои кошмари. Все пак живеем в Америка. Тук единствените хора, които могат да почукат на вратата ти посреднощ, са пияниците. И аз не сея и не чакам съдбата си като някой парализиран от страх заек. Боря

се.

– Може и да се бориш в съзнанието си. Но никой друг не забелязва това. Фил Слоун...

– Прати го по дяволите.

Тя се отдръпна от него, после попита:

– Какво ти вдъхва такъв оптимизъм? Да не би майор Харпър да ти е казала нещо?

Това споменаване на името на Харпър го свари неподготвен, въпреки че трябваше да го очаква.

– Не – отвърна той. – Но имам някакво предчувствие. Струва ми се, че обвинението на армията срещу мен не е добре обосновано. Има вероятност Харпър да препоръча да не ми предявяват обвинение.

– Така ли мислиш? – Марси стана, приближи се до гардероба и отвори най-горното чекмедже. Тя отмести бельото встрани и извади отдолу един вестник. – Не исках да лежи някъде така, че Дейвид да го види. – Тя му подаде брой на „Америкън инвестигейтър“. – Виждал ли си това?

– В супермаркета ги бяха свършили. Така че си купих обикновена тоалетна хартия.

Тя разгърна вестника на коленете му.

– Знам, че изданието е долнопробно, но всичко това изглежда постепенно си пробива път и към по-сериозната преса. Нещо повече, и други вестници започват да се ровят по-надълбоко, за да стигнат до някое зрънце истина.

Тайсън погледна към вътрешната страница, на която Марси бе разгърнала вестника. Статията бе озаглавена: „Пукнатина в семейство Тайсън?“. А подзаглавието гласеше: „Причината не е в майор Керън Харпър, твърдят приятелите“. Много остроумно, помисли си Тайсън.

Той се взря в портретната снимка, на която бяха двамата с Марси, облечени официално с относително глупави усмивки, изобразени на лицата им. Тайсън се сети, че снимката беше направена на благотворителния бал в местната болница. Имаше и снимка на Керън в униформа, вероятно от личното ѝ досие в картотеката на армията.

– Да ти наля ли нещо? – попита Марси.

– Чаша студена вода? – отвърна Тайсън. Марси излезе. Той прегледа статията. Прочете няколко реда наслуки: „Марси се е настанила да живее в луксозния квартал Ист Енд на Лонг Айлънд, докато Бен пребивава в ергенско жилище в модния източен Манхатън. Приятелите им твърдят, те не са се разделили официално, а просто живеят отделно“.

Той прочете друг ред малко по-надолу: „видели са го да пие с нея в коктейл бара на скъпия хотел «Четири сезона» във Вашингтон. Представител на хотелската администрация не потвърди информацията, че Тайсън е бил регистриран в хотела, но служителите на хотела казаха, че е бил техен гост. Не знаем кой е платил сметката за стаята на Тайсън и за коктейлите с майор Керън Харпър, но се надяваме, че това не е било на гърба на данъкоплатеца“.

– Аз също – каза Тайсън на глас. – Доста дързост имат хората, които излагат на показ себе си и парите си в скъпите коктейл барове. – Той прочете още малко и долови между редовете, че „Америкън Инвестигейтър“ се интересува значително повече от възможната любовна интрига между него и Керън Харпър, отколкото от парите на американския данъкоплатец. Тайсън захвърли вестника, отвори чекмеджето на нощното шкафче и намери кутията цигари, която беше оставил там. Запали си една с картонена кибритена клечка.

Марси влезе в стаята с поднос в ръце, върху който носеше чаша ледено студена вода и чаша бяло вино. Подаде му водата и каза:

– Ще те закарам до болницата в Саутхемптън.

– Защо? Искаш да ме кастрират?

– Това също не е лоша идея. – Тя вдигна вестника и го прибра обратно в чекмеджето. После отпи от виното. – Интересна статия.

Тайсън сви рамене.

– Не знаех, че разследванията по обвинение в убийство се провеждат в коктейл барове – добави Марси.

– По-добре е от затворническа килия отговори Тайсън.

– Предполагам, че се опитваш да я замаеш с приказките си – каза Марси. – Използваш чара си.

Тайсън знаеше, че в думите ѝ няма нито упрек, нито сарказъм, Марси просто обсъждаше едно възможно обяснение за интереса му към Керън Харпър.

– Ще ти кажа нещо, което няма да прочетеш нито в жълтата преса, нито където и да е другаде, и то е следното: дори да можеш да разклатя или обезсиля обвинението на правителството, като компрометирам тази жена, нямаше да го направя – рече той. – Няма да го направя нито на нея, нито на теб, нито на себе си.

Марси кимна, после се усмихна:

– Но все пак в статията се намеква за нещо нечистооплътно. Ще откриеш същите намеци и във „Вашингтон Пост“, макар и в по-мека форма. Както и да е, ако искаш да се пробваш този път, давам ти условното

си съгласие.

– В какъв смисъл условно?

– В зависимост от резултата. Тайсън изпи почти цялата чаша вода.

– Хубава ли е? – попита Марси с внимателно премерен неутрален глас.

Тайсън бе чувал този подвеждащ, въпрос достатъчно много пъти, за да знае правилния отговор.

– Що се отнася до външността ѝ, можеш да прецениш и сама. Въпреки че определено не е моя тип. Тя е твърде предизвикателна и същевременно се държи прекомерно официално. Типично за човек, току-що придобил някаква власт. – Той скришом погледна Марси иззад ръба на чашата си.

Тя изглежда обмисляше думите му, и дори да ѝ прозвучаха познато, не се издаде с нищо.

– Както и да е, щом става въпрос за делови отношения, прави каквото трябва. Аз също го правя, когато работя. – Тя се усмихна дяволито.

Тайсън остави чашата си, допуши цигарата и я изхвърли в чашата.

– Какво те накара да отидеш при Андрю Пикард? – попита той.

– Любопитството – сви рамене Марси. – Виждах къщата му от другата страна на залива, и един ден, когато бях излязла сама с лодка в морето, просто акостирах в задния му двор. Той косеше трева. Представих се. Поговорихме, след това си тръгнах.

– Предполагам, че ако той не живееше на крайбрежието, тази среща никога нямаше да се състои.

Тя погледна към него в другия край на спалнята.

– Ти там ли си ходил тази вечер?

– Да. И се почувствах доста глупаво, когато разбрах, че и ти си била там. Вероятно си мисли, че всички Тайсънови ще се изредят при него, за да видят какво прави. Може би трябва да докарам и майка си от Флорида. Тя поне би могла да го цапардоса с бастуна си.

– Ходя при когото си поискам. Не знам дали си даваш сметка, че всичко това засяга и мен.

– Надявам се, че не си го молила да говори в моя полза, когато отиде да дава показания.

– Не съм – поклати глава Марси.

– Добре – той намести възглавницата под главата си. Усещането за физическа немощ му беше неприятно. Започна да разбира защо сакатите са често крайно раздразнителни. – Показанията на Пикард нямат особено голямо значение – добави. – Затова няма нужда да се държиш

любезно с него, ако го срещнеш някъде в града. Можеш дори да го спънеш, ако искаш.

– Не вярвам някога да го срещна.

Тайсън погледна към нея и си рече, че тези думи не отговарят много на характера ѝ. Но може би възприятията му бяха замъглени от умората. Марси седна в креслото и изрита сандалите си. Известно време се визира в пръстите на краката си, хванала чашата с вино в ръка. Тайсън реши, че иска да бъде сам. Успя да изиграе убедителна прозявка.

– Искам малко да поспя. Би ли изгасила лампите, моля?

– Бих искала да поговоря с теб за Дейвид – каза Марси, без да става. – Той е влюбен в това момиче.

– Чудесно. Тя изглежда симпатична. Има големи цици.

– Мисля, че спи с нея.

– Страхотно.

– Да, ама е... Искам да кажа, как мислиш, че трябва да реагираме на това?

– Е, ако имахме дъщеря, вероятно би трябвало да сме разтревожени, ядосани и ужасени. Когато обаче имаш син, просто си казваш „страхотно“.

– Дразниш ме. А това е сериозно. Момчето ни е само на шестнайсет. Като оставим настрана морала, има и някои чисто практически проблеми. Психологически също.

– Така е. – Тайсън знаеше, че понякога жените се опитват да използват припомнянето на родителските задължения като начин да върнат в правия път неверния съпруг.

– Говори ли с него? – попита той.

– Не. Това е по-скоро нещо, което би следвало да се реши между баща и син.

– Как така? – попита Тайсън с безизразно лице.

– Сам знаеш. Нещо, което бащата трябва да обсъди със сина си. И двамата с Дейвид ще се чувстваме много неловко, ако аз заговоря за това.

– Може би и аз ще се чувствам неловко да го попитам дали сваля гащите на приятелката си. А и откъде, между другото, си сигурна, че го прави?

– Човек просто усеща тези неща – каза тя.

– Така ли? Как?

– О, Бен, не бъди глупак. Винаги се разбира дали хората го правят.

– Сега вече започваш да ме притесняваш.

– Ще поговориш ли с него?
 – Да. Утре. В лодката.
 – Не знам дали изобщо трябва да ходиш на лов за акули.
 – Отивам.
 – Защо това е толкова важно за теб?
 – Защото дядо ми е бил изяден от акула. И затваряй вратата, като говориш за секс.

Марси се поколеба, после стана и пристъпи към вратата.

– Мислех, че си уморен.
 – Уморен съм, но ти говориш мръсотии.

Тя се усмихна, затвори вратата и се приближи към леглото.

– Престани да мислиш за Мелинда Джордан, Тайсън. Искаш ли да видиш наистина големи цици?

Тайсън свали халата си и го захвърли на пода.

– А ти искаш ли да видиш раната ми от войната? Марси бавно се усмихваше, докато разкопчаваше ципа на гащеризона си и го свлече до кръста. Белите ѝ гърди стърчаха напред на фона на тъмно почернялото ѝ тяло. Тайсън почувства как penisът му се движи, докато се втвърдява.

– Искаш ли да видиш още нещо? – каза тя.

– Искам да те видя цялата.

Тя смъкна гащеризона и гащите си надолу до глезените и изрита встрани намачканите си дрехи. Тайсън се загледа в черния мъх на венериния ѝ хълм, който сякаш покриваше по-голяма площ от банския, с който се беше пекла. Тя се приближи до края на леглото.

– Как искаш да го направим?

– Жената отгоре, както пише в нашия учебник. Не бих могъл да раздвижа крака си дори за такива цели.

– Сигурен ли си, че го искаш?

– Сигурен съм. Мислех си за това, докато се давех.

Тя се покатери върху леглото и го възседна.

– Тежа ли ти?

– Добре съм. – Той се протегна и погали гърдите ѝ, после спусна едната си ръка надолу към бедрата ѝ и прокара пръстите си между срамните ѝ устни. – Отдавна не сме го правили, Марси.

– Хубаво е – кимна тя. После обгърна тестисите му с едната си ръка, а с другата разтри втвърдяващия се penis. – Ако успеем да накараме това чудо да се втвърди колкото коляното ти, ще можем да започнем.

Той се усмихна, усещайки я да се овлажнява върху пръстите си. Марси се наведе към него и го целуна по устните.

– Солени са.

Той поднесе мокрите си пръсти към устата си.

– Много солени.

– Ах, ти, куче такова!

Тайсън усети как ръката ѝ го насочи и той леко проникна в нея. Тя се намести, докато го пое изцяло, после все така опряна на колене, започна ритмично да се движи.

– Бен! О!

Той я погали по гърба и се спусна надолу към бедрата ѝ.

Марси се протегна напред, покри го с тялото си и те се прегърнаха. Тя улови ритъма и Тайсън чу тежкото и дишане в ухото си.

– Господи, Бен – прошепна тя, – толкова ми липсваше члена ти.

– И ти му липсваше.

Почувства, че тя скоро ще свърши – не изведнъж, а с кратки приливи на потръпвания с почивка между всяка поредица от прииждащи вълни, също като морето, помисли си Тайсън, като праисторическия океан, от който всички сме излезли, и чийто солени вълнения все още се надигат в нас под въздействието на луната. Марси рязко си пое дълбоко дъх, след това тялото ѝ за миг се стегна, после се отпусна. Той рязко вдигна таза си нагоре и почувства остра болка в коляното, която се стрелна нагоре и надолу по крака му, но се повдигна отново, докато болката се бореше с удоволствието в сетивата му. Той свърши и почти припадна.

Тайсън дишаше бавно и равномерно. Пръстите му преминаха през цепката между двете полукълба на седалището ѝ и той усети потта, която винаги се събираше там, когато оргазмът ѝ беше силен.

– Добре ли си? – прошепна тя в ухото му.

– Да – кимна той.

– Боли ли те?

– Малко.

Тя внимателно се претърколи настрани и легна до него.

– Бледен си.

– Цялата ми кръв се е устремила на юг. Дай ми малко време.

Марси се измъкна от леглото и отиде в банята.

Върна се с аспириин и тубичка мехлем. Тайсън изпи аспирина, а Марси втри мехлема в крака му. Унасяше се, но осъзна, че тя отново излезе и се върна с легенче и гъба. Изми слабините му, след това изтри солта от тялото му. После легна до него и зави и двамата с чаршафите.

– Шок и твърде дълго време на открито. Имаш нужда от почивка и топлина.

– Събуди ме в четири.

– Добре. – Тя се притисна до него и той заспа в прегръдките ѝ.

Марси изчака, после стана от леглото. Постави радио-часовника на земята, изгаси настолните лампи, сложи си халата и тръгна към вратата. Там тя се обърна назад и погледна към мъжа си, обрамчен в лъча светлина, идващ от антрето. Той никога не спеше по гръб и фактът, че сега лежеше точно така, леко я смущаваше. Загледа се в гърдите му, които се надигаха и спускаха, замисли се над чувствата си към него и се зачуди защо най-добрият мъж, когото познава, трябва да страда и плаща заради миналите грехове на една армия и на една нация. Тя излезе от стаята и тихо затвори вратата.

* * *

Тайсън отвори очи и видя, че таванът едва доловимо просветлява. Долавяше кръска на чайки и сойки и сирените на корабите, ехтящи над залива. Първите лъчи на зората слабо осветиха прозореца му и той можа да различи отсрещните дървета.

– Жив съм – рече си той. – И съм си вкъщи.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ПЕТА

Бен Тайсън караше на запад по крайбрежния булевард. Сваленият гюрук на триумфа му откриваше достъп до лъчите на следобедното слънце, блеснало в югозападната част на небосклона. Той видя вляво от себе си кулата на Кони Айлънд за скокове с парашут, а зад нея се простираха дълбоките води на синия океан. Следобедът беше чудесен за разходка с кола.

Тайсън си бе подбрал хубав бежов летен костюм от лека вълна, с който да се яви на местоназначението си. Въпреки че армейският устав изискваше да е облечен в зелена униформа.

– Е – каза си той на глас, – може би няма да забележат.

Тайсън си спомни първото си явяване на действителна военна служба, беше на 15 септември 1968 – а. Армията поглъщаше хиляди млади хора и наборната комисия провеждаше зачисляването на личния състав на паркинга в двора на университета „Аделфи“. Оттам специални автобуси извозваха наборниците до официалния сборен пункт на Уайтхол Стрийт в долен Манхатън. Тайсън си спомни, че наборниците трябваше да се явят на паркинга в двора на университета в 6 часа сутринта.

Той така и не разбра дали го правеха просто защото военните обичаха да започват деня още в зори, или понеже бе сметнато, че е по-разумно да откарат момчетата от предградията под прикритието на сутрешния здрач.

Тайсън погледна към часовника на таблото. Щеше да пристигне във форт Хамилтън преди пет часа следобед – достатъчно рано, за да се яви при командира на поделението, но и достатъчно късно, за да не му се налага да започва веднага процедурата по встъпване в длъжност, включваща медицински преглед, издаване на лична карта, попълване на ведомостите за заплата и всичко друго, свързано с армейската служба, което смътно си спомняше като доста неприятно.

Погледна ръцете си на волана, а после към индикатора за скоростта. Караше със сто километра в час, но нямаше защо да бърза, затова намали и престои триумфа си в дясното платно. По радиото пееше Боб Дилън.

На около километър пред него се простираше внушителния мост Верацано, свързващ двата бряга на пролива от форт Хамилтън до форт Уадсуърт. Тайсън превключи на по-ниска предавка, рязко изви волана и мина в страничното платно. След това го напусна, направи поредица от десни завои и се приближи към портала на базата, който се намирал под шосето на подстъпа към моста. Спря посред пътя, пое си дълбоко дъх и се приближи до караулния пост.

Дежурният военен полицаи, жена на около двайсет години с къса червена коса и сплескан нос, излезе от караулката. Тайсън ѝ протегна заповедта за назначението си. Тя я погледна и му я върна.

– Трябва да се явите в щаба на базата. Знаете ли къде се намира?

На Тайсън му се стори, че долавя нотка на подигравка в гласа ѝ, която ако беше цивилен, сигурно щеше да отмине, без да и обърне вниманието. Той погледна към значката с името ѝ и каза:

– Следващия път, когато премина през този портал, редник Нийли, ще имам офицерски знак на бронята на колата, и вие ще трябва да козирувате, докато минавам покрай вас. А ако спра да ви заговоря, ще се обръщате към мен със „сър“.

Младата жена се изпъна в стойка мирно и отговори:

– Да, сър.

Тайсън изобщо не се почувства дребнав. Също като с карането на колело, помисли си той. Веднъж като се научиш, вече никога не забравяш как се прави.

– Продължете работата си – рязко каза той. Тя козирува. Тайсън

козирува в отговор, първото му козируване за последните две десетилетия, и подкара колата през портала по Лий Авеню. Вдясно от него бяха изложени образци стари артилерийски оръдия. Вляво се извисяваше бяла дървена постройка, а в тревата на полянката под нея имаше поставена плоча, съобщаваща, че къщата е била дом на Робърт И. Лий. Внезапно той осъзна, че всъщност няма представа къде се намира щаба, но не се съмняваше, че в крайна сметка ще го намери. Отбеляза и изключителната чистота и ред, които царяха навсякъде наоколо. По земята нямаше нито едно късче хартия, което му напомни за редовните уборки рано сутрин преди закуска, извеждащи целия гарнизон навън за почистване на поделението от боклука.

Забеляза и някаква промяна в униформите: мъжете, както и жените, носеха маскировъчни бойни униформи, наподобяващи онези, които по негово време бяха предназначени само за служещите в Югоизточна Азия. Опита се да си представи как ще изглежда облечен в такава униформа, но не успя.

Тайсън стигна до сграда, над която се виждаше надпис: ЩАБ НА АРМЕЙСКОТО КОМАНДВАНЕ НА ВОЕННА БАЗА НЮ ЙОРК. Той влезе в паркинга за посетители и изключи двигателя на колата си. Сградата на щаба представляваше правоъгълна двуетажна тухлена постройка, която трудно можеше да се различи от начално училище.

Тайсън оправи възела на връзката си. Взе дипломатическото си куфарче и слезе от колата. Коляното му се беше схванало и той съзнаваше, че леко влачи крака си. Влезе в сградата през стъклена врата, водеща към фойе с боядисани циментови стени, които още повече засилиха усещането, че се намира в начално училище. Асфалтовочерните плочки на пода обаче бяха лъснати до блясък, срещан само във военните учреждения.

Тайсън се приближи към нещо като прозорче за продаване на билети в дясната част на фойето. Дежурният сержант, също млада жена, вдигна поглед от бюрото си и се приближи до прозорчето.

– Да, сър?

Тайсън ѝ подаде заповедта си през отвора на прозорчето. Младата жена прочете името му.

– О...

– Очаквахте ли ме?

– Да, сър, очаквахме ви. – Тя се поколеба, когато забеляза цивилните му дрехи, но не каза нищо. Тайсън си рече, че липсата на униформа при явяване на действителна военна служба бе най-малкият му проблем

за деня. Жената му подаде регистрационната книга за подпис заедно с черна служебна химикалка, прикрепена към нея. Тайсън се поколеба, после взе химикалката и се разписа. Химикалката пускаше и цапаше.

– Добре дошъл във форт Хамилтън, лейтенант – каза дежурният сержант. – Моля, явете се в кабинета на заместник-командира на базата, на горния етаж вдясно.

– Благодаря ви.

– Да, сър.

Поне никой тук не ти казва „приятен ден“, помисли си Тайсън, докато вървеше. Дори само това би могло да се смята като компенсация за цялата тази бъркотия. Той се качи нагоре по стълбите и стигна до отворена врата, на която имаше надпис: „ЗАМЕСТНИК-КОМАНДИР“. Влезе в малкото преддверие към кабинета, където седяха четирима млади войници: двама мъже и две жени. Наличието на толкова жени военнослужещи му се струваше най-малкото объркващо. Но от друга страна, женското присъствие придаваше известна реалност на това обкръжение, което той иначе си спомняше като крайно неестествено.

Един от младите мъже, редник четвърта степен, се изправи зад бюрото си.

– Какво ще обичате?

– Лейтенант Бенджамин Тайсън, трябва да се яви при заместник-командира на базата.

Войникът погледна към раменете му, сякаш търсеше да види офицерските му пагони, след това погледна към Тайсън.

– О! Да, разбирам.

Тайсън съзнаваше, че другите в стаята скришом го наблюдават. Той подаде заповедта си на младия мъж.

– Моля, последвайте ме – каза редникът.

Последва го в малък кабинет, на вратата на който имаше надпис: „КАПИТАН ХОДЖИЗ – АДЮТАНТ“. Кабинетът беше оскъдно обзаведен и слабо населен. Всъщност там нямаше никой.

– Ще съобщя на заместник-командира, че сте тук. Можете да почакате в кабинета на капитана – каза войникът. След което хлътна през междинната врата в съседния кабинет.

Тайсън се приближи към прозореца зад второто. Виждаше големия мост и огромните му сиви метални пилони, които се издигаха в северната част на базата и доминираха на фона на небето. От отсрещната страна на протока, на километър и половина в основата на другия край на моста, се намираше форт Уадсуърт, в който също като във форт Хамилтън

беше разположена крайбрежната артилерийска батарея, охраняваща подстъпите към ню-йоркското пристанище откъм морето. Тайсън си помисли, че през миналото столетие – организацията на националната сигурност е била много по-лесно нещо – неприятелските кораби се приближавали към Пролива и ако случайно възникнело съмнение дали плавателният съд е приятелски или не, корабът услужливо издигал неприятелския флаг. Крайбрежната артилерия откривала огън. Корабът отвърщал на огъня. Каменните укрепления били красиви, такива били и корабите. Тайсън си рече, че отбраната на ню-йоркското пристанище навярно е била приятно задължение.

Междинната врата към съседния кабинет се отвори и в стаята присътпи един офицер.

– Тайсън?

Тайсън се извърна от прозореца. Очите му се спряха на подоваващите места от униформата на влезлия, от които можеше да извлече информация: на табелката с името му прочете Ходжиз, чин – капитан от Адютантския корпус, медали и ордени липсваха. Тайсън забеляза и уестпойнтската му халка. Мъжът беше на около двайсет и пет, стойката му бе твърде скована и изправена, а на лицето му беше изписано доста неприятно и даже злонамерено изражение. Тайсън не бе очарован от начина, по който мъжът се обърна към него, и изпита желание да стовари юмука си върху високомерното лице на капитана. Поколеба се, след което с огромно и видимо нежелание застана в положение мирно и козирува.

– Сър, лейтенант Тайсън на вашите заповеди. Ходжиз небрежно отвърна на поздрава, след което разлисти документите в ръцете си.

– Тук се казва, че трябва да се явите в униформа.

– Не притежавам униформа.

– Ходили ли сте някога на бръснар.

– Да... да, сър.

– Как смеете да се явите в този вид? – посочи той с пръст към Тайсън.

Тайсън не отговори.

– Е?

– Нямам извинение, сър.

– И аз така мисля. – Капитан Ходжиз изглежда осъзна, че Тайсън всъщност стоеше зад бюрото му, докато самият той стоеше пред него.

– Елате тук – каза той и двамата размениха местата си. Ходжиз седна на въртящия се стол.

– Преди да се явите пред заместник-командира на базата – каза капитанът, – искам да се снабдите с подобаваща униформа, а косата ви да е подстригана според изискванията на армейския устав.

– Бих искал да го видя сега.

– Какво? – лицето на капитан Ходжиз почервения.

– Капитане, длъжен съм да се явя на действителна военна служба до полунощ. Това сега е неофициално посещение. Бих искал да говоря със заместник-командира.

Капитан Ходжиз изглежда премисляше над протокола, прилаган в такива случаи. Той се втренчи в Тайсън.

Тайсън се втренчи в него.

Ходжиз кимна с глава, сякаш бе стигнал до извода, че идеята да даде възможност на Тайсън да остави неприятно впечатление у заместник-командира всъщност не е толкова лоша. Той се изправи.

– Изчакайте тук. – Ходжиз изчезна в съседния кабинет.

Тайсън пое дълбоко дъх. Внезапно си представи изключително оброчно как извършва редица изтънчени актове на насилие върху особата на капитан С. Ходжиз. Но в известен смисъл той сам го беше предизвикал с външния си вид. Разбира се, Тайсън можеше да се яви и бос, с мръсни джинси, с коса до раменете и фанелка с надпис „ПЛЮЙТЕ НА АРМИЯТА“. Въпросът бе, че Ходжиз дори не се бе опитал да покаже и капка от изискваното в армията уважение към по-низшите чинове.

Тайсън огледа оскъдно обзаведения кабинет. На стената висеше дипломата на Ходжиз от Уест Пойнт, заповедта за повишаването му в чин и няколко свидетелства за завършени курсове. Тайсън забеляза и някакъв лист хартия с печатан текст, поставен в рамка на стената, и се приближи до него. Текстът беше озаглавен: „Откъс от прощалната реч на генерал Макартър в Уест Пойнт“. Тайсън прочете:

„Сенките около мен се издължават. Настъпва здрачът. Миналото избледнява и дните на вчерашната слава възвръщат ярките си багри само в сънищата. Но в спомените си аз виждам дивна красота, окъпана в сълзи и стоплена от нежните усмивки на миналите дни. Напразно вслушвам се да чужд омайващата песен на тръбача и далечния тътен на барабаните. И в сънищата си отново чувам пукота на пушките, грохота на оръдията и странния печален шепот на бойното поле.

Но в заника на дните си аз винаги се връщам към спомена за Уест Пойнт. И всеки път в съзнанието ми отекват отново и отново думите «ДЪЛГ – ЧЕСТ – РОДИНА». Днес барабаните отмерват последната проверка, на която аз съм тук сред вас, но бих искал да знаете, че когато

прекося реката на забравата, последната ми съзнателна мисъл ще бъде за Офицерския корпус, за Офицерския корпус и пак за Офицерския корпус. Сбогом.“

* * *

Тайсън се обърна с гръб към стената и се загледа през прозореца. Капитан Ходжиз, млад възпитаник на Уест Пойнт, който е бил на около десет години по време на Тетската офанзива, смяташе Бенджамин Дж. Тайсън за позор за армията, нацията и човечеството.

Тайсън се замисли над това, постави се на мястото на капитан Ходжиз, и откри, че изпитва неприязън към Бенджамин Тайсън. „Разбирам“, помисли си той. И изпита облекчение от това, че най-накрая се сблъска с открито оскърбително поведение. Изпълни го предчувствието, че преди всичко това да свърши, може да се натъкне и на други професионални войници от типа на капитан Ходжиз. Армията бе много по-безкомпромисна към служителите си, отколкото цивилните изобщо са способни да бъдат към себеподобните си.

Вратата се отвори и Ходжиз рязко му каза:

– Полковникът ще ви приеме веднага.

– Благодаря би, капитане – отговори му Тайсън. Ходжиз застана на вратата, докато Тайсън измарширува в кабинета на заместник-командира на базата. Тайсън пристъпи напред и спря наред стаята с лице към бюрото, както изискваха обичаите в армията.

– Сър, лейтенант Тайсън на вашите заповеди – поздрави той.

Полковникът козирува в отговор, но остана седнал и нищо не каза.

Тайсън чу зад гърба си отдалечаващите се стъпки на капитан Ходжиз, после вратата се затвори. Без да помръдне главата си и гледайки все така напред, Тайсън успя да зърне човека, пред когото се бе явил. Заместник-командирът на базата беше набит мъж на около петдесет години с рехавя коса. Лицето му беше отпуснато, а бузите му висяха като тесто за палачинки. Тайсън осъзна, че дори не знае името му, но в момента то изобщо не го интересуваше.

– Седнете, лейтенант – най-накрая каза полковникът.

– Благодаря ви, сър – Тайсън седна на стола срещу бюрото.

Не си позволи да огледа открито кабинета, не би го направил и в цивилния живот. Но все пак забеляза, че стаята изглеждаше доста спартански: метално бюро, няколко пластмасови стола, щори на прозорците и асфалтовосиви плочки на пода. Стените в кабинета не се различаваха от циментовите панели в кремав цвят, които бе видял и в останалата

част на сградата. Тайсън си спомни за офиса си в Перегрин-Осака с повече топлота, отколкото бе изпитвал към него, докато още се помещаваеше там. В кабинета, в който се намираше сега, обаче, имаше нещо, което липсваше в неговия: стената зад бюрото беше покрита с военни спомени, снимки, удостоверения и други свидетелства за заслуги и постижения. Тайсън реши, че най-сетне ще може да окачи поставените си в рамки военни грамоти в своя нов кабинет. Но реши също и че няма никога да го направи.

– Бил ли сте някога във форт Хамилтън? – попита заместник-командирът на базата.

Гласът му беше дрезгав, а миризмата на пури, просмукала всичко в стаята подсказваше причината за тази особеност.

– Не, сър – отговори Тайсън.

– Но не срещнахте трудности да ни намерите, нали?

– Не, сър. – Тайсън вдигна очи. Видя, че мъжът срещу него носеше сребърни нашивки с формата на дъбови листа, а не на орел, което показваше, че е подполковник, а не полковник. Погледът на Тайсън се премести върху черната табелка с името му над десния му джоб: Левин. Тайсън погледна към табелката с името на бюрото: подполковник Мортиър Левин.

– Учудва ли ви, че виждате в това кресло един евреин? – попита го направо подполковник Левин.

Тайсън се замисли над няколко възможни отговора, но нито един от тях нямаше да му донесе нищо добро, затова каза:

– Сър? – което беше възприетия в армията начин да отговориш на вишестоящ офицер без всъщност да кажеш нищо.

Подполковник Левин изръмжа нещо и пхна една незапалена пура в устата си.

– Доколкото разбирам, това посещение е на добра воля.

– Да, сър. Мислех да се явя направо на служба, но след като се срещнах с капитан Ходжиз, размислих.

– Сигурен съм, че и той се е замислил над някои неща след срещата си с вас.

– Подполковник. – Тайсън се изкашля – сериозно обмислям възможността да подам официално оплакване според... мисля, че е член 138 от Единния кодекс на военното правосъдие, във връзка с отношението на капитан Ходжиз към мен.

– Така ли? – подполковник Левин разбиращо кимна. – Най-добрата защита е нападението. Но не се опитвайте да смесвате въпросите,

Тайсън. Защо просто не поканите капитан Ходжиз на среща в гимнастическия салон? Предпочитам офицерите да разискват различията в мненията си на това място. Пет рунда, ръкавици 450 грама, и то в присъствието на рефер.

Тайсън погледна подполковника право в очите и видя, че той говори сериозно и изобщо не се шегува.

– Може и да го направя – отвърна му Тайсън.

– Добре, чуйте, Тайсън. Мое задължение като заместник-командир е да ви пожелая добре дошъл във форт Хамилтън и да уредя полковник Хил, командирът на базата, да се срещне с вас. Но ако си говорим открито, лейтенант Тайсън, полковник Хил не би искал да ви вижда тук и предпочита изобщо да не се среща с вас. Затова недейте да създавате проблеми на всички, като искате среща с него. И не идвайте на вечеринките, на които по традиция ще бъдете канен. Постарайте се сам да си организирате прекарването на свободното време. Ясно ли се изразявам?

– Да, сър.

Левин се почеса по бузата и изглежда се замисли. После отново погледна към Тайсън.

– Да приемем, че докладвате за явяването си на действителна военна служба сега, така че после няма да ви се наложи да идвате отново с униформа. Съгласен ли сте?

– Да, сър.

Левин разрови документите на бюрото пред себе си и накрая намери онова, което търсеше.

– В подробните инструкции, които навярно сте получил, се казва, че трябва да донесете паспорта си. Носите ли го?

– Да, сър – отвърна след кратко колебание Тайсън.

– Може ли да го видя? – Подполковник Левин протегна ръката си през масата.

Тайсън бръкна във вътрешния си джоб и извади паспорта. После го сложи в отворената длан на подполковник Левин, който го положи на бюрото си и го разлисти.

– Доста сте попътували.

– Да, сър.

Левин сложи паспорта в горното чекмедже и го затвори, после кръстоса ръце върху бюрото и погледна към Тайсън.

– Какво ви дава правото да задържате паспорта ми? – попита Тайсън.

– Не знам – сви рамене Левин. – Такива са заповедите, които

получих. Обърнете се към Министерството на външните работи или на правосъдието. Може да си го вземете обратно, в случай, че заминавате някъде, след като обаче получите разрешение за това. Според указанията, които получих от Пентагона, сте временно назначен към моя отдел – добави той. – Така че аз съм прекият ви командир.

Струва ми се обаче, че надали бихте искали да споделяте едно помещение с капитан Ходжиз, затова ще се опитам да ви намеря работа извън тази сграда.

– Да, сър.

Левин пое дълбоко дъх и изхриптя като астматик:

– Има ли нещо, което да бихте искали да правите в тази база?

– Абсолютно нищо. – Тайсън се улови, че отговаря раздражено на въпроса.

За момент отпуснатото лице на Левин сякаш се втвърди, после се отпусна отново. Той най-сетне запали пурата си и изпусна кълбо дим във въздуха.

– От армията ми изпратиха няколко специални инструкции във връзка с вас – каза подполковникът. – Натоварен съм да ви възложа служебни задължения, съответстващи на вашите способности и квалификация. – Левин потуша с ръка дебелия лично досие пред себе си. – Вие сте бил офицер от пехотата.

– За по-малко от две години, и то много отдавна. След това доскоро бях вицепрезидент на авиационно-космическа корпорация.

– Така ли! – Левин загаси пурата си в чаша от кафе. – Ще намерим нещо за вас. Между другото, знаете ли каква ви е заплатата? Искам да кажа сега.

– Не, сър.

– Ще получавате 1798 долара месечно. Това навярно ще ви създаде финансови проблеми.

– Би могло да се каже. Всъщност, ако продължи твърде дълго, може да ми се наложи да продам къщата си.

Левин се почеса по брадата.

– Не мисля, че връщането ви към действителна военна служба ще продължи особено дълго. Но моля да ме държите в течение за финансовото ви положение.

– С каква цел, сър?

– Ами, армията е готова да помогне по всякакъв начин при решаването на проблемите ви. Например, имаме нещо като взаимоспомагателна каса. Разбрахме ли се?

– Благодаря ви. – Тайсън знаеше, че интересът, който Левин проявява към проблемите му не беше личен, по-скоро правителството беше загрижено за финансовото му благосъстояние и Левин бе повдигнал въпроса, за да види какво ще каже Тайсън. Вече беше разбрал, че в Америка най-голямото нещастие, което може да сполети гражданите ѝ, с изключение на осъждане на затвор, бе загубата на кредитен рейтинг. Опетнената чест, съсипаният брак, душевните кризи и психическите разстройства бяха дреболия в сравнение с разклатения платежен баланс. Тайсън бе направо щастлив, че държавата е толкова загрижена за него.

– Сигурен съм, че ще намерите начин да не стигнете до продаване на къщата си – каза Левин. – Което ми напомня, че съм инструктиран да ви предложа семейно жилище тук в базата, въпреки че не разполагаме с много квартири.

– Благодаря ви, подполковник, но не мисля, че семейството ми ще пожелае да дойде да живее тук с мен, а и не бих искал някой друг офицер и семейството му да се намерят на улицата заради мен. Всъщност, ако армията не възразява, аз бих предпочел да продължа да живея извън базата, така че няма да се нуждая нито от офицерска квартира за несемейни, нито от каквото и да е друго жилище от армейския фонд.

– Ще бъда малко по-точен, лейтенанте – каза Левин, навеждайки се през бюрото. – Армията ви нарежда да се настаните в жилището за семейни в базата. За да бъдем откровени, трябва да ви кажа, че армията не желае да създаде впечатление сред обществеността, или пред средствата за масова информация, че сте поставен в затруднено положение. Зачислено ви е хубаво стандартно тухлено семейно жилище с две спални, и още утре сутринта на вратата му ще бъде закачено вашето име. Обзаведено е само частично, затова имате право да докарате тук покъщнината си на държавна сметка. Можете също да доведете жена си и сина си да живеят тук, въпреки че естествено не сте длъжен да го правите. Ясно ли е?

– Не, сър, не е. Длъжен ли съм да живея тук в базата?

– Опасявам се, че да – отвърна Левин.

– Това е напълно противозаконно – заяви на висок глас Тайсън. – Налагат ми едно съвсем излишно ограничение и аз не виждам никакво оправдание за предприемането на подобни действия спрямо мен.

– За съжаление има такива основания – изкашля се Левин. – Понастоящем се провежда предварително разследване по вашия случай според член 31 на Единния кодекс на военното правосъдие и армията има право да налага ограничения на личния си състав с цел да осигури

постоянното ви присъствие, за да може по всяко време да бъдете на разположение на следствието. Както знаете, мерките от този род са по-скоро морално, отколкото физическо ограничение, и то се налага само от правното ви задължение да се подчините на тази заповед.

– Знам всичко това, подполковник – кимна Тайсън. – Какви са конкретните ограничения, налагани ми според тази разпоредба?

Левин погледна към лист хартия на бюрото пред себе си.

– Трябва да се намирате в жилището си в базата между от полунощ до шест часа сутринта. Можете обаче да нощувате извън базата през вечерите, предхождащи почивните ви дни. По време на почивните ви дни нямате право да предприемате пътувания, отдалечаващи ви на повече от сто километра от базата.

Тайсън дълго време мълча, после отбеляза:

– Семейството ми в момента пребивава в Източната част на Лонг Айленд. Както знаете то е на около сто и петдесет километра отук.

– Следователно, не можете да ги посещавате.

– Това също е налагане на необосновани ограничения.

– Лейтенанте, трудно ми е да повярвам, че забраната да прекарате лятото в Хемптън може да се разглежда като ограничение. Тук ще имате някои задължения, затова няма да е разумно да тръгвате на дълъг път всеки ден след края на работното време, и да се връщате обратно до полунощ. Не повече от сто километра, и нямате право да пътувате с кораб или самолет, освен ако не поискате специално разрешение от мен или от командира на базата. – Левин се поколеба, после добави: – Бях останал с впечатлението, че не живеете със съпругата си.

– Да, така беше, но сега възнамерявам да се съберем отново.

– Ами тогава... – Левин погледна към заповедта на Тайсън. – Постоянният ви адрес е в Гардън Сити, което е в рамките на сто километра отук, нали!

– Да, сър. Това е къщата, която може да ми се наложи да продам.

– В такъв случай, лейтенанте, докато всичко свърши. Жена ви би могла да се върне в тази къща в Гардън Сити. И така практически вие ще можете да прекарвате края на седмицата със семейството си там. Също така, жена ви и синът ви биха могли да идват понякога през седмицата и да прекарват вечерите с вас тук, в семейното ви жилище.

– Подполковник, не мисля, че жена ми или синът ми ще желаят да стъпят върху територията на военна база.

– Ще трябва сам да намерите начин да се виждате със семейството си, лейтенанте – раздразнено каза Левин. – Решаването на тези въпроси

не влиза в задълженията ми.

– Да, сър.

Левин потропа с пръсти по бюрото.

– Разбирам, че ви е много трудно – каза накрая той, – но мога да ви кажа, че всичко скоро ще свърши, ако това би могло да ви помогне да се почувствате по-добре.

– Мислите ли?

– Да. Всъщност налагането на ограничителните мерки задължава правителството незабавно да реши случая ви по един или друг начин. И по-точно, в рамките на деветдесет дни след налагането на ограниченията, армията трябва или да реши да не предава делото на съда, или вие ще се възползвате от правото си на бърз съдебен процес. В гражданското правораздаване няма бързи съдебни процеси, но военният съд, ако не друго, има поне това качество – работи бързо. Така че тези ограничения са всъщност нещо като манна небесна за вас. Сега вече часовникът отмерва времето, с което армията разполага. И до средата на октомври всичко ще трябва да е свършило по един или друг начин.

– Разбирам – кимна Тайсън.

– Освен това – продължи с по-мек глас Левин, – тези ограничения не са твърде тежки. И никой няма да ви наблюдава. Но внимавайте, за свое собствено добро. – Да, сър.

– Между другото, има ли още някой адрес, който би трябвало да ми дадете? – попита Левин.

– Да, сър. Както може би сте чел във вестниците, в момента живея в модерния Ист Енд.

– Разполагате с повече адреси, отколкото са баните ми вкъщи.

– Да, сър.

– Искам адреса ви в Ист Енд и този в Саг Харбър. Дайте ги на Ходжиз.

– Да, сър.

Левин прелисти още една страница от досието на Тайсън.

– Две Сърца за храброст. За какво ви ги дадоха? – Рани в дясното коляно и дясното ухо.

Левин кимна, погледът му се съсредоточи върху раздраното дясно ухо на Тайсън.

– Забелязах, че куцате – каза той. – Спомен от раняването ли е?

– Да, сър.

– Годен ли сте за действителна военна служба?

– Не, сър.

– Е, поне сте достатъчно годен за онова, което онези са си наумили.

Тайсън не отговори.

– До голяма степен почти не очаквах да се явите, Тайсън – каза Левин.

– И аз бях деветдесет процента сигурен, че няма да дойда.

Левин се усмихна.

– Адвокатът ми е изпратил до районния федерален съд искане за отменяне на решението за повторно призоваване на действителна военна служба – добави Тайсън.

– Мен това не ме засяга. Сега сте тук, и решението ви да се явите съгласно повиквателната, със или без униформа, е правилно.

– Да, сър. Така каза и адвокатът ми.

– И още едно последно нещо. Клетвата за върност като войник от армията на САЩ. Налага се да я положите отново и ми наредиха да пристъпя към това веднага след пристигането ви.

Тайсън кимна. Левин играеше открито с него, като му обясни, че правителството и военните много добре са обмислили всичко. Отнемат му паспорта, дават му семейно жилище и му налагат да положи клетва. Раз-два, дошъл и заминал. Само дето никъде не заминаваш.

Левин взе лист хартия и му го подаде.

– Няма нужда да я четете на глас. Просто я прочетете наум и подпишете. – Той си дръпна от пурата.

Тайсън прочете:

Аз, Бенджамин Дж. Тайсън, назначен за офицер в армията на Съединените щати с чин старши лейтенант, тържествено се заклевам, че ще отстоявам и защитавам Конституцията на Съединените щати срещу всички нейни противници, в страната и извън нея. Заклевам се, че ще и служа върно и предано, заклевам се, че давам тази клетва доброволно, без колебание и предразсъдъци и без намерение да се отклоня от нея. Кълна се, че ще изпълнявам върно и достойно задълженията си, в които сега встъпвам. И НЕКА БОГ МИ БЪДЕ СЪДНИК.

Вдигна поглед от текста и видя, че Левин му протяга химикалка през бюрото. Тайсън се поколеба, след това я взе и забележа, че всъщност е много хубава писалка „Уотърман“.

– Аз обаче имам някои колебания и предразсъдъци – заяви Тайсън.

– Наистина ли?

– Да. Мога ли да напиша забележка в този смисъл? Или да задраскам част от текста и да се подпиша?

– По-добре недейте. Вижте, лейтенант, тук сме в армията, и това е

клетвата ви за вярна служба, а не договор за ремонтни работи в дома ви. Можете да я подпишете така, както е, или да откажете да подпишете.

– В такъв случай отказвам да подпиша.

– Чудесно. Дайте ми я обратно.

Тайсън му подаде обратно клетвата заедно с писалката.

В стаята настъпи тишина, после напълно неочаквано Левин каза:

– Обичате ли да ходите на риболов или просто да се разхождате на слънце?

– Обичам и двете.

– Заливът Шипшед е добър за риболов, не е далеч оттук. – Той си погледна часовника. – Приемам, че посрещането, оказано ви от капитан Ходжиз, не е било особено топло. Но то не е проява на предубеденост или увереност във вината ви.

– А какво е тогава, подполковник?

– Предугаждане на бъдещи проблеми: средствата за масова информация ще се опитат да си пххат носа в живота ни, може би ще има демонстрации, любопитници. А базата ни е тиха и спокойна. Имаме помалко от петстотин военнослужещи. На хората им харесва. Всъщност аз съм роден и израснал само на няколко мили оттук. В Брайтън Бийч.

– Не съм искал да ме пращат тук, подполковник.

– Но армията ви е изпратила тук, в знак на благосклонност. Въпреки това заплахата за нас не е чак толкова голяма. Аз лично смятам, е е трябвало да ви изпратят в някоя по-голяма база, например някъде на ког. В база Браг, която доминира над заобикалящия я свят, докато тук е точно обратното. Ние не сме добре подготвени, за да осигурим необходимата материално-техническа база и мерки за сигурност в случай, че се стигне до провеждане на съдебен процес. Медиите ще превърнат всичко в цирк. А освен това, Тайсън, кариерата на няколко офицера като мен и Ходжиз, които отговарят за вас и за поддържането на добър ред и дисциплина в базата, може да бъде съсипана.

– Разбирам вашите проблеми. Няма да ги усложнявам още повече.

Левин кимна и изгаси пурата си, след това погледна надолу към документите, разпръснати по бюрото му. И когато проговори отново, срещу Тайсън застана заместник-командирът на базата, даващ указания на новопостъпил военнослужещ.

– Не знам как са се отнасяли към вас познатите ви в цивилния живот през последните няколко месеца, но тук вие сте офицер и ако се държите като такъв, в крайна сметка всички ще се отнасят към вас по съответния начин – дори хора като капитан Ходжиз. – След това той

добави. – Опитайте се да дадете най-доброто от себе си, докато сте тук. Независимо дали ще си тръгнете като свободен човек, или под стража, би трябвало да можете да се върнете към времето, прекарано сред нас, с чувството, че сте се държали подобаващо и с достойнство.

– Да, сър. Разбирам.

– Добре. Бих искал да вечеряме заедно – продължи Левин вече непосредствено. – Можем да си поговорим. Чакайте ме в офицерския клуб в осемнайсет часа.

Тайсън се беше уговорил да вечеря със счетоводителя си в Манхатън и инстинктивно понечи да отклони поканата, но после си спомни, че е в армията, а там желанията на подполковника са пряка заповед.

– Да, сър. Офицерския клуб в шест часа – отвърна той.

– Разбрахме се, значи. Бъдете там в уречения час.

– Да, сър.

– Обадете се на капитан Ходжиз, като си тръгвате, и той ще ви даде малко справочна литература. Предайте му тези адреси. Това е всичко.

– Да, сър – изправи се Тайсън. Козирува, обърна се и напусна кабинета на заместник-командира на базата, затваряйки вратата зад себе си.

* * *

Тайсън застана близо до бюрото на Ходжиз, но капитанът беше приведен над купчина документи и не погледна нагоре към него. Тайсън извади бележника от вътрешния си джоб и надраска адресите, които му беше поискал Левин. Остави бележката на бюрото на Ходжиз.

– Подполковник Левин поиска да ви оставя тези...

– Добре. Вземете този пакет – рече Ходжиз. – Запознайте се с базата и съоръженията в нея.

Тайсън взе големия плик, натъпкан с книга, и го прибра в дипломатическото си куфарче.

– Започнете процедурата по постъпване на действителна военна служба утре сутринта – каза Ходжиз.

– Слушам, сър – Тайсън тръгна към вратата.

– Тайсън?

– Да, сър?

Ходжиз погледна към него.

– Всичко това изобщо не ни трябваше.

Тайсън не беше сигурен дали това „ни“ се отнасяше за Ходжиз и Левин, за армията, за офицерския корпус или за нацията. Вероятно за всички.

– Така е, сър – отговори Тайсън.

– Ако някога отново ви се наложи да влезете в този кабинет, а аз се надявам, че повече няма да ви се налага, очаквам да изглеждате като истински войник.

Тайсън пристъпи крачка напред към бюрото на Ходжиз. Искаше му се да попита младия щабен офицер какво знае за това да бъдеш истински войник. Пое дълбоко въздух.

Ходжиз го погледна втренчено.

– Довиждане, сър – каза Тайсън. После бързо се обърна и излезе.

Смътно съзнаваше, че върви между бюрата на външния кабинет, минава бързо по коридора, после надолу по стълбите, покрай прозорчето на регистратурата и излиза през стъклената врата на окъпания в слънце паркинг. Отиде до колата си и хвърли дипломатическото куфарче на предната седалка. Ритна вратата и кракът му остави вдлъбнатина.

– По дяволите! По дяволите!...

Внезапно погледна назад към сградата на щаба. И в един от отворените прозорци на втория етаж видя подполковник Мортимър Левин, който го наблюдаваше, скръстил ръце зад гърба си, с пура в устата.

Тайсън се овладя. Качи се в колата и се отдалечи от сградата на щаба. И докато караше през тесните улички на базата, той стигна до закъснялото прозрение, че вече беше в армията.

– Аз съм в армията. В армията... – каза си той на глас.

Първото му постъпване на действителна военна служба и последвалото го уволнение бяха оставили у него усещането за нещо незавършено, за недовършена работа и неизпълнен дълг към армията, към страната му и към самия него.

Но разбра, че този път, това беше последното повикване, последното му призоваване под бойния флаг. В действителност, повторното му явяване на военна служба беше просто продължение на първото, но след дълго прекъсване. Не знаеше как ще свърши всичко, но за първи път тук – Във форт Хамилтън – той видя, че краят приближава.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ШЕСТА

Бенджамин Тайсън изкачи стълбите към офицерския клуб, разположен в старата гранитна сграда на артилерийския форт.

Преддверието и коридорите надясно и наляво от него бяха заоблени във формата на арка, сводовете бяха изградени от камък и тухла, на

места прикрити с мазилка. Подът беше застлан с каменни плочи, а осветителните тела бяха изработени от черно ковано желязо. Тъй като това беше форт, в стените имаше твърде малко отвори към външния свят дори малките бойници за оръдията бяха зазидани с тухли.

Млад мъж на около двацет години, облечен в сив костюм, седеше зад бюрото на рецепцията.

– Името ви, сър.

– Тайсън. Бихте ли ми казали къде е бара? Мъжът не обърна никакво внимание на въпроса му.

– Може ли да видя удостоверение за самоличност, лейтенанте?

– Защо? – отвърна му Тайсън.

– Такива са правилата на клуба.

Тайсън му показа шофьорската си книжка, мъжът провери името му в списъка, след това поиска Тайсън да се подпише, което той и стори.

– Благодаря ви, сър – каза мъжът. – Барът е надясно.

Тайсън тръгна по сводестия коридор. Отдясно имаше еркери, гледаци към пролива. Знаеше, че това са площадките, на които някога са били разположени големите оръдия, насочени към океана. Но и тези отвори също бяха зазидани с тухли. Той влезе в дълго помещение без прозорци. Вероятно използвано в миналото за склад на барут и гюлета, което сега бе превърнато във фоайе. Покрай лявата стена на помещението се простираше дълъг махагонов плот, а покрай дясната бяха разположени маси. Барът беше пълен и Тайсън с учудване забеляза, че имаше повече цивилно облечени посетители, отколкото униформени лица. Предположи, че клиентелата се състои главно от запасняци, цивилни гости и съпруги на военнослужещите.

Обстановката приличаше на всеки друг клуб, но клиентите бяха доста различни. Първото, което му направи впечатление, бе липсата на обичайната шумотевица, изпълваща кръчмите, в които хората се отбиват след работа. Посетителите разговаряха тихо и само от време на време се чуваше приглушеният смях на някой лейтенант в отговор на остроумието на неговия капитан.

Тайсън завеляза подполковник Левин, седнал в далечния край на бара. Премина през цялото помещение и отиде при него.

– Добър вечер, подполковник.

– Добър вечер, лейтенанте. Седнете. Тайсън седна на високия стол до Левин.

– Успяхте ли да разгледате клуба?

- Не, сър. Току-що пристигнах.
- Мястото е интересно. Вече не правят такива клубове. Това е исторически паметник с национално значение.
- Наистина ли?
- Да, записано е в информационната брошура на базата. Препоръчвам ви да я прочетете.
- Да, сър.
- Искате ли да станете член на клуба?
- Не съм сигурен. – Тайсън си запали цигара.
- Насърчаваме всички офицери да го направят.
- Да, сър. Зная.
- Всъщност, аз вече си позволих да ви запиша в клуба.
- Благодаря ви, подполковник – каза Тайсън и дръпна от цигарата си.

– Какво пиете, Тайсън? – погледна към него Левин.

Тайсън остана с впечатлението, че Левин му задава въпроса така, както някой би могъл да попита „Към коя църква принадлежите?“, сякаш човек се раждаше с някакво предпочитание към определен вид алкохол или пък си го избираше за цял живот. Погледна към подполковник Левин. Той беше странна смесица от американски военен и нюйоркски евреин. Тайсън предпочиташе да си има работа с който и да е от тези два типа поотделно, но не и с двата заедно.

– Тайсън? Нещо за оправяне на слуха?

– Извинете, подполковник. Скоч със сода.

– Сали – обърна се подполковник Левин към барманката, – запознай се с лейтенант Тайсън, нов член на клуба.

Жената, която беше на средна възраст, му се усмихна приятелски.

– Добре дошъл във форт Хамилтън, лейтенанте.

– Благодаря ви, госпожо.

Тя го изгледа с любопитство, отбелязвайки дългата му коса и вероятно, рече си той, чудейки се защо е още лейтенант на четирийсет години.

– О, вие сигурно сте от полицията – внезапно просветна лицето на Сали.

Логично умозаключение, помисли си Тайсън. В полицията е възможно четирийсетгодишен мъж да бъде лейтенант, така че Сали бе успяла да съчетае възрастта на Тайсън с чина му. Той изчака, за да даде на Левин възможността да отговори някак по-тактично.

– Не, това е лейтенант Бенджамин Тайсън от армията на САЩ,

който е следствен по обвинение в убийство.

– Боже мой! – зяпна широко Сали.

А Тайсън реши, че това е може би най-добрият начин за действие при подобни ситуации. Започваше да харесва Левин.

Подполковникът осведоми Сали, че предпочитаното питие на лейтенант Тайсън е скоч със сода, и Тайсън разбра, че ще е крайно неразумно да си поръча нещо различно, когато следващия път влезе в клуба.

Левин си поръча още един „Манхатън“, след това попита:

– Минахте ли вече през счетоводството? Имате право на известен аванс.

– Не, сър. Адвокатът ми ме посъветва да не приемам никакви пари.

– Така ли? Е, опитайте се да не плащате и на него и ще видим дали ще продължава да ви дава същия съвет.

– Да, сър. Виждате ли, това е другата причина, поради която не знам дали искам да стана член на клуба. Аз се явих тук, както ми беше заповядано, но има някои неща, които не мога да направя или просто няма да направя, защото адвокатът ми ме посъветва така. От друга страна, по думите ви би трябвало да се държа както подобава на офицер, за да стана част от тази база и нейната общност. Така че съм леко раздвоен и се надявам, че ще разберете защо не се държа както всеки друг ново-назначен лейтенант.

– Сигурен съм, че адвокатският съвет не е единственото нещо, което най-меко казано възпира стремежа ви да си намерите мястото сред нас – ехидно подхвърли Левин.

– Така е, подполковник. Не се обиждайте, но се справях доста добре като цивилен.

Левин си запали нова пура и не отговори.

– Както сам имахте възможност да забележите току-що – продължи Тайсън, – вече съм малко стар, за да нося пагоните на старши лейтенант.

Барманката остави пред тях питиетата им и ги записа на сметката на подполковника. Левин вдигна чаша.

– Добре дошъл.

Тайсън също вдигна чашата си, но не се чукна с Левин.

– Благодаря ви, подполковник Левин.

Двамата мъже пиха, след това Левин каза:

– Утре ще си уредите личната карта, медицинския картон, униформата и всичко останало. Започнете отрано. Очаквам до вдруги ден в осемнайсет часа да сте уредили всичко и да сте готов да поемете задълженията си в армията.

– Да, сър. Какви ще са задълженията ми?

– Военното министерство нареди на командира на базата, а той разпорежи на мен да ви възложим служебни задължения, които да ви позволят да разполагате с достатъчно време за личните си проблеми, които навярно са възникнали в резултат на неочакваното ви призоваване обратно на военна служба. Освен това, трябва да имате време, за да бъдете на разположение във връзка с провежданото разследване. – Левин изяде черешката от коктейла си. – С други думи, както ви казах, прикрепен сте към моя отдел и аз трябва да ви намеря някаква работа, която да не ви отнема почти никакво време.

– Защо просто да не ви докладвам всяка сутрин и вие да ми казвате какво конкретно трябва да направя за деня.

– Обмислих този вариант, Тайсън. Но той не съответства с трудовата етика в армията, а предполагам и с вашия личен трудов договор. Текущата работа е често отегчителна, унизителна и деморализираща.

– Да, сър. – Тайсън си спомни как веднъж го бяха прехвърлили за известно време на текуща работа и той бе стигнал до същото заключение. Да се правиш, че вършиш нещо, когато всъщност нищо не вършиш, е доста изнервящо и напругащо. Но това беше едно време. Сега той по-скоро би предпочел да може да прекара времето до окончателното решаване на случая близо до своето семейство и адвокатата си.

– Забелязахте ли една гранитна триъгълна сграда, когато идвахте към клуба? – попита Левин.

– Да, сър.

– Това е наблюдателната кула на базата.

– Така си и помислих.

– Не бъдете саркастичен, Тайсън. Става дума за укрепление, използвано за защита на бреговата батарея откъм сушата. Както и да е, в нея се намира Музеят на отбраната на пристанището. Знаехте ли, че тук имаме музей?

– Да, сър. Четох за него в справочната литература за базата.

– Точно така. Понастоящем уредник на музея е един човек на име Ръсел. Приятен и малко ексцентричен тип. Всъщност това е онзи човек ей там – Левин кимна с глава към една маса в ъгъла. – Мъжът с очилата.

Тайсън погледна към масата и видя висок слабават човек на не повече от трийсет години, седнал в компанията на трима цивилни.

– Вече говорих с него да ви вземе при себе си на работа като асистент – каза Левин.

– Какъв асистент?

– Асистент на уредника на музея. Тайсън не каза нищо.

– Какво лошо има в това? – попита Левин.

– Ами... Знам ли...

– Вижте, Тайсън, правя ви услуга. Първо, тази работа няма да ви отнема нито много време, нито много умствена енергия. Второ, тя е далеч по-достойна от някои други задължения, които бих могъл да ви измисля. И накрая, намира се извън кръга на обичайната работа тук и ще ви държи на разстояние на вашите колеги офицери, което е благоприятно за всички страни. А непосредственият ви началник ще бъде д-р Ръсел, който е цивилен, освен това е и свестен човек. И на четвърто място, музеят се намира точно срещу Офицерския клуб, така че ще можете да отскачате тук, когато се отегчите. Пък и музеят ни съвсем не е лош или безинтересен. Така че, какво ще кажете?

– Не знам... Ще трябва ли да нося униформа?

– Само в някои случаи. Например, когато имате посещение от висшестояща инстанция или ученически групи.

– Ученически групи?

– Да, ще развеждате деца от училищата из музея. Възрастни граждани също.

– Ще развеждам групи?!

– Нуждаете ли се от още едно питие, за да си оправите слуха? – Той извика барманката. – Още по едно, Сали. – После отново се обърна към него: – Вижте, лейтенанте, получих заповед да се държа с вас внимателно и предпазливо. Това да си остане между нас. А и медиите вече душат наоколо. Работата в музея е добра. Изглежда добра. Приемете я.

– Приемам я.

– Чудесно. – Левин вдигна чашата си, Тайсън също взе своята и се чукнаха.

– По-късно ще ви представя на д-р Ръсел – каза Левин.

– Да, сър.

Левин изпи половината от питието си и Тайсън забеляза, че подполковникът започва да усеща въздействието на алкохола. Нездравият бледен цвят на лицето му премина в приятна червенина, хриповете му се смекчиха. Тайсън заподозря, че той изглеждаше така добре всяка вечер по това време.

– Отделът за връзки с обществеността цял ден се е разправял с журналисти – каза Левин.

– Сър! – Тайсън вдигна поглед от питието си.

– Тази база е с открит достъп. Нямаме право да забраним на

представителите на пресата да минават през портала, освен ако не получим заповед отгоре да ги държим извън пределите на поделението.

– Разбирам.

– Обаче можем да не ги допускаме тук, защото това е частен клуб.

– Не ми беше лесно да проникна тук – кимна Тайсън.

– Същите затруднения са срещнали и много други хора тази вечер, благодарение на вас. Въпросът е, че представителите на пресата могат да ви причакат навсякъде в базата, освен в зоните с ограничен достъп, които са тук в клуба, и на работното ви място, тоест в музея. Такива са инструкциите, които военното министерство е дало на средствата за масова информация. Така че вие сте в безопасност само в музея и в клуба. От едното място до другото има не повече от десетина метра, паркингът също е наблизко. Оставям на вас и на вашето благоразумие да решите как да се държите с тези хора. За вас съм чел, че в миналото сте били изключително благоразумен.

– Това ваше лично мнение ли е, подполковник, или са ви помолили да ми предадете този комплимент? – запита Тайсън.

– И двете. Въпросът е приключен – отвърна Левин. – Вземете си чашата.

Той стана от стола и си проправи леко неуверено път към масата, на която седеше д-р Ръсел.

– Д-р Ръсел – каза Левин, – разрешете да ви представя лейтенант Тайсън.

Д-р Ръсел се изправи и сърдечно стисна ръката на Тайсън.

– Каза ли ви подполковник Левин, че имам нужда от асистент?

– Да, каза ми – отговори Тайсън.

Тайсън забеляза, че д-р Ръсел има приятен, типично преподавателски начин на говорене. Той беше по-висок от Тайсън и носеше типичния неугледен костюм, който човек очаква от уредник на музей, и още повече от държавен служител.

Д-р Ръсел представи Тайсън на тримата мъже, с които пиеше, а те изглеждаха искрено щастливи, че имат възможността да се запознаят с него, сякаш беше някаква звезда. Тайсън вече бе свикнал да очаква най-различни реакции от страна на хората, които знаеха кой е, и винаги с интерес ги наблюдаваше през няколкото секунди, в които осмисляха името и лицето му, за да разберат дали им е приятно да се запознаят с него или не.

Левин, Ръсел и другите трима мъже забързаха лек непринуден разговор, а Тайсън насочи вниманието си към тях едва когато Ръсел се

обърна към него.

– Винаги съм смятал, че ще бъде по-добре, ако някои от обиколките на музея се провеждат от униформен офицер. Много се радвам, че най-сетне имаме тази възможност.

– Аз също – отговори Тайсън.

Д-р Ръсел замислено сви вежди, сякаш разсъждаваше над току-що казаното.

– Естествено, съзнавам, че вие няма да останете за дълго при нас – добави той.

– Надявам се.

Подполковник Левин сложи ръка на рамото на Тайсън и каза:

– Масата ни чака.

Двамата напуснаха бара и поеа по главния коридор.

– Д-р Ръсел изглеждаше доволен, че ще работите заедно.

– И ще съжалява, когато ми се наложи да напусна – отвърна му Тайсън.

Те влязоха в доста нова на вид средно голяма столова. Червеникавото зарево на залеза огряваше помещението през големите прозорци.

– Това крило е съвсем ново. Отвън сградата е облицована с гранит, за да се впише в атмосферата на стария форт, но независимо от това д-р Ръсел я намира за ужасна. Всички останали обаче са много щастливи, че се сдобихме с това помещение.

Тайсън забеляза, че половината от масите са свободни, а Левин помоли келнерката да ги настани далеч от останалите посетители. Поканиха ги да седнат на маса пред един от големите прозорци, гледащи към пролива.

– Мястото е много подходящо за провеждане на военен съд – каза Тайсън.

Левин не отговори веднага, после каза:

– Помислих и за това, но ще е неудобно за хората, свикнали да обядват тук.

Тайсън разгърна синята салфетка върху скута си.

– Независимо от това, гледката е великолепна. А къде тогава провеждате заседанията на военния съд? – попита той.

– О, имаме една малка стаичка в сградата на началника на военно-съдебната част. Но тя няма да ни свърши работа.

– Понякога съм си задавал въпроса защо армията не разполага със съдебни палати.

– Може би защото няма и постоянно действащ съд – сви рамене

Левин. – За разлика от гражданските процеси, Тайсън, военното правосъдие действа на място и при наличие на случай. Затова и военният съд може да се помещава навсякъде.

Млада сервитьорка се приближи до масата и поздрави Левин.

– Един „Манхатън“, сър? – попита тя.

– Да. Ан, това е лейтенант Тайсън, за когото наскоро писаха във вестниците. Скоч със сода за него и ще ви бъде признателен, ако помолите персонала да не говори с журналистите.

За момент сервитьорката обмисли получената информация, после бързо погледна към Тайсън.

– Здравейте...

– Здравейте.

– Сода и вода?

– Скоч със сода.

– Да, сър. – Тя остави две менюта на масата и побърза да отиде да им донесе напитките.

Левин си запали нова пура.

– Хубаво ли готвят тук, подполковник – попита Тайсън, преглеждайки менюто.

– В сравнение с къде? С хотел „Четири сезона“ или с общата столова.

– С хотела, сър.

– Никога не съм ходил там. Но мисля, че трябва да престана да се заяждам с вас. Не сте виновен, че сте бил преуспяващ гражданин. Месото им е добро, а имат и скара на дървени въглища.

– Чудесно – Тайсън затвори менюто и си запали цигара.

Никой от тях не проговори. Друга келнерка дойде с напитките и взе поръчките им за вечерята.

– Целият персонал ще се изреди да ви види, докато стигнем до десерта – отбеляза Левин.

Той вдигна чашата си и Тайсън си рече, че подполковникът е от хората, които гледат на алкохола като на свещена амброзия, която трябва да се поглъща в името на някакъв достоен за това повод. Отбеляза и факта, че Левин постепенно започва да се движи малко по-несигурно.

– Пожелавам ви приятно прекарване тук – каза Левин.

Те пиха и известно време водиха общ разговор за базата, за промените, настъпили в армията през последните две десетилетия, и за нещата, които бяха си останали същите.

Левин си поръча още едно питие и Тайсън се възхити на

издържливостта му.

– Казах ви, че съм израснал в Брайтън Бийч – започна без всякаква връзка Левин. – Баща ми работеше във Форт Хамилтън. Беше отговорник по поддръжката, държавен служител. Брат ми и аз разправяхме на всички, че е управител. – Той се засмя.

Тайсън разбърка питието си. Не знаеше накъде клони това, но беше сигурен, че не го интересува.

– Както и да е – продължи Левин, – понякога идвах тук с него през почивните дни. Беше по времето на конфликта в Корея, тогава бях гимназист.

– Войната в Корея.

– Няма значение. Предполагам, че съм бил доста впечатлен от наперено крачещите наоколо офицери. По онова време те имаха хубави униформи, някои носеха и елегантни бастуни. А аз лесно се впечатлявах.

– Баща ми твърдеше, че е видял как Линдбърг е излязъл за Париж и това го е вдъхновило да стане летец – вметна Тайсън. – Той беше пилот във военния флот. Кога е направена тази пристройка?

– Аз метях пода и подменях изгорелите електрически крушки – продължи Левин, погълнат от собствения си разказ. – Точно на това място... Искам да кажа в основното здание. Офицерският клуб тогава пак се помещаваше тук. Както и да е, гледах как тези господа обядват и се чувствах уязвен, че произлизам от семейство с ограничени възможности. Затова от колежа се записах в Корпуса за подготовка на запасни офицери, и ето ме сега тук. – Левин пийна малко вода и се изкашля. – Можете да накарате армията да приеме един евреин, Тайсън, но не можете да накарате евреин да приеме армията. Не знам защо останах. Предполагам, че все пак трябва да има нещо, което ми харесва.

– Кариерата в армията може да бъде нещо много благодарно – отбеляза Тайсън.

– Предполагам, че принадлежността към офицерския корпус е бърз начин за придобиване на обществен статус и достойнство. Южняците винаги са го използвали. Защо тогава да не го използва и един евреин от Брайтън Бийч, Бруклин? Не е ли така, Тайсън?

– Не знам.

– Вижте, не съм чак толкова пиан. Просто искам да кажа, че ние всички сме равни по социално положение и всички сме джентълмени по силата на постановление на Конгреса.

– Да, сър.

Левин се наведе през масата.

– Но ще ви разкрия една несправедливост в тази система. Независимо, че армията не се интересува от произхода, образованието или социалното положение, ако става въпрос за повишение в чин, назначаване на някаква длъжност или придвижване напред в кариерата, те им обръщат голямо внимание, когато ви изправят пред военен съд. Разбирате ли?

– Горещо-долу.

– Нека направя едно неприятно, но необходимо сравнение. Лейтенант Кели, командирът на взвода от случая в Май Лай, бе човек, израснал без каквито и да е привилегии и ако си спомням добре произхождащ от долните прослойки на средната класа. Вие сте напълно противоположния му тип на офицер и джентълмен. – Левин си дръпна от пурата и понижи глас: – Аз не знам какво, по дяволите, се е случило в онази болница, лейтенанте, но нека да приемем, че се е случило нещо, което не е било напълно редно и не е съответствало напълно на „Правилника за водене на сражение“ и на „Правилника за водене на сухопътен бой“. Нали? В такъв случай, Бенджамин Тайсън, от вас се е очаквало да проявите повече усет към моралните нюанси в събитията, отколкото се е очаквало от човек като Кели. Разбирате ли?

Тайсън не отговори.

– Вие носите повече вина и сте по-отговорен от нещастните глупаци, които са били около вас и са стреляли по безпомощните хора. Никой няма да прояви разбиране или състрадание към вас, никой няма да каже във ваша защита, че сте били просто един социално онеправдан мобилизиран тинейджър, който по-скоро е бил жертва на случилото се, отколкото злодей. Вие сте бил образован, зрял човек, доброволец и офицер. – Левин насочи пурата си към него. – Може да не сте натискал спусъка, но ако не сте направил нищо, за да спрете това – дори с риск за собствения си живот – тогава Бог да ви е на помощ. – Левин обвинително посочи Тайсън с пурата си. Двамата мъже се втрениха един в друг, после Левин каза: – Ето в това е въпросът.

– Доброто социално положение също носи своите проблеми – отвърна му Тайсън.

– Вярно е. – Левин се облегна на стола си. – Следих всичко това във вестниците. Опитвам се да се поставя на мястото на съдебния състав във военния съд. Седя си тук, слушам свидетелските показания и ви гледам. Може би ви завиждам за добрия външен вид, за привилегиите в живота. Може би и малко ви се възхищавам. Представям си как си мисля, седейки в съдебния състав, че вие би трябвало да представлявате най-доброто в нашата цивилизация, крайния продукт на големия американски

експеримент. Гледам ви на скамейката на обвиняемите и ми е трудно да възприема как сте могъл да бъдете замесен в онова, което твърдят, че се е случило там. И това ме ужасява, лейтенант Тайсън, защото ако вие сте бил способен да го извършите, каква надежда има за нас останалите?

– Честно казано, подполковник – каза Тайсън, – след Виетнам никога не съм допуснал, че има надежда за който и да е от нас.

Левин изглеждаше разстроен. Тайсън си допи питието и запали нова цигара.

– А вие в известен смисъл имате право да ме разглеждате като продукт на нашата страна – продължи той. – Схващанията, които имах за дълг, за добро и зло, през 1968 – а бяха формирани не толкова под влияние на онова, което научих в армията, колкото от това, което ставаше в Америка. Открих, че ми е трудно да изпълнявам дълга си към държава, която не изпълнява дълга си към мен. Лоялността се основава на взаимност, подполковник. Гражданите и войниците дължат вяност на страната си, която в отговор им дължи защита, защото тя също има дълг за вяност към отделните си граждани. То е един вид подразбиращ се социален договор. Вероятно през 1968 – а не съм могъл да го формулирам така добре, но някъде в душата си съм чувствал, че страната ми е изоставила и мен, и хората ми, а и изобщо цялата ни армия в Югоизточна Азия.

Левин кимна с разбиране.

– Тежък аперитив преди говеждото за вечеря. Ето я и храната ни. Приятен апетит.

Двамата мъже се храниха в мълчание, после подполковник Левин каза с любезен глас, все едно до този момент разговорът им бе протичал съвсем леко и приятно:

– А сега не искате ли да подпишете клетвата си?

– Във вас ли е?

– Тук – Левин потупа по вътрешния си джоб. – Искате ли да я подпишете?

– Не, просто се питах дали я носите със себе си.

– Внимавайте, лейтенанте.

– Извинете, подполковник.

– Всъщност няма значение – сви рамене Левин. – Обадох се на школата във Вирджиния, за да поискам мнението им като юристи. Казаха ми, че клетвата, която сте подписал през 1968 – а все още е в сила. Просто знайте, че все още сте обвързан по силата на старата клетва.

– Разбирам.

Левин замислено предъвка парче хляб, глътна го и попита:

– Искате ли да ви дам някакъв съвет?

Тайсън си помисли, че през последните няколко седмици се бе наслаждал на толкова съвети, че щяха да му стигнат за следващите двайсет години от живота му.

– Не мисля, че ще бъде уместно за вас – отвърна той.

– Оставете аз да се грижа за това. Назначен сте под мое командване и аз мога да ви давам съвети във функцията си на ваш началник.

– Да, сър.

Левин отпи от водата си и каза:

– Ако случайно не знаете, армията е силно притеснена от всичко, което става. Страхуват се от вас.

– Значи в крайна сметка все пак има известни преимущества да бъдеш уважаван член на обществото? – кимна Тайсън.

– Точно така. И ще ви кажа какво именно плаши толкова армията. Страхуват се от скандала. В това отношение те много приличат на някоя религиозна организация.

– Скандал ли?

– Точно така. Чуйте какво ви казвам, Тайсън. Това може да ви спаси кожата. – Левин огледа столовата, приведе се над масата и заговори с поверителен глас: – От гледна точка на военните, всеки офицер, който се провали, е фактически ренегат, независимо от това колко добър е произходът му. Офицерският корпус много прилича на духовенството. То ви зове, и ако се отзовете на повика му, трябва да оставите света зад себе си и да навлезете в един нов свят. Не е като да сте вицепрезидент на някаква фирма, като тази, в която сте работил. След като веднъж сте станал офицер от армията на Съединените щати, вашето поведение се отразява както на армията, така и на целия офицерски корпус. Също като свещеника и църквата му. Така че пред съда сте изправен не само вие, но и всички ние: аз, капитан Ходжиз и главнокомандващите на обединените щабове. Разбирате ли?

– Да, сър. Но по времето на инцидента, капитан Ходжиз е бил на десетина години, а главнокомандващите на обединените щабове са се сменили няколко пъти от тогава.

– В армията има приемственост, колективна памет, характерна за институцията. Щом като се позовават на минала слава, трябва да приемат и вината. Например бившата ви част. Седма кавалерия. Все още се стреми да изживее битката край Литъл Биг Хорн. А вие, когато в крайна сметка си получите униформата, ще носите на нея почетния знак,

връчен от президента на Седма кавалерия дълго преди да сте бил роден. Основното е да убедите армията, че сте типичен продукт на шибаното състояние, в което се намира цялата военна система може би не сега, но по онова време без съмнение. Трябва да ги убедите, че в детството си сте бил чувствително момче, преживяло тежко смъртта на канарчето си, поради което военното обучение в редиците на пехотата ви е оказало сериозни психически травми. Бил сте жертва на системата, която издава малки пластмасови карти, наречени „Правилник за водене на сражение“, където в по-малко от сто думи се определя кого имате право да убиете, а после са ви пуснали на бойното поле начело на взвода недостатъчно обучени, недисциплинирани и деморализирани седемнайсетгодишни въоръжени диваци от бедняшките квартали и са ви направили отговорен за техните действия. Ха ха, колко смешно, нали? Вие сте имали над тях също толкова власт, колкото аз имам над времето. Не съм ли прав?

Тайсън не отговори.

– Ако можете да ги заплашите, че ще сринете целия храм върху главите им – продължи Левин. – Ако успеете да подскажете, че американските момчета не само са убивали безразборно, но и мнозина от тях са намерили смъртта си поради лоша бойна подготовка, некадърно командване и бездарно тактическо ръководство... Следите ли мисълта ми, Тайсън? Не ми е лесно да говоря за това. Но аз знам какво беше там тогава. Бях там, Тайсън. Не в пехотата, но достатъчно близо до фронта, за да чуя и видя всичко, което исках да чуя и видя. – Левин се вгледа внимателно в Тайсън и каза: – Кажете им, че ако ви изправят пред военен съд, вие в продължение на цяла седмица ще давате показания, уличаващи вината на армията, и ще дадете многобройни интервюта в средствата за масова информация. Кажете им, че ще ги повлечете след себе си.

Тайсън отмести чинията си и запали цигара. Спомни си за Чет Браун, който му бе казал да не прави именно това, което сега подполковник Левин го съветваше да направи. Изглежда всички си мислеха, че може да разкрие някакви важни тайни. Но Тайсън не си спомняше навремето да е обвинявал армията за случилото се при болница „Милосърдие“. По онова време той изобщо не я обвиняваше нито за своите действия, нито за действията на хората си. Не беше протестирал срещу лошата подготовка и незрялостта на войниците си, нито срещу твърде общите тактически указания и собствената си неподготвеност като боен командир от пехотата. Ако имаше поне някакво дребно доказателство, че по онова време са го спохождали подобни мисли – писмо до вкъщи или доклад до

висшестоящите му началници – то тогава положително би могъл да обърне ролите и да прехвърли вината за случилото се при болница „Милосърдие“ върху армията. Но тогава той бе приел вината и не беше никак справедливо да променя историята, за да се измъкне от отговорност сега.

– Мисля, че трябва да извървя този път сам, подполковник – заяви Тайсън на Левин.

– Да... – Въздъхна Левин. – Вие и Исус Христос, Тайсън. Вразумете се. – Той се надвеси над сметката с молив в ръка и започна да изчислява. – Колко скоча изпихте?

– Четири.

– Много пиете. Но при тези цени можете да си го позволите. – Той погледна към него. – Вижте, не казвам, че трябва да обвинявате армията и никога не съм го казвал. Но трябва да им споменете, че ако те обвинят вас, вие ще им отвърнете със същото. И те ще отстъпят.

– Не съм добър в блъфирането. Но ви благодаря за съвета.

– Говорихме си за бейзбол. – Левин се изправи. – И още един последен съвет, лейтенанте. Вземете си най-добрия възможен адвокат по военно право, който можете да намерите. Не приемайте служебните марионетки, които ще ви предложат от отдела на военната прокуратура. Те няма да ви струват нищо, но и нищо няма да получите от тях.

Тайсън също се изправи.

– Чувал съм, че има квалифицирани адвокати по военно право, но не съм убеден, че знам точно какво означава това.

– Това са цивилни адвокати, упълномощени от военните да се явяват като защитници при военни съдебни процеси от общ характер. Не са много на брой. Проверете в асоциацията на правистите.

– Бихте ли ми препоръчали някого?

– В никакъв случай. – Левин взе сметката и я подхвърли към Тайсън. – Вие плащате, лейтенант. Номерът ви в клуба е Т – 38. Вписал съм го вече. Благодаря за вечерята. – И той си тръгна.

Тайсън вдигна листчето и видя, че на мястото на подписа с молив бе написано името Винсънт Корва, адвокат, Ню Йорк Сити. Той изтри името и се подписа на неговото място.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И СЕДМА

Бенджамин Тайсън стоеше пред тунелобразен отвор на обширен

подземен артилерийски склад, изправен срещу група от двайсетима пенсионери, скупчили се около него в очакване на следващата порция полезна информация. В музея нямаше никой освен него и групата му и той подозираше, че хората, които идваха тук по свое желание бяха твърде малко на брой.

Както бе казал Левин, музеят сам по себе си беше интересен. Наблюдателната кула представляваше почти безукорно запазен образец на военната архитектура от средата на деветнайсети век. Червените тухлени колони, които се издигаха към аркообразния свод на тавана, бяха подходящ декор за изложените военни експонати. Самите експонати – оръдия, мускети, саби, униформи и други такива – не бяха кой знае колко уникални или изключителни образци от съответния вид, но изложени в стария форт, сред така да се каже присъщата си околна среда, те придобиваха още известна стойност и въздействие. И въпреки това, помисли си Тайсън, както някой бе казал, музеите са гробниците на изкуството – В този случай на военното изкуство, което само по себе си е неразделно свързано с гробниците.

Той сложи ръката си върху високата метър и половина ограда от ковано желязо до него, която преграждаше двуметровия отвор на оръдейния склад. Усмихна се на групата и каза:

– А тази ограда има особена стойност за мен. Видя как в отговор срещу него блеснаха няколко комплекта идеално бели изкуствени ченета. Цял живот не бе успял да проумее защо хората на тази възраст искат да носят такива изкуствени зъби. Както и да е, обаче, пенсионерите бяха внимателни и любознателни слушатели. В пълна противоположност на нетърпеливата и отегчена бойскаутската група, посетила музея предния ден, от които се очакваше да проявяват поне младежко любопитство, да не говорим за предполагаемия хормонално обусловен интерес у момчетата към войната. Тайсън си рече, че може би още не е свикнал с работата.

– Тази ограда датира някъде от четирийсетте години на миналия век – започна той. – Забележете, че тук, сред изящно извитите орнаменти от ковано желязо, са вплетени федералният герб с щита и американският орел – едни от типичните за този период мотиви.

Тайсън изпитваше остра нужда да запали цигара или да поеме глътка чист въздух. Масивните стени на наблюдателната кула намаляваха до известна степен следобедната горещина, но поради същата причина въздухът в помещението беше застоял и пропит от миризмата на силен флорален парфюм и стар прах. Освен това лампите на съвременното

осветление, разположено по маршрута, се бяха нагорещили. Навярно монтирането на вентилатори и климатични инсталации в подобна сграда е изключително трудно. Не, вече не строяха такива неща.

– Каква особена стойност има оградата лично за вас, лейтенанте? – попита един мъж.

– Моля? А, да. Вижте, тази ограда всъщност не е от форт Хамилтън. Тя е свалена и преместена от старата федерална сграда на Уайтхолстрийт, преди да я разрушат. А за повечето хора от Ню Йорк Уайтхолстрийт означава постъпване в армията. – Той се усмихна и видя няколко възрастни мъже да кимат и да му се усмихват в отговор.

– И така – продължи Тайсън, – спомням си тази стара ограда от деня, в който се явих на военна служба, и бях доста изненадан, когато я видях отново тук.

Той отново се усмихна. Всъщност изобщо не си спомняше оградата. В онази сутрин през 1968 – а в главата му се въртяха съвсем други мисли и изобщо не бе обърнал внимание на архитектурата на мрачната административна сграда, изпратила милиони мъже на бойното поле. Погледна надясно, за да види кой е следващия обект от обиколката и за момент съзря отражението си в стъклената витрина на един от музейните експонати. Призна си честно, че униформата му стои добре. Повечето мъже изглеждаха добре в униформа. Оправи връзката си.

– Участвали ли сте в сражения във Виетнам? – попита го един женски глас.

Той се обърна по посока на гласа. Жената стоеше зад групата, беше малко по-висока на ръст от поколението, родено в началото на века. Тайсън се почуди откога ли стои там. Повечето от побелелите глави се извърнаха към нея.

– За какво сте получил всички тези медали? – добави Керън Харпър.

Той се изкашля и отговори:

– Повечето са за добро поведение. Получавах по един всеки път, когато се държах добре. Имам общо седем медала.

Няколко души се разсмяха.

– Защо не поразгледате малко музея сами? Ще се върна веднага – каза той на групата си. После си проправи път през скупчилите се край него пенсионери, хвана Керън Харпър под ръка и я поведе към входната врата. Когато излязоха навън на улицата между музея и Офицерския клуб, тя освободи ръката си.

– Лейтенантите не могат да хващат жените-майори под ръка по

този начин – каза тя.

– Искате ли едно питие?

– Не. Последният път, когато пих заедно с вас, бе отразен във вестниците.

– А това ми създаде известни проблеми въкъщи – усмихна се той.

– Така ли? – Известно време тя помълча, после каза: – И на мен. Имах проблеми с приятеля ми, за който ви споменах. Полковникът от пехотата, онзи от Вашингтон. Но не би трябвало да ви казвам това.

Тайсън внезапно почувства лек пристъп на ревност. По принцип бе приел, че тя има приятел, но някак си не му се искаше да му го потвърждават. Насили се да се усмихне.

– Ще му напиша обяснително писмо. А вие ще напишете едно в моя полза.

– Разбира се, вижте какво, лейтенант, струва ми се, че ставате твърде фамилиарен.

– Извинете. Липсвахте ми.

– Спрете. Освен това сте лош екскурзовод.

– Знам.

– И трето, имам да ви казвам по-важни неща. Тайсън незабележимо си пое дълбоко дъх.

– Значи ли това, че в крайна сметка сте стигнали до някакво заключение в разследването си? – попита небрежно той.

– Стигнах до много заключения. – Тя се обърна в посока на Офицерския клуб. – Последвайте ме.

Тайсън я последва в клуба, през фойето, към стръмното и тясно стълбище, което се извиваше нагоре към втория етаж на клуба.

– Забележете, че този етаж е направен от тухли, а не от гранит, което означава, че е пристроен по-късно – отбеляза той, докато вървяха. – Навремето, когато брустверът е бил открит, тук са били разположени големите оръдия и...

– Знам, разглеждала съм музея. Какво ще стане с групата ви?

– Ще се качат обратно на автобуса и по време на целия път на връщане ще си говорят за нас.

– Постъпвате подло. – Тя подтисна усмивката си. – Мислех, че са ви симпатични.

– Подло е и да ги наричате симпатични. Аз не искам да доживявам до тяхната възраст.

– Може и да не доживеете. – Те стигнаха до дълга покрита тераса, остъклена от страната, гледаща към залива. През панорамните прозорци

нахлуваше ярка слънчева светлина, която се разливаше в багрите на целия светлинен спектър върху пода.

– Открих, че тук, на втория етаж, има две приемни зали, но нито една от тях не е подходяща за провеждане на военен съд – каза Тайсън. – Искате ли да ги видите?

– Залите „Вашингтон“ и „Джаксън“. Знаем ги.

– Чудесно. И как ги намирате? Таванът на зала „Вашингтон“ е чудесен образец на класически готически стил, но от друга страна залата „Стоунуол Джаксън“ е някак си по-интимна, ако разбирате какво искам да кажа.

– Тази сутрин сте в странно закачливо настроение. Тайсън погледна през остъклената стена. Долу вдясно от тях се виждаше новото крило със столовата, зад него бе крайбрежният булевард, а още по-нататък пролива, над който се извиваше дъгата на моста Верацано. Два-три километра навътре в залива се виждаше бреговата линия на остров Стейтън. Тайсън можеше да различи очертанията на сивия артилерийски форт Батъри Уийд, който беше от същия тип като форта, в който се намираще.

– Хубава гледка. – Той си запали цигара и попита: – А какво ще кажете за униформата, стои ли ми така добре, както очаквахте?

– Уверявам ви, че никога не съм си мислила за това, как бихте изглеждали в униформа. Но наистина ви стои чудесно. А и косата ви не е отригана твърде късо.

– Подстригах се късо. Но косата ми расте много бързо. Между другото, да сте намерила случайно чадъра ми?

– Не. Казах ви, че го забравих в самолета. Искате ли да ви го платя?

– Беше ми подарък. Защо просто не ми купите същия. Черен.

– Добре. Черен. Наредиха ми да предам доклада си за резултатите от предварителното следствие в срок от пет дни – каза Керън Харпър.

– Много добре. Тогава вече всички ще знаем за какво става въпрос.

– Да, чакането е най-тежко. Нямах намерение да протакам нещата, но възможностите ми бяха ограничени от разпоредбите на член 31 от Единния кодекс на военното правосъдие, който, както знаете, предвижда само предварително следствие. И така, има две възможности, една от които трябва да препоръчам в заключителния си доклад: първата е делото да се прекрати, а втората е да посоча основания, че наистина е било извършено нарушение на Единния кодекс на военното правосъдие, и следователно трябва да се предяви обвинение и делото да се предаде за разглеждане на съдебно-следствена комисия, свикана по член 32. Както

знаете, моята препоръка не е задължаваща.

– Но въпреки това има известна тежест и затова сега се чудите какво всъщност армията иска да препоръчате.

– Не ме интересува какво искат те – рязко му отвърна тя.

– Опитвате се да проумеете дали не искат вие да поемете отговорността – продължи Тайсън. – Ако Харпър каже „направете го“, системата ще се задейства и ще предаде разследването на военен съд, а вие ще сте отговорна, че сте ги въвлякла в това. Но ако Харпър каже „Не“, те ще свият рамене и с нежелание ще приключат случая, въпреки че препоръката ви не е задължаваща. И тогава журналистическият огън ще се насочи към вас. Не ви завиждам.

Керън Харпър рязко си пое въздух.

– Мога ли да говоря с вас поверително?

– Разбира се.

Тя се поколеба, после започна да говори.

– Вижте, винаги съм смятала, че това е частично инсценирана, нагласена работа. Искам да кажа, защо иначе армията ще иска да стовари толкова голяма отговорност върху един-единствен човек? И защо аз?

– Май вече почнахте да се замисляте, а?

– Това разследване трябваше още от самото начало да бъде поверено на добре обучен екип – на хора от военното разузнаване, ФБР, Министерството на правосъдието или нещо такова. Нямахме да им отнеме много време, само колкото да определят дали фактите дават основание да се предаде делото на съда.

– Вярно. Но досега те не са направили нищо противозаконно.

– Да... може би не е противозаконно. Само дето е необичайно. – Тя го погледна право в очите. – Искам да ви попитам нещо. Опитвал ли се е някой... някой от името на правителството, да говори с вас... да ви предложи сделка? – Керън Харпър изчака. – Е? Говорил ли е с вас някой друг, освен мен?

– Не.

– Виждате ли, лейтенанте, не обичам да ме правят на глупачка, също както на вас не ви харесва да ви превръщат в изкупителна жертва.

– Много добре разбирам как се чувствате.

– И мисля, че и на двамата не ни харесва да сме пешки в нечия игра, чиито правила не знаем.

– Да, така е. Чуйте, майоре, ако сте си мислила, че в случая става въпрос за справедливо раздаване на правосъдие, то сте била твърде наивна още от самото начало. Това разследване е надхвърлило рамките на

всичко, за което сме говорили, и на всички доказателства, които сте събрала. Не се учудвайте, ако някой потърси вас и ви посъветва какво всъщност да препоръчате на армията.

Тя се обърна към остъклената стена и се загледа в далечината. Тайсън също погледна през прозорците. Един трансатлантически лайнер щеше да води на пролива и се скри под дъгата на моста, а останената от него дия разклати малките увеселителни корабчета. От юг се зададе самолет, който се снижаваше към летище Кенеди. Тайсън си спомни за отпуските, прекарани заедно с Марси, и за местата, където бяха щастливи. И изведнъж осъзна болезнено ясно, че целият този живот е в миналото, а в живота, който го очаква отсега нататък, го дебнат призраците на затвор, развод, финансови проблеми и позорът на доказано или недоказано престъпление.

– Трябва да ви кажа, лейтенанте – Керън Харпър прекъсна размислите му, – че, както вече знаете, аз намерих достатъчно факти, въз основа на които да препоръчам делото да се предаде на съда по обвинение в убийство.

– Тогава го направете.

– Но също така у мен се породиха подозрения, че правителството се опитва да манипулира този случай. А ако това е така, то съществува напълно реална възможност правата ви да бъдат нарушени по време на процеса.

– О, вижте, майоре, правата ми са били нарушени още в деня, когато акушерката ме е плеснала безпричинно по задника. Но понякога властите са принудени да предприемат действия в името на всеобщото благо на обществото, дори ако в резултат на това бъдат погазени интересите на отделния индивид. Къде сте били на адвокатска практика? В някой манастир?

– Говорите така, сякаш защитавате правителството.

– В никакъв случай. Но разбирам, че просто те се опитват да ограничат размера на пораженията, доколкото това е възможно.

Сключили ли сте някаква сделка с армията или с Министерството на правосъдието?

– Не.

– А склонен ли сте изобщо да обмисляте възможността за сключване на такава сделка?

– Зависи от сделката. Не трябва да се приема още първото предложение.

– Значи някой наистина ви е потърсил. Това е противозаконно,

когато се намирате под следствие по член 31. Само аз мога да говоря с вас, и то с ваше съгласие.

– Вие можете да се придържате към формалностите. Аз се опитвам да се държа колкото се може по-надалеч от затвора.

– Как стана срещата? При какви обстоятелства? Това също ли ще остане поверително?

– Не – отговори тя. – Не мога да получа подобна информация без да я включа в доклада си. Длъжна съм да докладвам за това.

Тогава го забравете. Тя кимна със съжаление, после каза: – Може ли да ви дам един ценен съвет?

– И вие ли?

Тя не обърна внимание на репликата и продължи: Вземете си добър адвокат. Не Слоун. Говорих с него и той не разбира от тези неща. Наемете си защита от военната прокуратура или граждански адвокат с правомощия да се явява пред военен съд.

– Това е чудесен съвет, майоре. Малко странно е, че идва от следователя по делото ми, но въпреки това е чудесен. Приемам го като знак, че сте приключила работата си по случая ми.

– Да. Утре се връщам във Вашингтон да завърша доклада си. Това е една от причините, поради които исках да се видя с вас. Щеше ми се да ви питам дали желаете да включа ваши писмени или устни показания в доклада си.

Тайсън си рече, че тя би могла да го попита за това и по телефона.

– Ще си помисля. Не трябваше ли вече да са ви освободили от действителна военна служба? – попита той.

– Трябваше. Но няма да го сторят. След като предам доклада си, аз официално ще съм приключила работата по случая. Но те предпочитат да съм им поддръка, ако се наложи да давам някакви обяснения, а не да ме призовават като гражданско лице. Затова ще трябва да остана на служба до окончателното решаване на делото ви.

– Неприятна отсрочка. Предполагам обаче, че истинската причина да ви задържат е, че армията не иска да ви предостави възможността да дадете изявление пред пресата. С други думи, вие сте видяла и чула твърде много, за да ви позволят да си отидете просто така. Трябвало е да се сетите за това, когато сте приемала този случай. Е, важното е, че все някога ще ви освободят.

– Продължаването на срока на военната ми служба не ме притеснява особено, въпреки че леко промени плановете за гражданския ми живот. Трябваше да постъпя на работа в една адвокатска кантора, тук – В Ню

Йорк.

– Ще ви потърся, когато реша да напиша ново завещание.

– Моите проблеми са незначителни в сравнение с вашите.

– Проблемите ви ще станат много по-значителни, ако продължите да следвате теорията си, според която подозирате правителството в опит да манипулира случая. Просто ще ви изядат жива, майоре. Така че, вслушайте се в съвета на един по-възрастен от вас човек, който е оцелял от много корпоративни битки, включително и от азиатската джунгла. Не се правете на герой. Оставете ме аз да си блъскам главата над това какво се опитва да направи правителството.

– Аз не се тревожа лично за вас, разбирате ли? Притеснявам се, че справедливостта...

– Моля ви. В последно време ми се гади само като чуя тази дума. Вижте, просто играйте си ролята, подсигурете си гърба и внимавайте някой да не се втурне към вратата или да не посегне към копчето за осветлението.

– Глупости – измърмори тя.

– Керън, има моменти, в които ми се иска да сте мъж, и други, в които се радвам, че не сте.

– Това изказване е обременено от сексуални предразсъдъци и е твърде лично. Не можете да се обръщате към мен с малкото ми име.

И двамата замълчаха, после Тайсън каза:

– Като изключим проблемите с приятеля си, имяхте ли и други служебни проблеми?

Тя се почеса по брадичката и отговори:

– Ами, да. Затова и ме натискат да приключа предварителното следствие.

Той се разся.

– Не е смешно.

– Мъжете и жените са смешни. Кой ви създава проблеми? – попита Тайсън. – Този надут пуяк Ван Аркън? Доста съм чел и слушал за характера му.

– Мисля, че може би ще ви поставят под наблюдение – каза тя вместо отговор.

– Какво от това? Нямам намерение да се измъкна от страната, не се срещам с чуждестранни агенти, и не ходя по жени.

– Браво. Бихте ли ми дали една цигара?

– Втора ли? Изпушихте една и миналата седмица. Извади пакета и ѝ подаде цигара. Тя я взе и той ѝ я запали. Тя си дръпна, после издиша

дима и се закашля. Когато успя да си поеме дъх, каза:

– Трябва да ги откажете.

– Вие кашляте.

– Вижте, лейтенанте, да отричаме или да се правим, че не е имало... – тя отново дръпна от цигарата и си погледна часовника. – Трябва да вървя.

– Довършете изречението.

– Да – кимна тя. – Ами... някои думи и, предполагам, че вие бихте казали и чувства... които се породиха между нас... извън рамките на служебните ни отношения и без връзка със следствието...

– Започвам да губя мисълта ви. Дали не искате да кажете, че между нас са се породили лични отношения?

– Да, това искам да кажа.

– Някакъв вид привличане?

– Нещо такова.

– И аз мисля така. А по време на първата ни среща казахте, че нищо такова няма да се случи – припомни ѝ той.

– Така ли?

– Да. Но това няма значение, аз много ви харесвам, а сега вече и двамата сме наясно със себе си.

– Да.

Той видя как ръката ѝ с цигарата трепери и осъзна, че устата му е пресъхнала.

– Ами... тогава? Какво ще правим?

– Нищо. – Тя се изкашля и хвърли цигарата. Ако искате да включите свои показания в доклада ми, трябва да ме уведомите до утре на обяд.

– Къде сте отседнала?

– В хотела за гости. Тук.

– Не може ли да вечеряме заедно днес?

– Определено не. Освен ако не искате да ми създадете още повече проблеми, отколкото вече имам.

– Извинявайте. Не е било нарочно.

– За всеки друг на ваше място щях да кажа, че става дума за преднамерена тактика, за набиране на точки. Но всичко това беше колкото ваша, толкова и моя грешка. – Тя му протегна ръка: – Довиждане, лейтенанте.

Той хвана ръката ѝ.

– Ще бъда в квартирата си довечера.

– А аз ще бъда в моята. – Тя се обърна и си отиде. Тайсън я

проследи с поглед да се отдалечава с решителна походка по ярко осветената от слънцето тераса. Е, най-сетне се разбра, че и тя е от плът и кръв, помисли си той. Знаеше, че ще я види отново, както и че от това нищо няма да излезе, поне не в плътски смисъл. Но разбра, също както навярно бе разбрала и тя, че при други обстоятелства резултатът можеше да е съвсем друг. И когато дойде време да се сбогуват за последен път, и двамата щяха да изпитат задоволство от мисълта, че с нещо са променили живота на другия.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ОСМА

Бен Тайсън лежеше проснат на дивана в полумрака на дневната си. В малката стаичка бе задушно и горещо, той бе само по шорти. От изпотената бутилка студена бира върху ниската масичка се стичаше вода. Той седна и си пое дълбоко дъх. Три километровият крос по алеите на базата го беше изтощил.

– Твърде много пушиш, пиеш и си стар. Спомни си за изнурителната бойна подготовка в пехотата, която някога бе изкарал относително леко: четирийсет и пет километри походи с пълно бойно снаряжение, по сто лицеви опори една след друга, катерене по скалите по високата близо двеста метра отвесната стена на един водопад по време на обучението в джунглите на Панама.

– Господи, тогава какъв здравеняк бях.

Той бавно се изправи и отиде до малкия вентилатор, монтиран на прозореца. Не знаеше каква е таксата за климатична инсталация, но и не го интересуваше, защото бе решил да живее при трудни условия, въпреки че решителността му постепенно се изпаряваше.

– Размекнал си се, Тайсън. Размекнал си се като жена.

Направи петдесет бързи подскока, после пристъпи към клякания. Докато се занимаваше с това, той огледа стаята. Беше прясно боядисана, и ако се съди по размерите, вероятно за това бяха отишли два литра и половина боя. Останалата част от приземния етаж се състоеше от малка столова и кухня. На горния етаж имаше две спални и малка баня. Всичките жилища в редицата тухлени къщи бяха напълно еднакви. До него живееха семейства с по едно-две деца.

– Тайсън – каза той на глас, – живял си без никаква представа за действителността.

Тук-там из къщата имаше евтини яворови мебели, държавна

собственост, но му бяха казали, че може да си докара и свои. Опита се да си представи собствените си мебели в тази къща и реши, че ще се наложи да ги слага изправени, за да се поберат. Щеше да бъде по-доволен, ако му бяха дали едно от ергенските жилища, които наподобяваха доста хотелски стаи и бяха много по-удобни, отколкото това подобие на дом. Но някъде из коридорите на Пентагона някой слабоумен служител бе решил, че трябва да дадат на Бен и Марси шанс да живеят заедно. Много вероятно бе това решение да е било взето в стила на зоолозите, работещи в зоологическите градини, които определят къде и кога ценните екземпляри панда трябва да се съберат за разплод.

По стара армейска традиция дървения под беше лъснат до блясък, но върху него нямаше нито килими, нито мокети. На прозорците имаше щори, но не и завеси. Мебелировката на спалнята му се състоеше от пружинено легло с два матрака в метална рамка, нощно шкафче и овехтял скрин с чекмеджета. Във втората спалня имаше само едно легло, вероятно за Дейвид. Трябваше да се подпише за получените чаршафи и пешкири, явно се очакваше в крайна сметка да се обзаведе със свои собствени.

В кухнята намери готварска печка, хладилник и почти нищо друго. Нямаше машина за миене на чинии, но нямаше и чинии, така че всичко беше наред. Почуди се дали не трябва да си купи кафеварка и да покани подполковника и жена му на кафе. Парадна униформа и медали. Моля гостите да си носят чаши и лъжички.

Тайсън се изпъна и на няколко пъти вдиша и издиша дълбоко. Слънцето вече бе залязло напълно и стаята се осветяваше само от уличните лампи, които през щорите изпъстряха стаята със светли и тъмни райета. Не му бяха дали телевизор, а той не си бе направил труда да си купи радио. Примитивен американски стил. Даде си сметка колко крехък и колко встрани от средния статистически стандарт е бил предишният му живот в приказното предградие на Ню Йорк.

Това обаче не беше чак домашен арест, припомни си Тайсън. Трябваше да бъде тук само от полунощ до шест часа сутринта. Можеше да вземе метрото до Манхатън и да вечеря там с някого. Можеше дори да отскочи с колата до Гардън Сити, където да отиде в клуба си или вкъщи и да включи климатичната инсталация, да гледа телевизия, или да скочи във ваната. Но той не желаше да прави това. Искаше да остане тук, да се поти, да се отегчава, да бъде сам, да мисли, да страда и да стане твърд и суров.

– Твърд и суров – каза той на глас.

Тайсън довърши упражненията си и отново застана пред вентилатора на прозореца. Погледът му беше привлечен от някакво движение във на улицата и той надникна през щорите. Видя, че по тясната улничка между редицата от къщи се приближава някаква фигура: жена в светъл панталон и тъмна горна дреха. Тя носеше по нещо в двете си ръце и четеше табелките на вратите. Спря се пред неговата къща, поколеба се, след това сви по пътеката към входа. Тайсън видя на светлината на входната лампа, че това е Керън Харпър, която носи в ръцете си сгънат чадър.

Видя я как опря чадъра на вратата му, след това процепа на пощенската му кутия се отвори и през него се показа сгънат хартиен плик с типичния за армията зеленикав цвят. Тайсън бързо се приближи до входната врата, коленичи и бутна плика обратно навън. Пликът се появи отново и Тайсън отново го бутна обратно, но този път срещна известна съпротива.

– Какво правите? – тихо се обади Керън Харпър. – Махнете се оттам.

– Това някаква сметка ли е? – попита той през процепа.

– Не се правете на идиот. Вземете го.

Той хвана плика и го издърпа от процепа на пощенската кутия. Изправи се и отвори вратата, при което чадърът падна в краката му. Той погледна напред и видя, че Керън Харпър вече е стигнала до средата на пътеката, водеща към улицата. Той вдигна чадъра, забеляза, че на него има етикет на гарнизонната лавка и го хвърли в дневната. После затвори вратата и я последва, продължавайки да държи плика в ръка. Настигна я когато завиваше по улицата. Те мълчаливо продължиха да вървят рамо до рамо.

– По-добре си сложете някакви дрехи, ако възнамерявате да вървите с мен – каза най-накрая тя.

– Горещо е. Какво има в този плик?

– Като го отворите ще видите. Кога ще си поставите телефон?

– Когато реша, че има на кого да се обадя.

– Казано ви бе да си поставите телефон, за да улеснявате работата на следствието.

– Имам телефони в Гардън Сити, Саг Харбър и в апартамента, който съм наел в Манхатън. Не мисля, че мога да си позволя да плащам още един при тази заплата.

– Вярно е, че никой не може да ви нареди да сложите телефон в жилището си, но така ще бъде по-удобно за всички, включително за вас и

за семейството ви.

– Ще помисля за това. Хайде да се върнем. Ще ви черпя една бира.

– Трябва да работя.

– Искам да обсъдим предложението ви да дам показания.

– Добре – каза тя, забавяйки крачките си. – Но не можем да говорим в жилището ви.

– Ще си сложа някакви дрехи и ще се поразходим. Елате да видите квартирата ми.

Тя се поколеба, после го последва по обратния път към къщата. Той я покани да влезе и запали настолната лампа до дивана. Огледа я на светло и забеляза, че е облечена с обикновена синя блуза с къс ръкав и светли панталони. Обута беше с бели маратонки.

Керън Харпър на няколко пъти погледна към него, като приковаваше поглед към очите му и внимаваше да не го отклонява надолу към почти голото му тяло.

Тайсън реши, че тя изглежда доста добре в цивилни дрехи. Забеляза и че всъщност е по-слаба, отколкото изглеждаше с униформата – имаше по-малък бюст, по-тесен ханш, и по-силни и издължени крайници.

– Не е лошо за офицер и джентълмен – каза той, показвайки стаята с широк жест. – Мисля, че ѝ липсва огледало, за да изглежда по-просто. Тя не отговори и го погледна малко особено.

– А, да. Страхувате се от скрити микрофони, а не от хлебарки естествено – каза той и се усмихна. – Бен Тайсън вече помъдрява. Тази сутрин докарах тук частна фирма по охрана, и те ме увериха, че помещенията са чисти. Струваше ми доста пари. Щях да съм доволен, ако бяха намерили нещо. Тогава щяхте да видите как цялата работа щеше да гръмне във вестниците.

– Вие сте предвидлив човек.

– Започвам да ставам такъв. Също така, ако имах телефон, не бих водил по него важни разговори. А ако се опасявате, че аз може да съм сложил някой скрит микрофон, за да запиша разговора си с вас или с някой друг – добави той, – имате думата ми на офицер и джентълмен, че тук няма подслушвателни устройства.

– Нямахте нужда да го казвате – отвърна му тя.

– Да бе, ние сме над тези неща. Но просто за да съм спокоен, може ли да ви претърся, за да се уверя, че вие нямате подслушвателно устройство?

– В никакъв случай – усмихна се тя.

– Само питам – сви рамене Тайсън. – Между другото, не намирате ли, че тази игра приема доста сериозен обрат? Имам предвид, че ми взеха паспорта, напълно съм убеден, че ме следят, и ми ограничиха свободата на движение.

– Това ограничение не е много затормозяващо.

– Тази къща е потискаща. Искате ли да видите и останалите помещения?

– Не. Ако се смятате за мъченик – каза тя доста хладно, – трябва малко да поразширите кръгозора си. Повечето хора никога не са имали такава къща и начин на живот, каквито имате вие. Не знам защо някой трябва да съчувства на човек, който е загубил палата си и се е преместил да живее в къщата на пазача. Половината от хората по земята биха дали мило и драго за къщата на пазача.

Тайсън не отговори. Известно време тя помълча, после каза:

– Вижте, истинският ви проблем е в това, че могат да ви обвинят в убийство. Проблемът на жизнения ви стандарт е незначителен. Бих ви посъветвала да съсредоточите вниманието си най-вече върху обвинението в убийство, а не върху битовите си удобства. – Тя замълча. – Извинете, не би трябвало да ви поучавам.

– Но пък сте права. Аз стигнах до същото заключение. Възнамерявам да прекарам тук колкото се може повече време, докато всичко това свърши. Ако в крайна сметка се окаже в затвора, преходът няма да е чак толкова болезнен. Ако се намеря вкъщи, ще целуна контейнера си за боклук. – Той се усмихна.

– Признавам, че тук наистина е дяволски горещо – усмихна му се в отговор тя.

– Искате ли бира?

– Добре.

Тайсън отиде до кухнята и се върна с две отворени бутилки бира. Подаде ѝ едната и каза:

– Куних ги от магазина. На външен вид много приличат на Будвайзър, но не са. Обичам да пия бира направо от шишето.

– Нима?

Тайсън надигна бутилката и погълна на един дъх половината бира. Тя отпи от своята.

– Какво има в плика? – попита той.

– Само няколко формуляра, които трябва да подпишете.

– Не подписвам никакви военни формуляри.

– Чух вече за това.

– Така ли. Клюките бързо се разнасят.

– В последно време сте станали обект на внимание на твърде много хора. Внимавайте да не ви се завърти главата. Вижте, това са просто формуляри, в които се посочва мястото и времетраенето на срещите ни, и които потвърждават, че са ви били прочетени правата ви. Можете да обсъдите въпроса с адвокатата си преди да ги подпишете, но бих искала да ги получа утре преди да замина.

– А ако не успея да се свържа с адвокатата си?

– Ами... изпратете ми ги по пощата във Вашингтон.

– Трябва да ги включите в доклада си, така ли?

– Да.

– Онзи, който ще предавате след пет дни, нали?

– Ами... Реших, че трябва да се погрижа за това, докато съм още тук. Освен това, трябваше да ви върна и чадъра...

– Много мило от ваша страна, че сте си направила труда да прекосите цялата база, за да ми връчите тези формуляри и чадъра. Особено като се има предвид, че можехте да уредите да ми предадат всичко това в музея утре сутринта. Но наличието на такова лично отношение ми харесва.

– Да, много мило от моя страна. – Тя смени темата: – Семейството ви ще дойде ли да живее тук с вас?

– Мисля, че след като им се предоставя избор между морски курорт и това място, те ще предпочетат морския курорт – отговори Тайсън.

Тя не каза нищо, но той знаеше, че обмисля думите му.

– Не става въпрос за лоялност, безоблачни семейни отношения или оказване на някаква подкрепа – добави той. – Въпросът е чисто прагматичен. Не искам да идват тук и им го казах. Ще се виждаме през уикенда. Тя кимна.

– Тясното жилище може да предизвика излишен стрес. – допълни той. – Синът ми няма да има тук никакви приятели. Марси може да се окаже обект на натрапчиво дразнещо внимание от страна на медиите. И изобщо такива неща.

Тя кимна отново. Тайсън се изкашля.

– Разбира се, съзнавам, че те могат да се върнат в Гардън Сити, и така ще бъдем много по-близо един до друг. Но мисля, че за всички ще е по-добре, ако са по-надалеч от мен, поне за през лятото.

– Навярно е така. – Тя остави бирата си на ниската масичка и погледна часовника си. – Тук съм вече десет минути. Горедолу толкова, колкото е допустимо да оставам на това място.

– В случай, че ни наблюдават.

– Да, в случай, че ни наблюдават. Както се оказа, те знаят, че онази вечер съм идвала в стаята ви. И съм доволна, че го вписах в доклада си. Но не бих искала пак да ми се налага да давам обяснения. – Тя тръгна към вратата.

Тайсън остави бирата си и нахлузи сандали и една тениска. Отвори вратата и те излязоха заедно от къщата.

Тръгнаха надолу по Стърлинг Драйв, откъдето се виждаше крайбрежният булевард. Тайсън плъзна погледа си по повърхността на водата. Имаше нещо безспорно магическо в светлините на пристанището и на закотвените в него кораби в лятната нощ.

– Вероятно смятате, че дойдох в жилището ви, за да ви видя. Всъщност не знам дали наистина е така. Когато приближих до къщата, видях, че не свети и си рекох, че не сте си вкъщи. И почувствах... Почувствах...

– Смесница от облекчение и разочарование.

– Да. Първо мислех да се поразходя и да се върна отново с плика и чадъра, но после... после реших просто да ви ги оставя...

– И си помислихте, че междуременно аз може да съм отишъл да ви търся в хотела за гости и да се разминем.

Тя кимна.

– Защо ли не се чувствам като глупачка?

– Защото знаете, че аз не намирам това за глупаво. – Той спря, но не се обърна към нея. Вместо това устреми поглед към хоризонта, където черната шир на океана се сливаше с черното небе. – Обстоятелствата, при които се срещнахме, бяха напрегнати и наситени с емоции, следователно имаме основание да очакваме една от двете възможни интензивни и емоционални реакции: омраза, или... Отблъскване и привличане може би са по-подходящи думи.

– Знам. Чудя се дали ако се бяхме срещнали при нормални обстоятелства, щях изобщо да ви обърна някакво внимание.

– Ако ви бях срещнал при нормални обстоятелства – усмихна се Тайсън, – определено щях да ви обърна внимание.

Тя отново тръгна да върви и той я последва.

– Хайде да говорим за нещо друго – каза тя. – Исках да ви дам някои напътствия относно показанията, които бихте могли да включите в доклада ми.

– Дадох ви показания, които можете да ползвате, още при първата ни среща – отговори той. – Какъв е смисълът сега да давам още някакви

показания?

– Вижте, в първите си показания вие ми казахте, че сте провеждали бойни действия срещу въоръжен противник. И до един определен момент всичко беше чудесно. Но сега трябва преди всичко да отречете категорично обвиненията, които отправят срещу вас Бранд и Фарли. Разберете, тези двама свидетели са всичко, с което правителството разполага срещу вас. Това, което Пикард може да разкаже от разговора си със сестра Тереза, е косвена информация и затова не може да се приеме като доказателство в съда. Освен това няма никакви уличаващи документи и веществени доказателства срещу вас. Затова делото, с което разполага армията, ако изобщо съществува такова, се върти около Бранд и в по-малка степен около Фарли.

Тайсън кимна. И сам беше стигнал до същото заключение.

– Затова трябва директно да опровергая техните показания?

– Да. Или да докажете, че те лъжат, или че имате основание да смятате, че двамата не са безпристрастни свидетели в полза на обвинението. С други думи, трябва да разклатите достоверността на показанията им, като разкриете, че е възможно между вас да е съществувала омраза. Или, както казва закона, трябва да дискредитирате свидетелите.

– Много мило от ваша страна, че ми го напомните.

– Всеки адвокат би ви казал същото. Но фактът, че получавате тази информация от мен, трябва да ви подсказва, че ако успеете да дискредитирате Бранд, а той е ключът към всичко, армията ще трябва да прекрати разследването.

Тайсън кимна.

– Можете ли да дискредитирате Бранд?

– В известен смисъл може би да. Но това, разбира се, би означавало да разкажа за онова, което той правеше там. Не за живота му след това, защото всичко, което знам за него, е от прочетеното във вестниците, а според тях той е чудесен лекар, радващ се на шестнайсетгодишен брак, от който има син, връстник на моя, и дъщеря. Но защо да разказвам нещо, което се е случило преди близо две десетилетия? Толкова ли е важно да спася собствената си кожа?

– Надявам се.

– Но това противоречи на всичко, в което вярвам, а аз вярвам, че трябва да забравим миналото. Ако искам да ме съдят според онова как съм живял след Виетнам, какво основание бих имал да измъкна нещо от забравата на миналото и да го хвърля в лицето на Браун?

– Той обаче го стори.

– Негов проблем. Не искам да го превръщам и в мой.

– Подполковник Левин беше прав – поклати глава тя.

Тайсън я погледна косо.

– Не че нямам чувство за самосъхранение – каза той. – Напротив, имам. Но всички съвети, които получих досега, някак си противоречаха на разбиранията ми. А аз съм човекът, който ще трябва да живее с Бен Тайсън, след като всичко това свърши. Ще се опитам да се преборя, но не чрез измама, компромиси и опетняване на други хора. Искам да получа справедлива присъда, дори ако тя е „виновен“.

– Действайте както намерите за редно – кимна тя. – Но имайки предвид събраните от мен факти и това, че вие не възнамерявате да дадете показания, опровергаващи показанията на Бранд, надявам се разбирате, че нямам друг избор, освен да препоръчам на армията да ви предяви обвинение.

– Няма да го приема лично.

Тя се отклони от пътеката, спря на тревистия склон и се загледа в колите, минаващи по крайбрежния булевард, с ръце, пъхнати в джобовете на бежовия ѝ панталон.

– Нима имам друг избор? – тихо промълви тя, сякаш на себе си.

Тайсън застана малко настрана от нея и я погледна. Откъм сушата се надигна лек ветрец и развя косата ѝ. Той си помисли, че тя изглежда много естествена на открито, в хармония с природните стихии.

– Защо не вярвате на Садовски и на Скорело? – попита той. – Нима ги смятате за безочливи лъжци? И аз ли съм лъжец?

– Не – тя обърна главата си към него. – Но на практика хората вярват повече на обвиненията в закононарушение, отколкото на отричането на закононарушенията.

– Защо?

– Много просто. Логично е. Стивън Бранд е уважаван лекар...

– Ясно. Разбирам какво искате да кажете. – Той погледна наляво. На около сто и петдесет километра оттам се намираше Саг Харбър, и Тайсън изпита известна злост и огорчение, че сега не е заедно с жена си и сина си на задната тераса на лятната вила. Но същевременно почувства, че ако може да бъде с тях в Деня на благодарността, това ще е по-хубаво и по-истинско. – Деветдесет дни, така ли? – попита той.

– Да, такъв е законът.

– Ще може ли армията да подготви всичко това за деветдесет дни?

– Могат да приключат въпроса и за една седмица, ако решат да не ви предявят обвинение. Но ако решат да продължат разследването,

всичко, което остава да се направи по делото, е да се издирят останалите свидетели и да се определи дали ще са свидетели на защитата или на обвинението.

– Успяхте ли да откриете някой от тях?

– Оставила съм ви справка за това в плика.

– И какво се казва в тази справка?

– Бихте могъл да го чуете по новините тази вечер. Утре ще бъде във вестниците – тя го погледна. – Харълд Симкокс е загинал при автомобилна злополука. Близко до дома му в Медисън, Уисконсин. Колата му се разбила в перилата на един мост при много висока скорост. В кръвта му е имало високо алкохолно съдържание.

Известно време Тайсън съзерцава проблясващата повърхност на водата, за да извика в съзнанието си образа на Симкокс, и с учудване установи, че не може. Не му помогна дори скорошното преглеждане на албума със снимките от войната. Симкокс винаги или го нямаше на снимките, или бе обърнал главата си назад, или криеше лицето си под гротесков маскировъчен шлем, или пък бе потънал в дълбоката сянка на любимата си огромна австралийска сламена шапка. Харълд Симкокс. Тайсън изпита неприятно усещане, но същевременно сякаш го осени и някакво свръхестествено прозрение.

– Злополука? – попита той Керън Харпър.

– Не знам. Бил е разведен, без работа, алкохолик и доста саможив, доколкото ми казаха – отвърна тя. – Не е оставил никакво писмо.

– Е, понякога човек просто няма какво да каже.

„А понякога, помисли си той, човек има твърде много за казване, но е по-добре да го остави за себе си. Харълд Симкокс – Вероятно самоубийство, отсъди той. Муди – умрял от рак“. Спомни си за походите сред дърветата с оголени клони. Това беше война и тя никога нямаше да престане да убива и осакатява. Следващата жертва щеше да бъде Ричард Фарли.

– Не съм суеверен – бавно каза той, – но армията има своите прокълнати бойни единици, така както във флота има прокълнати кораби. Винаги съм имал усещането, че съдбата не е благосклонна към Седма кавалерия. И Литъл Биг Хорн не е бил единственият ѝ лош ден. – Той си пое дълбоко въздух. – Е, може би не става дума за проклетие или съдба, а за духа на бойните единици. Въпрос на традиция, както би рекъл подполковник Левин.

Тя не отговори и те останаха да стоят в мълчание. Вятърът се усили и над остров Стейтън проблесна ярка светкавица. След известно време

тя се обърна и пое по пътя, по който бяха дошли. Тайсън я последва. Тя стигна до една пейка в парка и седна. Тайсън седна в другия край на пейката.

– Ходихте ли до мемориала? – попита той. Тя кимна. Той почака, после каза:

– Човек постоянно отлага ходенето на такива паметници. Поне с мен е така.

– Да, аз също. Защото е гробница. Но когато видях стената с всичките тези имена, изписани върху нея, започнах да разбирам нещата по-добре. Постоянно си мислех, че всеки един от хората там не е умрял сам, а е загинал по време на сражение сред приятелите си, и тези приятели са имали възможността да отмъстят за мъртвите. Толкова е различно от смъртта на хората в цивилния живот. И си помислих, че V-образната форма на стената, която би могла да символизира Виетнам, може да означава и вендета – отмъщение. Помислих си, че войната, схващана като някакъв абстрактен тактически план, в крайна сметка се води от реални хора, приемащи я като нещо лично. Опитах се да използвам този начин на мислене, за да разбера какво се е случило в болница „Милосърдие“. Тайсън не отговори.

– Е – след известно време продължи тя, – нека сега се върнем към свидетелите. Ако изключим възможността за нови смъртни случаи, разполагаме с поне четирима свидетели, които могат да вземат участие в евентуални правни процедури. Ще има двама свидетели на обвинението – Бранд и Фарли – и двама свидетели на защитата – Садовски и Скорело. Рано или късно ще издирим и Луис Калейн, Ернандо Белтран и Лий Уокър. Възможно е никога да не открием Дан Кели и Майкъл Де Тонг. Накрая, остава и сестра Тереза.

Погледът му се плъзна по дължината на плажа и се спря върху нея.

– Никакъв успех нямаме с нея – каза тя. – Започвам да се чудя защо още не се е обадила.

– А аз се чудя дали изобщо някога е съществувала – отзова се Тайсън. – Всичко това изглежда някак си крайно нереално. Не мога да повярвам, че се случва, затова не мога и да го взема насериозно. Твърде много прилича на първото ми сражение. Толкова нереално – някакви си хора стреляха по мен, с истински патрони. И знаете ли какво направих? Разсмях се. Беше твърде абсурдно, като във военен филм. И ето че сега, близо две десетилетия по-късно, хората искат да възкресят спомените за нещо, което не исках да повярвам, че е истина дори в момента, когато се случваше. Разбирате ли какво искам да кажа?

– Да. Чувала съм го и преди, включително и за смеха по време на сражение. – Тя погледна встрани и каза: – Това ми припомня, че армията иска да се явите на преглед пред комисия психиатри, и то в най-скоро време. Такава е стандартна процедура при разследване по обвинение в убийство.

– Така ли? Какво ли говори това за нас като нация? Започвам да се чудя защо не ме изправят и пред комисия свещеници, за да проверят моралните ми устои. Ако те са разклатени, ще се окаже, че имам нужда от религиозни и етически напътствия, а не от военен съд.

– Не звучи чак толкова абсурдно, колкото изглежда – усмихна се тя. – Въпреки всичко, ще бъдете подложен на много подробен психиатричен преглед. Предполагам, че всичко това страшно ви възмущава – имам предвид факта, че непрекъснато ви нареждат какво да направите.

– Меко казано. Бях възмутен, когато ме накараха да мина на медицински преглед, когато ме снимаха за личната ми карта, когато ми зачислиха жилище в базата, когато ми казаха да се подстрижа, когато ми нареждаха каква униформа да си сложа за деня и т.н. и т.н.

– Вие сте цивилен до мозъка на костите си – каза Керън Харпър. – Но ще си припомните и ще свикнете с военните поръдки.

– Точно от това се страхувам. Не искам да свиквам. Искам да запазя самоличността и индивидуалността си.

– В армията понякога се налага човек да се подчинява на заповеди. Не се ядосвайте и не се дразнете. Или поне не го показвайте. Не води до нищо добро.

– Права сте – кимна той. – Не искам да мразя армията, нито страната си, нито когото и да е с отношение към това разследване. И не вярвам, че наоколо витаят зли духове, които ме преследват, за да ме разпънат на кръст. Става дума просто за бюрократи, които си вършат работата, като дословно следват предписанията на закона. А фактът, че може да има много виновни, но само един е подведен под отговорност, не би следвало да ме кара да поставям под съмнение мъдростта на закона.

– Вие сте ядосан.

– Както и да е, единственият начин да се пребориш с правната система е с помощта на адвокати. Затова се вслушах в съвета ви да си намеря добър адвокат, и се обадих на един, когото ми препоръчаха. Той ми звънна днес следобед, когато се върнах в музея.

– Наехте ли го? – попита тя.

– Вероятно ще го наема. Изглежда доста добър. Имам уговорена среща с него утре сутринта. Но имам и група деца от летните курсове,

които ще дойдат на обиколка в музея. Какво ще ме посъветвате да направя?

– Идете да се срещнете с адвоката – усмихна се тя. – Между другото, какво стана вчера? Чакаха ли ви пенсионерите?

– О, да. Единственото, с което те разполагат в излишък, е време. Задавах ми неудобни въпроси за вас. Искане да знаят какви са всъщност намеренията ми.

Тя отново се усмихна, но не отговори.

– Съобщете ми, ако наемете този адвокат – каза тя, – за да мога да впиша името и адреса му в доклада си.

– Мога да ви кажа името му още сега. Винсънт Корва.

– Да, знам го – бавно кимна тя. – Упълномощен е от военната прокуратура да се явява като защитник на военни съдебни процеси.

– Така каза и той. А добър ли е?

– Не съм човекът, който би могъл да прецени това. Но веднъж го видях на военен процес във форт Джаксън.

– Кой спечели?

– Аармията... Беше труден случай. Един капитан го обвиняваха в непредумишлено убийство. Заварил жена си с любовника ѝ в леглото.

– А! Звучи интересно. Разкажете ми за това. Тя сви рамене.

– Ами... Една вечер капитанът бил дежурен и докато карал джипа си, обикаляйки постовете на караула, се отклонил от обичайния си маршрут и минал покрай своето жилище. Предполагам, че е подозирал нещо. Както и да е, сварил жена си и един млад лейтенант... заедно... направо на местопрестъплението... Извадил пистолета си четирийсет и пети калибър, стрелял и убил любовника.

Тайсън се наведе към нея, показвайки повече интерес към случая, отколкото всъщност изпитваше.

– На какво разстояние от жертвата се е намирал, когато е стрелял? Колко са били изстрелите? Кого се е опитвал да убие?

Тя отново се усмихна и той забеляза, че явно я забавлява.

– Смешно е, че ме питате за това – отвърна му тя. – В заключителната си реч Корва каза нещо такова: „всеки войник, който може да уцели подвижна мишена с пистолет четирийсет и пети калибър с един изстрел от разстояние осем метра, без да нарани лицето, намиращо се непосредствено отдолу под движещата се мишена, трябва да бъде поздравен за добрата си стрелба, независимо дали е в състояние да упражни същия контрол и над емоциите си...“ Беше абсурдно, и някак си тъпо изявление, но виждате ли, свърши работа.

– Съдът го е намерил за забавно?

– Да. Разсмяха се. Корва целеше да пробуди мъжките инстинкти на офицерите от съдебния състав.

– А каква присъда дадоха на обвиняемия?

– Дадоха му от една до десет... за непредумишлено убийство. Но го изненадаха с още две години за напускане на поста и отклоняване от служебните задължения.

– Типично за армията – отбеляза Тайсън. – Щеше да има още повече неприятности, ако пистолетът му беше засякъл, защото не е бил добре почистен.

Керън Харпър протегна напред крака и се облегна на пейката.

– Преувеличавате. Но очевидно искате да кажете, че военните и гражданските съдилища отдават различно значение и тежест на някои престъпления. Нещо, което вие с господин Корва никога не трябва да забравяте. И съм сигурна, че и двамата непрекъснато ще го имате предвид. Във всеки случай, доколкото разбирам, той е добър, въпреки че равностметката от делата му не е чак толкова добра. Той взема главно безнадеждни случаи. – Тя погледна към океана. – Идва буря. Забелязвате ли?

Тайсън отклони очи от нея и погледна към океана. Видя белите гребени, появили се върху тъмносинята повърхност на откритото море, и помръкналите звезди в далечната част на небосклона, което означаваше, че там вече вали.

– По-добре да се прибирам – каза тя и стана. – Трябва да работя.

Той също се изправи и двамата тръгнаха да вървят. Започнаха да падат първите капки дъжд и от горещия асфалт се заиздига пара.

– Пак ще ви дам назаем чадъра си, ако обещаете този път да не го загубите.

– Ами... – Тя ускори крачка. Дъждът се усили. Пред тях се виждаха светлините на офицерските жилища. Хотелът за гости беше четиристотин метра по-нататък. – Добре – каза тя и се забърза към жилището му. Дъждът продължи да се усилва. И двамата започнаха да тичат.

Стигнаха до къщата му напълно прогизнали. Тайсън не беше заключил вратата, затова я блъсна и тя се отвори. Останали без дъх, те бързо се вмъкнаха вътре. Тайсън избърса дъждовната вода, стичаща се по очите и по бузите му.

– Ще ви дам кърпа да се избършете – каза той.

– Стига да е възможно.

– Разбира се, имам три армейски кърпи. Искате ли да останете,

докато дъждът престане?

- Не. Ще взема само чадъра.
- Мога да ви откарам до хотела за гости.
- Ще се прибера пеша.
- Една бира?
- Не, благодаря. Само пешкир.

Той я погледна. Дъждът се стичаше по лицето ѝ, Тайсън протегна ръка и изтри с пръсти водата от веждите и скулите ѝ. Погледите им се срещнаха. Той сложи ръце на раменете ѝ. Тя стоеше напълно неподвижно, после постави колебливо дясната си ръка върху неговата. Тайсън имаше чувството, че чува как бие сърцето му, и видя как вената на шията ѝ пулсира. Усети как и неговите, и нейните ръце се разтрепераха. Привлече я по-близо до себе си.

Скърцането на нечии стъпки по стълбите наруши тишината и те се отдръпнаха един от друг. Иззад ъгъла на долния етаж се появи Марси.

- Здравейте. Стори ми се, че чух гласове.
- Марси, искам да ти представя майор Керън Харпър – каза Тайсън.

ГЛАВА ДВАЙСЕТ И ДЕВЕТА

Генерал Уилям Ван Аркън седеше в задните редове на залата и слушаше как преподавателя, полковник Амброуз Хортън, привършва лекцията си пред двацет и петимата слушатели офицери, седнали на първия ред. Плътният глас на Хортън, обагрен с вирджински акцент, отекваше без помощта на каквито и да било микрофони из почти празната амфитеатрална зала на Правната школа към военната прокуратура на армията на Съединените щати. Школата бе разположена в университетското градче на Вирджинския университет в Шарлотсвил, на три часа път с кола от Пентагона.

Погледът на полковник Хортън се отклони към задните редове и се спря на генерал Ван Аркън, облечен в тъмносин цивилен костюм. Хубаво би било да представи шефа, главния военен прокурор на американската армия на студентите от школата на военната прокуратура. Те определено щяха да се чувстват поласкани. Но инстинктът на полковник Хортън му подсказа, че генералът желае да остане незабелязан. Хортън пренасочи обратно вниманието си към първия ред и каза:

– Армейските командири твърдят, че бойното поле е най-достойното място на този свят. А правистите като нас знаят, че при разследване

на военновременни престъпления няма нищо по-трудно от разкриването на истината за поведението на войника по време на изпълнението на войския му дълг.

Генерал Ван Аркън се заслуша в думите на полковник Хортън, чието ехо постепенно заглъхваше в заобикалящото го пространство. Камбаната на часовниковата кула удари осем часа. Но никой от студентите не се помръдна. Лъчите на слънцето угаснаха в огромните високи прозорци и стайното осветление сякаш стана по-ярко.

– При следващата ни среща – заключи полковник Хортън, – ще обсъдим тези две твърдения и ще се опитаме да ги примирим едно с друго. По-конкретно ще обсъдим военновременните зверства, в какво и как се проявяват те, и как ние – военните користи – трябва да се отнасяме към тях. Благодаря ви.

Студентите се изправиха едновременно в момента, когато полковник Хортън слезе от катедрата и тръгна нагоре по централната пътека в аудиторията. Генерал Ван Аркън го пресрещна по пътя.

– Добър вечер, генерале – каза полковник Хортън. – Каква приятна изненада.

Те си стиснаха ръцете.

– Това е неофициално посещение – отвърна генерал Ван Аркън. – Хайде да се поразходим.

Двамата мъже напуснаха залата, излязоха навън в топлата нощ и тръгнаха по улиците на почти напълно опустялото градче.

– Бих искал да знам мнението ви за делото Тайсън – каза Ван Аркън.

– Неофициално? – кимна полковник Хортън.

– Разбира се.

Ван Аркън погледна косо към Хортън. Той вече значително бе прехвърлил седемдесетте и се гордееше с това, че бе единственият човек в армията, взел участие в Нюрнбергския процес. Мнозина го смятаха за доайен на военното правосъдие и той предаваше философия и етика на правосъдието не само на военни, но и на цивилни студенти. Независимо от качествата си, Хортън вече на два пъти бе пренебрегван при повишаване в чин бригаден генерал и във всеки друг род войски в армията вече щяха отдавна да са го помолили или принудили да си подаде оставката.

– Искате ли да поседнем за малко? – попита Ван Аркън и посочи към една дървена пейка.

Хортън кимна и тежко се отпусна върху пейката.

– Днес имах много натоварена програма – отбеляза той.

Ван Аркън седна на пейката срещу него и отговори дипломатично:

– И аз съм изтощен от горещината. – Той погледна възрастния мъж право в очите. – Мога ли да говоря с вас поверително?

Полковник Хортън разкопча зелената си куртка и разхлаби връзката си.

– Стига да не засягаме забранени теми, генерале – отговори провлечено той.

Ван Аркън се загледа за момент в полковник Хортън. Хортън леко го притесняваше. Беше човек със собствено мнение и често създаваше проблеми. Четеше много лекции за Нюрнбергския процес, за делото Коли – Медина и за много други противоречиви области от военното право. А армията не винаги споделяше неговите възгледи. Ван Аркън също не ги споделяше, което бе и една от причините Хортън да е все още полковник. Но Ван Аркън се нуждаеше от прями и недвусмислени отговори, а полковник Хортън единствен беше човекът, който можеше да му ги даде.

– Говори се, че майор Керън Харпър неволно е компрометирала делото на армията срещу лейтенант Тайсън – каза генерал Ван Аркън.

– Вижте – отвърна полковник Харпър, – според мен случилото се между Тайсън и майор Керън Харпър е нещо като магия. В правото има доктрина, която гласи, че не можем да се радваме на забранения плод. Но знаем, че той има приказан вкус. Затова, генерале, можете да гледате на разследването по член 31 като на успех. Съветвам ви да го приключите. И то бързо.

– Вече го направих – заяви Ван Аркън.

– Това е добре. Имате ли някакви предположения относно препоръката, която ще даде Харпър?

Ван Аркън поклати глава.

– Тайсън всъщност е единственият човек, който може да дискредитира показанията на Бранд. Ако той го направи и това, което каже за Бранд, каквото и да е то, изглежда достатъчно добре обосновано, то онова, което Бранд е казал за Тайсън, няма да има особено значение. Не бих искал да влизам в съдебната зала, докато единствените доказателства, с които разполагам, са двама съмнителни свидетели. И не вярвам да се намери военен прокурор, който да иска да го направи.

– Но както изглежда засега показанията на д-р Бранд са непоклатими, нали? – попита полковник Хортън.

– Доколкото ми е известно, да. Но не забравяйте, че нямам никаква

връзка с майор Харпър. – Ван Аркън погледна към Хортън. – Искате ли да повървим?

– Да – той стана и закопча куртката си.

Те тръгнаха по пътека, която пресичаше по диагонал Зелената ливада. Многобройните светещи прозорци на къщите рисуваха ярки шарки по тъмната трева.

– По време на делото Коли – каза Ван Аркън, – хората от военната прокуратура не симпатизираха особено на обвиняемия. Сега обаче положението е различно. Някои хора на върха – в Белия дом и в Министерството на правосъдието – започват да се колебаят. Вярвам, че дълга ни към армията и към нацията ни повелява да настояваме за свикване на военен съд. Бих искал да знам дали и вие споделяте моето мнение.

Полковник Хортън огледа осветените сгради. Той обичаше стария университет, основан от Томас Джеферсън преди близо две столетия. Архитектурата на зданията беше великолепен образец на неокласицизъм: колони, куполи, ротонди и балюстради. Но имаше и още нещо – тук все още се ценяха човешките отношения и се отдаваше значение на такива понятия като кавалерство, достойнство и традиция.

– А какво би ни посъветвал Джеферсън, генерале? – замислено каза Хортън.

Ван Аркън реши, че въпросът е риторичен и замълча. Полковник Хортън си отговори сам:

– Джеферсън не е гледал на закона като на самоцел, а като на средство за разбиране на историята, културата, морала и институциите, създадени от обществото. Мисля си, че ако можехме да го срещнем тук на тази пътека, той щеше да ни попита как е могло да се стигне дотам, американското правителство да не е сигурно дали има правото да съди гражданите на страната си.

– Въпросът, който исках да ви задам – отвърна генерал Ван Аркън, – е дали дългът към нацията ни повелява да продължим да настояваме за процес, независимо от всеобщата ни вина за събитията от 15 февруари 1968 – а?

Полковник Хортън се усмихна иронично:

– Да не би да искате да напиша писмено становище, генерале? Писмо до Белия дом или до Министерството на правосъдието?

– Всъщност, да. Нещо като представяне на вашето мнение в качеството ви на уважаван юрист. От правна гледна точка, ние сме на верен път. Но застъпниците и на двете гледни точки в този случай повдигнаха някои морални и етични въпроси. Бихме искали да се обърнем към тях и

да основем правната процедура на солидни философски аргументи.

Полковник Хортън се почеса по носа с показалеца си и замислено каза:

– Вижте, генерале, когато като млад лейтенант работех за прокурорския екип на Нюрнбергския процес, на практика целият свят беше на наша страна. Пресата отразяваше всяка минута на процеса, но както знаем днес, не всичко бе проверено както трябва. В следствие на което имаше и много пропуски. Процедурни грешки и други подобни. Но по-важното бе, че в много случаи подминахме и закона. Обесихме онези, които искахме да обесим, и сами оставахме учудени, когато осъждахме престъпниците на затвор, вместо на смъртно наказание. Нямахме никаква възможност за обжалване на присъдите. Смъртта означаваше смърт. – Хортън се замисли за момент преди да продължи. – Срещу трибуналите на Съюзниците се надигнаха само отделни гласове. И аз не бях сред малцината достатъчно мъдри, за да прозрат, че онова, което вършехме не бе раздаване на правосъдие, а отмъщение. Но дори да бях осъзнал това, нямаше да имам достатъчно смелост, за да го кажа. – Той погледна към Ван Аркън. – За Бога, та Холивуд ни награди със Спенсър Трейси в „Нюрнбергския процес“. И нямаше ни най-малко съмнение, че сме изцяло на страната на ангелите. – Известно време те продължиха да вървят в мълчание, после полковник Хортън добави: – Генерале, когато като млад капитан са ви били включили в прокурорския екип по случая Май Лай, вие сте работил в друг свят сред друг морален климат. Медиите тогава проведоха свое независимо разследване, което всъщност повлия на разследването, провеждано от военните. Президентът не погледна на случая като на нещо, с което бихме могли да се гордеем, а проучването на общественото мнение в национален мащаб показа, че болшинството иска обвиняемият да бъде пуснат на свобода.

– Да, спомням си всичко това много добре.

– И ето ни сега тук, и двамата ветерани на два от най-значимите военни съдебни процеси на този век. Надявам се, че няма да забравим урока, който и двамата получихме. Нямаме извинения за допускане на нови съдебни грешки.

– Онова, което научих от процеса Май Лай, полковник – отвърна му Ван Аркън с нотка на нетърпение в гласа си, – е че нацията ни и целият свят няма да толерират варварско поведение от страна на въоръжените сили на Съединените щати, независимо дали някой се опитва да представи варварските прояви като сражение. – Ван Аркън си пое дъх и продължи: – Независимо от всички допуснати грешки, Нюрнберг показа

на света, че нашата цивилизация няма да толерира варварството, дори ако то се превърне в национална политика на някоя суверенна държава. Аз съм дълбоко убеден, че ако някога отново ни се наложи да съдим враговете си, би трябвало първо да съдим себе си. Все едно какви страдания може да ни струва това. И независимо от това какъв характер ще има процесът срещу Бенджамин Тайсън – продължи Ван Аркън, – той трябва да послужи като предупреждение за всички бойни командири в бъдеще, за да знаят, че ще бъде търсена отговорност за действията им до деня, в който умрат. Полковник Хортън се почуди доколко казаното от генерал Ван Аркън бе в интерес на правосъдието, човечеството, армията или нацията, и доколко в интерес на самия генерал Ван Аркън и неговата кариера. Но не искаше да бъде несправедлив към човека. Напълно възможно бе и да е искрен. Хортън каза примирително:

– Това, което казвате, генерале, разбира се, е истина. Но ако напуснем сферата на теорията, бих искал да привлека вниманието ви към това колко невероятно трудно е да се установи истината за действията на войник по време на изпълнение на войнския му дълг. Тайсън е бил изпратен във Виетнам, за да убива. И военният съд, пред който евентуално ще го изправим, няма да трябва да установява дали е убивал или не, а дали е убил нужните хора по нужния начин.

– Най-много се притеснявам, че защитата ще постави под въпрос моралността на войната изобщо – отвърна рязко Ван Аркън. – В Нюрнберг все пак сте действали от позицията на морална сигурност.

– Същото правеха и нацистите. Ако се опитате да повдигнете подобни философски въпроси и въвлечете и мен като застъпник на правителствената кауза, само ще придадете още по-голямо значение на случая. А то ще бъде единствено от полза на защитата. Това е съветът, който мога да ви дам, макар и без особено желание, защото честно казано изобщо не съм убеден, че става дума за раздаване на правосъдие.

– Защо мислите така?

– Защото атмосферата през 1968 година допускаше не само процъфтяването на престъпността, но и прикриването ѝ. Етиката и понятията на офицерския корпус, армията и цялата нация се бяха объркали основно. Вече сме поправили много от допуснатите тогава грешки. Но не можем да се върнем назад и да почнем да съдим целия младши офицерски състав, като продължим така, докато не потърсим сметка и от генералите. А после и от цивилните, участвали в предишните правителства. Това също го научих в Нюрнберг.

– Точно това се опасявам, че ще каже и защитата. Страхувам се, че

ще ни предложат нещо като нюрнбергска защита.

– Толкова по-добре – изсумтя Хортън. – Често съм си представял как провеждам следствие в национален мащаб и призовавам пред съда всички кучи синове, които ни въвлякоха във войната с Виетнам.

Те продължиха да вървят в мълчание, докато стигнаха до един разклон. Ван Аркън спря.

– Мога ли да те покана на вечеря, Амброуз?

– Благодаря, генерале – поклати глава полковник Хортън, – но трябва да подготвя утрешната си лекция. – За момент той се загледа във Ван Аркън, после каза: – Виж, Бил, имам чувството, че си бил доста настоятелен в развитието на този случай, а не съм сигурен дали това ти е влизало в задълженията. Не се опитвам да те критикувам. Ти запълни празнината, породена от факта, че Министерството на правосъдието, което трябваше да се нагърби с тази задача, не я свърши както трябва, и аз те поздравявам за всеотдайността ти. Ала знаеш ли, имам чувството, че цивилните шефове ни използват. Те също са научили нещо от случая Май Лай. И както биха казали войниците ни, ние свършихме мръсната работа.

– Това го разбрах и аз – кимна Ван Аркън. – Но то с нищо не променя задълженията ни. Или поне моите задължения.

– Доста си сигурен в себе си – нетърпеливо каза полковник Хортън. – Сякаш си убеден, че справедливостта и моралното право са на твоя страна. Само че аз не съм чак толкова сигурен в това.

– Какво имаш предвид?

– Ти сам заговори за равностойност. Мисля си, че ако Бен Тайсън наистина е бил командир на взвод, избил близо сто мъже, жени и деца, то какво морално оправдание имаш ти, та да гарантираш неприкосновеност на оцелелите войници от взвода – на онези, които действително са натиснали спусъка?

Ван Аркън не отговори.

– Виждаш ли, генерале, затова не ми ги разправяй тия, че искаш този процес от някакви морални подбуди, защото такива няма. Това е най-важният урок, който научих в Нюрнберг.

Ван Аркън понечи да отговори, но Хортън го прекъсна:

– По време на Нюрнбергския процес често си задавах въпроса защо толкова малко от есесовците, палачите и мъчителите бяха призовани да отговорят пред съда. След това осъзнах, че дори и да ги бяха призовали, те щяха просто да кажат: „Аз само изпълнявах заповеди.“ Както сам добре знаеш, генерале – добави Хортън, – армията създава една

уникална културна подсистема, чиито постулати подменят всичко, което човек е научил в църквата или в неделното училище; всичко, което е научил от родителите и учителите си и от обществото; дори всичко, до което е успял да стигне сам и да го скъта в душата си. Така че, когато един войник каже „Аз само следвах заповедите“ той разполага с неопровержима защита, която поставя началниците му в много неудобно положение. Това е нюрнбергската защита. И така топката се предава все по-нагоре и по-нагоре, и на всеки по-горен ешелон на командването чуваме все същото: „Аз само изпълнявах заповеди“ – преки заповеди, непреки заповеди, подразбиращи се заповеди, неизменни заповеди и така нататък. Докато накрая стигнем до върха на пирамидата, откъдето бримката се спуска отново надолу, както видях да става в Нюрнберг. Нацистките военачалници казваха „Не можех да знам, че заповедите ми са били разбрани неправилно“. Или изречението, което непрекъснато чувах да повтарят: „Нямах никаква представа какво правят подчинените ми“.

Ван Аркън рязко си пое дъх и каза бавно и отмерено:

– Твърде дълго си преподавал философия на правораздаването, Амброуз. Както се казва, трябва да се върнеш отново към конкретните казуси. Но пък този случай изобщо не бива да го разискваме.

Полковник Хортън се усмихна, после отговори замислено:

– Тогава нека да обсъдим случая с лейтенант Х, когото съдят по обвинение в убийство. Всички приемат, че дори ако бъде признат за виновен, той няма да получи максималната присъда – няма да застане пред стената за разстрел. И това е твърде правдоподобно предположение, защото през последните двайсет години нито един американец не е заставал пред стената за разстрел. Но според моята философия на правото, ако съдиш човек по обвинение в едно от най-тежките престъпления – независимо дали става въпрос за убийство или за заспиване на пост във военно време, то трябва да го правиш с пълното съзнание, че всъщност би могъл да го осъдиш и на смърт. И нямаш право да се позоваваш на факта, че присъдата може да бъде обжалвана или екзекуцията може да бъде отменена по административен път. Това означава да си играеш със смъртта, а законът не е игра. Затова, ако съзнанието ти отказва да приеме мисълта, че ще изправиш един човек пред стената за разстрел и ще го надупчиш с десет куршума, ако нямаш смелостта да го направиш, то трябва да смекчиш и обвинението.

– Няма по-леко обвинение, за което срокът на давност вече да не е изтекъл.

– О, разбирам – полковник Хортън присви очи. – Пак стигнахме до

конкретните случаи. Значи, ако в някакъв минал момент във времето Бен Тайсън би могъл да бъде значително по-справедливо обвинен в – да кажем съзаклятничество и укриване на престъплението сега, в настоящия момент, той трябва да бъде обвинен в предумишлено убийство или в нищо. Така ли е?

Ван Аркън кимна едва забележимо. Полковник Хортън също кимна, сякаш току-що бе открил нещо много интересно.

– Е, трябва да тръгвам – каза той. – Мисля, че вече знам за какво ще бъде утрешната ми лекция. Благодаря, генерале. – Полковник Хортън козирува, обърна се кръгом и се отдалечи.

Генерал Ван Аркън се загледа за няколко секунди след него, после се обърна и тръгна в обратната посока. За пръв път се почувства разколебан в правотата на собствената си позиция. Лично той смяташе, че Тайсън е виновен, но както бе изтъкнал Хортън, не искаше да го изпрати на разстрел. Искеше само да го изправи като назидателен пример пред целия офицерски корпус. Но в усилията си да постигне тази своя цел, в усилията да подкрепи промяната на етиката в армията след войната във Виетнам, той бе извадил отново на бял свят проблеми и спорове, които беше по-добре да бъдат погребани в миналото.

Но сега вече колелото се беше завъртяло и нямаше почти никаква възможност да спре развитието на събитията. Също като викът, който предизвиква свличането на лавината, случаят се разрастваше и набираше сила и инерция, насочвайки се със смъртоносен устрем към Бенджамин Тайсън.

ГЛАВА ТРИЙСЕТА

Бен Тайсън погледна към жена си, застанала в подножието на стълбата. Беше си сложила бяла тениска, срязани джинси и джапанки. Отпред на тениската ѝ бе изписан със сини букви призивът на набор на нови доброволци в армията: „Задръжте добрия войник вътре“. Чудеше се къде, по дяволите, е успяла я да намери. Забеляза, че ръцете ѝ са боядисани в червено и надуши миризмата на амоняк. Беше чистила.

Марси Тайсън прекоси малкия хол и протегна ръка на Керън Харпър.

– Радвам се, че най-сетне се срещнахме – каза тя.

– Аз също – отвърна Керън и стисна протегнатата ръка.

Двете жени се загледаха една в друга няколко секунди по-дълго,

отколкото Тайсън намираше за необходимо.

– Е, аз също се радвам – обади се той и се обърна към Марси. – Ние с майор Харпър се разхождахме и разговаряхме.

Марси погледна към единия, после към другия и отбеляза:

– Вероятно искате да се качите горе и да се изсушите?

– Благодаря, бих искала само, ако може, да ми дадете един чадър назаем – отговори Керън Харпър. – Хотелът за гости е съвсем наблизо.

– Останете за малко – предложи Марси.

– Не, благодаря.

– Купила съм бутилка шампанско. Помогнете ни да я изпием. – Тя хвана Керън Харпър за ръката и я поведе към стълбата.

Керън Харпър явно усещаше, че ако продължи да настоява да си тръгне, щеше да изпадне в по-неловко положение, отколкото ако се съгласеше да остане.

– Благодаря ви – каза тя и се качи по стълбите. Марси погледна към съпруга си, усмихна му се миловидно и безмълвно изчезна в кухнята.

– Тези дни ме преследва типичният Тайсънов късмет – промърмори си Тайсън.

Той се качи нагоре по стълбите и мина покрай затворената врата на банята, зад която се чуваше бръмченето на сешоара. Влезе в спалнята и видя с учудване, че леглото е затрупано с пликове с дрехи, а подът е задръстен от куфари. Свали шортите и мократа си тениска, избърса се в хавлиения си халат и обу джинси, нова фанелка и сандали. Вчеса мократа си коса и излезе в малкото антренце, където се сблъска с Керън Харпър, чиито коса и блуза вече бяха сухи. Беше си оправила грима и според Тайсън изглеждаше доста добре.

– Вече нямам нужда от банята, така че ако искате може да използвате сешоара – каза тя.

– Няма нужда.

Те се спогледаха и Тайсън каза:

– Останете да пийнем заедно.

– Бих предпочела да не оставам.

– Имам чувството, че жена ми е обезпокоена от нещо и ако останете, може би ще се почувства по-добре.

– Съмнявам се, но ако искате да кажете, че едно десетминутно затишие пред бурята ще ви се отрази добре, ще остана.

– Предполагам, че имам предвид точно това – усмихна се Тайсън. – След вас, моля – каза и тръгна към стълбите.

Те слязоха заедно долу и Марси ги посрещна в хола.

– Така и двамата изглеждате много по-добре. Тя отвори бутилката шампанско и го наля в пластмасовите чаши, поставени на ниската масичка.

– Каза ми, че тук няма машина за миене на съдове и аз купих доста пластмасови и книжни прибори, чаши и чинии.

– Много си досетлива. Къде е Дейвид?

– Семейство Джордан ще го наглеждат. Мелинда е безкрайно щастлива, че ще им погостува.

– Това е приятелката на сина ми – обясни Тайсън на Керън Харпър. – Семейство Джордан прекарват лятото в Саг Харбър. Изглежда вече са се преместили в Бруклин.

– Това означава ли, че възнамерявате да останете тук? – обърна се Керън Харпър към Марси.

– Да – отговори Марси, като и протегна чаша с шампанско. – Реших, че Бен вероятно се чувства самотен тук. – Тя се усмихна и се извърна към Тайсън: – Изненадан ли си? Или така ми се стори?

– Така ли? – Тайсън вдигна чашата си. – Предполагам, че думата изненада е не по-лоша от всяка друга, за да изрази радостта ми.

– Дейвид ще се присъедини към нас в най-скоро време – допълни Марси.

– Не мисля, че това е добро хрумване – отвърна Тайсън.

– Независимо от това – каза Марси, – ние решихме да прекъснем ваканцията си, за да бъдем с теб. – Тя погледна към Керън Харпър. – Кога ще свърши всичко това?

– До средата на октомври. Според закона...

– Защо Дейвид и ти просто не се върнете в Гардън Сити? – прекъсна я Тайсън. – Ще бъдете съвсем наблизо, и...

– Не, скъпи, ние искаме да бъдем заедно с теб. – Тя посочи стаята с ръката, в която държеше чашата си. – Тук е... хубавичко. Напомня ми за първия ни апартамент.

Тайсън не виждаше никаква прилика с първия им апартамент.

– Майор Харпър смята, че някои ограничения в начина ми на живот ще ми се отразят благоприятно – каза той.

– Радвам се да разбера, че майор Харпър проявява интерес към развитието на характера ти. Дадох под наем къщата в Саг Харбър за месец август, и то на добра цена – добави тя. – Така че няма връщане назад. А що се отнася до Гардън Сити, според мен, обстановката там няма да се отрази благоприятно нито на Дейвид, нито на мен. – Тя погледна Керън Харпър право в лицето. – Дейвид не дава да се разбере, но явно е

подложен на значителен тормоз от връстниците си. Децата са толкова жестоки. Имате ли деца?

– Не, никога не съм се омъжвала, както вероятно сте прочела.

– Е – Марси вдигна чашата си, – да пием преди да се е отгазило.

За новия ни дом.

Всички пиха. Тайсън остави чашата си на масата.

– Така или иначе, аз се радвам, че двете жени в живота ми имаха възможността да се срещнат. Така че...

– Бих искала да знаете, госпожо Тайсън – обърна се Керън Харпър към Марси, – казах го и на съпруга ви, че аз лично много съжалявам, че пресата се отнесе по този начин към вашите... художествени и други форми на протест по време на вьетнамската война. По онова време не съм била достатъчно голяма, за да разбере повечето от тези неща, но смятам, че разбирам вашето съпричастие към движението за мир, както и избраната от вас форма на протест да изложите... за да покажете това ваше съпричастие. Бих искала да ви уверя, че неблагоприятната популярност, на която сте обект, по никакъв начин няма да окаже влияние на отношението на армията при разглеждането на този случай.

Марси Тайсън задържа за известно време погледа си върху Керън Харпър. Стаята се изпълни с тропота на капките дъжд навън. Най-накрая Марси отговори:

– Според мен изглеждате достатъчно възрастна, за да можете да си спомните войната. Но ще ви повярвам.

Тайсън си помисли, че би трябвало да смени темата на разговора, но някаква перверзност в характера му го подтикваше да продължи да слуша.

– Бих искала да знаете – продължи Марси, като се приближи до Керън Харпър, – че никога не съм вярвала на глупавите намеци, които се появиха във вестниците по адрес на вас и моя съпруг.

– Радвам се, че го казахте – хладнокръвно отговори Керън. – Бих искала и другите да са зрели като вас. – Тя остави чашата си на масата и протегна ръка на Марси. – Благодаря ви за шампанското.

Марси пое ръката ѝ и я задържа. Погледна Керън Харпър в очите и каза:

– Но не съм и нито толкова глупава, нито толкова наивна, за да не разбирам, че между вас и Бен са се породили много близки взаимоотношения. Сигурна съм, че сте открили, че съпругът ми е забележителен и порядъчен човек, и че ако законът изобщо е способен на състрадание, той напълно го заслужава.

– Точно това открих, госпожо Тайсън – отговори Керън Харпър, издържайки погледа на Марси, – и за съжаление почти нищо друго. Лека вечер.

Мерси пусна ръката ѝ. Керън си взе чантата и куфарчето. Тайсън ѝ подаде чадъра, подпрян до входната врата. Керън Харпър тръгна към вратата, но спря и отново се обърна към Марси.

– Имах по-друга представа за вас, вероятно това се е дължало и на медиите. Всъщност, мислех, че сте допълнително усложнение по делото на съпруга ви, но сега разбирам, че всъщност сте негов коз. А той има нужда от всичките си възможни козове. – Тя се обърна към Тайсън. – Желая ви много късмет.

– Уви – усмихна се Тайсън, – Тайсъновият късмет вече не работи. Но се надявам, че умът, чарът и интелигентността на Тайсън ще се окажат достатъчни. Лека нощ, Керън.

– Лека нощ, Бен.

Тайсън ѝ подаде чадъра и отвори вратата. Загледа се в нея, докато тя си отвори чадъра и се отдалечи в скосения от вятъра дъжд. Спомни си за първия ден от тяхното запознанство, когато си бяха казали довиждане пред неговия дом, един друг дом, някога отдавна под майския дъжд, когато тя отново носеше над главата си взетия назаем негов чадър. Затвори вратата и се обърна към жена си. Очите на Марси бяха приковани в него и той знаеше от дългогодишен опит, че тя няма да проговори, ако той не започне пръв.

– Жените са много сковани и се държат много официално, когато се срещат за първи път – каза той, – но въпреки това, те умеят да направят разговора доста оживен. В крайна сметка се радвам да видя, че си успяла да научиш нещо от дамите в Гардън Сити.

Марси го наблюдаваше с присвити очи.

– Има случаи, в които самообладанието и добрият тон са за предпочитане пред нецензурния език и емоционалните изблици – добави той след като се изкашля. – В крайна сметка, ти си офицерска жена. И аз се гордея с теб.

– Иди по дяволите!

– Хайде, хайде...

– Вие двамата сте били тук и преди да отидете да се поразходите, нали? И тогава тя ти е казала, че мястото тук е подходящо за теб. Колко време бяхте тук?

– Недостатъчно, за да може мъж на моята възраст да изконсумира сексуален акт. – Той си наля още шампанско и добави: – Виж, ласкае

ме, че ме ревнуваш. Но аз съм безкрайно верен на теб и галантен към нея.

– Добре... – Марси изглежда се беше поуспокоила малко. – Но понякога някои неща стават дори когато не сме ги искали.

– Какво, по дяволите, е това питие? – попита той като отпи от шампанското.

– „Кордон Негро“.

– Какво? Африканско шампанско?

– Не, идиот такъв. Испанско е. Не е лошо, а и е евтино.

– Да не би Испания вече да не е в списъка на бойкотираните страни?

– Не е, разбира се, откак умря Франко. Не знаеш ли?

– Не. Сега ще мога ли да си купувам шери?

– Разбира се. И истински испански маслини за мартинито ти. И мисля, че си я начукал. Не физически, искам да кажа. Тя е достатъчно възрастна, за да разбере мъж като теб, и достатъчно млада, за да може да бъде съблазнена духовно.

– Колко струва една бутилка?

– По-малко от седем долара. Просто невероятно. Доларът е много силен спрямо песото. Тя ти пожела успех с някаква окончателност в гласа. Означаваш ли това, че официалните ви взаимоотношения са приключили?

– Да. Въпреки, че не смятам, че шампанското е най-подходящо за улесняване на уреждането на взаимоотношения.

– В хладилника има и бира.

– Всичко си проучила. Между другото, не видях волвото отвън.

– Предполагам, че не си, иначе нямаше да се втурнете и двамата тук, пламнали от възбуда като мартенски котки.

– Едва ли бих характеризирал така условията, при които се подслонихме тук от дъжда. Къде е волвото?

– Умря, направих му викингско погребение. Но новата тойота навън е наша.

– Какво?! Купила си японски автомобил? Да не си полудяла? Няма да го карам. Как си могла да го направиш, след като знаеш отношението ми към наводняването на страната ни с японски стоки, и...

– Не се опитвай да смениш темата. Ще имаш ли още поводи да ходиш до Вашингтон и да се виждаш с нея?

– Нито един. Предварителното разследване приключи. И вече няма да говоря с никого без присъствието на адвоката си.

– Добре. – Марси допи шампанското си. – Наистина имаш вкус. Доста е хубава. Естествена силна красота. Изглеждаше добре дори и мокра. Чудя се защо все още не се е омъжила. Ти попита ли я?

Тайсън си помисли, че не би искал да продължава да разисква точно този въпрос.

– Сгодена е за един полковник. Това не можеш да го прочетеш във вестниците.

– Не видях да има годежен пръстен.

– Добре де... Разбрали са се, че ще се сгодят. Както и да е, ти наистина ли ще дойдеш да живееш тук?

– Да. Дейвид ще пристигне веднага щом се уредим.

– Защо?

– Защото имахме семеен съвет и решихме, че не може да ти се вярва, когато си сам. Освен това, майка ти се обади отново. Този път, за да ме уведоми, че мястото на жената е до съпруга ѝ. Аз пък не го знаех. Знаеш ли, че е живяла в някакъв преустроен кокошарник близо до Форт Стюарт в Джорджия, докато баща ти е служил във военновъздушните сили?

– Мисля, че го е споменавала няколко пъти, докато подраствах. Всъщност, аз съм бил заченат в този кокошарник. Роден съм в частна клиника на Парк Авеню, наистина, но заченат в кокошарник.

– Това обяснява много неща. Но в края на краищата, щом тя е могла да го направи, тогава и аз мога, дявол да го вземе.

– Не се опитвай да се изтъкваш за моя сметка.

– Всъщност Дейвид бе решил да дойде, независимо от това дали аз ще дойда или не – погледна го Марси. – Той реши, че те обича и е готов да изостави първата си любовница, за да бъде тук с тебе. А познавайки мъжете, така както ги познавам аз, трябва да кажа, че това е върховна жертва. Понякога юношите се държат като мъже – добави тя. – А понякога е обратното.

– Вие и двамата много ми липсват – каза Тайсън, – но е много притеснително... искам да кажа, да ме гледате в това положение...

– Не си дошъл на почивка. Ти си офицер от армията на Съединените щати. И няма защо да се срамуваш от това.

– Май нещо ми се причува – каза Тайсън и подръпна ухото си.

– Аз не съм чак толкова покварена, колкото ти достави удоволствие да си мислиш – каза тя. – Както и да е, важното е, че свещеникът каза „в добро и в зло“, и аз казах да. През целия си брачен живот имахме повече от доброто, а, по дяволите, можеше да бъде и много по-лошо от това. И

те обичам, и страшно ми липсваше.

Тайсън прегърна жена си и те се целунаха.

– Ти си горд човек, Бенджамин Тайсън – рече Марси. – Твърде горд и твърде момчешки докачлив, за да можеш да оцелееш в този свят. Трябва да се научиш да показваш слабостта си и да позволиш на семейството си и на приятелите си да споделят мъката ти.

– Знаеш ли, Марси – притисна я силно към себе си, – аз не бях достатъчно внимателен съпруг, бях безразличен баща, повърхностен приятел и не съвсем отдаден на работата си служител. Не показах никаква привързаност нито към тебе, нито към Дейвид, нито към работата си, към нищо. И всичко това започна още преди цялата тази каша.

– Знам. И други са го забелязали. Но не бъди твърде суров към себе си.

– Защо не? Радвам се, че получих този ритник в задника, който ме събуди. Не смятам да романтизирам нещата преди да започне всичко това, но животът наистина беше хубав. Само дето моите представи за дома, семейството, работата и приятелите се бяха изкривили. Не знам защо стана така, но се случу.

– Донякъде грешката беше и моя. Аз също имах нужда от това, Бен. Нашият брак и съвместният ни живот бяха станали необяснимо безцелни. Ще бъдем дяволски щастлива двойка, когато всичко остане зад гърба ни.

Известно време Тайсън помълча, после каза:

– Известно време мен може да ме няма.

– Не! – Тя заби пръсти в гърба му. – Няма да стане. Той я целуна и те още по-силно се притиснаха един към друг. Тя сложи глава на рамото му и той разбра, че плаче.

– Къде намери тази идиотска фанелка? – попита той с безгрижен глас.

– О... Направиха ми я в един магазин в Саутхемптън – отговори тя без да поглежда към него. – Впечатли ме двусмислието на надписа. „Задръжте добрия войник вътре.“ – Тя се разсмя. – Схващаш ли?

– Не. И не го намирам за смешно.

Тя се дръпна настрана от него и той видя, че очите ѝ са влажни.

– Тогава ще махна тая оскърбителна вещ. – Тя смъкна фанелката си и захвърли на пода. – Така по-добре ли е?

– Да – Тайсън установи, че се е втренил в голия ѝ бюст. – О, да – Той се усмихна.

Тя се изкашля и изтри с ръка очите си.

– И така, какво се предполага, че трябва да правя като съпруга на офицер? Искам да кажа, освен да чистя тоалетната на горния етаж?

Той изля последните остатъци от искрящото вино в чашата ѝ.

– Ами, първо си извади лична карта, като член на семейството на офицер, пропуск за колата, стани член на клуба на офицерските съпруги, изяви желание да се заемеш с нещо полезно, разтребви помещенията тук долу и покани някои от жените на другите офицери на чай, запознай се с...

– Хей, Тайсън. Нека да започнем с пропуска за колата, така че поне да мога да паркирам.

– Това ми напомня...

– Уф, не съм купила тойота. Исках само малко да те подразня. Купих джип.

– Какво?

– Джип. Много практично. Ще се отрази благоприятно на облика ти. Отпред е. Виж го.

Тайсън погледна навън и видя боядисаната в светли тонове кола да проблясва под дъжда.

– Джип Чероки. С двойно предаване. Има радиотелефон и поставка за ловно оръжие.

– Не говориш сериозно, нали?

– Само на една година е. Купих го от един от местните на източния бряг. Има и лебедка, така че ще можеш да изтегляш мрежи с риба, лодки, или пък себе си от калта или снега, ако затънеш. Много е хубав. Иди да го огледаш.

– Може би по-късно – каза Тайсън и се обърна с гръб към прозореца.

– Може ли да погледам как развеждаш групите из музея утре?

– Ако искаш.

– Чудесно. Хей, сложи си униформата.

– Не.

– Да. Искам да видя как изглеждаш. – Тя го хвана за ръката и го задърпа към стълбите.

– Не, наистина...

– Хайде – докосна го с гърдите си. – Никога не съм го правила с военен. – Тя му намигна.

– Добре де, щом поставяш въпроса така...

Те се качиха на горния етаж и влязоха в спалнята. Марси седна на края на леглото и кръстоса голите си крака.

– Е, добре, войниче, смъкни тези цивилни парцали и си сложи униформата.

Когато започна да се съблича, Тайсън откри, че се притеснява.

Марси подсвирна.

– Престани. – Той се изправи гол пред нея и пое дълбоко дъх. – Тук горе е доста топло.

– Завърти се. Искам да огледам тялото ти: Тайсън се завъртя и отново се обърна с лице към нея.

– Един добре изглеждаш офицер. Ела насам – каза тя. Той се приближи до леглото. Тя се пресегна и хвана тестисите му в шепата си.

– Извърни глава и се изкашлий. Той изпълни нареждането й.

– Добре, вътре си – заяви тя, после се пресегна и го шляпна по задника. – Облечи се.

Той отиде до гардероба и започна да си слага униформения панталон на голо.

– Това е глупаво...

– Говори само, когато те заговорят.

Тайсън промърмори нещо, завърза си връзката и сложи куртката, закопчавайки я докато се обръщаше към нея.

– Не е лошо – кимна Марси. – Добре ти седи. Копчетата лъщят. Добре, вземи си душ. След това ела да ми докладваш.

– Слушам, госпожо.

Той отново се съблече и отиде гол в банята. Отми потта си, избърса се и се върна в спалнята. Багажът върху леглото беше разчистен, Марси лежеше върху смачканите чаршафи с разкрасени крака и възглавница под слабините. Беше си сложила една от униформените му ризи, вдигната до кръста, а фуражката му беше на главата й.

– Хайде да подрежем тези рога, лейтенанте, преди да са ви вкарали в беля.

Той се качи на леглото върху нея и с лекота проникна вътре, намирайки я доста влажна.

Те се любиха в малката гореща и задушна стаичка, като и двамата знаеха, че това е нещо като пародия на онова, което можеше да се случи между него и майор Керън Харпър. Когато наближи до оргазъм, Марси прошепна в ухото му:

– Обикновено не го правя с женени мъже.

– Жена ми е кучка.

– Знаем. Знаем!

– Задръж добрия войник вътре – каза той.

– Именно. – Тя го обвини с краката си и кръстоса глезени зад гърбаму.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ПЪРВА

Марси и Бен Тайсън седяха един срещу друг на малката масичка. Тайсън беше облечен с мръсно-жълт ленен костюм, Марси носеше жълт памучен пуловер в цвят с полата.

– Това укрепление ли е било? – попита Марси.

– Не и тази част. Тук е новата трапезария. Повечето военни фортове нямат рисувани прозорци.

– Не се прави на остроумен.

– Бифтекът тук е хубав. – Тайсън взе менюто.

– Не виждам да имат лазаня в менюто.

– И никога няма да видиш.

– Казваш го с известно удоволствие.

– Не, със сос от бифтек.

– Обзалагам се, че няма да искаш да се уволниш, ако те оправдаят.

– Армията привлича с мъжествеността си.

– Не се занасяй. – Тя го погледна. – Би ли се върнал обратно в армията, имам предвид при други обстоятелства, ако те извикат в условия на всеобща мобилизация? В случай на друга война?

– Да, готов съм отново да се поставя в услуга на страната си – отговори й Тайсън.

– Дори след всичко, което армията ти причини?

– Те не са ми причинили нищо. Мислят, че аз съм им причинил нещо.

– Би ли се върнал в армията заради една несправедлива, необявена война, като тази във Виетнам?

– Не е моя работа да се питам за причините и смисъла на войната. Аз дори не се опитах да оспоря сегашното ми връщане в армията както трябва.

– Значи, момчето ми, веднъж като те хванат, вече те имат завинаги, така ли?

– Опасявам се, че е така. Военната служба оказва трайно въздействие върху хората, което многократно надвишава годините в армията. Също като времето, прекарано в затвора. Попитай когото и да е, който е бил в затвора или във войската.

– Вярвам ти. Просто не разбирам. Никога не съм могла да разбера защо милиони хора се бият по бойните полета, оставяйки зад себе си купища трупове, и не могат да се спрат да го правят отново и отново.

– Мъжете обичат войната. Харесва им да прекарат врага и когато се оттеглят изпитват депресия, подобна на тази след полов акт, която не ги напуска до край на живота им.

– Това е страшно, Бен. Ужасно.

– Нима смяташ, че не го знам?

Известно време поседяха мълчаливо. Марси огледа почти празната столова и видя как една двойка отклони погледите си от тях.

– Защо мислиш, че ни зяпат хората? – попита тя.

– Защото са заслепени от елегантния нов офицер и неговата съпруга.

– Дано не си казват „Ето го там военния престъпник и неговата уличница“ – мрачно каза тя.

– Скъпа моя, в офицерските среди всички братя са смели, а всички сестри – добродетелни.

– Това не го знаех. – Тя отпи от джина си с тоник и погледна през прозореца.

Нощното небе се бе прояснило също така неочаквано, както преди това се бе покрило с облаци, а силният южен вятър развяваше американското знаме на плаца. На ливадата във вътрешния двор се провеждаше празненство с барбекю, Марси чуваше малкия оркестър и виждаше отблясъците на жаравата в скарите.

– В това място има нещо анахронично – отбеляза тя.

– Същото казваш и за Гардън Сити. Истината е, че ти си един анахронизъм, пътник във времето от шейсетте.

– Може. Но все пак обществото тук е много затворено, нали?

– Вероятно. Имат си някаква своя действителност, дето се основава частично на историята на това общество, която е различна от тази на останалия свят извън портала.

– Сега, когато се намирам в тази среда, започвам да те разбирам по-добре.

– Аз също започвам да се разбирам по-добре.

– Не си ли поканен на онова тържество на поляната?

– Всички членове на клуба са поканени на всички мероприятия, провеждани от него – отговори той, хвърляйки поглед през прозореца. – Но от мен се очаква да изразя съжаленията си за това, че не мога да се присъединя към другите.

– Разбирам.

Келнерката дойде и те си поръчаха храната и бутилка вино. Приказваха си като в старите времена. Държаха си ръцете през масата и сервитьорката им се усмихна, когато донесе храната.

Тайсън дояде бифтека си и наля на Марси и на себе си още вино. Той хвърли поглед към трапезарията.

– Ще си имаме компания.

Марси се обърна и видя, че откъм вътрешния двор към тях се задава около петдесетгодишен едър червендалест мъж с пясъчножълта коса.

– Това е преподобният майор Кенард Оукс, баптистки свещеник. Мой нов приятел.

– В момента наистина имаш нужда от приятели. Преподобният Оукс се приближи до масата им и се усмихна широко. След това проговори провлачено с типичен южняшки акцент:

– Бен, пак ли пиеш от дяволската отвара?

– Аз принадлежа към епископалната църква. Пиянството се смята за свещено състояние.

– Богохулство. Това госпожа Тайсън ли е? Тайсън ги представи един на друг. Преподобният Оукс седна без да дочака покана и хвана ръката на Марси през масата.

– Вие сте много красива жена – погали я той.

– Благодаря ви.

– Бих ви поръчал чаша бира, но не искам да ви изкушавам – каза Тайсън.

– Защо вие двамата не сте там навън? – усмихна се свещеникът.

– Марси и аз току-що се любихме безумно страстно и искахме да сме сами – отговори Тайсън.

Марси повдигна вежди и за миг на масата се възцари тишина. В крайна сметка преподобният Оукс се усмихна и каза непряко:

– Е, как беше днес, Бен?

– Бива.

– Свободен ли си утре сутринта? Трябва да отида до Форт Дикс, и ще се радвам ако можеш да ми правиш компания.

– Утре сутринта имам група – отвърна Тайсън и си запали цигара.

– Тогава да го направим утре следобед. Мога да променя часа на срещата си в Дикс.

– Майор Оукс също е временно тук, както мен – каза Бен на Марси, издишвайки дима от цигарата си. – Но за разлика от мен, него не го чака военен съд. Защо казахте, че сте тук? – обърна се той към свещеника.

– Тук съм по специално поръчение на армейското духовно училище – обърна се свещеникът към Марси, – за да преценя равнището, на което се провеждат часовете по вероизповедание на младите хора по различните поделения и бази в района на Ню-йоркската митрополия.

– Колко интересно – каза Марси.

– Значи няма да четете служби в параклиса ни в базата? – попита Тайсън.

– Опасявам се, че не. Преподобният Пери е чудесен проповедник, ако желаете да чуете баптистка служба.

– Радвам се, че сте тук – кимна му Тайсън. Той решително постави ръката си на рамото на свещеника. – Миналата вечер имах спор с един колега във фоайето, отче. Той настояваше, че Йоан е казал: „И дойдоха при него фарисеите да го изкушават, и казваха му: Простено ли е на човека да напусне жена си по всякаква причина?“. Аз мислех, че е от Лука. Е, кой всъщност го е казал? – Тайсън се втренчи в преподобния Оукс.

– Йоан.

– Не, Марк.

– Правилно.

– Не, не е – каза Тайсън. – Казал го е Матей. Провалихте се на контролното по вероизповедание.

– На кого му пука за това, Тайсън? – отговори му с усмивка преподобният Оукс.

Марси отвори широко очи.

Мъжът издърпа ръката си от Тайсън и двамата се изправиха.

– Разкарай се, мошенико – каза Тайсън.

За секунда мъжът се втренчи в него, после кимна.

– Трудно е да се правиш на свещеник. Казах им го. Но ти си много добър. – Той се обърна и си тръгна.

Тайсън седна.

– Какво, за Бога... – възкликна Марси.

– Наистина, за Бога! Каква свиня!

– Кой?

– В това е въпросът – отвърна Тайсън.

– Този човек шпионираше ли те?

– Предполагам, че можеш да го наречеш и така. – Тайсън допи виното си. – Е, това бе един добър урок за тебе. Внимавай с кого говориш.

– Всичко това е много странно – въздъхна дълбоко Марси.

– Амин. – Тайсън погледна часовника си. – Трябва да се обадя по телефона. На този новия ми адвокат, Корва. – Той стана. – Няма да се

бавя повече от десет минути. Поръчай кафе и десерт.

- Искам да си сложим телефон в квартирата – каза тя.
- Обади се да го поръчаш утре.
- Не мога. Нямам телефон.

Той се усмихна и излезе от трапезарията. Тайсън подмина телефонните кабинки и се насочи към изхода. Беше се обадил по телефона по-рано през деня и не на адвокатата си, а на „Америкън Инвестигейтър“.

Той пресече каменната алея. Все още мокра от падналия вечерта дъжд и отвори тежката дъбова врата на музея с ключа си. Влезе и остави вратата лека открехната. Слабата светлина на охранителната система осветяваше манекените, облечени с униформи, препасани със саби и с пушки на рамо, които превръщаха залата в зловещо място. Тайсън отново си погледна часовника. Откъм вратата се чу някакъв звук, последван от леко поскърцване при отварянето ѝ.

- Влезте – каза Тайсън.

На каменната алея пред вратата стоеше някакъв човек, който влезе в залата.

- Господин Тайсън?
- Точно така. Господин Джоунс?
- Да. – Уоли Джоунс остана до вратата и огледа затъмненото помещение.

Тайсън го наблюдаваше как стои на вратата и силуетът му се откроява на светлината на Офицерския клуб от другата страна на алеята. Той беше набит, носеше развлечена памучна фанелка и тънък панталон в същия стил. На рамото му висеше кожена чанта. Тайсън не можеше да види ясно лицето му, но изглежда мъжът бе на четирийсет и няколко години.

– Влезте и затворете вратата – нареди Тайсън. Джоунс направи още една крачка навътре към залата, но не затвори вратата.

- Тук ли искате да говорим?
- Да. Там отзад имам кабинет.
- Искате да ми разкажете вашата версия за станалото?
- Така казах на редактора ви.

– Чудесно. Много добре. Точно това желяхмезе през цялото време. Вашата версия за случилото се. Никога не сме искали да бъдем пристрастни. Никой не е искал да отправя злобни нападки и клевети срещу вас. Най-малкото пък аз. Бях в Корея. Повечето от читателите ни са патриоти. Нали разбирате? Така, че ще излезе хубав материал.

- Ще ми се да ви разкажа как бях измамен от армията. Но ако

читателите ви са с патриотична нагласа, може би няма да искате да го публикувате.

– О, ще го публикуваме! Ще публикуваме каквото и да кажете.

– Добре. Последвайте ме. – Тайсън се обърна и направи няколко крачки. Погледна назад през рамото си и подхвърли: – Насам.

– Хей, сам ли сте? – каза с нервен смях Джоунс.

– Да. А вие?

– Също. Вижте, защо да не излезем навън? Да идем на някое обществено място, където няма да бъдем обезпокоявани. Да се разходим надолу към брега.

– Не искам да ме виждат, че говоря с вас – отвърна му Тайсън. – Но... добре. Само да си взема бележките. – Той се отдалечи към потъналите в мрак ниши на музея, свали обувките си, и хванал ги в ръцете си, заобиколи и се озова при вратата зад гърба на Джоунс.

– Готов ли сте?

Джоунс подскочи от изненада и се обърна.

– О, Господи!. Уплашихте ме...

Тайсън нанесе мощен удар в слънчевия възел на Уоли Джоунс. Джоунс се преви, а Тайсън заби коляното си в лицето му, при което почувства и чу как носът на мъжа се счупи. Джоунс залитна назад, преви се на две и се хвана с едната ръка за корема, а с другата за лицето. Тайсън отново си обу обувките и яростно го изрита отзад, след което Джоунс се просна на каменния под, стенойки от болка.

Тайсън чу някакъв звук зад гърба си и се обърна. Заслепи го светкавица, последва я друга. Той се втурна навън от музея към фотографа, който го снима още веднъж, преди да се обърне и да побегне. Тайсън хукна след него.

Внезапно иззад ъгъла на музея се появиха двама мъже в анцузи. Един от тях сграбчи фотографа през раменете, другият издърпа фотоапарата от ръцете му, разби го върху камъните, след което тръгна към Тайсън. Тайсън зае отбранително положение и зачака.

Мъжът стигна до отворената врата на музея и освети с фенерче тялото на Уоли Джоунс, проснато на пода на залата. Светлината очерта локвичка кръв, която започваше да се оформя около лицето на Джоунс. Мъжът обърна фенерчето към Тайсън и му светна в очите.

– Просто остани на място и дръж ръцете си така, че да мога да ги виждам – каза той.

– Кой, по дяволите, сте вие?

– Човек с четирийсет и пети калибър, насочен срещу теб.

Тайсън чу двойното прищракване на вдигнатия метален предпазител. Светнаха фаровете на завиваща зад ъгъла на музея кола, която продължи и спря до него.

– Вие наистина сте буен човек – каза един мъж, показал глава от задния прозорец на колата.

Тайсън ясно разпозна гласа на Чет Браун.

– Влизай в колата, убице – нареди му Браун.

Колата се понесе по моста Верацано. Тайсън запали цигара. Шофьорът, млад мъж със сурово изражение на лицето, подхвърли назад:

– Имате ли нещо против да не пушите? Тайсън издиша облак дим напред. Браун тихо се засмя. Тайсън погледна към Браун, седна на другия край на задната седалка. Беше облечен в бял екип за тенис.

– Как е новата ви работа? – попита Браун. Тайсън си дръпна от цигарата и погледна през страничното стъкло към Статуята на свободата, извисяваща се в зеленикавото осветление с призрачно великолепие.

– Между другото, някой ще отведе жена ви обратно до дома ви и ще ѝ даде необходимите разяснения – каза Чет Браун.

– Оукс ваш ли беше? – поинтересува се Тайсън.

– Може би. Трудно е да се правиш на свещеник.

– Знам.

– Сега ще трябва да създадем специална група по този проблем.

– Кои? Кои сте вие?

– Името нищо няма да ви каже – отговори Чет Браун. – Ние сме толкова потайни, че дори в ЦРУ не са сигурни дали действително съществуваме.

– Всичко това ми звучи като пълна глупост.

– Що се отнася до Уоли Джоунс – смени темата Браун, – не те виня, Бен. Копелето сам си го просеше. Ако беше написал подобни неща за жена ми, аз също щях да постъпя като теб. Както и да е, това ще остане за наша сметка. Но ако пак направиш нещо подобно, може да се наложи сам да се оправяш с полицията. Не мога да се меся в работата на правосъдието повече от веднъж месечно, или нещо такова.

– Не ми прави никакви услуги.

– Но на мен това ми е работата, Бен. Назначен съм ти за ангел-пазител. За това и съм облечен в бяло.

Тайсън потъна в мрачно мълчание.

Колата премина по крайната дясна лента през входа за магистралата без да плаща, зави надясно и се приближи към главния вход на Форт Уадсуърт. Постовият им махна с ръка и колата продължи по пътя сред

мрака на тъмните улички в полуизоставения Форт. Те продължиха по нанадолнището към каналите на Нюйоркското пристанище, отминаха кея и спряха при мрачните гранитни стени на Стрелковата кула.

Браун слезе от колата и направи знак на Тайсън да го последва. Те минаха през огромния двоен портал от външната страна на разположената на гари нива артилерийска батарея. Браун отвори една врата и влезе в обширна мрачна стая, частично осветена от увисналите от тавана малки електрически крушки. Оттам в различни посоки се изкачваха метални стълби и Тайсън го последва по една от тях, като стъпките им отекваха във влажния неподвижен въздух. Браун го поведе по широк сводест коридор, от едната страна на който имаше редица дървени врати.

– Избери си някоя от вратите.

Посочи една от тях и Браун я отвори. Тайсън го последва в стаята, озарена единствено от светлината, която проникваше през двете открити бойници. Браун застана пред единия от отворите и погледна надолу към залива.

– Хубава гледка. Хамилтън, крайбрежния булевард, Кони Айлънд, летището Кенеди, моста и пристанището. Само помириши морския въздух.

Очите на Тайсън свикнаха със слабата светлина и той забеляза, че каменните стени са покрити с гротескни изображения на някакви същества, подобни на животни, нарисувани с флуоресцентни бои.

– Култови изображения. Централния следствен отдел твърди, че са сатанински. Често намират в тези помещения заклани кучета, котки и кокошки.

Тайсън не отговори, а безмълвно отиде до крайната дясна бойница и се загледа в залива. Призна си, че Браун има известен усет при подбирането на интересни места за провеждане на разговори.

– Откога ме следиш?

– Достатъчно дълго, за да разбере, че вие с Харпър бяхте на прага на нещо прекрасно.

Тайсън се надвеси над дебелия един метър стена на бойницата. Намираха се на около трийсет метра от крайбрежната стена.

– Тази вечер беше много близо, любовнико. Но не можеше да предположиш, че жена ти ще се появи изневиделица. Аз буквално бях затаил дъх, когато вие с Керън влетяхте в капана. Трябва просто да си надминал себе си в танца около жена си, защото само час по-късно вече си държахте ръцете в столовата. Какъв мъж си само!

Тайсън се повдигна до перваза и седна със свити колене по дължина на широката бойница с гръб към каменната стена. Запаля си цигара и се загледа в далечината на хоризонта. Забеляза, че обноските на Браун бяха не така изящни както в Спортния клуб. Тук той приличаше повече на бияч, и Тайсън заподозра, че притежава хамелеонската способност да се уподобява на околната среда. Зачуди се кой ли беше истинският Чет Браун. Може би нито един от двамата.

– Имаше страшно тежък ден – Браун се приближи до Тайсън. – Да не би да тренираш? Имам предвид да тренираш да седиш в каменна стая и да се вираш отчаяно през прозореца?

– Стой настрана. – Тайсън хвърли цигарата си в посока към Браун.

– Просто ужасно се вълнувам, че те виждам отново. – Браун отстъпи крачка назад. – Както и да е, като ангел-пазител аз мога да правя, или да не правя някои неща, които да променят съдбата на хората. Но съдбата ти е в твоите ръце в почивните ми дни. Така че внимавай с чукането и сбиванията, и недей да викаш журналисти, освен ако не възнамеряваш да ги смажеш от бой. Разбра ли?

– Свърши ли? – прозина се Тайсън.

– Не. Говори ли ти нещо името на полковник Ерик Уилетс?

– Не.

– Да, ама на него твоето име му говори доста. Това е любовникът на Керън, и той много би искал да те докопа отнякъде.

– Каж ми да не вярва на всичко, което четете по вестниците. Това казах и на жена си.

– Ще се направя, че не съм те чул – разсмя се Браун. – Знаеш ли, Бен, ти ми харесваш. Но създаваш много проблеми. Около теб се носи черен буреносен облак и всеки, който се приближи, не може да се опази от дъжда. А на национално ниво създаваш много главоболия и във Вашингтон. Прочете ли днешния сутрешен „Таймс“?

– Не.

– По твоя случай е назначена сенатска комисия. Интерес към делото ти прояви и Комисията на ООН за геноцида. Говорят за изпращане на мисия в Уей, която да събере някакви факти и информация, а от Ханой са съобщили, че възприемат благосклонно тази инициатива. Бих искал да знам на кого са му притрябвали всички тези глупости, а, Бен?

– Не и на мен.

– Нито пък на страната ти.

Тайсън се взря в Браун на бледата светлина. Всичко започваше да се изяснява. Устата му пресъхна. Той прехвърли краката си встрани и се

спусна от отвора на бойницата.

– Сега пък ти не се приближавай – продължи Браун. – Бихме могли да се нахвърлим срещу Бранд. Защото всъщност той се разприказва. Ако не бяхме ние, делото щеше да се провали.

Тайсън мушна ръката си в джоба на якето и напипа швейцарското си военно ножче.

– Аз гласувах да бъде Бранд, но... – замислено продължи Браун. После сви рамене. – Имаше някои, които решиха, че за целите на правосъдието ще бъде по-добре, ако си ти.

Все още с ръка в джоба си, Тайсън извади сгъваемото острие от дръжката на ножа, като поряза пръстите си, докато го отваряше.

– Предложихме ти сделка. – Предложете ми я пак.

– Добре. Ще я приемеш ли?

– Наври си я в задника.

– Ти си много хладнокръвен – мрачно се усмихна Браун. – Ще ти предложа ето това. – Той огледа стаята, след което очите му отново се приковаха върху Тайсън. Извади малък автоматичен пистолет от ластичния си колан и Тайсън видя черния заглушител ярко да се откроява на фона на сребристото метално тяло на пистолета.

– Качи се обратно на перваза – каза Браун. Тайсън остана неподвижен. Разстоянието между него и Браун беше около три метра, или с метър и половина повече от необходимото според стария му учебник по ръкопашен бой.

– Качвай се горе! – извика Браун.

– Върви по дяволите!

– Искам да ти помогна да направиш онова, което се опита да направиш в залива. То е по-лесно и по-бързо от удавянето, Бен. Просто се качи горе, затвори очи и се отпусни назад.

– За какво говориш, по дяволите?

– За какво, по дяволите, си мислиш, че говоря?

– Не съм се опитвал да се самоубия, глупако! – втренчи се Тайсън в него.

Браун изглежда се смути.

– Добре, толкова по-лошо – рязко отвърна той. – Те искрено се надяваха, че ще постъпиш достойно.

– Не ми говори за достойнство. Ако искаш да умра, ще трябва сам да ме убиеш.

Браун поклати глава и отпусна пистолета си.

– На този етап съм упълномощен само да те подтиквам сам да

сложиш край на живота си. Но те моля да ми вярваш, че въпросът за ликвидирането ти също бе обсъждан. И ако се случи да загинеш преждевременно, то ще стане било при нещастен случай, било при самоубийство, също както стана с Харълд Симкокс. Ако искаш да се свържеш с мен, остави бележка за загубена вещь на информационното табло в офицерския клуб. „Намерени книги – «Чужденецът» от Камко – потърсете я в канцеларията на клуба.“ Аз ще се свържа с теб. А междуременно, внимавай, лейтенант. Под наблюдение си.

– Няма нужда да ми го казваш – отвърна Тайсън. Браун мушна отново pistolета си в ластичния колан и отвори вратата.

– От главния вход можеш да си поръчаш такси – обърна се Браун назад към него. – Приятен ден.

Тайсън изгледа затварящата се врата, след това се доближи до нея и се заслуша в отекването на отдалечаващите се стъпки на Браун по мокрия коридор. Извади ръката си от джоба и видя, че е покрита с кръв, а пръстите му са нарязани дълбоко. Превърза се с носната си кърпа и отвори вратата. Коридорът беше пуст. „Когато човек си има такъв ангелпазител – помисли си той, – за какво ли му е притрябвал и зловещият ангел на смъртта?“

Докато вървеше бавно по тъмния коридор, Тайсън се опита да подтисне чувството на благодарност, че е още жив, защото точно с това чувство искаше да го остави Браун. Прогони и чувството на гняв и обида – Чет Браун и неговата служба не трябваше да имат власт над чувствата и решенията му. Чет Браун всъщност не съществуваше. „Приятен ден.“ „О, Господи – рече си той, – нима е новият израз за“ Всичко хубаво „?“ Надяваше се да не е така. Всичко и без това изглеждаше достатъчно зле.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ВТОРА

Бен Тайсън бе седнал срещу Винсънт Корва от другата страна на бюрото му.

– Кафе? – попита го Корва.

– Да, благодаря.

Корва каза нещо на секретарката си по вътрешния телефон.

Тайсън огледа дребничкия мъж, осветен от лъчите на сутрешното слънце, проникващи през източния прозорец. Корва бе вероятно няколко години по-млад от Тайсън, много слаб, с бледи хълтнали бузи и

изпъкнали очи, от което целият му облик създаваше впечатление за лошо хранене. Черната му коса бе зачесана назад от челото, а адамовата му ябълка бе толкова изпъкнала, че дори възелът на ризата му се мърдаше, когато говореше. Костюмът му страшно наподобяваше моделите от „Брукс Брадърс“, въпреки че Тайсън подозираше, че се е наложило да му се направят твърде много поправки, за да прилегне на изключително слабата фигура на притежателя.

Запали си цигара и я хвана непохватно с превързаните си пръсти. Корва погледна към бинтовете му, но не каза нищо. Наведе се напред, опрял ръце върху масата, и попита:

– Кой казахте, че ви е насочил към мен?

Тайсън забеляза, че гласът на Корва бе значително по-силен и по-дълбок, отколкото можеше да се очаква от човек, тежащ едва шейсет и няколко килограма.

– Не съм казал нищо – отговори Тайсън.

– Тогава откъде знаете за мен?

– Обадох се в адвокатската асоциация и те ми дадох списък на хората, практикуващи в тази област.

– Значи избрахте Винсънт Корва, защото името ви е прозвучало добре.

– Нещо такова. – Тайсън огледа кабинета. Стаята беше боядисана в мръсно-бяло, таванът беше начупен, така че да осигурява добра акустика, а мебелите изглеждаха сякаш току-що са ги докарали от търг. Стените бяха украсени с кафеникави гравюри, които биха могли да бъдат наименувани „велики моменти от съдопроизводството“, и Тайсън с учудване отбеляза, че моментите бяха повече от два. На перваза на прозореца имаше само едно растение, което подозрително много наподобяваше марихуана.

– Босилек.

– Моля? – Тайсън погледна към Корва.

– Сладък босилек. Усещате ли миризмата му? Дори и в Ню Йорк човек не може лесно да намери пресен босилек. Обичате ли спагети?

– Много.

– Трябва да наберете пресен босилек и да пригответе соса не по-късно от петнайсет минути след това. Така той ще задържи аромата на босилека. А това е основното за вкуса му.

– Сигурно – за момент Тайсън изпита носталгия по Филип Слоун и облицования му в дърво и кожа кабинет.

– Баща ми имаше навик да си слага стръкче зад ухото – някакво

суеверие. Въпреки че така и не разбрах точно смисъла му. – Корва се изправи и дръпна към себе си адвокатското си жълто тефтерче и си записа нещо.

Тайсън се почуди дали бележките му се отнасят за сладкия босилек или за някое убийство.

– Пресата съобщи, че ви е наложена мярка за неотклонение. Вярно ли е това? – попита Корва.

– Да. – Тайсън му обясни какви са условията на наложената мярка.

– Странно – замислено кимна Корва, – защото оттук започва отмерването на времето. Възможно е армията да не успее да подготви достатъчно добре обвинението си в убийство само за деветдесет дни. Но някой по-горе явно е заповядал да бъде наложена мярка за неотклонение, за да накара военните да се размърдат. Подозирам, че според правителството, колкото повече се проточва това дело, толкова повече вреда нанася.

– Аз също мисля така. А вие ще можете ли да подготвите защитата в оставащото ни време?

– Е, те водят с няколко месеца, но ще видя какво мога да направя.

Тайсън си дръпна от цигарата и погледна към стената над главата на Корва, където бяха окачени в рамки дипломите и многобройните му професионални удостоверения. Забеляза между тях и снимка на войници в маскировъчно облекло за джунглата, застанали сред опустошена равнина, в далечината на която се издигат кълбета дим.

– Били сте във Виетнам? – попита.

– Да. Накратко за миналото ми, господин Тайсън. Приеха ме за член на Нюйоркската адвокатска колегия през 1967 година, скоро след това се прехвърлих във военната прокуратура и постъпих в съответното училище в Шарлотсвил. Работих във военната прокуратура при щаба на армията във Форт Бенинг. Наблюдавах тренировките на момчетата от пехотата. Никога не съм виждал хора да бъдат подлагани на по-големи натоварвания. И един ден, докато вървах покрай огледалната стена във фоайето на прокуратурата, видях бледия си мършав образ, огънал се под тежестта на куфарчето с документи като килнат настрана кораб. И в момент на пълно безумие реших, че искам да стана офицер от пехотата. – Той погледна към Тайсън.

– Може би това е било прозрение на кристално бистрия ви здрав разум – отвърна с усмивка Тайсън.

– Никой не мислеше така. Както и да е, след няколко месеца борба с чиновниците и бюрокрацията, бях освободен от военната прокуратура

и постъпих в школата за пехотни офицери в Бенинг. Имах чувството, че умрях шест пъти през първия месец от обучението. Но не допуснах да го разберат. Завърших, и съвсем скоро след това отплавах за Виетнам, където бях назначен в Двайсет и пета пехотна дивизия близо до Ку Чи.

Тайсън кимна.

– Бях командир на взвод – като вас – и участвах в истински сражения. Минах и през Тетската офанзива, като вас. Но за разлика от вас не ме раниха. Имате ли въпроси?

– Засега не.

– Добре. След завръщането си ме зачислиха към Пентагона, където изпълнявах различни юридически функции. Всъщност бях нещо като талисман на военната прокуратура и те обичаха да парадират с мен – юрист от тяхното ведомство с медал за бойни заслуги в пехотата, живо доказателство, че и адвокатите са способни на мъжество.

Тайсън се усмихна.

– Когато си висок един и шейсет, а освен това си и кльошав, пехотата има известна привлекателност, която мъж като вас не може да оцени. Надали бих могъл да бъда добър воин преди изобретяването на барута, но Господ ни даде автоматичните пушки М – 16 и леката полева артилерия, с което ни направи еднакво смъртни. Но тук горе – той почука с пръст по челото си, – все още има значителна разлика между хората. А тази битка ще се проведе именно тук, горе. – Той стана. – Ще отида до тоалетната, г-н Тайсън.

– Добре.

– Ако когато се върна и вие вече не сте тук, няма да се сърдя. – Винсънт Корва напусна кабинета си.

Тайсън изгаси цигарата си в пепелника. Изправи се и отиде да види отблизо поставената в рамка снимка над бюрото. Хората на снимката се бяха наредили пред фотографа като спортен екип, предната редица беше коленичила, а задната – права. Имаше около четирийсет мъже със стандартното артилерийско снаряжение на стрелковия взвод. Зад тях се простираше безкрайна равна пустош, покрита с пепел или сажди, губеща се в обгърнатия с дим хоризонт. Снимката беше цветна, но на нея нямаше много цветове.

В средата на задната редица стоеше лейтенант Винсънт Корва. Изглеждаше малко комично, притиснат от двете страни от двама огромни негри. Но когато се вгледа по-внимателно, Тайсън видя нещо в израза на лицето на Корва, нещо в очите му, което разбра. Не беше втрещеният в далечината празен поглед, а взор на гладен хищник, който знае, че е

опасен.

Тайсън отиде до прозореца и откъсна едно тъмнозелено листо от босилека. Стри го между пръстите си и помириxa неповторимия му аромат.

Вратата зад гърба му се отвори и той чу Корва да казва:

– Миризмите стимулират паметта по странен начин. Ароматът на босилека винаги ми напомня за дома на родителите ми през ранна есен, когато консервирахме домати на огряната от слънцето веранда. – Той подаде на Тайсън чаша кафе. – Никой вече не ни носи кафето.

– А защо трябва да го носи? – попита Тайсън.

– Тя ми е жена.

– Още една причина, за да не го прави. Корва седна на стола си. Тайсън остана прав.

– След като ме освободиха от действителна служба, аз забравих за военните закони. Но после започна делото Коли, което проследих много внимателно. Има нещо неповторимо привлекателно във военния съд. Не мислите ли?

– Безспорно.

– Предполагам, че сте участвали в заседания на военния съд.

– В дванайсетина.

– Е, на мен това ми липсваше – занимавам се главно с имуществени спорове, затова опресних познанията си в областта на военния закон и получих диплома за правоспособност. Участвал съм в петнайсетина дела на военния съд към щаба на армията през последните петнайсет години.

– Чух за едно във Форт Джаксън. Подсъдимият е бил армейски капитан. Застрелял любовника на жена си.

Корва се усмихна. Тайсън го погледна и се почуди какво ли впечатление прави този човек на офицерския съдебен състав във военния съд. Поне нямаше шарещия поглед на Филип Слоун, помисли си Тайсън.

– Вижте, господин Тайсън, можем да си играем така цяла сутрин – наведе се напред към него Корва. – Аз ще се преструвам, че делото ви ме интересува, а вие ще се преструвате, че можете да го поверите и на друг. Ама нямам толкова време, вие също. Знам всички подробности по вашия случай, които са били публикувани, както и някои неща, които не са общоизвестни. Също така съм чел и книгата на Пикард – два пъти. И искам този случай. На Източния бряг има само двама правоспособни военни юристи, които са добри колкото мен, а аз дори не си спомням имената им. Така че имате късмет, че сте ме избрали сред имената в

списъка, който ви е дала адвокатската колегия.

– Нает сте – каза Тайсън.

– Добре. Взимам по двеста долара на час. Двойно за времето в съдебната зала. Всичко това ще ви струва едно малко състояние.

– Разорен съм.

– Че кой не е разорен днес? Имате ли някоя богата леля?

– Хич. Но има фондове, учредени в моя полза тук-там.

– Знаем – отговори Корва. – Ще се свържа с тях. Или по-вероятно те ще се свържат с мен. Не се притеснявайте за парите. Ако не стигат, ще пренебрегна разликата. *Pro bono publico*. Това е латински, не италиански. Означава „в полза на общественото благо“. – Корва се изправи. – Разбрахме ли се?

– Ясно.

Те си стиснаха ръцете.

– Нямам време да навлизам в подробности – каза Корва, – но първият съвет, който ще ви дам, е никога повече да не говорите с майор Керън Харпър.

Тайсън кимна.

– Бих искал да се свържа с личния ви адвокат. Слоун в Гардън Сити, нали така?

– Именно.

За момент Корва се замисли дълбоко, после добави:

– Между другото, познавам Ван Аркън. От Пентагона. Не лично, но съм чувал за него. След като случаят Май Лей се разчу, на няколко пъти се натъквах на името му. Той е един напълно безкомпромисен кучи син.

– Цялата армия, господин Корва, е съставена от безкомпромисни кучи синове. Но не бих искал да имаме друга армия.

– Нито пък аз. И в това отношение военната прокуратура почти не се различава от пехотата. За разлика от гражданските съдилища, там няма място за пазарлъци и празни плодари.

– Пазарлъците и плодариите не ме интересуват.

– Мен също, господин Тайсън. Но понякога правителството минава през главата на армията и може да ви предложи сделка. С вас случи ли се такова нещо?

– Не.

– Ако се случи, моля, съобщете ми.

– Разбира се.

– Е, добре. Идете да се запознаете с жена ми, Динда. – Корва отвори вратата. – Тя е брюнетката с розовата рокля във външния кабинет.

Мисли, че сте хубавец. Ще работи за вас със всички сили. По-нататък ще ни дойдете на гости за вечеря с жена си. През ранната есен, когато сладкият босилек е в разцвета си.

– Ако съм свободен, ще дойда.

– Ще бъдете, господин Тайсън.

Тайсън се спря на вратата и се обърна към Винсънт Корва.

– Надявам се разбирате, че на 15 февруари 1968 година е било извършено престъпление по Единния кодекс на военното правосъдие? Престъпление, за което няма срок за давност?

– Така ли е наистина?

– Разбирате и че по-голямата част от онова, което пише в книгата на Пикард, е вярно.

– Е какво?

– Вярно.

– Откъде знаете?

– Бях там.

– Виж ти. – Той се приближи до Тайсън и снижи глас. – Нека и аз ви кажа нещо. Нека ви разкрия една от големите истини за войната, господин Тайсън, а тя се състои в това, че абсолютно всички военни истории са чиста глупост. Както мемоарите на генералите, така и самохвалството на бившите редови войници в кръчмата, са пълна помия. Още от Омир и „Илиада“, та чак до интервенцията в Гренада, всичко е помия. Никога досега не съм чувал достоверна военна история, нито пък някога съм разказвал такава, същото се отнася и за вас. И ако все пак стигнем до съдебната зала, ние ще разхвърляме тези лайна по-бързо и по-надалеч от армията, така че когато тръгнем да излизаме оттам, всички ще бъдем затънали до ушите в помия и мърсотии. Не ме обременявайте с истината, господин Тайсън. Тя не ме интересува.

– Искате да кажете, че не искате да знаете...? – Тайсън се взря в очите на Корва.

– Не. Какво, по дяволите, ме интересува какво се е случило там? Щом сте чули една история за войната, значи сте чули всичките. Запазете подробностите за себе си. И ако ми се наложи да ви попитам за някои подробности, докато подготвям стратегията на защитата, направете ми услуга и ми разкажете някакви глупости. – Корва насочи пръста си към Тайсън. – Единствената история, която искам да чуя от вас, приятелю, е измислената ви защитна история. Онази, която разказват господин Антъни Скорело и Пол Садовски. Виждате ли, господин Тайсън, аз не съм добър актьор в съдебната зала и когато Бранд и Фарли започнат да

изливат своята помия от свидетелската скамейка, искам да изглеждам неподправено невярващ на ушите си. Знаете ли японската пиеса „Рашомон“? Прочетете я. Ще се видим утре. Във Форт Хамилтън. Ще ме черпите една вечеря, в седем часа. Ще пием кафе в жилището ви. Искам да се срещна с жена ви.

Тайсън не помръдваше от вратата.

– Веднъж чух един истински разказ за войната – най-сетне каза той. – Разказът на един офицер от армията на Юга за Гетисбърг. Той пиеше: „През лятото на шейсет и трета всички стигнахме до Гетисбърг, някои от нас се върнаха оттам. Това е всичко, ако не броим подробностите.“

– Да, без подробностите – усмихна се одобрително Корва. – Довиждане, господин Тайсън.

– Довиждане, господин Корва.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ТРЕТА

– Подай ми краставичките, моля – каза Бенджамин Тайсън.

Дейвид му подаде краставичките.

– Искате ли още чай с лед? – попита Марси Винсънт Корва.

– Не, благодаря.

Тайсън бе навил ръкавите на ризата и разхлабил униформената си връзка.

– Много е горещо.

Марси стана и затвори транспарантите, за да скрие малката столова от обедното слънце.

Тайсън огледа помещението от десетина квадратни метра, което преминаваше в хол. Марси бе купила от евтиния магазин в поделението маса за хранене и няколко картини в рамка, между които и изображение на планината фуджи в ярки цветове върху черно кадифе, и ги бе прекарала до къщата им с джипа. Тайсън се загледа в картината, докато ядеше краставиците. На противоположната страна на столовата висеше дипломата му за производство в офицерски чин.

– Още пилешка салатата? – предложи Марси на Винсънт Корва.

– Не, благодаря ви, Марси. Обедът беше чудесен. – Глупости – промърмори Тайсън.

– Не, напротив...

– Протестантска храна, Винсънт. Човек е онова, с което се храни.

Днес вие сте студени краставички и разбита с миксер пилешка салата, намазана върху бял хляб. До вечерта ще говорите с афоризми и ще загубите сексуалния си апетит.

Корва смутено се усмихна.

Марси изгледа Тайсън подигравателно.

– Обидите на етническа основа са неподходящи във всички случаи.
– Тя се обърна към Корва: – Не мислите ли, че обядът беше подходящ за горещ ден като този.

– Разбира се.

– Татко, ще взема автобуса и метрото, за да отида до Шипхед Бей този следобед – каза Дейвид. – Ще се помотая там и ще погледам лодките. Става ли?

– Може? – отвърна Тайсън.

– На мен пък хич не ми се ще Дейвид да се мъкне с градския транспорт – възрази Марси.

– А как изобщо не живеем на седемдесет и някоя улица в западната част на града, ако няма да ползваме автобусите и метрото?

– Той никога не е ползвал градския транспорт...

– И аз нямах никакъв опит в сраженията, докато един ден една автоматична пушка не започна да стреля срещу мен. А ти говориш за проблемите на живота в предградията... Какво мислите вие, Винсънт – обърна се Тайсън към Корва.

– Ами... На колко години е...

– Какво да прави детето тук по цял ден? – прекъсна го Тайсън.

– А аз какво да правя по цял ден? – рязко му отвърна Марси.

– Ами аз? – незабавно се отзова Тайсън. – Стигам до работното си място за две минути, провеждам обиколки из музея с някакви старци, а през останалата част от деня се вирам в проклетия топ. Нима не те вода на обед и на вечеря в клуба?

– Знам проклетото им меню наизуст, включително името и адреса на издателя му.

– Е, мога ли да отида или не ми разрешавате? – попита Дейвид, след като се изкашля.

– Да.

– Не!

– Да! – удари с ръка по масата Тайсън. – Италианските жени не са такива, нали? – обърна се той към Корва.

– Ами...

– Бихте ли позволили на петнайсетгодишния си син... – обърна се

Марси към Корва.

– Шестнайсет! – казаха в един глас Тайсън и Дейвид.

– ...на шестнайсетгодишния си син да вземе метрото?

– Метрото е напълно безопасно – заяви Тайсън. – Недей да вярваш на всичко, което четеш във вестниците. Точно това е общият проблем. Всички вярват на онова, което четат във вестниците.

– Може просто да отида до бейзболното игрище – каза Дейвид.

– Добре – отвърна Тайсън. – Защо не отидеш още сега?

– Да. – Той стана, хвана част от чиниите и изчезна в кухнята, след като пожела довиждане на всички. Хвърчащата врата на кухнята се отвори и затвори отново.

– Защо вие с Бен трябва да се виждате днес с полковник Левин? –

Марси погледна към Корва.

– По някакъв административен въпрос, предполагам – отговори Корва.

– Глупости – каза Марси, след като го изгледа изпитателно.

– Хайде да престанем да ругаем госта си – помоли Тайсън. – Храната може да е безинтересна, но не и събеседниците – обърна се той към Корва.

– Аз наистина обичам пилешка салата.

– О, боже – засмя се невесело Марси, – понякога имам чувството, че постепенно се побъркваме, затворени на това място. – След това попита Корва: – вече три седмици работите по това дело. Какво успяхте да направите, да откриете? Изобщо какво става?

– Ами, говорих с Филип Слоун, изпратих няколко запитвания до районния Федерален съд, изпратих телеграми до Военното министерство, Министерството на правосъдието, Военната прокуратура и Белия дом. Дадох пресконференция и видях снимката си в „Нюзуик“, „Таймс“, „Ю.С.Нюз“ и „Америкън Инвестигейтър“.

Марси се усмихна и се обърна към Тайсън:

– Знаеш ли, че през последните три седмици не съм виждала рубриката на Уили Джоунс?

– Така ли? Може би е в отпуска.

– А свързахте ли се със свидетелите? – продължи Марси да разпитва Корва.

– По-скоро с адвокатите на свидетелите на обвинението. И с Керън Харпър. Тя не беше задължена да ми предостави събраното по време на предварителното следствие, но ми оказа значително съдействие.

– Да, тя оказа голямо съдействие и на Бен. Но какво е препоръчала,

според вас?

Корва погледна към Тайсън, след което отвърна на Марси:

– Основавайки се на показанията на двамата свидетели на обвинението, тя вероятно е препоръчала да се даде ход на делото.

– По-нататъшно разследване? Разпитване на свидетели? И още месеци на очакване?

– Опасявам се, че е така.

– Някой да иска едно питие? – обади се Тайсън. – Джин и тоник, навън във вътрешния двор?

– Тук няма вътрешен двор, Бен – изправи се Марси. – И аз нямам нито тоник, нито лимон.

– Ами, обади се в магазина и поръчай да донесат тоник, лимони и вътрешен двор. И да побързат.

– Какво ще кажете за вино на верандата? – предложи Марси.

– Чудесно. – Тайсън се изправи. Той обиколи масата и целуна жена си. – Обедът беше хубав.

– Глупости – потупа го по бузата Марси.

– Аз ще почакам отвън – каза Корва и също стана. Взе сакото си, което бе окачил на облегалката на стола, прекоси хола и излезе през входната врата.

– Вярваш ли му? – попита Марси.

– А ти?

– Срещу, мен не са отправени обвинения в убийство. Отговори на въпроса ми.

Тайсън се замисли за момент преди да проговори.

– Знаеш ли, той има своя по-особена философия за правосъдието. Понякога си мисля, че истината и законосъобразността са някаква протестантска фикс-идея. Господин Корва изповядва един по-субективен поглед върху живота. Той не се интересува от самото престъпление, а от тълкуването му от гледна точка на закона, от свидетелите на обвинението и от това защо те свидетелстват срещу мен. Слоун винаги цитираше закона и питаше какво всъщност се е случило в болницата. Корва иска да узнае всичко възможно за Бранд и Фарли и се опитва да разбере какво те мислят, че се е случило в болницата. Подходът му е различен.

– Но е разумен – кимна тя. – Особено като се има предвид колко години са изминали оттогава.

– Още при първата ни среща той ме помоли да прочета японската пиеса „Рашомон“ – продължи Тайсън. – Прочетох я. Чувала ли си за нея?

Тя поклати глава отрицателно.

– Тя е за изнасилване и убийство. Представени са четири версии за извършеното престъпление, изложени от четири души по време на процеса. И никой от тях не разказва едно и също нещо. Престъпникът казва, че е убил съпруга, призракт на съпруга твърди, че се е самоубил, жената настоява, че тя е убила мъжа си, а дърварят заявява, че съпругът без да иска сам е паднал върху сабята си. Очевидно поне трима от тях лъжат, може би дори и четиримата. Идеята е, че всеки очевидец на дадено събитие си има своя истина за него, затова никога не може да бъде намерено едно-единствено обективно обяснение за случилото се. – Той мрачно се усмихна. – Ясно е, че в крайна сметка всички, които са били свидетели на станалото в болницата, са преживявали едно и също нещо. Но ако бяха тук, за да дадат показания, вероятно щяха да го преразкажат по различен, напълно субективен начин.

– Значи защитата на Винсънт Корва се основава на една японска пиеса? – кимна Марси.

– Защо пък не? – сви рамене Тайсън. – По-добре от някоя езопова басня, в края на която всеки си получава заслуженото.

Марси явно не беше напълно убедена. Тя го погледна в очите и попита:

– А днес какво ще става?

– Не знам, скъпа. Но не мисля, че ще има тържествена церемония за връчване на отличия. Защо всъщност вие с Дейвид не се върнете вкъщи? – каза той.

– Ние сме си вкъщи.

– Добре – въздъхна той. – Защо просто не се върнете в голямата къща с климатична инсталация и вътрешен двор, която притежаваме?

– Имаш предвид къщата в Гардън Сити, където е спортният ни клуб и всичките ни приятели, където има плувен басейн, за който имаме карти, където има много хубави магазини и бутици, и където полицаите не ме глобяват всеки ден, защото нямам талон за паркиране? За тази къща ли говориш?

– Точно така. Именно за нея.

– Защо ще искам да се връщам там, след като това означава да те напусна?

– Успокой се, скъпа. А замисляла ли си се за това, че Дейвид ще трябва да тръгне на училище?

– Да. Но не смятам, че той би могъл да отиде в нормално училище. Нито тук, нито в Гардън Сити, нито където и да е. Животът му там би

бил ужасен.

Тайсън кимна.

– При майка ти има стая за него – продължи Марси, – и той би могъл да остане при нея във Флорида и да ходи на училище под друго име или да му се наемат частни учители...

– Не. Той ще остане тук. С мен. И ако има военен съд, ще присъства на него.

– Не. Няма.

– Да. Ще присъства. Намери някое частно училище или учител някъде тук.

Те се втрениха един в друг. Тайсън си погледна часовника.

– Забрави за виното. Трябва да тръгвам. Разчисти масата, след това иди до обществената пералня и...

– Изчезвай!

Тайсън я сграбчи и я целуна силно по устните.

– Обичам те.

– Аз също. Успех!

Тайсън влезе в хола и взе куртката си от дивана.

Излезе от къщата и видя, че Корва седи на верандата и преглежда документите в чантата си.

– Извинявайте, че ви накарах да чакате. Не можах да намеря виното.

– Няма нищо.

– Какво ще кажете да пийнем по едно в клуба? На път ни е.

– Благодаря, но няма нужда. По-добре да тръгваме. Вече трябваше да сме там. – Той затвори куфарчето си и стана.

– Играл ли сте някога веранден футбол, докато сте живели като дете в бедняшките предградия? – необърна внимание на думите му Тайсън.

– Аз всъщност съм израсъл в един доста хубав район на Стейтън Айленд. – Корва посочи към залива. – Точно там. Имахме голяма къща и градина.

– И баща ви е отглеждал там босилек, домати и така нататък?

– Точно така. Тиквички и патладжани. Имахме и смокини. Трябваше да ги убиваме, за да ги предпазим от студа всяка зима. Яли ли сте някога пресни смокини?

– Не. Но веднъж ги видях в магазина за петдесет цента парчето. Баща ми отглеждаше рози и чимширови дървета. Майка ми не можеше да готви.

– Нима някой би поискал да готви рози и чемшир?

– Не знам. Протестантите ядат странни неща.

– Слушайте – усмихна се Корва, – ще заведа вас, Марси и Дейвид на празника на Сан Дженаро следващия месец. Надолу по Мълбъри Стрийт. Там ще можете да си купите пресни смокини за четвърт долар.

– Добре. Ще го очаквам с нетърпение. Известно време и двамата мълчаха. Най-сетне Корва погледна към часовника си.

– Е, мисля, че е време.

– Вярно – кимна Тайсън.

– Помнете, че всичко това са само думи. А не забиващи се в тялото ви куршуми.

– Така е – усмихна се Тайсън.

– А ако думите, които ще ни кажат, не ни харесат, ще можем да им ги изкараме през носа.

– Можем ли наистина да го направим?

– Разбира се. Член 141. Хайде да вървим.

И те тръгнаха към сградата на шаба на поделението.

* * *

Бенджамин Тайсън и Винсънт Корва седяха в кабинета на помощник адютанта капитан Ходжиз. Тайсън хвърли поглед към междинната врата, която водеше към кабинета на подполковник Левин.

– Левин беше човекът, който ми препоръча да се обърна към вас – каза той на Корва.

Корва кимна.

– Познавате ли го?

– Не, но преди около година имах едно дело за непредумишлено убийство във Форт Дикс и Левин беше в състава на военния съд. Зададе ми много въпроси.

– Добри ли бяха въпросите му?

– Твърде добри.

– Загубихте ли?

– Ами... Обвиняемият бе признат за виновен.

– То не е ли същото, като да сте загубил?

– Предполагам – прозя се Корва.

– Печелили ли сте някое дело? – попита Тайсън.

– Какво? – попита Корва, прелиствайки тетрадката си.

– Спечелили ли сте някое дело?

– О... – Той сякаш се мъчеше да си спомни. – Няколко. – Той се

наведе към Тайсън. – А вие колко сте спечелили? Имам предвид, когато сте били съветник на защитата в местните военни съдилища?

– Това няма значение – нетърпеливо отвърна Тайсън. – Аз никога не съм бил юрист. И почти всички, които съм защитавал, бяха неоспоримо виновни.

– Естествено. Иначе нямаше да бъдат там.

– Така е – отвърна Тайсън.

– Армията рядко събира военен съд, освен ако не са сигурни, че обвиняемият е виновен – добави Корва. – ако има някакви съмнения във вината на подсъдимия, те оттеглят обвинението или предлагат на обвиняемия някакво наказание извън рамките на правната система. Понякога нареждат продължаване на разследването. Но никога не влизат в заседателната зала на военния съд, като си стискат палци, както обичайно прави един прокурор по граждански дела. – Корва погледна към Тайсън и се усмихна. – Добре тогава, колко дела спечелихте, когато представяхте страната на обвинението? Всичките ли?

– Повечето от тях се признаха за виновни. Другите бяха изобличени бързо и мълчаха. Имам предвид като дезертьори. Човек просто или е там, където се предполага да бъде, или не е. Но това тук не е военен съд. Нашето е военен съд от общ характер, случаят е много сложен, а присъдата, която се предвижда, е смъртно наказание. Така че не виждам никаква аналогия.

– Има известно сходство. Повечето от хората, които защитавам, са също така очевидно виновни, както и един дезертирал войник. Обаждат ми се, когато вече са уволнили служебния си защитник, предоставен им от армията, и са отчаяни... И в тази сравнително ограничена среда, съм известен като Свети Джуд – защитника на безнадеждните случаи.

– Хайде пък сега!

– Не се отчайвай, Бенджамин – усмихна се Корва.

– Вярвай, че ще успея да направя някакво чудо.

– И аз на това се надявам. – Тайсън се изправи и отиде до прозореца. Той огледа малкото поделение долу, в което течеше ежедневието армейски живот.

– Понякога си спомням лицата на обвиняемите, които въвеждаха в залата на военния съд. Не обичам да виждам този израз по лицата на хората. Видът на толкова силно уплашени хора ме подтиска. И всички в съдебната зала се притесняват. Не бих искал да имам такова изражение, Винс.

– Имаш право да се страхуваш – каза Корва. – Но няма да

изглеждаш изплашен. Не и пред съдебния състав на военния съд. И сам го знаеш.

– Да, знам го. Няма и да трепна, когато ми дадат от двайсет години до доживотен затвор.

– Доживотен затвор? Господи, тогава аз ще трепна!

Тайсън се извърна от прозореца и погледна към Корва.

– Между другото – продължи Корва, – когато влезем вътре, можеш спокойно да говориш онова, което мислиш. Казваш, че си в добри отношения с Левин, така че няма нужда да ме оставяш да говоря само аз. Също така не забравяй, че той не представлява обвинението. Той просто е непосредствения ти началник, и е длъжен да си върши работата.

– А каква му е работата днес, Винс?

– Да те уязви.

Вратата се отвори и капитан Ходжиз подаде глава иззад нея.

– Почва се... – каза Тайсън на Корва.

Корва се разсмя. Ходжиз изглеждаше ядосан и смутен. Той се изкашля и каза:

– Подполковникът ще ви приеме веднага. Корва стана и тръгна пръв към кабинета на Левин. Корва отстъпи надясно, Ходжиз наляво. Тайсън отиде право до бюрото, козирува и рапортува:

– Лейтенант Тайсън на вашите заповеди, сър. Левин отвърна на поздрава му, след което стана и стисна ръката на Винсънт Корва, после го представи на капитан Ходжиз, който също се ръкува с него. Подполковник Левин седна, Корва седна на стола, който му посочи Ходжиз, Ходжиз също седна. Тайсън продължи да стои в положение мирно. Сигурен беше, че са изпълнили всичко, което се изисква от протокола, но някак си имаше чувството, че са го пренебрегнали. Помисли си да им припомни, че са се събрали тук именно заради него.

– Седнете, лейтенант – кимна подполковник Левин. Тайсън седна на единствения свободен стол между Корва и Ходжиз. Левин помълча малко, след което каза:

– Имам пред себе си копие от доклада за предварителното разследване на майор Керън Харпър, проведен според член 31 от Единния кодекс на военното правосъдие. – Той отвори една папка, сложена на бюрото му, и се бърна към Тайсън: – Помолих капитан Ходжиз да присъства като свидетел, поради факта, че вие водите със себе си адвокат.

Тайсън кимна.

– Моля, отговаряйте с думи, лейтенант – каза Ходжиз.

– Да, сър – отвърна Тайсън.

– Разпоредиха ми – продължи Левин, поглеждайки надолу към папката, – като ваш командир, да ви осведомя за някои страни на това разследване.

– Може ли да получа копие от доклада на предварителното разследване, полковник? – попита Корва.

– Не, не можете. И вие, и аз знаем, господин Корва, че за разлика от доклад от предварително разследване по член 32, това тук е неофициална информация. Този доклад е адресиран от майор Керън Харпър до генерал Джордж Питърс, командир на Форт Дикс, който има пълномощията да свика военен съд от общ характер по този случай. Независимо от това, генерал Питърс ми нареди, по съвет на военната прокуратура, да прочета на обвиняемия някои от касаещите го части на този доклад.

– Мога ли да ви помоля, подполковник, да започнете с края на доклада? – каза Корва. – Какво е заключението?

Капитан Ходжиз се раздвижи на стола си и издаде някакви звуци, които ясно показваха, че не би искал да прекъснат или смущават подполковника по какъвто и да е начин. При по-различни обстоятелства Тайсън щеше да се забавлява от недоволството на Ходжиз в контактите му с цивилни лица.

Подполковник Левин явно се отнесе благосклонно към предложението на Корва. Той кимна.

– Разбира се. Нямам желание да протакам всичко това и да причинявам на лейтенант Тайсън излишно безпокойство. – Той погледна Тайсън право в очите и каза: – Майор Харпър не предлага делото да бъде прекратено.

Тайсън кимна. Изобщо не беше се надявал да го направи. Но въпреки това, някъде в дъното на съзнанието си, се беше надявал, че може да стане така.

– В такъв случай ще трябва да пристъпим към разследване по силата на член 32? – вметна Корва.

Подполковник Левин се престори, че не го чува. Той дръпна към себе си лист хартия, на който имаше нещо напечатано.

– Ще ви прочета някои части от доклада, според инструкциите, които получих. – Той се изкашля. – Тя заявява: „Предварителното ми разследване не откри никакви документи, нито материални доказателства за извършено престъпление. За това нямаше и особена възможност, като се има предвид мястото на горепосоченото престъпление, както и времето, изминало от предполагаемото му извършване. Изказвам съмнение, че по-нататъшното разследване в тази насока би могло да доведе до

подобри резултати. Затова взех под внимание само показанията на свидетелите при оформянето на заключението ми. Показанията на доктор Стивън Бранд и господин Ричард Фарли, в случай че се приемат за достоверни, ясно сочат, че е било извършено престъпление според Единния кодекс на военното правосъдие на мястото и времето, за които става въпрос. Освен това показанията им сочат, че това престъпление попада под разпоредбите на член 118 – убийство, за което няма срок на давност. Засега правителството е призовало заподозрения да отговаря пред правосъдието, но не се е опитало да подведе под съдебна отговорност другите възможни заподозрени. Ето защо, въпреки че има показания на свидетели, позволяващи да се подведат под отговорност и други бивши членове на армията на Съединените щати, този доклад се отнася само до положението на лейтенант Бенджамин Тайсън⁶. – Подполковник Левин погледна за момент към Тайсън, после към Корва. – Дотук има ли въпроси? – попита той Корва.

– Не, сър.

Левин кимна и продължи да чете:

– „От друга страна, показанията на Пол Садовски и Антъни Скорело, са в почти пълно противоречие с тези на Бранд и Фарли, и отричат най-тежките обвинения в двете свидетелски показания. По време на продължителните ни разговори с лейтенант Тайсън, както бе посочено подробно по-горе, той направи изявления, които бяха поразително сходни с тези на Садовски и Скорело. Трябва да се отбележи също така, че лейтенант Тайсън не отправи никакви нападки срещу показанията или личността на нито един от възможните свидетели на обвинението. Той просто разказа събитията, за които става въпрос, от друга гледна точка. Въпреки това има известни данни, основаващи се на показанията на Пол Садовски, че е възможно доктор Бранд да изпитва някаква враждебност или омраза към обвиняемия. Тази враждебност или омраза вероятно се е породила по времето, когато лейтенант Тайсън и доктор Бранд са служили заедно, защото няма доказателства, които да сочат, че те са влизали в контакт след деня, когато лейтенант Тайсън е бил евакуиран от Виетнам по медицински причини⁶. – Подполковник Левин погледна към Тайсън, после към Корва. – Някакви забележки дотук?

– Какво ще кажеш? – обърна се Корва към Тайсън.

– Предполагам, че всичко е наред – сви рамене Тайсън. – Какво се иска от мен? Да добавя нещо или да задавам въпроси?

– Не – каза Корва. – Просто слушай внимателно, защото нямаме право да го видим, а само да го чуем – и то единствено като проява на

благосклонност.

– И – намеси се Ходжиз, – в интерес на правосъдието.

– Благодаря ви, капитане – обърна се Корва към Ходжиз и му се усмихна. – Знаем това.

Лицето на Ходжиз почервения.

– Добре – изкашля се Левин. – Майор Харпър заявява по-нататък: „Предварителното следствие установи, че има още пет свидетели на произшествието: Даниел Кели, Ернандо Белтран, Лий Уокър, Луис Калейн и Майкъл Де Тонг. Статутът на тези свидетели е описан в отделен раздел на този доклад“. – Левин погледна към Корва. – Не са били открити.

Корва кимна. Левин продължи да чете: – „Освен тези очевидци на събитията, разполагаме и с показанията на писателя Андрю Пикард, чиято роля във всичко това е добре известна. Господин Пикард потвърди пред мен по телефона, че всички по-нататъшни данни, които би могъл да ни предложи, се основават на чутото от други хора. Но господин Пикард е и единствената ни връзка с последната известна свидетелка, сестра Тереза. Този въпрос също се разглежда в отделен раздел на доклада.“ – Левин прелисти една страница и продължи да чете: – „В заключение искам да изразя убеждението си, че всички доказателства, които успях да открия досега, показват, че вероятно има снования да се смята, че наистина е било извършено нарушение на Единния кодекс на военното правосъдие. Затова препоръчвам делото да бъде предадено за по-нататъшно разследване според член 32 на закона.“ – Левин вдигна очи от доклада. Никой не проговори.

– Предприел ли е вече генерал Питър някакви действия вследствие на тази препоръка? – най-накрая попита Корва.

Левин си взе една пура от чекмеджето и обели кедровата обвивка. Без да иска, Тайсън забеляза, че Левин е започнал да пуши по-добра марка пури.

– След като е получил този доклад – каза Левин, – генерал Питър го е предал на юридическия си съветник, който от своя страна е отправил своите препоръки към генерал Питър във връзка с действията по този случай. Мнението на юридическия съветник съвпада с това на майор Харпър, според което трябва да се започне разследване според член 32. От своя страна генерал Питър също се съгласил с мнението на юридическия си съветник.

– Доста мнения са съвпаднали – отбеляза Корва.

– Надявам се, че в тази поредица от съвпадения няма следи от

натиск от страна на командването.

– Оказването на такъв натиск би било незаконно – отвърна Левин. – Този случай се разглежда изцяло в съответствие със закона.

– Наистина ли? Чудя се дали решението да не се прекрати. Така слабо обосновано обвинение не е резултат от някакъв скрит натиск от страна на командването или пък на усещането за наличието на такъв. С други думи, за да назоваваме длъжност, а не имена, главния военен прокурор, министъра на правосъдието, министъра на отбраната и президента на САЩ. Ако бях на мястото на генерал Питърс и бих чул тези тъпани да ми отмерват ритъма, със сигурност бих замарширувал в крак с него.

Левин най-сетне си запали пурата и дръпна от нея, докато на върха ѝ не припламна червено огънче.

– Това е много сериозно твърдение – каза Левин, – и не съм аз човекът, който би трябвало да го чуе.

– Не, – отвърна Корва – но преди да съм го оформил в писмен вид и да съм го разпратил до всички, за които бих могъл да се сетя, ще бъдете ли така любезен да предадете мислите ми на генерал Питърс?

– Стига да желаете. – Левин протегна на Тайсън лист хартия. – Това е заповедта, разпореждаща започване на разпитите по следствието въз основа на член 32. Както виждате, датата е 9 септември, което ви осигурява достатъчно време, за да откриете всички допълнителни свидетели в полза на защитата, които бихте могли да издирите. Заседанието ще се проведе тук, във Форт Хамилтън. И по-точно в Каменната зала „Джаксън“, на втория етаж на офицерския клуб. Заседанието ще е закрито, както за средствата за масова информация, така и за зрители. Имате ли въпроси?

Тайсън хвърли поглед на заповедта.

– Не, сър – отговори той и предаде листа на Корва. Корва разгледа заповедта за започване на разследването доста внимателно, преди да я прибере в чантата си.

– Бих искал да предадете още нещо на генерал Питър и на Юридическия му съветник – обърна се той към подполковник Левин. – Моля да им напомните, че според Единния кодекс на военното правосъдие той има изключителното право да изиска армията да му окаже съдействие. Затова, ако ще пристъпваме към официално разследване и разпит на свидетелите, бих искал армията, и то за своя сметка, да продължи усилията си за откриване на липсващите свидетели, както и да информира обвиняемия за стъпките, предприети в тази насока.

– Ще предам напомнянето ви на съответните инстанции – кимна подполковник Левин. Той погледна към капитан Ходжиз, после срещна погледа на Корва и каза: – Но моят съвет към лейтенант Тайсън и към вас е да положите известни усилия и сами да откриете тези свидетели, ако вярвате, че те ще свидетелстват в полза на защитата.

– Не се съмнявам, че ще свидетелстват в наша полза, господин подполковник – отвърна Корва. – И в интерес на правосъдието, аз съм сигурен, че правителството ще използва значителните си възможности, за да ми помогне да го направим, както и че правителството ще действа в тази насока със същото усърдие, което показва и досега в провеждането на това следствие. А ако не го направят, ще предприема всички необходими постъпки, за да прекратя това дело. Ще изложа всичко това в писмен вид, а вие можете да го предадете на генерал Питърс.

– Нещо друго, господин Корва? – Левин дръпна от пурата си.

– Не, подполковник.

Вътрешният телефон иззвъня и Левин го вдигна. Известно време той слуша, след което се обърна към капитан Ходжиз:

– Сержант Уолтън казва, че трябва да се подпишат някакви заповеди. Ще направим петминутна почивка.

Ходжиз излезе и напусна кабинета. Подполковник Левин се надвеси през бюрото и погледна към Тайсън.

– Истинско лайно, нали, Тайсън?

За момент Тайсън бе смаян от рязката промяна в тона и начина му на поведение.

– Да, сър. Абсолютно – отговори той. Левин погледна към Корва.

– Спестете правните дрънканици за разпита на свидетелите – мрачно каза той. – Боли ме главата от вас.

– Мен ме боли главата от Форт Дикс – усмихна се Корва.

– Пушете, ако искате – погледна отново Левин към Тайсън.

Тайсън поклати глава. Хрумна му, че всъщност Левин беше прогонил нарочно Ходжиз от стаята.

– Разбирате, че такива са ми задълженията като ваш командир – продължи Левин.

– И аз казвах същото на хората, които разпитвах – отвърна Тайсън.

Корва се разсмя. Левин погледна към Тайсън, след което се усмихна на кисело.

– Моля да не го забравяте – каза той.

– Да, сър.

– Подполковник – започна Корва, – бих искал, в качеството си на

непосредствен командир на лейтенант Тайсън, да свидетелствате за характера му, ако се стигне до гласуване на присъда.

Левин замислено предъвка пурата си, после отговори:

– Надявам се да не се стигне толкова надалеч. Но ако това стане, не знам дали краткото ми познанство с лейтенант Тайсън ще бъде от голямо значение.

– Предполагам, че военният съд ще оцени възможността да чуе, че лейтенант Тайсън е изпълнявал добре задълженията си тук. Така ли е, или не, подполковник?

Подполковник Левин остави пурата си в пепелника. Той погледна към Корва.

– Може би сте обърнали внимание, че съм малко възрастен за чина на подполковник. Може би сте забелязали също, че Форт Хамилтън не е Пентагона или щабквартирата на НАТО. Накратко, може да се каже, че ме подминаха при повишаването в чин полковник, а отгоре на всичко ми пробутаха тази лайнния работа. Но както и да е, аз обичам Хамилтън, дори ако според армията това да е чакалната пред прага на забвението. Но изглежда че отново са се сетили за мен и се говори, че ще стана командир на базата, след като полковник Хил напусне през октомври. Вероятно ще можете да разберете, господин Корва.

– Левин се вгледа внимателно в Корва. – Баща ми беше техник тук. И това ще бъде последното им местоназначение, защото съм на служба вече повече от трийсет години. Оттук ще се прибера вкъщи, на Брайтън Бийч, надолу по крайбрежния булевард. И с това ще завърша пълната обиколка. Понякога ще се връщам тук, за да доведе жена си на вечеря в клуба или за да присъствам на някоя тържествена церемония като бивш комендант на базата и ще правя всичко онова, което правят старите войни, които се пенсионирали и живеят близо до военни бази. И това ще е един добър живот. – Той погледна към Тайсън.

– Това означава ли, че отговорът ви е не? – попита Корва.

– Не. Не означава. – Левин се обърна отново към Корва. – Всъщност отговорът е да. Ще се радвам да кажа от свидетелската скамейка, че лейтенант Тайсън има добър характер. Просто исках да ви накарам да оцените онова, което правя.

Корва се усмихна.

– Благодаря ви, подполковник – каза Тайсън.

Левин изсумтя. Известно време никой не продума. Вратата се отвори и капитан Ходжиз си седна на мястото без да промълви и дума.

Левин размести някакви листове хартия на бюрото си.

– Добре... – Той си пое дъх с хриптене. – Така... – После се обърна към Тайсън и се изкашля. – Лейтенант Бенджамин Тайсън, получих указания да ви прочета предявените към вас обвинения. – Левин извади от папката един голям лист и го вдигна пред очите си, така че лицето му остана скрито, после зачете: – „Лейтенант Бенджамин Дж. Тайсън, обвинен сте в следното: Нарушаване на Единния кодекс на военното правосъдие, член 118, убийство. И по-точно, първо: В това, че Бенджамин Дж. Тайсън, старши лейтенант от армията на Съединените щати, понастоящем служещ в поделението Форт Хамилтън, Бруклин, Ню Йорк, а по време на извършване на престъплението в рота“ Алфа „, Пети батальон, Седма моторизирана част на Първа въздушна дивизия, във или близо до град Уей, в провинция Туа Тиен, в бившата република Виетнам, във или в близост до болница“ Милосърдие „, на или малко преди или след 15 февруари 1968 г., е участвал в действия, които са били присъщо опасни за други лица и е проявил неоправдано незачитане на човешкия живот, с което е причинил убийството на неизвестен брой, но не по-малко от деветдесет, човешки същества от източен произход, мъже и жени на различна възраст, чиито имена са неизвестни, пациенти и служители на гореспоменатата болница, като ги е застрелял или е допуснал да бъдат застреляни, или е наредил да бъдат застреляни, с пушечен или пистолетен огън, или е причинил смъртта им с ръчни запалителни гранати, и/или посредством други средства и начини за умъртвяване, които още не са установени.“

Левин погледна над листа с обвинението и очите му се спряха за момент върху лицето на Тайсън. Тайсън седеше, опрял брада на ръката си, с очи, приковани върху стената зад Левин, а съзнанието му се рееше някъде надалеч в неизвестно време и място. В стаята се възцари пълна тишина. Левин се изкашля и продължи: – „Второ: В това, че Бенджамин Дж. Тайсън, във или близо до град Уей, в провинция Туа Тиен, в бившата република Виетнам, във или в близост до болница“ Милосърдие „, на или малко преди или след 15 февруари 1968 г., е участвал в действия, които са били присъщо опасни за други лица и е проявил неоправдано незачитане на човешкия живот, с което е причинил убийството на четиринайсет бели хора, мъже и жени, по начина, описан в точка първа, чиито имена са както следва: Жан Монто – мъж, лекар, французин. Възраст – четирийсет и шест, Ивън Доугъл – мъж, лекар, австралиец, възраст – трийсет и четири, Бернхард Рюгер – мъж, лекар, германец, възраст – двайсет и девет, Мери Броа – жена, медицинска сестра, французояка, възраст – двайсет и пет, сестра Моник (Ивет Дюлан) – жена,

медицинска сестра/монахиня, французка, възраст – двацет и една, сестра Еме (Анриет Ла Блан) – жена, медицинска сестра/монахиня, французка, възраст – двацет и една, сестра Ноел (Рен Мороа) – жена, медицинска сестра/монахиня, белгийка. Възраст – двацет и три, Пиер Галан – мъж, санитар, французин, възраст – трицет и една, Мартен Луберс – мъж, лаборант, датчанин, възраст – двацет и три, Брат Донатус (истинското му име е неизвестно) – мъж, сътрудник, националност – неизвестна, възраст – четирйсет и една, Сюзън Доугъл (съпруга на Ивън Доугъл) – австралийка, възраст – трицет и пет, Линда Доугъл (дъщеря на Ивън и Сюзън Доугъл) – жена, австралийка, възраст – петнайсет.“

Подполковник Левин съзерцава листа още няколко секунди, после го остави върху бюрото си. Запали отново пурата си и дръпна от нея.

Тайсън долавяше тракането на пишещите машини в съседния кабинет. През прозореца се чуваше как армейския оркестър репетира на учебния плац. Свириха „Сладка Джорджия Браун“.

Левин взе копие от обвинението и го подаде направо на Тайсън. Без да го погледне, Тайсън го подаде на Корва, който без да го прочете, го прибра в чантата си. Левин подаде на Корва няколко захванати с кламер листи хартия.

– Това са имената и кратките биографии на белите жертви, посочени в обвинението. Те са били предоставени на майор Харпър от Католическата агенция за взаимопомощ в Париж и представляват списъка на липсващите служители на мисията, плюс двама членове на семейство, които са били изпратени на работа в болница „Милосърдие“ по време на въпросния случай. Имате ли някакви въпроси, господин Корва? – обърна се Левин към Корва, който прелистваше страниците.

– Десетки, подполковник, но за съжаление вие не можете да отговорите на нито един от тях.

– Да, вероятно не мога. – Левин остави пурата си.

– Това ли е всичко, подполковник? – попита Корва.

– Подполковникът ще ви каже, когато свърши – отговори му Ходжиз.

Корва се усмихна и се наведе към Ходжиз.

– Бихте ли искали да прекарате остатъка от деня в лечебницата? – попита той с любезен глас.

– Как се осмелявате да заплашвате! – скочи на крака Ходжиз.

– Не беше заплаха. – Корва се изправи. – Това...

– Свободно! – изкрещя Левин. – Седнете, капитане. – После се обърна към Корва. – Моля, седнете и вие, господин Корва.

Ходжиз и Корва седнаха. Тайсън гледаше през прозореца с подчертано безразличие. Армейският оркестър беше засвирил „Някъде там“ от Джордж М. Коън и той потропваше с крак в ритъм с жизнерадостната мелодия.

– Капитан Ходжиз – каза Левин на Ходжиз, – ще се отнасяте към господин Корва с учтивостта, която офицерите от армията на Съединените щати дължат на всички цивилни лица. Това не е Прусия и вие не се намирате в пруската армия. Отпуснете се, човече.

Лицето на Ходжиз от червено бе станало пепеляво.

– Да, сър – рязко отвърна той.

Тайсън разсеяно се усмихваше, докато кракът му започна да потропва по-бързо в съзвучие с ускорения ритъм на песента.

– Ще отмина забележката ви без внимание, като се има предвид, че бяхте предизвикан да я направите – каза Левин на Корва. – Лейтенанте – обърна се той към Тайсън, – ако възнамерявате да танцувате степ, не бихте ли могли да изчакате, докато напуснете тази сграда?

– Да, сър – отговори Тайсън и спря да потропва.

Левин взе лист хартия и го прочете наум с известна съсредоточеност, сякаш се опитваше да вникне в смисъла на текста. Най-сетне остави листа и се обърна към Тайсън.

– Лейтенант Тайсън, получих заповед от полковник Хил, комендант на базата, да ви поставя под арест.

За секунда Тайсън погледна към Корва, после се втренчи в Левин, който отклони погледа си.

– Вероятно знаете – продължи той, – още от времето на предишната си служба, че военният арест е морално и правно ограничение, а не физическо наказание. Въпреки това той представлява по-голямо ограничение на свободата ви на движение, отколкото ограничението, на което сте подложен понастоящем. Моля, не ме прекъсвайте, господин Корва. Просто слушайте. Лейтенант Тайсън, условията на наложения ви арест, са следните: от вас не се изисква да изпълнявате всичките си офицерски служебни задължения, и всъщност в този момент задълженията ви към работата в музея приключват, а името ви е заличено от всички списъци на нарядите в базата. Не можете да напускате базата без мое разрешение или без разрешението на офицера, който аз ще упълномоща за това. Ще идвате на доклад в този кабинет в девет часа всеки ден, като ще се явявате пред мен, капитан Ходжиз, или дежурния офицер през почивните дни. Ще се разписвате в книга, въведена специално за тази цел, на всеки три часа до двайсет и един часа. След този час трябва да бъдете в дома

си и да не излизате оттам, докато не дойдете да рапортувате тук в девет часа. Няма да носите оръжие. Ще ограничите движението си из базата до гарнизонната лавка, супермаркета, офицерския клуб, жилището си и гимнастическия салон, ако имате желание да го ползвате. – Левин подаде на Тайсън лист хартия. – Това е заповедта за ареста ви. Имате ли въпроси?

Тайсън поклати глава, което навярно би предизвикало Ходжиз да му каже да отговаря на подполковника с думи. Но Ходжиз явно бе още под влияние на отправеното му порицание, въпреки че очевидно бе доволен от крайния резултат от срещата.

– Възнамерявам да отправя възражение до полковник Хил по повод на този арест – заяви Корва. – Той е тежък и ненужен, освен това намирам за неправилно, че един офицер се третира по такъв начин. А и изглежда някак си поръчан от другаде, а? Левин кимна, сякаш в знак на съгласие.

– Нямате Юридически правомощия да се противопоставите на заповедта за арест – каза той. – Но ако искате да се срещнете с коменданта на базата, мога да го уредя.

Корва се изправи.

– Това ли е всичко? – попита той, като хвърли поглед към Ходжиз.

– Това е всичко, което аз имах да ви кажа – кимна Левин. – Вие или клиентът ви – имате ли вие да кажете нещо?

– Клиентът ми иска разрешение да напусне базата в два часа и един час, с цел да се напие с мен – каза Корва.

– Разрешението е дадено – отговори Левин. – Ще дойдете да ми докладвате тук утре в девет сутринта – обърна се той към Тайсън.

– Да, сър.

Левин се изправи, последван от Тайсън и капитан Ходжиз. Погледна към Тайсън и каза с едва забележимо свиване на раменете:

– Това е всичко, лейтенант.

Тайсън козирува, завъртя се кръгом и елегантно напусна кабинета.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА

Бен Тайсън мина по коридора и слезе надолу по стълбите, като съмтно съзнаваше къде отива, и още по-малко си даваше сметка за стъпките, които го следваха.

Корва го настигна. На излизане от сградата на щаба, Тайсън си

запали цигара.

– Знаеше ли, че това ще се случи? – попита той Корва.

– Горещо-долу.

– Защо не ми каза?

– Ти също знаеше, Бен. Хайде да спрем да се преструваме, че това е някаква глупава бюрократична мярка за стягане на дисциплината в армията. Тези хора възприемат всичко това съвсем сериозно. Обвиняват те в убийство. Знаеш го още от деня, в който приятелят ти е дал книгата на Пикард. Тайсън си дръпна от цигарата.

– Знаех още много преди това – отговори той. – Е, Винс? Защо не ми го изкарахме през носа?

– Сега ми говориш като разярен испанец с гореща кръв – усмихна се Корва.

Те тръгнаха по алеята покрай редицата стари оръдия и приближиха главния портал.

– Къде отиваш? – попита Корва. – Не можеш да напуснеш базата преди осемнайсет часа.

– Прати ги по дяволите! Дори не знам колко е часът. – Той мина по пешеходната пътека на портала, разсеяно отвърна на козируването на постовия и зави наляво под високата арка към крайбрежния булевард.

– Разбрахме се за шест часа – каза Корва. – Хайде, нека се върнем. Отговарям за теб.

– Никой не отговаря за мен, освен самия мен. Могат да си вземат заповедта за арест, да я навият, да я намажат леко с крем и да си я заврат в задника. И ако не искаш да поемаш отговорността, върви си.

Корва си пое дълбоко дъх, но нищо не каза. Те прекосиха малка градинка и се насочиха към брега. Тайсън вървеше на изток покрай водата. Корва го следваше няколко крачки по-назад.

– Хората, обвинени в тежки престъпления, често се самозаблуждават, като си мислят, че не са ги извършили – каза той. – Така че когато законът започне да ги притиска, те се чувстват оскърбени. Чуй ме, Бен. Не съм те питал за много подробности за онова, което се е случило, но ти знаеш, аз знам и армията знае, че в тази болница са били избити по ужасен начин невинни хора. Чу извиканите по списък имена на убитите, както несъмнено ще каже и прокурорът. Да не говорим за „не по-малко от деветдесет човешки същества от източен произход“.

– Това ми хареса. Категоричният начин, по който са отделили белия от жълтите.

– Имали са само имената на белите, затова са го направили, а не

поради някакви расови предразсъдъци...

– О, глупости! Щях ли да бъда тук сега, двацет години по-късно, ако ставаше въпрос за селце с няколко хиляди азиатци? Жълти? Дръпнати очи? Гумени глави? Подлизурковци? Как още ги наричахме, Винс? Как ги наричаше ти? Всичко друго, но не и човешки същества от източен произход. Но аз се натресох много добре. Убил съм и четиринайсет истински човека покрай другите.

– Добре, няма нужда да ми казваш всичко това. Знаем какво сме правили и как се държахме. Господи, ако можех само да се върна назад...

– Да.

Корва вървеше наравно в припряната крачка на Тайсън.

– Въпросът е там, че ти, аз и армията също знаем, че това избиване на хора е било извършено от войници, непосредствено под твоето командване. Нещо повече, има известни данни, които позволяват да се предположи, че ти си присъствал и си видял част или цялото това избиване. Те отиват толкова надалеч, че дори допускат, че и самият ти си натиснал спусъка няколко пъти.

– Не съм. – Тайсън спря и се загледа някъде надалеч над водата. Малки вълнички се разплискаха на каменистия плаж. Той пое дълбоко соления въздух в гърдите си. – Не съм – повтори.

– Кой го е грижа за това? – приближи се към него Корва. – Мене не. Ти знаеш и аз зная, че армията също не е я е грижа дали си убил някого или не. Те не се интересуват защо се е случило всичко това, и дали си се опитал да го спреш, и дали войниците ти са се разбунтували и са те държали под прицел, или дали си отишъл за малко да се изпикаеш и си пропуснал цялото клане. Единственото, което ги интересува, е че не си докладвал за това избиване, което е било твое служебно задължение, и ако щеш, и християнски дълг. Поради някакви известни единствено на теб причини ти не си искал тези убийци да застанат пред съда. Иронията във всичко това е, че хората под твое командване най-вероятно са извършили престъпление в състояние на емоционален шок. Може би са били преуморени от сраженията, което армията признава, според член 116, като смекчаващо вината обстоятелство при убийство. И несъмнено хората ти са страдали от фатално душевно разстройство, фатално за другите. Но ти, от друга страна, си извършил престъплението, че не си проявил трезвост и си го извършвал всеки ден, в който не си докладвал на какво си бил свидетел. Имал си на разположение близо две десетилетия, за да оправяш нещата, Бен, а не си го направил. Сега армията ще оправя нещата, и не само за себе си, но и заради теб. Що се отнася до

убийците, те могат да си подготвят най-различни защити, но дори не се нуждаят от тях в съда. Особеностите на тази несъвършена система почти гарантира, че никой няма да им поиска сметка за извършеното. Тяхното престъпление е принадлежало на отлетелия миг, на момента на лудост. Твоето престъпление обаче няма край. Военното правосъдие може да не е съвършено, но се подчинява на инстинктите си, не е замъглено от типичните за гражданското правосъдие фокуси и номера, и често е странно справедливо. Знаеш го. И също така знаеш, както и аз знам, а и армията също, че ти си виновен. Списъкът с обвиненията може би не отразява точно ролята ти в клането. Но те уверявам, че след като всички свидетели дадат показания – и излъжат – военният трибунал, съставен от хора като подполковник Левин – хора, които като офицери и командири виждат и оценяват всеки ден човешкия род – в крайна сметка ще достигне до истината. Присъдата е предрешен въпрос. Можеш да се опиташ да приемеш и това. Единственото нещо, което мога да ти гарантирам, е че когато напуснеш съдебната зала, дори ако си с белезници и под въоръжена стража, ти ще си свободен. Разбираш ли какво искам да кажа с това „свободен“? – Да.

– Добре. Е, уволнен ли съм?

– Не. Но ми се ще да ти извия врата.

– По-късно. Искаш ли да се напием тази вечер? Тайсън небрежно кимна в знак на съгласие.

– Защо да не се призная за виновен? – попита той.

– Друга хитрост на военното правосъдие: нямаш право да пледираш, че си виновен, когато ти е предявено обвинение в убийство.

– Точно така. Спомням си. Хубаво правило.

– Значи, за да резюмираме казаното, аз не съм уволнен и ти искаш да се напием заедно тази вечер?

– Точно така. Готов съм на всичко, само да се махнем от това поделение. Дори да пия с теб.

– Чудесно. Хайде да се приберем, преди местното Гестапо да установи, че те няма.

Те тръгнаха бавно обратно към арката на моста.

– Когато се напием много и двамата – каза Корва, ще си разказваме мирни истории. Истории за нашите изследователски подвизи и открития. Трябва да ти разкажа за публичния дом, разположен в стара френска вила близо до Тай Нин, ръководен от една луда мадам полуазиатка.

– Прилича много на онзи, който знаехме ние близо до Куанг Три – усмихна се Тайсън. – Сигурно е било цяла верига.

Те минаха под моста. Потокът коли над главите им създаваше постоянен боботещ шум, а морските чайки кръжаха под огромната конструкция.

– Бях дяволски добър боен командир – каза Тайсън. – Но когато стигнахме до болницата вече бях безнадежден случай. Бях престанал да си върша работата. Наистина просто вече изобщо не ми пукаше. Не ме беше грижа дори дали ще живея или ще умра.

– Тогава в крайна сметка вероятно си щял да загинеш – каза Корва. – Но си имал късмет и преди това са те ранили. При Ягодовото поле. И Бранд е превързал раната ти. Войната е пълна с ирония.

– И аз съм го чувал.

Бяха се върнали на 101 – ва улица – търговска улица с две и триетажни тухлени постройки. Тайсън погледна към портала на базата под моста.

– Като затвор е.

– Не. Затворът е като затвор.

– Винаги съм си мислил – каза Тайсън, – че ако адвокатите получават една трета от това, което успеят да спечелят за тебе в гражданските дела, то би било справедливо и да получават една трета от присъдата на клиентите си по криминални дела.

– Тогава щяха непрестанно да са в затвора – отбеляза Корва.

Тайсън спря на тротоара от външната страна на портала.

– Тук ли взимаш метрото?

– Да. Не искам да утежнявам сметката ти с таксита. Ще стигна до спирката пеша.

Тайсън кимна.

– Вече съм готов да говоря със свидетелите на защитата, Садовски и Скорело – каза Корва. – Ще пътувам на разноски на армията. Ти също имаш право да дойдеш с мен. Садовски живее в Чикаго. Скорело живее в едно от предградията на Сан Франциско. Вземи си отпуска от базата за няколко дни.

Срещата ще бъде приятна.

– Не искам да ги виждам – поклати глава Тайсън.

– Защо?

– И те не искат да ме виждат. Не искаме да се виждаме.

– Добре. Разбирам. Това не е важно. А искаш ли да видиш Бранд и Фарли. Имаш право да присъстваш на кръстосания разпит. Да се изправиш срещу тях преди самия военен съд.

– Можем ли да им разгоним фамилията?

– Обзалагам се, че да.

– Само така си приказваш, Корва – усмихна се Тайсън. – Обмислях възможността да убия Бранд. – Той си запали цигара.

– Наистина ли? Това би помогнало цялата история да приклучи много бързо. Така правехме във Виетнам, когато нещо не ни харесваше. Вдигахме го във въздуха.

– Но сега съм под много зорко наблюдение. Няма да мога да се измъкна.

– Наемните убийци не се интересуват от тези неща – бавно се усмихна Корва. – Дай някаква цена за главата му. Ще се погрижа за това, ако искаш.

– Сериозно ли говориш?

– А ти?

– Не – поклати глава Тайсън.

– Добре тогава, не говори за това, ако не го мислиш сериозно. Искаш ли да го видиш? А Фарли?

– Само Бранд. Малко преди военния съд.

– Добре. Чукал ли си се някога с как ѝ беше името? Харпър?

– Не – отвърна Тайсън, след като му хвърли бърз поглед.

– Лошо. – Корва си погледна часовника.

– Между другото – Тайсън хвърли цигарата си, – прочетох „Рашомон“.

– Научи ли нещо?

– Това някакъв тест ли е? Добре, отговорът е, че едно деяние – убийството – може да бъде законно или незаконно, може да се тълкува като битка, защита, убийство и така нататък. Най-странното е, че дори жертвата не може винаги да бъде сигурна в невинността си при извършването на деянието. Точно такъв беше случаят със самурая в „Рашомон“. По същия начин, докато умираше, легнал на пода в болница „Милосърдие“, доктор Монто сигурно си е мислил, че е допринесъл за срещата със собствената си смърт. – Тайсън се вторачи в Корва.

– А извършителите на престъплението? – попита Корва.

– Това е още по-странно. Човек, който в дадения момент извършва полов акт или убийство, не винаги е сигурен какво точно има наум, дали прави любов или изнасилва, дали води война или извършва убийство.

– Именно за това са съдиите – кимна отново Корва. После добави: – Твоят случай все пак е малко по-прост от „Рашомон“, защото няма оцелели измежду жертвите, които да кажат какво те мислят, че им се е случило. И за разлика от „Рашомон“, се съмнявам, че призраците на

жертвите ще бъдат извикани на процеса, за да свидетелстват. Все пак съществува една-единствена оцеляла свидетелка – добави Корва. – Тя много ли видя?

– Достатъчно.

Корва се замисли за момент преди да проговори.

– Одеве ти казах, че присъдата е предопределена.

– Точно така. Именно това обичат подсъдимите да чуват от адвокатите си.

– Виж, опитвах се да те подготвя за възможно най-лошото развитие на нещата. Това е стар адвокатски трик. Всъщност ситуацията е далеч по-балансирана. Това, с което разполагаме, са група компрометирани войници, които дават показания в собствена полза. Напълно възможно е военният трибунал да реши, че правителството не е успяло да изгради обвинението така, че да бъде извън всякакво съмнение. В такъв случай те няма да имат никакъв друг избор, освен да дадат присъдата „невинен“. Въпреки че ще знаят, че си. Но нека ти кажа още нещо. Това, което ме безпокои, е монахинята. Ако тя се появи изневиделица отнякъде и застане на свидетелската скамейка, те ще възприемат нейните показания като чиста истина. А аз предполагам, че нейните показания ще бъдат много уличаващи за теб.

– Искаш ли да знаеш какво точно ще каже тя?

– Не особено. Можеш да ми разкажеш за някои подробности, ако я намерят. Въпросът е в това, че монахините не лъжат. Или поне така се приема обичайно при съдебните процеси. И адвокатите на защитата никога не се опитват да заплашват или да променят показанията на монахини, свещеници, равини и игуменки, освен ако не са готови да поемат риска на своя глава.

– Чудя се защо още не са я открили, или тя не се е обадила отнякъде – каза Тайсън.

– Ако бях параноик, щях да кажа, че правителството вече знае къде се намира не само сестра Тереза, но и Ернандо Белтран, Лий Уокър и Луис Калейн – каза Корва, след като замислено почеса брадата си. – Кели и Де Тонг са друг случай. Вашите бивши герои сега си седят тихо и мирно, следвайки съветите на адвокатите си. Може никога да не ги извикат пред съда. Но ако това се случи, те вероятно ще свидетелстват в твоя полза. Така ли е?

– Вероятно.

– Защото вие всички сте дали обет за мълчание. Всички сте дали дума и сте заложили честта си за това, че ще се държите един за друг.

Така ли е?

– Много си проникателен, Винс.

– Проникателен ли? Глупости. Та това ще го схване дори всеки юрист от военната прокуратура. Помниш ли какво казва Харпър в доклада си? Лейтенант Тайсън даде показания, които изумително си приличат с тези на Садовски и Скорело. Какво мислиш, че е искала да каже? Вие сте съчинили една история още преди близо двацет години, и сте я репетирали, докато в крайна сметка сте повярвали в нея. Господи, дори ако правителството ме изненада с още три или повече свидетели на защитата, аз се съмнявам, че бих могъл да ги съгласувам така, че да кажат едно и също нещо от свидетелската скамейка. Но никой няма да може да ме обвини, че съм ги обработил. Ти си ги обработил, Бен. Преди двацет години. Ти си бил техният командир и си разполагал с достатъчно въображение, за да превърнеш едно клане в геройска епопея. Именно така си успял да спасиш живота си, след като това се е случило.

Погледът на Тайсън срещна очите на Корва.

– Недей да скромничиш, Винс. Ти си проникателен.

– Прав си – съгласи се Корва. – Въпросът обаче е в това, че всички истории за войната са пълни глупости. Не ти ли го казах?

– Знаеш, че си ми го казвал.

– Не го забравяй. Ще се видим довечера. Ела да ме вземеш от кабинета ми.

Тайсън се обърна към базата. Всеки пък, когато си тръгваше след среща с Корва, се чувстваше малко по-изплашен и същевременно с това парадоксално повече в мир със самия себе си. Свободата вече беше някъде съвсем наблизо по пътя, въпреки че от мястото, където се намираще сега, тя подозрително приличаше на стените на Ливънхъртския затвор. Той влезе отново в базата без да отговори на козируването на постовия.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ПЕТА

Бенджамин Тайсън слезе от влака на спирка Гардън Сити. Беше един от онези горещи и сухи августовски следобеди, когато сякаш всичко се движи много бавно, а в неподвижния въздух се възцарява странна тишина. Тайсън разхлаби връзката си и метна на рамо спортното си сако. Слезе от платформата и се насочи към спирката на такситата.

На паркинга стояха три празни черни кадилака. Трима чернокожи

шофьори седяха под навеса на спирката, четяха вестници и пиеха кока-кола в кутии. Когато Тайсън се приближи, един от мъжете се изправи и широко се усмихна.

– Господин Тайсън. От този влак ли слязохте?

– Здравей, Мейсън. Тук съм само за няколко часа. Ще ме повозиш ли?

– Разбира се.

Тайсън тръгна до Мейсън – едър, вече относително възрастен мъж, облечен в черна шофьорска ливрея.

– Днес е горещо – отбеляза Тайсън.

– Да, наистина. Добре поне, че е сухо. – Мейсън отвори задната врата на кадилака и Тайсън седна вътре. Мейсън също се качи и запали двигателя. – Включете климатичната инсталация.

– Как си? – попита Тайсън.

– Много добре, сър. Много добре. А вие добре ли се грижите за себе си?

– Старая се.

– Добре изглеждате. Спортувате ли?

– Тичам по осем километра на ден – усмихна се Тайсън.

– Това наистина е добре. Кога ще откажете цигарите?

– На Нова година.

– Накъде отиваме? – разсмя се Мейсън.

– Първо към моята къща.

Мейсън си сложи шапката с козирка и изкара колата от малкия паркинг. Подкара бавно по засенчените от дървета улици на жилищния квартал, по която се възправяха внушителни къщи. Градът изглеждаше пуст и изоставен.

– Да не би да е паднала неутронна бомба, докато ме е нямало? – поинтересува се Тайсън.

– Август е – разсмя се отново Мейсън. – Хората се разбягват. Имам само по няколко курса на ден. До летищата. Бизнесът съвсем замря.

– Защо не си вземеш един месец отпуската?

– Сметките идват и през август.

– Наистина – каза Тайсън. – Как е госпожа Уилямс?

– Остарява. Също като мен. Вече не може да се изкачва по стълбите. Търсих някое жилище, където да има асансьор. И климатична инсталация.

Тайсън се замисли дали да не покани семейство Уилямс да дойдат да живеят в неговата къща за няколко месеца. Но опитът му в

социалните отношения беше ограничен и той не беше сигурен дали идеята му е добра. Подозираше, че Мейсън и жена му биха предпочели да си бъдат вкъщи, където и да беше това. Тайсън огледа безупречно чистата вътрешност на колата.

– Помниш ли стария си линкълн? – попита той.

– Разбира се. Модел от 1964 – а. Беше дълъг квартал и половина, и широк колкото задника на тъща ми. Сега правят все по-малки и по-малки коли. Вече не мога да намеря нищо достатъчно голямо. За какво ли си мислят тези пуяци в Детройт?

– Светът става все по-малък и все по-тесен, Мейсън. Но моля те, направи ми услуга и не си купувай японска кола.

– По дяволите, за нищо на света! Виждал ли си ги на какво приличат? Хладилникът ми е по-голям от тях.

Поговориха си за коли още няколко минути. Мейсън спря до тротоара пред къщата на Тайсън.

– Ела с мен вътре – каза Тайсън. Излезе от колата и застана на тротоара, загледан в собствената си къща. Градинарят явно беше поддържал градината, а прислужницата несъмнено бе чистила вътре през цялото време. Хората от службата за обезпаразитяване бяха пръскали редовно, системата от седем водопръскачки работеше по часовник, според зададения график, както и външното осветление. Системите против крадци и пожар бяха свързани направо с полицейския участък. Всъщност къщата беше на автопилот. Тя не се нуждаеше от Тайсънови. Тайсън често си беше представял как изглежда един перфектно поддържан квартал на по-заможната прослойка на средната класа в предградията, лишен от ненужните си обитатели и поддържан от машините и обслужващия персонал.

Той тръгна по тухлената алея, отключи алармената система с ключа си и влезе вътре, последван от Мейсън.

Къщата му миришеше непознато, не като неговата къща. Имаше някаква странна смесица на аромати, сред които надделяваше мирисът на различни препарати за почистване. Вероятно прислужницата Пиедад доста се беше забавлявала от факта, че трябва да чисти всяка седмица празна къща.

Луди хора.

Тайсън остави спортното си сако на закачалката и отиде до малката масичка в антрето, където бе отрупана пощата. Прегледа я. Фил Слоун имаше ключ и се беше погрижил за някои дреболии, като да сортира пощата и да препраща по-важните писма на Тайсън във Форт Хамилтън.

Имаше куп ненужни писма, приличащи на послания от почитатели, и няколко сметки, които Слоун не беше успял да му препрати. На земята имаше и няколко колета, които Слоун вероятно беше донесъл от пощата. Тайсън вдигна един от тях, пакет с размерите на кутия за обувки с надпис „Чупливо!“ Отвори го с джобното си ножче и порови из стиропора, използван като уплътнител, докато не извади оттам изключително уродливи фигурки на момче и момиче, които сякаш бяха проектирани от Норман Рокуъл или Херман Гьоринг. Постави ги на масата и прочете съпътстващата ги картичка: „Мило братче, съхранявах това в продължение на пет години, откакто леля Мили ми го даде, но като си спомних колко много винаги си ги харесвал, с радост ти ги изпращам в момента, когато си изпаднал в нужда. Горے главата. Поздрави Марси и Дейвид. Целувки, Лори.“

Тайсън се усмихна докато оставяше картичката на масата. Той бъркна по-надълбоко в опаковъчния материал и извади взводния си дневник, след което го мушна в джоба си.

– Ще ми помогнеш ли да направим нещо в мазето? – обърна се към Мейсън.

– Разбира се.

Тайсън слезе надолу по стълбата към мазето до килера и коленичи пред стар черен сандък. Ключалката му все още беше затворена, но изтритият прах около нея показваше, че някой е бъркал вътре. Мръсници! Бяха се промъкнали през алармената система и смятаните за непробиваеми ключалки на вратите. И безсъмнено бяха претършували цялата къща, всяко чекмедже, всеки шкаф, бюрото му, фотоалбумите, бележниците му, чековите му книжки, тефтерите с адреси и телефони, папките с капиталовложенията му – всяко скрито ъгълче и дупка. Бяха проникнали навсякъде в личния му живот и вероятно бяха записали, фотографирали и фотокопирали всичко. „Мръсници!“

– Сър?

– Нищо. – Беше напълно убеден, че са отворили и пощата му. Но добре пакетирания колет от сестра му не даваше никакви признаци да е бил отварян. Почувства някакво вътрешно задоволство от това, че е успял да ги надхитри в собствената им глупава шпионска игра. – Хайде да отнесем сандъка горе – каза Тайсън на Мейсън.

Хванаха го за дръжките от двете страни и го отнесоха в хола, където го оставиха пред камината. Тайсън взе кутия свещи подпалки от коша за дърва и ги хвърли върху скарата, след което ги подпали с клечка кибрит.

– Тук сте си направили истински палат, господин Тайсън – каза Мейсън като огледа хола.

– Да, наистина. – Тайсън стана, отиде до кухнята и се върна с две изпотени халби бира. Подаде едната на Мейсън. – За свобода и справедливост за мен.

– Амин.

Чукнаха се. Тайсън свърши половината си бира на един дъх. Извади ключ от портфейла си, коленичи и отвори сандъка.

В лявата половина на преградения на две сандък бяха сложени грижливо сгънати военни панталони и риза със защитен цвят за джунглата, чифт платнени боти, маскировъчна шапка и светлосиня пехотинска чанта. В дясното отделение имаше фотоалбум, карти, брошурите му с радиокодовете и връзка писма от Хоуп Лоуъл – момичето, с което се срещаше преди да отплава за Виетнам. Имаше и метална кутия за боеприпаси, която съдържаше военния му компас, часовник, фенерче и други откраднати държавни вещи.

Не личеше нещо да е пипано, но когато прегледа фотоалбума, забележа, че липсват няколко снимки. Липсваше и заповедта, с която му беше присъден виетнамският кръст за храброст за бойните действия на 15 февруари 1968 година. Липсваше и дневникът му, но него го беше взел сам.

Обърна се към Мейсън и видя, че той разглежда съдържанието на сандъка.

– Не знам защо мъжете пазят такива боклуци – въздъхна Тайсън.

– Един от братята ми беше в Корея – каза Мейсън. – По време на войната, която беше там. Дойде си вкъщи само с долно бельо. Беше откраднал три чувала с долно бельо.

– Изглежда е бил практичен човек – отбеляза Тайсън и взе връзката писма. – Е... – Поколеба се, после ги хвърли в пламтящия огън, загледан в алениите езици, които веднага облизаха края на пликовете. И едно по едно, като започна с най-лесно запалимите неща, той поддържаше огъня, докато му останаха само металните предмети, ботите и фотоалбума. Вдигна обувките и стри между пръстите си полепналата по тях засъхнала пръст. „Югоизточна Азия. Разтворим Виетнам: Само добавете малко вода“. Колко странна беше тази кал, помисли си той. Три хиляди години върху нея се бяха редували ориз, тор, кръв, ориз, пепел, кръв, ориз, тор. И така нататък. Пусна обувките обратно в сандъка, след това отново прелисти фотоалбума. Извади от него една-единствена снимка, на която бяха той и Тереза, застанали пред катедралата в Уей. Имаше

още две, но те бяха изчезнали. Мушна снимката във вътрешния си джоб и хвърли целия албум в огъня.

По лицето му течеше пот, а в носа го удари мирисът на мухъл и пепел. Затвори сандъка, заключи го и подаде ключа на Мейсън.

– Ако искаш, можеш да вземеш сандъка, фенерчето и другите дреболии също. Бих искал да изхвърлиш обувките и всичко останало на боклука.

– Да, сър. – Мейсън внимателно остави бирата си на ниската масичка. Той се вгледа в Тайсън и попита: – Как се чувствате, по-добре или по-зле?

– Изобщо нищо не чувствам. Мейсън кимна.

– Можеш ли сам да изнесеш сандъка? Имам да свърша още някои неща.

– Да, сър. – Мейсън вдигна на рамо почти празния сандък.

– Ще те намеря отвън – каза Тайсън.

Той бръкна в страничния си джоб и извади малкия протрит взводен дневник. Седна с кръстосани крака на земята, отвори го и запрелиства страниците с изпотените си ръце. Капка пот се стече по брадичката му и падна върху страница, която вече носеше петната от пот и вода, пръскали я преди двайсет години. Накрая стигна до записките си от 15 февруари и прочете последните няколко реда: „Взводът е пред бунт. Дочух заплахи, че ще ме убият. Изпратих неверен доклад по радиото за битката при болницата тази сутрин. Разследвам случая. Господ...“

Помъчи се да си припомни как се чувстваше след клането, но можа да си спомни само страха, който бе изпитал за собствения си живот. Опита се да си представи, че е обмислил много сериозно най-добрия възможен начин да докладва за случилото се на капитан Браудър или на командира на батальона. Но въображението му не искаше да го слуша. Всъщност знаеше, че никога не бе обмислял сериозно възможността да обвини в убийство хората от своя взвод.

Тайсън продължи да прелиства страниците и забеляза, че срещу датите след 15 февруари имаше само по един-два реда, отнасящи се до незначителни-подробности, повечето различни координати и радиочестоти. Стигна до 29 февруари – денят, в който беше ранен, и забеляза, че единствената записка за деня беше: „Помагаме на бежанците. Битката за Уей е официално прекратена, съобщение по радиото.“

Следващите записки бяха от 3 март. Той прочете: „Лазарет на кораб на САЩ, Южнокитайско море. Санитарят ми върна дневника. Дали някой е прочел записките за 15 февруари? Кой ли го е грижа? Хубаво е да

си жив. Ръцете ми изглеждат много чисти. Коляното ме боли. Дават ми само“ Дарвън „. Никакъв морфин. Докторът каза:“ Морфинът не ви понася добре „. И той не би го понесъл добре, ако му бяха били тройна доза.“

Тайсън отпусна дневника на коленете си и остави спомените му да го отвеждат отново към Ягдовото поле.

* * *

Бен Тайсън лежеше по гръб в отточната канавка, всъщност местната торна яма – мястото, където събираха отпадъците, за да ги продават на фермерите, отглеждащи зеленчуци. Над канавката прелитаха трасиращи куршуми, които оставяха яркозелени ивици на фона на мрачното сиво небе. Чуваше глухото тракане на автоматичното оръжие и единичните взривове на малокалибрена артилерия: 50 мм гранатомети, 80 мм картечници, превключени на единична стрелба. Това беше безсмислена престрелка между две разпаднали се армии, които като двама изтощени боксьори бавно движеха натежалите си като олово крайници, разменяйки по няколко задължителни удара. Само преди месец щеше да погледне на всичко това много сериозно. Но днес, 29 февруари, той бе склонен да определи случая като лека престрелка. Единственото забележително нещо в днешното сражение от негова гледна точка бе това, че най-сетне го улучиха.

Когато шокът премина, болката стана по-силна, докато накрая завладея цялото му съзнание. Смядта, която се носеше около него, нямаше значение, нито леденостудената вода, нито случайните удари на противниковата картечница, която се опитваше да поразии канавката, където десетки цивилни бяха потърсили прикритие.

Само за няколко минути канавката се изпълни с вьетнамци, предимно възрастни, но и няколко млади мъже – ветерани от войната с ампутирани крайници – жени и деца, които не плачеха. Само бебетата плачеха.

В канавката се беше намъкнало и едно прасе, то подуши около него, след което близна кръвта, стичаща се от коляното му. Тайсън го ритна по зурлата с другия си крак. Десетина от неговите хора се бяха оттеглили към канавката и се свлякоха вътре, проклинайки мръсотията и вьетнамските бежанци. Един от неговите хора, Харълд Симкокс го забеляза и извика:

– Лекар! Лейтенантът е ранен!

От двамата останали полкови лекари на повикването се отзова

Бранд. Той работеше бързо и професионално, като първо прегледа Тайсън за рани, по-сериозни от очебийното попадение в коляното. Провери пулса, пипна челото и погледна очите му. Едва тогава Бранд прерязва крачолата на панталона му и изстиска туба антибиотична паста в откритата рана. Той обви оголеното капаче на коляното с разкъсаната му плът и лепкавите розови сухожилия. Тайсън надигна глава, за да гледа, но Бранд се протегна и натисна главата му обратно надолу в мръсотията.

– Не надничай – каза, както казваше винаги, когато превързваше нечия рана. – Не бих искал да повърнеш върху мен.

– Виждал съм и по-страшни рани от тази – раздражено отвърна Тайсън.

– Но не и върху себе си. Просто се отпусни. – Бранд му сложи пристягача превръзка, но завърза връзките ѝ хлабаво. – Боли ли?

– Малко.

– Искаш ли морфин?

Тайсън искаше да вземе нещо срещу болката, но не желаше да се унесе, докато наоколо все още се водеше сражение с врага.

– Може би само няколко болкоуспокоителни.

– Добре. – Бранд сложи две таблетки аспирин в устата му и пъкна тубичката с останалите във вътрешния му джоб. Извади мекия си червен молив и написа „НМ“ на челото на Тайсън. „Няма морфин“.

– Ще ти го дадат в хеликоптера – каза Бранд.

– Добре.

Престрелката поутихна и Тайсън забеляза, че още от хората му се свличаха в канавката, докато се придвижваха през откритото място, където бяха изтласкани от противника. Бранд намери един шлем във водата и го подложи под главата на Тайсън.

– Благодаря.

Бранд се загледа в него, после запали цигара и я сложи в устата на Тайсън. Запали една и за себе си, тъй като изглежда за момента нямаше повече клиенти за неговите услуги.

– Хубава рана – рече той. – Рана за довиждане.

– Като за милион долара?

– Сто и осемдесет хиляди хиляди. Ще куцаш. Но ще куцаш в Ню Йорк.

– Да. – Тайсън се опря на едната си ръка и огледа широката и плитката канавка. В нея бяха клекнали десетина войници, които периодически изстрелваха кратки откоси към далечната редица дървета, откъдето бяха дошли ракетите и стрелбата. Но Тайсън не мислеше, че те продължават

действително да отговарят на огъня. Остатъците от рота „Алфа“ бяха решили да не участват в тази странна престрелка и се бяха привели надолу, пушеха цигари, ядяха дневните си дажби храна, шегуваха се и разменяха стоки с цивилните. На главата на Фарли беше кацнало едно пиле и виетнамците намираха това за много смешно. Майкъл Де Тонг говореше много сериозно с едно момиче и Тайсън се досети за какво става въпрос без да чува думите им. Лий Уокър беше хванал прасето и заклекчил в желязна хватка главата му, пишеше или рисуваше нещо на лицето му с мек молив. Каквото и да беше то, наобиколилите го мъже го намираха за изключително забавно. Тайсън се радваше, че всички са се отпуснали.

Той се облегна обратно на шлема. Не за пръв път му хрумна мисълта, че всичко това ще му липсва, ще му липсва възможността да дава воля на ексцентричните, ако не и на първобитните си склонности. Сега, когато всичко почти вече беше свършило за него, той си призна, че обича тръпката на битките, риска и свободата да дава без задръжки воля на агресивната си енергия. Щеше да му липсва и чувството за общност, което създава сражението – онази взаимовръзка между мъжете, която е не по-малко дълбока от връзката между любовници, ако не и по-силна. Това бе връзка, която за разлика от брака, не можеше да бъде разрушена от развод, раздяла или каквото и да е било друго, освен смъртта.

И докато лежеше в калта, той си спомни отново за болницата и за онова, което бяха извършили там. И отново не изпита чувство за изпълнен дълг. Въпреки че според всички правни, рационални и морални норми, че е направил страшна простъпка.

– Кой още е ранен? – попита Тайсън, обръщайки главата си към Бранд.

– Две момчета от трети взвод. Леко – отговори Бранд.

– Някой извикал ли е хеликоптера на здравната служба?

– Предполагам, че Кели го е направил.

– Къде е Кели?

– Някъде там. Но е добре. Чух гласа му по мегафона по-надолу по огневата линия. Как така се разделихте?

Тайсън никога не се бе отдалечавал на повече от ръка разстояние от свързочника си и се чувстваше странно безпомощен без Кели и без окуражаващата връзка по радиотелефона с външния свят.

– Когато започна престрелката – каза Тайсън, – между нас се вклини група панически бягащи виетнамци. Сигурен ли си, че той е добре?

– Да, сър. Не ви лъжа. Не сте ранен достатъчно тежко, за да крия

истината от вас. – Бранд си дръпна от цигарата и я хвърли все още запа-лена към едно виетнамско момче на няколко метра от тях. Момчето умело я хвана и тя беше в устата му преди Бранд да успее да издиша дима.

– Знаеш ли... – каза Тайсън, – чувствам се малко по-добре. Може би трябва да поема командването на тази тълпа?

– Не. Лежете си тук. Пулсът ви е много слаб, и ако можете да видите цвета на лицето си, нямаше да мислите за възможността да помете командването над каквото и да е било.

Тайсън се опита да си спомни кой е човекът с най-висок чин от останалите невредими след престрелката, но започна да усеща странна лекота в главата си.

– Направи ми една услуга, докторе – каза той. – Разбери кой е старшият сержант. Кажу ми да дойде да ми докладва тук.

– Добре – безразлично отвърна Бранд. – Но не мисля, че някой би искал честта да командва рота „Алфа“.

– Намери и Кели – продължи Тайсън. – И ако нямам късмет, предай на всички, че съм казал „адиос“. Съгласен?

– Дадено. – Но Бранд изобщо не се помръдна, за да отиде да изпълни заповедите му. – С нас е свършено – каза той вместо това. – Няма ни един офицер или старши сержант. Те ще ни пленят, нали?

– Предполагам. Желая ти късмет, Бранд.

– Благодаря.

– Чувствам се много странно – каза Тайсън.

– От шока е.

– Не... Много странно... Замаян...

– Наистина ли?

– Дал ли си ми нещо?

Съзнанието му се замъгли и всичко около него сякаш заплува във въздуха. Отнякъде се появи Майкъл Де Тонг, който му говореше нещо за дезертиране. Първо Тайсън си помисли, че има халюцинации, но осъзна, че Де Тонг беше съвсем истински. После надолу към него гледаше Боб Муди, който наскоро се беше върнал в редиците им след лечене на раната му в болница.

– Ще се върнете след седмица, лейтенанте. Също като мен – говореше Муди.

– Не, не и аз – помисли си, че му отговаря Тайсън, но не беше сигурен дали изрича нещо.

Внезапно Кели се намери до него, но не каза много. Извика по

радиотелефона командира на батальона, полковник Уомрат. Полковникът уведоми Тайсън, че е свършил много добра работа и че се радва на късмета той да бъде действащ командир на рота „Алфа“. Тайсън му отговори със същите общоприети изрази, макар и не напълно свързано, че за него е било чест да служи под негово командване и да бъде част от Седма кавалерия и че е готов да направи отново всичко това, стига да е в състояние.

– Глупости – каза Де Тонг.

– Амин – добави Кели.

След това към него се приближи върволица от приведени мъже, всеки един от които вземаше ръката му, стискаше я и след това в разрез с полевия устав, му козируваше. Пръв беше Ричард Фарли, все още с пилето на каската си, след това дойдоха Симкокс и Тони Скорело.

– Благодаря, че ми спасихте живота – каза Скорело, въпреки че Тайсън не можеше да си спомни да му е спасявал живота.

– Адиос амиго – каза Ернандо Белтран, когато с приближи до него.
– Внимавай с тези хипита във Фриско.

Селиг също му каза довиждане, после Луис Калейн и Пол Садовски, който му даде някакъв християнски медальон, а Кърт Холцман неволно му ритна коляното. Най-накрая към Тайсън се приближи Лий Уокър – негрът, който все още държеше прасето. Той обърна муцуната на прасето към Тайсън и той видя, че Уокър му е нарисувал извити вежди и мандарински мустаци.

– Чарли също казва довиждане – каза Уокър. Прасето изквича и се опита да избяга, но Уокър го държеше здраво. Погледът на Тайсън се замъгли и единственото, което можеше да различи бе, че зловните червени очи на прасето го гледат накриво. После всичко потъна в мрак.

* * *

Тайсън погледна надолу към книжката в скута си, след това я затвори. Коляното му се беше схванало от седенето на пода с кръстосани крака и той протегна напред десния си крак. Смътно си спомняше как го отнесоха до хеликоптера на здравната служба, а полета до морето беше нещо като неясен сън.

По-късно, когато се събуди на кораба-лечебница, лекарят на отделението му каза, че е бил в шок, може би в морфинов шок, и едва не е умрял. Лекарят го разпита за това дали са му дали морфин на бойното поле. Тайсън отвърна, че не мисли така. Но пробите от кръвта и урината му показваха много високо съдържание на морфин. Той дочу лекаря да

използва думите „грешка в терапията“. Всеобщото мнение беше, че Тайсън като офицер понякога е носил със себе си спринцовка с морфин и си я е бил, за да облекчи болката. След това един или двамата полкови лекари, без да знаят, че и преди това е получил някаква доза, са го инжектирали отново, и накрая лекарят на хеликоптера непредумишлено му е дал почти фаталната доза. Но това не обясняваше напълно надписа „НМ“ на челото му, съгласиха се всички. Тайсън имаше чувството, че те искат да оставят неприятния инцидент без официално разследване, след като преди това такова нещо не се бе случвало. Тайсън размисли дали да каже на лекарите собственото си заключение, състоящо се в това, че според него фелдшерът Бранд се бе опитал да го убие. Но защо да разтърсва болничното отделение? Бранд бе извършил почти съвършеното престъпление, а Тайсън бе направил нещо не по-малко невероятно като бе оживял.

Той се загледа в малкия дневник в ръцете си, след това без да се замисля повече, го хвърли в огъня. Взе духалото и помпа въздух в камината, докато не се разгоря силно и не изпепели и последните останки от военновременните му спомени.

Тайсън стана и започна да се разхожда из къщата. Там също имаше спомени, всяка стая си имаше своя призрак – около масата в столовата се бяха наредили приятели и роднини, около пианото се тълпяха хора; партиите бридж в кабинета; любенето с Марси пред камината. Стола в хола, в който обикновено седеше баща му; мястото близо до прозореца, където винаги поставяха коледното дърво; ъгъла в кухнята, където бяха сложили високото столче на Дейвид, и мястото в антрето, където Дейвид бе направил първите си стъпки.

Той се качи на горния етаж и влезе в стаята на Дейвид, постоя малко там, после надникна в двете стаи за гости и допълнителната стая, използвана като хол на втория етаж. На третия етаж се намираше мансардата с цял апартамент за прислужницата, което бе напълно обичайно за времето, когато бе строена къщата. Но в днешно време, както Тайсън обичаше да казва, живеещите постоянно в къщата домашни помощници спяха в господарската стая, така че третия етаж бе напълно необитаем.

– За какво ли са ни били всички тези помещения? Дали не сме се опитвали да избягаме един от друг?

Спомни си къщата, в която беше израсъл, на десет пресечки оттук. Беше почти толкова голяма, колкото и неговата, но беше пълна с хора: родителите му, трите му сестри, майката на майка му, а понякога и една лея стара мома, както и редица нечистокръвни кучета.

– Станали сме твърде големи егоисти, за да имаме повече деца. Оставаме другите да се грижат за възрастните, а бедните роднини не са толкова глупави, че да ни молят да отседат при нас. Нищо чудно, че накрая всички оставаме сами.

Той влезе в спалнята и вдигна телефона. Избра номера.

– Ало? – отговори Марси.

– Аз съм.

– Здравей.

– Искам бебе.

– Добре – отвърна Марси.

– Може би две. И куче.

– Охо! Как е къщата?

– Празна. Има много детски стаи.

– Добре ли си?

– Добре съм. Мейсън е с мен. Харесвам го.

– Може би е демократ.

– Ще е глупак, ако не е – отвърна той. – Не мисля, че който и да е от нас ще бъде номиниран за най-добър съпруг или съпруга на годината. Но искам да знаеш, че те обичам.

– И аз те обичам – каза Марси. – Много. Побързай да се прибереш. Трябва да се върнеш до девет часа. Струва ми се, че ми харесва, че армията те държи изкъсо.

Той затвори телефона, слезе надолу по стълбите. Взе спортното си сако от антрето, включи алармената система и напусна къщата.

Мейсън отвори вратата на колата, чийто двигател вече работеше и Тайсън се качи. Мейсън се шумгна зад волана.

– Ще трябва да спрем на доста места. Имаш ли време? – попита Тайсън.

– Ако вие знаете къде трябва да спрем, аз ще знам как да го направя.

– Добре – разсмя се Тайсън. – Първата спирка е местният клуб.

Мейсън го откара до клуба, Тайсън слезе, влезе в кабинета на секретаря на клуба и се отказа от членството си. След това спряха пред Мъжкия клуб, където стори същото. Отиде в банката си преди затварянето ѝ и изтегли почти всичките си спестявания в брой. Хвърли няколко пъти поглед към страничното стъкло и каза:

– Мейсън, следят ни.

– Знам.

– Не се притеснявай, това са моите ангели-пазители.

– Добре.

Лимузината се изкачи по булевард Франклин и спря пред клоновете на „Блумингдейлз“, „Сакс“, „Лорд а‍mp; Тейлър“, „Абрахам а‍mp; Щраус“ и някои по-малко известни вериги магазини. Навсякъде Тайсън плати сметките си в брой, с което внесе известно смайване и закри всичките си сметки и кредити, което му създаде усещането, че напуска една твърде дълго продължила илюзия.

След това каза на Мейсън да кара към местните търговци, където плати всички сметки по къщата и ги закри. Когато свърши и с последния, цветаря, той се качи обратно в лимузината с кутия рози с дълги дръжки. Сложи кутията на предната седалка.

– За госпожа Уилямс от госпожа Тайсън и от мен. Кажй й, че се надяваме да се чувства по-добре.

– О, благодаря, господин Тайсън – каза Уилсън, като повдигна капак на кутията. – Благодаря ви.

Тайсън се облегна на задната седалка.

– Нека просто да се повъртим малко из града. Обиколка за петдесет цента.

– Да, сър.

Тайсън си запали цигара и започна да съзерцава познатата гледка през прозореца: катедралата, хотела, църквите, клубовете, парковете, широките улици с дървета от двете им страни, магазините, училищата и малките спирки на влака.

– Знаеш ли как се нарича това, Мейсън? – каза той.

– Не, сър.

– Военните му казват да изгориш всички мостове зад себе си, така че да не можеш да отстъпваш и да си принуден да вървиш напред. Цивилните биха го нарекли последно сбогом.

– Никога ли няма да се върнете? – попита Мейсън.

– Трябва да се държа така, сякаш никога няма да се върна. А ако все пак се завърна, значи е трябвало да стане така. Ако вече не видя никога това място, искам да го запомня така, както е изглеждало, когато съм бил щастлив тук, някога отдавна, и отново щастлив сега, в един късен августовски следобед. Тайсън погледна към пътника си в огледалото за обратно виждане.

– В мислите си човек никога не напуска мястото, където е бил роден и е израсъл – каза той. – Не съм си бил в Дилън, Южна Каролина, откакто навърших седемнайсет години. Но градът е все още пред очите ми. Странно, щото никога не съм бил много щастлив там. Е, имаше и

хубави неща. Спомням си как ходехме в малката църквичка и... По дяволите, там никой не ми е останал. Освен една стара леля.

– Иди да я видиш. Виж градът, където Мейсън Уилис се е разхождал из улиците и е ходил на училище и на църква.

– Може и да го направя. Тайсън си запали друга цигара.

– Мейсън, следиш ли всичко това по новините? – попита той. – Разбира се, че го следиш.

– Да, сър.

– И? Какво мислиш?

– Ами... трудно ми е да кажа, господин Тайсън.

– Откога се познаваме? Спомням си, че ме возеше на разни места, когато бях в основното училище. Баща ми имаше навик да ме пхва в колата ти и да казва „Откарай този глупак до училището. Пак изпусна рейса.“

Мейсън се разсмя.

– Или „Закарай този хлапак заедно с непрокопсаните му млади приятели на кино.“ Няколко пъти си ме карал и до центъра на града, на вечеря с родителите ми.

– Да, сър. Хубави времена бяха. Харесвах баща ви.

– Аз също. Така че, кажи ми го направо. Какво мислиш за всичко това.

– Ами... аз мисля, господин Тайсън... Можехте да се опрете на някои свои приятели... Да се държите по-близо до приятелите си. Имате много приятели в този град.

– Наистина ли?

– Да, сър. Имаше хора, които бяха на ваша страна. Говореше се за това да ви поканят като почетен гост на празненството на 4 – ти юли в клуба... Чувам доста неща, когато хората са седнали там отзад, защото те си мислят, че нищо не чувам. – Той се изсмя. – Другите шофьори също приказват. Както и да е, но никога не съм чул никой да каже нещо лошо за вас. Повечето от тях съжаляваха, че ви се е случило това.

– Може би съм станал параноик – кимна Тайсън.

– Може би. Може би сте бил нещастен по най-различни причини и сте си го изкарвали на всички.

– Възможно е. Ала сега съм щастлив.

– Знам.

– Така ли?

– Да, сър. Видях го на лицето и в походката ви. Чувам го в гласа ви. От много години не съм ви виждал такъв.

– Още няколко души ми казаха същото. Но защо мислиш, съм щастлив? Много вероятно ще ме съдят за убийство.

Известно време Мейсън кара без да отговори.

– Вие започвате всичко отначало. Много хора нямат този шанс. Ще си уредите сметките, след което ще продължите напред и този път ще направите всичко както трябва. Имате чудесна госпожа и тя ще застане до вас.

– За Бога, надявам се да си прав – усмихна се Тайсън. – Слушай, мини покрай къщата на баща ми.

Мейсън кимна и сви по улица Уайтол. Спря пред къщата, където бе израснал Тайсън – измазана тухлена постройка в стил Тюдор. Тайсън не си спомняше името на хората, които живееха там сега, а и не го интересуваеше кои са. Вгледа се в прозореца на втория етаж, където беше неговата стая.

– Когато баща ми почина – започна той, – процесията зави покрай тази къща към гробищата. Всички съседи бяха излезли пред къщите си. Дойде ми като гръм от ясно небе.

– Знам. Бяхте в моята кола. – Мейсън потегли и се отдалечи от къщата. – Сега вече стига сте мислили за миналото, господин Тайсън. Накъде да карам?

– Не знам. Трябва да се прибера чак в девет. Не ме пускат да излизам толкова често. – Той си погледна часовника. Беше седем без малко и сенките край колата се удължаваха. Хората вече се бяха прибрали с влака по къщите си и можеше да посети доста от познатите си. Но по какъв повод? Имаше ли нужда от повод?

– Карай към Тюламоър.

Мейсън потегли на запад и Тайсън го насочи към бяла, облицована с дърво къща в колониален стил, домът на Филип и Джанет Слоун. Не можеше да разбере дали са си вкъщи, а и осъзна, че всъщност не му се иска да се вижда със Слоун.

– Продължи към Брикстън.

Минаха покая къщата на Маккормик без да спрат, след това покрай домовете на още негови приятели, някои от които си бяха у тях, а някои изглежда ги нямаше.

– Искате ли да спрем някъде? – попита Мейсън.

– Не мисля. Просто се чувствам като чужденец, който иска да се отбие при някого. Смяташ ли, че трябва да спра някъде?

Мейсън нахлупи шапката си напред и се почеса по врата.

– Мисля, че вие си знаете кое е най-добре да направите.

– Напоследък съм малко срамежлив. – Тайсън си погледна часовника. – Предполагам, че ще успее да хвана влака за Бруклин в осем и десет.

– Да, сър.

Черната лимузина спря пред гарата.

– Мейсън, ако играеше на залагания, какви шансове щеше да ми дадеш? – попита Тайсън.

Мейсън му отвори вратата. Тайсън слезе и двамата мъже се спогледаха.

– Казах ви, че изглеждате щастлив – отговори Мейсън. – Никой човек, който е извършил онова, което те казват, че сте направил, не е щастлив от това. Просто им кажете истината. Дайте им да видят очите ви.

– Добре. Ще го направя. – Тайсън му подаде петдесет доларова банкнота.

Мейсън поклати глава.

– Давайте ми много големи бакшиши още откакто бяхте момче. Днес аз черпя. Пазете се. – Те си стиснаха ръцете. – Побързайте. Чувам влака.

Тайсън се качи на перона и видя приближаващия от изток влак. Духаше лек ветрец и то от север, за разлика от обичайно южния океански бриз. Предвестник на есента. Слънцето вече беше зад хоризонта и големите къщи от южната страна на гарата бяха потънали в дълбока сянка. На паркинга имаше още коли, няколко жени чакаха влака от града. Малко по-надолу по линията бяха тенискортовете, където видя двойка, която познаваше, семейство Мюлър, да играе с друга двойка. Площадчето пред гарата, новият хотел, библиотеката и градинките образуваха нещо като старовремска селска общност. Точно такова място си представяха хората, когато изпитваха носталгия по онзи тип град, който да символизира американския начин на живот. Като много от другите предградия, разпрострели се по многобройните линии на железницата, плъзнали във всички посоки около Ню Йорк, това представляваше едновременно и най-добрия и най-лошия възможен свят. Беше самостоятелен и същевременно част от големия свят. Марси бе права, и заедно с това грешеше. Той осъзна, че всичко зависеше от това, какво искаш и какво чувстваш.

Харесваше определението на Робърт Форст за дома: мястото, където когато се наложи да отидеш там, са длъжни да те приемат. Но домът беше също и мястото, от което ако се отклониш, веднага почваха да те издирват.

Това значи вече не беше неговият дом.

Влакът спря и той се качи. Помисли си, че има нещо много многозначително във влаковете и гарите. Релсите и влаковете наистина вървят и в двете посоки. Но има моменти в живота на човека – и никой не знае точно кога – когато се пътува само в една посока.

Тайсън седна в празния вагон и извади от вътрешния си джоб снимката, на която бяха той и Тереза пред катедралата в Уей. Загледа се в нея за момент, опитвайки се да свърже типично американското момче от снимката с човека, който се беше превърнал в чудовище по-малко от четири седмици по-късно. Загледа се в Тереза и бе поразен, че дори след като целия ѝ живот бе преминал под знака на войните и смъртта, тя изглеждаше много наивна, свенлива и невинна. Но може би именно в това беше отговорът. Тя бе имунизирана по рождение срещу пораженията, които раните от войната нанасят върху душите на хората. Неговият разум и неговата душа нямаха никакъв имунитет и той се разболя още в деня, когато излезе за първия си патрул и видя безбройните разрушени къщи, разбити семейства и погубен човешки живот.

Той прибра снимката обратно в джоба си и затвори очи. Осъзна, че Форт Хамилтън може да се превърне в последното място, което ще види преди въоръжената охрана да го отведе до федералния затвор. Отвори очи и погледна през прозореца. Всичко изглеждаше по-хубаво от когато и да е било преди. Ако някога отново минеше по този път, непременно трябваше да си спомни за това.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ШЕСТА

Ранното утринно слънце се промъкваше косо през процепите на венецианските щори на хола в жилището на Тайсън. Взетият под наем телевизор се крепеше нестабилно на съгваемата масичка, подпряна на стената на стълбището. Тайсън седеше на края на дивана по анцуг и с чаша кафе в ръка, загледан в новините по телевизията. Марси седеше в креслото с чаша кафе и кифличка с масло. Дейвид беше седнал на земята с кръстосани крака и пиеше портокалов сок.

– Не можем ли да вземем и видео под наем? – попита той.

– Не и с моята заплата – отвърна Тайсън.

– Ами тогава не можем ли да вземем едно от нашите вкъщи?

– Не.

Дейвид промърмори нещо. Тайсън хвърли поглед към сина си. Момчето ставаше все по-рязко и невъздържано. Може би скучаеше, а и

се притесняваше от предстоящото тръгване на училище.

Телевизионният коментатор каза:

– „Комисията по правните въпроси при сената ще се събира, за да обсъди случая Тайсън. Адвокатът на лейтенант Тайсън, Винсънт Корва, заяви, че подобно разследване ще доведе само до по-нататъшно накърняване на правните и граждански права на клиента му, след като делото още не е влязло в съда. Но изглежда, че Сената откликва на натиск отвън. Програмата на сенатската комисия включва разглеждането на законите с цел изясняване на правораздаването в подобни случаи. Становището на Министерството на правосъдието при други предишни подобни случаи е било, че член на армията на САЩ, който е бил освободен от активна военна служба с почести, не може да бъде съден за военни престъпления, извършени преди уволнението му нито от военен, нито от граждански съд. Но статутът на Тайсън като бивш офицер позволи той да бъде върнат на действителна служба с цел да се разследват обвиненията срещу него, произтичащи от този случай.“

Тайсън погледна към Дейвид. Момчето четеше списание за коли и изглежда не проявяваше голям интерес към казаното по телевизията. Странно, помисли си той. Възрастните вярват прекомерно много на децата. Това също беше някакъв спомен от шейсетте: Възрастни хора, които търсят мъдростта на повърхностните младежи.

Коментаторът продължаваше:

– „Друг елемент в развитието на събитията по делото е писмото, изпратено от полковник Амброуз Хортън, преподавател в школата на военната прокуратура в университета на Вирджиния и уважаван корист, до генерал Уилям Ван Аркън, главния военен прокурор на армията на САЩ. Съдържанието на писмото е било разкрито от неустановен източник. Част от писмото гласи: «Както знаете, генерале, според женевската конвенция, която САЩ са подписали като член-участник, Съединените щати са длъжни да приемат необходимите закони, които да създадат ефективни наказателни санкции за лицата, извършващи сериозни нарушения на военновременните закони.»“ – Коментаторът продължи: – „По-нататък полковник Хортън подчертава, че през изминалите близо четири десетилетия откакто САЩ са подписали женевската конвенция. Конгресът не е създал никакво законодателство в този смисъл, докато повечето от другите страни-членки на Конвенцията, са приели нужните закони. В заключението на писмото до генерал Ван Аркън полковник Хортън заявява, че армията няма право да поема върху себе си отговорността да започне съдебно дирене само срещу лейтенант Тайсън, след

като не подвежда под съдебна отговорност другите заподозрени, спрямо които Конгресът не е създал закон за подвеждане под отговорност в рамките на военното или гражданско законодателство. Оказва се, че никой от хората, служили във взвода на лейтенант Тайсън няма и не може да бъде подведен под съдебна отговорност. Вследствие на което при предварителния разпит на свидетелите, който армията ще проведе след една седмица във форт Хамилтън, Бруклин, обвинението в убийство ще бъде предявено само спрямо един човек: Бенджамин Дж. Тайсън.“

Тайсън се наведе напред и изключи телевизора. Не знаеше кой е полковник Амброуз Хортън, но знаеше, че този човек трябва незабавно да подаде молба за оставка от военна служба, ако вече не го беше направил.

Тайсън отпи от кафето си. Избягваше да гледа предаванията, в които ставаше въпрос за него. Но когато ги гледаше или слушаше, полагаеше усилия да бъде обективен и да определи как той самият би се отнасял към този човек Тайсън. Общо взето, коментарите изглеждат се накланяха в негова полза. Историята за Марси се появяваше от време на време, но напоследък беше представяна с известна добронамереност, а не като някаква долнопробна мръсотия.

– Това ще повлияе ли някак на събитията? – попита Марси.

– Не вярвам да се отрази по някакъв начин, поне на мен – сви рамене Тайсън.

– Понякога е необходимо да се появи някое особено забележително дело, за да може законодателната система в тази страна да се промени – кимна Марси. – Затова дори и Обединението за граждански права и свободи те подкрепя. Това е успокоително.

– Може би за теб.

Дейвид вдигна глава от списанието.

– Татко, защо ако всички са на твоя страна... Имам предвид всички тези хора, които дават пари и се изказват в твоя полза и изобщо всичко... Защо тогава армията ще те изправя пред военен съд?

Тайсън се замисли за момент.

– Защото излъгах доверието им – отвърна той. – Наруших клетвата си за вярна служба. Затова те искат... да дадат пример на другите армейски командири, сега и за в бъдеще.

– Но всичко това се е случило толкова отдавна.

Защо просто не могат да забравят за нещо, което е станало преди трийсет години?

– Двайсет. – Тайсън беше чел една статия на заглавната страница

на „Уол Стрийт Джърнъл“, в която се говореше за това колко неосведомени са студентите и учениците от горния курс за войната. Един преподавател разказваше как някакъв гимназист го попитал какво е напалм. Друг учител твърдеше, че три четвърти от учениците му никога не били чували за Тетската офанзива.

– Армията има слонска памет – каза Тайсън, – и за пръв път в нашата история тя се провали при изпълнението на своята мисия. Затова никога няма да престанат да обсъждат това свое поражение. – Той въздъхна тежко. – Някъде дълбоко в съзнанието си армията иска реванш. Ще им се отново да ги изпратят във Виетнам, за да възстановят опетнената си чест...

– О, Господи, Бен, дори не си го помисляй! – прекъсна го Марси.

– Но това е самата истина, Марси. Знам го. – Той погледна към Дейвид. – А дотогава винаги, когато се появи нещо, свързано с Виетнам, те ще реагират твърде рязко и болезнено.

Дейвид замълча, премисляйки чутото.

– Но ти никого не си убил – каза той. – Ти каза, че не си убил никого. Другите са го направили, нали? – Той погледна към баща си. – Нали?

Тайсън погледна сина си в очите.

– Ако се движиш с някаква група момчета и един ден те просто подивеят и набият група по-малки деца – набият ги действително зле – и ти си видял всичко това, но не си направил нищо, за да ги спреш, а после не си казал нито на майка си, нито на полицията – няма ли да си виновен толкова, колкото и останалите? Или по-малко виновен? Или повече? – запита Тайсън.

– Повече – меко отвърна Дейвид. – Ако не съм могъл да ги спра, е трябвало да съобщя за това.

– А ще има ли някакво значение, ако тези момчета много съжаляват за онова, което са сторили? Имам предвид, ако не се хвалят, а действително се срамуват от извършеното?

– Не... Не мисля. Нали са наранили други хора. – Дейвид стана. – Излизам.

– Къде отиваш? – попита Марси.

– Навън. Отегчавам се. Това място направо ме побърква.

– Намери ли си някакви приятели тук? – поинтересува се Тайсън.

– Не.

– Искаш ли да отидеш до Саг Харбър тази събота и неделя?

– Не... – отвърна Дейвид след моментно колебание.

– Не ти ли липсва Мелинда?

– Да. Но... щом вие двамата можете да издържате тук... Татко, докато си под арест, аз също оставам с тебе.

– Но ти не си арестуван. – Тайсън се обърна към Марси. – Виж, защо вие с Дейвид не отидете днес малко на изток с колата? Можете да си намерите някъде да отседнете. Аз ще имам много работа с Винс.

– Вече взехме решение по този въпрос, Бен – поклати глава Марси. – Оставам тук, докато всичко свърши. Освен това проклетите средства за информация обсъждат всяко наше движение. Ако отида на плаж, „Америкън Инвестигейтър“ ще напише нещо в духа на „...Марси се радва на слънцето, докато Бен стои под домашен арест“.

– Добре – отговори Тайсън. – Решението си е твое. Надявах се, че няма да се налага да чакам за ред в банята. – Той се усмихна. – Но отбележи, че в последно време „Америкън Инвестигейтър“ вече не е твърде настървен срещу нас.

– Забелязах го. А рубриката на Уоли Джоунс напълно изчезна. Защо ли стана така?

Тайсън погледна към Дейвид, който се въртеше нетърпеливо край вратата.

– Дейвид, нещата ти са в шкафчето ми в спортната зала, нали? Ще се срещнем там след около час.

– Добре. – Дейвид излезе.

– Влязъл съм в страшна форма – обърна се Бен към Марси. – Сега трябва да се заема с мозъка си.

– Здрав дух в здраво тяло. Та защо мислиш, че от „Америкън Инвестигейтър“ са ни оставили на мира?

Тайсън си наля още кафе от каната.

– Ами... Може след като са достигнали нови върхове в журналистическата низост, да са се оказали неспособни да поддържат собствена та си теза. Особено след като майор Харпър изчезна от сцената. – После добави: – Освен това наскоро напердаших Уоли Джоунс. – Той разбърка кафето си.

– Не се съмнявам, че ти се иска – разсмя се тя. – Между другото, не мисля, че успя да отговориш много добре на въпросите на Дейвид.

– Защо?

– Не знам... Просто искаш твърде много от него. Тайсън си запали цигара. Вече му беше ясно, че това ще бъде един лош ден. Напрежението, породено от ареста и бездействието му, започваше да се отразява и на Марси и Дейвид. Той прегледа няколко плика, сложени на масичката за кафе.

– Закъснели сме с плащането на ипотечния заем – каза Марси, – и общината ни е изпратила съобщение, че ако не платим, ще обявят къщата за продан.

– Така ли?

– Не разбираш ли? Семейство Тайсън са си плащали всички такси в тази проклетата община още от първата година на създаването ѝ, но стига да пропуснат дори само едно шибано плащане – нали се сещаш какво имам предвид?

– Не.

– По дяволите! Искам да кажа, че няма никакво значение как си живял живота си, как си възпитал децата си и как си си плащал противните сметки в продължение на двайсет години. Само ако пропуснеш няколко плащания и отиваш в челото на списъка на боклуците. И вече си никой. Смятат те за мошеник.

– Да, нали все това повтарям за положението, в което се намирам. Само едно гнусно клане и всички се нахвърлят върху теб.

– Сравнението ти хич не е сполучливо.

– Нищо, не го взимай присърце. Вчера дочух от Филип Слоун, че нашата банка ще разсрочи изплащането на ипотечния ни заем и ще поеме всички данъци по сградата вместо нас. Някакъв вид жест от тяхна страна, за който положително ще си платим някога.

– Сигурен ли си? – попита го със съмнение Марси.

– Да. Е, кажи ми, не е ли това чудесна банка? Не възвръща ли тя вярата ти в хората?

– Така е.

– Но не се чувствай чак толкова спокойна. Доколкото схващам, някой е отишъл в банката и ги е посъветвал да постъпят така.

– Кой?

– Какво значение има? Предполагам, че е бил някой ангел-пазител. Някой агент на тайната полиция. Някой от онази потайна глутница, която чете писмата ни и следи всяко наше движение. Въпросът е в това, че дори да искахме да извършим икономическо самоубийство, да обявим банкрут и така нататък, не бихме успели да го направим. Армията не иска това да попадне във вестниците преди процеса. Защото какво ще стане, ако не дай си Боже, се окаже, че съм невинен, а те са ме разорили? Завидно положение, в което малко американци имат щастието да се озоват.

Тя замълча за момент, после заяви:

– Това не ми харесва. – След това повиши глас: – Не ми харесва да

ме следят, да ме...

– Шш-т! Ще повредиш микрофоните!

Тя стана, взе един тежък стъклен пепелник от масичката и го захвърли към предния прозорец. Той мина през щорите, счупи стъклото и раздра мрежата против комари.

– По дяволите армията!

– Успокой се. – Той стана, установи пораженията, погледна я и каза сериозно: – Знаеш, че наистина ни наблюдават. Не искам да видят, че сме на края на силите си. Стегни се, войниче!

– Добре. – Тя го прегърна и сложи глава на рамото му.

Тайсън обиколи с поглед стаята, докато я прегръщаше. Струваше му доста пари да проверява всяка седмица дали къщата не е пълна с подслушвателни устройства, но въпреки това не беше сигурен.

– Записа ли Дейвид в местното училище за главорези?

– Всъщност изглежда, че училището е добро, ако се вярва на майките от базата, с които говорих. Рейсът ще идва да го взема оттук. Говорих с директорката, така че тя знае за по-особените проблеми в неговия случай.

– Добре. А Дейвид как реагира?

– Питай него.

– Той вече ми отговори гордо по мъжки. Метнал се е на баща си. Какво ти каза на теб?

– Притеснява се.

– Разбираемо е.

– Освен това, много му липсват приятелите.

– На нас също. Но може би те вече не са негови приятели.

– Казва, че училището му изглеждало много вехто. Всъщност то е старо, но добре поддържано.

– Е, не би трябвало да сравнява гимназиите в града с онзи клуб в предградията, който бе свикнал да посещава.

– Ще се отрази добре на характера му. Ти така каза.

– Именно – усмихна се Тайсън. Притисна я по-силно до себе си. – Знаеш ли, без да ти звучи като думи на мъжкар, един мъж иска да може да даде най-доброто на семейството си. И когато не може, той не винаги се чувства истински мъж. Това не е ли твърде патриархален поглед върху нещата?

– Да, но разбирам как се чувстваш.

– Частните училища бяха просто твърде скъпи, Марси...

– Не се притеснявай. Ще се оправим.

– Това може да намали шансовете му да отиде в добър колеж.

Тя нежно го разтърси за раменете.

– Стига. След като ти си ходил в скапан колеж, защо и той да не го направи?

– Ей, че какво му е на Обърн? Колумбия беше същинска кочина.

Тя се разсмя и те се притиснаха един към друг.

– Замисляла ли си се какво ще правиш ако отида нагоре по реката за няколко години? – попита Тайсън, като се изкашля.

– Синг Синг е нагоре по реката. Ливънуърт е в Канзас. От другата страна на реката.

– Отговори ми на въпроса.

– Изобщо не мисля за това. Няма да мисля за това. Така че не мога да ти отговоря на въпроса.

– Добре... Няма смисъл да се тревожим сега за това.

– Притесняваш ли се от предварителния разпит?

– Не. Корва каза да не си хабя силите в притеснения. Няма съмнение, че ще ме подведат под отговорност.

– О!... А Корва притеснява ли те?

– Да, малко. Той е непредвидим. Понякога си мисля, че е гениален. Но друг път си мисля, че е дръвник. Освен това е фаталист. Е, може би реалист е най-точната дума.

Тя се отдели от него и наля кафе и на двамата.

– Изглежда той наистина държи на теб, Бен. Това е добре.

Тайсън взе чашата си кафе.

– И двамата с Корва сме били командири в пехотата и сме служили по едно и също време. Дори не се налага да му казвам: „Виж, Винс, Виетнам ни засмукваше, пиявиците ни изсмукваха, затова се постарай да направиш така, че да не ме изсмуче и мирът.“ Той го знае и мисля, че ако отида в затвора, той знае, че някаква част от него и от всички нас също ще отиде в затвора.

Тя се загледа в черната повърхност на кафето си, после вдигна очи.

– Разбирам. Виждам го, когато сте двамата заедно. Обещай ми само едно.

– Какво?

– Когато всичко свърши, не кани него и жена му на гости, за да ни отегчавате с историите си за войната. – Тя се усмихна.

– Слава богу – усмихна се в отговор той, – Корва нито разказва, нито слуша спомени за войната. – Тайсън се замисли за момент, поколеба се, после попита: – И така, какво ще стане във вторник? Ще се върнеш

ли на работа? – Той я погледна и тя се извърна встрани.

Марси приседна на страничната облегалка на мекия стол.

– Ако не го направя навярно ще ме уволнят.

– Мислех, че си незаменима за тях. Смятах, че Джим те харесва.

– Хайде да не започваме грозни сцени, Бен. Джим трябва да се грижи да има кой да работи.

– Може да издържи още една седмица, докато разберам дали ще предявят обвинения срещу мен или не.

– Той вече прояви достатъчно търпение. Много повече от онова, което проявиха твоите работодатели. А се предполагаше, че ти си незаменим.

– Никой платен слуга не е незаменим. Това вече го разбрах. И никога повече не бих работил за някого, дори ако от това зависи животът ми. Предпочитам да бъда момче за всичко, но сам да съм си господар. Разбрах много добре какво е отношението на шефовете към подчинените им, дори ако ти още не си го разбрала. Бях шеф и съм уволнявал хора, които си имат лични проблеми. В делова Америка няма място за лични проблеми. Ако този тип не може да ти даде още малко време, прати го по дяволите.

– Имаме нужда от парите, Бен. Слез за малко от облаците. Ти си толкова горд и независим за всичко. Понякога се налага да целунеш нечий задник.

– Не е вярно. Но аз наистина имам нужда от теб... Имам нужда от присъствието ти. От подкрепата ти. А Дейвид се нуждае от теб повече от всякога.

– Съзнавам всичко това – каза тя със сдържан глас. – Но честно казано, Бен, тук просто полудявам. Може би си го забелязал.

– Не, не виждам никаква промяна.

– И ще бъда по-добър събеседник и приятел за теб и за Дейвид вечер и през почивните дни, ако мога да се махам от това шибано място за по няколко часа на ден.

Тайсън удари с чашата си за кафе по края на масата.

– Глупости. Никога не е било за няколко часа на ден. Винаги е било и ще бъде, за много часове. И купища книжа вкъщи. И командировки. И всичките ти мисли са за работата. По цяла вечер – телефонни обаждания! Не разбираш ли, госпожо, че на мен ми предявяват обвинение в убийство? Колко време мислиш, че може да ни е останало да бъдем заедно?

Тя се загледа надолу в пода и меко каза:

– Казах му, че ще бъде там във вторник. – После добави: – Имаме няколко клиенти в Атланта и трябва да летя дотам с него в четвъртък. Ще се върна в петък вечерта.

– Добре. В петък следобед ще прочетеш във вестниците дали ще бъде подведен под отговорност за убийство или не.

– Съжалявам, Бен.

– Отивам в гимнастическия салон – каза Тайсън и тръгна към вратата. После се поколеба за момент и добави: – Виж, разбирам те. Но се опитай и ти да разбереш какво означава за мен да бъде поставен тук под арест. Може би просто завиждам на свободните хора. – Почака да чуе някакъв отговор на примирителните си думи, но такъв не последва и той излезе.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И СЕДМА

В седем и половина вечерта на вратата се почука и Тайсън отвори.

– Движението беше ужасно – каза Винсънт Корва. Тайсън го покани да влезе.

– Благодаря, че се съгласи да ми отделиш една вечер от почивните си дни.

Корва влезе в хола с чантата си в ръка. Беше облечен с дънки и поло, с които според Тайсън изглеждаше по-дребен, отколкото с костюм. Почуди се как Корва е успявал да носи неизбежните трийсет килограма оръжия, храна, вода и амуниции, и то при четирийсетградусови жеги.

– Оставих жена си и децата в Монтклеър – каза Корва.

– Там ли живееш? То е в Джърси, нали?

– Да. А почивните дни прекарваме в лятната си къща в Оушън Сити.

– Къде е това?

– На Джърсийското крайбрежие.

– О... Не знаех, че хората ходят там.

– Може би твоите познати не ходят – усмихна се Корва. Той остави куфарчето си на пода близо до дивана.

– Здравей, Винс – каза Марси, влизайки в хола. Тя го целуна по бузата. Тайсън я наблюдаваше. Умееше да се държи непринудено с мъжете, с което ги предразполагаше също да се отпуснат. Виждаше ясно, че Корва е очарован от нея. Изглежда същото се бе случило и с Пикард.

– Съжалявам, че не успях да уредя да пуснат Бен за тази събота и

неделя – каза Корва. – Станали са страшно твърди. Обикновено е достатъчно един офицер да даде дума, че няма да избяга.

– Играта на офицери и джентълмени върви само когато това ги урежда. Когато не им изнася, думата на офицера не е достатъчна.

– Е – рече Корва, – предполагам, че това има нещо общо и с усилията им да държат Бен по-далеч от медиите.

Тайсън имаше чувството, че е някакъв инвалид, за когото роднините си говорят така, сякаш вече го няма.

– Което ми напомня – продължи Корва, – че имам предложение с шестцифрена цена от един издател. Господи, наложи се да наема още хора, за да поемат всички тези телефонни обаждания. Както и да е, това е уважаван издател. Искаш ли да разкажеш историята си срещу около четвърт милион долара?

Тайсън погледна към Марси, която също го погледна.

– Не, не иска – отговори Марси на Корва. – Ние двамата решихме още отдавна, че няма да печелим пари от тази бъркотия. Всичко, което искаме, е да сме в състояние да платим правните ти услуги.

– Добре – кимна Корва. – Никога повече няма да споменавам за това предложение. – Той се усмихна. – А то би съблазнило и светец.

– Настанявай се – каза Марси. – Купих бутилка от онова ужасно нещо, което каза че пиеш. Стрелгър ли беше?

– Стрега. Означава вещица.

Тя сви рамене и изчезна в кухнята. Корва седна на другия край на дивана.

– Искам да поговоря с теб насаме – каза той тихо на Тайсън.

– Тя ще ходи с Дейвид да гледа някакъв филм в местното кино – каза Тайсън.

Марси се върна с поднос, на който имаше три високи чаши и тънка дълга бутилка, пълна с някаква жълта течност. Тя остави подноса и наля питието. Всеки взе чашата си и Корва предупреди:

– Внимателно. Неслучайно наричат това нещо „вещицата“.

Той изля питието в гърлото си, последван от Тайсън и Марси. Всички поеха въздух с отворена уста, спогледаха се и изтриха сълзите от очите си. Тайсън се изкашля.

– Мамма миа! Това е някакъв разтворител.

– Трябва да му се свикне – обясни Корва. Той извади от чантата си едно бурканче от боя и го остави на масичката. – Обещах ви сос „песто“? Но не отваряй буркана, преди да си готова да го използваш – обърна се към Марси. – Не го затопляй, иначе ще изгуби аромата си.

Изсипи го със стайна температура върху горещите спагети. Разбра ли?

– Прилича на боята, която стрегата току-що разтвори – с подозрение огледа бурканчето Марси, после попита Корва. – Всичките тези италиански нещица са някаква мания, нали? Нали не си правиш с нас някоя лоша шега?

– Разбира се, че не. Това е моето наследство. – Той ѝ намигна.

– Когато всичко това свърши, ще разполагаш с един добър рекламен агент в мое лице – усмихна му се в отговор тя. – Ще те превърна в италианския Ф.Лий Бейли. Какво е второто ти име?

– Маркантонио.

– О, това ми харесва! В.Маркантонио Корва. Или Винсънт Марк Антъни Корва. Или...

– Няма ли да закъснеете за киното? – попита Тайсън.

– О! – Марси си погледна часовника. Стана и каза на Корва: – Дават „Създателят“ с Питър О'Тул. – Тя отиде до стълбата и подвижна нагоре: – Дейвид, време е! – После отново се обърна към Корва: – Имиджът е нещо много важно, но за разлика от болшинството хора, работещи в рекламата, аз вярвам и в онова зад него. Това по случайност не съвпада с твоите виждания.

– Пази си краката. Започваш да газиш в дълбоки води – каза Тайсън на Корва.

Марси го изгледа ледено.

– Освен това тя се връща към практиката. Утре отива на работа – добави Тайсън.

Корва отпи от питието си. Забеляза, че двамата не си говореха направо помежду си, а и в гласа на Тайсън се долавяше някакво напрежение.

– Здравейте, господин Корва. – Дейвид слезе по стълбите.

– Здравсти, Дейвид. Готов ли си за училището утре?

– Предполагам, че да.

– Просто запомни, че децата са еднакви навсякъде, дори ако говорят с Бруклински акцент.

Дейвид се насили да се размее. Двамата с Марси тръгнаха към вратата.

– Приятно гледане – каза Корва. – Ако не се видим по-късно, ви пожелавам и на двамата късмет утре.

Те излязоха и той забеляза, че никой не каза довиждане. Корва се загледа за момент в Тайсън преди да проговори:

– Това не е личен въпрос, интересувам се от професионална гледна

точка. Да не би да имате някакви семейни проблеми?

Тайсън кимна и си запали цигара.

– Имал съм ги през всичките седемнайсет години от брака си. Така че нека това не те притеснява. Мен не ме притеснява.

– Какъв е характерът им?

– Да не си адвокат по бракоразводни дела? – Той си наля още стрега. – Е, след като така и така няма да ме оставиш на мира, причината е в решението на Марси да се върне на работа.

– Не ти харесва, а?

– Мисля, че е така.

– Ти ще си седиш у вас по цял ден с къзната работа и ще се опитваш да се защитаваш срещу обвиненията в убийство, а тя ще обядва с интересни хора.

– Схвана, Вино. Ти си страшно схватлив, човече.

– Хайде, не си го изкарвай на мен.

– Не знам дали клиентите й са много интересни. И не възнамерявам да върша каквато и да е домакинска работа. По дяволите, ще си взема прислужница.

Корва почука по тънкия си нос с показалеца си.

– Може да си прав – каза той. – Искам да кажа, да се чувстваш обиден, ядосан и изоставен. Но това няма да ти помогне в защитата срещу обвинението в убийство. – Той се наведе към Тайсън през масата. – Нека ти кажа нещо, с което смятам, че ще се съгласиш: това дело за убийство е по-важно от брака ти. Погледни по-широко на нещата, приятелю, и престани да бъдеш чак толкова снизходителен към себе си, по дяволите!

– Недей да ме ругаеш.

– Бих искал да те напердаша.

– Само говориш.

Корва се изправи и насочи пръста си към него:

– Видж какво, не можеш да си позволиш да изпадаш в мрачно настроение и да размишляваш за брака и начина си на живот. Ако не намериш сили да съсредоточиш мислите си върху това дело, аз си тръгвам.

Тайсън също се изправи. Повиши глас:

– Да не съм някакъв тъп робот. Ядосан съм. Чувствам се предаден.

– И какво? Нищо не можеш да направиш. Докато всичко това свърши, всички ще те предадат по някакъв начин. Сега имаш дълг само към себе си. И твоят дълг е да не се оставиш да те пратят в затвора. А когато се освободиш от всичко това, ще можеш да си разчистиш всички

сметки. Чат ли си? – Той се взря в Тайсън.

– Да, чат съм – бавно кимна в отговор Тайсън.

– Оставаме ли приятели? – Корва протегна ръка. Тайсън хвана ръката му.

– Ти си един от първите, с които ще си разчистя сметките, дребен италианец такъв.

Корва се разсмя. Известно време поседяха мълчаливо, отпивайки от питиетата.

– С това нещо се свиква – отбеляза Тайсън. Корва сипа още по едно.

– Там, където израснах, възрастните хора го варяха в домашни условия. Правителството откупи рецептата и то сега е нещо като огнена вода. – Той издаде слаб пиянски смях, последван от уригване.

– Да си чел или чувал нещо от онова, което е казал полковник Хортън? – попита Тайсън.

– Знам за Хортън – кимна Корва. – Всички го уважават. Както уважават Бога. Влиянието му върху военното правораздаване е от същия характер. Но той успя да подлее вода на философстванията на Ван Аркън. От практическа гледна точка всичко това има малко значение за теб. Поне знаем, че там навън има хора – и то не само почитателите от фондовете в твоя полза и интелектуалците – които смятат, че са те измамили. То няма да спре устрема на армията, но поне ще можеш да се успокояваш с мисълта, че делото ти е повдигнало някои важни въпроси за промени в конституцията.

– За това служат мъчениците, Винс. Те страдат, за да може човечеството да върви напред към по-съвършена форма на обществото.

– Може би мислиш, че си саркастичен – каза Корва.

– Но искам да ти кажа, че ще бъдат изписани хиляди страници за делото „Съединените щати срещу Тайсън“. Ще бъде историческо дело. Знаеш ли, че днешният френски закон за военното правосъдие е създаден като непосредствен резултат от грубите грешки на френската армия, допуснати в делото „Драйфус“?

Тайсън си запали нова цигара и се облегна на дивана.

– Смяташ ли, че това ме интересува?

– Някой ден – продължи Корва, въодушевявайки се от темата, – когато отидеш във великата съдебна зала там горе на небето, некрологът ти със сигурност ще излезе в „Таймс“. Моят също.

– Така ли? – Тайсън изпусна няколко кръгчета дим.

– И какво ще пишат за теб? Че не си спечелил нито едно дело?

– Какво е ставало тук? – попита Корва, загледан в прозореца.

– Марси леко превъртя преди няколко дни – обясни Тайсън. – Виждаш ли, тя е срещу насилието и не може напълно да разбере как тези нещастници от взвода са се побъркали дотолкова, че да се развилнеят така. И когато е ядосана, хвърля пепелници през прозореца. Не искам да ставам съдник на никого. Искам само да подчертая, че хората, които живеят в малки жилища, не бива да хвърлят стъклени пепелници.

– Като говорим за превъртяване – каза Корва, – армията възнамерява да те подложи на поредица от психологически тестове. Имаш ли нещо против?

– Да. Не мога да пледирам за невменяемост две десетилетия след събитието и няма да претендирам, че не съм в състояние да издържа процеса. Така че не възнамерявам да се превръщам в опитна мишка за група шантави психиатри.

– Добре. Ще направя необходимото, за да отменим тестовете. Бил ли си някога на психоаналитик? – попита Корва.

– За кратко време. – Тайсън изгаси цигарата си.

– Бележките му могат ли да ни помогнат?

– Не знам. Как биха могли да ни помогнат?

– Ще проличи ли от бележките му, че си изпитвал угризения и вина, задето не си докладвал за инцидента в болницата?

– Не мисля. Не му казах за това.

– Как можеш да ходиш на психоаналитик и да не му кажеш за онава, което те измъчва?

– Точно това се опитваше да разбере и той – усмихна се Тайсън.

– Ще имаш ли нещо напротив да се свържа с него?

– Ни най-малко, но ще ти трябва лодката на Хирон.

– О...

– Самоубийство. Ако се свържеш с него, кажи му, че не съм забравил да платя последната сметка.

– Пиеш твърде много. – Корва се замисли за момент. – Какво стана с картотеката му?

– Не знам. Това не е ли поверителна информация?

– Докато лекарят е жив. После... Е, ще гледам да я издиря. – Той извади химикалка и жълт бележник и Тайсън му даде името на доктор Стайл и последния му адрес.

Корва измъкна една сгъната страница от „Ню Йорк Таймс“ и му я подаде.

– Видя ли това?

– Вече не чета вестници. Чета Агата Кристи.

– В тази статия става въпрос за международните последици от твоя случай. – Корва прегледа текста. – Говори се за това, че Виетнам възнамерява да поиска международния съд в Хага да заведе дело срещу Съединените щати. Стъпките за нормализиране на отношенията между двете ни страни са върнати много назад. Това е другата причина, поради която доста хора във Вашингтон не те обичат. Разбира се, има и много други, които страшно те харесват поради провалянето на тези стъпки.

– Това не е моя грижа. По дяволите Ханой и Вашингтон.

– Точно така. Освен това изглежда, че правителствата на страните, чиито граждани са между жертвите – Франция, Белгия, Германия, Холандия и Австралия – проявяват официално интерес към делото. Както може би знаеш, те са ни съюзници.

Тайсън сви рамене.

– Миналият месец се говореше, че случаят ще се разследва от Комисията на ООН за геноцида. Геноцид? Господи, та тази болница си беше истинско ООН. Никого не сме дискриминирали. Защо всички се опитват да ни разпънат на кръст?

– Не ни харесват, Бен. Освен това в тази статия се казва, че виетнамският посланик при ООН е заявил, че Народна република Виетнам е склонна да разреши на международен екип, включващ и американски представител, да посети местопроизшествието и да разследва случая при болница „Милосърдие“ и нейните околности. Виетнамският посланик намекна, че е възможно да се намерят и свидетели на случилото се. Също така Ханой е изпратил снимка на бившата болница, която е публикувана в „Таймс“. – Той подаде дългата цяла страница статия на Тайсън.

Тайсън погледна снимката. На нея се виждаше двуетажна бяла сграда без покрив. Стените ѝ бяха значително по-бели, отколкото когато за последен път я видя с пламъци, излизачи от прозорците. Но не можеше да е преобядисана, защото явно това бяха само останки от постройката. Вероятно мусоните я бяха измили, а слънцето я беше избелило като кост. По стените бяха попълзляли лози, а през прозорците се виждаше синьото небе.

* * *

Болницата пламтеше под мръсния зимен дъжд. Хората от първи взвод на рота „Алфа“ стояха наблизко, на десетина метра от постройката, за да стоплят на огъня прогизналите си униформи. Тайсън забеляза, че

дрехите им пушат, а пламъците се отразяват в мокрите им лъскави лица.

В далечината избухваха артилерийски снаряди, а над главите им прелетя боен самолет, който се различаваше само по проблясването на реактивния му двигател сред забуленото с облаци небе. Тайсън чу трясъците, долитащи от вътрешността на сградата и осъзна, че подпорните греди са пламнали и се разцепват. От пламтящите прозорци се разнасяше отвратителна миризма – горяха медицински материали, легла, плът.

Без да чакат заповед, хората бяха направили кордон около стените на квадратната постройка. Тайсън си помисли, че бяха проявили изключителна съобразителност, като се бяха разгърнали без да им се дава устна заповед, осъзнавайки, че ужасът, който се разиграваше вътре, трябва да си остане там.

На вратата на болницата се появи някакъв силует, млада жена с бяла дреха и дете в ръцете. Детето беше дебело увито в нещо, което приличаше на избледняла зеленикава войнишка кърпа. Жената внимателно остави детето в плетеница от плъзнали по земята лози, встрани от входа, когато един откос преряза гърба ѝ през вратата.

Тайсън погледна да види откъде е дошла стрелбата и видя Ричард Фарли да слага нов пълнител в своята М – 16.

На балкона на втория етаж в източната част на постройката през френските прозорци се появи друга фигура. Тайсън видя, че е голо момче на дванайсетина години с ампутирания крак. Момчето се поколеба, погледна за момент назад през френския прозорец, след това затвори очи и се прехвърли през перилото. Падна в задния двор, като се приземи на коляното и на чуканчето на ампутирания си крак. Докато детето се мъчеше да се изправи, Тайсън забеляза, че то размахва бяла кърпа в ръката си. Тайсън чу глухия звук от гранатомета на Лий Уокър и гърдите на момчето избухнаха в безформена маса от кръв и плът.

Внезапно от вратата на болницата изскочи мъж с обвита в бинтове глава и се втурна да бяга с всичка сила през градината, нямаше обувки и носеше само долнището от болнична пижама. Мина на дващест метра от Тайсън, и Тайсън разбра, че той всъщност се е промъкнал през кордона.

Ернандо Белтран обърна картечницата си и започна да стреля яростно, когато човекът стигна до дебелия жив плет в края на площада. Очевидно беше войник, защото се движеше на зиг-заг, избягвайки откосите на картечницата. Белтран ругаеше на испански. Човекът се добра до оградата от жив плет и скочи, но тялото му внезапно се сгърчи, когато го достигна картечен откос и се приземи безжизнено в живия плет. Неуморните червени пипала на трасиращите куршуми го разкъсаха,

заливайки храстите, докато той не замря бездиханно сред купчина от клони и листа.

Тайсън се обърна отново назад към болницата. Забеляза някакво движение горе на покрива. Шестима души се бяха покатерили през капандурата на отдушника, която служеше за вентилация на тавана и се притискаха към червените керамични керемиди. Един от тях, облечен с бяла риза и бели панталони като всички служители на болницата, се придвижи внимателно към клоните на надвисналото над сградата огромно дърво. Той се покатери на един клон и започна да се промъква към стъблото на дървото, изчезвайки сред гъстия клонак. Последва го вьетнамска медицинска сестра. Тайсън ги наблюдаваше със смесени чувства, защото искаше да се измъкнат, но същевременно съзнаваше, че ако успееха, щяха да се свържат с вьетнамските или американските власти.

Мислите му се втурнаха напред към бъдещето. Взводът щеше да бъде отзован в базовия лагер. Щом слезеха от хеликоптерите, щяха да бъдат обградени от патрул, обезоръжени и откарани групово към затвора. Беше видял веднъж как става това в лагера Ивънс, въпреки че така и не разбра защо. Но образът на тази някога горда бойна единица, откарвана с вдигнати нагоре ръце от група ухилени лъскави войници от патрулния отряд, го беше впечатлила много дълбоко.

Той продължаваше да се взира в огромното дърво. Видя, че наистина беше възможно да се измъкнат оттам. И това беше успокоително, защото Тереза се беше измъкнала точно оттам малко по-рано, докато хората му напускаха пламналата болница, за да я обградят.

– Какво виждате там, лейтенанте? – попита го Пол Садовски.

Тайсън се извърна от дървото, но не отговори.

– О, по дяволите! – Очите на Садовски се разшириха от ужас. – О, Боже! Насочете огън към това дърво! – извика той на Белтран.

Белтран хвана картечницата М – 60 и стреляйки от слабните си, започна да обсипва дървото с дълги откоси, докато Бронтман зареждаше патрондашите с амуниции от една метална кутия. Втората картечница, при която бяха Майкъл Де Тонг и Питър Сантос, започна да обстрелва стръмния покрив. Червените керемиди се разчупиха и разлетяха на малки парченца. Тайсън видя кого обстрелват: частично скрити под клоните на дървото там стояха две пациентки с болнични халати, един възрастен човек и едно момиче с яркочервени обгорени крака, добили цвета на керемидите. Картечницата на Де Тонг бързо ги взе на прицел и четирите тела едно след друго се строполиха по покрива, удариха се във

водосточната канавка, подскочиха и се свлякоха покрай стената на земята. Картечницата ги последва дори и в смъртта им, изстрелвайки откос след откос в храстите, където бяха паднали. Тайсън си помисли, че пехотинците бяха виждали твърде много мъртви внезапно да стават, да побягват, или да стрелят, когато се приближиха към тях. Както се казваше: „Те не са мъртви, докато не умрат.“

Картечницата на Белтран продължаваше да обстрелва дървото и Де Тонг присъедини към него няколко откоса на своята М – 16. Клоните на огромното дърво оредяваха, бързо губейки защитния си покров от листа и част от кората си. Първа от дървото полетя медицинската сестра, която падна на земята от другата страна на болницата, така че Тайсън не можеше да я види. Харълд Симкокс изтича до дънера на дървото и Тайсън го видя как вдига пушката си и изпразва целия патрондаш към земята.

Тайсън погледна обратно към ранената на дървото, успя да различи белите дрехи на мъжа, който се опитваше да се скрие сред листата. След това изглежда мъжа го улучиха и на Тайсън му се стори, че вижда червени петна върху белите му дрехи, но мъжът продължаваше упорито да се държи за ствола на дървото. Лий Уокър изстреля една граната, която избухна в един клон над главата на мъжа. Тайсън чу протяжен болезнен вик, мъжът отслаби хватката си и падна, удряйки се в клоните. И отново Симкокс, който още беше под дървото, го довърши.

За известно време не се чуваха никакви други звуци, освен тропота на дъжда и пращането на огъня, никой повече не се показва от прозорците и вратите на болницата. Тайсън видя, че няколко души хвърляха погледи към него и си помисли, че след това идваше и неговия ред. Бяха му взели пушката и автоматичния пистолет 45 – ти калибър още в болницата и той се чувстваше някак си странно, като гол, без оръжието, което беше носил и с което беше спал в продължение на близо година.

Но ето че Кели се озова до него, с преносимата си радиостанция ПРС – 25 на гърба си, и слушалка в ръката. Говореше с някого.

– Капитан Браудър – Кели предаде слушалките на Тайсън.

Тайсън пое радиофона. Съзнаваше, че много от хората му са се приближили към тях. Той натисна копчето на предавателя и започна да говори:

– Тук Мустанг едно шест. Край.

– Прието едно шест – донесе се до тях гласът на Браудър. – Искам доклад за положението и поглед от орлово око – каза той, използвайки радиокодовата дума за координати.

– Ясно. Ситуацията... Снайперистки огън. Селището Ан Нин Ха – положение от орлов поглед на Янки Делта, седем-две-пет; две-едно-шест. Как ме разбрахте?

Браудър му повтори дадените координати и попита:

– Имате ли нужда от помощ? Артилерия или хеликоптери?

– Не. Престрелката е лека и няма жертви. Бетонни постройки в близост. Ще огледаме.

– Разбрано. От известно време нямаше никакви радиоповиквания от вас. Мислех, че сте заспали или мъртви.

– Няма нищо за докладване – отвърна Тайсън, като облиза пресъхналите си устни.

– Снайперисткият огън е нещо, което може да се докладва. Продължавате ли да отговаряте на огъня?

– Да. Ще се приближим.

– Добре. Внимавайте. Дръжте ме в течение. Ей, добре ли си?

За момент въпросът завари Тайсън неподготвен.

– Всички сме добре. Уморени – отвърна той. Радиоапаратът замълча за няколко секунди, после Браудър продължи:

– Оправете се със снайперистите и напредвайте към Уей.

– Слушам.

– Край.

Тайсън върна радифона обратно на Кели. Погледна към наобиколите го мъже, но не показва признаци на страх. Погледна назад към болницата и видя, че тя се е превърнала в истинска клада, а от всеки прозорец изригваха яркооранжевите езици на пламъците.

Оцелелите хора от взвода се бяха събрали на откритото пространство пред болницата, съзнавайки, че вътре не е останал нито един жив. Всички мълчаха, единствените звуци, изпълнили въздуха, бяха от тропота на дъжда по палмовите клони, тропота на дъжда по площадчето, тропота на дъжда в локвите и по каските им, като постепенно този звук се засили и измести пращането на горящата болница, заедно с тракането на оръжието и обувките.

Внезапно се чу силен пукот и всички се обърнаха, а няколко души коленичиха в позиция за стрелба, целейки се в болницата. Нажежените керемиди на покрива експлодираха, разпръсквайки горещи парчета по площадчето. Хората се оттеглиха назад. Изчакаха. Най-сетне покривът хлътна и се продъни навътре, като падна върху пода на втория етаж, който от своя страна се стовари върху по-долния етаж, оставяйки дупка в бетонната черупка на сградата, която остана да стои като огромна

пламтяща пещ. И сякаш това беше сигналът, който чакаха, мъжете започнаха да събират оръжието и амуниците си.

Разделиха се по оределите си бойни групи, готови да се придвижат по-нататък. Няколко души погледнаха към Тайсън, чакайки по навик някаква заповед или сигнал, въпреки че бе напълно ясно, че той вече не владееше командването. Кели извади пистолет 45 – ти калибър от тежкия си колан – пистолета на Тайсън – и му го подаде. Тайсън го мушна в кобура си, отбелязвайки, че никой не се приближи, за да му върне пушката.

– Кажим им да тръгват – каза спокойно Кели.

Тайсън не се отзова.

– По дяволите, хайде да се махаме оттук – подвикна припряно Кели.

Тайсън огледа площадчето зад строения взвод, спирайки се на кокетните къщички със спретнато подредени градинки, оброчващи откритото пространство. Чудеше се къде ли е отишла и къде ли се крие, ако ги наблюдава отнякъде. Осъзна, че тя ще разкаже за случилото се, както че и в това на пръв поглед мъртво и изоставено селище може да има и други свидетели.

Изглежда Кели прочете поне част от мислите му.

– Не се притеснявай за селяните – каза той. – Те не биха могли да кажат със сигурност какво се е случило. Хората там вътре – той кимна към болницата, – със сигурност нищо няма да кажат. Хайде да се отдалечим на известно разстояние от това място. Преди някой хеликоптер на командването да долети насам и да попита какво става. – За момент се загледа очаквателно в Тайсън, после вдигна ръка и извика. – На рамо! Ходом марш! – Свали ръката си надолу и посочи на изток към широкия път през селото, който тръгваше от площадчето. Побутна Тайсън и взводът потегли. – Дяволска престрелка – каза му високо Кели. – Нали?

Тайсън погледна към върволицата мъже и видя, че Бронтман и Симкокс носят Боб Муди на носилка, вероятно взета от болницата. Муди пушеше цигара и говореше оживено, както винаги правят леко ранените, осъзнавайки какво е могло да им се случи и им се е разминало.

По-надолу в строя Холцман и Уокър носеха бамбуков прът на раменете си. От пръта висеше зеленикаво-сиво промазано наметало, в което лежеше свито като ембрион тялото на Артър Питърсън, който беше умрял, докато взводът му убиваше сестрите и лекарите, които биха могли да го спасят.

Зад него крачеше Ричард Фарли, превит под някаква голяма тежест: на раменете му, увито в одеялото му на мястото на раницата, висеше като сърна тялото на Лари Кейн. Главата на Кейн се тръскаше на лявото рамо на Фарли, а лицето му беше покрито с обичайната кафеникава платнена кърпа. Но кърпата се беше изхлузила и Тайсън видя лицето на Кейн и едното му око, все още широко отворено. Някой беше изтрил кръвта, която строеше от носа и устата му, но на брадичката му все още имаше петно, а отворените му устни откриваха червените му зъби.

Тайсън се загледа в мъртвешки бялото лице, докато Фарли се приближаваше към него. След това Тайсън погледна към лицето на Фарли в странно съседство с главата на мъртвеца. Тайсън срещна погледа на Фарли и го задържа. Устните на Фарли се раздвижиха и оформиха някакви думи, но Тайсън не чу нищо. Той се пресегна и здраво завърза кърпата около лицето на Кейн, усещайки студената влажна кожа на мъртвеца.

Тайсън се обърна и тръгна редом с взвода си. Помисли си, че поне имаха двама паднали по време на сражение, за да оправдаят версията, че са водили бой. Надяваше се, че никой от службата за приемане на мъртвците няма да забележи, че Кейн е бил застрелян от упор с pistolет 45 – ти калибър от въоръжението на американската армия.

– Накъде отиваме? – попита Кели.

– Към ада – погледна го Тайсън.

– Добре – кимна Кели, – извадете картата си, лейтенанте, и ни покажете пътя.

– Слушаш ли ме, Бен?

Тайсън фокусира снимката на болницата с очите си. Огромното дърво все още беше там, беше останало още по-голямо, а клоните му се спускаха в останалата без покрив бетонна черупка на сградата. Той протегна вестника обратно на Корва.

– Не познавам това място.

– Според Ханой обаче това е болница „Милосърдие“. Или поне е било.

– Комунистите лъжат. Всички го знаят.

– Чудя се дали един екип от експерти би могъл да определи по дупките от куршуми в бетонните стени на сградата какъв тип сражение се е водило там – продължи Корва. – Искам да кажа, предполагам, че следите или рисунъка на дупките от куршуми, оставени при едностранно избиване на хора, трябва да са по-различни от онези, останали след престрелка.

Тайсън не отговори.

– Правителството в Ханой разкопава каменните отломки на долния етаж, въпреки че аз предполагам, че телата са били изнесени оттам известно време след края на Тетската офанзива.

Тайсън си запали цигара.

– Каквото и да е било останало там – продължи Корва, – то е било използвано като пепел за наторяване от местните селяни. Лешоядите, насекомите и червеите са довършили другото. Но въпреки това бетонната черупка на сградата може да разкрие още нещо и то ще бъде първото възможно материално доказателство, с което ще си имаме работа.

– Това трябва ли да ме тревожи? Корва за момент се замисли.

– Статията в „Таймс“ не споменава някой от нашето правителство да е приел тази покана.

– Поканата идва от същите хора – отбелязва Тайсън, – които избиха две хиляди мъже, жени и деца в другия край на град Уей. Откъде, по дяволите, са намерили такава наглост. Бих искал да заведа една международна комисия при Ягодовото поле, за да им покажа груповите гробове, които намерих.

– Не става така, Бен – иронично каза Корва. – Американските зверства са по-отблъскващи от комунистическите зверства. Знаеш го. Но най-важното е, че цялата тази бъркотия никак не се харесва на нашето правителство – добави Корва. Той въздъхна дълбоко. – По дяволите. Винаги съм знаел, че тази работа ще ни постави в лоша светлина. Защо сами си причиняваме такива работи?

– Защото – отвърна Тайсън, – можем да го направим много по-добре, отколкото някой друг би могъл да ни го стори.

Корва отсъстващо поклати глава.

– Както и да е, в отговор на въпроса ти, предполагам, че Белия дом ще каже на северновьетнамците да си вземат любезната покана и да си я заврат в задниците. Дипломатично.

– Но другите страни ще изпратят хора в Уей.

– Да, и те могат да открият нещо – почеса долната си устна Корва. – Но аз вече информирах министерството на правосъдието, че ако възнамеряват да представят пред американски военен съд доказателства, събрани в комунистическа държава и то от чужденци, по-добре да се подготвят за десетгодишна правна битка, да не говорим за нанесеното публично оскърбление. Мисля, че разбраха. Ще видим.

– Струва ми се, че възлагаш големи надежди на американското обществено мнение – отбеляза Тайсън.

– Ти би трябвало също да се съобразяваш с него. Не можем да направим почти нищо срещу отрицателното мнение на световната общественост по този въпрос. Но забеляза ли данните, които показват, че почти невероятните седемдесет и осем процента от американците смятат, че те използват като изкупителна жертва?

– Изпуснал съм тази публикация.

– Имам група хора, които се занимават с това да изрязват разни неща от пресата и да ми изпращат всичко, което те касае.

– Браво.

– Станал си център на внимание, Бен, и към теб са насочени много, досега подтискани чувства – тук и в чужбина.

– Грешката не е моя – сви рамене Тайсън. Аз съм готов незабавно да зарежа всичко това.

– Както военният съд над Драйфус – добави Корва, – на случая се гледа като на нещо, чиято важност надхвърля значително личността на Бенджамин Тайсън и на целия Първи взвод на рота „Алфа“.

– А така ли е?

– Във всичко това са преплетени международната дипломация, както и състоянието на нацията. – Корва извади лист хартия от куфарчето си. – Хайде да се заемем с по-важните неща. Миналата седмица си победвах много приятно с майор Харпър. В кабинета ми.

– Така ли? – непринудено каза Тайсън.

– Тя е страхотно парче, Бен.

– Не съм забелязал.

– Е, аз забелязах. Но е твърде висока за мен.

– Всъщност ти си твърде нисък за нея. Какво искаше тя?

– О, просто искаше да ми даде информация за няколко неща. Естествено, те през цялото време са знаели къде са всички тези хора. Но министерството на правосъдието е искало първо да разбере дали ще те подведат под отговорност, преди да ти го кажат.

– Така и не можах да разбера защо не са ги намерили по-рано – каза Тайсън.

– А правителството изобщо не оповести имената на хората от твоя взвод, защото ако бяха го направили, хората, които ги познават щяха да съобщят за тях на средствата за масова информация.

Тайсън кимна замислено.

– А Керън Харпър искаше да ги призове публично да се явят.

– Керън Харпър е действала в пълен вакуум. Срещу всеки отдаден от нея час за разследването, редица чиновници, служители на военната

прокуратура, адвокати от министерството на правосъдието и агенти на ФБР, са вложили стотици часове работа. Тя е била видимият връх на един айсберг, към който дори не е знаела, че е прикрепена. Мисля, че сега вече го знае. Въпреки, че това няма значение. Въпросът е, че са я помолили да се свърже с Белтран, Уокър и Калейн по телефона. И го е направила.

Тайсън стана и отиде до прозореца. Загледа се във фаровете на колите, преминаващи по моста.

– Керън каза, че е говорила накратко с всеки един от тях по телефона – каза Корва. – Белтран и Калейн са я препратили към адвокатите си. Уокър е нямал адвокат. Той е автомонтъор някъде в околностите на Макон в Джорджия. Но основното е, че адвокатите на Белтран и Калейн са казали, че техните клиенти няма да правят никакви изявления, освен ако не бъдат призовани пред съда. Белтран е станал преуспяващ бизнесмен в Маями. Калейн работи нещо в областта на туризма в Хонолулу. Харпър е попитала двамата адвокати дали евентуалните показания на клиентите им ще ги определи като свидетели на обвинението или на защитата.

Тайсън си запали цигара и продължи да гледа през прозореца.

– Харпър ми съобщи, че те ще бъдат твои свидетели – добави Корва.

Тайсън изпусна кълбо дим.

– И така – отбеляза Корва, – лейтенант Тайсън, изглежда, че у подчинените ви има чувство на вярност към вас.

– Те спазват клетвата, Винс.

– Наистина. Но все пак ще ти кажа още нещо. Ако бях адвокат на някой от тях, бих го посъветвал да свидетелства на страната на правителството.

– Защо? – Тайсън се извърна от прозореца.

– Ами, те не могат да бъдат подведени под отговорност за убийство, дори ако застанат на свидетелската скамейка и дадат най-подробен отчет за клането. От друга страна, ако разкажат изопачената история за случилото се, но ти бъдеш осъден, те могат да бъдат обвинени в лъжесвидетелстване.

– Сигурен съм, че адвокатите им са им казали това – отбеляза Тайсън.

– Естествено. Но независимо от всичко, те са решили да те подкрепят, Бен. Това дълбоко ме трогва. Но не твърде дълбоко.

– Тоест?

– Тоест ако това дело се беше гледало през 1968 година или когато и да е било преди да бъдат достойно уволнени от службата си в армията, те всъщност щяха да бъдат обвинени в убийство. Освен това, независимо дали могат или не могат да бъдат подведени под съдебна отговорност, така те няма да бъдат осъдени от общественото мнение и няма да признаят, че са участвали в масово убийство. Харесва ми да си мисля, че те ще те подкрепят само защото са ти предани, но смятам, че имат и други мотиви.

– Може би, Винс. Може би. Но ние нямаме право да съдим техните мотиви.

– А ти изпитваш ли чувство на вярност към тях? – изправи се Корва.

– Какво значи това?

– Ще защитиш ли репутацията им от свидетелската скамейка?

– Предполагам, че да. Но истината е, че изпитвам смесени чувства към тях. Те извършиха нещо, заради което аз сега съм обвинен в убийство, както ти отбеляза.

– Грешката си е твоя, Бен. Разбирам защо не си им предявил обвиненията веднага след случилото се. Но по-късно... когато си бил в безопасност в болничното отделение на кораба и си имал време за размисъл – каква е била причината за мълчанието ти, ако не лоялността към тях?

– Предполагам, че съм чувствал, че им дължа лоялност. Армията насажда чувството за лоялност между офицер и подчинените му. Но когато се случи нещо подобно, тази лоялност може да доведе до съдебна грешка.

– Знам.

– Когато ме раниха – продължи Тайсън, – те всички дойдоха да ми кажат сбогом. И наистина съжалявах, че си отивам. Това е нещо дребно, но ми се стори огромно, докато лежах в болничното легло на кораба, с бележник в ръка и се чудех дали да напиша любовно писмо на приятелката си или доклад до командира на батальона.

– Разбирам – Корва наля още две чаши стрега и му подаде едната. След това продължи: – Ето какво имах предвид с въпроса за лоялността: ако те съдят, ще бъде изключително важно да застанеш на свидетелската скамейка и да дадеш показания за истинското развитие на събитията, което е облекчаващо и смекчаващо вината обстоятелство, преди съдебният състав да гласува присъдата ти. Истинските ти показания – дотолкова, доколкото един разказ за войната може да бъде истинен – очевидно ще бъдат много компрометиращи за господата Садовски, Скорело,

Белтран, Уокър и Калейн. И може да ги изложи на опасността да бъдат призовани по обвинение в даване на лъжливи показания пред съда, като министерството на правосъдието би могло наистина да направи това във федералния съд. А лъжесвидетелстването е много неприятно обвинение. – Той погледна към Тайсън.

– Защо не оставим решението на този проблем за момента, когато се сблъскаме с него? – Тайсън остави питието си. – Разкажи ми за Лий Уокър.

– А, да. – Корва взе лист хартия от масичката и взе да го изучава. – Керън – каза той, – майор Харпър твърди, че първоначалните показания на господин Уокър я оставили с впечатлението, че той ще бъде свидетел на защитата.

Тайсън кимна. Той някак си не се притесняваше от показанията на Уокър.

– За разлика от случаите, в които е разпитвала теб, Садовски и Ско-рело – продължи Корва, – тя е била задължена да прекрати разговора си с Уокър в момента, в който е установила, че той е свидетел на защитата, защото към теб вече са били предявени обвинения и ти си имал адвокат. Така че майор Харпър препрати Уокър на мен. Говорих с него по телефона. Какво си спомняш за този човек?

Тайсън довърши питието си и забеляза, че бутилката е почти празна. Остави чашата си на масата и запали нова цигара.

– Не знам... Обикновен човек. Честен. Не се забъркваше в неприятности. Негър от южните земеделски райони. Познаваш този тип хора.

– Беше малко нервен – каза Корва. – Непрекъснато повтаряше, че ти не си направил нищо лошо.

– Изправи го на свидетелската скамейка.

– Ами точно в това е въпросът – усмихна се Корва. – Кой от петимата да изправим на свидетелската скамейка.

– Всичките.

– Не. Казах ти, че не можем да направим това. Ще прозвучи така, сякаш всички четат един и същ предварително написан текст. Трябва да реша не само кой от тях ще го изиграе най-добре, но и кой ще издържи най-добре кръстосаният разпит. Това е много важно.

– Все още не си ходил да се видиш със Садовски и Скорело, нали? – попита Тайсън.

– Не, не съм.

– Чувал съм за детективи, които не стават от креслата си – саркастично отбеляза Тайсън. – Сега пък попаднах на адвокат, който не

напуска бюрото си.

Корва се вгледа за момент в него.

– Съществува и такова нещо като подготовка на дело. Виждал съм го.

– Добре, ти си адвокатът – размя се Тайсън въпреки себе си.

– Точно така – съгласи се Корва. – Както и да е, накрая майор Харпър ме осведоми, че за сега нито Даниел Кели, нито Майкъл Де Тонг са били открити. Нито пък сестра Тереза.

Тайсън кимна. Капаците на прозорците потракаха, разклатени под порива на бриза откъм океана.

– Застудява – замислено каза Тайсън. – Лятото беше горещо. Летата са нещо като разделители в паметта на човека. Доста време ще си спомням за това лято. Спомням си и лятото на 1968 – та, преди да постъпя в армията. Завърших колежа и си дадох почивка през цялото лято. Това беше от онези прекрасни моменти, които понякога идват в човешкия живот: никакви задължения, никакво напрежение, изпълнен бях с чувството на задоволство, че съм завършил и гледах напред към новите приключения, които ме очакваха. – Той погледна към Корва. – В такъв момент е нормално човек да се връща към миналото. Но не е много здравословно, нали?

– Няма нищо. Ако имаш някакво убежище в съзнанието си, Бен, скрий се там за известно време.

Тайсън седна отново и наля остатъка от бутилката в чашата си. Корва порови в книгата си.

– Бях впечатлен от нея – каза той и погледна към Тайсън. – Ти също. И тя е била впечатлена от теб.

– Може би ако напусне армията преди започването на военния съд, ще уволня теб и ще наема нея.

– Е, тя няма да се измъкне от армията преди всичко това да свърши – допи питието си Корва. – Искат да я държат така, че да могат да я имат под око.

Тайсън отиде до кухнята и се върна с бутилка порто.

– Истинско е, португалско. Трийсет и пет долара бутилката. Капни малко от това върху стрегата. – Той наля догоре чашата на Корва, после напълни и своята. И двамата изпиха портото, после по още едно. Корва промърмори нещо, че трябва да кара. Подтисна едно уригване и каза: – Освен това Харпър няма да поеме защитата ти, лейтенанте.

– Престани с това „лейтенанте“.

– Защото тя е убедена, че си виновен.

– А ти какво мислиш? – Тайсън се отпусна в креслото и си наля още едно.

– Нямаше да взема този случай, ако не бях напълно убеден, че не трябва да плащаш за онова, което се е случило там. Бях там, приятел, и аз самият не бих искал пак да плащам за всичко това.

– Ти не каза, че ме смяташ за невинен.

– Естествено, че не го казах – отвърна Корва, като няколко пъти поклати глава. – Смятам, че си виновен. Казах само, че не трябва да плащаш за това.

Тайсън се наведе напред и се взря в Корва.

– Каза, че не искаш да плащаш пак. Нима ти можеш да бъдеш подведен под отговорност? Ти какво си направил там?

Корва се изправи, но не помръдна от мястото си. Леко се олюля, а погледът му беше зареян в нещо някъде много надалеч. Най-накрая проговори:

– Нещо, което твърде много наподобява онова, което си направил ти, Бен. Изглеждаше по друг начин. Е, не беше нещо толкова голямо, колкото това клане... но не беше само един случай.

– Разкажи ми – подтикна го Тайсън, воден от перверзно любопитство. – Пикард ми разказа. Сега ти ми разкажи.

– По дяволите Пикард. – Корва сякаш беше забравил какво иска да каже, после внезапно започна: – Моят картечар покоси трима противникови войници, които се приближаваха към нас с вдигнат бял флаг. Цяла седмица след това бях като болен. Три деца, на които им беше писнало и искаха да се предадат. Той ги покоси така, сякаш бяха нищо... Нищо. – Корва погледна към Тайсън: – Имах много добър снайперист, Бен. Имаше от онези чудесни пушки със сложни мощни визьори... Обичаше да проверява точността на визьора, стреляйки по селяните, които тичаха през полето, за да се приберат преди вечерния час. Казваше, че часовникът му избързвал. Разбираш ли? Часовникът му избързвал. Направи го три пъти, преди да сложа край на това. Друг път пък се приближавахме към едно селище с бомбоубежище, където се бяха укрили някои от жителите, и...

– Добре! – Тайсън се изправи. – Добре, Винс. Стига. Стига, за Бога!

Известно време двамата мъже стояха в мълчание. След това Корва се приближи до Тайсън и за най-голямо негово учудване го прегърна. Тайсън се стегна, изпаднал в недоумение какво да направи. Не беше го прегръщал мъж, и той не беше прегръщал мъж от... от Виетнам. Несръчно раздвижи ръце и потупа Корва по гърба.

– Извинявай... – Корва се отдръпна. – Знаеш какви са италианците.

– О, няма нищо – изкашля се Тайсън. – Аз също... се бях развълнувал.

Корва въздъхна дълбоко.

– И това са само престъпленията, за които могат да те подведат под отговорност и днес – убийствата. А имаше и друго – побоищата, сексуалното насилие... Е, сам знаеш. – Той погледна към Тайсън. – Защо ли ги оставих да го направят три пъти, преди да сложа край на това, Бен? Защо?

– Защото първите два пъти, когато си го видял, не си повярвал на очите си – отвърна Тайсън.

– Да – бързо кимна Корва. – Да, така беше. Предполагам...

– Това ли беше? – Тайсън разтърси лицето си и каза уморено: – Искам да кажа, свършихме ли?

Корва започна да си прибира чантата.

– Сега сме вече понеделник – каза той. – Слушането на показанията по член 32 ще се състои в петък сутринта. Предполагам, че ще трябва да говорим за него следващия път. Да видим какво можем да направим, така че да не ти предявят обвинение.

– В петък следобед, може вече да съм свободен човек – каза Тайсън.

– Може би – кимна Корва.

– И може би следващата седмица ще ме освободят от военна служба.

– Би могло.

– С изключение на това, че нищо такова няма да се случи, нали?

– Вероятно не.

Тайсън го виждаше, че е разстроен и пиан, и започваше да става дръпнат.

Корва си взе куфарчето и отиде до вратата.

– Опитах се да ти извадя пропуск, за да се срещнем утре в града – каза той. – Но полковник Хил мисли, че ако избягаш, ще провалиш кариерата му. И е прав.

– Няма да избягам.

– Знам. Но те не те познават. Така че аз ще дойда утре някъде към обяд. Ще бъдеш ли тук?

– Обади се на секретарката ми – насили се да се усмихне Тайсън, – и тя ще ти даде разписанието ми за сутринта.

– Добре. – Корва отвори вратата, пое си дълбоко въздух и погледна

назад към Тайсън. – Наруших правилото си за историите за войната. Съжалявам.

– Няма нищо.

– Няма да се повтори. – Той излезе в преддверието. – Целуни жена си за довиждане, когато тръгне утре за работа. Целуни и сина си.

– Можеш ли да караш?

– Не. Ще взема такси. – Корва тръгна несигурно надолу по пътеката.

Тайсън го изгледа как завива към главния портал.

– Господи – тихо си каза, – нима ръцете на всички са окървавени? Има ли някой, който да се е забърнал от онова място с неопетнена чест?

Както толкова много други мъже, помисли си той, Корва сякаш бе преминал през всичко това без нито една драскотина, но то бе само докато не надникнеш вътре в душата му.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ОСМА

Дъждът беше силно по прозорците. Тайсън захвърли настрани сутрешния вестник, включи телевизора, после го изключи. Наля си още едно кафе, но не го изпи, след това си запали цигара и я изгаси.

– По дяволите!

Загледа се в счупеното стъкло на прозореца и подуши хладния влажен въздух, който влизаше през него. Измери с крачки дължината на хола, пет крачки, кръгом, пак пет крачки. Легна на земята и направи трийсет лицеви опори. Стана и избърса потта от лицето с ръкава на сивия си анцуг. Анцугът му беше мръсен и той се зачуди дали му беше разрешено да отиде до местната пералня или трябваше да изпрати дотам сина си след училище или жена си след работа.

Очите му се спряха на вазата върху телевизора, в която имаше една-единствена жълта чаена роза. По някакъв начин мисълта за това цвете на това мрачно място го обиди. Усилията на Марси да накара къщата да заприлича на дом го ядосваха. Взе вазата и отиде до вратата точно когато звънецът иззвъня. Застана неподвижно, устоявайки на желанието да отвори веднага. Вероятно беше Корва, а той можеше да постои малко под дъжда. Щеше да укрепи характера му. Звънецът на вратата звънна отново. Тайсън изчака още цяла минута, след това отвори. Винсънт Корва влезе бързо вътре и затвори чадъра си. Погледна вазата с чаената роза в ръката на Тайсън.

– За мен ли е?

Тайсън отвори отново вратата и изхвърли керамичната ваза на поляната.

– Отвратителен ден за начало на учебната година – каза Корва. – Трябваше да закарам децата си насила до спирката на автобуса. – Той свали черния си дъждобран. – Напомня ми за едни мусони, под които ми се наложи да вървя в продължение на два месеца. Хващали ли са те мусоните, там на север?

– Не си спомням. – Тайсън взе дъждобрана на Корва и го окачи в миниатюрното гардеробче.

– Всичко тук е страшно малко – отбеляза Тайсън. – Това място е толкова малко, че трябва да излезеш навън, за да се разведриш. – Корва отиде в хола.

– Вече е обед – каза Тайсън, погледжайки часовника си. – Какво те забави?

– Транспортът – Корва сложи куфарчето си на масичката за кафе. – Казах ти преди дванайсет.

– Сега е след дванайсет. Пет минути по-късно.

– Секретарката ти каза на обед. – Той погледна към Тайсън. – Да не си се побъркал?

Тайсън не отговори. Корва отвори куфарчето си и извади оттам кафяв книжен плик.

– Жена ми ни направи сандвичи. Италиански студени закуски, проволоне и капоната. Искам да ги опиташ.

– Не съм гладен. Отегчен съм. В това отвратително време дори не мога да отида на разходка.

– Трябва да отидеш до шаба, за да се разпишеш. Това е чудесно разнообразие за деня. – Корва започна да развива сандвичите.

– По дяволите шаба. Не съм се разписвал от три дни.

– Ей, не нарушавай правилата на ареста си, Бен – погледна го Корва, – или ще те пратят в ареста. Тоест в карцера. Трябва им само повод.

– В ареста поне има хора, с които да си поговориш. Корва сви рамене. Той забеляза каната с кафе и чистата чаша в края на масата. Наля си кафе.

– Искам да идеш да се разпишеш щом свършим тук.

– Прати ги по дяволите. Сам знаеш, че няма да ме хвърлят в карцера.

– А защо не?

– Защото си пазят репутацията, ето защо.

– Не бих разчитал на това. – Корва си сипа сметана в кафето. После добави: – А ако те тикнат в затвора във форт Дикс, аз съм дяволски сигурен, че няма да искам да наминавам да те виждам там. Онова място е много мрачно, приятелче. Освен това е в Ню Джърси, а си мисля, че би предпочел да умреш, отколкото да се озовеш в Ню Джърси. – Той се усмихна.

Тайсън не обърна внимание на шегата му. Корва седна в креслото и отвори куфарчето си.

– Целуна ли Марси и Дейвид тази сутрин?

– Не – Тайсън си запали цигара. – На никой не му беше до целувки. Дейвид беше подгиснат. Марси се опитваше да скрие възторга си, че се връща отново на работа. Почти излетя отгук. Освен това спях на дивана. Отвратително е, Винс.

– Знам.

– Какво се предполага, че трябва да правя, когато тя заминава в командировка? Тук ще бъдем само аз и Дейвид. Дори не мога да заведа детето някъде. – Той вдигна металния пепелник, пълен с фасове и го запрати по отсрещната стена.

Корва се направи, че нищо не забелязва и продължи да рови в книгата си. Тайсън седна в далечния край на дивана.

– Казах им да останат в Саг Харбър, после им предложих да се върнат в Гардън Сити. Ама не, те пожелаха да споделят моето мъченичество и унижение. И сега са не по-малко изнервени от мен.

Корва вдигна лист хартия от масата и каза отсъстващо:

– Извинявай за снощи.

– О... честно да ти кажа, бях толкова пиан, че не си спомням твърде много.

– Жена ми беше бясна, защото искаше колата за днес – кимна Корва. – Трябваше да й обещава да съм трезвен и да я откарам до вкъщи.

– Не я оставяй да те командва. Ти си ходил на война.

– Не мисля, че на някого му пука особено за това, Бен.

– Така е.

Корва плъзна един сандвич към Тайсън по ниската масичка и започна да развива своя.

Тайсън разгъна своята салфетка и повдигна дългия резен италиански хляб.

– Какво, по дяволите, е това?

– Патладжан, подправки, маслини, домати и други чудесни неща. Най-отдолу има поволоне. След това генуезки салам, проскуито,

капоколо, мортадела...

– Ще направи дупка в стомаха ми. Все още усещах шибаната стрега в устата си, когато се събудих.

Корва захапа сандвича си. Отвърна докато дъвчеше:

– И така, изслушването на показанията ще започне в девет часа сутринта в зала Джаксън. Прилича на изслушване на показанията от съдебни заседатели, които да решат дали делото да се предаде на съда, с изключение на това, че няма съдебни заседатели, а само офицерът, провеждащ разследването според член 32, човекът, който е поел работата след Керън Харпър, полковник Фарли Гилмър. – Той погледна към Тайсън. – Откъде ги измислят тези имена англосаксонските протестанти?

– Това са фамилни имена. В училище имах един приятел, който се казваше Манвил Грифит Кенли.

– Господи! Как му викахте?

– Лайно. – Тайсън взе сандвича си и го захапа. Сдъвка го внимателно, после кимна: – Не е лошо.

– И така, предполага се, че също като Харпър, полковник Гилмър е безпристрастен – продължи Корва, като хвърли поглед към бележките си. – Той не е длъжен да подготвя делото в полза на правителственото обвинение. Но Гилмър знае кой му плаща всеки месец. Освен това неговото разследване е различно по вид от това на Харпър. Основната му задача е да чете доклада ѝ и да координира усилията на централния следствен отдел на армията и на ФБР в намирането на свидетелите, като използва правителствените средства в усилията си да открие всички възможни документи по случая в архивите на армията, както и да пише писма в чужбина относно сестра Тереза. Освен това той е във връзка с новоназначения екип на военната прокуратура и ме вика, когато му хрумне. По телефона прилича на свестен човек, но се усеща, че страшно се притеснява да не развали всичко. Той е толкова предпазлив, че когато го питам: „Как сте?“, ми отвръща: „Казват, че съм добре.“

Тайсън се усмихна за първи път през този ден.

– По време на самото слушане – продължи Корва, – Гилмър е нещо като съдия плюс състав от съдебни заседатели и арбитър. Но има някои случаи, когато изпълнява и част от функциите на районния прокурор в гражданския съд. Не е необходимо да си сменя одеждите за целта, но винаги съм си мислил, че ако трябваше да го прави, това щеше да внесе нотка на смях и облекчение в процесите.

– Господи, Винс, нищо чудно, че няма да допуснат пресата. – Тайсън се отпусна на дивана. – Тренирам военната си стойка за слушането.

Продължавай.

– Добре. Ще има и съдебен стенограф. Ще присъстваме ние и което е по-важно, ще присъства военният прокурорски състав. Ще имаме възможността да видим врага лице в лице. Те са трима.

– Но ти си само един.

– Ако искаш, ще помоля армията да ни назначи още един-двама служебни адвокати.

– Искаш ли ги? – попита Тайсън.

– Предпочитам да работя сам. Тайсън се замисли за момент.

– Няма ли да бъде по-добре от гледна точка на представителността и от психологическа гледна точка да имаме и униформени адвокати от военната колегия?

Корва измъкна парче сирене от сандвича си и започна да го дъвче.

– Това ще направи добро впечатление на полковник Гилмър и на всеки състав на военната прокуратура, събран, за да слуша делото ти. Но същевременно присъствието на униформени адвокати на защитата, назначени от страна на армията, ще създаде известно впечатление, че сме съгласни с цялата тази игра на правосъдие. Ти трябва да си в униформа, но аз искам да изглеждаш и да се държиш по-скоро като цивилен, с цивилен адвокат, съден от военен трибунал. Това съвсем не е по американски, а аз искам всичко да изглежда точно така. Тайсън замислено потърка брадичката си.

– Добре, нека бъдем само ти и аз, Винс. Знаеш ли нещо за прокурорския състав?

– Да, знам, че са много труден екип. Имената им са полковник Грeъм Пиърс, майор Джудит Уейнърт и капитан Салваторе Лонго.

Тайсън опря глава на облегалката на дивана и се взря в тавана.

– Армията дава равни възможности на всички – отбеляза той.

– Така изглежда – каза Корва. – Всъщност проблемът е полковник Пиърс.

Тайсън си запали цигара и изпусна кръгчета дим във въздуха. Той тръсна пепелта на земята.

– Какво знаеш за него?

– Направо ли да ти го кажа? – попита Корва, след като за момент се замисли.

– Естествено.

– Добре... Първо, той работи главно по дела за убийства. Беше заедно с Ван Аркън в прокурорския състав по случая Коли. Преди това е бил военен прокурор в Лонг Бин. Участвал е в дела, по които

обвинението е искало смъртна присъда. Изпратил е много войници вкъщи по-рано от предвиденото. В затвора, демек. Той е протеже на Ван Аркън, което означава, че е лайно. Може един ден да стане следващият главен военен прокурор.

– Разкажи ми още за него. – Тайсън се изправи до дивана и внимателно се взря в Корва.

– Той е съвършен актьор в съдебната зала, но не преиграва, така че съдебните заседатели никога не успяват да разберат какъв актьор и какво лайно е всъщност. Тези изключителни способности могат да бъдат оценени само от друг адвокат. Освен това, той е гениален в буквалния смисъл на думата. Виждал съм го да представя купища страници документи като доказателство, след което без да ги погледне, да цитира дословно дълги пасажии от тях. Би могъл да стане театрален актьор.

Тайсън се наведе напред, приковал очи в Корва.

– Когато отива до съдийската скамейка за разрешаване на някакъв спорен правен въпрос – продължи Корва, – може да цитира ръководството за военните съдилища. Единния кодекс на военното правосъдие и прецедентното законодателство – по глава и подточка, по същия начин, по който пасторът цитира Библията. Но не е педант. Има много бърза и аналитична мисъл. Умее да промени тактиката си, когато усети, че не му върви, не по-зле от добър военен тактик. Мисли в движение. – Корва започваше да говори все по-бързо. – Надушва слабите места в защитата и ги атакува, докато не ги разбие. После, когато вече се намира в тила ти, той ти взривява склада с боеприпасите, пикае в кладенците ти с прясна вода и ти изяжда храната. След това, ако се опиташ да се оттеглиш, той те обсажда, кара те да тръгнеш в обратна посока и те притиска, докато не паднеш в някоя клопка. Ако ти атакуваш, той се оттегля стратегически, след това те обхожда по фланга и те обгражда. И не се отказва, докато не вдигнеш белия флаг. Тогава става великодушен, сякаш всичко това е било просто един рицарски турнир, идва при теб и иска да ти стисне ръката и да те черпи едно питие.

– Звучи така, сякаш наистина може да се окаже проблем – каза Тайсън.

– Е – Корва въздъхна дълбоко, – не исках да те плаша.

– Изобщо не си ме изплашил.

– Искам да кажа – продължи Корва, – че той не е непобедим. Може да бъде победен.

– Случвало ли се е?

– Не. Никога не е губил.

– В такъв случай, вие и двамата имате великолепно професионални постижения.

– Точно така. Но от мен се очаква да направя някакво чудо.

– Така е. – Тайсън стана, отиде до кухнята и се върна с бутилка „Самбука“. Изля известно количество в своята чаша за кафе, после и в тази на Корва. – Това е първото и последното питие, което ще получиш тук.

– Наздраве – Корва вдигна чашата си.

– Наздраве – Тайсън отпи и остави чашата си на масата. – Не е лошо. Сякаш пиеш отвара от женско биле?

– Добро е за храносмилането.

– Мисля, че по-скоро имам нужда да си завра два пръста в гърлото. – Тайсън седна на облегалката на дивана. – А ти изправял ли си се някога срещу полковник Пиърс?

– Веднъж – кимна Корва. – Във форт Браг. По делото на един майор от осемдесет и втора военновъздушна дивизия. Нарушение на член 114. Дуел.

– Какво?

– Дуел. Нали знаеш – десет крачки, обърнете се и стреляйте. В армията това е забранено от повече от сто години. Прави живота в казармата много по-скупен. Както и да е, опитах се да убедя съдебните заседатели, че клиентът ми е защитавал честта си на офицер и джентълмен. Беше много необичайно дело.

– Но с обичайния изход.

– Бъди справедлив, Бен. Бяха пипнали този майор съвсем заслужено. Ударил плесник на млад капитан, когото подозирал, че го мамил с годеницата му, след това извикал капитана на дуел на една полянка в гората – автоматични пистолети 45 – ти калибър и никакви секунданти.

– Е? – попита нетърпеливо Тайсън.

Корва събираше изостанали парченца от сандвича си в салфетката и ги слагаше в устата си.

– Капитанът се явил с шестима секунданти – всички от комендантството – и те се справили с майора. Капитанът не беше глупак. Но полковник Пиърс бе решил да го подведе под отговорност и да го осъди, въпреки че дуелирането не се смята за тежко престъпление. Дори ако има убит. Това е малко странно. Но случаите по член 114 са голяма рядкост.

– Какво става с армията? Аз самият мислих да направя нещо, спадащо към член 114, с капитан Ходжиз.

– Нямах право да носиш оръжие. То също е странно. В армейския живот, изобщо, има доста странни неща.

– Така е. И какво стана в крайна сметка с този рицарски настроен майор?

– Патроните в пистолета му са били слабо заредени. Според мнението на експертите в тях не е имало достатъчно барут, за да убият някого. Майорът също не беше никак глупав. Освен това съдебните заседатели го харесаха. Измъкнах го с една година условна присъда и то дори без прекратяване на службата. Полковник Пиърс беше много разстроен. Това бе единственият случай, в който не успя да получи ефективна присъда.

– Значи той ти е вдигнал мерника, Винс.

– Не, Бен, вдигнал е мерника на теб. Тайсън мрачно се усмихна.

– Готов съм да се срещна с кучия му син – каза Корва. После за момент се замисли. – И така, ето как ще протече слушането в петък. Полковник Гилмър ще председателства заседанието, полковник Пиърс и двамата му помощници ще слушат и ще гледат. – Корва се наведе напред. – А ти трябва да изглеждаш така, сякаш си напълно спокоен.

– Като студенокръвната прослойка протестанти от горните слоеве на средната класа, към която принадлежа?

– Да, точно така. Дръж се типично. – Корва се пресегна към бутилката Самбука, но Тайсън я отдалечи от него. – Трябва ми, за да отпуша мивката.

– И така, има две теории относно това каква позиция трябва да заемеш защитата при едно слушане. Първо: да отидем в залата, готови да се борим за най-малката подробност, която може да доведе до прекратяване на делото. Второ: да приемем, че те ще те подведат под отговорност, дори ако им доведем шест монахини кармелитки и архиепископа на Уей, които да се закълнат, че ти си приемал светото причастие с тях в Да Нанг в деня на събитието.

– Къде са тези шест монахини и архиепископът?

– Няма значение. Въпросът е в това, че аз смятам, че те ще те подведат под отговорност въз основа на показанията на Бранд като, между другото, полковник Гилмър е накарал Бранд писмено да се закълне в достоверността им. Показанията на Фарли вече също са оформени като дадени под клетва. Имам копие и от двата документа. Искаш ли да ги видиш?

– Не. Но защо си сигурен, че ще ме подведат под отговорност?

– Имам чувството, че не си следил много внимателно развитието на

делото.

– След като те така и така ще ме подведат под отговорност – сви ране Тайсън, – какъв смисъл има да се явявам там?

– Необходимо е само телесното ти присъствие – отвърна Корва. – Разбираш ли, Бен, мога да домъкна и Садовски, и Скорело, и Белтран, и Калейн. И те могат абсолютно безрезервно да застанат зад теб. Но тогава този тип, полковник Гилмър, ще ни каже: „Защо тези хора казват едно, а Бранд и Фарли друго?“ И ще си отговори: „Хайде да ги призовем пред военен съд, за да разберем какво става. Нека седемчленният съдийски състав да реши къде е истината.“ Или нещо в този смисъл. Виждаш ли, Бен, за разлика от гражданския съд, където слушането на свидетелите става пред широк състав от съдебни заседатели, които решават с тайно гласуване, тук Гилмър трябва да вземе еднолично решение. И ако решението му е да не те предаде на съда, всички ще решат, че е станало така, защото решението му е било еднолично. Чат ли си?

Тайсън кимна.

– И този неизвестен полковник – продължи Корва, – внезапно ще стане твърде популярен в очите на началниците си. Така че, да предположим, че Гилмър прочете всички показания, обмисли фактите, възползва се от възможността да говори със свидетелите ни, и наистина препоръча делото да се прекрати. За разлика от решението на съдебните заседатели в граждански съд, неговото решение не е окончателно.

– Тогава защо трябва да се занимаваме с целия този фарс?

– Защо преди известно количество години армията е била принудена да въведе в правораздаването си участието на състав от съдебни заседатели с цел да се защитят правата на обвиняемите, които са били съдени твърде често по усмотрение на съответното командване. И тогава армията изнамери това измислено слушане на свидетелите по член 32, което дава възможност на висшето командване да взема крайните решения, същевременно създавайки илюзия, че има някакъв състав от съдебни заседатели. Тогавашният президент ухапал въдицата и подписал закон, утвърждаващ тази процедура. И оттогава върховният съд не е пожелал да чуе за каквито и да е възражения срещу нея. Разбираш ли, федералните съдилища се опитват да подминават тази мина във военното законодателство. Както каза президентът на Франция след делото Драйфус: „Военното правосъдие прилича на правосъдие толкова, колкото и военната музика на музика.“ Ако делото ти беше под юрисдикцията на гражданското правосъдие, ти все още щеше да си цивилен. Аз щях да съм повдигнал около триста правни въпроса и вероятно щях да съм се

спазарил всичко да се сведе до глоба от петдесет долара. Но това не е твоят случай. Ти ще седиш в залата срещу някакъв проклет полковник, който иска да те изведе от тази зала колкото се може по-бързо. Ако вечерта преди слушането полковник Гилмър се прибере вкъщи и реши да моли за напътствие свише, той няма да се моли на Бога, а на генерал Ван Аркън. Но дори ако полковник Гилмър поради някакви причини реши да не гласува за подвеждане под отговорност, то генерал Питърс, командирът на базата във Форт Дикс, ще го направи. А ако и Питърс не го стори, делото ще бъде предадено на командващия армията, след това на министъра на отбраната и след това на главнокомандващия на въоръжените сили, който по една случайност е и политик. Но правителството не би искало всички тези хора да се показват публично и да вземат решени, което няма да получи обществено одобрение. И аз определено имам чувството, че полковник Гилмър усеща това и не би искал да причинява подобни притеснения на никой по-висшестоящ от него. Така че той ще изпрати предложение за подвеждане под отговорност до генерал Питърс, който по съвет на юридическия си съветник, ще одобри предложението. След което генерал Питърс ще издаде заповед за свикване на общ военен съд.

Тайсън стана и отиде до прозореца. Известно време се визира в дъжда.

– Сценарият вече е написан, значи.

– Не, никога не го пишат. Просто всички участници го знаят.

– Някога уважавах военното правосъдие.

– Аз продължавам да го уважавам. Казах ти, че шах отдавна да съм отхвърлил тези обвинения в гражданския съд. Но имам страхотни проблеми в усилията си да отклоня тези обвинения в рамките на военното правосъдие. Въпросът е в това, че си виновен. Така че, по-добре продължавай да уважаваш военното правосъдие.

– Не ми харесва идеята да не направя и опит да се боря – каза Тайсън, продължавайки да гледа през прозореца. – Дори и ако битката е обречена на провал.

– Ако изправим свидетелите на защитата на скамейката, те ще бъдат подложени на кръстосан разпит. Така ще разкрием преждевременно позицията си пред полковник Пиърс, с всичките ѝ слаби и силни места. Но решението е твое – добави Корва.

– Добре. – Тайсън се вираше в мрачния, прогизнал от дъжда пейзаж. – Ще запазим свидетелите си за военния съд. Бранд и Фарли ще се явят ли като свидетели на обвинението?

– Полковник Пиърс няма да ги извика по същите причини, по които и аз няма да извикам нашите хора. Полковник Гилмър ще трябва да вземе решение въз основа на писмените им показания, дадени под клетва. Аз имам много въпроси към Бранд и към Фарли, но ще трябва да ги задам пред съдийския състав на военния съд.

– Какъв тип въпроси?

– Е, радвам се, че ме попита. Може би можеш да отговориш на някои от тях предварително.

Тайсън се извърна от прозореца.

– Разбираш ли, Бен, има един начин, по който полковник Гилмър би могъл да бъде убеден да не те призовава пред съда. И ако той обоснове решението си достатъчно добре, веригата от командващи над него ще се съгласи и ти ще си свободен.

Тайсън не каза нищо.

Корва прикова погледа си в него и попита:

– Има ли някакъв начин да докажеш, на полковник Гилмър и на всички било чрез документи в архива на армията, било със свидетели, че вие с Бранд сте врагове?

– Не – отвърна Тайсън след като помълча известно време.

– Защо те мрази Бранд? – продължи Корва без да сваля очи от Тайсън.

– Не съм казвал такова нещо.

– А ти мразиш ли го? Нямам предвид заради това тук. А заради нещо, което се е случило там.

Тайсън обмисли въпроса. После отговори:

– Не, не го мразя. Аз лично го презирам. Той беше морално покварен.

– Ще обясни ли обвиняемият какво има предвид?

– Засега поне, не.

– Да ти кажа ли какво ми каза Садовски? Какво е подхвърлил на Харпър и тя го записала в доклада си?

– Какво?

– Каза, че веднъж си пребил Бранд пред целия взвод. Ритал си го и си го удрял с комруци по лицето продължително време. След това си го хвърлил в едно наводнено оризище и не си го оставил да излезе оттам, докато целия не се покрил с пиявици. – Корва се взираше в Тайсън. – Той почти изпаднал в истерия от пиявиците, плачел и те умолявал да му позволиш да се качи на насипа.

Тайсън си запали цигара и изпусна голям облак дим.

- Май се сещам за нещо такова.
- Какво, за Бога, би могло да накара един американски офицер да пребие и да унижава един от собствените си хора? Отгоре на всичко и лекар.
- Предполагам, че съм имал лош ден.
- Не говори глупости, Бен.
- О, виж какво, Винс, ти самият не би искал да чуеш всичко това. То си е случка от войната.
- Искам да чуя тази случка от войната.
- Никой друг път. Тя няма връзка с това.
- Няма връзка ли? Има изключително голяма връзка с отговора на въпроса защо Бранд се е обадил и разказал цялата тази история.
- Но това не променя историята. Нито пък фактите.
- Фактите не ме интересуват! Единственото, което ме интересува, е да покажа, че Бранд е свидетел, на който не може да се вярва, защото действа под въздействие на омразата си към тебе и на жаждата си за мъст.
- Бранд е уважаван лекар – безизразно отвърна Тайсън. – А освен това има и друг свидетел, който поддържа неговата история.
- Какво има Фарли срещу теб?
- Не съм съвсем наясно.
- Откъде е знаел Бранд, когато е казал на Андрю Пикард да се обърне към него, че Фарли е онзи, който ще потвърди неговия разказ? Той не е дал на Пикард други имена. Само Фарли.
- Може би е знаел само местонахождението на Фарли. – Тайсън поклати глава. – Може би пък са продължили да поддържат връзка и след войната.
- Лекар и превъртял наркоман, страдащ от парализа? Съмнявам се. Бяха ли добри приятели там?
- Не си спомням такова нещо.
- Трябва да ти тегля думите с ченгел от устата. – Корва седна. – Не искаш да ми кажеш какви са мотивите на Бранд и Фарли, въпреки че смятам, че ги знаеш.
- Може би по-късно, Винс, ако се стигне до там.
- Добре. – Корва затръшна куфарчето си. – И така, в петък ще се съберем ти, аз, полковник Гилмър и екипът на прокуратурата, съдебният стенограф, и някакви свидетели на обвинението и на защитата. Ще присъстват и още двама души.
- Кои?

– Единият ще бъде Керън Харпър. Тя е съветник на полковник Гилмър. Тайсън не отвърна.

– Освен това полковник Гилмър е призовал и Андрю Пикард.

– Пикард?

– Да. И не от страна на обвинението или на защитата, а като свой свидетел.

– И за какво иска Гилмър да свидетелства Пикард?

– Изглежда, че господин Пикард е казал на Керън Харпър някои неща, които не са публикувани нито в книгата му, нито в последвалите му интервюта и Гилмър смята, че личното явяване на Пикард като свидетел е най-добрият начин да се разбере повече за тези неща. Ти самият също си говорил с Пикард, нали? – попита Корва.

– Да.

– Добре ли мина срещата ви?

– Беше много поучителна.

– Какво ще направи той на свидетелската скамейка – ще ни помогне ли или ще ни навреди?

– Всъщност ние се разбрахме доста добре – отвърна Тайсън. – Но знаеш какви са писателите. Смятат, че имат някакво по-особено отношение към истината. Сигурен съм, че дори Уоли Джоунс вярва в това или щеше сам да поиска от съда да го обяви официално за хлебарка.

– Нещата са се подредили дотолкова срещу нас – каза Корва, – че показанията на Пикард не могат да ни навредят повече. Не ми се иска да докарвам там някой очевиден, който да може да бъде подложен на кръстосан разпит. Но ще си опитам късмета с Пикард, не възнамерявам да оспорвам призоваването му като свидетел. Това ще бъде интересно, ако не и поучително.

– Би могло.

Корва отиде до гардероба и си взе дъждобрана.

– Утре пак ще си поговорим. Ако случайно си спомниш защо Бранд държи толкова да те види в пандиза, моля те, съобщи ми.

– Ще помисля. Най-много ме учудва и в теб, и в Харпър, че не искате да приемете най-логичното обяснение за действията на Бранд. Той просто се е уморил да живее с проклетия спомен за това.

– Той взе ли участие в случилото се?

– Не. Той не участваше. Но също като мен беше малко по-образован и по-зрял от другите момчета. И не беше пехотинец като всички нас. Така че се оказа много по-чувствителен и по-разстроен от случилото се. Бил е обучаван за лечител. И сега му се е приискало да изпълни дълга

си. Иска правосъдие.

– И той ще каже точно това, нали? – замислено кимна Корва.

– Да, ще каже точно това. Ще каже също, че ме е уважавал и че аз съм ценял работата му, и че необходимостта да свидетелства срещу мен е най-трудното решение, което е взимал през живота си, и че страшно съжалява и се притеснява за мен, и че му се иска да не се е налагало това да става. Но за всички ще е най-добре в крайна сметка да се каже истината. И така нататък.

Корва си закопча дъждобрана.

– Ала дълбоко в душата си той така яростно те мрази, че когато си мисли за теб, чак му горчи в устата от жлъч. Желал е смъртта ти хиляди пъти, и там, на Ягодовото поле е направил нещо... нещо... И през последните двайсет години си е мечтал да размаже лицето ти с приклада на пушката си и да те набута в яма, пълна с пиявици. Така ли е?

– Много вероятно.

– И един ден... Вижда обявата в рубриката за издирвани във вестника на Първа кавалерия и решава, че това е знак. И, забравяйки за всяка предпазливост, без да помисли какви може да са крайните последици и за самия него, той излиза пред света, защото разсъдъкът му е напълно заслепен от омразата. И излива цялата си жлъч на Андрю Пикард. Убеден съм, че вече никак не е сигурен, че е постъпил правилно. Всичко е излязло доста по-сериозно, отколкото е предполагал. Разбира се, той е във възторг, че ще те разпънат на кръст, но усеща, че има известен риск и за самия него. Нали, Бен? Има си и съучастник, който го подкрепя. Междувременно, Бен Тайсън е измислил начин, по който в крайна сметка да си разчисти сметките. Нали, Бен?

– Какво имаш предвид, Винс?

Корва посочи с пръста си към Тайсън.

– Дяволски добре знаеш какво имам предвид. Имам предвид, че възнамеряваш съда над Бенджамин Тайсън да се превърне и в съд над Стивън Бранд. Така ли е?

– Много си умен, Винс, нищо че си италианец.

– А ти си изключително отмъстителен за един студенокръвен протестант, Бен. Господи, нима някой сицилианец би чакал цели двайсет години, за да изпълни своята вендета, но... – той поклати глава. – Мисля, че си глупак. Но ако това е, което искаш... трябва наистина да го искаш много силно. Толкова силно, че да направиш твърде малко, за да се бориш срещу връщането ти в армията, дяволски малко, за да покажеш на Харпър, че си жертва на човек, който те мрази, и дяволски малко, за

да се опиташ да сключиш сделка с правителството. Сега разбирам вече твоя мотив.

– Разбира се, в известно отношение може и да си прав – каза Тайсън, подавайки му чадъра. – Но всичко това е малко по-сложно. Аз самият се нуждаю от този военен съд.

– Естествено. – Корва отвори вратата. – Е, цената си остава двеста долара на час и двойно за времето в съдебната зала, дори ако си глупак и дори ако се забавляваш от всичко това.

– Не е чак така, Винс, а и аз продължавам да разчитам на теб да ме спасиш в последния момент.

Корва се усмихна невесело, обърна се и излезе, като извика през рамо:

– Иди да се разпишеш в щаба. Веднага!

– Благодаря за обяда. – Тайсън затвори вратата, обърна се и се втренчи в празната стая. – Да, ние двамата с Бранд ще се повалим взаимно на земята, но само един от нас ще може да се изправи отново.

ГЛАВА ТРИЙСЕТ И ДЕВЕТА

Бен Тайсън остави чашата си с кафе на бялата покривка и се загледа през панорамния прозорец на столовата в Офицерския клуб. На фона на сивото небе се рееха бели морски чайки, които се гмуркаха във въздуха, плъзгайки се край белите гребени на вълните в залива.

– Птиците са свободни.

– Много дълбокомислено – отбеляза Корва, докато си взимаше от сандвича на Тайсън. Той вдигна глава от омета си и каза: – Тази униформа ви е леко свободна, лейтенанте.

– Ще намина при шивача си.

Корва посочи с вилицата си почетните лентички върху униформата на Тайсън.

– Какво е това? Кръста на жълтите?

– Да, виетнамския кръст за храброст. Вече не ги наричаме жълтите, Винс.

– Знам. – Корва погълна парче от яйцата си. – Не е ли странно? Да носиш медал на страна, която вече не съществува, това не означава ли, че и медалът вече не съществува? Кара те да се замислиш.

– За какво?

– За преходността на нещата, които смятаме за вечни. За Вавилон и

за Рим, за Картаген и Сайгон.

– Вече е Хо Ши Мин.

– Именно. – Корва отново насочи внимание към закуската си.

– А ти получи ли някакъв медал за заслуги? – попита Тайсън, като наля още кафе.

– Бронзова звезда – отвърна кимвайки бавно Корва.

– Разкажи ми.

– Тази история има две версии – каза Корва. – Едната от тях ми донесе Бронзовата звезда.

– А другата?

– Ами тя щеше да ми донесе... Както и да е, беше във връзка с едни тунели. Комплекс от тунели близо до Дак То. Жълтите искаха да стеснят тунелите на някои места така, че през тях да могат да се провират само те. Е, аз не съм по-едър от жълтите. Така че се промъкнах по корем през тясната дупка, извивайки се като червей, с пистолет 45 – ти калибър със заглушител в едната ръка. Беше тъмно като в рог, нали разбираш? Запалих миньорската си лампичка, за да се поогледам набързо и се намерих лице в лице с дръпнатите. – Корва си сложи захар в кафето.

– Няма да ми разкажеш какво стана после, нали? – каза Тайсън.

– Не – отвърна с дяволита усмивка Корва. – Никакви военни истории. – Той се наведе към Тайсън. – Знаеш ли защо италианската армия е загубила втората световна война?

– Не, Винс. Защо?

– Защото са си поръчали пица вместо артилерийски снаряди.

– Нещо не схванах. – Тайсън си запали цигара. Корва сви рамене.

После огледа трапезарията.

– Познай кой е зад тебе! Не се обръщай.

– На колко опита имам право?

– На другия край на залата на масата до стената закусват полковник Пиърс, майор Уейнърт и капитан Лонго.

– Какво ядат? Бебета?

– За известно време ще ни се наложи да съжителстваме с тях в трапезарията, ако решат да проведат военния съд във форт Хамилтън – отбеляза Корва. – Ако се натъкнеш на тях в клуба, трябва да бъдеш агресивно контактен. – „Добро утро, полковник. Капитане, имате ли огънче? Майор Уейнърт, бих ви препоръчал да посетите красивия параклис на базата.“ – Корва се размя. – Е, не чак така. Но знаеш какво имам предвид. Тук барът е малко тесничък, както и писоарите в мъжката тоалетна, така че ще ти се налага да се сблъскваш с тези хора.

– Може пък да ме харесат. Смяташ ли, че майор Уейнърт ще използва писоарите в мъжката тоалетна?

– Напълно е възможно. Но мисля, че Пиърс и Лонго клякат, за да плачат. Проблемът е, че съоръженията, с които армията разполага за военните си съдилища, предразполагат към доста неловки срещи. Имам предвид например, че този тип Пиърс ще се опита да те вкара в затвора с доживотна присъда, а ти можеш да се озовеш притиснат до него в някой ъгъл на бара. Същото се отнася и за свидетелите на защитата и на обвинението. Ти и нашата половина от дяволската дузина можете да се сблъскате с Бранд или Фарли.

Тайсън кимна.

– Фарли е в инвалидна количка, така че нищо не можеш да му направиш.

– А не мога ли да размажа от бой Бранд? Корва замислено се почеше по носа.

– Прави онова, което чувстваш, че трябва да направиш, когато пътищата ви с Бранд се пресекат – каза той. – Аз не мога да ти дам акъл какво да правиш.

Тайсън погледна към входа на трапезарията. Корва проследи очите му. На вратата, в очакване да ѝ посочат място, бе застанала Керън Харпър. До нея стоеше красив по-възрастен от нея мъж в униформа.

– Това е офицерът, натоварен с разследването по член 32, полковник Гилмър – каза Корва. – Кучката до него също изглежда позната.

– Вече не ги наричаме кучки.

– Да бе. Какво ли ми става тази сутрин? Келнерката ги водеше към една маса, близо до тази на Корва и Тайсън, но Гилмър ѝ каза нещо. Тя им посочи друга маса, откъм Пиърс. Гилмър поклати глава и след известно обсъждане те с Харпър си намериха маса в неутрална част на трапезарията.

– Господи, някой трябва да инструктира местния обслужващ персонал – отбеляза Корва.

Тайсън наблюдаваше как Керън Харпър сядат на стола, който ѝ подаде полковник Гилмър. Когато Гилмър отиде до своя стол, тя погледна към Тайсън и очите им се срещнаха през стаята. Тя първа се усмихна: една от онези мимолетни, но интимни усмивки, каквито си разменят бившите любовници, когато се видят по ресторантите в компанията на новите си партньори.

Тайсън ѝ отвърна с усмивка, която се надяваше да е приемлива, макар че не знаеше какво точно чувства към нея. Корва кимна към Керън

Харпър и полковник Гилмър.

– Изглежда също толкова стегнат, колкото и гласът му по телефона – каза Корва. – Ще се позабавлявам с този приятел. А тя наистина е красива жена. Чудя се защо така и не се е омъжила. Сигурно си мисли, че ще оглупее.

– Тази сутрин се държиш като неандерталец – отвърна хладно Тайсън.

– Знам. И сам го виждам.

– Осем и нещо е – каза Тайсън, поглеждайки към часовника си. – Какво се предполага, че трябва да правим през следващия час?

– Уредих да имаме на разположение една зала за пресконференция. Тук, в клуба. Ще седнем там и ще си поговорим. А точно в девет и петнайсет ще влезем в залата, подходящо наречена Каменната зала. А по пладне вече отново ще сме тук за обед.

– Защо не напълняваш? Тъпчеш се като свиня.

– Тежа сто кила, но са само мускули. – За момент Корва се вгледа в полковник Пиърс в другия край на трапезарията.

– Искам да видя как изглеждат – каза Тайсън. Обърна се на стола си и в същия момент Пиърс погледна към него. Тайсън не отмести погледа си, но Пиърс се извърна. Тайсън се обърна обратно към Корва и отбеляза: – Изглеждат мрачни.

– Точно така се предполага да изглеждат прокурорите, за да проличат, че вършат мръсната работа вместо обществото. Чу ли се с Марси тази сутрин? – попита Корва.

Тайсън поклати глава.

– Тя никога не се обажда, когато е в командировка. Аз също не й се обаждам, когато съм в командировка. Това е правило.

– Не знам дали бих искал жена ми да пътува – почеса се Корва. – Рисковано ли е?

– Да.

– Аз пък съм един старомоден италианец.

– Точно в това ти е проблемът.

– Мислиш ли за изслушването?

– Само за него си мисля.

– Хайде да вървим – каза Корва като си допи кафето. Той махна на келнерката и по някаква неясна причина на повикването му се отзоваха и петте сервитьорки, плюс трите помощник-келнера и разпоредителката.

В залата настъпи пълно мълчание, когато разпоредителката

пристъпи напред и каза:

– Лейтенант Тайсън, ние всички бихме искали да ви пожелаем късмет и да ви кажем, че за нас беше удоволствие да ви обслужваме през последните няколко месеца. Бихме искали да знаете, че всички ние ви смятаме за истински офицер и джентълмен. – И по неин пример малката група му изръкопляска.

Тайсън се изправи и с изненада установи, че в гърлото му е заседнала буца от вълнение. Той протегна ръце към жената и спонтанно я прегърна и целуна по бузата.

– О... нямаше нужда... – изчерви се тя.

– Благодаря много на всички ви – каза с прегракнал глас Тайсън.

Корва породи нови ръкопляскания и този път някои от другите присъстващи в залата се присъединиха към тях. Обслужващият персонал се поклони, обърна се и напусна залата.

Тайсън остана прав. Погледът му падна върху масата, където бяха седнали Пиърс, Уейнърт и Лонго. Те ядяха закуската си с подчертано безразличие. В другия край на трапезарията полковник Гилмър ожесточено изучаваше менюто. Керън Харпър незабележимо му намигна.

– Как така един сноб като теб успява да предизвика такава симпатия сред масите? – попита изправяйки се Корва.

– Красив съм.

– Да, като Били Бъд. Но него въпреки това са го обесили. – Корва взе куфарчето си. – Е, не виждам сметка, така че предполагам, че закуската е била безплатна. – Той поведе Тайсън към изхода от трапезарията.

Те се добраха до най-североизточната част на старото укрепление и се приближиха до тежка дъбова врата.

– Трябва да се кача горе, за да взема някои документи – каза Корва. – Влез вътре. Би трябвало да има кафе и сладкиши. Ще дойда след няколко минути. – Той се обърна и бързо се отдалечи.

Тайсън пристъпи към вратата. Не знаеше кой и какво има зад нея, но не беше само кафе и сладкиши. Обърна се назад и видя как Корва изчезва зад завоя. Тайсън отвори вратата и позна стаята.

Беше стар склад за барут със стени от подсилен бетон, а на пода бе постлан килим в кралско синьо.

Стаята беше слабо осветена от поставената на земята лампа, но от тавана струеше странна светлина, която както Тайсън знаеше, идваше от вградените в тавана стъклени пръчки, образувачи пролука в дебелия бетон, за да може в стаята да влиза светлина, защото в склада за барут не можеха да се ползват газови лампи.

Всички те седяха около кръглата маса, пиеха кафе, ядяха и говореха на тих глас. Във въздуха беше увиснала плетеница от цигарен дим, който подсилваше чувството, че е пристъпил прага на света на виденията.

Тайсън затвори вратата зад себе си. Разговорът стихна и мъжете замряха в неловко мълчание, притеснено въртейки в ръцете си цигари и чаши кафе.

Пол Садовски се усмихна и се изправи.

– Мирно! – извика той. Другите четирима се изправиха колебливо, не застанаха мирно, но не стояха и свободно.

Тайсън направи няколко крачки в стаята. Видя, че Садовски е станал огромен. Косата му беше по-оредяла, носеше мустачки, които приличаха на две извити гъсеници. Беше облечен в нещо, което вероятно бе най-модерния всекидневен костюм в страната.

Тони Скорело бе все така слаб, но бе отгледал гъста черна брада, за да замести косата, която липсваше на почти напълно голото му теме. Тайсън не би могъл да го познае, освен по огромните му еленовокафяви очи. Беше добре облечен, със свободен сив костюм и небесносиня риза, но вместо връзка имаше дебела златна верижка.

Луис Калейн сякаш не беше се променил, а полинезийските му черти бяха станали още по-красиви. Имаше много гъста гарвановочерна коса и носеше тъмносив камгарен вълнен костюм, ушит в стил, който Тайсън никога не беше срещал в Ню Йорк.

Лий Уокър не беше много променен, въпреки че седемнайсетгодишният младеж, когото Тайсън познаваше някога, сега беше малко по-висок и по-набит от преди. Уокър беше облечен с кафяв полиестерен костюм и риза с отворена яка.

Ернандо Белтран изглеждаше много възрастен и това изненада Тайсън. Лицето му беше подпухнало, а под добре ушития бледосив костюм прозираше тялото на дебелак. Белтран беше окичен със златни пръстени и златен часовник Ролекс. Усмиваше се до уши, като разкриваше един златен зъб.

– Господи – помисли си Тайсън, – как ли изглеждам в техните очи?

Садовски пристъпи напред, сякаш всичко беше репетирано. Той застана демонстративно в мирно, глътна си корема, изпъчи гърди и козирува:

– Сержант Садовски ви се явява по ваше заповед, сър!

По стар навик на Тайсън му се прииска, да му напомни, че в американската армия първо се казва „сър“, което идва накрая само в английските филми за войната. Вместо това Тайсън козирува в отговор без

нищо да каже.

– Свободно! – каза той.

Садовски протегна ръка, хвана ръката на Тайсън и твърдо и силно я стисна.

На Тайсън му се искаше сега Корва да е в стаята – не за да може да сподели с него този момент, а за да да му размаже муцуната. Тайсън погледна Садовски с топлота.

– Как си, Ски?

– Много добре, лейтенанте.

– Бен.

– Бен – разсмя се той. – Странно звучи. Тайсън се приближи до масата и Белтран го сграбчи за раменете.

– Навремето зае от мен дващест долара, амиго. Със сложните лихви, сега това са над два милиона. – Той се засмя от дъното на душата си.

– Как си, приятелю? – хвана ръката му Тайсън. Той потупа Белтран по корема. – Как ще носиш своята М – 60 с това нещо?

– От добър живот е – разсмя се Белтран и сам се потупа по корема. – Притежавам половината от Западен Маями. Ела и ще си прекараме страхотно. – Той намигна.

– Какво правиш, призрако? – обърна се Тайсън към Лий Уокър.

– Оправям се, лейтенанте. Бен. Не притежавам половината от каквото и да е било, но ако дойдете надолу по Мейкън, ще ви заведе да постреляме птици. Все още ли сте добър с пушката?

– Ще видим. Ще ми бъде приятно. – Тайсън заобиколи масата и отиде при Луис Калейн. Тайсън дръпна етикета на елегантния му костком. – Пак ли търгуваш с наркотици, Ананасе?

Всички се разсмяха.

– Просто навремето имах късмет с тези пуяци от континента – смутено се усмихна Калейн. – Сега правя туристически обиколки. Елате да проверите. Вие също изглеждате чудесно, лейтенанте – добави той и се усмихна. – Откъде взе тези медали?

– Не помниш ли войната? – Тайсън се приближи до Скорело.

Стиснаха си ръцете и Скорело промърмори:

– Радвам се да се видим отново.

– Аз също, Тони. Живееш във Фриско, нали? Страхотен град.

– Така е. Работя за градските власти.

– Откога имаш това закръглено коремче?

– Отдавна – насили се да се усмихне Скорело. Известно време всички постояха в мълчание, после Тайсън каза:

– Благодаря ви, че дойдохте. – Въпреки че те естествено не бяха имали кой знае какъв избор. – Не знаех, че който и да е от вас ще бъде тук – каза Тайсън. Вероятно Корва е решил да промени тактиката си, помисли си той. – Ще свидетелствате ли днес? – попита.

– Не, не – отвърна Белтран. – Господин Корва просто ни помоли да дойдем и да се видим с вас. Нещо като малко събиране. Но ще се върнем, за да свидетелстваме пред военния съд – добави той.

Пак всички замълчаха.

– Може да няма военен съд – каза Тайсън.

– Идеално – отзова се Белтран.

– Седнете – каза Садовски. – Сипете си кафе. Ей, този Форт е нещо различно. Прилича на старите френски фортове край Куанг Три.

Тайсън седна на един свободен стол и другите също седнаха. Наля си кафе от сребърната кана. Белтран огледа масата, така сякаш се бяха събрали на заседание на някакъв съвет.

– И така, това сме – каза той. – Е какво е останало от четирийсет и петте души от първи взвод на рота „Алфа“ от Пети Батальон на Седма кавалерия. Господи, Кастър е имал повече оцелели.

Няколко души прихнаха привидно весело.

– Не забравяйте Кели и Де Тонг – каза Садовски. – Те също са някъде тук.

– Де Тонг е мъртъв, Ски – изсумтя Скорело. – Той така и не успя да се върне, Кели може би също не е между живите.

Никой не продума, докато Уокър не каза тихо:

– Не забравяйте и Доктора и Ред.

Стаята отново потъна в тишина, докато Белтран не удари с юмрук по масата.

– Тези педераси. За Доктора мога да го разбера. Той не беше от нашите. Но Ред – ето това не мога да го проумея.

Тайсън ги наблюдаваше през дима от пурата на Белтран. Търсеше нещо в лицата им, макар да не знаеше точно какво. Може би имаше малко вина, но основното бе предизвикателство и увереност в собствената правота. Ако не можеш да оправдаеш пред себе си хладнокръвното убийство на бебета, деца и жени, то трябва да умреш в душата си или да си мъртъв като Харълд Симкокс – и в душата си, и изобщо.

– Шарката почти стигна дотук – каза Тайсън. – Той беше твой приятел, нали, Тони?

Скорело подръпна брадата си.

– Не бяхме се чували през последните няколко години. Беше го

закъсал.

Тайсън си взе цигара и Калейн му я запали със златния си Дънхил.

– Навярно знаете за смъртта на Муди – каза Тайсън.

Никой не отговори. Тайсън имаше усещането, че всички изпитват смесени чувства по повод на тази среща.

– А как умряха Бронтман и Селиг? – попита той и огледа масата.

– Фреди умря в Кхе Сан – отговори Садовски. – Уцелиха го с една от онези шейсет милиметрови картечници, които жълтите толкова харесваха. Селиг го убиха в долината А Шау. Беше някаква дяволска буркотия, лейтенанте! Проклетите жълти имаха оръжие, боеприпаси и всякакви други гадости. Селиг стъпи върху мина. Изпратиха го вкъщи в чувал.

Тайсън си дръпна от цигарата.

– Мислехме, че в Уей е страшно – добави Калейн. – Мога да ви кажа, че в А Шау беше още по-зловещо. В Кхе Сан също не бяхме на разходка. Изпуснахте най-доброто.

– Такъв ми бил късметът – кимна Тайсън. Садовски продължи да излага устно историята на рота „Алфа“.

– След като си заминахте ни изпратиха в Ивънс за почивка и попълнение. Някакъв тип на име Нийли ни стана командир. После ни пратиха и още двама младши лейтенанти, група млади зелени момчета направо от военното училище, изглеждаха на по шестнайсет години. След това дойдоха сто души попълнение, всичките бяха редници, нито един старшина или сержант нямаше между тях и още излъчваха миризмата на военното училища. По дяволите, а когато най-сетне ме прехвърлиха в тила, всички тръгнахме да се прибираме вкъщи. Призрак... а ти къде беше?

– Разтоварвах кораби в Уондър Бийч – отвърна Уокър.

– Да. А Тони...

– Аз си прострелях тъпия крак – каза кратко Скорело на Тайсън. – Изпратиха ме пред военен съд и излежах един месец в Лонг Бин.

Тайсън мълчеше. Мъжете се поотпуснаха, разказаха си няколко истории от войната и поговориха за семействата и работата си. Белтран извади една пура от външния си джоб и я подаде на Тайсън.

– Истински хавански пури. Имам връзки там. – Той смигна съзаклятнически. Белтран обичаше да намига, спомни си Тайсън. Белтран обясни намигването. – Все още воювам срещу комунистите, финансирам групировки, които се борят срещу режима на Кастро. Знаем как да се бора с тези безбожници, нищо, че онези тъпанари във Вашингтон не са

наясно как се прави това.

Тайсън сложи пурата във вътрешния си джоб.

– Доста комунисти убихме в Уей – продължи Белтран, – така че не мога да разбера защо сега недоволстват.

Изглежда че никой нямаше отговор на този въпрос.

– Лейтенанте – каза най-сетне Уокър, – бихме искали да знаете, че си говорихме... И както бяхме решили, станалото там си е наша работа. Ние ще застанем зад вас, както и вие застанахте зад нас.

– Когато ви евакуираха... – обади се Калейн, – аз казах на момчетата, че ще ни издадете. Но военният патрул така и не дойде да ни прибере, и ние няма да го забравим.

– Дори ако ме мъчат и да ме пържат на живи въглени – заяви Белтран като огледа масата, – аз няма да предам този човек.

– Когато майор Харпър ми се обади по телефона – каза Садовски, – аз едва не се напиках. – Той се разсмя и погледна към Тайсън. – Адвокатът ми ми обясни защо са притиснали вас, а не нас до стената. Проклетият ми адвокат ме посъветва да сътруднича на правителството.

Някои кимнаха.

– Но аз му казах къде да си завре тази идея – продължи Садовски.

Тайсън имаше чувството, че всички искаха да знае, че му правят услуга. Или пък че му вършат услугата, която той им бе направил. Но ако те не бяха унищожили цялата тази болница пълна с хора, нямаше изобщо да има услуга за връщане. Той погледна към Скорело, който още не беше му предложил да му направи услугата.

Скорело погледна настрани и каза:

– Хайде да спрем да говорим глупости. Няма да проговорим... защото си имаме работа, семейства и всичко останало. Аз работя за либералната управа на града. Нещата около мен се позатегнаха откакто започна всичко това и споменаха името ми. Да, ще помогнем на лейтенанта. Но сме дошли тук, за да защитим отново и собствената си кожа. – Той погледна към Тайсън. – Имах вече дете, когато ме изпратиха във Виетнам. Сега съм разведен, но това дете – син е – е на двайсет и една. Чул е всички безумни истории за проститутките и за сраженията ми с жълтите. И сега иска да знае какво, по дяволите, съм направил там на петнайсети февруари.

– Имам доста чувствителна жена – каза Садовски. – Много плаче, когато гледа тази гадост по телевизията. Когато казаха, че сме убили децата... – Садовски се изкашля. – Ужасно е.

Белтран почеса двойната си брадичка.

– Няма смисъл да говорим за това – каза той. – Всички знаем какво трябва да направим. Може би вие го правите, за да спасите доброто си име. Аз нямам проблеми в Маями. Така че го правя само заради Бен Тайсън. – И той кимна с нетърпящо възражение лице.

Тайсън с изумление си мислеше, че това са същите мъже, които искаха да го разстрелят с картечницата пред болницата. Е, помисли си той, хората порастват.

– Бих искал да убия този шибан доктор – внезапно изтърси Садовски. – И това лайно Ред.

Всички погледнаха към Тайсън, сякаш очакваха да им даде знак да действат. Тайсън нищо не каза.

– Познавам едни момчета в Чикаго, които биха могли да им изпочупят шибаните ръце и крака – продължи Садовски, – но лично аз бих искал... да ги убият. – Той се обърна към Белтран: – Имаш ли хора, които да направят нещо с тези две лайна?

Белтран се облегна назад с ръце на корема си. Той бавно кимна и намигна.

Тайсън изгледа поред всеки един от тях. Всеки други петима мъже, които не са ходили на война, щяха да са шокирани от обратата, който прие разговора. Но това не бяха кои и да е хора.

– Само Доктора. Ред, не – каза Уокър.

– Трябва да стане преди военния съд – изкашля се Скорело.

– Аз ще платя – каза Калейн на Белтран. – Ти го уреди.

– Не смятам, че това ще ни помогне да се почувстваме по-добре – намеси се Тайсън.

– Дали сме дума, Бен – наведе се през масата Калейн, – под смъртна заплаха. Тогава не се шегувахме. Сега също не се шегуваме. Този шибан Бранд също даде дума. Какво, по дяволите, го кара да си мисли, че може да я наруши без нищо да му се случи?

Тайсън реши, че сега не е моментът да им каже, че и Корва искаше той да разкаже истината, ако го подведат под отговорност.

– Слушай, Бен – добави Калейн, – онази нощ, след като се случи това в болницата, аз исках да умреш. Не че не те харесвах. Но повече обичах себе си. Ако се бях разприказвал като Бранд, също щях да заслужавам да ме убият.

Тайсън огледа масата. Проговори с глас, в който се надяваше да е останало нещо от старата властност на командира.

– Прикрих ви веднъж. Веднъж пропуснах да изпълня дълга си. Но това няма да се повтори. Ако с Бранд или Фарли се случи нещо, ще

трябва да включите в списъка си и мен, защото, за Бога, ще се погрижа този път да отидете в пандиза.

Никой не го погледна в очите и никой не проговори.

– Стига, за Бога! – каза най-сетне Скорело. – Стига с тия приказки. Не сме убийци.

Никой не знаеше какво да отговори на това забележително изказване. Тайсън се загледа в синия пушек, увиснал над масата и погледът му се плъзна нагоре към бетонния таван с малки кръгчета дебело стъкло, подобни на дъната на синьозелени бутилки.

* * *

Тайсън погледна нагоре към точицата светлина на куполообразния таван на бункера и си спомни за една ярка звезда в нощното небе на планетариума Хейдън. Предполагаше, че дупката е направена от някой брониран снаряд, улучил дебелия заоблен капак на бункера вероятно още по времето на някое отдавна забравено сражение между французите и виетнамците.

Някой запали клечка кибрит и неочаквано ярката светлина на горещия фосфор стресна мъжете. Запалиха свещ, поляха малко восък на земята и залепиха свещта за него. Слабият пламък на свещта изглеждаше необичайно ярък и сенките на мъжете легнаха върху кръглите стени.

Тайсън си запали цигара със запалката, която му бяха подарили хората от неговия взвод. „Да, въпреки че вървя през долината на смъртта, аз не се страхувам от злото... защото съм най-злият образ... и ти си в мен.“

Тайсън се облегна на студената бетонна стена и притисна колене към гърдите си. Повече надуваше, отколкото виждаше мокрите им платнени дрехи и принадлежности, разхвърляни из бункера. Различни всеки един от хората си на слабата светлина: Кели седеше от дясната му страна, Бранд от лявата, и двамата опрели гръб на стената. Покрай стената, също седнали, се бяха наредили Скорело, Садовски, Холцман, Бронтман, Селиг, Уокър, Симкокс, Калейн, Сантос, Манели и Де Тонг. Отсреща, на около пет метра разстояние, между увитите в одеяла тела на Кейн и Питърсън, седеше Ричард Фарли. Муди лежеше на земята пред него и пред Бранд и стенеше. Тайсън се наведе към Бранд и попита тихо:

– Ще изкара ли до сутринта?

– Опасявам се само от отравяне на кръвта – прошепна Бранд. – Иначе ще се оправи.

Тайсън се наведе напред и каза на Муди:

– Как си, синко?

На Муди му трябваша няколко секунди, преди да успее да отговори завалено със замъгленото си от морфина съзнание:

– О... лейтенанте... чувствам се и зле, и добре... Изпратете ме вкъщи... напускам...

– Добре – отвърна Тайсън. – Заминаваш за вкъщи.

– Подпишете заповедта.

– Добре. И аз, и докторът ще подпишем.

– И Браудър.

– И Браудър – каза Тайсън.

– Наистина ли?

– Наистина. – Тайсън се обърна шепнешком към Бранд. – Да го върнем ли вкъщи?

– Не – отвърна Бранд. – Ще може да се върне в строя след няколко седмици. Повърхностна рана. Опасявам се само от отравяне на кръвта.

Тайсън се облегна отново на стената и си дръпна от цигарата. На нивото на очите имаше четири дълги тесни процепа за стрелба, Де Тонг надничаше през онзи, който гледаше към Уей, а Садовски през срещу-положния гледаше към Ан Нин Ха. Тайсън виждаше пламъците и отблясъците на нощната битка, просветващи в тесните бойници и чуваше боботенето на бълващата снаряди артилерия и грохота на въздушните удари. Помисли си, че е лош знак това, дето единствените двама сержанти във взвода вършеха онова, което би следвало да наредят да правят на войниците.

– Докторе – тихо каза Скорело.

– Да.

– Ще миришат ли?

– Да, мъртви са – отговори Бранд.

– Не можем ли да ги изнесем навън?

– Не! – прозвуча гласа на Фарли през влажния въздух. – Животните ще ги нападнат.

– Увийте ги двойно – каза Бранд. – Всеки с по две одеяла и ги завържете от двата края. Въпреки че пак няма никаква гаранция.

Няколко души се приближиха към двете тела и изпълниха инструкциите на Бранд. Тайсън изгаси цигарата си на пода и опипа дръжката на автоматичния си пистолет 45 – ти калибър в кобура му. Чудеше се дали знаят, че Кели му го е дал. Чудеше се също дали ще го използва и дали изобщо ще има възможността да го използва. Чу около него да си

шептят и се изпълни с усещането, че този шепот може да завърши с трakanето на автоматична пушка. Извади дневника от задния си джоб, сви още повече краката си и записа нещо, след което мушна дневника в колана под ризата.

Нощта бавно измина. Свалиха обувките си, краката им изсъхнаха, смениха чорапите и отново си сложиха обувките. Запалиха няколко от таблетките сух спирт и свариха вода в канчетата си. Мирисът на кафе, чай и какао се смесиха със зловонието на таблетките, мокрия бетон и миризмата на страха, излъчвана от седемнайсетте им тела. Някои започнаха да играят карти, но бързо изоставиха това. Още няколко души се изредиха да гледат през бойниците. Някои излязоха навън под дъжда, за да уринират или да повърнат. Радиостанцията, която беше включена на най-слабия възможен звук, въпреки всичко изпълваше бункера с постоянното си електронно прашене. На всеки половин час свързочникът на Браудър викаше взводовете да докладват за положението.

Тайсън усети острата миризма на местната марихуана, но си помисли, че в неговото положение не може да арестува никого. Всъщност, с ирония помисли той, колкото повече пушеха, толкова повече му харесваше. Извади плоската си бутилчица с уиски от раницата, пийна си малко и го подаде на Кели. Кели също си пийна и я подаде надясно. Докато мина покрай стената и стигна до седналия от лявата му страна Бранд, шишенцето беше празно.

– Надявам се жълтите да не ни улучат – каза някой и се разсмя. И други се разсмяха, но Тайсън си помисли, че смехът им беше твърде несигурен.

Радиостанцията отново оживя.

– Мустанг – едно-шест-Индия, тук е шест-Индия – каза гласът, в когото разпознах свързочника на Браудър. – Свържете вашия Шести с моя Шести, моля. – Кели се поколеба, после предаде радиофона на Тайсън. В бункера се възцари пълна тишина, когато гласът на Браудър прозвуча тихо, но изключително ясно, както винаги нощем на бойното поле. – Едно-шест, тук е Шести. Трябват ми някои подробности за проведеното от вас сражение за големия Шести.

Тайсън облиза устните си и отговори в радиофона:

– Ясно, но не може ли това да почака до сутринта? Опитваме се да се скрием.

– Добре. Ще предам на батальона. Добре ли са хората ти?

– Да. Наоколо има доста радиолокатори. Чува се оживено движение. Ако продължим връзката, скоро ще ни чуете твърде силно и твърде

ясно. Междувременно, в доклада за положението няма нищо ново – каза Тайсън, надявайки се гласът му да звучи нетърпеливо.

– Добре. Успокойте се. Утрото приближава.

– Така е, край.

– Край.

Тайсън подаде радиотелефона обратно на Кели.

– Когато се приближавахме към болницата – каза Кели, – се натъкнахме на силен огън. Питърсън и Туди бяха ранени. Ние залегнахме и отговорихме на огъня. В сградата имаше значителни въоръжени сили на противника. Не знаехме, че е болница. Лейтенанте?

– В сградата имаше значителни противникови сили – проговори Тайсън в тихия бункер. – Аз реших да предприемем атака. Стреляхме и напреднахме към постройката. Влязохме вътре и завързахме бой с врага в стаите. Садовски?

– Влязохме вътре и завързахме бой с врага в стаите. Де Тонг?

– Влязохме вътре и завързахме бой с врага в стаите. Белтран?

– Влязохме вътре и завързахме бой с врага в стаите. Калейн?

Тайсън се заслуша в литургията. Когато стигнаха пак до него, той добави още едно изречение и паството му отговори.

Часовете изминаваха, отчасти в мълчалив размисъл, отчасти в реконструиране на подробностите на случилото се вътре в болницата. Тайсън забеляза, че одеялата, обвиващи двата трупа се издуваха като балони. Забеляза също, че мъжете бавно изпадаха в някаква летаргия – естествен резултат от умората, марихуаната и следстресовото им състояние. Изглежда, че възприемаха всичко, което им казваше. С всеки изминат час той си възвръщаше властта.

Лъжливото разсъмване, типично за тропиците, се промъкна през източната бойница, след което настъпи тъмнина – най-тъмният час от денонощието.

– Постройката изгоря напълно – каза Тайсън, – и не разполагаме нито с оръжие, нито с трупове, които да предадем. Но според мен, жертвите отстрана на противника са около двайсет.

– Горедолу толкова бяха. Ски? – каза Кели. Садовски сякаш се замисли, преди да отговори.

– Броиш ли и двамата, които Калейн уби с ръчната граната?

– Докладвах за тях, нали, лейтенанте? – каза Калейн.

– Да – отвърна Тайсън. – Преброил съм ги. – Той запали цигара и пийна от топлата вода в канчето си.

– Преследвахме бягащия враг към Уей, но изгубихме следите им –

добави.

– Точно така – каза Де Тонг. – Забелязах този полуобрасъл стар бункер и решихме да проверим какво има вътре.

– Приближихме се внимателно – каза Белтран. – Уокър хвърли вътре една граната, след което нахлухме в помещението.

– Беше празно – каза Уокър, – и решихме да се укрим тук, защото бяхме доста изтощени.

Тайсън погледна към процепите в стените. Заревото на нощта избледняваше, а небето просветляваше под лъчите на новата зора. Дъждът беше спрял, а навън бе настанала странна тишина, последвала обичайното оттегляне на врага призори.

За момент Тайсън се загледа в пращящата свещ, след това, както беше легнал, се примъкна по-близо до нея в центъра на бункера. Кели, после Садовски се придвижиха до него, последван от Де Тонг и от останалите мъже. Тайсън протегна ръката си напред и Кели сложи своята върху тази на лейтенанта. Тайсън ги наблюдаваше, докато всеки един от тях сложи ръката си в кръга и Тайсън се вгледа във всяко лице на светлината на потрепващия пламък на свещта. Не знаеше точно какво изпитва към тези мъже, но изглежда надделяваше съжалението.

– Даваме думата си като войници – започна Тайсън с добре овладян глас, – като братя, като другари по оръжие, като мъже, като приятели, като хора, преминали заедно през страданията и, може би, като християни. И знаем за какво даваме дума. И то е завинаги. Кели?

– Давам дума. Докторе?

– Давам дума. Садовски?

– Давам дума. Де Тонг?

– Давам дума. Белтран?

* * *

Всеки от нас можеше да се завтече при полковника и да предаде останалите – каза Ернандо Белтран. – Но в онази нощ ние си дадохме дума. И устите ни трябваше да останат запечатани до смъртта ни. Аз не съм казал на никого, дори на свещеника. Така че нося този смъртен за душата ми грях в себе си... това избиване на монахини... И трябва да се моля всеки ден Бог да ми прости, когато застана пред Него. Ако Той не го направи, ще бъда прокълнат навеки. Направих го заради нас.

Тайсън се заслуша в разговора им, после каза рязко:

– Достатъчно. Ще обсъждаме Бранд някой друг път. – Той превключи на по-светска тема. – Къде сте отседнали?

– Армията ни настани в хотела за гости тук – отговори Садовски. – Пристигнахме миналата вечер. Но адвокатът ви ни каза, че иска да ви изненадаме.

– Искам да ви заведе в един кубински ресторант в града, на име „Викторс“ – добави Белтран. – След това ще отидем някъде другаде за още нещо. – Той се обърна към Тайсън, но Тайсън пръв му намигна и Белтран се засмя. – Да! Ще дойдете, нали?

– Аз съм под домашен арест – каза Тайсън. – Но мога да ви заведе в местния клуб довечера.

– Там не пускат редници, лейтенанте – усмихна се Калейн.

– Пускат, стига редниците да са гадни цивилни типове – каза Тайсън.

Всички се разсмяха. Известно време си говориха за разни незначителни неща. Вратата се отвори и в стаята влезе Корва. Той огледа масата и очите му се спряха на Тайсън.

– Още един шибан офицер. Нали, Винс? – извика Садовски.

– Точно така, Ски – усмихна се Корва. – Старши лейтенант от пехотата. Двайсет и пета дивизия – специализирана за бой в джунглата. Най-доброто поделение в шибания Виетнам.

Петимата мъже нададоха викове и подигравки.

– Кавалерията беше най-добрата бойна единица – каза Белтран, – и го знаеш, ако наистина си бил във Виетнам.

– Жълтите се напикаваха от страх, когато виждаха да се задава Кавалерията – добави Калейн.

Корва посочи пагоните на Първа кавалерия на раменете на Тайсън. Емблемата бе във форма на щит с черна конска глава отгоре и черна черта по диагонала на фон, известен като кавалерийско жълто.

– Виждате ли това? – Той почука по конската глава. – То е конят, който никога не сте яздили... – Той прокара пръст по диагоналната черта – ... а това е линията, на която не успяхте да се задържите. А жълтото говори само за себе си.

– О, глупости! – рязко каза Садовски.

– Върви по дяволите! – каза Калейн.

– Скрый се! – предложи му Уокър.

– Просто се шегувах, момчета – вдигна ръка Корва. – Стара армейска шега. Всички завиждаха на кавалерията.

– Ти си дяволски прав – каза Калейн.

– Добре. Време е да вървим – каза Корва, поглеждайки към часовника си. – Бих искал да ви помоля да изчакате тук, въпреки че не мисля,

че ще ви извикам.

Тайсън стана и другите мъже също се изправиха. Белтран извади от куфарчето си малко шише с ром и го изпразни в седемте чаши с ново кафе.

– Малък тост, господа! – Той вдигна крехката чашка в животинската си лапа с маниера на човек, свикнал да вдига наздравичи.

– Тост за мъртвите, да ми прости Господ – каза той. – Не мога да си спомня имената на всички, но Той знае кои са те.

Всички пиха.

– А на вас успех, лейтенанте – каза Уокър. Корва остави чашата и вдигна куфарчето си.

– Е, Първа кавалерия да тръгва през долината на смъртта.

Тайсън стисна ръцете на всички присъстващи и излезе с Корва.

– Приятно е да се види, че хората се гордеят с отряда си – отбеляза Корва във в коридора.

– Особено като се има предвид, че са минали две десетилетия.

– Така е – каза Корва и добави: – това няма да ни навреди и по време на военния съд. Приятна ли беше изненадата?

– Исках да те размажа.

– Но изглеждаше така, сякаш ти е приятно.

– Е... приятно ми беше да ги видя, след като преодоляхме първия момент на смущение.

– Изглеждат доста симпатични хора.

– Всички те са убийци – каза Тайсън, след като повървя известно време в мълчание.

– Да, но те са нашите убийци.

Двамата се качиха по стълбите и спряха пред вратата във фоайето, на която висеше надписа „Зала Стоунуол Джоунс“.

– Погледни всички в очите, когато влезеш вътре – каза Корва. – Не е нужно да козируваш на полковник Гилмър. Нашата маса е вдясно от входа. Имаш ли някакви въпроси?

– Как изобщо се стигна до там?

– С постоянство. – Корва отвори вратата и те влязоха.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТА

Стаята беше обширна и хубава, с добре лъснат дървен под, използваше се за неофициални приеми и за пушене. Централната стена беше

от тухли с каменна камина. Другите стени бяха облицовани с тъмно дърво. От камината до края на тухлената стена имаше френски прозорци с ветрилообразни малки прозорчета над тях. Напълно уместно над камината висеше портрет на Томас „Стоунуол“ Джаксън, който някога бе служил във форт Хамилтън, преди да замине на юг.

Пред камината имаше подиум и зад него бе застанал полковник Фарнли Гилмър. Вдясно от Гилмър имаше масичка за бридж, зад която седеше майор Керън Харпър.

Тайсън и Корва заеха местата си зад дългата банкетна маса до дясната стена на залата. Точно срещу тях до лявата стена на залата имаше още една банкетна маса, зад която седяха полковник Пиърс, майор Уейнърт и капитан Лонго. Отпред пред екипа на прокуратурата седеше съдебния стенограф, доста млада жена-редник с руса коса, лунички и чувствена уста, която се беше настанила зад преносима брезентова маса, каквито Тайсън си спомняше от Виетнам. Нищо освен униформите, тази маса и може би портрета на Джаксън с маслени бои в стаята не подсказваше, че там се провежда военен съд.

Банкетните маси бяха покрити с дълги до земята бели ленени покривки. Тайсън долови слабата миризма на бира и цигари в пропития от дим въздух.

В далечината в дъното на залата бяха струпани стотина сгъваеми стола. Един от тях беше поставен между масите на прокурорския екип и на защитата, срещу подиума. Тайсън прие, че това е столът за свидетелите. Зад масата на Керън Харпър имаше пилон, на който беше окачено американското знаме. Между знамето и вратата стоеше млад чернокож сержант в зелена униформа, заел леко изменена стойка мирно. Тайсън предположи, че той е дежурният сержант, въпреки че не беше въоръжен и нямаше каска като на военните процесии, на които бе присъствал до този момент.

Тайсън забеляза, че защитата, прокурорският екип и групата на следователите бяха разположени на достатъчно голямо разстояние едни от други, така че да могат да си говорят на тих глас, без да бъдат чути от другите участници в слушането. Полковник Гилмър си погледна часовника. Тайсън погледна към Керън Харпър, но тя четеше нещо в скута си. Пиърс, Уейнърт и Лонго бяха сблизили главите си и обсъждаха нещо. Съдебния стенограф натисна няколкото от бутоните на стенотипера си. Винсънт Корва си отбелязваше нещо на страници с машинописен текст. Той остави молива си, наведе се към Тайсън и прошепна:

– Пица вместо гранати. Защо не го схвана?

– Добро утро – каза полковник Гилмър. – Събрали сме се, за да разследваме официално някои обвинения, повдигнати срещу лейтенант Бенджамин Дж. Тайсън, според член 32 от Единния кодекс за военното правосъдие. – Полковник Гилмър погледна към Гайсън и продължи: – Лейтенант, осведомен сте, че имате право да бъдете представляван от цивилен адвокат за своя сметка или от военен адвокат по ваш собствен избор, в рамките на разумното, или от военен адвокат, посочен от съветника по военно-правните въпроси във форт Дикс. Вие заявихте, че желаете да бъдете представляван от господин Винсънт Корва от Ню Йорк.

Тайсън се загледа за момент в Гилмър. Беше на около шейсет години, с къса сива коса и приятно квадратно лице, но с безизразно изражение.

– Отбележете, че господин Корва присъства тук като представител на лейтенант Тайсън – продължи Гилмър. След това погледна към Корва. – Господин Корва, моля излезте напред и поемете функциите си, като попълните образец + 3 от Доклада на предварителното следствие.

Корва стана и отиде до масата на Харпър. Размениха си няколко думи, които Тайсън не можеше да чуе, и Харпър подаде на Корва някакъв формуляр.

Тайсън погледна през стаята и забеляза, че полковник Пиърс го наблюдава замислено. Тайсън продължи да гледа втренчено към Пиърс. Той беше млад полковник, на не повече от петдесет години. Имаше тъмночервена коса, по-дълга от допустимото в армията. Носеше очила, но Тайсън го беше виждал да чете и без тях от едно и също разстояние. Имаше яркочервен цвят на кожата и Тайсън не можеше да реши дали е изгорял от слънцето или има изключително високо кръвно налягане.

Корва се върна на тяхната маса и седна. Полковник Гилмър взе един процедурен правилник и започна да чете, като от време на време поглеждаше към Тайсън.

– Лейтенант, искам да ви припомня, че единствената ми функция като офицер, натоварен с разследване по член 32 – ри по този случай, е да установя с възможно най-големи подробности и напълно безпристрастно всички факти, отнасящи се до делото, да претегля и преценя тези факти и да определя доколко формулираните обвинения отговарят на истината. Ще разгледам и самата формулировка на обвиненията и ще направя необходимите препоръки по значимостта и последователността на отправените обвинения. Сега ще ви прочета обвиненията, които съм натоварен да разследвам. Те са както следва: нарушение на Единния кодекс на военното правосъдие член 116, убийство. Подточка първа. –

Гилмър започна дългото объркано изречение, обясняващо подточка първа. Междувременно Тайсън извърна глава и съсредоточени вниманието си върху майор Джудит Уейнърт.

Предположи, че е на около четирийсет години и видя, че няма венчална халка, въпреки че това можеше да не означава нищо. Униформата ѝ стоеше ужасно и Корва беше прав като каза, че би трябвало да се обърне към козметичния салон на базата. Изражението на лицето ѝ бе сериозно и делово – израз на жена-професионалист. Но докато Тайсън я наблюдаваше, Пиърс се наведе към нея и ѝ прошепна нещо на ухото, при което лицето ѝ се озари от една от най-ярките момчешки усмивки, които Тайсън бе виждал някога, и тя цялата засия от красотата. Но когато усмивката изчезна, лицето ѝ стана отново студено и непрестъпно.

Гилмър свърши да чете и втората подточка и каза:

– Лейтенант Тайсън, сега ще ви покажа обвинението заедно с подточките към него.

Керън Харпър се изправи и прекоси лъснатия под. Спря пред Тайсън и му подаде листа с обвиненията. Тайсън протегна ръка да го вземе като същевременно се обърна към Корва и попита достатъчно високо, така че всички да го чуят:

– Нямаме ли вече едно копие?

– Едно в повече никога не е излишно – отвърна Корва.

Съдебният стенограф се изхили, а Гилмър видимо се подразни. Харпър също изглеждаше раздражена и хвърли сърдит поглед на Тайсън преди да се обърне и да си отиде на мястото.

Гилмър изчака цяла минута, през която се предполагаше, че Тайсън чете обвиненията. Но вместо това той се взря в капитан Салваторе Лонг. Той беше млад, вероятно приближаваше трийсет и сигурно бе завършил правния факултет не твърде отдавна. Униформата му беше ушита безукорно, а къдравата му синкавочерна коса бе безупречно подстригана. Кожата му имаше онзи траен загар, който Тайсън бе виждал само у хора, които редовно се занимават с ветроходство. Тайсън реши, че не е особено красив, но без съмнение капитан Лонго нямаше никакви проблеми с жените.

Полковник Гилмър отново погледна към нещо, скрито зад подиума, и каза:

– Лейтенант Тайсън, не сте длъжен да правите изявление по повод на предявените към вас обвинения, но ако решите да направите някакво изявление, то може да бъде използвано като доказателство срещу вас при евентуален военен съд. Имате право да запазите мълчание относно

предявените ви обвинения. Но ако желаете, можете да направите изявление – под клетва или без да се заклевате – в което да кажете всичко каквото пожелаете, било за да се защитите, било за да се позовете на смекчаващи вината обстоятелства или за да отклоните част от обвиненията. Ако решите да дадете показания, казаното от вас ще бъде разглеждано и преценявано наравно със показанията на другите свидетели.

– Полковник Гилмър си наля чаша вода.

– Кои са първите думи, които чува всеки заподозрян, когато си сложи затворническата униформа? – наведе се Корва към ухото на Тайсън.

– Какво?

– Моля обвиняемият да се изправи.

– Стига глупости – каза Тайсън слагайки ръка на устата си.

Гилмър гледаше с нетърпение към масата на защитата.

– Лейтенант Тайсън, слушате ли ме?

– Да, сър.

– Добре. Вашият адвокат и адвокатите на правителството, полковник Пиърс, майор Уейнърт и капитан Лонго, са получили предварително копие от доклада на предварителното разследване по вашия случай. Той съдържа и показанията, дадени под клетва на доктор Стивън Бранд...

– Възраждавам, сър – изправи се Корва.

– Какво е възражението ви, господин Корва? – попита полковник Гилмър, повдигайки с недоумение вежди.

– Възражението ми се отнася до използването на титлата „доктор“ по отношение на Стивън Бранд.

– Стивън Бранд не е ли лекар?

– Може и да е, полковник. Но това няма нищо общо с това дело. По времето, когато се е случил въпросният инцидент, преди близо двайсет години, Стивън Бранд е бил още редник 4 – ти разряд. И ако сме замразили званието на клиента ми като лейтенант, трябва да замразим и ранга на Бранд. Или може да го наричаме „господин“ при настоящата и всички последващи дискусии. Предполагам, че разбирате какво имам предвид.

Очевидно полковник Гилмър се опитваше да разбере какво има предвид.

– Господин Корва... – изправи се полковник Пиърс. – Така добре ли е? Господин Корва? Или предпочитате „синьор“?

Уейнърт и Лонго се разсмяха.

– Можеш да ме наричаш Винс, Греъм – отговори Корва.

Стенографът на съда отново се изкили. Гилмър изглеждаше така, сякаш искаше да удари с чукчето по масата, но нямаше чукче.

– Изслушването на свидетелите по член 32 предполага известна свобода на поведението, но да не преиграваме, господа. Полковник Пиърс? Какви са вашите доводи?

– Моят довод, полковник, е че доводът на господин Корва е безсмислен и несъществен. Ако той смята, че използването на титлата на Стивън Бранд по някакъв начин вреди на клиента му, то предполагам това означава, че той е твърде пристрастен към лекарите. Аз, например, смятам, че лекарите са арогантни, безчувствени и користолюбиви.

Гилмър се обърна към Корва.

– Чудя се дали полковник Пиърс би повторил това и пред главния си свидетел? – каза Корва.

Този път се усмихна полковник Гилмър. Керън Харпър стана и се приближи до него. Те се посъветваха на тих глас.

– Майор Харпър ме информира, че лейтенант Тайсън е изказал подобно становище пред нея и преди господин Корва да започне да го представлява – каза полковник Гилмър. – Така че приемам, че обвиняемият наистина възразява срещу използването на титлата на Стивън Бранд по време на заседанията и разбирам позицията му. Затова отсега нататък ще използваме термина „господин“, когато говорим за Стивън Бранд. Въпросът е приключен.

– Документите от предварителното следствие включват показанията под клетва на господин Стивън Бранд, господин Ричард Фарли, господин Пол Садовски, господин Антъни Скорело, господин Ернандо Белтран, господин Лий Уокър и господин Луис Калейн – поднови четенето полковник Гилмър. – Документацията съдържа и показания, дадени под клетва, на господин Андрю Пикард. Има и други документи, писма и записки, които са твърде многобройни и разнородни, за да могат да бъдат изредени по ред. – Гилмър погледна към Корва. – Приемате ли това?

– Да, сър.

– Аз не възнамерявам да призовавам господин Бранд и господин Фарли като свидетели – продължи Гилмър. – Смятам да взема под внимание показанията им дадени под клетва и включени в досието по случая, когато изготвям заключението и препоръките си по делото. – След това Гилмър се обърна към Тайсън и Корва. – Независимо, че не възнамерявам да викам господин Бранд и господин Фарли, чиито показания под клетва смятам да обсъдя, за да оформя препоръките си, вие имате

право да се възползвате от случая да ги подложите на кръстосан разпит в рамките на записаното в показанията им, дадени под клетва. Ако желаете, аз ще уредя тези свидетели да се явят тук за целта. Желаете ли да извикам господин Бранд и/или господин Фарли като свидетели?

– Можем да поискаме да ги призват – обсъди Корва с Тайсън, – но то може да отнеме цяла седмица.

– Смятах, че прокуратурата има задължението на извика своите свидетели – каза Тайсън.

– Не, Гилмър в момента си сложи шапката на федерален прокурор. Не забеляваш ли? Той сам избира дали да призове свидетелите на обвинението или да не ги призове. И естествено, работи в тясно сътрудничество с екипа на прокуратурата.

– Непрекъснато поглеждам към американското знаме, окачено там, за да повярвам, че всичко това е истина – каза Тайсън.

– Искам сам да се убедиш малко във всички това, за да можеш да преразгледаш стратегията ни, ако решиш – усмихна се Корва. – Само преди няколко минути Гилмър ти каза, че може да представиш доказателства за смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства. Забеляза ли това?

– Да. Предполага се, че аз вече съм признат за виновен и ми се дава възможност да поднеса извиненията си за стореното.

– Горедолу точно за това става въпрос. Радвам се, че следиш всичко внимателно. Също така, ако призовем Бранд и Фарли, ще мога да ги разпитвам само по въпросите, които вече са включени в писмените им показания. При един военен съд ще мога да стигна и до същността на нещата.

– Не бих искал да протакаме всичко с още една седмица – кимна Тайсън. – Хайде да вървим напред.

– Сър – изправи се Корва, – за стенограмата искам да заявя, че ние не приемаме писмените показания под клетва на Бранд и Фарли като задоволителни заместители на реалното им присъствие. Въпреки това ще се откажем от правото си да ги подложим на кръстосан разпит за нуждите на това слушане.

– Отбележете изявлението на господин Корва като възражение по точка 6А – обърна се полковник Гилмър към Керън Харпър. – Мога ли да взема под внимание вашето изявление, когато обмислям препоръките си по делото? – обърна се той към Корва.

– Надявам се също така, полковник, че ще вземете под внимание и факта, че характерът и сериозността на обвиненията са такива, че е

логично да се очаква правителствените свидетели да бъдат на разположение за кръстосан разпит. Твърде необичайно е да се позовавате само на писмени показания в случай като този.

– Добре. – Лицето на Гилмър слабо почервенея. – Тогава искате ли да извикаме свидетелите за разпит?

– Не, сър. Мисля, че вие трябваше да ги извикате, за да можете да ги разпитате в присъствието на обвиняемия. Но ако писмените показания са достатъчно убедителни за вас, за да решите как да процедурате при обвинение в убийство, нека бъде така. Бих искал само в стенограмата да се впише, че съм безкрайно смаян от този факт.

Гилмър погледна към Корва.

– Ако разрешите, полковник – стана Пиърс, – бих искал да се отбежи и моето смайване от факта, че адвокатът на защитата ви разпитва по въпроси, които не са негова работа.

– Те не са и ваша работа – усмихна се Корва на Пиърс. – Полковникът може сам да се погрижи за себе си.

Тайсън се облегна на стола си. Истински се забавляваше, дори и да беше единственият, който гледаше на това така. Погледна към съдебния стенограф и видя, че и тя се забавлява. Жената вдигна поглед от пишещата си машина и срещна очите му. Усмихна му се. Полковник Гилмър потропа с пръсти по катедрата си.

– Бихте ли седнали и двамата? – той се обърна към Корва и каза безцеремонно: – Искате ли да докарам тук Бранд и Фарли? Да или не?

– Не, сър.

– Защо се заяждаш с всички? – наведе се Тайсън към Корва.

Корва бе вперил поглед през стаята в Пиърс и отговори без да измести очите си:

– Искам Пиърс да разбере, че Вини Корва се е завърнал. Що се отнася до заяждането с Гилмър, искам той да разбере, че няма да си мълчим за нищо; че има общ военен съд и адвокатът на защитата ще атакува формата и самата същност на военното законодателство. А това може да накара някои хора по-горе да си помислят добре още веднъж, преди да тръгнат към публичен процес.

– Мога ли да запуша? – попита Тайсън.

– Защо не? Гилмър и Пиърс и без това вече изпускат дим.

Тайсън извади дългата дебела пура, която му беше дал Белтран и я запали. Огромни талози от синкавосив пушек се издигнаха във въздуха. За момент Гилмър се загледа в Тайсън, сякаш се опитваше да реши дали да му каже да я загаси. Накрая реши да не му обръща внимание с израз

на крайно неудоволствие на лицето. Гилмър продължи с процедурния правилник.

– Лейтенант Тайсън, имате също така правото да викате свидетелите, призовани за разпит от мен, както и да предявите други доказателства в своя полза. Уредих присъствието на свидетелите, които вие предварително поискахте. Ако желаете да посочите някакви допълнителни свидетели, ще ви съдействам за призоваването им тук, или за предоставянето на всички възможни доказателства, имащи връзка с делото.

Тайсън забеляза, че майор Уейнърт държи в ръката си една папка и си вее, за да прогони пушека от лицето си.

– Полковник Гилмър – изправи се тя, – бих искала тук да не се пуши.

– Наистина ли имате нужда от тази пура, лейтенанте? – погледна Гилмър към Тайсън.

– Опасявам се, че е така, сър – изправи се Тайсън.

– Добре тогава, да направим десетминутна почивка. Пушете в коридорите.

Тайсън и Корва излязоха в коридора, последвани от майор Уейнърт, която забърза към тоалетните.

– Това беше много нетактично от твоя страна – каза Корва.

– Ти каза, че мога да пуша.

– Предполагах, че ще пушиш къси цигари.

– Това ми го даде Белтран. Е, как сме, Винс?

– Не много зле. Гилмър е ядосан, дори успях да засегна малко и Пиърс.

– Това е чудесно, Винс. Не би ли искал сега вече да видиш дали няма да успееш да ме освободиш?

– Всичко по реда си.

Вратата на заседателната зала се отвори и оттам излезе Керън Харпър. Тя се поколеба, след което се приближи към тях.

– Добър ден, господин Корва, лейтенант Тайсън.

– Не ви ли писна това дело? – каза Тайсън.

– Доволни ли сте двамата от себе си? – попита тя вместо да отговори.

– О, стига, майоре – отвърна Корва. – Фарсовете процедури предизвикват и фарсово поведение.

– Въпросът е много сериозен и... аз мисля, че вие правите лоша услуга на клиента си.

– Нека аз сам да се грижа за клиента си. Вашите взаимоотношения

с него приключиха.

Тайсън повдигна вежди. Тя се обърна към него и за известно време те се взираха един в друг.

– Настоях Андрю Пикард да даде показания днес – най-сетне каза Керън Харпър. – Надявам се, че това ще помогне случаят да се изясни.

Тайсън пусна пурата си на земята и я смачка с тока на обувката си.

– Понякога имам чувството, че вие сте единствената, която иска само истината и нищо друго освен истината.

– Не съм сигурна, че е вярно. Но ако е така, то значи всички останали са в грешка. Също така, ако самият вие се решите да дадете показания днес, бихте могли да се възползвате от възможността да изясните как е умрял Лари Кейн.

Макар и почти незабележимо, Тайсън си пое дълбоко дъх.

– Казах ви как е умрял Лари Кейн.

– Добре, но си помислете пак. – Тя се обърна и тръгна към тоалетните.

Пиърс излезе във фойето, зави по коридора, спря и се върна. Той застана пред Корва и Тайсън забеляза, че е поне една глава по-висок и трийсет килограма по-тежък от Корва. Пиърс се усмихна недоброжелателно.

– Виждате ли, бях забравил да установя на колко крачки е възнамерявал майорът да проведе дуела. След процеса научих, че в рамките на десет крачки тези куршуми са били смъртоносни, което означава, че оръжието, което са щели да използват, е било смъртоносно. Вашата аналогия с дуел със зрели домати впечатли съдебните заседатели, но не беше достоверна.

– Предполагам, че е било така, полковник, сега като повдигате въпроса за разстоянието между дуелиращите се. Как съм могъл да го пропускам.

– Не, господин Корва, пропускам е мой. Но този път ще бъда много по-внимателен към вашите пропуски.

– Сигурен съм, че сте научили нещо полезно от онова дело.

Пиърс погледна Корва по съвсем недружелюбен начин. За момент погледът му спря върху Тайсън, след това той се усмихна с някакво скрито задоволство, обърна се и продължи по коридора.

– Този човек е абсолютен маниак – Корва се загледа след него. – Трябва да внимава с кръвното си налягане.

– В какво е вманиачен, Винс?

– За разлика от Ван Аркън, който може да е и идеалист, полковник

Пиърс е егоист. Той има темперамента на водещ тенисист. Ако някога загуби някои дело, след това ще бъде напълно импотентен месеци наред.

– Сигурно е доста тежко за госпожа Пиърс.

– Може и да не е. Въпросът е, че съдебното преследване е индивидуален спорт и ако загуби, не може да обвини за това никой друг, освен самия себе си. Но той подбира делата си изключително внимателно. Никога не взима лесни за спечелване дела, но не избира и случаи, в които обвинението е твърде несъстоятелно и няма изгледи да спечели.

– Не като теб, Винс.

– Не.

– Но е избрал моето дело и вероятно го е избрал, когато вече е знаел, че ти ще бъдеш мой адвокат. Мислех си, че миналия път си го уплашил.

Корва се усмихна и си погледна часовника.

– Хайде да се връщаме вътре. И престани да отправяш нежни погледи към малката стенографка. Харпър се дразни.

Те влязоха в заседателната зала и заеха местата си. Само след минуте Керън Харпър, майор Уейнърт и полковник Пиърс се върнаха и също заеха местата си.

– Да продължим – каза полковник Гилмър и огледа залата. – Освен показанията под клетва на свидетелите на обвинението и на защитата, разполагаме и с показанията, дадени не под клетва, на Андрю Пикард, чиято роля в това дело е добре известна на всички страни. Като натоварен с разследването по делото, аз имам правото да извикам Андрю Пикард, за да даде показания като допълнителен свидетел. Това ще бъде сторено в интерес на правосъдието, справедливостта и изчерпателността на разследването. – Той погледна към Корва. – Разбирате ли, че господин Пикард е мой свидетел, а не свидетел на обвинението?

– Трудно ми е да забележа разликата между вас и обвинението, полковник – изправи се Корва, – но приемам.

Полковник Гилмър сякаш искаше да обясни каква е разликата, но явно размисли и продължи със следващата точка от процедурата. Той погледна към Тайсън.

– Бихте ли се изправили, лейтенанте? Тайсън стана.

– Лейтенант Тайсън – прочете Гилмър от процедурния си правилник, – преди да продължим по-нататък, бих искал да ви попитам дали имате някакви въпроси относно правото ви да запазите мълчание по повод отправените ви обвинения, правото ви да направите изявление под

клетва или не, използването на изявенията, които решите да направите, правото ви да подлагате свидетелите на обвинението на отведен разпит, правото ви да представите каквото пожелаете във ваша полза и правото ви да ме накарате да изслушам свидетелите, с които разполагаме и които бихте искали да използвате в своя защита или за намаляващи и смекчаващи вината обстоятелства.

Тайсън се почуди кой ли е измислил тези безкрайни изречения.

– Клиентът ми ме попита – отговори Корва, – и поиска да му обясня защо му предлагат да се възползва от правото да представи доказателства или показания за намаляване или смекчаване на вината. Той каза, че това е все едно да поискаш някой да се извини за нещо, което никога не е казал, че е направил. Трябва да ви призная, полковник, че аз съм крайно затруднен от въпроса на клиента ми и си помислих, че може би някой друг от присъстващите в залата би могъл да му отговори.

Полковник Гилмър се изкашля и отново направи справка в процедурния правилник. Най-накрая каза: – Не мога да продължа процедурата, преди да се убедя, че обвиняемият разбира добре онова, което токущо прочетох. Обичайната практика в такива случаи, господин Корва, когато обвиняемият е представляван от адвокат, а в нашия случай на пръв поглед е така.

Екипът на прокуратурата се подсмихна.

– Обичайно адвокатите на защитата заявяват, че са обяснили на клиентите си тези въпроси предварително и че те разбират за какво става дума. Никога досега не съм чувал нещо друго след прочитането на този текст на обвиняемия – добави той.

– Независимо от това – каза Корва, – моят клиент, който е невинен пред закона, както и по отношение на тези обвинения, ми зададе логичен въпрос, на който аз, като адвокат, не съм квалифициран да отговоря.

– Ако полковникът разреши – намеси се полковник Пиърс, – аз нямам навика да помагам на адвоката на защитата да обясни на обвиняемия какви са му правата. Но в интерес на справедливостта и на правосъдието, бих искал да обясня значението на намаляващите и смекчаващите вината обстоятелства, съобразно с нуждите на това изслушване. – Той погледна направо към Тайсън. – На обикновен език, лейтенанте, нека предположим, че са ви извикали при директора на училището и ви обвиняват, че сте ударили Томи Смит. И вие казвате: „Аз никога не съм го удрял, а и той така и така си го заслужаваше“. Това е изявление, с което едновременно се защитавате и се позовавате на намаляващи и смекчаващи вината обстоятелства.

– На мен обаче това много ми прилича на признаване на вината, полковник – отвърна Тайсън.

Полковник Пиърс се усмихна.

– Този тип сериозно ли говори? – наведе се Тайсън към Корва.

– Ние сме от обратната страна на огледалото. Всички тук са глупаци и ако останем още дълго, може да започнем да им вярваме. Кажете ми този задник, че разбираш за какво става въпрос.

– На кой задник?

– На Гилмър.

Тайсън погледна към полковник Гилмър.

– Полковник, аз напълно разбирам и приемам обяснението и примера на полковник Пиърс за това как мога да поднеса извиненията си за нещо, което не съм признал да съм извършил.

Гилмър кимна, доволен, че проблемът е разрешен. Тайсън седна, Корва също го последва.

– Отбелязахме още една точка – каза Корва на Тайсън.

– Отбелязваме много точки, Винс. Но когато влязохме тук, резултатът на светлинното табло показваше, че са започнали без нас и са победили.

– Не се притеснявай.

– Посочили сте, че искате да призовете като свидетели следните лица, чиито показания, дадени под клетва, са включени в преписката по делото – каза Гилмър на Корва, – господин Пол Садовски, господин Антъни Скорело, господин Ернандо Белтран, господин Лий Уокър, господин Луис Калейн. Уредих присъствието на тези свидетели на държавна сметка и те са тук. Господин Корва, можете да извикате първия си свидетел, като дадете съответните указания на сержант Лестър – Гилмър кимна към униформения сержант, – относно тяхното местонахождение и като посочите кого от тях искате да призовете пръв.

Корва стана.

– Не желая да призовавам свидетели. – Той седна обратно.

– Господин Корва. – Полковник Гилмър се наведе напред през катедрата. – Не възнамерявате ли да призовете свидетелите на защитата?

– Не, сър, не възнамерявам. – Корва драскаше нещо върху лист жълта хартия.

– Господин Корва – каза полковник Гилмър, – тези петима мъже бяха докарани тук по ваше искане. Транспортните им разходи, квартирите и храната бяха поети от правителството. Ако не възнамерявате да ги призовете да свидетелстват в полза на клиента ви, бихте ли ми

обяснили защо правителството трябваше да си прави труда да ги докара тук за сметка на данькоплатеца?

– Полковник – отвърна Корва и вдигна поглед от драсканиците си, – правителството изпрати тези петима мъже във Виетнам за една година за сметка на данькоплатците. Следователно може да ги изпрати и до Ню Йорк за една среща за сметка на данькоплатците. Нещо като малка компенсация.

– Господин Корва – повиши глас полковник Гилмър, – бях доста търпелив към вас. Ако не възнамерявате да призовете тези свидетели, нямаше никакъв смисъл да ги докарваме тук.

– Полковник – отвърна му Корва, – решението дали да призова или да не призова свидетелите на защитата е само мое и на обвиняемия и може да бъде взето по всяко време. Избирам да не призовавам свидетелите.

– Това безспорно е ваше право – рязко кимна полковник Гилмър.

Тайсън погледна към сержант Лестър, който изглеждаше разочарован, след това към полковник Пиърс, с майор Уейнърт и капитан Лонго. Те криеха разочарованието си много по-успешно. Той погледна към Керън Харпър и срещна погледа ѝ, но тя извърна очи, затова той се обърна към съдебния стенограф, която отново му се усмихна. Те продължиха да се гледат, докато полковник Гилмър не каза:

– Лейтенант Тайсън, слушате ли ме?

– Да, сър.

– Вместо свидетелските показания на защита, ще взема под внимание писмените показания, дадени под клетва от петимата горепосочени свидетели на защитата, ако го желаете.

– Точно това искаме, полковник, – отговори Корва.

– Добре. Желаете ли да призова свидетели, които не са били посочени досега? Ако е така, дайте ми имената, местоработата или адреса им.

– Бихме искали – отвърна Корва, – да призовем следните лица, било като свидетели на защитата, било като неутрални свидетели: Даниел Кели, Майкъл Де Тонг и монахинята от френско-виетнамски произход, известна само като сестра Тереза.

Полковник Гилмър сякаш очакваше това.

– Имате ли данни за местоработата или адресите им, господин Корва? – попита той.

– Разполагам с последните им известни адреси, полковник. Вярвам, че и вие ги имате.

– Да, наистина. И положих усилия да открия тези хора, но безуспешно.

– Тогава трябва да приемем, че разследването не е завършено.

– Господин Корва – поклати глава полковник Гилмър, – след като не можете да убедите нито мен, нито когото и да е друго, че присъствието на тези свидетели ще подпомогне защитата на клиента ви, то отсъствието им не би могло да накърни неговите права. Прокурорският екип също така спокойно би могъл да заяви, че те са свидетели на правителството. След като свидетелите не могат да бъдат открити и не са давали признаци на живот в продължение на две, десет или осемнайсет години, съответно те могат да се приемат за мъртви.

– Знам за някои правителствени служители – отвърна Корва, – които не са давали признаци на живот от десетилетия, но въпреки това получават повишения...

Сержант Лестър подтисна смеха си и се обърна, за да се изкашля.

– Но в интерес на разследването и на това изслушване аз съм готов да оттегля искането си, ако вие дадете уверения, че правителството ще продължи да търси тези свидетели, докато въпросът с предявените на клиента ми обвинения се реши по един или друг начин.

Полковник Гилмър се замисли за момент и Тайсън се почуди дали отново не мисли за данъкоплатците.

– Разумно искане – каза Гилмър, – и вие имате уверенията ми за това.

– Благодаря ви, полковник.

– Никога не съм казвал, че искам да ги открият – каза Тайсън на Корва.

– Не се притеснявай за това. Така се подсилва напрежението.

– Ами ако те наистина се окажат свидетели на обвинението?

– Ш-т! Полковник Гилмър иска да каже нещо.

– Винс!

– Лейтенант Тайсън – започна полковник Гилмър след като се изкашля, – ако знаете за някакви военни документи, които бихте искали да взема под внимание и които не сте били в състояние да получите, трябва да ми дадете списъка на тези документи сега.

– От известно време се опитваме чрез майор Харпър да получим заповедта, с която лейтенант Тайсън е награден със Сребърна звезда за храброст, проявена на бойното поле по време на военни действия срещу въоръжен противник на 15 февруари 1968 г. в близост до град Уей – каза Корва.

– Какво, по дяволите, си мисли той, че е това? Церемония за връчване на медали ли? – каза полковник Пиърс на асистентите си достатъчно силно, така че всички да го чуят.

Полковник Гилмър хвърли кратък поглед към Пиърс и се обърна към Керън Харпър.

– Майоре?

– Господин Корва – изправи се Керън Харпър, – заповедта, с която лейтенант Тайсън е удостоен със Сребърна звезда, е у мен.

Тайсън погледна към Корва, после отново се обърна към Харпър.

– Изглежда, че заповедта никога не е била връчена – продължи тя, – или пък се е смятало, че вече е била връчена. Така или иначе сега тя се намира у мен.

– Може ли да я взема? – изправи се Корва.

– Разбира се, – отговори тя, заобиколи масата и донесе на Тайсън големия кафяв плик. – Освен заповедта – добави тя, – пликът съдържа самата звезда и почетната лентичка за нея.

– Благодаря ви, майоре – отговори ѝ Тайсън. – Много любезно от ваша страна е, че сте се погрижила да осигурите и самия медал.

– Няма нищо. – Както беше с гръб към залата тя се усмихна, после се обърна и се върна на мястото си.

– Направила го е заради теб, любовнико – каза Корва.

– Разкарай се.

– Може ли да ме извините за момент, докато разгледам това – обърна се Корва към Гилмър. Той отвори плика и изсипа съдържанието му. Прочете докладната записка с предложението за награждаването от името на Даниел Кели, подписано и от капитан Рой Браудър. То съдържа описание на операцията и на проявения героизъм, за който се присъждаше медала. Написано беше с най-общи думи, позовавайки се на обичайната храброст, саможертвеност и действия, надминаващи значително изискванията на дълга. Но текстът съдържаше малко подробности и в него изобщо не се споменаваха за никаква болница. Най-важното беше, че в докладната се упоменаваха датата петнайсети февруари и се посочваше, че става въпрос за военни действия на дневна светлина, което ги разграничаваше от нещо, което е могло да се случи преди зазоряване или след залез слънце през същия ден.

Корва придърпа малката синя кутийка към себе си и я отвори. Вътре, на парче от бял сатен, лежеше Сребърната звезда. Под нея беше сложена малка правоъгълна черно-бяло-синя лентичка. Корва извади лентичката от кутията.

- Обърни се насам.
- Не мога да нося това, Винс.
- Това не е церемония за раздаване на награди, господин Корва – изправи се полковник Пиърс.

Корва не му обърна никакво внимание и закачи лентичката над два реда лентички, които Тайсън имаше на униформата си.

– Така, няма нужда да махаме нищо. – Корва потупа редовете с лентички, символизиращи медалите, получени за добра служба. – Много добре, истински герой. – Той се изправи и се обърна към Пиърс. – Полковник, лейтенант Тайсън е чакал цели осемнайсет години армията да намери това. Вие безспорно можете да изчакате трийсет секунди, докато му го закача.

Изглежда че полковник Пиърс искаше да каже нещо, но размисли и седна. Корва се обърна към залата.

- Благодаря ви, полковник. Благодаря и на вас, майор Харпър.
- Поздравявам ви – каза Гилмър на Тайсън. – Сега бихме ли могли...

– Извинете, полковник – прекъсна го Корва, – но бих искал да подчертая, че докладната за този медал и обвинителният акт са два напълно противоположни по смисъл документа, отнасящи се до едно и също събитие.

– Не – каза Гилмър, – няма нужда да го подчертавате. И сам се досетих.

– Много добре – каза Корва. – Но когато човек защитава някого по обвинение в убийство, известна предпазливост никога не е излишна.

Полковник Гилмър въздъхна дълбоко. Той прелисти една страница в книгата пред себе си и каза:

– Лейтенант Тайсън, ако имате някакво материално или обективно доказателство, което още не сте представили на съда, моля представете ни го сега.

– Нямаме такива доказателства – отвърна Корва.

– Знаете ли за някакви други доказателства, които бихте искали да взема под внимание, но не сте могли да осигурите? Ако е така, трябва да ме уведомите за това сега.

– Нямаме такива доказателства – повтори Корва и стана. – Но бих искал да подчертая, че обвинението също не разполага с такива. Бих искал да вземете под внимание, полковник, че правителството дори не е успяло да установи, че наистина се е стигнало до смъртни случаи, вследствие на законосъобразни или незаконсъобразни действия, както

е посочено в обвинителния акт. И по-точно, няма трупове, нито снимки на трупове, нито смъртни актове, нито свидетел, който да е познавал лично някоя от посочените жертви и да свидетелства за настоящия статут и положение на предполагаемите жертви. Съзнавам, че правителството не е задължено да представи труп, за да подкрепи обвинението в убийство, но ми се струва, че не е много да поискаме да бъдат представени един-два трупа, след като те трябва да подкрепят твърдението за избиване на над сто души.

– Господин Корва – каза рязко полковник Пиърс и стана, – правителството не е длъжно да осигури трупове, за да задоволи злокобното ви любопитство и несъстоятелния ви намек, че в болницата изобщо не е имало загинали. Ако...

– Не казвам, че не е имало убити! – прекъсна го гласът на Корва. – ако разполагам тук със заповедта за награждаване със Сребърна звезда, в която става въпрос за загинали. И ако правителството не разполага с трупове, защитата има такива: Лари Кейн и Артър Питърсън. Убити по време на бойни действия срещу въоръжен противник, полковник Пиърс. Разполагам и със смъртни актове, посочващи времето, мястото и причината за смъртта ми. И доскоро дори можех да кажа защо са загинали. А сега правителството се опитва да отнеме на тези мъже – живи или мъртви – тяхната чест и достойнство и аз вече не бих могъл да отговоря на този въпрос. – Корва седна.

В стаята цареше пълна тишина. Пиърс бавно седна. Тайсън бе впечатлен от силата, с която Корва изрази оскърблението си. А уж не бил добър актьор в съдебната зала, помисли си Тайсън. Ето защо той умишлено бе останал в неведение относно истинското развитие на събитията на 15 февруари. Корва вярваше на всяка дума от заповедта за присъждане на Сребърната звезда.

Полковник Гилмър огледа залата.

– Има ли още нещо, което защитата би искала да ни представи? – каза той.

– Не, сър – поклати глава Корва.

– Добре – каза Гилмър. – Искам да извикам допълнителния свидетел, Андрю Пикард. – Той се обърна към сержант Лестър: – Моля, въведете господин Пикард.

Сержант Лестър застана мирно, козирува, елегантно се обърна и напусна залата. Тайсън си запали цигара. Корва пи вода. След това се наведе към Тайсън и го попита:

– Как всъщност загина Лари Кейн?

– Прострелях го в сърцето – отвърна му Тайсън.

Корва не изглеждаше особено изненадан.

Вратата се отвори и Андрю Пикард влезе в залата. Беше облечен в кафяв вълнен костюм и Тайсън си помисли, че той или малко е избързал със зимния гардероб или твърде много се прави на писател. Сержант Лестър го отведе до подиума в средата на залата срещу Гилмър.

– Господин Пикард, бихте ли вдигнали дясната си ръка? – каза полковник Гилмър.

Пикард вдигна ръката си.

– Заклевате ли се, че показанията, които ще дадете по разследвания случай, ще представляват истината, цялата истина и нищо друго освен истината? И нека Бог да ви бъде съдник.

– Заклевам се!

– Моля, седнете на свидетелското място. Пикард отиде в дъното на залата и седна на стола срещу Гилмър.

– Моля, кажете цялото си име, професията и адреса на постоянното ви местожителство – каза полковник Гилмър.

– Андрю Пикард, писател, Блъф Пойнт, Саг Харбър, Ню Йорк.

– Познавате ли обвиняемия?

– Срещали сме се веднъж – отвърна Паркър и погледна към Тайсън.

– Разполагам с вашите показания, дадени не под клетва пред майор Керън Харпър – продължи Гилмър. – Поканих ви тук, за да ни дадете повече информация във връзка с тези показания, както и за да отговорите на някои други въпроси, отнасящи се до вашата роля в случая. И за да отговорите на подобни въпроси, които могат да ви бъдат зададени от адвокатите на защитата и на обвинението. Пикард кръстоса крака.

– Ще помоля майор Харпър да води този разпит – каза полковник Гилмър.

Харпър се изправи и се приближи до свидетелското място.

– Господин Паркър, можем да прескочим голяма част от общите и така наречените въвеждащи въпроси, защото смятам, че в тази зала едва ли има някой, който да не е запознат с предисторията на случая и с вашата роля в него.

– Аз съм съгласен, майоре.

– Господин Пикард, положихте ли някакви усилия, за да намерите доказателства за онова, което са ви казали господин Бранд и господин Фарли?

– Наистина положих усилия да намеря още свидетели, но не успях. Те подкрепиха взаимно разказите си. За моите цели това беше

достатъчно.

– Влизаше ли в намеренията ви да изобличите предполагаемите зверства, извършени от американците по време на битката на Уей?

– Ни най-малко. Исках и го направих, да изобличи зверствата на комунистите. Много от тях. Аз лично бях свидетел на някои.

– Но не и на случая в болница „Милосърдие“?

– Не. По онова време бях заключен в цитаделата.

– А чухте ли нещо за болницата, докато бяхте още във Виетнам?

– Не можем да приемем показания, основани на слухове, майоре? – изправи се Корва.

– Господин Корва, тук няма съдебни заседатели – каза полковник Гилмър, – и затова не сме длъжни да прилагаме с цялата им строгост всички правила за даване на показания и разпит. Всичко това е неофициално. И ако не беше, отдавна щях първи да съм ви изхвърлил оттук.

Пикард се разсмя и към него се присъединиха и някои други.

Корва отправи към Харпър пародиен поклон.

– Моля, продължете.

– Благодаря. – Тя се обърна към Пикард: – Чухте ли нещо за болницата, докато бяхте в Уей?

– Да, но само това, че е била разрушена по време на сражението, при което е имало убити сред индоевропейските и виетнамските католически служители на мисията. Там новините се разпространяваха под тази форма. Виетнамците нямаха много по-голямо значение от местните пивавици. Не е много приятно, но е истина.

– Спомняте ли си по онова време да е провеждано някакво разследване по случая?

– Не. Трябва да разберете какви бяха тогава условията в Уей. Във всеки случай разрушаването на някаква болница не беше нещо особено значимо. Освен това имахме достатъчно жертви и от наша страна. – За момент той се замисли, после каза: – Освен това... типът западняци, които тогава бяха в Уей беше... Как да го кажа...

– Както пожелаете, господин Пикард.

– Военните гледаха на тях главно като на червени, монахини и самаряни.

– Така че тази история за възможно избиване на хора не направи такова впечатление в средите на армията, каквото например имаше случая Май Лай?

– Не беше всеобща тайна – поклати глава Пикард.

– Поне дотолкова аз знам. Независимо от онова, което казах за

индоевропейците в Уей, мисля, че хората от взвода на Тайсън са знаели, че са оплескали работата. Мисля...

– Господин Пикард не е бил в болницата. Наистина трябва да възразя, – изправи се Корва.

– Опитвам се да установя какъв е произходът на информацията, използвана от господин Пикард за написаното – отговори Харпър.

– Тогава го питайте откъде е чул тази история, вместо да давате възможност на свидетеля да се впуска в показания, основаващи се на слухове.

– От кого чухте тази история и кога стана това? – обърна се отново Харпър към Пикард.

– Чух я от сестра Тереза в болницата в Орлеан, Франция. Преди близо две години. Имах пневмония. Имам документи за това.

– Коя болница?

– Болница „Милосърдие“. Името е същото като на онази в Уей.

– Как сте стигнали до темата за предполагаемото избиване на хората?

– Носех ръкописа си със себе си. Тя видя думата УЕЙ. Това се оказа напълно достатъчно за нея, за да започне да говори за войната. Казах ѝ, че съм бил там. И така от дума на дума, доста скоро се изпълних с убеждението, че при болница „Милосърдие“ се е случило нещо много зловещо.

– И сте продължили да проучвате този въпрос.

– Да. Когато се върнах в щатите, казах на издателя си, че съм паднал на нещо интересно и че ръкописът може да се позабави. Знаех за обявите за издирване на хора и затова намерих адреса на вестника на Първа кавалерия и дадох обява. Мина месец. Пуснах нова обява. След това получих писмо от този доктор Бранд от Бостън. Отидох да говоря с него. В началото Бранд отказа да ми даде име на някой, който би могъл да потвърди разказа му. Всъщност даде ми името на командира на взвода, Бен Тайсън, който, както той ми каза, живеел в ню-йоркското предградие Лонг Айлънд. Аз прегледах телефонния указател на предградията и се обадох на един Бенджамин Тайсън. Той каза, че не бил въпросният човек. На този етап не възнамерявах да включа случая в крайния вариант на книгата си и писах за това на Бранд. Тогава Бранд ми отговори, посочвайки името на Ричард Фарли, който, както ми каза, би могъл да бъде открит в болницата за ветерани от войната в Ню Йорк. Бранд ми каза също, че онзи Бенджамин Тайсън, когото съм открил в Гардън Сити, Лонг Айлънд е именно човекът, когото търся. Каза, че е сигурен в

това, но не искаше да обясни защо. Обадих се на Тайсън отново, но той отново ми каза, че имам грешка. Във всеки случай отидох и говорих с Фарли. Той беше леко нервен. Но в основни линии потвърди историята на Бранд, както и разказа на монахинята. Реших, че ако и всичко това е лъжа, ще разбере много скоро след публикуването на книгата. Почти бях убеден, че оцелелите членове на взвода ще подадат поне десет съдебни иска срещу мен. Но както виждате, никой не ме съди... Въпреки че предполагам, ако Тайсън бъде оправдан, те всички ще ме съдят.

– Застрахован ли сте? – попита го Харпър.

– Не... но то не ме кара да се стремя да помогна за осъждането на Тайсън, ако това имате предвид.

– Какъв мислите, че е бил мотивът на Бранд да ви се обади и да ви разкаже този случай? – попита майор Харпър.

– Първоначално вероятно идеята му е възникнала от обявата за издирване, която бях пуснал – отвърна Пикард с усмивка. – После предполагам го накарах да си мисли, че вече знам всичко, което има да се знае за това. Лекарите са малко наивни. А и мисля, че искаше да свали това бреме от душата си. Дяволски тежка тайна, нали?

– Никога ли не сте го подозирали в някакви други мотиви?

– Нещо като да иска да си върне на Тайсън? Да, имаше нещо такова. Но не знам какви точно могат да бъдат тези мотиви, и не ме интересува.

– Защо Бранд ви е дал името на Фарли и на никой друг?

– Това беше единственият човек, чийто адрес знаеше, с изключение на Тайсън. Предполагам, че е успял да се чуе и да обсъди всичко с Фарли. С другите не е могъл да го направи, защото не е знаел къде са.

Никога не ми е споменавал друго име.

– Откъде е знаел Бранд адресите на Фарли и на Тайсън?

Пикард сви рамене.

Стенографката вдигна поглед и попита:

– Полковник, да отбележа ли, че свидетелят сви рамене?

– Не – разсмя се Пикард. – Можете да отбележите, че съм казал: „Откъде, по дяволите, бих могъл да знам? Попитайте Бранд.“

– Намерихте ли бележките си, господин Пикард? – попита майор Харпър.

– Казах ви, че прехвърлих всичките си ръкописни бележки и печатния текст на разговорите на компютърен диск, но по погрешка бяха изрити. Те са някъде в безбрежната база данни горе в небето заедно с всичко останало, което някога е било изтривано от ленти и дискове.

Господи, бих искал да мога да се добера до тях.

– Не сте ли си запазили разпечатки от тях?

– Никой човек, който разполага с компютър не складира купища хартия. Защо армията винаги изостава с десет години от всички останали хора?

– Още един-два въпроса – продължи майор Харпър. – Никога не съм била съвсем наясно как сестра Тереза е успяла да идентифицира бойната част. Взела участие в инцидента, за който става въпрос.

– Идентифицирала е дивизията... – отговори Пикард, – по пагоните им – Ки Бин – кавалерия. Всички познаваха емблемата на Първа кавалерия. Разбира се, затова пуснах и обявата си във вестника на кавалерията. Морските пехотинци не носят пагони с емблемата на дивизията си. Имахме безумната идея, че не трябва да даваме възможност на врага да събира лесно достатъчна информация от бойното поле за разположението на бойните ни единици.

– Това, което всъщност искам да ви питам, е следното: познавала ли е сестра Тереза някого от тези мъже, по физиономия?

– Както ви казах по телефона – бавно кимна Пикард, – тя е разпознала офицера, Тайсън, но спомена за него само като за Дай-юй – лейтенанта. Не успях да я накарам да си спомни името му.

– Какво ви е казала за него?

Пикард помълча доста дълго време, после предпазливо отвърна:

– Тя каза... Виджте, тя го каза на смесица от вьетнамски, английски и френски... Тя каза, че той е влязъл в стаята, в която се е криела. Видял я е и ѝ пощадил живота.

– Пощадил? – попита Керън Харпър. – А не спасил живота ѝ? Според разказа на лейтенант Тайсън и показанията на другите петима свидетели, взводът е спасил живота на някои от хората там, като са ги измъкнали от пламналата болница.

– Така ли? Според монахинята, болницата наистина е горяла. – Той замълча. – Не се опитвам да разпъна Тайсън на кръста... Не мога да си спомня думите ѝ точно. Въпреки че говореше на френски. *Sauver*? Да спася или да избява? Или пък беше *epargner* – да пощадяш или да избяваш? Предполагам, че е и въпрос на превод.

– Бих казала, че това е доста важен въпрос. Но за вас не е бил достатъчно важен, за да го включите в книгата си.

– Пропуск. – Пикард за пръв път погледна към Тайсън. – Не отговаря на версията на Бранд за случилото се, както и на тази на Фарли. Съжалявам.

Харпър изчака малко, после продължи:

– Казахте ми също, че сестра Тереза споменала и бак си.

– Още едно нещо, което подминах в книгата си – кимна Пикард. – Но със сериозно основание. Независимо от всичко, искам да ви разкажа за това... Не бях напълно изчерпателен. Бих искал да имам проклетите си бележки. Паметта ми е малко разколебана на моменти...

– Какво ви каза за бак си – лекаря? За Стивън Бранд?

– Тя каза, че е разпознала и този бак си... – отвърна Пикард и се наведе напред. – Видяла го е по времето на онова, което бихме нарекли медицинско-просветна програма. Лекарите обикаляли училищата, църквите, селата и така нататък. Както и да е, тя определи Бранд като... „un home qui viole les jeunes filles“. Нямаме нужда от особени познания по френски, за да си го преведете...

– Все едно, аз ще го превода – каза Харпър. – Мъж, който изнасилва или обижда млади момичета.

– Разбира се, това може да има много най-различни обяснения – кимна Пикард. – Кой лекар не е бил обвиняван... Не можех да го включа в книгата си. Неизбежно щеше да доведе до съдебен процес. Господи!

За момент Керън Харпър се загледа в Андрю Пикард, после попита:

– Каза ли ви сестра Тереза още нещо за отношенията си с лейтенант Тайсън?

Пикард отново погледна към Тайсън преди да отговори.

– Сестра Тереза ми каза, че е срещала Дай-юй преди това по време на някаква служба в катедралата в Уей. Знаела е, че бак си е бил от взвода на Дай-юй и се е възползвала от възможността да говори с него за слабостта на лекаря към малки девственици. – Той огледа залата. – Не мисля, че с това се отклонявам от основния проблем в този процес. И ще ви кажа в какво разказите на монахинята, на Бранд и Фарли съвпадаха. Всички те казаха, че американските войници умишлено и жестоко са избили цяла болница, пълна с невъоръжени беззащитни хора.

– Може би ще успеем да го установим, така че да не остане никакво съмнение във фактите – каза майор Харпър. – Но както се оказва сега е обвинен само един човек – командващият офицер – лейтенант Тайсън. Наистина имаме известни основания да считаме, че неговата роля в предполагаемото престъпление не е била толкова значителна, колкото са ни накарали да смятаме – или както вие сте го представили във вашата книга...

– Майоре, знаете, че съм бил офицер от военноморската пехота –

каза Пикард, – и знам какви са били задълженията на лейтенант Тайсън. И ако той не е съумял да изпълни задълженията си, трябва да отговоря за това сега. Но не по този начин. Това е някакво сатанинско изопачаване...

Полковник Пиърс се изправи, но Корва също стана и каза високо към него в разделящото ги пространство:

– Щом свидетелят може да дава показания, основани на слухове, то безспорно може да изкаже и личното си мнение.

– Моля ви, седнете – рязко каза Гилмър. – И двамата. Продължете, господин Пикард.

– Искам само да добавя – продължи Пикард, – че мисля, че доктор Бранд ме е излъгал за едно много важно нещо. Не мисля, че Тайсън изобщо е давал непосредствена заповед да застрелят когото и да е в болницата. Мисля, че войниците на Тайсън са се разбунтували. Мисля, че той е бил също жертва, както и всички останали в болницата. Всъщност мисля, че хората от взвода му също са били жертва. Жертва на войната, на умората от боевете, на шока. Мисля, че ако намерите сестра Тереза, тя ще може да ви каже повече от който и да било друг за действията на лейтенант Тайсън през онзи ден.

– Защо не сте включили тези неща в книгата си, господин Пикард? – попита майор Харпър след като почака известно време.

– Аз също съм си задавала този въпрос – отговори Пикард. – И нямам отговор.

– Добре. Каза ли ви сестрата как лейтенант Тайсън е пощадил или спасил живота ѝ? – попита тя.

– Не. Трябва да имате предвид, че освен наличието на езикова бариера, аз бях болен и не в най-добрата си форма. Често ми се иска да бях имал и друга възможност, за да довърша този разговор.

– С всички ни е така – отбеляза Керън Харпър. – Нямам повече въпроси – каза тя, поемайки си дълбоко дъх.

– Представителите на правителството ще желаят ли да разпитат свидетеля? – обърна се полковник Гилмър към полковник Пиърс.

Полковник Пиърс изглежда не беше подготвен за този въпрос. Той се посъветва с асистентите си, после стана и каза:

– Нямаме въпроси.

– Защитата желае ли да разпита свидетеля? – обърна се полковник Гилмър към Корва.

– Имам един въпрос към господин Пикард – стана Корва. Той погледна към Пикард. – Вие не сте били очевидец на обсъжданите събития

и затова нито обвинението, нито защитата не сметнаха за подходящо да ви призват за техен свидетел. Но вие сте единствената ни връзка със сестра Тереза. Искам да ви попитам следното: съвпада ли историята, която сте чули от сестра Тереза, с историята, която сте чули от Стивън Бранд, що се отнася до ролята на обвиняемия в инцидента при болницата?

– Не, не съвпада.

– Благодаря. – Той погледна към Керън Харпър. – Нямам повече въпроси.

– Нямам повече въпроси – каза Керън Харпър на полковник Гилмър.

– Имате ли въпроси? – обърна се Гилмър към Пиърс.

– Не, нямам.

– Свидетелят е свободен – каза полковник Гилмър на Андрю Пикард.

Пикард стана и се приближи до масата на защитата.

– Не сте ли малко възрастен, за да се обличате така – попита той тихо Тайсън.

– Кажете го на армията.

– Успех – усмихна му се Пикард. Той тръгна към вратата, която сержант Лестър държеше отворена и излезе.

Полковник Гилмър отпи вода от чашата пред него. Керън Харпър се върна на мястото си. В стаята настъпи тишина.

– Знаеш ли защо маймуната е паднала от дървото? – прошепна Корва в ухото на Тайсън.

– Защо?

– Защото е била мъртва.

– Нямам нужда от повече ободряващи шеги – каза Тайсън, като си пое дълбоко дъх.

– Лейтенант, станете, моля – обърна се полковник Гилмър към Тайсън.

Тайсън се изправи.

– Лейтенант Тайсън, по-рано по време на това слушане аз ви казах, че имате право да направите изявление или да мълчите. Бихте ли искали да ви дам отново възможност да се изкажете?

– Доколкото разбирам – каза Тайсън, – ако направя изявление без да съм положил клетва, мога да бъда разпитван само по онова, което кажа, но не и по другите въпроси, свързани с делото.

– В общи линии това е вярно. Искате ли да направите някакво

изявление?

– Не, сър – изправи се Корва.

– Да, сър – каза Тайсън. – Не възнамерявам да полагам клетва, зато-ва ще го направя отгук и ще бъде кратък. След като сега вече разбирам какво значи да се правят изявления с оглед на намаляващи и смекчаващи вината обстоятелства, бих искал да кажа нещо. Искам да ви кажа, полковник Гилмър, че се чувствам готов да се изправа срещу военен съд, за да се оневиня, ако смятате, че няма друг начин за отменяне на тези обвинения. Но ако решите да не предавате тези обвинения на общ военен съд, мисля, че ще трябва да препоръчате на армията да намери начин, за да възстанови името и честта ми пред общественото мнение. Оттеглянето на обвиненията няма да бъде достатъчно, за да възмезди онова, което бе сторено. – Тайсън седна.

– Не вярвам, че искането ти за публично извинение ще събуди симпатиите на армията и на генерал Ван Аркън – прошепна му Корва. – Мисля, че по-скоро биха те предали на военен съд, което изглежда е точно онова, което искаш.

– Този военен съд трябваше да се състои преди осемнайсет години – отвърна му Тайсън.

Полковник Гилмър се обърна към масата на обвинението:

– Искате ли да разпитате лейтенант Тайсън по нещо, свързано с казаното от него?

– Не, не искам – отговори полковник Пиърс, – но и не мога да оста-ва това заявление без коментар. – Той погледна към Тайсън. – В пълно противоречие с онова, което казахте, оттеглянето на обвиненията е единственото нещо, което армията би трябвало да направи, за да възста-нови честта и доброто ви име в очите на армията... И ако имате някакви проблеми в цивилния си живот, това изобщо не засяга армията.

Тайсън се изправи, но Корва го дръпна надолу да седне.

– Ще иска ли защитата да добави още нещо? – погледна полковник Гилмър към Корва.

– Не, сър.

Полковник Гилмър погледна часовника си, изкашля се и каза:

– Целта на това разследване бе да установи дали обвинението и подточките към него, предявени срещу обвиняемия, са основателни и дали това обвинение и подточки са изготвени в подобаваща форма. Препоръките, които ще дадем в резултат на това разследване имат пожелателен характер и в никакъв случай не обвързват институциите, които са разпределили провеждането му.

Гилмър погледна към някакво листче пред себе си.

– За да достигна до заключението си по този случай ще взема предвид не само характера на престъплението и доказателствата по случая, но също така и военното досие на обвиняемия и възприетата практика, че следва да се пристъпва към общ военен съд само в случаите, когато обвиненията не могат да бъдат отклонени или санкционирани по никакъв друг начин, в съответствие с военната дисциплина.

Полковник Гилмър огледа притихналата зала.

– Моят доклад с препоръките ми ще бъде предаден на инстанциите, разпоредили това разследване. Копие от него ще бъде предоставена на обвиняемия. Заседанието се закрива.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ПЪРВА

Бенджамин Тайсън започна последната си обиколка от кроса на обширния открит стадион зад щаба на базата.

Стадионът беше забулен от легналата ниско по земята мъгла, типична за късните септемврийски вечери, която скриваше всичко, освен светлините на околните сгради. Тайсън тичаше бавно през лепкавата мъгла, осъзнавайки, че се е загубил в обърквачата бяла пелена.

Видя високия бял пилон на знамето да се издига като корабна мачта над мъглата и промени посоката на движението си, минавайки от лявата страна на стълба. Пресече една бетонна пътека и се намери на Лий авеню. Намали крачка и се насочи към щаба.

Един патрулен джип намали и спря до него, а мъжът на дясната седалка до шофьора му извика:

– Още ли продължавате, лейтенанте?

Тайсън разпозна гласа. Той извърна глава към джипа, който караше до него.

– И на вас не би ви навредило, капитане. Капитан Галахър изръмжа нещо в отговор.

– След като така и така сте се насочили в тази посока – извика му той, – защо не минете да се разпишете в щаба? Вече е почти девет вечерта.

Тайсън не отговори. Той на няколко пъти смени темпото, карайки шофьора да намалява и да ускорява, за да бъде наравно с него.

– Тогава ще трябва да се върнеш в стаята си, синко – добави капитан Галахър. – Не се шегувам. Вие ни поставяте в доста неловко

положение и затова решихме да вземем мерки срещу целонощните ви похождения.

Тайсън отново не отговори.

– Не ти ли липсва жена ти? – попита саркастично Галахър.

– Върви по дяволите.

– Внимавайте, лейтенанте. Ще ви ритна по задника. – След това добави с помирителен тон: – Опитвам се да ви помогна.

– Тук някъде май се подготвя някакво престъпление – каза Тайсън на капитана от военната полиция. – Защо като добро ченге не отидеш и да го разкриеш?

Капитан Галахър каза нещо на шофьора и джипът ускори надолу по пътя. Тайсън намали скоростта и премина в ходене, след което зави по пътеката към щаба. Изтри потта от очите си и бутна с рамо стъклената врата. Дежурният сержант зад прозорчето на пропуска беше известният му сержант Лестър от следствието по член 32. Той вдигна поглед от бюрото си в малката стаичка на дежурния.

– Хей, лейтенанте, как сте?

– Прилично за човек, който живее ден за ден.

– Дошли сте, за да се разпишете, нали? – разсмя се Лестър и се изправи.

– Не, сержанте. Търся си кучето.

– Забранено е да се държат кучета в базата.

– И аз така му казах. Къде е книгата?

– А... да... Да, сър. Тя е при полковник Левин. Той е горе и иска да не явите на рапорт при него.

– Да не би така да значи, че иска да ме види?

– Същите глупости. Само че трябва да направите и онзи смешен жест с ръката. – Лестър енергично козирува и се засмя.

Тайсън взе стълбите нагоре по три, направи няколко тренировъчни боксови движения докато вървеше по коридора за забавление на две служителки и влезе в приемната на адютанта. Пристъпи до вратата на полковник Левин и рязко почука.

– Влез – извика Левин.

Тайсън отвори вратата, приближи се до бюрото му и козирува.

– Сър, лейтенант Тайсън рапортува. Левин също козирува.

– Седнете. Изглеждате уморен.

– Да, сър. – Тайсън седна на стола срещу бюрото. Стаята беше почти тъмна, осветявана само от настолната лампа, която бе насочена към документите пред Левин и оставяше лицето му в сянка.

– Пропуснал си доста дни, в които е трябвало да се разписваш – обади се Левин от тъмнината.

– Да, сър.

– И отново си тичал – отбеляза Лени.

– Да, сър. Тренирам за бягството си.

Левин се размя. Той стана, отиде до един шкаф и се върна с бутилка вече приготвени коктейл Манхатън и две водни чаши. Наля две питиета и подаде едното на Тайсън.

Тайсън остави чашата си на края на бюрото на полковника. Загледа се в ръцете на Левин, останали в кръга светлина. Пръстите на лявата му ръка бяха оцветени от никотин. Тайсън почака, после сам наруши мълчанието.

– Работите до късно?

– Да, утре е празник. Утре е Йом Кипур. – Деня на изкуплението. Искам до обяд да съм свършил с работата си.

– Да. Утре синът ми не е на училище.

– Как вървят нещата вкъщи?

– Както може да се предположи. Грижите за детето и развлеченията му ни създават известни проблеми.

– Знам. Имам трима сина. Но вече пораснаха.

– И те ли са в армията? – усмихна се Тайсън.

– А, не. Нагледаха й се. Доста е тежко за семейния живот. Имах три тежки назначения. Едното беше за година и половина в Корея. Съпругата на военния трябва да бъде много особена жена. Искане се и доста голямо взаимно доверие, когато хората се разделят за толкова дълъг период от време.

Тайсън се зачуди дали в това нямаше и някакво послание за него. Пийна си от топлия Манхатън.

– Есента дойде – отбеляза Левин. – Преди харесвах този сезон, но с годините започнах да чакам с нетърпение пролетта и лятото. „Сега е есен, когато плодовете падат и започва дългото пътуване към забрава-та... построи ли своя кораб на смъртта, о, построи ли го?“

– Това въпрос ли е? – Тайсън довърши питието си.

– Не, това беше Д. Х. Лоурънс. – Левин взе полуизгоряла пура от пепелника и я запали, като клечката кибрит за миг освети лицето му. Кълбетата пушек изчезнаха в тъмнината. – Това което действително ме ядосва – продължи той, – е, че армията всъщност не иска да има процес. Но се чувстват задължени да го направят заради пресата, Белия дом. Конгреса, който им одобрява бюджета, министъра на отбраната и

главнокомандващия на армията и дори заради собствения си правен отдел.

Тайсън разгърна парче станиол, в което си носеше цигара и кутия кибрит. Запали си цигарата без да поиска разрешение.

– Има нещо непристойно в това да носиш цигари в екипа си за бягане.

Левин изглежда не го чу, погълнат от собствените си мисли.

– Ако този случай бе разкрит преди осемнайсет години, когато все още си бил на действителна военна служба, армията щеше да разполага с десетки възможни варианти за действия, както за тях, така и за тебе. Но по някаква зла ирония на съдбата времето е работило срещу теб. И възможностите са се ограничили до това да те подведат или да не те подведат под обвинение за убийство – добави той.

Тайсън загаси недопушената си цигара в пепелника на Левин.

– Предложих им възможността да ми се извинят публично.

– Армията не приема извинения от офицерите и хората си – слабо се усмихна Левин, – така че не смятам, че можеш да очакваш подобно нещо от тяхна страна.

– Странен обичай.

– Имаме да обсъдим някои делови въпроси с теб – каза Левин, извади един кафяв плик от дясното чекмедже и го остави на бюрото, след това извади от плика лист хартия. – Преди малко пристигна куриерът от форт Дикс. Това – той подаде на Тайсън един попълнен формуляр с приложени към него няколко машинописни страници, – е копие от заключението на длъжностното лице, натоварено с разследването. Ако погледнеш какво пише долу на страница трета, подточка седемнайсет, ще видиш, че полковник Гилмър е предложил да бъдеш изправен пред общ военен съд.

Тайсън остави документите на бюрото на Левин без да ги погледне.

– Генерал Питърс, следвайки мнението на юридическия си съветник, се е съгласил с тази препоръка – продължи Левин. – А това – Левин му протегна един-единствен лист, – е твоето копие от заповедта за свикване на военен съд от общ характер.

Тайсън приближи листа до лампата и прочете късия текст на документа.

„От името на генерал-майор Джордж Питърс, командир на база форт Дикс, Ню Джърси.

С този документ се свиква военен съд от общ характер. Заседанията му ще се състоят във форт Хамилтън, Бруклин, Ню Йорк, на 15 октомври, и той ще съди лицата, които могат да бъдат надлежно призовани от тази инстанция.

В съда ще вземат участие както следва:

Военен съдия: полковник Уолтър Спраул.

Членове на съдебния състав: полковник Амъс Муър, подполковник Стенли Ласки, подполковник Юджийн Макгрегър, майор Доналд Бауър, майор Вирджиния Синдъл, капитан Харбърт Морели, лейтенант Джеймс Дейвис.

Съдебни обвинители: полковник Греъм Пиърс, майор Джудит Уейнърт, капитан Салваторе Лонго.

Съдебен защитник: Винсънт Корва.

/Подпис/

Джордж Пиърс, генерал-майор от армията на САЩ.“

Тайсън остави и този лист хартия върху другите. За момент се загледа в Левин, после попита:

– Кое мислите, че е лицето, което може да бъде надлежно призовано пред този военен съд?

– Можете да поискате отлагане на делото. Говорете с адвоката си – каза Левин.

– Датата 15 октомври звучи чудесно – поклати глава Тайсън.

– Обвинителният акт – Левин протегна на Тайсън надлежно попълнения правен документ.

– Имам вече няколко копия. Защо ми е още едно?

– Както се вижда – обясни Левин, – при всеки нов етап от процеса във формулира са зачеркнати все повече квадратчета и все повече от редовете са попълнени. Този екземпляр тук е подписан от полковник Пиърс, и той официално ще ти предаде копие от този акт утре някъде в някакъв час, който предстои да се уточни. Можеш да вземеш със себе си и адвоката си, но това не е необходимо.

– Значи това е то – Тайсън остави листа на бюрото на Левин. – Сега съм призован през съда, обвиняем и готов да бъда осъден. Всичко е уредено. Знам, че отлагането на правосъдието е равносилно на отричането му, но както каза Корва, прокурорският екип също би трябвало да си сложи защитните униформи за джунглата.

Левин не отговори. Тайсън се изправи и си разтри врата.

– Господи, а скоро бях нормален гражданин, живеещ в

предградията на Ню Йорк. – Той се разсмя. – Добре че поне всичко става много бързо. Човек няма време много да се замисля над онова, което става.

– Има една точка в обвинителния акт, която ме смущава – каза Левин.

– За какво става въпрос, полковник?

– За допълнителните указания.

– Какви допълнителни указания?

– На втора страница – каза Левин. – Където пише „да следва настоящите инструкции“. В тази графа обикновено институцията, свикваща военния съд, дава конкретни указания на съда.

– Какъв вид указания?

– Обикновено става въпрос за ограничения на наказанието, което съдът може да наложи. Генерал Питърс, както и цялата командна йерархия до главнокомандващия, имат правото да посочат максималната присъда, която може да бъде дадена по делото. Например, когато става въпрос за престъпление, наказуемо със смърт, на това място – той посочи един ред в обвинителния акт, – обикновено пише нещо от рода на... не може да се наложи смъртно наказание...

Тайсън взе обвинителния акт. На мястото, предвидено за допълнителни инструкции по делото, не пишеше нищо. Той погледна към Левин.

– Искате да кажете, че могат да ме разстрелят?

– Ами... доста е невероятно. Всъщност е невъзможно... Но съм много смутен от факта, че генерал Питърс не е изключил смъртното наказание като възможност...

– Вие сте смутен? Аз пък съм оскърбен.

– Разбира се, че си. Това е заплаха. Наистина съм изумен... обикновено правителството, министерството на правосъдието, или изобщо някой предлага да даде на подсъдимия някакви гаранции при престъпление, наказуемо със смърт, естествено, в замяна на нещо друго. Но аз нямам право да говоря за това. Знам обаче, че никой състав на военен съд няма да наложи смъртно наказание.

– Как можете да знаете това, полковник? Ако командната йерархия не е инструктирала генерал Питърс да изключи възможността за налагане на това наказание, военният съд, свикан за това дело – Тайсън почука с пръст по заповедта на свикване на военния съд, – може да го приеме като знак, че командната йерархия иска да се наложи именно смъртно наказание.

– Интересна забележка – призна полковник Левин. След малко той добави: – Но всякакъв опит за въздействие от страна на командването, колкото и слаб или незабележим да е той, е незаконен.

– Колко успокоително. Сигурен съм, че препоръката на полковник Гилмър за призоваването ми пред съда се е основавала само на фактите. – Тайсън събра документите и ги напъха в плика. – Ако няма нищо друго, ще ви оставя да си вършите работата.

– Има още нещо – каза Левин, като се изкашля. – Отсега нататък нямаш право да напускаш жилището си. И това че нямаш право да го напускаш, означава, че нямаш право. Не можеш да го напускаш, освен в случай на спешен случай от медицински характер. Ако почувстваш, че наистина имаш нужда да напуснеш жилището си по каквато и да е причина, трябва да пуснеш писмена молба, адресирана до генерал Питърс във Форт Дикс.

– Това е човекът, който иска да ме разстреля. А аз дори не го познавам.

– Не е лично – Левин наля на Тайсън още едно питие. – Във всичко това няма абсолютно нищо лично.

– Точно това е ужасното, полковник.

– Да – Левин изпи наведнъж половината от пиетието си. – Да. Съжалявам за ограничението. Опитах се да се застъпя за теб, но когато пристигнаха ония бюрократи от Форт Дикс и видяха празните графи в присъствената книга. Всичко тръгна наопаки. – Левин допи чашата си. – Можеше да бъде и по-лошо. Можеха да те тикнат и в ареста.

Тайсън отпи от коктейла си.

– Мога ли да се разхождам в задния си двор? – тихо попита той.

Левин дълго гледа надолу към бюрото си.

– Сигурен съм, че никой няма да има нищо напротив. Домашният арест няма да продължи много дълго. Само до произнасянето на присъдата.

– След това се прибирам къщи – кимна Тайсън. – Където и да е това.

– Да, след това ще си отидеш къщи. – Левин се приближи до прозореца и се взря в бялата лепкава мъгла, покрила всичко под нивото на прозорците на втория етаж на сградата. – Видял съм толкова много прекрасни места през живота си – каза той. – Веднъж намерих покой в едно швейцарско селце. Покой, какъвто никога не съм изпитвал нито преди, нито след това. – Той си пийна от чашата и дръпна от цигарата си. – В края на Книгата Чиела, глава трийсет и пета, се споменава за

създаването на шест града-убежища, където човек, заподозрян в убийство може да отиде и да живее в мир, докато страстите утихнат и може да се раздаде правосъдие. „И тогава събранието да съди между убиеца и отмъстителя за кръвта“. Да избира между убиеца и човека, убил поради основателни причини или в изблик на страст.

Тайсън не отговори. Левин се обърна, остави чашата си на бюрото, а пурата в пепелника.

– Паспортът ти се намира в средното чекмедже на бюрото ми. Ще се върна след пет минути. Дотогава ще си тръгнал, така че ти казвам лека нощ още отсега. Няма нужда да козируваш. – Той протегна ръка и Тайсън я стисна.

Тайсън напусна кабинета на Левин с плика с документи в ръка. Излезе навън в мъгливата нощ и тръгна към жилището си. Чифт фарове пробиха мъглата зад гърба му и осветиха пътя.

Колата караше до него, докато той вървеше бавно към къщите на офицерския състав. Той стигна до вратата си и колата спря до бордюра.

– Лека нощ, лейтенант Тайсън – чу се гласът на капитан Галахър във влажния въздух.

– Вървете по дяволите, капитан Галахър. Влезе в къщата и затвори вратата зад себе си, осъзнавайки, че няма да я отвори отново преди сутринта в деня на процеса си.

ЧАСТ ТРЕТА

Ще ти издам една голяма тайна, приятелю. Недей да чакаш деня на Страшния съд. Правосъдието се раздава всеки ден.

Камю

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ВТОРА

Бен Тайсън отвори входната врата на жилището си и тръгна по пътеката. Шофьорът на патрулната кола му козирува и отвори задната врата. Тайсън свали униформената си фуражка и я остави до Винсът Корва.

Капитан Галахър седеше на предната седалка до шофьора. Той извърна глава назад, усмихна се и попита:

– Накъде?

Тайсън не отговори, но Корва каза:

– Закарайте ни до някоя църква.

Шофьорът потегли. Той бавно подкара към военния параклис на ъгъла на Рузвелт Лейн и Граймс Авеню.

За около две минути те стигнаха до голямата църква от червени тухли, към която бе прикрепена дълга административна сграда. Обширният църковен комплекс беше изграден през краткия период, когато Форт Хамилтън е бил армейско духовно училище. Служебната кола се приближаваше към църквата от южната ѝ страна и Тайсън се загледа в обширните ливади и яворите, обградени сега в богат на нюанси златистожълт цвят. Зад единствения шпил на църквата се извисяваше сивата опорна кула на моста Верацано от страната на Бруклин. Тайсън забеляза, че около стълбите на църквата се бяха струпали близо стотина души.

Служебната кола прекоси бордюра и подкара през ливадата, след което спря точно пред малката вратичка в дясното крило на църквата. Капитан Галахър се обърна назад към Корва и Тайсън.

– Искат да влезете през тази врата.

– Затова ли карахте през ливадата и спряхте точно пред нея? – отвърна му Корва.

– Да, сър – прехапа устни Галахър.

Корва отвори вратата и се измъкна навън. Тайсън го последва. Те стояха под лъчите на хладното октомврийско утринно слънце между

спрялата кола и вратата. Тайсън погледна над покрива на колата.

– Защо са се събрали там всички тези хора?

– Защото не могат да влязат вътре. Пускат само с покани. Но те искат да покажат, че са част от всичко това. Затова стоят там.

Тайсън не отговори.

– Всъщност те трябва да са военни или семейства на военни – добави Корва, – защото базата е затворена за цивилни лица от снощи. Изключение правят само за работещите тук и за онези, които имат пропуски за процеса.

– Трябваше да искаме парите от пропуските за процеса, Винс.

– Да. Щеше да ми плати хонорарите.

Тайсън осъзна, че хората на пътеките, водещи към църквата гледат към него. Някои му махнаха, други го снимаха. Биха се приближили повече, ако нямаше половин дузина военни полицаи, заградили тази част от поляната.

– Стига сме давали възможност на фотографите – каза Корва. – Да влизаме. – Корва се пресегна да отвори вратата, но тя бе дръпната отвътре и постовия с изрядно лъсната бяла каска и бял колан, от който висеше кобура на автоматичен пистолет. Корва направи знак на Тайсън да влезе през вратата.

Тайсън си свали шапката, докато вървеше по дългия бял коридор. От двете му страни имаше врати, над всяка от тях имаше малка конзола в стената, от която висяха червени надписи: Отговорник по църковната дейност, Капитан Смит, Свето причастие и накрая още една табелка с надпис Равин Ели Хко Уейц, майор, Духовнически корпус. Корва спря пред тази врата.

– Когато пристигнах тук днес – каза той на Тайсън, – пред портала се бяха събрали буквално хиляди хора с плакати призоваващи за най-различни неща – от „Свобода за Тайсън“ до „Застреляйте копелето“. – Той замълча. – Отприщили са се много чувства, Бен. Повдигат се много стари въпроси, но не видях никого, който да знае отговорите.

– Това е така, защото задават погрешни въпроси. Корва почука на вратата на равина, после я отвори. Равин Уейц, пълен човек със сива къдрава коса, стана иззад бюрото си. Беше облечен в граждански кафяв памучен костюм.

– Добро утро, господа. – Той стисна ръцете на Тайсън и на Корва.

– Много любезно от ваша страна, че ни предложихте кабинета си, равине – каза Корва.

– Да съм го предложил? Нищо не съм предлагал. Казах ми: „Съдът

се нуждае от помещения.“ Теглихме чоп и на моето листче пишеше „защитата“. Така че сега ще ви кажа довиждане. Но първо исках да ви кажа добър ден. – Равин Уейц взе дипломатическото си куфарче. – Колко ще продължи всичко това?

– Не мога да кажа – сви рамене Корва. – Днес е понеделник... Може би всичко ще свърши до петък...

– Кабинетът ще ми трябва в петък вечер преди службата. Тогава е шабата.

– Да, сър. Знаем.

– Ще бъдете ли сред зрителите? – попита Тайсън. Майор Уейц тръгна към вратата и се обърна.

– Предложиха ми пропуски в отплата за ползването на кабинета. Но във всичко това няма нищо, което бих искал да видя. Желая ви успех и нека Господ ви благослови. – Равин Уейц напусна кабинета.

Корва сложи куфарчето си на бюрото на равина, а Тайсън остави фуражката си до него.

– Обстановката тук е подходяща за военен съд. – каза Корва.

– Все още ми се струва малко странно.

– Къде още биха могли да го направят в базата? Ние не искахме да бъде в Дикс.

– Каква е разликата, по дяволите? – каза Тайсън. Той отиде до прозореца и надникна през пролуките на транспарантите. По дължината на цялата Рузвелт Лейн имаше паркирали коли, включително и микробуси на телевизията. Военни полицаи направляваха движението.

– Наложил се да извикат два взвода на военната полиция от Дикс, а гражданските власти разделиха стотина ченгета от външната страна на портала.

– Никога преди не съм бил в центъра на събитията и на общественото внимание – извърна се Тайсън от прозореца.

– Свиква се.

– Не можеше ли всичко това да стане някак по-дискретно? – попита Тайсън.

– Опасявам се, че не, Бен. Бих искал само да има достатъчно представители на пресата и цивилни зрители, та всички да са принудени да играят честно. Но след като веднъж армията се поддаде на натиска и обяви открит процес, списъкът от хората, които трябва да присъстват задължително започна да нараства. Жената на командира на базата, госпожа Хил, поиска трийсет пропуска. Църквата побира около двеста души – добави Корва, – но от елементарно благоразумие армията се стреми да

ограничи броя на реално присъстващите зрители до стотина.

– Никога не съм виждал сто души на неделните служби, мрачно се усмихна Тайсън.

– Залата, която са използвали за процеса на Коли, е разполагала с петдесет и пет места, и всеки ден всички те са били заети – отбеляза Корва. Тайсън забеляза, че майор Уейц бе направил кана прясно кафе и си наля чашка.

– Искаш ли? – попита той Корва.

– Не. Замисли се за възможностите на пикочния си мехур. Адвокатите са многословни.

Тайсън остави чашата кафе недокосната и запали цигара. Погледна си часовника, след това взе някаква книга и я прелиства няколко секунди, докато осъзнае, че е на иврит.

– Всички имат сценична треска – каза Корва. – Но десет минути след като влезеш вътре, вече ще се чувстваш добре.

– Чувствам се добре и сега.

– Чудесно.

– Продължавам да очаквам, че някой ще отмени всичко това – каза Тайсън.

Корва не отговори. Тайсън отново си погледна часовника. Огледа се за пепелник, не можа да намери и остави цигарата си в чашата кафе. Корва прелистваше жълтия си бележник. В коридора се разнесоха тежки стъпки. Спряха и се раздадоха три почуквания на вратата. Тя се отвори и в стаята влезе висок млад сержант от военната полиция, който се обърна към Тайсън.

– Сър, бихте ли ме последвали, моля.

Тайсън си взе фуражката, Корва си взе куфарчето. Сержантът, на чиято значка бе написано името Ларсън, каза:

– Можете да оставите шапката си тук, сър.

– Какво? А... – Тайсън остави фуражката на бюрото, оправи куртката и връзката си и излезе в коридора, последван от Корва. Сержантът от военната полиция Ларсън ги изпревари с широка крачка и ги поведе по коридора.

Прекосиха коридора и завиха наляво. Сержант Ларсън отвори вратата в края на коридора и Корва влезе през нея, последван от Тайсън, който крачеше след Корва по червения килим пред подиума на олтара. Съзнаваше, че от църковните пейки вляво от него се носи шепота на много хора. Корва посочи една дълга дъбова маса от далечната страна на подиума на олтара. Тайсън заобиколи масата и седна на твърдия

дървен стол. Корва седна вляво от него.

Първото нещо, което Тайсън забеляза, че бяха махнали жертвената маса на олтара. От другата страна на червения килим, от посоката, от която бяха дошли, стоеше дългата маса, зад която щяха да седнат членовете на съдебния състав на военния съд – съдебните заседатели. Срещу него стояха седем празни стола. Тайсън погледна наляво. Задната страна на църквата, облицована със светъл орех, се издигаше на височина на двуетажна сграда към сводестия таван на катедралата. В средата на стената бяха окачени златни драперии, които стигаха от тавана чак до пода. Тайсън знаеше, че зад завесите имаше широка ниша, олтарната ниша, в която се издигаше високият олтар под надвисналият над него внушителен кръст. Завесите се затваряха по време на еврейски свещенослужения и нерелигиозни церемонии като настоящата. Всъщност той забеляза, че вече нищо видимо не напомняше за светостта на олтарното пространство, вътрешността на храма приличаше на обикновена аудитория и несъмнено бе проектирана така, че да се превръща от религиозен дом в светско помещение само с разместването на част от декора.

Дървеният амвон беше преместен от обичайното си място на погорно стъпало пред затворените завеси и както Тайсън предположи, щеше да се използва като катедра за военния съдия. Вляво от амвона на стойка бе окачено американското знаме. А на облицованата в дърво стена зад знамето, където обичайно висеше гоблен с религиозен сюжет, сега бе окачен портрет на президента, заобиколен от портретите на началника на Генералния щаб на армията и на министъра на отбраната. Надали някой от присъстващите се интересуваше кои лица бяха в йерархията на командването. Но, както Тайсън предположи, всяка институция се нуждае от символи, а символите на военното правосъдие бяха по-малко натрапчиви от символите на институцията, която обичайно използваше тези помещения.

Тайсън седеше с лице към амвона и видя, че вдясно от военния съдия беше свидетелската скамейка, също като в граждански съд. Вляво пред амвона беше бюрото на съдебния стенограф, пак също като в гражданските съдилища.

Тайсън се обърна надясно. В край на издигнатия подиум, близо до нишата за причастие, беше прокурорската скамейка, столовете ѝ бяха подредени с гръб към църковните пейки и с лице към бюрото на съдията, или амвона. На прокурорската скамейка седяха полковник Пиърс, майор Уейнърт и капитан Лонго. Масата пред тях беше покрита с бумага, докато Корва все още не беше отворил куфарчето си.

Корва провери микрофона на масата им, за да се увери, че е изключен, след което каза на Тайсън:

– Струва ми се, че има повече от сто души.

– Още не съм погледнал. – Тайсън обърна главата си надясно и погледна към вътрешността на църквата. Пейките, които не бе виждал повече от наполовина запълнени по време на служба, сега бяха изцяло заети, а в проходите между тях стояха още хора. – Някой е пунал фалшиви пропуски.

Тайсън дочу приглушен, почти печален шепот, долитащ от насъбралите се за процеса зрители. Бяха дошли да видят едно зрелище, но се държаха така, сякаш се намираха в църква.

Тайсън се загледа над пейките, някъде над централния вход на църквата, където висеше балконът на хора прострял се по цялата ширина на църковния кораб. В задната част на балкона имаше три тесни стреловидни прозореца със стъклописи, които пропускаха разсеяна светлина върху тъмния балкон. Корва му беше казал, че този балкон е запазен за генерал Уилям Ван Аркън и неговите хора, за висши представители на армията и правителството, между които беше и командирът на Форт Дикс генерал Питър и няколко местни политици, както и охраната им. В светлината на прозорците Тайсън успя да различи движението на някакви фигури на балкона. Нямаше съмнение, че стария му приятел Чет Браун също беше там.

– Тъмният балкон – каза той на глас. Корва проследи погледа му.

– Никой не би трябвало да знае, че са тук. Това би могло да се сметне като натиск от страна на командването.

– Видях тайните им служебни коли отвън, окичени със звезди и знамена.

– Точно така.

Тайсън огледа стените на залата. Имаше четири високи прозореца със стъклописи на всяка една от стените и утринното слънце нахлуваше през южните прозорци, заливайки с многоцветно сияние редиците на пейките. Изображенията на прозорците бяха в известна степен абстрактни – проектирани, както и целия храм, така че да задоволят изискванията и на християните и на евреите, тоест в крайна сметка никого. Повечето прозорци изобразяваха патриотични или военни сцени в червено, синьо и бяло. На два от прозорците се виждаха мотиви от Стария завет.

Най-накрая Тайсън се загледа в хората на пейките. Около три четвърти от зрителите бяха униформени мъже и жени. Цял сектор беше запазен за курсантите от Юридическата школа на армията в Шарлотсвил.

Цивилните бяха предимно на средна възраст и добре облечени. От онзи тип хора, които човек среща на матинетата в сряда.

Марси се беше погрижила за присъствието на семейството и приятелите на Тайсън и се беше справила със задачата така, както би могъл само човек, работещ в сферата на рекламата. Изглежда че повечето от познатите му седяха на първите редове от лявата страна на църквата, включително и Джон и Фелис Маккормик, и някои други от живущите в Гардън Сити.

Господата Кимура, Накагава и Сайто се набиваха в очи с ръста си. Тайсън трябваше на два пъти да се вгледа, за да се увери, че са те. Знаеше, че присъствието им трябва да го учуди, но вече нищо не го учудваше. Заедно с господата от Япония беше и бившата му секретарка, мис Бийл, която сякаш бе отслабнала и си беше намерила благоприличен магазин за дрехи.

Забеляза и Андрю Пикард, който бе успял някак си да се запознае с Фил и Джанет Слоун и си приказваше с тях.

Видя и Пол Стайн, чийто апартамент беше обитавал, макар и за много кратко време. Зърна и полковник Левин заедно с жена, която Тайсън сметна за госпожа Левин. Те седяха до доктор Ръсел, шефът на Тайсън за кратък период от пребиваването му в базата. Видя и капитан Ходжиз, който си поглеждаше часовника. Тайсън се почуди кой управлява базата през това време.

Той продължи да оглежда пейките, търсейки Керън Харпър и найсетне я откри, седнала на последния ред. До нея имаше красив мъж с офицерска униформа, който ѝ говореше така, че Тайсън предположи да са повече от служебни познаници. Всъщност това вероятно беше човекът, за който му бе споменал Браун – полковник Ерик Уилетс. Тайсън подозираше, че полковник Уилетс щеше да са зарадва да му дадат доживотен затвор и вероятно бе дошъл, за да не пропусне възможността да си достави това удоволствие.

Преди няколко дни Тайсън бе получил писмо от Емили Браудър, вдовицата на капитан Рой Браудър, в което тя му изразяваше симпатията и подкрепата си. Тя също беше някъде там, сред хората на пейките, макар че нямаше как да разбере коя точно е тя.

Видя майка си на предната лява пейка, тя говореше с преподобния Симс, неговият, а преди и нейният пастор. Те сякаш си клюкарстваха нещо за енорията, което беше и единствената причина, способна да накара майка му да разговаря с този човек.

Вдясно от майка му бяха сестрите му, Лори, Джун и Керъл заедно

със съпрузите им. А вдясно от сестрите му седяха Марси и Дейвид. Марси срещна погледа му, усмихна се и му изпрати въздушна целувка. Тайсън успя да ѝ се усмихне в отговор.

– Тук ли е жена ти? – обърна се той към Корва.

– Не. Изнервям се, ако знам, че е сред зрителите.

– Така ли? А аз трябва ли да се изнервям от това, че всички мои познати, включително и учителят ми от отделенията, са там в залата?

– В никакъв случай – увери го Корва. – Ти няма какво толкова да говориш. Просто ме гледай как ще се правя на глупак.

Тайсън погледна към предните пейки от дясната страна на залата, които бяха запазени за представителите на средствата за масова информация. Винаги можеш да разпознаеш журналистите, помисли си той, защото приличаха на бегълци все още тъгуващи за епохата на шейсетте.

Корва наля вода от стъклената кана в двете пластмасови чашки пред тях. Тайсън забеляза, че има и метален пепелник, и си запали цигара.

– Би трябвало да ги откажеш – каза му Корва.

– Нека първо разберем дали ще ме разстрелят.

– Разумен довод. – Корва извади някакви документи от куфарчето си и започна да ги подрежда на масата.

Тайсън погледна надолу към едно от копията на обвинителния акт и прочете: Джейн Монто, Евън Доугъл, Бърнхард Рюгер, Марси Броа, Сестра Моник, Сестра Еме, Сестра Ноел, Пиер Галан, Маартен Люберс, Брат Донатъс, Сестра Джулиет, Сюзън Доугъл, Линда Доугъл.

Тайсън не намираше, че е човек със склонност към мистицизъм, но въпреки това някак си усещаше присъствието на мъртвите в преобразената църква – присъствието на капитан Браудър, на мъртвите от рота „Алфа“ и на мъртвите от болница „Милосърдие“.

Тайсън погледна към Корва. Стори му се, че адвокатът му изглежда леко притеснен, което беше разбираемо. Но в края на краищата, ако Корва изгубеше делото, не той щеше да отиде в затвора.

– Мисля, че схванах вица за пицата и и снарядите – каза Тайсън.

Корва се усмихна. Той подреди огромен брой моливи до жълтия си бележник.

– Както сам ще видиш – каза, – една от особеностите на процедурата при военния съд е, че прокурорския екип изпълнява някои процедурни функции, които в гражданския съд се изпълняват от съдията. – Корва погледна към Пиърс. – Този нещастник се опита да ме обърка с някои процедурни въпроси в делото за онзи дуел. Повечето военни адвокати

са снизходителни към цивилните адвокати на защитата по въпросите на процедурите във военното правосъдие. Но Пиърс играе твърдо.

– Този път обаче ще играе срещу доста цивилни, а и срещу пресата – отбеляза Тайсън. – Това може леко да го изкара от равновесие.

– Мисля, че наистина е възможно – кимна Корва. – Виждаш ли как му треперят ръцете?

Тайсън се вгледа внимателно в Пиърс, но не видя нищо друго освен израз на спокойствие и хладнокръвие.

– Не – Тайсън пое дълбоко дъх и изгаси цигарата си. Зрителите изглежда започваха да стават нетърпеливи. Вратата в страничното крило на олтара се отвори и един мъж в униформа прекоси червения килим. Над пейките се разнесоха изпълнени с очакване призови за тишина. Мъжът, сержант на средна възраст, зае мястото си на бюрото на съдебния стенограф. След като всички се увериха, че появата му не предвещава нищо съществено, разговорите се подновиха.

– Типично за военните – отбеляза Тайсън. – Бързай и чакай. Нали така, Винс?

– Именно.

Страничната врата, която водеше към коридора, се отвори отново, при което военният полицаи до нея застана мирно и козирува. Тайсън забеляза, че военния полицаи не е въоръжен, без съмнение, за да не се създава впечатление пред цивилните и пред пресата, че Тайсън е опасен. Седемте члена на състава на военния съд влязоха през вратата, водени от полковник Еймъс Муър, който беше председател на състава, нещо като председател на граждански състав на съдебни заседатели, само че с много повече власт.

Полковник Муър отиде право до дългата маса и застана зад средния стол точно срещу Тайсън. Другите шест члена на състава го последваха по низходящ чин и се разпределиха, за да заемат местата си. От дясната страна на полковник Муър застанаха подполковник Стенли Ласки, майор Доналд Бауър и накрая капитан Морели. От лявата му страна застанаха подполковник Юджийн Макгрегър, майор Вирджиния Синдъл и най-младият член на състава, лейтенант Джеймс Дейвис, който отиде при най-крайния стол вляво.

Тайсън наблюдаваше всичко с известно любопитство. Проучи лицата на седемте члена на съдебния състав, но те изглежда бяха тренирали безизразни изражения пред огледалото цялата сутрин. Корва знаеше по нещо за всеки от тях, но Тайсън знаеше със сигурност само едно – че бяха офицери от армията на САЩ. Някои от тях носеха нашивката на

пехотата и бойната значка на пехотинците. Всички, с изключение на Вирджиния Синдъл и лейтенант Дейвис бяха декорирани.

Невъоръженият военен полицаи отиде в средата на залата, където се виждаха отпечатъците върху килима на липсващата олтарна маса. Той се обърна с лице към пейките със зрителите и съобщи на висок глас:

– Всички да станат!

Тайсън и Корва се изправиха, последвани от прокурорският състав и съдебният стенограф. Зрителите шумно станаха и Тайсън успя да различи силуетите на хората на балкона, които се откроиха на фона на тесните прозорци. Няколко души от сектора на пресата излязоха напред и Тайсън забеляза, че са художници-графици. Те се приближиха до частта, отделена за причастие, но никой не прекрачи бариерата. През отворената врата зад масата на съдебния състав влезе полковник Уолтър Спраул, военният съдия. Той не носеше мантия, а бе облечен в зелена военна униформа с отличителните за полковниците орли и с нашивката на правния армейски корпус. Полковник Спраул пристъпи към амвона и зае мястото си зад него. Тайсън си помисли, че изкачването на Спраул на високия амвон на фона на златните драперии беше или много авторитетно, ли твърде театрално.

Полковник Спраул приближаваше седемдесетте, предположи Тайсън. Той се огледа, за да установи, че всичко е както трябва. Тайсън знаеше, че няма чукче, а и на военен съд нямаше нужда от него. Полковник Спраул не си направи труда да намести микрофона на амвона и извиси силния си глас над смълчаните пейки в църквата:

– Откривам заседанието на съда.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ТРЕТА

Полковник Пиърс остана прав и след като всички останали седнаха. Пиърс намести микрофона си и каза:

– Този съд е свикан със заповед номер сто трийсет и едно от щаба във Форт Дикс, Ню Джърси, копие от която е връчена на военния съдия, на всички членове на съдебния състав, на прокурорския екип и на обвиняемия.

Тайсън погледна към редиците на зрителите. Не, не си въобразяваше, никога не беше виждал толкова хора с израз на възхищение на лицата.

– Присъстват следните лица, назовани в заповедта за свикване на военния съд – продължи Пиърс. Той прочете имената на седемте члена на съдебния състав на военния съдия, на прокурорския екип, включително и своето, и на адвоката на защитата. После Пиърс се обърна към полковник Спраул. – Прокурорският екип е готов да пристъпи към гледане на делото Съединените щати срещу Бенджамин Джеймс Тайсън, старши лейтенант от армията на Съединените американски щати, служещ във Форт Хамилтън, Ню Йорк и присъстващ сега в залата. – Пиърс седна.

Полковник Спраул огледа съдебната зала, сложи ръце от двете страни на амвона, и каза:

– Длъжен съм на този етап от процеса да дам на съда предварителни указания, относно вашите задължения за правилното провеждане на този процес.

Тайсън се загледа внимателно в Спраул. Той беше слаб като вейка възрастен мъж с тебеширено бяло лице, няколко останали му косъма сива коса бяха грижливо вчесани върху почти напълно оплешивялото му теме, а очите му сякаш не фокусираха. Тайсън подозираше, че е късоглед, но Спраул не носеше очила. Видя, че зад дясното му ухо има слухов апарат и си помисли, че вероятно вижда пред себе си човек, който през четирийсет години от живота си се бе нагледал на военни съдилица и имаше твърде малко останало търпение за позорството на адвокатите, нечленоразделната реч на свидетелите и обвиняемите. Тайсън реши, че полковник Спраул надали е впечатлен особено и от този процес. Спраул хвърли поглед към Корва и каза:

– Задължение на адвоката на защитата е да представя подсъдимия по начин, отговарящ на специалните изисквания на военното правосъдие. Право и дълг на адвоката на защитата е да следи за спазване на правата на обвиняемия по време на целия процес. Адвокатът на защитата няма нито задължението, нито правото да замъглява преднамерено фактите по делото или да се впуска в тактически ходове в съдебната зала, които биха могли да навредят на достойнството на този съд и да забавят или да пречат на правораздаването. – Полковник Спраул огледа прокурорския екип срещу себе си: – Задължение на прокурорския екип е да докаже на членовете на съдебния състав и да ги убеди по безспорен начин в състоятелността на обвинението и подточките към него, така както са посочени в обвинителния акт и представени пред този съд. Правителството е имало достатъчно време да разследва обвинението и да го представи в подобаваща форма. Приемам, че делото, което ни

представяте тук, е в пряка връзка с предявените от вас под клетва обвинения. Искам да ви напомня, че в съдебната процедура на военния съд основното задължение на прокурорския екип е не да осъди, а да се погрижи за възстановяване на правосъдието. С това не желая да подтикам естественото желание на всеки прокурорски екип да спечели делото. Но вашето обвинение трябва да бъде съдържано от придържането ви към задължението да направите честен и безпристрастен процес, провеждан не само според правилата, присъщи на правораздаването, но и в съгласие с нуждите, обичаите и традициите на армията на Съединените щати. – Полковник Спраул се обърна към седемчленният съдийски състав. – Ваше задължение е да изслушате свидетелските показания, представени тук. – Той замълча. – Да се вслушате само в показанията, дадени в тази съдебна зала. Трябва да отстраните от мислите си – доколкото това е в човешките възможности – всичко, което сте слушали и чели за случая, преди да влезете в съдебната зала. Основната ви задача тук е да решите дали подсъдимия е нарушил закона, както е вписано в обвинението и ако е така да му дадете подходящо за случая наказание, ако такова се налага, за извършеното престъпление. – Спраул погледна към полковник Муър. – Полковник, вие сте изпълнявали функциите на председател на съдебен състав и при предишни случаи и вярвам, че ще можете да помогнете с напътствията и познанията си на онези членове на съдебния състав, които може още да нямат опит от участие във военен съд. – Полковник Спраул се обърна напред към залата и каза: – Съдът би желал зрителите на процеса да се държат по подобаващия съдържан начин, съответстващ на сериозността на въпросите, които ще се обсъждат тук.

Тайсън си помисли за направените по-рано изказвания на Спраул, адресирани към Корва и Пиърс. Всъщност той им беше казал да не пускат кучетата.

Полковник Спраул се обърна към полковник Муър:

– Господин председател, членове на съдебния състав, ще би представя другите участници в процеса. – Спраул представи официално сержант Рейнълдс, съдебния стенограф, след това Корва и накрая прокурорския екип: Пиър, Уейнърт и Лонго. – Членовете на съдебния състав ще се закълнат – обърна се Спраул към полковник Пиърс.

Полковник Пиърс се изправи и съобщи:

– Членовете на съдебния състав ще се закълнат. Моля всички да станат.

Всички станаха, включително и зрителите, но Тайсън забеляза, че много от представителите на пресата не се изправиха, а останаха

седнали, за да си водят записки. Изглежда, че полковник Спраул също забеляза това.

– Когато някой от членовете на съда каже всички да станат, трябва да се разбира, че това се отнася до всички, с изключение на сакатите – каза той.

Представителите на пресата се изправиха, съпроводени от единични подхилвания от публиката. Полковник Пиърс, все така застанал зад бюрото си, се обърна с лице към съдебния състав.

– Когато кажа името ви, моля, вдигнете дясната си ръка. – И без да поглежда в записките си, Пиърс продължи: – Полковник Еймъл Муър... полковник Стенли Ласки... подполковник Юджийн Макгрегър... майор Доналд Бауър... майор Вирджиния Синдъл... капитан Хърбърт Морели... лейтенант Джеймс Дейвис... заклевате ли се, че ще изпълнявате честно всички задължения, които са ви възложени като член на този съд, че честно и безпристрастно ще съдите, съгласно доказателствата, съвестта си и законите, прилагани при този вид военен съд по делото на обвиняемия Бенджамин Джеймс Тайсън, лейтенант от армията на Съединените щати, и че няма да се стремите да разкриете или извадите гласа или мнението на който и да е член от съдебния състав, освен ако това не се изисква от закона, и нека Бог ви бъде съдник?

Седемте члена на съдебния състав отговориха хорово:

– Заклевам се.

Те свалиха вдигнатите си ръце, но останаха прави, а полковник Пиърс се обърна към полковник Спраул, който вдигна дясната си ръка.

– Вие, полковник Уолтър Спраул – каза Пиърс, – заклевате ли се, че ще изпълнявате честно и безпристрастно, според съвестта си и законите, прилагани при съдопроизводство чрез военен съд, всички задължения, произтичащи от функцията ви в този процес на военен съдия и нека Бог да ви бъде съдник?

– Заклевам се – отвърна Спраул и свали ръката си. След това Спраул се обърна към прокурорския екип, който беше станал и членовете му вдигнаха десните си ръце: – вие, полковник Греъм Пиърс, майор Джуудит Уейнърт, капитан Салваторе Лонго – каза полковник Спраул, – заклевате ли се да изпълнявате честно задълженията си като прокурорски екип на гледаното тук дело и нека Бог да ви бъде съдник?

Прокурорският екип отговори утвърдително и свали ръцете си.

След това Спраул се обърна към Корва, който вдигна дясната си ръка и се закле.

– Всички да седнат – каза полковник Пиърс в микрофона.

– Съдът е готов за работа – обяви полковник Спраул.

– Разбирам какво имаше предвид, като ми говореше за прокурорския екип – каза Тайсън на Корва. – Никога досега не съм чувал съдия да се заклева пред прокурора.

– Тънък начин, по който армията поставя съдията на мястото му – кимна Корва. – армията инстинктивно не вярва на независимото правораздаване, особено като се има предвид, че никой от командната йерархия не може да напише рапорт за ефективността на работата на съдиите.

Полковник Спраул огледа пейките със зрителите и обяви:

– Всички лица, които очакват да бъдат извикани като свидетели по делото на Бенджамин Тайсън, да напуснат съдебната зала, освен ако присъствието им не се налага по други причини.

Тайсън забеляза, че зрителите се оглеждат, за да видят дали между тях няма свидетели. Тайсън зърна един военен полицаи, който вървеше по пътеката между редовете. Той спря и посочи към Андрю Пикард. Пикард посочи към себе си по онзи нелеп начин, характерен за хора в подобна ситуация. Кой, аз ли?

Той се изправи с нежелание, каза нещо на Филип Слоун и неохотно се измъкна от реда под прикованите в него очи на зрителите.

– Пиърс ще го извика ли? – наведе се Тайсън към Корва.

– Не – отговори Корва, покривайки с ръка микрофона. – Аз го призовах. Може да го извикам, а може и да не го извикам. Нека Пиърс размишлява над този въпрос. Има призовка, която Пикард ще получи, когато го отведат в кабинета на главния свещеник – добави Корва. – Може да си поохлади главата там през следващите няколко дни. Защо му е да гледа процеса? – усмихна се той.

След като Пикард бе изваден от военния полицаи през главния вход, полковник Спраул каза на Пиърс:

– Моля прокурорският екип да раздаде копия от обвинителния акт на членовете на съдебния състав, а членовете на съдебния състав спокойно да прочетат обвинението.

Капитан Лонго стана и се приближи към масата на съдебния състав с куп листи в ръце. Започна от полковник Муър и движейки се като совалка отляво надясно по низходящ чин на членовете на съдебния състав, остави пред всеки от тях не само обвинителния акт, но и жълт бележник и по няколко молива. Пиърс остана прав, докато членовете на съдебния състав прочетоха обвинителния акт.

– След няколко минути ще ни попитат дали имаме възражения срещу някой от членовете на съдебния състав – каза Корва на Тайсън. –

Познаваш ли някого от тях?

– Познавам този тип хора.

– Това не е достатъчно основание за възражение – усмихна се Корва. – Освен това имаме право само на едно възражение, което не може да се оспори, и ако се наложи да го използваме, бих искал да го направим разумно.

– Какво значи разумно?

– Значи за онзи, чиято физиономия не ти харесва. Тайсън погледна към членовете на съдебния състав, които четяха обвинителния акт.

– Всички не ми харесват. Можем ли да възразим срещу председателя им – полковник Муър?

– Да. Но съдията вече подсказа и на мен, и на Пиърс, че няма да погледне благосклонно на това. Позоваването на опита на Муър в предварителните изявления на Спраул се отнасяше до Пиър и до мен – обясни Корва.

– А! Радвам се, че разбираш езика, който говорят тук.

Корва дръпна лист хартия към себе си и каза скорострелно:

– Полковник Муър е бил командир на рота в Четвърта пехотна дивизия. Виждаш сам, че има много отличия. Следващият, полковник Ласки, е бил командир на пехотен взвод – като нас, Бен. Служил е в американската дивизия, където преди е служил и Коли. Бил е във Виетнам по времето на Тетската офанзива и Май Лай. Следващият е подполковник Макгрегър, също бивш командир на пехотен взвод. Служил е в кавалерията и ако погледнеш към него, ще разбереш защо е награден с „Пурпурно сърце“.

Тайсън погледна към Макгрегър и забеляза, че значителна част от лявото му ухо липсваше, а надолу по врата му се спускаше белег, който изчезваше под яката на ризата му.

– Виждам.

– Добре. След това идва майор Бауър, който е достатъчно възрастен, за да е хванал поне самия край на войната. Бил е консултант на военното командване и е участвал в бойни действия във виетнамския рейнджърски батальон. Така че това са четиримата, които са вкусили мириxa на кръвта. Следващата, майор Синдъл, е служителка в отдела за връзки с обществеността във Форт Дикс. Преди да влезе в редовете на армията е била журналистка във вестник. Вероятно ще слуша много внимателно и ще задава много въпроси, за да си изясни нещата. Капитан Морели е от адютантския корпус и също служи във Форт Дикс. Той е на около трийсет години, така че е бил на дванайсет по време на събитията,

за които ще говорим тук. Кой знае как ще реагира, когато свидетелите започнат да говорят за кръв и касапница.

– Не бих могъл да предвидя ничия реакция – каза Тайсън. – Трябва да е много мъчително и за старите воители.

Корва го погледна и продължи:

– Лейтенант Дейвис е випускник на академията Уест Пойнт, който очаква заповедта си за назначаване на служба в Германия. Той е продукт на новата армия и е слушал повече курсове по етика и морал, отколкото по водене на артилерийски бой. Няма никаква представа какво е било там. Бил е на три-четири години по време на събитието и датата на обвинителния акт има за него същото значение, както Деня на дебаркирането, в юни 1944 година за нас.

Тайсън кимна. Предполагаше се, че изборът на членовете на съдебния състав е бил случаен. Но при наличието на четирима ветерани от пехотните части във Виетнам, Тайсън не се съмняваше, че болшинството от съдебния състав ще има възможността да оцени професионално показанията, които щяха да им бъдат представени.

Полковник Муър погледна към членовете на съдебния състав, седнали от двете му страни и видя, че са свършили да четат.

– Съдебния състав прочете обвинението и подточките му – обяви той.

Полковник Пиърс кимна и се обърна към всички:

– Общият характер на обвинението в този процес се отнася до нарушение на член 116 подточка трета от Единния кодекс на военното правосъдие – убийство, като се предполага, че обвиняемият е предприел действия, представляващи непосредствена заплаха за околните и е проявил безотговорно незачитане на човешкия живот. – Пиърс замълча за момент, за да придаде повече тежест на думите си, преди да продължи със задължителното изявление:

– Обвинението е изготвено от генерал Джордж Питърс, командир на базата във Форт Дикс, по препоръка на полковник Фарнли Гилмър, провел разследването по делото, съгласно член 32, в резултат на предварителното разследване, проведено от майор Керън Харпър, според член 31 на кодекса. Нито военният съдия, нито който и да е от членовете на съдебния състав, няма да бъдат свидетели на обвинението – добави Пиърс.

– Надявам се да е така – каза Тайсън на Корва.

– Някога това беше възможно – усмихна се Корва.

– Но сега вече всичко е честно.

– Именно.

Пиърс погледна нетърпеливо към масата на защитата. Той почака още малко, за да се убеди, че Тайсън и Корва са свършили да си говорят, след което каза:

– Документацията по делото не съдържа данни, предполагащи възражения срещу военния съдия или който и да е от членовете на съдийския състав.

Спраул и Пиърс започнаха поредица от процедурни въпроси и изявления, и Тайсън си помисли, че се сработват добре. Тайсън погледна към полковник Спраул и попита:

– Познаваш ли го?

– Чувал съм за него. Малко е старомоден, но като повечето съдии не е чужд на известна доза сарказъм. Както сам подсказа, не понася да се правят номера в съдебната зала. По принцип е справедлив. Ако се нахвърли върху Пиърс, ще потърси възможност да се нахвърли и върху мен, и обратното. Някой ми каза, че винаги държал пред себе си малко листче с текущия резултат, за да може да контролира положението. Но всичко това всъщност не те засяга. Той няма властта на гражданския съдия. Истинската власт във военния съд винаги е там. – Той кимна към съдебния състав.

– Спомням си го смътно – каза Тайсън. – Казах ти, че веднъж съм бил член на съдийски състав на военен съд от общ характер. Точно там, където е седнал лейтенант Дейвис. Трябваше да подострям моливи, да броя гласовете при балотажа и да поръчвам кафето.

– Знаеш и че за разлика от гражданския състав на съдебните заседатели – продължи Корва, – те могат да не бъдат единни в гласуването си за присъдата. Необходимо им е болшинство от две трети, за да те осъдят. Тоест пет души. Ако използваме правото си на възражение, могат да останат четири. Или, ако погледнем на всичко това от другата страна, при седемчленен състав ни трябват трима, които да гласуват невинен. Така че от гледна точка на залагането, нашето число е три. И ние не бихме искали да отстраним никого, който би могъл да бъде един от тези трима. – Корва погледна към Тайсън. – И така, сега, когато вече си видял лицата им, имаш ли желание да отстраним някого от тях? И кой да бъде той?

– А ти какво мислиш?

Корва се взря в жълтото си тефтерче с ръкописни бележки:

– Морели е селянин, Синдъл е жена, Муър е председател. Вече са свикнали, че Дейвис им тича по гайдата. Значи остават полковниците,

Ласки и Макгрегър, и майор Бауър. Ветераните от войните в чужбина. Аз бих гласувал за отстраняването на някои от тях. Знаят твърде много. Чувстват, че имат правото да те съдят.

Тайсън кимна.

– Нека първо видим дали Пиърс ще се възползва от правото си на възражение срещу някого от съдебния състав – каза Корва.

– Прокурорският екип иска ли отвод на някого от съдийския състав? – попита полковник Спраул полковник Пиърс.

– Прокурорският екип не иска отвод – отговори Пиърс, без да става от стола си.

– Защитата иска ли отвод? – Спраул погледна към Корва.

Корва се взря в масата на съдебните заседатели, която отстоеше на дващест метра фронтално от масата на защитата. Той погледна в очите всеки един от членовете на съдебния състав, като всеки от тях срещна погледа му и го задържа. Написа нещо на къс хартия, сгъна го и каза на Тайсън:

– Напиши едно име.

Тайсън също се взря във всеки един от членовете на съдебния състав. Написа едно име и бутна листчето обратно към Корва. Корва разгъна листчето и двамата погледнаха към имената, които бяха написали, името бе едно и също: Ласки.

Корва стана и се обърна към полковник Спраул.

– Защитата иска отвод на полковник Ласки.

– Моля да се запише в протокола – каза полковник Пиърс като се изправи, – че господин Корва отговори както следва на въпроса ви, като посочи, че обвиняемия, а не адвоката на защитата, е използвал правото на отвод.

Полковник Спраул се загледа за известно време в Пиърс, после каза:

– Съдебният стенограф да впише това в протокола – и се обърна към полковник Ласки: – Членът на съдебния състав, срещу когото беше отправено възражението, може да напусне залата.

Подполковник Ласки стана с известно нежелание, помисли си Тайсън. Той се обърна и излезе през страничната врата. Капитан Лонго се приближи към масата на съдебния състав и помогна на всички да заемат отново местата си в зависимост от съответния чин. Корва стана и се обърна към полковник Спраул:

– Бих искал да помоля съда, ако е възможно грешките, които допускам в бъдеще, да бъдат представяни на вниманието на съдебните

заседатели от ваша милост. Предлагам това само за да освободим, съзнанието на полковник Пиърс от тези задължения, така че да може да съсредоточи вниманието си в интерес на представянето на делото от страна на държавата.

Някои от зрителите се разсмяха, но полковник Спраул погледна към пейките и веднага настъпи тишина.

– Задължението да повдига процедурните въпроси е в рамките на функциите на полковник Пиърс – каза той на Корва. – Независимо от това – продължи Спраул, обръщайки се към Пиърс, – ще ви бъда задължен, ако ми предоставите възможността аз да повдигам процедурните въпроси.

Пиърс кимна с глава, но нищо не каза.

– Един от тези процедурни въпроси изисква – продължи полковник Спраул, – прокурорският екип да отстрани празния стол от масата на съдебния състав.

Капитан Лонго скочи на крака, върна се до масата на съдебния състав и премести стола в едно от крилата на църквата, така че да не се вижда.

– Моля подсъдимият да стане – обърне се полковник Спраул към Тайсън.

Тайсън се изправи.

Полковник Спраул каза с по-висок глас, отколкото преди:

– Лейтенант Бенджамин Тайсън, вие сте обвинен в нарушаване на член 116 от Единния кодекс на военното правосъдие. Какво пледирате за обвинението и двете му подточки?

Бенджамин Тайсън отговори с ясен, лишен от емоции глас:

– Невинен по обвинението и двете му подточки, сър. От пейките със зрителите се разнесе очаквания шепот. Спраул не му обърна внимание и каза на съдебния състав:

– Председателка и членове на съдебния състав. Вашата задача е да изслушате показанията и да стигнете до съдебно решение. – После погледна към Пиърс: – Желаете ли прокурорският екип да направи встъпително изказване?

– Да, ваша милост – отговори Пиърс.

– Напомням на прокурорския екип – каза Спраул, – че при провеждане на военен съд встъпителните изказвания не са задължителни и обичайно не се правят. Когато все пак има встъпителна реч, тя обикновено е кратка и следва да изясни как възнамерявате да представите делото.

Пиърс не обърна внимание на забележката. Той стана и Тайсън

забеляза, че яркочервената му коса беше подстригана късо в съответствие с изискванията на армията, вероятно за да угоди на военния съдебен състав. Пиър заобиколи масата и застана в центъра на площадката, на която обичайно се помещаваше олтарът. Обърна се с лице към съдебния състав, така че Спраул и зрителите го виждаха в профил.

– Господин председател, уважаеми съдебни заседатели, подсъдимият е обвинен в убийство по две подточки на точка трета на член 116 от кодекса на военното правосъдие. Ние не го обвиняваме в предумишлено убийство, а в това, че подсъдимият, чрез действията, които самият той е предприел или е допуснал други да предприемат – действия, които са показали безотговорно незатичане на човешкия живот, довели и причинили масово убийство. – Пиърс говореше с равен, добре премерен глас: – Тези убийства са станали преди близо осемнайсет години. Жертвите по подточка първа не са назовани, и аз не мога да ви представя имената им, нито пък мога да ви кажа по колко са били от двата пола. Не мога да предоставя на вниманието ви трупове, смъртни актове, снимки или гробове. Но мога да ви представя все пак двама свидетели, които да потвърдят тези смъртни случаи. – Пиърс замълча замислено.

Тайсън огледа пейките. Осъзна, че без микрофона гласът на Пиърс не се чуваше добре, но в резултат всеки бе напрегнал максимално слуха си, за да долови всяка дума, при което бе настъпила такава тишина, че не се чуваше дори дишането на стотиците мъже и жени, събрани в църквата.

– По подточка втора – продължи Пиърс, – разполагаме с имената, възрастта и пола на жертвите.

Разполагаме с тази информация благодарение на Католическата агенция за взаимопомощ, изпратила тези хора на работа в болница „Милосърдие“. Тези хора, четиринайсет на брой според данните на агенцията, просто един ден са изчезнали по време на Тетската офанзива през месец февруари 1968 година. Никога повече не са чували нищо за тях. Сега мисля, че вече знаем какво им се е случило. – Пиърс замълча отново и извърна глава към полковник Спраул, после хвърли бърз поглед през рамо към Тайсън. След това Пиърс отново се обърна към съдебния състав: – С цел правителството да докаже обвинението си в убийство, ние първо трябва да уточним няколко взаимосвързани основни факта. Първо, че лейтенант Тайсън е бил командир на взвода, взел участие в този инцидент. Трябва да установим, че взводът на лейтенант Тайсън е бил при болница „Милосърдие“ на 15 февруари 1968 г. Не се налага да установяваме, че лейтенант Тайсън е присъствал физически на мястото

на предполагаемите убийства, но ще направим и това. Също така ще докажем, че там са извършени съзнателно безотговорни убийства. И ще докажем, че лейтенант Тайсън е заповядал извършването на тези убийства или не е направил нищо, за да предотврати тези убийства, или е участвал в съзаклятие за прикриване на тези убийства от началниците му. Не е необходимо да установяваме, че лейтенант Тайсън е извършил което и да е от тези убийства със собствените си ръце – всъщност правителството изобщо не възнамерява да доказва това. – Пиърс изгледа поотделно всеки един от членовете на съдебния състав. – Като офицери вие разбирате и осъзнавате факта, че лейтенант Тайсън, като командир на бойната единица, намираща се при болница „Милосърдие“, е носил пълната, определена му от закона, отговорност за това да предупреди, предотврати, спре или докладва за неправомерните действия на подчинените му войници. Ако правителството успее да докаже, че той не е изпълнил което и да е от поверените му от закона задължения, то според закона, традициите и обичаите в армията, ние ще сме доказали ясно и недвусмислено, че лейтенант Тайсън е виновен в съзнателно и безотговорно убийство. – Полковник Пиърс въздъхна замислено и продължи: – Бих искал да привлека вниманието на съда към Бойния устав на пехотата. И по-точно, към член 501, копие от който ще бъде представен на съдебните заседатели. Членът е озаглавен „Отговорност за действията на подчинените“ и гласи както следва. – Пиърс цитира без да поглежда в записките си: – „В някои случаи, военните командири могат да бъдат отговорни за военновременните престъпления, извършени от подчинените им членове на въоръжените сили или на други лица, поставени под тяхно командване. Така например, когато войниците извършват масови убийства и зверства срещу цивилното население на завзетите територии или спрямо военнопленници, отговорността за извършеното лежи не само върху реалните извършители на престъплението, но и върху прекия командир.“ – Пиърс, все така с лице към съдебния състав, се извърна малко и посочи към Тайсън зад гърба си: – Лейтенант Тайсън като офицер е познавал добре Бойния устав на пехотата и всъщност е бил длъжен да уведоми хората си за правните разпоредби, предвидени в този закон. Според разпоредбите на военното командване той през цялото време е носел със себе си пластмасова карта със съкратен текст на Бойния устав на пехотата. – Пиър повиши глас и каза: – Това е трябвало постоянно да му напомня, ако изобщо е необходимо, че избиването на невъоръжени, неоказващи съпротива и, в този случай, болни и ранени цивилни лица, е нарушение на Бойния устав на пехотата, да не говорим за

това, че е нарушение и на Единния кодекс на военното правосъдие и на Женевската конвенция. Тези действия са били също така и в пряко противоречие с обучението, което е получил лейтенант Тайсън, и с това, което е научил и на което е бил длъжен да обучава хората си за воденето на войната във Виетнам. Всъщност, като офицер и командир на бойна част, който е служил десет месеца във Виетнам, обвиняемият е знаел изключително добре какви отговорности му възлага закона с оглед на командването и контрола върху хората му. – Пиърс пристъпи една стъпка по-близо към съдебния състав. – Вие, уважаеми съдебни заседатели, като офицери напълно съзнавате, че офицер, натоварен с командването на бойна част, може да извърши нарушение на кодекса чрез действията на подчинените си, че един офицер може да извърши убийство без лично той да е убивал. Че всъщност много от най-безчовечните и най-брутални убийства са били извършвани от войници спрямо цивилното население точно по начина, указан в обвинителния акт и подточките му. Свидетелските показания, които ще чуете – продължи Пиърс, – няма да оставят у вас никакви съмнения във факта, че обвиняемият наистина е извършил убийства, според определението на всички военни закони, правила, разпоредби, обичаи и традиции на офицерския корпус. Благодаря ви. – Пиърс се върна при масата на прокурорския екип и за пръв път хвърли за малко поглед към зрителите.

– Защитата има ли предварително изказване? – обърна се полковник Спраул към Корва.

– Да, ваша милост – изправи се Корва зад масата си. – И защитата ще се придържа към инструкциите на съда, отнасящи се към този вид изказвания.

– Моля, започнете – каза Спраул.

Винсънт Корва огледа съдебните заседатели и каза:

– Защитата, в интерес на правосъдието и имайки предвид, че военният съд не трябва да се превръща в средство за замъгляване на очевидни истини, още преди започването на процеса призна за верни някои от твърденията в обвинителния акт. На първо място, ние признахме, че лейтенант Бенджамин Тайсън наистина е бил командир на първи взвод от рота „Алфа“ към Пети батальон от Седма кавалерия. На второ място, ние признахме, че неговият взвод действително е участвал в бойни действия в или в близост до указания в обвинителния акт район. Освен това, ние признахме, че тези бойни действия са довели до престрелка в района на постройка, която, както е установено, е била болница или лазарет. Ние дори се съгласихме да признаем, въпреки че по онова време

никой не е знаел какво е наименованието на обекта, да му се даде названието болница „Милосърдие“ за нуждите на делото. На четвърто място, ние признахме, че лейтенант Тайсън е присъствал на мястото по време на предполагаемите събития. Следователно, твърдението на обвинението, че трябва да докаже тези основни положения в процеса, е погрешно. Защитата се съгласи с тези твърдения в обвинителния акт и всеки разпит на свидетелите, които цели да представи нещата така, сякаш прокурорският екип разкрива нови уличаващи факти, би бил опит за подвеждане на съда. – За момент Корва се загледа в Пиърс, после продължи, обръщайки се направо към съдебния състав. – Преди малко прокурорският екип ви призова като офицери да разберете онова, което вие без съмнение много добре знаете: че един офицер отговаря за подчинените си. – Корва замълча, сякаш не желаше да говори повече по този въпрос, след това каза: – Не бих искал да звуча оскърбително, но изглежда това е нещото, което един офицер от главната армейска прокуратура реши за необходимо да ви напомни, макар вие като действащи офицери, живеещи в сърцето на армейския живот, изпитвате този факт ежедневно на гърба си.

Тайсън погледна към масата на прокурорския екип и видя как лицето на Пиърс силно почервява, въпреки че този интересен цвят не беше предизвикан от смущение, а от гняв. – Погледна към съдебния състав, но не видя отново нищо, освен безизразните лица, типични за съдебните заседатели.

Корва се изкашля и продължи:

– Аз имах честта да служа на отечеството си като офицер от пехотата във Виетнам. И през това време няха никакви трудности да си спомня задълженията, отговорностите и правилата за водене на бойни действия според Бойния устав на пехотата, или факта, че нося пълната отговорност за действията на хората си. Уверявам ви, че Бенджамин Тайсън, като боен командир, също е знаел добре своите задължения и отговорности. Въпреки това прокурорският екип ви помоли добре да запомните тези неща, сякаш те са основните въпроси, които трябва да обмисляте, докато слушате този процес. Обаче основният въпрос не е дали Бенджамин Тайсън е бил или не е бил отговорен за действията на своите хора. Той е бил отговорен. Въпросът е какво са направили хората му. – Корва замислено почука по носа си. – И – добави той, – какво е направил лейтенант Тайсън.

Тайсън внезапно осъзна, че Корва не е готвил никакво встъпително изказване, а просто импровизирано оборва казаното от Пиърс и се

справя блестящо със задачата си. Корва отново срещна погледа на всеки един от членовете на съдебния състав. – Прокурорският екип ви призова като офицери да осъзнаете изключителните обстоятелства, които обуславят вината и отговорността на командващия офицер – продължи Корва. – Аз ви призовавам като войници – войници, които са видели бойни действия или са чували за тях от колегите си офицери или от подчинените си. Призовавам ви да не забравяте, каквото и да чуете по времето на процеса, че всички свидетелски показания, включително и тези на свидетелите на защитата, са показания за събития, станали преди близо осемнайсет години. Нещо повече, че тези показания отразяват събитието, видно през очите на човек, който вече се е бил нагледал на твърде много война. Видяно през очите на човек, който и сам е бил достатъчно объркан и изплашен. През очите на човек, който по времето на предполагаемото престъпление сам се е намирал в огъня на сражението. И намерението на защитата е да покаже, че каквито и смъртни случаи да е имало в болница „Милосърдие“, включително и смъртта на двамата американски войници, те са били в резултат на бойни действия срещу противника и само на бойни действия срещу противника. А ако разказите за това сражение се различават, бих искал да си припомните за собствените си разкази за войната, както и за разказите за войната, които сте слушали. Бих искал да се замислите над факта, че когато един войник се завърне вкъщи, той си спомня само част от онова, което забравя, а онова, което забравя, е онова, което не иска да си спомни. В крайна сметка, всички разкази за войната, които ще чуете като свидетелски показания под клетва, са също толкова истинни, колкото и неистинни. И колкото по-отчетливо се припомнят подробностите, толкова по-голяма е вероятността те да са измислени. А основният мотив, определящ поведението на свидетеля, освен благородството, е и самозащитата. Благодаря ви. – Корва бавно седна обратно на стола си. Полковник Спраул се взираше втренчено над главите на зрителите. Известно време в църквата не се чуваше никакво движение, после Спраул погледна към Пиърс:

– Прокурорският екип може да призове първия си свидетел.

Пиърс се изправи и се обърна към униформения полицейски сержант, застанал встрани от олтарната врата.

– Прокурорският екип призовава първия си свидетел, господин Ричард Фарли.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ЧЕТВЪРТА

Ричард Фарли влезе с електрическа инвалидна количка през страничната врата, воден от сержант Ларсън. Пиърс собственооръчно отместил свидетелския стол и показа на Ларсън къде да настани количката на Фарли. Военният полицаи обърна Фарли към зрителите.

– Така добре ли е, господин Фарли? – загрижено попита Пиърс.

– Да, сър – отвърна Фарли със слаб глас.

– Следващият въпрос е „Добре ли сте?“ – изръмжа Корва.

– Добре ли сте? – Пиърс попита Фарли.

– Да, сър.

Тайсън се втренчи в Ричард Фарли, облечен в син костюм, който не му беше по мярка, с дълга коса и нездрав цвят на лицето. Панталоните висяха около слабите му крака.

Полковник Пиърс изглежда се опитваше да измисли още някакъв въпрос, с който да прояви своята загриженост за свидетеля, когато полковник Спраул се обади:

– Свидетелят трябва да положи клетва. Пиърс нагласи микрофона така, че да бъде по-близо до Фарли, после каза:

– Моля, вдигнете дясната си ръка.

Фарли вдигна дясната си ръка и Пиърс започна:

– Закълнете се, че показанията, които ще дадете по този случай, ще представляват истината, цялата истина и нищо друго освен истината, и нека Бог ви бъде съдник.

– Заклевам се.

– Моля, кажете ни пълното си име, занимание и адрес.

Слабият глас Фарли едва ли чуваше дори и с помощта на микрофона.

– Ричард Фарли, безработен, живея на улица Бърджън в Нюарк, Ню Джърси.

– Бихте ли ни казали бившия си чин и бойната част, в която сте служил?

– Да... Бях редник в рота „Алфа“, Пети от Седма. Първа въздушна дивизия.

– Какви са били задълженията ви в тази част?

– Бях войник – отвърна Фарли, след като се замисли за момент.

– Стрелец? – подсказа му Пиърс. – Да.

Тайсън погледна към Фарли и и се приведе към Корва:

- Това е патетично. Корва кимна.
- Познавате ли подсъдимия? – попита Пиърс.
- Имате предвид лейтенант Тайсън?
- Да – каза търпеливо Пиърс, прикривайки раздразнението си. –

Познавате ли го?

- Познавах го.
- Господин Фарли, бихте ли посочили обвиняемия и ни кажете името му?

Фарли погледна към Тайсън и го посочи.

– Лейтенант Тайсън.

Тайсън и Фарли за момент се загледаха един в друг, след това Фарли свали ръката си и извърна поглед.

– Ваша милост – изправи се Корва. – Сега, след като представлението приключи, бих искал да възразя. Показването и назоваването на лицето не са задължителни, освен ако не става въпрос за идентифицирането му.

– Възражението се приема. Полковник Пиърс, можете да пропуснете това, ако викате допълнителни свидетели.

Тайсън си помисли, че Пиърс има огорчения вид на човек, който се е опитал да измами някого, но са го хванали.

Пиърс зададе на Фарли поредица от подготвителни въпроси и Фарли сякаш започна да отговаря по-добре, след като свикна с обстановката.

– На сутринта преди въпросния инцидент – каза Пиърс на Фарли, – още преди да стигнете до селото Ан Нин Ха, видяхте ли вьетнамци от гражданското население?

Фарли кимна още преди да чуе края на въпроса и Тайсън разбра, че тази част от свидетелските показания е репетирана предварително, въпреки че не разбираше защо Пиърс задава този въпрос.

– Имаше десетина цивилни лица на една могила – обясни Фарли.

– Какво правеха те? – попитах Пиърс.

– Погребваха жълти.

Пиърс погледна строго към Фарли и почти всички разбраха, че Пиърс е инструктирал Фарли да не използва тази презрителна дума. Но, помисли си Тайсън, жълтият си беше жълт и точка. Започваше да съжалява Фарли.

– Вие приближихте ли се до тези цивилни вьетнамци? – попита Пиърс.

– Да, сър.

– Кой се приближи до тях?

– Аз, лейтенантът, свързочникът на лейтенанта Кели, и Симкокс.

– Вие, лейтенант Тайсън, Даниел Кели и Харълд Симкокс.

– Точно така.

– Бихте ли ни разказали със свои думи, господин Фарли, какво се случи, когато установихте контакт с тези десетина цивилни вьетнамци?

– Изобщо не сме установявали контакт с тях. Те бяха цивилни.

Пиърс изглеждаше объркан и се опита да перефразира въпроса си, след това схвана, че свидетелят няма проблеми с паметта си, а със семантиката на зададения му въпрос.

– Имах предвид че сте се срещнали с тях.

– Да, сър.

– Господин Фарли, разкажете ни със свои думи какво се случи?

Тайсън се зачуди чии ли думи може да използва Фарли, освен своите.

– За какво става дума? – прошепна Корва на Тайсън, докато Фарли разказваше случката на погребалната могила.

– Не мога да разбера – сви рамене Тайсън.

– Нито Фарли, нито Пиърс споменаха за това по време на предварителната ни среща преди процеса – каза Корва.

– Аз почти не си спомням за този случай. Странно, че Фарли го помни.

Фарли продължи да разказва и Тайсън се наведе към Корва.

– Мисля, че се досещам до какво иска да стигне.

– И именно лейтенант Тайсън нареди на тези хора да съблекат дрехите си? – попита Пиърс Фарли.

– Да, сър.

– Това нормално ли беше?

– Ами... понякога. Въпреки че не по този начин. Обикновено ставаше в някоя барака. Пред фелдшера или някой офицер. Или пред някой по-възрастен човек. Или сержант. Един по един. В някоя барака.

– Но лейтенант Тайсън им заповяда да се съблекат там?

– Да, сър.

– На хора от различен пол.

– Да, сър.

– Какво стана след това?

– Каза ни да ги сложим легнали в гробовете и след това да ги застреляме.

Пиърс се изправи, сякаш беше изненадан и шокиран. Той бързо

огледа смълчаната съдебна зала, после отново се обърна към Фарли.

– И вие направихте ли го?

– Не, сър. Те не бяха сторили нищо лошо, освен че погребваха телата на войници от северно-vietнамската армия.

– Никой ли не се подчини... Никой ли не изпълни тази заповед?

– Не, сър.

– Но вие ясно чухте лейтенант Тайсън да дава такава заповед?

– Да, сър. Той каза нещо като „Сложете ги легнали в гробовете и ги застреляйте.“ Селяните разбраха за какво става въпрос, страшно се изплашиха и започнаха да ни се молят.

Пиърс продължи да се задълбочава във въпроса:

– И така, след като никой не откликна на заповедта, какво стана?

– Лейтенант Тайсън ни заповяда да тръгваме и ние се върнахме обратно при взвода.

– Накъде се насочихте?

– Не съм съвсем сигурен. Някъде към околностите на Уей.

– Каква беше задачата ви?

– Просто да стигнем до Уей – отвърна Фарли, като сви рамене. – Морските пехотинци водеха там тежки боеве.

– Селото Ан Нин Ха и болницата бяха ли някаква междинна цел за вас? – попита Пиърс.

– Да, сър. Жълтите на могилата ни казаха за болницата. И лейтенант Тайсън издаде заповед, че това е следващата ни цел. Той каза на един от хората... мисля, че беше Симкок, че там ще има мадами.

– Жени. В болницата.

– Да. И душеве, и топла храна. Всички се изпълнихме с огромно желание да стигнем там.

– Имахте ли чувството, че лейтенант Тайсън възнамерява да завземе болницата?

– Ами, предполагам, че да. Обикновено вземахме онова, което искахме.

– И вие сте напълно сигурен, че лейтенант Тайсън и всички останали знаеха, че се насочвате към болница?

– Да, сър. Както казах, всички ние бяхме нетърпеливи да стигнем дотам. Но след като веднъж стигнахме, ни се прииска никога да не бяхме ходили на това място.

Пиърс остави казаното от Фарли да потъне в няколко мига тишина, после продължи:

– Господин Фарли, бихте ли ни разказали със свои думи какво се

случи, когато наближихте селото Ан Нин Ха. Не ни спестявайте подробностите, независимо че биха могли да ви се струват маловажни.

– Добре. – Фарли започна дългия си и несвързан разказ. Изглеждаше объркан и несигурен, но Пиърс не го прекъсна нито веднъж, въпреки че често го окуражаваше с „Продължавайте“ и „Какво стана след това?“. Тайсън си помисли, че Пиърс е достатъчно умен, за да остави свидетеля, който не беше в състояние да се изразява ясно, да разказва по свой начин.

Когато Фарли започна да говори за избиването на хората, Тайсън огледа съда и зрителите на пейките. Хората просто се бяха навели напред и слушаха с такова внимание, каквото не бе успял да привлече нито един свещеник, равин или духовник, говорил от същото място.

Фарли се объркваше, търсеше си думите, забравяше имена, противоречя си десетина пъти, не прояви никакви угризения и дори по невнимание отбеляза точки за защитата. Но цялостният ефект от първите свидетелски показания беше отрицателен за Тайсън. Нещо повече, когато Фарли свърши, Тайсън си помисли, че в залата едва ли има човек, който да не е стигнал до извода, че първи взвод на рота „Алфа“ е избил цяла болница, пълна с хора. Час и петнайсет минути, след като бе започнал, Фарли каза:

– До сутринта вече бяхме уточнили всичко. Тогава едно от момчетата – мисля беше Луис Калейн – накара всички да седнем в кръг и да подадем ръцете си... нали знаете... Ние протегнахме ръце и се заклехме, че ще се подкрепяме взаимно. Те бяха добри момчета. Винаги сме се подкрепяли един друг. – Фарли избърса с ръка потта от челото си.

Пиърс се загледа в свидетеля си, разкъсан от желанието дали да попита за настоящето му умствено и физическо състояние, или за по-важни въпроси, които ги очакваха.

– А обвиняемият сложи ли ръката си при вашите – най-накрая попита той, – и закле ли се, че ще прикрие истината за избиването на хората?

– Да, сър. Именно той съчини историята. Беше много сведущ по тези въпроси.

– Така ли? – Пиърс си позволи да се усмихне. Беше доволен и попита: – Искате ли вода?

Съзнанието на Фарли още не се беше върнало към настоящето и той смръщи вежди, за да се съсредоточи върху въпроса.

– Искате ли да си починете? – запита Пиърс. Фарли кимна.

– Ваша милост – обърна се Пиърс към Спраул, – нямаме нужда от

официално прекъсване. Може би просто пет минути пауза, нищо друго.

– Ще получите това, което искате – отвърна му Спраул.

Пиърс направи знак на капитан Лонго, който донесе на Фарли чаша вода.

– Имаш ли някакво обяснение за епизода на могилата? – наведе се Корва към Тайсън.

Тайсън си помисли, че тонът на Корва е леко рязък.

– Да – отговори той. – Виетнам.

– Това няма да свърши работа. Заповяда ли да застрелят тези селяни?

– Да.

Корва несъзнателно се отдръпна от него.

– Виж, Винс – каза Тайсън. – Ще ти кажа какво се случи, така че да можеш сам да решиш дали защитавах чудовище или не. Съгласен ли си?

Корва кимна.

– Разкажи ми го преди да го разпитам. Сигурен съм, че има някакво обяснение – добави Корва. – Нали разбираш какво прави Пиърс?

– Да. Внушава им, че в този ден съм бил склонен да давам заповеди за избиване на хора. – Тайсън се замисли за момент, после попита: – Фарли звучи достоверно, нали?

– Свидетелите, които не могат да говорят свързано, ме плашат – отвърна Корва. – Но при ответния разпит те никога не издържат. Ще разбия Фарли на парчета, къс по къс.

– Притеснението на този човек не ми доставя удоволствие – каза Тайсън, поглеждайки към Фарли.

– Не се грижи за него. Може да те вкара в затвора. – каза Корва. – Ако трябваше да му припиша някакъв мотив, бих казал, че Бранд държи по някакъв начин този нещастник в ръцете си... Може би с наркотици. Но не вярвам, че някога ще разберем това.

– Спомних си нещо, когато ме попита за мотив – отвърна му Тайсън. – Никога не съм знаел много за отношенията между хората във взвода ми. Офицерите обикновено не знаят тези неща. Но сега си спомням, че Фарли и Кейн бяха първи приятели. Странното е, че след инцидента никога не съм свързвал двете неща. Но сега всичко започва да придобива смисъл. Въпреки това Фарли никога нищо не ми е казал след случилото се. После може би Бранд пак му е пуснал мухата, Фарли изглежда и говори като човек, който не е имал близък приятел от деня, в който шрапнела е увредил гръбнака му. Може би намира някаква

романтика в миналото, въпреки че, Господ ми е свидетел, там нямаше нищо романтично.

– Има, ако в миналото си можел да ходиш на собствените си два крака. – Корва се замисли за момент, после каза: – Ще имаме предвид този мотив. Междувременно, искам по време на обедната почивка да ми дадеш достатъчно информация, с която напълно да го разгромя. Искам така да го разгромя, че Пиърс да не го извика за повторен разпит, за да може, както се казва, да реабилитира свидетеля.

– Добре.

– Мисля, че сме готови, ваша милост – каза Пиърс на полковник Спраул. Пиърс се обърна към Фарли: – Господин Фарли, казахте, че сте били в операционната зала на болницата, когато лейтенант Тайсън се е спречкал с френскоговорещия индоевропеец, когото сте взел за лекар. Спречкването се е породило от отказа на лекаря да лекува един от ранените ви, Артър Питърсън. Така ли е?

– Да, сър.

– И вие лично видяхте как лейтенант Тайсън удря този лекар през лицето?

– Да, сър.

– Казахте също, че след това сте ударил лекаря с пушката си.

– Да, сър – отвърна Фарли, след като малко се поколеба.

– Защо ударихте лекаря с пушката си?

– Ами... помислих си, че може да замахне срещу лейтенант Тайсън. Лейтенантът не го повали, а само го раздразни. Затова го ударих с пушката си.

– Къде го ударихте?

– В корема.

– С пушката си М – 16? Носели сте пушка М – 16?

– Да, сър. Беше наистина лека. Имаше пластмасов приклад. Аз само леко го ударих. Накарах го само леко да се поприбие.

– Повалихте ли го?

– Не, сър. Той остана на крака и продължи да говори няколко минути по-късно.

– Мислехте, че този човек може да нападне лейтенант Тайсън?

– Да, сър. Доста се беше разгорещил. Затова аз малко го охладих. – Фарли изглежда си спомняше времето, когато бе в състояние да направи такова нещо.

– Редно ли беше според вас да ударите този човек с пушката си? – попита Пиърс.

– Никога не трябва да удряш човек без причина. Но аз си мислех, че имам доста основателна причина, защото лейтенантът пръв го удари.

Пиърс кимна, след което бавно и отчетливо каза на Фарли:

– Споменахте, че след инцидента лейтенант Тайсън е наредил на Ернандо Белтран да свали един от пациентите от операционната маса – в обширната операционна е имало близо шест легла – и да положи Артур Питърсън върху него.

– Да, сър. Лейтенантът се грижеше за хората си, но това доведе до сериозно скарване с другите лекари, които бяха там. Тогава този лекар, който говореше английски, тръгна към едно от нашите момчета, и той просто реагира като натисна спусъка и лекарят падна на земята.

– Лейтенант Тайсън направи ли или каза ли нещо в този момент?

– Не, сър.

– Не е казал нищо на човека, убил английско-говорящия лекар?

– Да, сър.

– Казвате, че след това някой е застрелял френско-говорящия лекар?

– Да, сър.

– И не си спомняте кой е застрелял тези лекари, освен че мислите, че е бил един и същ човек?

– Ами... – Фарли облиза устните си. – Не бих искал да кажа, че някой е застрелял човек, без да го е направил, но мисля, че беше Симкокс.

– Харълд Симкокс?

– Ако съдът ми разреши – намеси се Корва, – бих искал в протокола да се впише, че Харълд Симкокс е мъртъв и очевидно не може да се защити срещу това обвинение.

– Запишете това в протокола – каза полковник Спраул. – Продължете, полковник Пиърс.

– Защо смятате, че човекът, застрелял първия лекар, после е застрелял и втория?

– Не знам. Първият си го просеше. Вторият беше французинът, който не искаше да помогне на Питърсън.

– Лекарят, когото лейтенант Тайсън е ударил.

– Да, сър.

– Какво каза или направи лейтенант Тайсън, когато убиха втория лекар?

– Нищо.

– Одобри ли го? – попита Пиърс. – Каза ли, „спрете“? Изобщо каза ли нещо?

– Не сър. Изглежда не го интересуваше. Разбирате ли, Бранд беше извикал, че Питърсън е мъртъв.

Затова не мисля, че лейтенант Тайсън вече го беше грижа за лекарите. Смятам, че беше много ядосан.

– Казахте, че в определен момент лейтенант Тайсън е дал заповед – непосредствена заповед – да откриете ранените и болните противникови войници в болницата и да ги застреляте. Казал е „Разкарайте ги“.

Устните на Фарли се изкривиха в усмивка, която сякаш беше изпълнена с радостно очакване.

– Да, сър. Това имаше навик да казва. „Разкарайте ги“.

– И какво означаваше това?

– Убийте ги.

– Лейтенант Тайсън ви нареди да разкарате противниковите войници, които са били в болницата, защото са били болни или ранени.

– Да, сър. Няколко души излязоха и го направиха.

– Вие видяхте ли това?

– Не, сър. Аз останах в операционната зала. Е, видях как разкараха двама от тях. Някой извади пистолет 45 – ти калибър и откри, че двамата от пациентите на операционните маси бяха войници от северновиетнамската армия – единият от тях всъщност беше на земята, където го беше оставил Белтран – и ги застреля и двамата в главата.

– Лейтенант Тайсън видя ли това?

– Разбира се. Той беше точно там.

– Той каза ли нещо? Направи ли нещо?

– Не, сър. През повечето време той просто си стоеше там.

– По-рано казахте, че не е имало никаква съпротива, въоръжена или каквато и да е, вътре в болницата.

– Да, сър.

– Тогава какво според вас е довело до застрелването на други пациенти, които не са били болни или ранени от армията на неприятеля? И до избиването на другите членове на обслужващия персонал, след убийството на двамата лекари? С други думи, господин Фарли, как започна общото избиване на хората, което ни описахте?

– Всички просто се понесоха по течението – отвърна Фарли. – Намериха седем или осем противникови войници в леглата и ги застреляха. След това някои лекари и сестри започнаха да бягат, и момчетата почнаха да стрелят по тях. Всяко нещо водеше до друго. Не знам. Не съм напускал операционната зала. Всичко, което видях, беше онова, което стана там.

- Вие самият стреляхте ли по някого в болницата?
- Само няколко изстрела – отвърна Фарли, след като облиза устните си, – но... Само по онези, които се опитваха да избягат.
- След като вашите хора започнаха да стрелят по другите пациенти и по персонала, след като отидоха отвъд заповедта на лейтенант Тайсън да застрелят ранените и болни неприятелски войници, лейтенант Тайсън направи ли нещо, за да ги спре?
- Не, сър.
- Вие близо до него ли бяхте, през по-голямата част от времето?
- Да, сър. Бяхме в операционната зала почти през цялото време. Излязох оттам само веднъж, и то за няколко минути. След като стрелбата спря и аз се върнах там, него вече го нямаше. Не го видях повече, преди да изляза навън. Момчетата бяха заобиколили сградата. Вече казах, че някои от момчетата бяха хвърлили запалителни гранати и постройката гореше. Така че ние всички излязохме навън. Някои от хората, останали вътре, се опитаха да излязат, но момчетата ги застреляха. Лейтенант Тайсън изчака докато покривът се срути във вътрешността на сградата, след което ни заповяда да тръгваме. След това стигнахме до един бункер близо до Уей и се настанихме в него, за да прекараме нощта. Лейтенант Тайсън се свърза на няколко пъти с капитан Браудър и му каза, че сме завързали сражение. Е, като се има предвид, че снайперистът уби Питърсън и рани Муди, наистина имаше сражение. Лейтенант Тайсън докладва за десет или дванайсет убити, поне така ми се струва.
- И Кейн е бил убит от снайпериста, нали? – напомни му Пиърс.
- Точно така. Мисля че именно това бе причината за всичко. Този снайперист, който стреляше по нас от болницата. Всички се разгорещиха. А когато влязохме вътре, всички малко превъртяхме. Искам да кажа, че там бяха тези войници от северно-vietнамската армия и другите, легнали на леглата, и тези лекари – бели момчета – които казваха, че не могат да ни помогнат, и че съжаляват за това. Така че естествено, ние се поразгорещихме. И бих искал да заявя, че аз всъщност не обвинявам лейтенанта за това, че каза „разкарайте жълтите“. Но мисля, че много от момчетата не разбраха заповедта му.
- Заповедта да убият войниците от северно-vietнамската армия, които са били пациенти на болницата, така ли?
- Да, сър.
- А лейтенант Тайсън направи ли нещо, за да поясни заповедта си?
- Не, сър. Но не мисля, че той искаше всички тези хора да бъдат избити. Ала след като всичко вече започна веднъж, той като че ли се

изплаши и просто го остави да продължи. Така и така беше дошло време да си връщаме.

– Време да си връщате?

– Да, сър. Това, което наричахме връщане. Нещо като да изравним сметките. Като веднъж – още преди лейтенант Тайсън да стане командир на взвода – загубихме няколко момчета в едно минирано поле близо до Кунг Три. Тогава събрахме жълтите от най-близкото село и ги подкарахме пред себе си през минираното поле. Това е да си връщаме. Но то е друга история.

Пиърс се извърна настрани и вдигна вежди, за да покаже на всички с израза на лицето си, че макар Фарли да бе негов свидетел, той в никакъв случай не бе негов приятел.

– Значи, това беше връщане заради снайпериста – каза Пиърс, след като се изкашля.

– Да, за снайпериста. И за картечния огън от предната нощ. И за Пху Лай. И за всичко. И защото отивахме към Уей. И понеже хората в тази болница се отнасяха с нас като с отрепки. Извинете.

– И затова лейтенант Тайсън заповяда да застреляте войниците от северно-vietнамската армия и не спря никого, който прекрачи заповедта му? – попита Пиърс, опитвайки се да се върне към интересувания го въпрос.

– Да, сър. Точно затова.

– И затова ли лейтенант Тайсън измисли версията за прикритие на случилото се?

– Да, сър.

– Заради връщането.

– Да, сър.

– Благодаря ви. Ваша милост, нямам повече въпроси, но си запазвам правото отново да извикам свидетеля.

Полковник Спраул погледна към Корва.

– Има ли защитата въпроси към свидетеля?

– Да, ваша милост – каза Корва и стана. – Но тъй като приближава време за обед, бих искал да предложа да направим почивка сега.

– Не бих желал да ви лишавам от обедата ви, господин Корва – отвърна му Спраул. – Можете ли да изчакате само минутка, докато дам инструкции на свидетеля?

Няколко души се разсмяха, включително и Пиърс, Уейнърт и Лонго. Съдебните заседатели, хванати неподготвени от шегата, също се усмихнаха. Корва се ухили добродушно, но отговори малко отсечено:

– Ваша милост, аз съм напълно готов да се лиша от обеди си в интерес на правосъдието. Ако свидетелят, който изглежда леко замаян и объркан, е в състояние да продължи, ще започна разпита си незабавно.

Полковник Спраул се взря внимателно в Корва за няколко секунди, после каза:

– Ще направим прекъсване за обед, господин Корва. – Спраул погледна надолу към Фарли: – Господин Фарли, благодаря ви, че се явихте да дадете показания. Временно сте свободен. Моля ви, докато трае този процес, да не разисквате показанията си или информацията, с която разполагате по случая с никого, освен с присъстващия тук прокурорски екип и подсъдимия. Не бива да допускате никой от свидетелите по случая да разговаря с вас за показанията, които той или тя са дали или ще дадат. Ако който и да е друг освен прокурорският екип или обвиняемият се опита да говори с вас за показанията ви по делото, уведомете полковник Пиърс, майор Уейнърт, или капитан Лонго. Разбирате ли указанията, господин Фарли?

Фарли явно не ги бе разбрал, но вече се пресягаше към бутона за включване на мотора на количката.

– Да, сър.

– Свидетелят е свободен. Подлежи на повторно призоваване – каза Спраул.

Инвалидната количка на Фарли издаваше типичното бръмчене на електрически уред, докато се придвижваше напред. Пиърс бе принуден да отстъпи встрани, когато Фарли зави покрай него и продължи покрай съдебния състав към страничния изход. Спраул изчака, докато той излезне зад вратата.

– Съдът обявява почивка до четиринайсет часа – заяви той.

Тайсън и Корва станаха. Корва си събра документите.

– Потискащо е – отбеляза Тайсън.

– Никой не е казал, че ще бъде ободряващо. Къде искаш да обядваме?

– В Париж.

* * *

Колата на военната полиция ги остави пред жилищата за несемейни, които се намираха в северната част на базата. Тайсън разпозна модерната триетажна постройка от червени тухли.

– Има ли живот в това място?

– Всъщност да. Веднъж работих до късно вечерта и от всички

страни се чуваха стереоуредби и женски смях.

Те влязоха в семплия вестибюл и се качиха по стълбите на третия етаж. Корва отвори вратата, означена „3Ф“ и покани Тайсън в просторна всекидневна, преминаваща в трапезария и обзаведена с приемлива съвременна шведска гарнитура. Червеникавият мокет на земята напомняше за пода на гимнастически салон, а по стените нямаше нищо, освен бележки – бележките, на Корва, закачени по цялата трапезария.

– Става – каза Тайсън.

Корва го покани да седне на кръгла маса от светло дърво, върху която бяха струпани книги, жълти бележници и купища изписани машинописни страници. На пода лежах връзки вестници, още книги и картонени папки.

– Мислех, че работиш на импровизации – каза Тайсън.

– Дадох ми това за жилище. Отсега нататък ще се срещаме тук, за да обсъждаме положението. Казах на командира на базата, че не можем да подготвим защитата както трябва, ако трябва да работим в твоето жилище в присъствието на жена ти и сина ти. Така че ти е разрешено да идваш направо тук по всяко време, когато те повикам. Става ли?

– Става.

– А ако обстановката у вас се пообтегне, обади ми се в кантората или вкъщи и ще се срещнем, за да се поохладим малко.

– Благодаря.

Корва отиде до едно малко барче-хладилник и се върна с две бири и два пакетирани сандвича, после седна на другия край на масата. Тайсън отвори бирата си и разгъна сандвича. Корва захпа сандвича си и каза дъвчейки:

– Връщане.

– И вие ли го наричахте така? – попита Тайсън.

– Предполагам, че да. Не бяхме го институционализирали, но си спомням идеята.

– Предполагам, че наистина си връщахме. Как го наричаха нацистите? Репресии?

– Точно така. Репресиите са забранени със същия Боен устав на пехотата, за който говореше Пиърс. Радвам се, че има правила за водене на война. Можеш ли да си представиш колко опасно щеше да бъде без тях?

Тайсън си запали цигара.

– Единственото нещо, което Фарли изглежда е успял да схване с размътения си мозък, е че хората в болницата не ни харесваха. И

наистина не се отнасях с нас така добре, както несъмнено се бяха отнесли с неприятеля, който е бил там преди нас. Не знам дали са симпатизирали на противника или просто са се страхували от него повече, отколкото от нас. Но те не се страхуваха от нас. Кое то предполагам беше добре. Нямахме чак толкова лоша слава. Но тази проява на пренебрежение от тяхна страна... Те не разбираха, че ние изпитвахме непреодолимо желание да си върнем за онова, което ни се беше случило през последните няколко седмици. – Той погледна към Корва. – Звучи като самооправдаване, нали?

– Ще си спестя моралните сентенции – сви рамене Корва и отпи малко бира. – Разкажи ми за случая на погребалната могила.

Тайсън разказа случая както си го спомняше и заключи:

Фарли беше прост човек, както и сам си забелязал. Взимаше всичко буквално. Веднъж, когато се оплакваше за нещо, аз му казах, че ако не иска да бъде стрелец, ще помоля командира на батальона да го вземе в разузнавателната служба. На другия ден той действително ме помоли за това. Беше много подтискащо да работиш с хора, които не разбират шегите ти.

Корва се усмихна.

– Но като се замислям отново върху случката – добави Тайсън, – ми се струва, че той разбра, че им казвах да го направят или да млъкнат. Бях се уморил от идиотските им заплахи към виетнамците. Естествено, нямаше да ги оставя да го направят.

– Няма нужда да ми го казваш. Извинявай, че се притесних малко в залата. Въпросът е, че тази история не е добра за теб. Показва те в лоша светлина. Хайде да обсъдим разпита на Фарли.

– Няма да има разпит – каза Тайсън.

– Какво?

– Не искам да го разгромяваш.

– Защо не?

– Защото ако разбиеш неговите показания, преди да се изправиш срещу Бранд, Пиърс ще промени онези части от разказа на Бранд, които види, че няма да издържат. Фарли е жълтият на минното поле, Винс. Пиърс иска той да му покаже къде са мините, къде е трудното, за да може да начертае картата за Бранд. Сарисе?

Известно време Корва мълчаливо дъвка сандвича.

– Сарисе. – Той захапа още парче от сандвича и започна да го дъвче замислено. – Например ако се опитам да накарам Фарли да признае, че си убил Лари Кейн, мъчейки се да спреш избиването на хората, то

Бранд ще знае предварително, че ще го разкрием и ще може да се подготви.

– Точно така.

– И колкото повече разбивам показанията на Фарли, толкова повече Бранд ще бъде в състояние да излезе с версия, която се приближава повече до истината, дори ако на места противоречи на показанията на Фарли, а ти всъщност не желаяш това, защото искаш да изобличиш Бранд като пълен лъжец. Нали така?

Тайсън не отговори.

– Добре, основанията ти може да са малко смахнати, но тактиката е разумна – каза Корва. – Не искам да помагам на Пиърс да помогне на Бранд. А ти искаш да си върнеш. Ясно. Ще пропуснем разпита на Фарли, като ще си запазим правото да го извикаме отново. Що се отнася до случая на погребалната могила, бих могъл да го разпитвам цял месец но пак няма да мога да втълпя на съдебния състав това, което ми каза токущо и в което аз вярвам. Ще оставя този въпрос настрана докато или ако решим да го извикаме отново за разпит. Можем да ги оставим да спечелят този рунд. Единственият въпрос, който си задавам е: къде, кога и как ще изобличим Стивън Бранд като убиец?

– След като застане на свидетелската скамейка и излъже.

– Мога да го направя, докато го разпитвам или чрез някой от нашите надеждни свидетели. Или пък мога да се опитам да го направя чрез твоите показания.

– Ще видим. Бъди готов за импровизации.

– Да, за импровизации – изсумтя Корва. Той се приведе над масата, облегал ръце на купчина книги и каза на Тайсън: – Искам само да ти напомня, че подсъдимият си ти, а не Стивън Бранд. Ти си онзи, когото наричаме обвиняем. Аз често се съобразявам с желанията на клиентите си, поради което много от тях са в затвора. Ти си човекът, който ще трябва да живее с резултата от този процес. Ако виждаш в процеса заклинателен ритуал, и ако би се чувствал по-добре, докато бележиш чертички на стената на килията си, ще се опитаме да го направим така, както ти искаш.

– Добре. Радвам се, че мненията ни съвпадат.

– Чудесно. Искаш ли сандвич?

– Не.

– Нито пък аз.

* * *

Съдът се събра отново в два часа следобед и полковник Спраул каза на Корва:

– Свидетелят е ваш, господин Корва.

– Защитата няма въпроси към свидетеля, ваша милост – отвърна Корва.

В залата настъпи раздвижане и полковник Спраул погледна строго към зрителите. След това се обърна отново към Корва.

– Не искате ли да го разпитате? – попита той.

– Не, ваша милост. Запазваме си правото да извикаме отново свидетеля по-късно.

Полковник Спраул сякаш подтисна желанието си да свие рамене, след което се обърна към полковник Муър.

– Има ли въпроси от съдебния състав?

– Съдебният състав има въпроси, Ваша милост.

– Понякога идеята за съдебни заседатели, които могат да задават въпроси, ми харесва – каза Корва, навеждайки се към Тайсън. – А понякога не ми харесва. Да видим дали този път ще ми хареса или не.

Полковник Спраул даваше указания на съдебните заседатели:

– Формата, под която реших, че ще можете да задавате въпроси, вече ви беше обяснена в указанията, дадени преди процеса. Можете да задавате въпросите си лично или чрез председателя на съдебния състав, полковник Муър. Освен това ви напомням, че въпросите към свидетеля не трябва да бъдат подвеждащи, не трябва да показват предупреждение, трябва да се отнасят до показанията на свидетеля и да служат за изясняване на някакъв проблем, трябва да бъдат кратки и ясни. Ако имате някакви съмнения в допустимостта на въпросите си, можете да ги напишете и да ми ги представите. Ако зададете въпрос, който намирам за недопустим, няма да разреша на свидетеля да отговори. Полковник Муър?

Полковник Муър погледна в бележките си и каза:

– Майор Синдъл ще зададе първия въпрос към свидетеля.

– Господин Фарли, помнете, че все още сте под клетва – каза Пиърс на Фарли, след като се изправи.

– Да, сър – отговори Фарли от инвалидната си количка.

Тайсън изпитваше ясното усещане, че дори след близо две десетилетия Фарли все още се смущаваше от авторитета на военната униформа и порядки. Тайсън изпитваше силното желание да го разтърси и да му напомни, че е цивилен.

Майор Вирджиния Синдъл се наведе към Фарли и го попита:

– Господин Фарли, вие казахте, че сте изстреляли няколко куршума

към хората, които са се опитвали да избягат. Уцелихте ли някого от тях?

Известно време Фарли предъвкваше долната си устна, после каза:

– Не, госпожо.

– Благодаря ви. Имам още един въпрос. Няколко пъти казахте, лейтенант Тайсън нищо не е направил и нищо не е казал в отговор на най-различни събития. Казахте също, че е бил изплашен. От какво е бил изплашен?

Фарли се замисли за момент.

– Беше изплашен от нас – отговори той.

– Благодаря ви.

Тайсън погледна към майор Синдъл. Беше на около четирийсет години с тъмноруса коса и сини очи. Очите ѝ излъчваха интелигентност, а в гласа имаше някаква нотка топлота от юга. Имаше хубави ръце и си играеше с молива по почти чувствен начин. Не беше привлекателна, но Тайсън реши, че има достатъчно чар, за да бъде желана.

– Господин Фарли – попита подполковник Макгрегър, – вие казахте, че лейтенант Тайсън е дал заповед да бъдат избити всички болни и ранени неприятелски войници в болницата. Съзнавам, че оттогава е изминало изключително много време, но бихте ли могли да си спомните какви думи използва?

Фарли почука с пръсти по двете облегалки на инвалидната си количка.

– Нещо като... – най-накрая отговори той, – „идете да намерите жълтите“... не, каза „Войниците от северно-vietнамската армия“, или може би „Vietконгците“... „Идете да ги намерите и ги разкарайте“.

– Имал е предвид северно-vietнамските войници и vietконгците в леглата?

– Да, сър.

– Той каза ли това?

– Мисля, че да.

– Откъде знаете, че е имал предвид северно-vietнамските войници и vietконгците в леглата?

– Нямахме други северно-vietнамски войници и vietконгци наблизо.

– А вътре или в околностите на болницата нямахме ли противникови войници?

– Не, сър. Те избягаха.

– Благодаря ви.

– Господин Фарли – попита капитан Морели, представителят на

адютантския корпус, – имам само един езиков въпрос. Думата „жълти“. Това противниковите войници ли означаваше? Или цивилните? Или и двете?

Фарли изглежда се зарадва, че някой най-сетне му задава толкова лесен въпрос.

– Жълтите можеха да бъдат и двете. Дръпнатите очи бяха цивилните. Дребните можеха да означават и двете. От голямо значение беше къде си и какво правиш. Чарли винаги беше противника, най-общо.

– А Чарли винаги ли беше жълт? И нали жълтите невинаги са били Чарли?

– Човек никога не можеше да разбере дали един жълт не е Чарли – усмихна се за пръв път Фарли.

– Разбирам. Благодаря ви.

– А в болницата – попита полковник Муър, – лейтенантът даде ли ви изобщо някаква непосредствена заповед?

– Не, сър – поклати глава Фарли. – Той даде само тази единствена заповед. Да се убият болните и ранените. Крещеше го на всички.

– И не е наблюдавал непосредствено изпълнението на заповедта си?

– Не, сър. Той остана в операционната зала.

– Вие видяхте ли лично как се изпълняваше заповедта му?

– Не, сър. Аз бях в операционната зала.

– Но в операционната зала е имало двама неприятелски войници и вие сте видели как ги застрелват.

– Точно така. Това го видях.

– Какво стана първо, господин Фарли – убийството на двамата лекари в операционната зала или заповедта на лейтенант Тайсън да убие болните и ранени неприятелски войници?

– Мисля, че първо бяха застреляни двамата лекари – отвърна Фарли. – Не мога да си спомня. Беше твърде отдавна.

– Как бихте могли вие или хората от вашия взвод да определите кои от пациентите са били неприятелски войници?

Фарли се замисли за известно време.

– Не зная – отговори той.

– Лейтенант Тайсън даде ли някакви указания на хората за методите за разпознаване?

– Не, сър. – Изглежда, че Фарли реши да се възползва от възможността и каза: – Точно затова заповедта му беше безумна. След като я даде, всеки от нас можеше да застреля когото си иска. Жените също

бяха виетконгци. Както и възрастните мъже.

– Но жените и бебетата от родилното отделение не са били такива.

– Предполагам, че не.

– И болничният персонал не е бил нито от северно-виетнамската армия, нито от виетконгците.

– Не, сър. Но те се грижеха за тях.

– Забелязахте ли някой от вашия взвод да се опитва да спре стрелбата?

– Не, сър. Някои момчета не стреляха. Или поне аз не ги видях да стрелят.

– Можете ли да назовете някого, който не е стрелял?

– Единственият, за когото съм сигурен, е доктор Бранд. Той не стреля нито веднъж.

– Благодаря ви. – Полковник Муър се обърна към полковник Спраул: – Съдебният състав няма повече въпроси.

Полковник Спраул погледна надолу към Ричард Фарли.

– Свидетелят е свободен, подлежи на повторно призоваване. – Спраул погледна към часовника си и каза на Пиърс: – Искате ли да призовете следващия си свидетел?

– Не, ваша светлост. – Пиърс се изправи. – Показанията на следващия свидетел могат да отнемат много време. Бих предпочел да започнем следващата сутрин.

– Съдът ще поднови заседанието си утре в десет часа сутринта – обяви полковник Спраул.

Всички станаха, когато полковник Спраул слезе от амвона и напусна залата на съда.

– Група аматьори – каза Корва на Тайсън.

– Според мен те зададоха много добри въпроси. Какво ти подсказват въпросите им?

– Че са повярвали в историята за избиването на хората. Глупак като Фарли не може да сътвори показания в продължение на час и половина за нещо, което изобщо не се е случило. Утре Бранд ще довърши обрисването на картината. Всичко, което съдебният състав иска да разбере, е каква точно е била твоята роля, ако си имал такава, в това избиване. Те не искат да чуват за престрелки и схватки в стаите. – Корва вдигна куфарчето си. – Усещах, че това може да се случи. И още щом Фарли започна разказа си, почувствах как всички разбраха, че написаното в книгата на Пикард е в основни линии вярно.

– Ами да – каза Тайсън.

Корва се вгледа в изпразваните се пейки и забеляза, че Марси не е останала да ги чака. Той се обърна обратно към Тайсън:

– Къде искаш да отидем сега?

– В Париж.

– В моето ергенско жилище или в твоя апартамент?

– У вас. – Тайсън огледа вече празната църква, ако не се броеше очаквания го полицаи и полковник Пиърс, който маниакално подреждаше книгата си. Тайсън се приближи до него и Пиърс погледна нагоре от стола си.

– Да? – каза Пиърс.

– Да, наистина – отзова се Тайсън.

– Мога ли да направя нещо за вас?

– Да, можете. Можете да кажете от мен на Ричард Фарли, че не му се сърдя. Ще го направите ли?

– Да.

– И да кажете на доктор Бранд, че е дошло време да си връщаме. Ще го направите ли?

– Мисля, че доктор Бранд го знае – отвърна Пиърс все така седнал на стола си.

Корва сложи ръка върху рамото на Тайсън и го дръпна встрани. После каза на Пиърс:

– Доста си напреднал, Греъм. Много съм впечатлен.

– Най-доброто още предстои – усмихна се Пиърс със стиснати устни.

– Май ще трябва да прекарате нощта, държейки доктор Бранд за ръката – каза Корва. – Два аспирина и до утре сутринта. Приятен ден. – Корва се обърна и излезе с Тайсън през страничната врата в коридора.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ПЕТА

Пътят от сграда 209, известна също като Грешъм Хол в ергенския жилищен сектор на базата, към офицерските семейни жилища минаваше по улица Пенс, тиха алея с малко постройки, която пресичаше по-голямата част от откритата и лишена от дървета част на Форт Хамилтън. Пътят от Офицерския клуб към хотела за гости също минаваше по улица Пенс, но в обратната посока. Така че, помисли си Тайсън, не бе само пръст на съдбата, че се намери на една и съща улица със Стивън Бранд.

Тайсън го забеляза много преди Стивън Бранд да го забележи,

въпреки че бяха единствените двама души, които вървяха по тревата, обрамчваща тясната улица. И странното беше, че той разбра, че това е Бранд много преди да успее ясно да различи чертите му на силно раздалечените улични лампи.

Беше няколко минути след десет часа вечерта и той току-що бе напуснал жилището на Корва в ергенския квартал, където основният предмет на разговора им беше човека, който в този момент вървеше на по-малко от двайсет метра пред него. Тайсън все още бе с униформа, защото не беше се прибирал да се преоблече. Забеляза, че Бранд носеше обемисто пардесю, за да се предпази от хладния нощен въздух, ръцете му бяха пъхнати дълбоко в джобовете, а брадичката му бе опряна на яката на палтото, което вероятно беше причината да не забележи приближаващия към него Тайсън.

Тайсън се огледа, но не забеляза обичайно придружаващия го патрул. Той вече беше на около пет метра от Бранд, който, усещайки, че някой се приближава към него, се дръпна още няколко стъпки навътре в тревата, за да остави място за човека, идващ към него.

Тайсън видя, че не само палтото бе обемисто, същото се отнасяше и за тялото под него. Бранд се беше подул като превтасало тесто, а лицето му сякаш също имаше вида и цвета на брашно и масло. Беше почти плешив, с изключение на кичур нелепо дълга коса, която се спускаше върху яката на тъмносиньото му палто. Тайсън се почуди как изобщо бе успял да го познае отдалече, след като това и сега бе трудно.

– Здравсти, докторе.

Бранд спря, макар че „замръзна на място“ би било по-точно, помисли Тайсън. Бяха на по-малко от два метра един от друг и можеха да си стиснат ръцете, ако някой от тях имаше желание за това.

Бранд не изглеждаше учуден, нито пък притеснен. Или поне изглеждаше сякаш току-що се бе натъкнал на пациент, когото смътно си спомняше. Той погледна Тайсън с хладно професионално безразличие, дори го изгледа от главата до петите. Тайсън изпитваше непреодолимо желание незабавно и на място да му счупи врата. В най-буквален смисъл да го сграбчи, както го бяха учили в курса по ръкопашен бой, и да прекърши врата му между третия и четвъртия прешлен.

– На разходка, а? – Тайсън.

– Аха – кимна Бранд.

– От клуба ли идваш? – Да.

– Базата е малка – отбеляза Тайсън.

Бранд не бе променил положението на тялото си от момента, в

който беше замръзнал на място с единия крак пред другия, леко извърнат към Тайсън.

– Не ми е разрешено да разговарям с теб.

– Напротив, докторе. Свидетелите могат да говорят с подсъдимия.

Но ако ти не искаш да говориш с мен, това е друг въпрос.

– Нямам какво да ти кажа.

– Запази си гласа за утре.

Бранд не помръдна и не отговори. Изглежда усещаше, че тази случайна среща трябва да има някаква развръзка.

– Ей, кога се видяхме за последен път с теб, докторе? – попита Тайсън, сякаш отговорът трябваше да бъде „На купона след мача в Присътън“. И за да не остави Бранд да си помисли, че въпросът е риторичен, добави: – Кога?

– В канавката на Ягодовото поле.

– Именно. Какъв ден беше само. Какво стана след това?

– Не си спомням – сви рамене Бранд.

– Ти добре се погрижи за мен в канавката.

– Благодаря – каза Бранд.

– Лекарите на кораба казаха, че превръзката е била направена много професионално.

– Нямаше какво толкова да направя или да сбъркам с рана като твоята. Радвам се да видя, че не куцаш.

– Само малко ме понаболява при такова влажно време.

– Винаги става така.

– Така ли? Мислех, че някой ден ще ми мине. Бранд се поизправи и се огледа наоколо.

– Оженил си се – каза Тайсън. Бранд кимна.

– Имаш ли деца?

– Две. Момче и момиче. На шестнайсет и на дванайсет.

– Чудесно семейство.

– Да.

– Знаеш ли, преди около месец видях някои от стария отбор – каза Тайсън. – Белтран, Садовски, Скорело, Уокър и Калейн. Питаха за теб.

Бранд се усмихна за пръв път, но беше повече гримаса, отколкото истинска усмивка.

– Така ли?

– Да. Интересуваха се от здравословното ти състояние в бъдеще.

Бранд не отговори.

– Често ли се виждаш с Фарли?

– От време на време. – Бранд измъкна ръка от джоба си и си погледна часовника. – Трябва да тръгвам.

Тайсън не обърна внимание на думите му.

– Какво стана със снимките?

– Кои снимки?

– Със снимките, докторе. С твоите полеви изследвания по женска анатомия.

Бранд направи крачка напред, но Тайсън също направи крачка настрани, за да му попречи пътя. Сега бяха още по-близо един до друг, на по-малко от метър разстояние, което позволяваше да се нанесе удар, ако някой от тях имаше желание да го направиш.

– Не е безопасно дори да ги скриеш някъде – каза Тайсън. – Можеш да умреш или изобщо нещо да ти се случи, и всичките ти вещи ще бъдат прегледани. Може би някое от децата ти ще намери татковата кутия със спомени от войната и ще я отвори след десетина години. Ще бъде много лошо за посмъртната ти репутация. По-добре ще е да ги изгориш, независимо колко ще те заболи да го направиш.

– Не разбирам за какво говориш – отвърна му Бранд.

– Въпреки че снимките, които аз те видях да правиш, бяха великолепни – продължи Тайсън. – Трудно ще е да се разделиш с тях. Спомняш ли си онази с мрежестия хамак? Хрумването на местната полиция да я увие и завърже в хамака като наденица беше изключително остроумно. И всеки път, когато й пускаха ток във вагината, хамакът подскачаше, нали? Не е лесно да уловиш това с фотоапарат.

Бранд се огледа, но дългата равна улица беше безлюдна.

– Виж, докторе – каза Тайсън, – всички са леко извратени, но хората в селата, които превземахме, наистина страдаха. Спомняш ли си онази жена, която абортира, след като полицаите почти я удавиха в кладенеца? Но най-отвратителното от всичко беше, че показваше корумпираността си пред виетнамците. Едно беше всички да сме малко луди, но ти компрометира всички нас и себе си пред тези хора.

– Расист – беше всичко, което Бранд успя да каже.

– Предполагам, че съм – усмихна се Тайсън. – А що се отнася до морфина, нямам нищо против, че си ми дал малко повече, отколкото ми се е полагало, но съм любопитен да узная какво стана с липсващия наркотик.

– Пусни ме да си вървя – почти неразбираемо каза Бранд.

– И въпреки всичко, ти беше добър фелдшер. Не беше герой, но не беше и страхливец. Знаеше си работата. Въпреки че отношението ти

към ранените беше отвратително. Тези хора за теб не бяха нищо повече от пушечно месо. Също като жената в хамака с електрода във вагината. Ти си едно от най-долните човешки същества, с които съм се срещал. С какво се занимаваш сега? Ортопедична хирургия? Мога ли да си направя някои изводи? Предполагам, че не. Би трябвало да навляза в психоанализата, а то не е за мен.

Бранд за пръв път погледна Тайсън право в очите.

– Ти не ме харесваше още от самото начало – каза той.

– Навярно.

– И ще ти кажа защо. Защото не обичаше конкуренцията. Ти обичаше да си лидер, великият колежанин сред всичките незначителни пехотинци, които се въртяха около теб и те обожаваха. Аз бях чужденец, друг колежанин, който си имаше своята работа, независима от теб и почитателите ти. Вие всички толкова се гордеехте с това, че сте от пехотата – войници от Първа дивизия. Колко смешно. Ако това наистина беше елитна бойна единица, просто тръпки ме побиват като си помисля за другите дивизии.

Тайсън погледна Бранд в очите.

– Ти май намекваш за нещо, докторе?

– Виждаш ли, докато бях там, размишлявах върху всичко, което виждах. За разлика от останалите, моят мозък работеше. Ти си представяше, че си рицар, висок красив галантен рицар, който води до себе си четирийсет бойци. Аз бях магьосникът, разбираш ли, лечителят, чието присъствие трябваше да търпиш и който ти напомняше, на теб и на хората ти, за смъртта. В продължение на единайсет месеца гледах как хората ги смислаха, но нищо не казах. Но там, в пунктовете за спешна помощ и в болниците, където бяха моите хора, ние поне можехме да поплачем за тази сеч. Докато бях с вас аз си затварях устата. Ти ме мразеше, защото хората ме уважаваха. Но аз не бих се борил за одобрението на тази банда, дори да бяха последните човешки същества, останали на земята.

– Докторе, ще излъжа, ако не призная, че не всичко е лъжа – кимна Тайсън. – Но то не променя онова, което стори ти, нито онова, което беше. Или онова, което съм сторил или съм бил в дадения случай. Но до онзи ден аз изпълнявах съвестно дълга си. И нямах нито едно позорно петно до онзи ден – 15 февруари.

– Изпълнявал съм дълга си, след като сам си си определил задълженията. Няма много офицери, които биха реагирали като теб на инцидента в завладяното село. На теб ти харесваше да изпиташ морално

превъзходство над всички останали. Между другото, веднъж те видях да излизаш от един публичен дом в Ан Кхе.

– Откъде знаеш, че е било публичен дом?

– Все тая – каза Стивън Бранд. – Миналото си е минало и ние не би трябвало да стоим тук и да си говорим за неща, случили се преди близо две десетилетия.

– Не, но не би трябвало да говорим за тях и утре. Бранд не каза нищо.

– Ние всички имаме своите недостатъци, доктор Бранд – каза Тайсън.

– Бих искал да си тръгна – отстъпи Бранд.

– След минутка, докторе. Аз все още съм воин, а доколкото виждам ти не си в най-добрата си физическа форма. Искам да ти задам един въпрос, докато все още имам тази възможност. Защо ти не доложи за случилото се в болница „Милосърдие“?

– Не знаеш ли? – попита го Бранд.

– Не, мислил съм за това. Но така и не разбрах защо ти, който нямаше нищо общо с всичко това, не го докладва.

– Добре тогава, ще ти кажа. Когато за пръв път осъзнах, че наистина ще прикриеш клането, усетих как пръстите ми се затягат около врата ти. И всяка сутрин се събуждах със усмивка, чудейки се дали това да бъде денят, в който да го стисна. И с всеки ден, който минаваше, без да си докладвал за станалото, аз знаех, че затъваш все по-дълбоко. Първите няколко дни бяха крайно изнервящи за мен, защото си мислех, че в крайна сметка ще се осъзнаеш и ще ме изиграеш. Мислех си, че може и да си направил таен доклад и че един ден ще ни отведат в базовия лагер за подготовка и попълване на личния състав, където ще разберем, че сме арестувани. Но рискувах и чаках, и в края на февруари възнамерявах да те смъкна за косите на земята от високия ти пиедестал. Щях да видя как те хвърлят в затвора, а аз щях да прекарам останалата част от военната си служба в правния отдел на генералния щаб. Но съдбата отново се намеси на Ягдовото поле. – Бранд сви рамене и се усмихна. – И така, ето ни тук.

Тайсън дълго време остана в мълчание.

– Въпреки това можеше да докладваш за клането и да доложиш за мене – каза най-сетне той. – И друг път хора са излежавали присъдите си на болнично легло.

– Да, но след... морфина... бях малко притеснен. Чаках една седмица да видя дали ще получим съобщение за смъртта ти. След това ни

казаха, че те изпращат в Япония и няма да се връщаш. Обмислих положението. Реших, че си достатъчно умен, за да разбереш, че нямаш абсолютно никакви доказателства за станалото. Така че реших, че сме квит. Или поне за тогава. – Той дълго се взира в Тайсън, после каза: – Аз бях от добро семейство, както и ти, и винаги ми бяха казвали, че съм нещо по-специално, както и на теб. Затова разбих силно его, също като теб. А ти ме хвърли в това гъмжащо от пиявици наводнено оризище и ме унижи пред всички тези хора, които след това трябваше да гледам в очите всеки ден... И сега се чудиш защо отговорих на обявите за издирване? Трудно ти е да повярваш, че някой може да мрази толкова очарователен човек, какъвто е Бен Тайсън? Уверявам те, аз те мразя. – Погледът на Бранд срещна очите на Тайсън. – Все още имам кошмари за тези пиявици. Понякога се събуждам с усещането, че пулсират върху кожата ми.

– Така ли. Бих ти препоръчал моя психоаналитик, но той се самоуби.

– Сега мога ли да си тръгна? – каза Бранд.

– Разбира се, докторе – кимна Тайсън. – Но трябва да запомниш едно. Връщането. Утрешният ден няма да сложи край на всичко това.

– Е, може поне да го прекрати за десетина-двайсет години. Лека нощ.

Той предпазливо направи една крачка, видя, че Тайсън няма да го спре и побърза да се отдалечи.

Тайсън продължи по пътя си без да се обръща назад.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ШЕСТА

– Стивън Бранд – каза полковник Пиърс, – заклевате ли се, че показанията, които ще дадете по гледаното тук дело ще бъдат истината, само истината и нищо друго освен истината, и нека Бог да ви бъде съдник? – Заклевам се.

– Бихте ли ни казал адреса и професията си?

– Живея в Бостън, Масачузетс и съм лекар.

– Бихте ли назвали предишния си чин, военно подразделение и задълженията си по времето, когато сте служили във военните сили във Виетнам?

– Да, бях редник четвърти разряд в Петнайсети медицински батальон и служех като полеви фелдшер в рота „Алфа“, Пети батальон на Седма кавалерия, Първа въздушна дивизия.

Тайсън наблюдаваше, докато предварителните въпроси продължаваха. Бранд беше облечен в скъпи дрехи с подчертано лош вкус, които изглеждаха характерни за медицинското съсловие. Той се почуди дали не си купуват дрехите по каталог на Американската асоциация на медиците.

Тайсън погледна към първите редове на пейките и срещна очите на Марси, която както му се стори, му се усмихна някак си ениматично. Вече от няколко седмици отношенията им бяха малко странни, но нямаше открити скандали. Беше се вслушал в съвета на Корва да остави проблемите в брака му да почакат, докато на преден план беше процесът.

Докато оглеждаше пейките, забеляза, че всички, които бяха дошли за първото действие, се бяха върнали и за второто. Времето бе все така хубаво, а това винаги привлича хората да излязат навън, помисли си той.

Показанията на Бранд преминаха към по-конкретни, но все още периферни въпроси. Тайсън прехвърли вниманието си към съдийския състав. Бойните ветерани – полковник Муър, подполковник Макгрегър и майор Бауър – изглеждаха по-спокойни, слушайки показанията на Бранд, в сравнение с тези на Фарли, в които ставаше въпрос за жълти, хора-миногърсачи и войници, които взимат онова, което искат. Естествено, Бранд също говореше за подобни неща, но подборът на думите му беше по-добър. Тайсън отново погледна към Пиърс и Бранд, и се заслуша. Пиърс работеше много бавно, много логично и много предпазливо, за разлика от начина, по който беше подходил към Фарли. Бранд се изразяваше ясно и отговаряше на въпросите добре, сякаш беше свикнал с подобни неща, и Тайсън заподозря, че може да е взимал участие в граждански дела за компенсации или за лекарски грешки. Тайсън хвърли поглед към Корва, който си водеше бележки, докато слушаше как Бранд и Пиърс пеят своя дует. Корва още не беше направил нито едно възражение, а и нямаше кой знае на какво да възражава, с изключение на това, че Пиърс се обръщаше към Бранд с титлата „доктор“, което беше в разрез със споразумението отпреди процеса. Но Тайсън реши, че Корва постъпва благоразумно, като не привлича вниманието към този въпрос.

– На какво разстояние се намирахте от погребалната могила, докторе? – каза Пиърс.

– На стотина метра.

– И видяхте как тези хора събличат дрехите си?

– Да.

– Видяхте ли лейтенант Тайсън, Фарли, Симкокс или Кели да предприемат някакви действия, които бихте определили като заплашителни жестове към тези десетина граждански лица?

– Да, но не мога да кажа със сигурност кой правеше тези жестове. Но някой буташе цивилните и имаше насочени към тях пушки. И видях един от войниците да ги пръска с кал.

Тайсън отново погледна към пейките. Зрителите слушаха внимателно, но не така захласнато, както бяха приковани от показанията на Фарли. Фарли беше свършил грубата работа, и сега Пиърс и Бранд грядяха върху нея камък по камък, тухла по тухла, една стабилна непоклатима конструкция, която Корва трябваше да се опита да разруши.

– Викаха ли ви често да присъствате на тези претърсвания със събличане на цивилни лица? – попита Пиърс.

– Винаги. Това беше всеобща практика. Този тип претърсвания можеха да се извършват само под надзора на офицер или старши сержант. Трябваше да се провеждат колкото се може по-тактично и деликатно, доколкото позволяваше обстановката. Мое задължение бе да изпълнявам интрузивната част на претърсването.

– Каква беше тази интрузивна част?

– Интрузиите във вагината и ануса. Понякога противниците свиваха документите на руло и ги поставяха в алуминиева тръбичка, пренасяна по този начин.

– Като се основавате на предишния си опит, бихте ли казали, че наблюдаването от вас на могилата е било необходимо или законосъобразно претърсване?

– Не мисля. Струваше ми се, че това е просто... Как да го кажа?... Почти сексуален акт.

Корва и Тайсън едновременно се спогледаха.

– Този човек е просто нагъл – отбеляза Корва. Пиърс погледна остро към масата на защитата, после каза:

– Сега бих искал да ви попитам за мнението ви за оскверняването на мъртвите тела на противниковите войници, които са били повити за погребение?

– Ваша милост, защитата възразява – изправи се Корва.

Полковник Спраул се извърна към Корва с израза на човек, който е бил прекъснат грубо, докато е слушал нещо интересно.

– Какъв е характерът на възражението ви?

– Ваша милост, защитата ясно разбира, че прокуратурата се опитва да покаже някаква връзка между предполагаемите събития, случили се

по-късно същия ден. Ние не възразихме срещу част от тези показания, но мисля, че това вече продължи достатъчно дълго. Всъщност то придоба малко нецензурен характер, който може да е от интерес за някои хора, но има малка връзка с делото, върху което работим.

Спраул се замисли за момент върху думите му, после каза на Пиърс:

– Полковник, в продължение на около час слушахме показанията на свидетел, който е бил на близо двеста метра разстояние от погребалната могила. Сега ще ви разреша да продължите, но очаквам, както ви казах и на предишното ни заседание, че онова, което ни представяте, има някаква връзка с обвиненията, за които сте положили клетва. Възражението се отхвърля.

Пиърс кимна, сякаш полковник Спраул беше казал нещо интересно, след това се обърна и продължи да разпитва Бранд за оскверняването на трупове на противниковите войници.

С мъчителни подробности Първи батальон на рота „Алфа“ продължи марша си към селото Ан Нин Ха и болница „Милосърдие“. Спомените на Тайсън за онзи дъждовен ден съвпаднаха с тези на Бранд, и той дори се учуди на изключително добрата му памет. А когато Бранд не си спомняше нещо, просто казваше, че не си спомня.

– Докторе – каза Пиърс на Бранд, – събитията, за които ви разпитвам, се отнасят до приближаването на взвода ви до тази болница. Тези събития са описани в известна степен и в книгата, озаглавена „Уей: смъртта на един град“, написана от Андрю Пикард. Вие всъщност дали сте му някаква информация за написването на тази книга?

– Да.

– Четохте ли книгата?

– Да.

– В общи линии каква част от разказа на господин Пикард се основава на информацията, която вие сте му дали?

– Голяма част от описаното в писмена форма от него се основава на устните ми разкази, но има и някои подробности, които аз не бих могъл да му дам.

– Какви например?

– Имената на някои от служителите в болницата. Той ми каза, че е говорил с една оцеляла от болницата – сестра на име Тереза – на която се позовава по-късно в книгата си.

Пиърс отдели още известно време на проследяването на историята на написването на книгата, после попита:

– Като фелдшер на взвода, къде обикновено се намирахте в строя?

– Обикновено по време на поход се движех с командването на взвода. Това, което наричахме командване, се състоеше от командира на взвода, един или двама свързочника и медицинското лице. Когато взводът спираше за през нощта, сержантът на взвода също се присъединяваше към нас в средата на охраняемия периметър и там образувахме командния пост.

– Така че обикновено сте се намирали непрестанно, ден и нощ, близо до командира на взвода, лейтенант Тайсън?

– Да.

– Добре ли го познавахте?

– Толкова добре, колкото можете да опознаете човек, с който сте били заедно ден и нощ в продължение на десет месеца. Естествено имаше непреодолима бариера за истинска близост, дължаща се на факта, че той беше офицер, а аз обикновен военнослужещ. Но понякога ние наистина си споделяхме някои неща.

– Как бихте описали взаимоотношенията си с него? Бранд се обърна и погледна към Тайсън. Той му се усмихна по начин, който самият Тайсън и всички останали, които видяха усмивката му, определиха като идиотски.

– Между нас имаше някои различия – каза Бранд, обръщайки се обратно към Пиърс, – но в общи линии се уважавахме взаимно. Той често оценяваше високо работата ми.

– А вие често ли се възхищавахте от него?

– Често бях впечатляван от способността му да води хората – усмихна се отново Бранд. – Изглежда беше роден водач. Случвало ми се е да му се възхищавам.

Докато слушаше как Пиърс изяснява отношението на Бранд към него, Тайсън установи с изумление, че фелдшерът Бранд е имал изключително високо мнение за лейтенант Тайсън.

Пиърс продължи още известно време в тази насока и Тайсън реши, че е много хитро от негова страна да вмъкне този личен елемент между епизода на погребалната могила и онова, което предстоеше.

– Докторе – каза Пиърс, – още един последен въпрос преди предстоящата ни почивка. Като фелдшер на взвода смятате ли, че лейтенант Тайсън беше подобаващо загрижен за психическото и физическото състояние на хората си?

– Възраavam, ваша милост – изправи се Корва. – Доколкото ми е известно свидетелят няма подготовка в областта на психиатричните

заболявания, а и бих искал да посоча, че по времето на събитията за които говорим, той е бил само двацет и три годишен член на военно-санитарния корпус на лекар на средна възраст.

– Възражението се приема. Полковник Пиърс, желаете ли да направим прекъсването сега?

Пиърс не възнамеряваше да излезе в обедна почивка точно след този момент от разпита.

– Бих искал да перифразирам въпроса си, ваша милост – каза той.

– Моля.

– Докторе – обърна се Пиърс към Бранд.

– Възражявам, ваша милост – Корва отново беше на крака.

– На какво?

– Ваша милост, няхах нищо напротив полковник Пиърс да се обърне досега трийсет-четирийсет пъти към свидетеля с титлата „доктор“. Но сега, когато се опитва да поиска някаква ретроспективна медицинска оценка, аз мисля, че обръщайки се съм свидетеля с титлата „доктор“, той се опитва да придаде по-голяма тежест на мнението му.

Спраул се замисли за момент и каза:

– Възражението се приема. Полковник Пиърс, може би бихте искали да имате повече време, за да перифразирате въпроса си. Съдът обявява прекъсване на заседанието до тринайсет и трийсет часа.

* * *

Тайсън и Корва бяха седнали в модерните шведски кресла от двете страни на ниската масичка от светло дърво в апартамента на Корва в жилищата за несемейни. Корва беше поръчал да им донесат кутии със суха храна за обяд от Офицерския клуб.

– За твоя сметка е – обясни той на Тайсън. – Дадох им твоя номер.

– Благодаря. Почивката е кратка – вметна Тайсън.

– Да. Спраул разбра, че Пиърс и Бранд ще продължат да говорят още доста дълго време. Виждал съм показания пред военен съд, които продължават до десет часа вечерта. Няма нужда да се притесняват, че съдебните заседатели могат да се отегчат. Или че ще трябва да плащат извънредни на съдебния стенограф или на охраната. – Корва забодя лицата си в чинийка със студена макаронена салата. – Разкажи ми всичко за моралната корупцираност на доктора – каза той. – Каква е била причината за епизода с пиявиците в оризището?

Тайсън кимна.

– Участвал ли си някога в тези операции по завземане на селища

съвместно с вьетнамската национална полиция?

– Само веднъж – кимна Корва. – И това ми дойде много.

– Напълно си прав. Моята рота участва в четири или пет такива. След като оградяхме селището призори, местната полиция – шибаното им Гестапо – пристигаше с американски хеликоптери. След което започваха да се мъкнат напред-назад с новоизгладените си униформи и да провеждат разпити и претърсвания. Така ли беше и там, където си бил ти?

– Доста подобно.

– На американците не им се разрешаваше да влизат в селото. Това, което ставаше между полицията и селяните, не беше за очите на американците. Но американските офицери понякога влизаха вътре, за да обсъдят координирането на действията си с шефа на Гестапо. Влизал съм няколко пъти. Бранд, като медицинско лице, също можеше да влиза.

– Онова, което се случваше там го забавляваше, нали? – кимна Корва.

– Дали го забавляваше? Той беше във възторг. И ми говори за не тактичност при събличане с цел претърсване. Тези убийци от полицията извършваха такива претърсвания и интрузивни прегледи, които никога не съм виждал в учебниците за бойни действия. И естествено това се съпътстваше от мъчения – бичуване, изтезания с вода. Аз лично бях отвратен от онова, което тези садисти правеха под прикритието на операции за потушаване на бунтове и метежи. Бранд, от своя страна, беше в екстаз. Правенето на снимки беше строго забранено, разбира се, но Бранд беше в близки взаимоотношения с тези свине от националната полиция. По време на конкретната операция, която доведе до случая в оризището с пиявиците, аз го видях да снима с фотоапарата си. Той не ме видя. Кели беше с мен и ние го проследихме до една колиба. Хванах го с двама от националната полиция да изнасилват три млади момичета.

– Господи, какви хора! – поклати глава Корва.

– Искаш ли да чуеш всички подробности или първо ще си изядеш обяда?

– А ти как мислиш?

– Първо си изяж обяда.

* * *

Съдът се събра отново в един и половина и полковник Пиърс каза на Бранд:

– Напомням ви, че все още се намирате под клетва.

Бранд кимна в знак, че разбира.

Изглежда полковник Пиърс не бе разсъждавал за възможно перифразиране на въпроса си, защото вместо това попита:

– Доктор Бранд, вие казахте, че вашият взвод е знаел, че приближавате към болница, разположена в селото Ан Нин Ха, едно от западните предградия на Уей.

– Точно така.

– Как реагираха хората от взвода на това?

– Възразявам, ваша милост – изправи се Корва. – Как би могъл свидетелят да прецени реакцията на деветнайсет мъже, разтеглени в нишка на дистанция, вероятно надхвърляща един километър.

– Възражението се приема. – Спраул се обърна към Пиърс. – Можете ли да перифразирате въпроса си?

– Да, ваша милост. – Той погледна към Бранд. – Чухте ли някакви реакции на съобщението, че сте на път към някаква болница?

Бранд кръстоса крака и Тайсън забеляза, че е обут в леки сиви мокасина с малки пискюлчета. Чорапите му бяха почти прозрачни и Тайсън можеше да види бялата кожа под тях.

– По време на спирките за почивка – отвърна Бранд, – аз често ходех нагоре-надолу по колоната, за да проверя физическото състояние на хората от взвода. По време на тези обиколки чух няколко души да говорят за решението на лейтенант Тайсън да превърне тази болница в междинна цел на похода ни към Уей.

– Как бихте окарачили чутите от вас реакции?

– Главно положителни. Хората изглеждаха въодушевени от възможността да се натъкнат на малко цивилизация.

– Следователно те не са имали никакви предварително оформени чувства към това място?

– Напротив. Чух лейтенант Тайсън да окуражава някой от хората. Обещавахе им топла храна, душеве и жени.

– Можете ли да бъдете по-конкретен?

– Чух да говори с един човек на име Симкокс и да му казва, че може да има възможността да чука в болницата.

Някои от зрителите ахнаха, един мъж се изсмя, но после внезапно млъкна. Пиърс изчака един момент, после попита:

– Искате да кажете, че лейтенант Тайсън е искал да намекне на Симкокс, че той... Симкокс... как да го кажа?... – Пиърс се усмихна смутено.

Бранд доброволно даде пояснение.

– Чукане, разбира се, е жаргонна дума за полово сношение. Лейтенант Тайсън каза на Симкокс, че има шанс той – Симкокс – да може да получи това в болницата. Предполагам, че лейтенант Тайсън е имал предвид сношението да стане с участието на жена.

– Благодаря ви. Имахте ли чувството, че лейтенант Тайсън възнамерява да завземе тази болница?

– Не знам дали възнамеряваше да го направи или не. Но в резултат на изявленията му за жените и другите удобства, които болницата можеше да предложи, хората бяха в приповдигнато настроение и с приближаването очакванията им придобиха в известен смисъл нереалистичен характер.

Пиърс продължи да разпитва Бранд в този дух и Тайсън си помисли, че стремежът му да покаже как хората са били настроени положително при приближаването към болницата е доста хитро, особено като се има предвид, че това настроение е било създадено в резултат на обещанието на командира им за насилие, грабеж и плячкосване. Нито Пиърс, нито Бранд щяха да бъдат удовлетворени да докажат, че е само убиец. Те искаха да докажат, че е непоследователен, користолюбив и лишен от морал. А в залата присъстваха и слушаха двеста души, включително представители на пресата, познатите му, жена му, синът му и майка му. Чудеше се защо не счупи врата на Бранд.

Разпитът на Стивън Бранд продължаваше. Пиърс отведе взвода до болницата шест или седем пъти, после отново го върна назад чрез странични и общи въпроси. А Бранд изглежда не бързаше. Той отговаряше на всички въпроси на Пиърс подробно и на вид обективно. Когато Пиърс най-сетне отведе съда до площада пред болницата, всички вече бяха готови не само да чуят, но и да повярват на онова, което Стивън Бранд щеше да каже.

– Колко изстрела бяха дадени в близост от болницата? – попита Пиърс.

– Около пет или шест в непосредствена последователност един след друг.

– Можете ли да кажете откъде приблизително идваха те?

– Не. А и никой от другите около мен не би могъл да го каже.

– Така че всъщност не можете да кажете със сигурност, че са дошли от болницата.

– Не.

– Но в книгата на Пикард и в предишните показания ясно се казва, че снайперският обстрел е идвал от болницата.

– Никога не съм казвал такова нещо на Пикард. Не знам откъде го е чул. Според мен болницата бе последното място, което би си избрал противниковият снайперист.

– А тогава имаше ли някой от хората около вас, който да вярва, че изстрелите са идвали от болницата?

– Да. Лейтенант Тайсън смяташе така. Той заповяда да се отговори с огън срещу болницата. Аз почти никога не се намесвах в бойните действия, но този път го помолих да спре обстрела срещу болницата.

– Какво ви отговори той?

– Каза ми да си гледам своята работа. Което и направих. Имахме двама ранени и един убит.

– Можете ли да назовете имената им?

– Да. Робърт Муди беше ранен в крака. Лека повърхностна рана. Артър Питърсън беше улучен тук – Бранд посочи едно място от дясната страна на гърдите си, точно под мишницата. – Куршумът беше минал през... Мога ли да използвам медицинска терминология?

– По-добре недейте – съчувствено се усмихна Пиърс.

– Беше значи минал през тялото и бе излязъл малко по-надолу от другата страна. И двата му дроба бяха засегнати. Питърсън се давеше в собствената си кръв.

– А третият човек?

– Да... Лари Кейн... Той бе прострелян в сърцето и умря на място.

– И вие оказахте помощ на тези хора под обстрела?

– Не. Стрелбата спря почти веднага, след като беше започнала, и аз не бях подложен на опасност – скромно каза Бранд.

– Какво стана след като стрелбата бе преустановена?

– Взводът изстреля още няколко откоса към болницата. Нямахме стъкла по прозорците. Само мрежи и дървени капаци, по които, доколкото си спомням, се стреляше. И както казах, аз продължавам да смятам, че петте или шестте изстрела, които улучиха нашите трима, не дойдоха оттам. Накрая лейтенант Тайсън заповяда да прекратят стрелбата.

– И какво стана после?

– След това лейтенант Тайсън нареди на четири или пет човека да се промъкнат към болницата. Те направиха това и стигнаха до входната врата, без някой да стреля по тях. Трябва да кажа, че когато се приближавахме към болницата, видяхме, че от три или четири прозореца висяха бели чаршафи, които аз възприех като знак за миролюбивите им намерения или като сигнал за това, че болницата е неутрална. Казах и че на един пилон пред сградата се вееше знамето на Червения кръст.

– И вътре в болницата никой не ви оказа съпротива?

– Никаква.

Тайсън слушаше как Пиърс отново отстъпи малко назад, после върна пак всички на прага на болницата, след това отново се върна назад на площада пред сградата, и после пак тръгна напред към прага на болничното фоайе. Натискаше копчетата на касетофона си за превъртане напред-назад, и пак напред, а Бранд отговаряше като предварително изготвен запис. От време на време Корва правеше по някое възражение, но дори Тайсън разбираше, че той не използва всички възможности за това. Той даваше на Пиърс значителна свобода на действие и Пиърс ставаше все по-самоуверен, оставяйки Бранд да прави изявления, които много трудно щеше да обясни при ответния разпит.

Най-сетне Пиърс качи взвода нагоре по стълбите на болницата на втория етаж, където щеше да се разиграе основната драма.

– Как бихте описали приема, който ви беше оказан вътре в болницата?

– Беше доста хладен. Ние току-що бяхме изстреляли няколкостотин куршума към сградата, а ако моето предположение, че снайперистът изобщо не е бил там, е вярно, определено не се учудвам, че бяха значително по-малко ентусиазирани от нас от срещата ни.

– Имаше ли някой, който да се държи открито враждебно?

– Не бих отишъл чак толкова далеч. Хората от взвода също не бяха твърде приятелски настроени посетители. Въпреки че не мога да ги упреквам твърде много за това. Този самотен снайперист бе породил онава, което бихме могли да наречем недоразумение, довело до създаването на чувство за недоверие и враждебност. Това определено не беше щастливото пристигане, което взводът беше очаквал.

Пиърс погледна многозначително часовника си.

Полковник Спраул последва примера му и Тайсън си помисли, че изглежда така, сякаш си сверяваха часовниците преди атака.

– Полковник Пиърс – каза полковник Спраул, – ако не възразявате, предлагам да преустановим заседанието до осемнайсет часа.

– Нямам нищо против провеждането на нощно заседание.

– Защитата има ли възражения срещу нощно заседание? – погледна Спраул към Корва.

– Не, ваша милост.

– Тогава заседанието се прекратява до осемнайсет часа.

* * *

Тайсън и Корва отново се върнаха в апартамента на Корва. Част от сутрешните показания на Бранд бяха напечатани и вече очакваха Корва, който ги взе от постовия пред вратата.

Влязоха в апартамента и Корва извади бутилка предварително приготвен коктейл мартини от хладилния шкаф. Той седна на масата в трапезарията и започна да преглежда показанията. Тайсън си наля едно питие и запали цигара.

– Къде е обедът? – попита той.

– Не съм гладен – каза Корва.

– Ами ако аз съм?

– Изяж си маслинката.

– Няма маслинка.

Корва сви рамене и продължи да чете и да пие.

– Как се справя обвинението? – попита Тайсън.

– Не е зле.

– А как се справя защитата?

– Рано е да се каже.

– Не възразяваш срещу някои от основните въпроси на Пиърс – каза Тайсън и започна да крачи из хола.

– Защо да му възразявам? Те са много занимателни. Виж, Бранд е свидетел на Пиърс. Като оставим прокурора да води собствения си свидетел, просто ще стигнем по-бързо до онова, което Бранд така и така ще каже. Остави ги да танцуват.

Тайсън сви рамене.

– Ще ти задам няколко въпроса относно някои от изявенията на Бранд, а ти ще ми дадеш кратки и ясни отговори, които да мога да използвам, когато аз разпитвам Бранд, което вероятно ще стане утре.

– Добре.

– Надявам се нашите свидетели да се изразяват също така ясно и логично, когато отговарят на въпросите ми.

– Надявам се, че ще задаваш също така ясни и логични въпроси.

– Бих искал свидетелите ни да не разказват за сражение във вътрешността на сградата на същите места и по същото време, в които Бранд и Фарли говорят за безогледно избиване на хора – каза Корва, поглеждайки към Тайсън. – Това може да обърка съдебния състав.

Съдът поднови заседанието си в шест часа следобед.

– Всички страни, присъствали при прекратяването на съдебното заседание, са налице и сега – обяви Пиърс.

Това беше вярно, помисли си Тайсън. И ако някой бе проверил

присъствието на зрителите, вероятно можеше да съобщи същото. В армията имаше истинска мания за „присъствие и отчетност за всички и всичко.“

Пиърс припомни на Бранд, че все още е под клетва, но Тайсън си рече, че в това надали щеше да има повече смисъл, отколкото предишния път. Пиърс започна с въвеждащи въпроси, после премина към въпроси за припомняне на някои основни моменти и изводи, и накрая отново стигна до входната врата на болница „Милосърдие“. Пиърс и Бранд вече си бяха изработили онзи усет за темпо и взаимно разбиране, който характеризира събеседниците, водещи диалог с продължителни периоди между въпросите и отговорите. Но Бранд нито веднъж не изпревари въпросите на Пиърс, и въпреки че разпитът протичаше много гладко, не звучеше като предварително подготвен. Пиърс най-сетне стигна до втория етаж на болницата и залата на съда бе изпълнена с осезаемо очаквателно напрежение, когато той попита:

– Какво видяхте, когато влязохте в тази стая?

– Веднага разбрах, че е операционна зала. От това, което видях, ми се стори, че сградата никога не е била предвиждана за голяма военна болница. Приличаше повече на санаториум. Предположих, че е била построена от французите като почивен дом или санаториум за възстановяване след по-тежко боледуване.

Пиърс изглеждаше безкрайно търпелив и остави Стивън Бранд да даде професионалното си мнение за архитектурата, плана и разположението на сградата. Тайсън си помисли, че ако Стивън Бранд беше инвалид и безработен ветеран, а не лекар, нито Пиърс, нито който и да е друг щяха да имат особено много търпение към него. Бранд навлезе в подробности.

– В операционната зала имаше седем оперативни маси, разположени на площ от трийсет или четирийсет квадратни метра. Стените и таванът бяха варосани. На прозорците имаше мрежи, но както вече казах, нямаше стъкла, а подът беше покрит с червени теракотени плочки. Беше много чисто. Болницата беше електрифицирана и вероятно разполагаше със собствен генератор, а операционната зала се осветяваше от ярки електрически лампи. Оперативните маси бяха разположени точно под тези лампи. На тавана бяха закачени и вентилатори, които раздвижваха въздуха, но стаята вонеше на разлагаща се плът, открити рани и екскременти. Навсякъде имаше мухи. В съседната стая забелязах мивка и тоалетна и предположих, че водоизточникът им представлява каптажна цистерна, разположена на покрива на сградата. Горещата вода се вареше

на печка с въглища, която също се намираще в съседната стая. Най-меко казано, условията бяха доста примитивни и не отговаряха на санитарните изисквания. Възхищавах се от мъжете и жените, които си вършеха работата в такава обстановка. Пиърс кимна в знак на пълно съгласие и Тайсън заподозря, че той не за пръв път чува това.

– Кой влезе заедно с вас в операционната зала? – попита Пиърс.

– Не мога да си спомня всички, които бяха там, но знам, че влязох с лейтенант Тайсън, свързочника му Кели, Ричард Фарли и струва ми се още двама души. Фарли подкрепяше Муди, който беше ранен в крака. Другите двама носеха Питърсън, който беше в полусъзнание и викаше.

– Колко души имаше още в операционната и кои бяха те?

– Имаше двайсетина души от болничния персонал, доста разнородни. Всички лекари бяха мъже от бялата раса. Имаше санитарни от двата пола от азиатски произход. Имаше жени – медицински сестри от двете раси – искам да кажа и бели и азиатки. Повечето от тях носеха бели памучни рокли, които приличаха на монашески одежди. Носеха и кръстове на шиите си. В болницата имаше религиозна украса и аз предположих, че е под егидата на католическата църква.

– Виждал съм заседания на военен съд, които да продължават и до полунощ – наведе се Корва към Тайсън.

– Бранд изглежда свеж – отвърна Тайсън. – И се забавлява.

– Пиърс също е в добра форма – отбеляза Корва. – Мисля, че ще предпочете да свърши с Бранд още днес, докато и двамата са загрели. Понякога, като извикаш отново свидетеля на другия ден, магията вече си е отишла.

– Поздрави ли ви официално някой от персонала, присъстващ в операционната? – попита Пиърс.

– Не – отвърна Бранд. – Но лейтенант Тайсън каза нещо на лекаря, който се намираще най-близо до вратата. Лекарят работеше върху пациент със страшно силно премазан крак. Лейтенант Тайсън се приближи до операционната маса – най-близката до него – и започна да говори с този лекар.

– На какъв език?

– Първоначално на английски. Но лекарят беше зает с пациента си. Той каза няколко думи на сестрата на език, който ми звучеше като френски и лейтенант Тайсън премина на френски.

– Вие говорите ли френски, докторе?

– Не. Но вече го бях слушал достатъчно там, за да мога да го разпозна.

– Лейтенант Тайсън и лекарят дружелюбен разговор ли водеха?

– В никакъв случай. Още от началото ми стана ясно, че използват много силни думи.

– Защо?

– Предполагам, че се дължеше на настояването на лейтенант Тайсън да направят нещо за Питърсън. Всъщност лейтенант Тайсън на няколко пъти се обърна към нас с Кели, за да ни подхвърли по няколко думи на английски, така че разбихах какво става.

Пийърс продължи разпита и отговорите предложиха много повече подробности, отколкото имаше в книгата на Пикард и в показанията на Фарли. След като разпитва Бранд в продължение на петнайсет минути за част от инцидента, която вероятно бе продължила само една минута, Пийърс попита:

– Какво беше вашето мнение – мнението ви по онова време, а не сегашното в ретроспективен план – за състоянието на Питърсън?

– Казах мнението си на лейтенант Тайсън неколкократно. Питърсън беше ранен смъртоносно. Можеше да го спаси само белодробен хирург в болница, снабдена с подходяща апаратура. Бях виждал подобна рана на едно място на име Пху Лай. Казах на лейтенант Тайсън, че ако Питърсън има изобщо някакъв шанс, то трябваше да го качим на хеликоптер на медицинската служба. Но той не извика такъв.

– Посочи ли ви някаква причина, поради която не е извикал хеликоптер?

– Не, освен дето беше обсебен от мисълта, че след като сме в болница, трябва да може да получи помощ за хората си. Аз му обясних, че болницата не изглежда да е екипирана за интервенция като операция за отваряне на белите дробове. Мисля, че това се опитваше да му каже и онзи лекар. – Бранд замълча, после добави: – Всъщност му казах да забрави за Питърсън. Кръвното му налягане падаше, а дишането му беше много повърхностно. Трудно бе да се произнесат тези думи, но човекът не струваше повече от един мъртвец.

– Как реагира лейтенант Тайсън на онова, което му казахте?

– Не много добре. Беше много възбуден и имах чувството, че се интересува повече от това да подчини лекаря и персонала на болницата на властта си, отколкото наистина да помогне на Артър Питърсън.

Тайсън рязко се изправи, усещайки, че столът му падна назад. Всички звуци в залата замряха, включително и тракането на съдебния стенограф. В продължение на една или две секунди никой не продума, докато Тайсън се взираше в Бранд с видимо разтреперани ръце.

Корва го погледна, но не направи ни най-малко движение, за да го накара да седне.

– Моля обвиняемия да седне – каза Спраул на Тайсън. И преди Тайсън да успее да се подчини или да не се подчини на думите му, Спраул прибързано каза: – Съдът обявява петнайсетминутна почивка.

Тайсън и Корва отидоха в мълчание до кабинета на равин Уейц.

– Ти изкара ангелите на стария Спраул – каза Корва, след като затвори вратата.

Тайсън не отговори.

– Бранд също леко преbledня – добави Корва. – И съдебният състав няма да се затрудни особено да повярва, че си ударил френския лекар.

Тайсън отиде до прозореца и запали цигара.

– Естествено, тази малка сцена имаше и положителна страна – продължи Корва. – За пръв път от два дни полковник Еймъс Муър се усмихна. Видях го. Слаба сдържана усмивка на одобрение.

Тайсън сви рамене.

– Те не харесват този малък мръсник, Бен – каза Корва.

– Но му вярват – бавно кимна Тайсън и дръпна от цигарата си. – Смяташ ли, че самият Пиърс вярва, че съм заповядал да избият противниковите войници?

– О, да. Това му дава моралното основание да води това дело. Фактът, че не си докладвал за масовото избиване на хора може и да бъде убийство от правна или формална гледна точка, но нито той, нито правителството щяха да имат особено желание да се занимават с нашето дело, ако това беше всичко, което имат срещу теб. Не, те са принудени да вярват, че си издал незаконна заповед за извършване на избирателно убийство, която е довела до масовото избиване на всички останали в болницата.

Последва почукване на вратата и постовият извика:

– Време е.

* * *

Полковник Пиърс се загледа за момент в свидетеля си, после попита:

– Какъв беше резултатът от спора между лейтенант Тайсън и френскоговорящия лекар?

– Лейтенант Тайсън удари човека през лицето. Пиърс кимна замислено, сякаш вече бе чувал това някъде преди. Припомняйки, че и Пикард, и Фарли са описали последвалите събития като пълна бъркотия,

той се обърна към Бранд:

– Бихте ли ни казали сега със свои думи какво стана след като лейтенант Тайсън удари лекаря. Не бързайте, докторе, и ни разкажете за случилото се така, както си го спомняте от ваша гледна точка.

Бранд кръстоса крака и се облегна на стола си. Той събра върховете на пръстите на ръцете си и наклони глава настрани, така че да гледа ко-со към Пиърс. Тайсън си помисли, че Бранд се кани да уведоми Пиърс, че е тежко болен човек.

– Веднага след това – започна Бранд, – Ричард Фарли извъртя пушката си и удари доктора в слабините с приклада. Лекарят се преви от болка. После лейтенант Тайсън се обърна към един от хората си, Ернандо Белтран, и му нареди да свали пациента на лекаря от оперативната маса. Белтран стори това, като буквално хвърли мъжа с премазания крак на земята. Двама души вдигнаха Питърсън и го сложиха на масата. След това една бяла жена сложи дренажна тръба в гърлото на Питърсън и започна да извлича кръвта от дробовете му с помощта на крачна помпа. Но Питърсън се нуждаеше от пълно кръвопреливане за стабилизиране на кръвното налягане и имаше нужда от незабавно отваряне, за да се провери дали не събира кръв в коремната кухина. Струва ми се, че болничният персонал, или поне някои от тях, бяха готови да демонстрират опит за спасяване на живота му с цел да избегнат възможни опасни последиствия при отказа да направят това.

Бранд се огледа около себе си и погледът му падна върху прозорците със стъклопосите, зад които светлината отдавна бе загаснала. Той сякаш внезапно си даде сметка, че дава показания от сутринта и леко се отпусна на стола. След това се изкашля и продължи:

– Сега, когато Питърсън вече беше на масата, лейтенант Тайсън започна да дава заповеди относно други неща. Първата му грижа, и така и трябваше да бъде, бе болницата да се претърси за укриващи се неприятелски войници. Той нареди да се претърсят стаите.

– Извинете – прекъсна го Пиърс. – На кого даваше той заповедите си? Кой беше в операционната зала? Можете ли да ни опишете най-общо структурата на командването и провеждането на бойните операции във взвода?

– Общият брой на хората, приближили се до болницата, беше деветнайсет – отговори Бранд. – Както казах, редовете на взвода бяха определени значително. Трудно беше да се следи за влизането, излизането и изобщо за движението на всички. Хората влизаха и излизаха, като набързо докладваха на лейтенант Тайсън за положението. Във взвода

нямаше сержанти, които да дават заповеди или да наблюдават изпълнението на вече дадените заповеди, с изключение на Пол Садовски, – който току-що бе повишен в сержантско звание, но още нямаше голям опит. Всъщност във взвода нямаше командна структура, нито организация за провеждане на бойни акции. Но в крайна сметка в операционната зала се събраха дванайсетина души. Точно тогава лейтенант Тайсън се опита да въведе някакъв ред. Но хората, така да се каже, не се чувстваха уютно в този тип ситуация. Те тичаха напред-назад и зяпаха пациентите и болничния персонал. Някои от тях не бяха виждали други хора в продължение на близо година. Поне такава беше общото ми впечатление. В поведението им липсваше всякаква дисциплина. А такава поведение беше крайно неподходящо в конкретната обстановка.

Питърс изглежда намери това за доста интересно.

– То доведе ли до триене между хората от взвода и персонала на болницата?

– О, да. Имаше няколко подобни спречквания.

– Лейтенант Тайсън направи ли забележка на хората си за поведението им?

– Не, поне доколкото чух и видях. Той им беше обещал малко удоволствия и им беше поохладил юздите. Но както вече казах, повечето от тях се въртяха около операционната зала, където беше той. Някой му доложи, че в съседното отделение има шест или седем ранени северновietнамски войници. Бяха намерили окървавените им защитни униформи да се въргалат наоколо и по някакъв начин бяха разбрали на кого са тези униформи, или пък може би бяха използвали други методи за разпознаване на противниковите войници.

– Тоест в операционната зала вече имаше дванайсетина души?

– Да. И един от тях беше влязъл в словесен спор с англоговорящ лекар. След това Белтран извика, че Питърсън е умрял. Тогава лейтенант Тайсън издаде заповедта да убият всички неприятелски войници, които намерят в болницата. – Бранд беше достатъчно умен, за да спре в този момент.

– Чухте ли го да дава тази заповед? – попита Питърс.

– Да. Той беше на метър и половина от мен.

– Можете ли да си спомните под каква форма беше издадена тази заповед?

– Не точно. Беше по-скоро отговор на рапортите, които получаваше от хората си за открити неприятелски войници в болничните легла. Лейтенант просто каза нещо като „Застреляйте ги“.

– Имал е предвид неприятелските войници, така ли?

– Да, за тях ставаше въпрос.

– Някой изпълни ли тази негова заповед?

– Да. Няколко мъже изтичаха от операционната и чухме пет-шест изстрела. Почти веднага след това чух силен залп стрелба от помещението, в което се намирахме. Обърнах се и видях, че англо-говорящият лекар лежи на земята целия в кръв. Не можех да кажа кой и защо го бе застрелял. Коленичих зад операционната маса. Последваха още залпове автоматичен огън. Видях, че и френскоговорящият лекар падна на земята. След това два силни единични изстрела, а по-късно открих, че някой бе ексекутирал двама пациенти – северновиетнамци, които бяха в операционната зала. По-късно ги видях с рани от куршум в главите. Трябва да подчертая, че не можех да виждам много от мястото, където бях легнал на земята. В началото няха никаква представа откъде точно идват изстрелите, знаех само, че е отблизо. Дори помислих, че може би стрелят противниците. Но след минута осъзнах, че не е така, защото никои не реагираше, сякаш наблизо имаше неприятел. Никои не викаше „залегнете“ и не отвърщаше на огъня. След минута всички вече бяха на крака. След това някой започна да дава заповеди на болничния персонал да отидат в съседната стая и да оставят пациентите си на масите.

– Какво правеше лейтенант Тайсън през това време?

– Той сякаш нищо не правеше. Пушката висеше на рамото му, той пушеше цигара и говореше със свързочника си Кели. Мога да кажа, че в този момент наоколо вече цареше пълен хаос. В цялата болница се стреляше наслуки. Чувах викове на виетнамски. По-голямата част от взвода се беше разпръснала из болницата. В един момент в операционната зала останахме само лейтенант Тайсън, Кели и аз. Тайсън сякаш не можеше да се помръдне оттам и не желаше да отиде да види какво става наоколо.

– Вие говорихте ли с него тогава?

– Да. Казах му „Те избиват всички“...

– А той какво ви отговори?

– Отвърна, че ще отиде да види какво става. Изглеждаше някак си безучастен... незаинтересуван от всичко. Те с Кели излязоха от операционната и аз не ги видях преди всички да се съберем отвън пред болницата.

– Да се върнем обратно към момента, когато хората му са докладвали за предполагаемите ранени неприятелски войници в болницата – каза Пиърс. – Колко души му докладваха за това?

– Двама или трима.

– Някой от тях предложи ли как да се постъпи с тях? Питаха ли за указания?

– Един от тях. Всъщност това беше сержант Садовски, доложи, че противниковите войници са поставени под стража. Попита какво да прави с тях. Именно тогава лейтенант Тайсън каза „Застреляйте ги.“

– Това ли бяха точните му думи.

– Да. „Застреляйте ги“.

Пиърс започна да задава поредица от въпроси, с които целеше да преповтори целия епизод в операционната зала. Той се опита да определи продължителността на събитията, последователността, разстоянието, местоположението на хората, както и имената им. Но Бранд не искаше да се обвързва с подробности и детайли, което според Тайсън бе правилният подход, когато човек говори за объркан случай отпреди осемнайсет години. Забеляза и че показанията на Бранд не съвпадаха напълно с тези на Фарли, но това не беше и необходимо. Щеше да е подозрително, ако показанията им съвпадаха. Помисли за собствените си петима свидетели с техните истории и в този момент внезапно осъзна, че тези хора не можеха да свидетелстват. Бранд и Фарли се отклоняваха от истината само когато целяха да zlepоставят Тайсън. Но Белтран, Садовски, Калейн, Уокър и Скорело трябваше да опишат цяло сражение, което никога не се бе състояло. Докато Бранд продължаваше да разказва, Тайсън се наведе към Корва и му каза:

– Нямаме никакви свидетели на защитата.

– Никога не сме имали – отговори Корва. – Ще говорим за това довечера.

Накрая Пиърс изведе Бранд извън болницата, в прогизналия от дъжда двор, и сякаш всички в църквата започнаха да дишат по-леко, след като се отдалечиха от пламтящия огън, виковете и стрелбата, и засанаха под успокоителния дъжд.

– Значи, сега отново бяхте заедно – каза Пиърс.

– Да. Тогава Кели, свързочникът на Тайсън, видя някой да скача от прозореца на болницата. Той стреля по човека, беше жена, и тя падна, преди да успее да побегне. Тогава лейтенант Тайсън заповяда на хората да се разположат и от другите страни на болницата.

– Защо?

– Той им нареди да убиват всеки, който се опита да избяга. Аз останах с него, Кели и с група картечари в двора откъм фасадната част на болницата.

Тайсън си погледна часовника. Беше осем и петнайсет. Помисли си, че Корва вероятно е гладен. Пейките все още бяха пълни, но имаше известно раздвижване, тъй като постовите пускаха да влязат нови хора, когато някой излизаше. Изглежда имаше безкраен приток на зрители, което Тайсън намери за много интересно.

– Искате ли да направим почивка? – попита Пиърс Бранд.

– Не. Добре съм.

– Ако съдът не възразява, бих искал да продължим – каза Пиърс към Спраул.

– Можете да продължите до двама и два часа – отговори му Спраул. – След това ще трябва да прекратим заседанието.

Пиърс се обърна отново към Бранд и продължи да го разпитва.

– Казахте, че лейтенант Тайсън е изпращал неверни радиодоклади до своя командир, капитан Браудър.

– Да. Той докладва за сражение с противника и даде последователни рапорти за приближаването ни към постройката, която представи на капитан Браудър като правителствена сграда. Всъщност той дори се връщаше назад във времето и измисляше събития, които никога не се бяха случвали. Междувременно, ние се отдалечавахме от пламтящата болница.

За всеобща изненада Пиърс бързо се придвижи до френския бункер.

– Какво беше настроението в бункера? – попита той Бранд.

– Леко подтиснато. Имахме два трупа – Питърсън и Кейн. Някои пушеха марихуана. Лейтенант Тайсън пусна да обикаля бутилка уиски. Няколко души играеха карти. Лейтенант Тайсън изглеждаше твърдо решен да ги накара да разберат необходимостта да се измисли лъжлива версия за случилото се. Той инструктира всеки един какво да казва, ако го разпитват за разигралите се събития. Поздрави ги за добре свършената работа. След това дори похвали един от тях – Скорело – задето използвал фосфорова граната, за да изгори болницата. В този смисъл каза, че няма никакви следи, уличаващи когото и да е било от тях. Дори преброи жертвите.

– Лейтенант Тайсън даде ли някакво обяснение за това защо си дава труда да измисли лъжлива версия за събитията, вместо просто да докладва на капитан Браудър за снайпериста и просто да не споменава за всичко останало.

– Да. Той каза, че е минало твърде много време. Пропуснали сме няколко часа за радиовръзка. Освен това трябваше да се присъединим

към капитан Браудър и основната част на полка преди смрачаване. Но лейтенант Тайсън не искаше хората му да се срещат с останалата част на полка в състоянието, в което бяха. Затова докладва, че все още сме в селото Ан Нин Ха и че ще прекараме нощта там. Освен това каза на Кели, дочух го случайно, че няма да се остави с два трупа и един ранен, без да може да посочи някакъв брой противникови жертви. Той е човек, който не обича да се излага пред вишестоящите. Затова измисли сражение, което да му припише някакви заслуги. Свързочникът му Кели написа предложение за награждаването на лейтенант Тайсън със Сребърна звезда.

Полковник Пиърс съсредоточи вниманието си върху спомените на Бранд за нощта в бункера. И Бранд, който до този момент даваше показанията си доста сухо и студено, описа атмосферата в бункера в лиричен стил. Той говори за проблясващите пламъчета на свещите, за разговорите, продължили до късно през нощта, за тътена от близката артилерийска стрелба и за обхванатия от пламъци град Уей, чиято западна стена бе на по-малко от километър от бункера. Бранд описа как Тайсън развива версията си за сражението, и разказът му се превърна на разказ в разказа. Описа как Муди е викал от болка и той му е давал морфин, как е предложил успокоителни на другите мъже, които са отказали, предпочитайки марихуаната и уискито на лейтенанта.

Бранд завърши с описание на разпукването на зората, когато всички се покатерили на върха на бетонния бункер, за да видят как пушечите, издигащи се над Уей, се открояват на фона на изгряващото слънце.

Пиърс помълча колкото трябваше, за да отмени впечатлението от разказа, и попита:

– Забелязахте ли признаци за угризения у някого в бункера?

– Някои от хората бяха доста потресени. Но постепенно се създаде усещането, че хората в болницата са си получили онова, което са търсили. Това беше заявено неколkokратно и с различни думи от различни хора.

Разпитвайки Бранд, Пиърс изследва психическото състояние на хората от първи взвод. В десет без пет Пиърс го попита:

– Обмисляли ли сте някога възможността да докладвате за инцидента, така както се е случил в действителност?

– Да. Почти всеки ден. В началото ми беше физически невъзможно да вляза в контакт с някого, на когото бих могъл да го докладвам. След това ни дадоха два дни почивка в тила. Но по пътя към лагера група от шест или седем човека от взвода ме отведоха настрани и ми казаха, че

ако историята се разчуе, те ще приемат, че съм я разгласил аз. После ми казаха, че няма никаква полза да я разказвам, тъй като никой няма да ми повярва, защото всички останали ще се закълнат, че не е имало избиване на хора. И те разбира се имаха. Като се има предвид времето, мястото, където се намирах и общата обстановка, аз реших, че няма смисъл да докладвам за видяното. Но разбира се е трябвало да го направя, и тази мисъл ме преследва вече близо двайсет години. Така че когато се появи възможността да помогна на писателя Пикард като му разкажа подробностите около този случай, аз веднага се възползвах от нея. Реших, че книгата ще е най-добрият начин да се разкаже историята за болница „Милосърдие“. Допуснах, че ако армията или правителството решат да разследват случая, те ще могат да го направят, а аз ще се поставя на разположение на всички разследвания и съдебни процедури, които биха могли да произтекат от разкритията в тази книга. Така и направих и затова съм тук.

– Благодаря ви, докторе – каза Пиърс. След това погледна към полковник Спраул.

Спраул си погледна часовника и кимна одобрително.

– Заседанието на съда се прекратява до десет часа утре сутринта – обяви Спраул.

Дванадесет часа, след като беше застанал на свидетелската скамейка, Стивън Бранд стана и излезе през страничната врата.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И СЕДМА

В десет часа сутринта в сряда полковник Спраул огледа църквата и обяви:

– Откривам заседанието на съда. – Всички участници в съдебния процес, които присъстваха, когато съдът преустанови заседанието си, са налице и сега – каза полковник Пиърс.

Всички седнаха с изключение на Пиърс, който се обърна към Корва и попита:

– Защитата желае ли да разпита последния свидетел?

– Да – отвърна Корва от мястото си.

Пиърс даде указания на дежурния сержант и след две минути Стивън Бранд се появи в залата и зае свидетелското място.

– Напомняме ви, че още сте под клетва – каза му Пиърс.

Бранд леко махна с ръка в знак, че разбира, което не беше много

подходящо поведение за случая. Тайсън си запали цигара и се наведе напред върху масата. Той разгледа внимателно лицето на Бранд, но по него нямаше и следа от притеснение от предстоящия кръстосан разпит.

Редиците на зрителите отново бяха пълни и Тайсън забеляза, че някои хора сякаш бяха на същите места, където седяха и предните дни, но реши, че си въобразява. Представителите на пресата изглежда се бяха сприятелили помежду си, както и с някои от хората от военната полиция.

Корва преглеждаше записа на показанията от предния ден и с ни най-малък жест не показваше, че възнамерява да стане и да се приближи към Стивън Бранд, който изглеждаше объркан от това. Изминаха няколко минути, после Пиърс стана и се обърна към полковник Спраул:

– Ваша милост, защитата утвърдително ли отговори?

– Смятам, че е така – каза му Спраул и се обърна към Корва: – Желаете ли защитата да разпита свидетеля или не?

– Да ваша милост – Корва се изправи, заобиколи масата, тръгна право към Бранд и спря на няколко крачки от него. – Застреляйте ги – каза Корва на Бранд.

Бранд сякаш се отдръпна назад на стола си.

– „Застреляйте ги“ – повтори Корва. – Така ли каза той?

– Да.

– На кого го каза?

– На... Садовски.

– И какво отговори Садовски?

– „Да, сър.“

– И какво каза Садовски, за да поясни заповедта „Застреляйте ги“?

– Каза „Отрихмем ранени и болни войници от северно-vietнамската армия.“

– И какво му отвърна лейтенант Тайсън?

– Възражявам – Пиърс се беше изправил. – Ваша милост, адвокатът на защитата обърква свидетеля.

– Възражението се приема.

– И сержант Садовски излезе и ги застреля – каза Корва на Бранд.

– Да.

– Вие видяхте ли го да ги застрелва?

– Не.

– А откъде знаете, че ги е застрелял?

– Чух изстрелите.

– Значи от това заклучихте, че сержант Садовски ги е застрелял.

- Не... После чух някой да казва, че ги е застрелял.
- Кой го каза?
- Не си спомням.
- Не беше ли Калейн?
- Може би...
- Уокър?
- Не, беше...
- Възражявам – Пиърс отново се беше изправил. – Адвокатът на защитата обръква свидетеля.
- Възражението се приема. Господин Корва, моля ви.
- Да, ваша милост. – Той отново погледна право към Бранд. – Какво казахте на лейтенант Тайсън, когато лейтенант Тайсън каза на Садовски „Застреляйте ги?“
- Нищо.
- Мислехте ли, че заповедта на лейтенант Тайсън е противозаконна?
- Да.
- И въпреки това нищо не казахте.
- Аз бях само медицинско лице.
- Само медицинско лице, аха.
- Да.
- Казахте ли на лейтенант Тайсън, че раната на Питърсън е смъртоносна?
- Да.
- Той защо не ви е послушал?
- Не знам.
- Казахте ли му, че животът на Питърсън би могъл да бъде спасен само ако се извика хеликоптер на медицинската служба?
- Да.
- Тогава защо не сте използвал една от двете радиостанции на взвода, за да извикате хеликоптер?
- Защото... не беше моя работа да използвам радиостанцията.
- Знаехте ли как да работите с нея?
- Не.
- Нямахте ли тричасов курс по използване на радиопредаватели във Форт Сам Хюстън?
- Не. Да.
- Защо не извикахте хеликоптер?
- Не беше... Не знаех нужната честота.

- Фелдшерът на взвода е нямал честотата на медицинската служба?
- Не.
- Нямахте ли кой да ви я даде, ако бяхте попитали за нея?
- Не знам.
- Помолихте ли някой от свързочниците да извика медицинската служба?
- Да. Помолих ги.
- Кой застреля лекаря австралиец?
- За момент Бранд изглежда беше объркан от промяната на темата.
- Не знам.
- Американец ли беше?
- Да.
- Казахте, че не знаете.
- Не видях кой точно го е застрелял.
- Кой уби френския лекар?
- Не знам.
- Погребалната могила е била по средата на едно оризище, нали?
- Бранд смени позата си, сякаш това вървеше заедно с промяната на темата в разпита.
- Да.
- Къде би могло да се проведе претърсването, за да се осигури необходимата дискретност?
- Не знам.
- Имаше ли някакви дървета или храсти в близост до погребалната могила?
- Мисля, че да.
- Около виетнамските погребални могили няма дървета и храсти.
- Вие къде бихте провели претърсването?
- Не знам. Не бих ги претърсвал.
- Защо?
- Не беше необходимо.
- Били сте на двеста метра оттам.
- Да.
- Мигновено ли умря Лари Кейн?
- Да – Бранд облиза устните си. – Куршум в сърцето.
- Вие казахте, че той е бил в операционната зала.
- Да.
- Мъртъв?
- Да.

- Вие ли се погрижихте да го отнесат там?
- Някой друг.
- Защо?
- Не... не знам.
- Защо някой ще пренася труп нагоре по стълбите?
- Не знам.
- Кой уби Лари Кейн?
- Снайперистът.
- Значи той не е умрял в болницата?
- Не. Навън.
- А какво е правел той на горния етаж?
- Не знам.
- Не беше ли застрелян на горния етаж?
- Не.
- Удрял ли ви е някога лейтенант Тайсън?
- Не.
- Не е ли имало случай, преди описваните събития, когато той ви е ударил пред целия взвод?
- Не... Само се спречкахме... сбутахме се малко...
- Харесвахте ли лейтенант Тайсън?
- Да.
- А той харесваше ли ви?
- Не – каза с въздишка Бранд.
- Защо?
- Не знам.
- А вие защо го харесвахте?
- Беше добър командир.
- А беше ли добър командир на 15 февруари 1968?
- Не.
- А предния ден?
- Ваша милост – изправи се отново Пиърс, – това наистина е прекалено. Тези въпроси целят да смутят и объркат свидетеля.
- Възражението се отхвърля – отвърна просто Спраул. – Продължете.

Корва продължи, скачайки от една случка на друга. Бранд явно не харесваше този начин за водене на разпита. Той започна да дава отговори, противоречащи на дадените преди това, след което започна да отговаря предимно „Не знам“, „Не си спомням“.

- Застреляйте ги – каза накрая Корва. Бранд размърда език под

бузата си.

– Това е пряка заповед, дадена на сержант Пол Садовски?

– Да.

– Знаели сте, че тази заповед е противозаконна.

– Да.

– Наблюдавали сте как сержант Садовски излиза, за да я изпълни?

– Да.

– Сержант Садовски сам ли излезе?

– Не.

– Кой беше с него?

– Не си спомням имената им.

– Колко бяха?

– Двама или трима.

– Чули сте шест или седем изстрела.

– Да.

– Дойде ли сержант Садовски или някой друг да докладва, че заповедта е изпълнена?

– Не. Всъщност, да... Някой извика към операционната зала „Разкарани са“.

– И за кого казваше този някой, че са разкарани?

– За шестте или седемте неприятелски войници.

– Сигурен ли сте?

– Да.

– Кой откри огъня в операционната зала?

– Не знам.

– Колко време останахте във взвода след 15 февруари?

– Около един месец.

– И така и не разбрахте кой е изстрелял няколко откоса куршуми в операционната зала, пълна с пациенти, болничен персонал и американски войници?

– Не.

– При предишните си показания посочихте, че е бил Симкокс.

– Може и да е бил той. Беше там.

– И лейтенант Тайсън не го порица за това?

– Не.

– Очаквахте ли някой да повярва на всичко това?

– Възражявам! – Полковник Пиърс вече целият беше почервенял. –
Ваша милост...

– Възржението се приема. Господин Корва, това е последното

предупреждение, което ви отправям.

– Да, ваша милост. Господин Бранд, вие заявихте, че лейтенант Тайсън е измислил лъжлива версия за прикриване на предполагаемото масово убийство.

– Да.

– Казахте, че вие сте се съгласил с това.

– Не. Не съм се съгласявал с нея.

– Значи сте доложил за масовото убийство.

– Не.

– Защо?

– Те щяха да ме убият.

– Кой?

– Хората от взвода.

– Смятате ли, че началниците ви щяха да ви върнат във взвода, чийто личен състав сте обвинили в масово убийство?

– Не... не знам дали нямаше да го направят...

– Наистина ли? – Корва погледна към съдебния състав, после отново се обърна към Бранд. – След като се върнахте в щатите през май 1968 – а, доложихте ли за случая?

– Не.

– Защо?

– Исках... Исках да го забравя.

– Казахте, че споменът за това ви е преследвал?

– Да, преследваше ме. И сега още ме преследва.

– Въз основа на това, което сте наблюдавали, кого всъщност сте видели да извършва убийство в болницата?

– Не съм сигурен.

– Не можете ли да назовете имена?

– Не. Може би само Белтран. Видях го да застрелва ранения, когото изхвърли от операционната маса.

– А лейтенант Тайсън видя ли това?

– Да.

– Той предприе ли някакви действия срещу Белтран?

– Не.

– Господин Бранд, вчера слушах показанията ви в течение на часове и ако между настоящите и предишните има някакво сходство, то се отнася основно до лейтенант Тайсън. Останалите участници в инцидента в различните случаи вършеха различни неща, които не биха могли да правят, освен ако не се намират на две места по едно и също време.

Разбирам, че от въпросните събития са изминали много години и аз не мога да очаквам нито вие, нито някой друг да си спомня точните действия, и дори имената, на тези деветнайсет души. Но настоящите и предишните ви показания поставят лейтенант Тайсън на същото място. Близко до първата операционна маса. И в общи линии вие го оставяте там почти през цялото време. Това точна преценка ли е за действията на лейтенант Тайсън?

– Да, той беше в операционната зала.

– И не е казал кой знай какво?

– Не. С изключение на няколко заповеди.

– Като например?

– Като например „Застреляйте ги“.

– Той не се е опитал да спре предполагаемото масово убийство?

– Не.

– А опита ли се да съдейства или да насърчава извършването му?

– Да. Като запази мълчание.

– Стреля ли с пушката си?

– Не, поне доколкото видях.

– Значи, той в общи линии е стоял там, според сегашните и предишните ви показания.

– Да. Той изобщо не се опита да ги спре.

– Стоял е там със свързочника си, Даниел Кели, и е пушел цигара.

– Да.

– А вие бяхте в същата стая с него? – Да.

– Страхувахте ли се от живота си? Бранд се поколеба.

– Затова ли не направихте нищо?

– Да.

– А лейтенант Тайсън страхуваше ли се за живота си?

– Не знам.

– Бихте ли казали, че войниците му са отишли по-надалеч от предполагаемата му заповед да застрелят неприятелските войници?

– Да. Те застреляха всички.

– Лейтенант Тайсън нареди ли им да застрелят всички подред?

– Не съм го чувал да дава такава заповед. Само първата.

– Бяхте ли учуден от първата му заповед да застрелят ранените войници?

– Не.

– Защо не?

– Беше ядосан.

- На кого?
  - На болничния персонал.
  - И затова даде заповедта да застрелят ранените неприятелски войници.
  - Да.
  - Но не и другите хора.
  - Поне не съм чул такова нещо.
  - Заплашваше ли някой лейтенант Тайсън?
  - Не.
  - Опита ли се някой да насочи оръжие към него?
  - Не.
  - Какво стана с хората от болничния персонал, на които е било наредено да отидат в санитарската стаичка?
  - Вече казах, че някой хвърли там ръчна граната.
  - Белтран? – Да.
  - В предишните си показания казахте, че не си спомняте.
  - Така ли? Сега си спомням.
  - Наистина ли?
  - Да. Белтран.
  - Белтран е бил картечар. Той е стрелял с картечницата си през прозореца.
  - Да.
  - Картечарите носеха ли ръчни гранати?
  - Откъде бих могъл да знам?
  - Лейтенант Тайсън напуснал ли е операционната зала по време на предполагаемото масово убийство?
  - Да, към края. Не го видях повече преди да се съберем пред болницата.
  - Вие къде бяхте?
  - В операционната зала. През цялото време.
  - Защо?
  - Не знаех къде да отида.
  - Защо не излязохте навън?
  - Май трябваше да го направя.
  - Лейтенант Тайсън се опита да подчини на волята си „целия болничен персонал“, така ли?
- Бранд се поколеба за момент, после отговори:
- Не знам.
  - Загрижен ли беше той за Артър Питърсън?

– Не знам.

– Как така?

– Бях само медицинско лице.

– Направихте ли всичко, което бе по силите ви, за да спасите Питърсън?

– Нищо не можеше да се направи повече.

– Освен да извикате хеликоптера на медицинската служба.

– Ваша милост – отново се изправи Пиърс, – Стивън Бранд не е обвиняем.

– Възражението се приема – каза Спраул. – Господин Корва, начинът, по който водите разпита си, придобива оскърбителен характер.

– Ваша милост, въпросите относно Артър Питърсън са следствие на една с нищо непредизвикана забележка на свидетеля по време на предходните му показания.

– Може и да е така. Но мисля, че вие вече изяснихте онова, което искахте да покажете.

– И аз мисля така, ваша милост.

– Възражението се приема. Продължете, господин Корва.

Тайсън продължи да слуша как Корва разпитва свидетеля. Бранд явно бе притеснен от начина, по който Корва водеше разпита. Корва се връщаше по няколко пъти на едно и също нещо, но всеки път задаваше въпроса си по малко по-различен начин и получаваше леко променен отговор. След това Корва повтаряше различните отговори на един и същ въпрос. Бранд беше притеснен, не можеше да се владее и да възвърне спокойствието си. Лицето и жестовете му издаваха, че е притиснат до стената.

След близо два часа разпит, Корва го попита:

– А вие застреляхте ли някого?

– Не.

– Видяхте ли Ричард Фарли да убива някого?

– Не.

– Видяхте ли Лари Кейн да убива някого?

– Не.

– Лари Кейн е бил мъртъв, господин Бранд. Пиърс се беше изправил, когато Корва каза:

– Нямам повече въпроси, ваша милост. Полковник Спраул едва не въздъхна с облекчение и каза:

– Съдът обявява почивка до тринайсет часа.

* * *

Бен Тайсън гледаше от прозореца на третия етаж на сградата за жилища на несемейни.

– Какво мислиш? – попита той Корва. Корва се беше изтегнал на дивана и се прозя.

– Мисля, че съдебният състав се съмнява в това, че си издал заповедта да застрелят неприятелските войници.

Тайсън виждаше ясно какво става в Офицерския клуб на стотина метра от тях. Първо забеляза група униформени хора, които взе за членовете на съдебния състав. После видя Бранд, Пиърс, Уейнърт и Лонго. Завиждаше им, че могат да се движат свободно. Навън на паважа имаше цивилни и Тайсън се сети, че са от средствата за масова информация. Близо до музея имаше спрели фургони на телевизията и той видя двама души с камери в ръце.

– Каква е тази мания?

– За какво става въпрос?

– Отразяването на процеса в медиите. Хората пред портала. Виждам портала оттук. Едри заглавия на първа страница на вестниците. На първа страница. В страната ни стават важни за нацията неща и извън този портал.

– Недей да скромничиш – прозя се отново Корва. Тайсън обърна гръб на прозореца.

– А какво ще кажеш за второто им твърдение, че съм подпомогнал и насърчил избиването на хората, като не съм направил нищо, за да го спра?

– Също не е несъмнено и убедително. Според мен съдебният състав разбира, че хората ти са се разбунтували и че вече не си бил в състояние да командваш взвода. – Корва седна на дивана. – Но не успях да накарам Бранд да ми помогне да докажа това. Ако аз бях член на съдебния състав, щях да имам страшно много въпроси. Кое то и ще последва след обедната почивка.

– Ясно. Значи стигаме до лъжливата версия.

– Да. Това е проблемът. Бих искал да се сетя как да я обясня.

– Можем да кажем, че мисълта за всичко това ме е преследвала и не ми е давала покой, също както Бранд каза, че го е преследвала, постоянно съм искал да докладвам за случилото се, но по една или друга причина непрекъснато съм го отлагал.

– Можем да кажем и така. – Корва се изправи. – Отвори

хладилника.

Тайсън отвори хладилното барче и извади кафяв плик и две кутии бира.

– Какво имаме днес?

– Китайска кухня. – Корва взе плика и започна да разполага пластмасовите чинийки върху масата в столовата.

– Студена е, Винс.

– И какво от това? – Корва откри пластмасови вилички на дъното на плика. – Ще прием ли чай?

– Смяташ ли, че съдебният състав може да ме признае за виновен само заради лъжливата версия за случилото се? – попита Тайсън.

– Опасявам се, че да – кимна Корва. – Взимай си – Корва започна да сипва храна от пластмасовите съдове в една хартиена чинийка пред себе си.

Тайсън си сипа бира.

– Ядох китайска храна вечерта, когато видях книгата на Пикард – каза той.

– Така ли?

– Беше отдавна.

– Всичко вече почти свърши, Бен – Корва си отразя парче ег-фу-йънг.

– Не можех да ям ориз години след като се върнах от Виетнам.

– Аз също.

Тайсън остана да стои до прозореца, докато Корва се хранеше.

– Добре се справи с Бранд – каза Тайсън.

– Благодаря. Така се прави със свидетели, които дават ясни и последователни показания. Не ги оставяш да бъдат ясни и последователни. Освен това всички бяха отегчени от многословните му глупости. Съдебният стенограф бе готов да го застреля снощи.

– Не очаквах, че така ще се обърка – усмихна се Тайсън.

– Не бих могъл да го направя, а и не бих се опитал, ако имах срещу себе си обикновен редник или Фарли – каза Корва, пийвайки си от бирата. – Но Спраул ми даде доста голяма свобода на действие с доктор великолепни.

– Май успя да накараш членовете на съдебния състав да си задават някои въпроси.

– Мисля, че е така. Но ще разберем, когато те се заемат с него малко по-късно.

– Не искаш да се задълбочаваш твърде много в случая с Лари Кейн,

а?

– Не. Щеше да отрече. – Корва поднесе вилица ориз към устата си.
– Няма ли да опиташ нещо от всичко това?

– Студено е.

– Добре. И така, какво мислиш? За петимата ни свидетели?

– Те не могат да застанат там и да разкажат историята за сражението, нали? – каза Тайсън, като седна срещу Корва.

– Според мен е просто невъзможно.

– Тази история беше добра преди осемнайсет години, когато излягахме Браудър и командира на батальона. Но не мисля, че все още може да мине.

– Не – съгласи се Корва, – дори не трябва и да се опитваме да им я предлагаме. – Той погледна към Тайсън. – Всъщност, имаме проблем.

– Да, знам. – Тайсън си запали още една цигара. – Ще застанат ли Садовски, Скорело, Уокър, Калейн или Белтран на свидетелската скамейка, за да разкажат истината за масовото убийство? И да свидетелстват, че не съм давал заповед да убиват когото и да е било? Че съм застрелял Кейн, опитвайки се да спра всичко това? Че животът ми е бил в опасност? Че хората ми се бяха разбунтували? И че историята за лъжливата версия не беше моя?

Корва си избърса устата с книжна салфетка и преглътна.

– Точно това се опитвам да разбера. Говорих с адвокатите на всеки един от тях, но те не са много отзивчиви. Сега, когато процесът вече е в ход, всички започват да се отдръпват от идеята „един за всички, всички за един“.

– Така ли?

– Вече ти казах, Бен, че още преди делото да свърши, всички ще те предадат по един или друг начин.

– Значи намекваш, че те няма да свидетелстват в моя полза? – каза Тайсън след като известно време мълчаливо си пи бирата.

– Все още го обсъждаме. Разбираш ли, тук възникват такива неща като възможният им имунитет, лъжесвидетелстване, права по Петата поправка. Но в основата на всичко, Бен, е че тези хора не искат да застанат на свидетелската скамейка и да дадат възможност на Пиърс да ги попита дали са убивали бебета и бременни жени. Или дали са убили само лекарите и монахините? Между другото, кой уби бебетата?

– Скорело. С фосфорна ръчна граната.

Корва поклати глава. Тайсън потропа с пръсти по масата.

– А какво всъщност правеше Бранд? – попита Корва.

– Горедолу това, което каза. Нищо. Беше вцепенен от страх. Мислеше си, че ще убият и него.

Корва загреба малко пържен ориз.

– Лекарите винаги са някак си съмнителни, нали?

Те никога не успяват да се приобщят към една група с обща психика. Лекарите, кучкарите в армията, духовниците и техните помощници, предните артилерийски постове... Всички тези хора, които се присъединяваха към нас от време на време... Ние им изглеждахме някак си странни, нали? Те сякаш посещаваха някакво подвижно отделение на лудница, в което всички пациенти са въоръжени до зъби. С невероятно нетърпение очакваха да се махнат от този ад обратно в базовия лагер. А когато си тръгваха, ние всички им се присмивахме. Но знаеш ли? Ние наистина бяхме луди.

Тайсън си допи бирата, после отбеляза:

– Както се оказва, инстинктивното отношение на взвода към Бранд е било правилно. Трябваше да го очистят.

– А очистиха болницата – каза Корва. – Макар и да са знаели, че там не могат просто да убият няколко души и да се измъкнат безнаказано.

– Не. Това беше остров на цивилизация. Затова и я разрушиха.

Известно време запазиха мълчание. Телефонът звънна и Корва стана, за да го вдигне. Слуша търпеливо, после каза:

– Добре. Дръжте ме в течение. – Затвори и се обърна към Тайсън. – Обади се от кантората ми. Все още преговарят с неговорчивите адвокати на свидетелите ни.

– И?

– Не знам. Те имат много основателни причини да не желаят да излагат клиентите си на риска да дадат показания под клетва и да бъдат разпитвани от прокуратурата. Ако ти беше в тяхното положение и аз бях твой адвокат, не бих те оставил да свидетелстваш в никакъв случай.

– А какво става с другарството по оръжие и кръвната клетва, дадена на светлината на свещите и така нататък?

– Бих казал, че клиентът ми не си спомня нищо такова. Щях да кажа, че в края на двайсети век, в страна, управлявана от юристи, подобни неща спокойно могат да бъдат забравени. Щях също да кажа, за да спася достойнството на клиента си, че неговите клетви, ако изобщо е имало такива, щяха да се отнасят до разказа за една жестока битка. А не за избиване на хора. Но продължаваме да преговаряме с тях – добави Корва.

Тайсън не каза нищо. Корва въздъхна дълбоко.

– Бен, понякога ми се струва, че колкото по-малко се говори, толкова по-добре. Понякога именно защитата разсейва последното съмнение от съзнанието на съдебните заседатели, които не са убедени по безспорен начин, докато прокурорът не започне да разпитва свидетеля на защитата.

– Възможно е. Но ние не предлагаме особено сериозна защита.

– Прокуратурата също не предложи много сериозно обвинение. Бих искал колкото се може по-скоро да подчертая това пред съдебния състав.

– Искаш ли аз да дам показания?

– Ще ти кажа. И ако се сетиш за някоя сериозна причина, поради която си оставил без внимание едно масово убийство, моля те да ми я съобщиш.

Телефонът звънна отново и Корва го вдигна.

– Добре, сержанте. Кажете им да започнат без нас. – Той затвори и се обърна към Тайсън: – Само дето няма да започнат без нас.

* * *

– Съдът подновява заседанието си – каза полковник Спраул.

Пиърс обяви както обикновено, че всички участници в процеса присъстват в залата.

Полковник Спраул се обърна към полковник Муър:

– По време на почивката ми съобщихте, че съдебният състав има въпроси към свидетеля, Стивън Бранд.

– Да, ваша милост – отговори Муър.

– Призовете отново свидетеля – каза Спраул на полковник Пиърс.

Пиърс направи знак на дежурния сержант. Бранд се забави и две минути по-късно изпратиха двама военни полицаи да потърсят дежурния сержант и Бранд. Най-накрая, след като изминаха цели пет минути, Бранд се появи и прекоси залата, за да отиде до свидетелската скамейка.

– Напомням на свидетеля, че все още е под клетва – каза Пиърс.

Бранд седна. Полковник Спраул се обърна към присъстващите:

– Имах възможността да видя и да чуя въпросите, които съдебният състав възнамерява да зададе на свидетеля, и ги определих като допустими. – Спраул погледна към Пиърс, после към Корва, след това отново към полковник Муър. – Можете да започнете.

Първ зададе въпроса си лейтенант Дейвис, най-младият член на съдебния състав.

– Доктор Бранд, обсъдихте ли инцидента в болницата със

собствения си командир? Става въпрос за командира на Петнайсети медицински батальон?

– Не.

– Можете ли да ни кажете защо?

Бранд се намести на стола си и кръстоса крака.

– Както казах, бях силно изплашен.

– Смятате ли, че командирът ви, също лекар, не би проявил разбиране към вашия разказ?

– Не знам – отговори Бранд.

– Този разпит ще се хареса още по-малко на доктор Стивън – наведе се Корва към Тайсън.

Разпитът, провеждан от шестчленния съдебен състав, продължи близо час. Въпросите подсказаха на Тайсън, че съдебният състав не харесва особено доктор Бранд. Те питаха главно за причините, поради които Бранд не е докладвал за инцидента и за причините да го направи след толкова години. Разпитваха го за отношенията му с Тайсън и с другите хора от взвода. Тайсън не се съмняваше, че в общи линии бяха повярвали на разказа на Бранд за масовото убийство. Но също като с Фарли сякаш не искаха да се съсредоточат върху подробностите. Накрая полковник Муър зададе последния въпрос:

– По-рано казахте, че сте имали някакво спречкване с лейтенант Тайсън, което е предхождало инцидента в болницата.

– Да.

– Споменахте за някакво сбутване.

– Да.

– Кой кого буташе?

– Лейтенант Тайсън буташе мен.

– Вие паднахте ли на земята?

– Да.

– Направихте ли официално оплакване срещу него?

– Не.

– Можете ли да ни кажете какъв беше поводът за това спречкване?

– Не си спомням.

– Мразите ли го?

– Ни най-малко.

– Обсъждахте ли инцидента в болницата с лейтенант Тайсън?

– Не.

– Защо?

– Защото той участваше в изработването на лъжливата версия за

случилото се.

– Обсъждали ли сте инцидента изобщо с някого? С някой военен или цивилен?

– Не. Не и преди да го обсъдя с Андрю Пикард.

– А след като говорихте с Андрю Пикард, опитахте ли се да се свържете с някаква правителствена служба във връзка с тези събития?

– Не.

– Означава ли това, че армията ви е потърсила във връзка със случая?

– Да.

Полковник Муър се огледа и всеки член от съдебния състав поклати глава в знак, че няма повече въпроси. Но за Тайсън петте едновременно поклащащи се глави, обърнати към средата на масата, приличаха на пет отворени от чутото и видяното хора.

– Благодаря ви, за показанията – каза полковник Спраул на Стивън Бранд. – Свободен сте, но подлежите на повторно призоваване. – Спраул повтори и указанията си, отнасящи се до обсъждането на показанията му с други лица.

Тайсън погледна към Пиърс, Уейнърт и Лонго. Те не изглеждаха така самодоволни както след прекия разпит на Бранд, проведен от Пиърс. Но не изглеждаха и разтревожени. Всъщност Тайсън реши, че изглеждат като хора, които разбират, че най-лошото е вече зад гърба им. Че краят е близо и че те водят и тичат по нанадолнище, докато противниците им едва започват изкачването.

Полковник Спраул свърши с Бранд и каза:

– Свидетелят е свободен, но подлежи на повторно призоваване.

Бранд се изправи и тръгна без да бърза към страничната врата.

– Желаете ли обвинението да извика друг свидетел? – обърна се полковник Спраул към полковник Пиърс.

– Не, ваша милост.

– Заседанието се прекратява до десет часа утре сутринта – произнесе полковник Спраул.

* * *

Тайсън и Корва вървяха по пътеката към жилищата за несемейни.

– Кога ще разберем дали защитата има свидетели? – попита Тайсън.

– Довечера, надявам се. Може да се наложи да поискам отсрочване на процеса.

– Отлагане, една дума.

- Точно така.
- Не искам отлагане.
- Нито пък аз, Бен. Но се нуждаем от малко време.
- Не. Утре искам да бъда в съдебната зала.
- Ще говорим за това по-късно.

Те стигнаха до пътеката, която прекосяваше поляната. Слънцето вече беше зад червените тухлени постройките на жилищните сгради и върху поляната бяха легнали дълги сенки.

– През нощта тук става студено – каза Корва. Той погледна към Тайсън. – Вкъщи ли си отиваш?

– Да. Да се видя малко с Дейвид. Марси все още се опитва да свърши някаква работа и ще вечеря с клиент. Знам какво е. Опитва се да жонглира между ролята на домакиня, майка, работеща жена и независимо от това да стои по шест или дванайсет часа в съда.

– Хайде, хайде – Корва си погледна часовника. – Ще остана в квартирата си тук до много късно. Ела към десет, ще пийнем по едно.

– Къде отидоха всичките ни войници, Винс? – попита Тайсън.

– Всички те сега си имат адвокати – отговори Корва.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ОСМА

Бен Тайсън и Винсънт Корва седяха зад масата на защитата. Тайсън погледна часовника си и видя, че беше десет без десет. Зрителите бяха по местата си, прокурорският екип беше на мястото си също. Съдебните заседатели започнаха да влизат.

– Знам как се чувстваш – каза Корва на Тайсън.

– Не се чувствам предаден – каза Тайсън, като си запали цигара. – Нито се чувствам зле. Не знам какво биха могли да кажат тези петима мъже, с което нещо да се промени.

– Те всички предложиха да дадат показания, но не под клетва, за смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства, ако те признаят за виновен. И аз мисля, че представянето на смекчаващи вината обстоятелства преди обявяването на присъдата е безкрайно много по-важно от самата присъда в случаи като този.

– От гледна точка на това колко време ще трябва да прекарам в затвора, съм съгласен с теб.

Корва кимна.

– Възможно е да те признаят за невинен – добави той.

Тайсън не каза нищо.

– След като както изглежда нямаме свидетели на защитата в стаята на свидетелите – каза Корва, – не искаш ли да поискаме отсрочване на процеса?

– Не. Имаш свидетел на защитата, който седи точно до теб – отговори му Тайсън.

За няколко секунди Корва запази мълчание. Той погледна към членовете на съдебния състав, които тихо разговаряха помежду си, седнали зад масата си.

– Голяма рядкост е в случай като този обвиняемият да застане на свидетелската скамейка и да дава показания в своя защита.

– Снощи ти ми каза, че мога да свидетелствам.

– Така ли казах? – Да.

– Слушай, Бен – каза Корва и сложи ръка на рамото му. – Ако застанеш на свидетелската скамейка и говориш дори две минути, ще отвориш кутията на Пандора и ще възникнат безброй неразрешими проблеми.

Тайсън не отговори.

– Мислех за това – продължи Корва. – Вчера вечерта, след като ти си тръгна. Дълго стоях буден и мислих. Трябва да разбереш, че ако положиш клетва и дадеш показания, Пиърс ще те разпитва за казаното цяла седмица. Да, Бен. И когато свърши да те разпитва, Спраул също ще има правото да те разпита. А когато Спраул свърши с въпросите си, с теб ще се заемат шестимата членове на съдебния състав. Ти сега си знаменитост. И ако решиш да дадеш показания, ще им принадлежиш толкова дълго, колкото могат да си го позволят. Аз ще се опитам да огранича въпросите им като прекалено многобройни и обстоятелствени, но ще минат няколко дни, преди да успея да постигна някакъв резултат. Разбиращ ли?

Тайсън кимна.

– Изборът е твой. Можеш да запазиш мълчание. Имаш право на това, и ако избереш да постъпиш така, никой няма да си извади никакви заключения и то в никакъв случай няма да ти навреди. Нито пък ще могат да го обсъждат по някакъв начин.

Известно време Тайсън мълча. Дежурният сержант пристъпи в средата на залата.

– Но ще дам показания по-късно, за смекчавачи и намаляващи вината обстоятелства – каза Тайсън на Корва.

– Да. Ако те признаят за виновен ще имаш тази възможност.

Надявам се да не се налага да се възползваш от това си право. Знам, че ти е много неприятно. Но трябва да ми се довериш.

– Естествено.

– Всички да станат!

Полковник Спраул отиде до амвона и застана зад него.

– Откривам заседанието на съда.

Пиърс потвърди, че всички участници в процеса са налице.

– Обвинението има ли да представи още доказателства? – обърна се Спраул към полковник Пиърс.

– Обвинението се отказва от призоваване на други свидетели – каза Пиърс, който още не беше седнал.

– Защитата има ли да представи доказателства и свидетели? – обърна се Спраул към Корва.

– Защитата не разполага с доказателства, които да представи – стана Корва.

В съдебната зала настъпи раздвижване, но Спраул не изчака шума да затихне от само себе си. Той погледна към пейките и зрителите замлъкнаха. Спраул се обърна отново към Корва:

– Означава ли това, че защитата няма да вика свидетели?

– Да, защитата няма да вика свидетели. Полковник Спраул кимна формално и се обърна към полковник Пиърс.

– Обвинението има ли да ни предложи още нещо?

– Не – отговори Пиърс.

– Желаете ли съдът да призове отново или да извика нови свидетели? – обърна се Пиърс към Спраул.

– Не – отвърна полковник Спраул. После той на свой ред попита Пиърс. – Желаете ли обвинението да направи заключителна пledoария по делото?

– Да – отговори полковник Пиърс.

– Полковник Пиърс – отговори полковник Спраул, после се обърна към Корва: – Господин Корва. Бих искал да напомня и на двама ви, че при съдебния процес на военния съд заключителните пledoарии на обвинението и на защитата не са задължителни. Те могат да бъдат представени в устен или в писмен вид. И в двата случая те обичайно са кратки. Обикновено се произнасят, за да припомнят на съда действително важни факти по делото и връзката им със закона. Могат да включват обобщителни моменти, но не бива да се превръщат в разширени резюмета на процеса. – Спраул погледна към Пиърс; – Можете да започнете.

Полковник Пиърс излезе иззад масата и застана в центъра на

подиума, както направи и при произнасянето на уводната си пледоария.

Тайсън се загледа в него, но после съсредоточи вниманието си върху съдебния състав. Шестте му члена седяха много изправени, съвсем по военному, помисли си той. Пиърс се държеше доста добре за адвокат от военната прокуратура. Тайсън погледна към зрителите. Беше четвъртък сутринта, четвъртия ден на процеса и пейките отново бяха пълни. Марси бе дошла със закъснение. Дейвид отново се бе освободил от училище. Майката на Тайсън, която живееше при приятели в Гардън Сити, идваше всеки ден на заседанията на съда с една лимузина и вече имаше изморен вид. Докато рглеждаше морето от предимно бели лица, Тайсън изведнъж забеляза едно кръгло като луна усмихнато черно лице, което се опитваше да привлече погледа му. Мейсън му кимна от петия или шестия ред. Тайсън се усмихна и му кимна в отговор.

Полковник Пиърс започна с традиционното: – Уважаеми господин военен съдия, членове на съдебния състав. Чухте делото на Съединените щати срещу лейтенант Бенджамин Тайсън. Изслушахте показанията на двамата свидетели, Ричард Фарли и Стивън Бранд, които разказаха на съда за хладнокръвното масово убийство на цивилни лица и неприятелски войници, на пациенти и болничен персонал, на бебета и деца. Вярно е, че техните показания не винаги съвпадаха що се отнася до подробностите, често бяха противоречиви и понякога двамата твърде смътно си спомняха някои имена, събития и други подробности, които обикновено очакваме да чуем при показания пред съда. Но ако детайлите невинаги бяха точни, след изминалите осемнайсет години, общите очертания на събитията бяха напълно ясни. – Пиърс почеса горната си устна, наклони за малко глава, после продължи: – Ричард Фарли и Стивън Бранд са били очевидци на описаните от тях събития. Тези събития са незаличимо запечатани в паметта им за вечни времена – и то не само защото са били очевидци на гореспоменатите събития, а и защото са взели лично участие в тях. Но тяхното участие в случилото се не е предмет на настоящия процес. Въпросът е какво е било участието на обвиняемия в тези събития. Ако отстраните от съзнанието си незначителните и странни детайли от свидетелските показания и разпита на свидетелите, и се концентрирате само върху фактите, които се отнасят до обвиняемия, и върху предявените срещу него обвинения, това, което ще изпъкне в съзнанието ви, е следното: Първи взвод на рота „Алфа“ е влязъл в сградата, която двамата свидетели очевидци описват като болница. Според техните показания ние научихме, че там е имало повече от сто – може би двеста – човешки същества. Командирът на взвода, лейтенант

Тайсън, е дал устна заповед да се разстрелят болните и ранени неприятелски войници. Членове на съдебния състав, дори ако спрем дотук и повярваме на показанията, дадени под клетва от двамата независими и непредубедени свидетели, правителството може да сметне, че е свършило работата си по това дело. Но ако трябва да поправим едно ужасно зло и ако искаме да възвърнем честта и достойнството на американската армия, ние не можем да спрем дотук. Не, ние трябва да вземем предвид и останалите трупове, видени от свидетелите със собствените им очи, отрупани в отделенията, разпръснати по коридорите, легнали в операционната зала и разхвърляни по земята около болницата. Трябва да вземем предвид, че тези невъоръжени и беззащитни хора са били застреляни и убити от войници под командването на обвиняемия. Трябва да вземем под внимание, че показанията на двамата очевидци съвпадат в това, че обвиняемият не е направил и не е казал нищо, за да спре действията на развилнелите се войници. Следователно обвиняемият с бездействието си е подпомогнал и окуражил масовото избиване на хора, разказите за което чухте тук. И следователно обвиняемият с подстрекателната си заповед да бъдат застреляни обезоръжените и изтощени от болестта и раните неприятелски войници, е подтикнал хората си към масовото убийство, което я е последвала.

Пиърс се обърна и погледна към Тайсън, след това за пръв път погледна към редовете със зрителите и отново се обърна към съдебния състав.

– Вие можете, аз мога, и всеки, който носи в душата си поне малко човешко състрадание и разбиране, може да измисли или да намери извинения за всичко, което обвиняемият е направил или не е успял да направи през тези двайсет или четирийсет минути. Но кой може да го извини за онова, което се е случило по-късно? Кой може да извини или да разбере офицер от армията на Съединените щати, който доброволно е влязъл в заговор с хора, намиращи се под неговото командване, за да заблуди правосъдието, за това, че е измислил поредица от събития, които са целели не само да потулят фактите около едно отвратително престъпление, но и за да превърне това престъпление в достойно сражение с противникови сили? Кой би могъл да го извини или разбере за това? Кой би могъл да извини поддържането на лъжливата версия за това отвратително убийство, което е продължило през всичките тези години и досега? Кой би могъл да извини един офицер, който, отклонявайки се от изпълнението на дълга си, може би и най-вероятно е направил така, че никой няма да може да бъде изправен пред правосъдието, за да отговаря

за това масово убийство? Кой би могъл да извини редовен офицер от армията на Съединените щати, на който е било възложено специално доверие и висока отговорност, за неизпълнението на задълженията, които доброволно е поел, когато е положил клетва за вярна служба? – Пиърс отстъпи няколко крачки назад в посока към масата на защитата и заключи: – Правителството ви представи фактите, които доказват по безспорен начин, че е било извършено престъпление спрямо Единния кодекс на военното правосъдие и че това престъпление е убийство, и че подточките, както са описани в обвинителния акт, точно отразяват характера на престъплението, че обвиняемият се е впуснал в действия, които са били непосредствено опасни за другите, с което е довел до умишлено незачитане на човешки живот.

Полковник Пиърс седна на стола си.

– Защитата желае ли да произнесе заключителна пledoария? – обърна се полковник Спраул към Корва.

– Да, ваша милост – изправи се Корва.

– Моля, започнете.

Корва излезе отпред по средата на съда и започна:

– Уважаеми господин военен съдия, уважаеми членове на съдебния състав. Чухте делото на Съединените щати срещу Бенджамин Тайсън. Изслушахте двама свидетели, Ричард Фарли и Стивън Бранд, които бяха всичко, с които прокуратурата разполагаше срещу обвиняемия и чиито показания съставляваха всички доказателства, необходими, за да се потвърди изключително сериозното обвинение в убийство. Ако повярваме, че свидетелите са непредубедени и ненастроени спрямо обвиняемия, то ще сме пропуснали да разберем истинската същност и скритото значение на тези показания. Дори ако повярваме, че господин Бранд и Фарли са били свидетели на едно, масово убийство – и защитата не оспорва това твърдение – трябва да съсредоточим вниманието си на две думи „Застреляйте ги!“. Думите, които Бранд твърди, че са били използвани от обвиняемия, за да издаде една неправомерна заповед. Показанията на Фарли относно даването на тази пряка заповед леко се различаваха. Следователно, трябва да не обръщаме внимание на факта, че двамата свидетели на обвинението не могат да си спомнят имена, различни места и имена на техни другари по оръжие след изминалите осемнайсет години. Но трябва да вярваме на Стивън Бранд, когато твърди, че си спомня лейтенант Тайсън да казва „Застреляйте ги.“ И трябва да вярваме на Стивън Бранд, когато заявява, че лейтенант Тайсън не е направил нищо, за да спре извършването на убийство от подчинените му войници.

Същевременно Стивън Бранд дори не може да си спомни кой е извършил самите убийства, които казва, че е видял или мисли, че е видял. Стивън Бранд има много избирателна памет. – Корва замълча и погледна към празното свидетелско място, после към Пиърс. След това отново се обърна към съдебния състав и продължи: – Прокуратурата привлече вниманието ви върху факта, че показанията на двамата свидетели не съвпадат във всички отношения. Но когато свидетелите говореха за лейтенант Тайсън, между техните показания нямаше почти никакви разминавания. Ако приемем, че различията в свидетелските показания се дължат на различния начин по който свидетелите възприемат събитието в зависимост от личните си особености, чувствителността и ценностната си система, то тогава защо те са така единомислени относно фактите, инкриминиращи обвиняемия? – Корва замълча отново, известно време предъвква горната си устна, после каза: – Стивън Бранд ви каза, че се е страхувал за живота си. Че хората от взвода са отишли при него след инцидента и са го заплашвали. Ако повярваме на това, защо да не повярваме, че лейтенант Тайсън също се е страхувал за живота си? Прокурорът заяви, че обвиняемият е влязъл в заговор, за да прикрие фактите около предполагаемото престъпление. Ако повярваме на Бранд, че лъжливата версия за събитията е била съставена в бункера и че той се е съгласил с нея само за да спаси собствения си живот, то защо да не повярваме, че обвиняемият е бил в същото положение? Защото поне едно може да се каже със сигурност: ако във взвода е имало двама души, чужди на войниците, то това са били Бенджамин Тайсън и Стивън Бранд. Показанията на свидетелите всъщност обрисоваха не само картината на масовото убийство, но и на метежа на войниците. И въпреки че защитата се съгласи с някои факти, защитата не може да приеме твърдението, че лейтенант Тайсън не е направил нито устен, нито писмен доклад за въпросния инцидент. Прокурорският състав ви предлага да приемете, че не е имало такъв доклад поради липсата на съответните веществени доказателства. Търсейки отговор на въпроса дали лейтенант Тайсън е докладвал както подобава на вишестоящите си началници за въпросните събития, съдебният състав би трябвало да вземе предвид, че никой разумен човек не би направил опит да предаде подобен доклад, докато животът му е в непосредствена опасност. И ако приемем, че лейтенант Тайсън е предавал по радиопредавателя лъжливи доклади на командира си, докато е бил физически заобиколен от дванайсет души, които токущо са извършили масово убийство, то според мен ще трябва да заключите, че той е действал разумно. А що се отнася до последвалите дни,

докато все още са били из полята в период на голяма вражеска активност, сами можете да си отговорите защо не е предал доклад на вишестоящите си началници. Но може ли прокурорският състав, могат ли двамата свидетели да твърдят, би ли могъл който и да е да твърди, че някъде между 15 и 29 февруари – деня, в който лейтенант Тайсън е бил ранен и евакуиран, не е бил изпратен никакъв писмен или устен доклад? Не бихте ли могли да приемете, че не е изключено да е бил предаден устен доклад на командира на рота „Алфа“, капитан Браудър, и че капитан Браудър не е имал време да предупреди вишестоящите си за това, преди да бъде убит на 21 февруари? Не би ли могло, ако се направи обстойно проучване в архивите на армията, да се открият някакви документи, които да доказват, че обвиняемият е изпълнил дълга си да докладва за нарушаването на Единния кодекс? Може би не. Но това не доказва, че обвиняемият не е написал такъв доклад. А ако обвиняемият е направил такъв доклад – устен, писмен или и двете – и е видял, че във връзка с това не се предприемат никакви действия, какво се предполага, че трябва да направи той? Да напише втори доклад? Да. Ами ако го е направил? И какво, ако отново до него не достигне нито дума, свидетелстваща, че докладът му е бил получен? Какво се предполага да заключи той? Че се е загубил? Че са го загубили умишлено? Нима такива неща не са се случвали и преди? И когато лейтенант Тайсън е бил ранен и евакуиран от медицинските служби, вследствие на което е напуснат театъра на бойните действия в Югоизточна Азия, какви са били задълженията му относно този инцидент? Длъжен ли е бил да продължи да се занимава с въпроса? Несъмнено. Направил ли го е? Може би. Успя ли обвинението да докаже нещо в обратен смисъл? Не. Не е ли задължение на обвинението да доказва предявените обвинения, а не на защитата да ги оборва?

Корва се приближи до масата на съдебния състав, така че беше на трийсет сантиметра от нея и погледна надолу към шестимата членове на съдебния състав:

– Прокурорският състав успя да ми докаже по безспорен начин, че на мястото и по времето, посочени в обвинителния акт, е било извършено масово убийство на невинни и беззащитни хора. Убеден съм в това. Но чудовищността на това престъпление не трябва да влияе на вашите съждения относно вината на обвиняемия в тези събития, фактът, че е установено извършването на дадено престъпление, не създава презумпция за виновност на който и да е присъствал на местопрестъплението. А ако е така, то на масата на защитата би трябвало да седят поне още двама души: Бранд и Фарли. – Корва кимна, обърна се и се върна обратно зад

масата на защитата.

Полковник Спраул се изправи зад амвона и остана неподвижен в течение на почти цяла минута. Корва започна да оправя и подрежда документите на масата си. Най-сетне полковник Спраул каза на Пиърс:

– Желаете ли обвинението да приведе някакви аргументи, оборващи тезата на защитата?

– Да, ваша милост. – Пиърс стана и каза рязко на Корва: – Предполагеното, че свидетелите на правителството биха могли да бъдат подведени под отговорност, е просто отвратително. Ако обвиняемият си беше изпълнил дълга на офицер, никой от нас нямаше да е тук сега.

Корва се изправи на крака и хвърли гневен поглед към Пиърс.

– Ако свидетелите ви са се съгласили с лъжливата версия и са твърдели лъжи още преди осемнайсет години, няма никакви основания да се вярва и че сега казват цялата истина.

– Това е всичко, господа – рязко каза полковник Спраул. – Има ли обвинението да предложи още нещо? – попита той Пиърс.

– Не, ваша милост.

– Има ли защитата да предложи още нещо? – обърна се Спраул към Корва.

– Не, ваша милост.

– Обвинението и защитата няма да представят повече доказателства – каза Спраул на съдебния състав. – Остава само вие, членовете на съдебния състав, да обмислите представените свидетелски показания. Съдът прекратява заседанието си по административни причини и за да осигури писменото оформяне на свидетелските показания, които вероятно ще са ви необходими по време на обсъждането. Съветвам ви да не обсъждате и да не говорите за това дело по какъвто и да е начин помежду си, преди да ви дам указания за задълженията ви. Заседанието на съда ще се поднови в десет часа утре сутринта.

Тайсън стана. Корва сложи документите си в куфарчето. Тайсън си запали цигара. Корва затвори куфарчето си. Тайсън се загледа в изпразващите се пейки и видя Марси и Дейвид да вървят по пътечката между редовете, докато военните полицаи им проправяха път.

– Това е – каза Корва.

– Защитата няма какво да добави – каза Тайсън.

– Да.

– Но защитата изобщо не призова никакви свидетели.

– Точно така. Защитата не призова никакви свидетели.

Тайсън сви рамене. Погледна си часовника.

- Обед?
- Защо не?

Тайсън последва Корва към страничната врата. Последният военен полицаи в залата, сержант Ларсън, застана мирно близо до вратата.

- Много добре се справихте, господин Корва – каза той.
- Благодаря.
- Ще се видим утре.

Тайсън кимна, докато излизаше в коридора. Сети се, че утре там щеше да има въоръжени военни полицаи, както обичайно се правеше в деня на обявяването на присъдата. А сержант Ларсън щеше да бъде началник на ескорта и да го отведе с белезници на ръцете.

Той внезапно си спомни съня си и мъжа в съня му, който му каза, че има да служи още пет години. И сънят сега му се стори като предчувствие за присъдата.

ГЛАВА ЧЕТИРИЙСЕТ И ДЕВЕТА

В десет часа сутринта полковник Спраул откри заседанието на съда.

Спраул изглеждаше уморен, помисли си Тайсън, и повече седеше на високия стол, отколкото стоеше прав. Лицето му изглеждаше по-бяло, а очите му бяха хлътнали. Спраул изчака докато участниците в делото се съберат и зрителите седнат по местата си. След това, сякаш някой го беше напмпал иззад амвона, той изправи гръб и се наведе леко напред като проповедник, който се готви да плаши паството си с адския огън. Дори гласът му изглеждаше по-силен, когато заговори в микрофона.

– Господин председател и членове на съдебния състав. Вие изслушахте свидетелските показания по делото на Съединените щати срещу лейтенант Бенджамин Дж. Тайсън.

Спраул започна да чете на съдебните заседатели прецизно написаните си машинописни страници, както беше застанал зад амвона. Говореше с равен глас, без да променя интонацията си, – така че да не придаде някакъв нюанс или по-голяма тежест на която и да е от точките, които четеше.

Десет минути след като бе прочел първото изречение, Тайсън вече знаеше, че Спраул, който до този момент бе много съдържан, щеше да даде подробни и многобройни указания на шестте членове на съдебния

състав, които, както Тайсън подозираше, вече бяха взели своето решение.

Спраул продължи да чете. Той отбеляза, че в уводното си слово Пиърс е говорил за техническото извършване на убийство.

– Когато преценявате показанията на свидетелите – каза полковник Спраул, – трябва да вземете под внимание отношението на свидетелите към подсъдимия, тяхната видима интелигентност и общото психическо състояние при даване на показанията. Когато преценявате сериозността на вината на обвиняемия офицер, трябва да вземете под внимание неговия чин, произход, образование, военно обучение и опита му натрупан по време на предходни бойни действия, включващи влизане в контакт с неприятелски и приятелски настроени Виетнамци. Можете да вземете под внимание и възрастта му по време на обсъждания инцидент и всички останали свидетелски показания, които могат да ви помогнат да прецените дали подсъдимият съзнателно е подпомогнал, окуражил, заповядал или прикрил извършването на масово убийство. Но преди всичко трябва да бъдете безспорно и несъмнено убедени, че свидетелските показания за масовото убийство, които чухме тук, са достоверни.

Спраул продължи да говори по малко объркан начин, обяснявайки силните страни на позицията на правителството, след това силните страни на тезата на защитата. Той посочи и слабостите на двете страни и каза:

– Представените доказателства, които се състоят главно от свидетелски показания, трябва да ви убедят, че обвиняемият е действал противозаконно и освен това, че противозаконните действия, които подсъдимият се предполага да е предприел, представляват убийство. Трябва твърдо да вярвате и да сте морално убедени, че лейтенант Бенджамин Тайсън е виновен, според предявените му обвинения. Трябва да ви напомня, че поради клаузите за давност няма по-малко престъпление, в което да можете да го намерите за виновен, освен в убийство. Не можете да го обвините в непредумишлено убийство. Не можете да го обвините в неизпълнение на служебните задължения, в заговор или каквото и да е било друго по-леко провинение. Можете само да го обявите за виновен или невинен по обвинението и по една или двете му подточки.

Полковник Спраул обясни каква е процедурата при работата на съдебния състав. Беше ясно, че обяснява това не толкова на съдебния състав, който вероятно беше запознат с процедурата, колкото на гражданските зрители и на пресата.

– При военен съд няма възможност да не се постигне съгласие

между съдебните заседатели. Първото ви гласуване на присъдата ще бъде и окончателно. За да бъде осъден обвиняемият, четирима или повече от вас трябва да гласуват виновен. За да го обявите за невинен трима или повече от вас трябва да гласуват невинен. Затова ви призовавам да разисквате въпроса толкова дълго, колкото ви е необходимо, преди да проведете първото си и единствено гласуване. Ако гласувате виновен по обвинението в убийство, ще трябва да гласувате и по двете подточки. Можете да го признаете за виновен по едната или по двете подточки. Ако не можете в пълно съгласие със съвестта си да гласувате нито една от подточките, така както са формулирани, но го признаете за виновен по общия текст на обвинението, имате право и е ваше задължение да промените текста на едната или на двете подточки, така че да съответства на доводите ви, довели до признаването на подсъдимия за виновен. Предупреждавам ви обаче, че промените в текста на подточките могат да променят смисъла им до степен, в която те да се отнасят до непредумишлено убийство. В такъв случай подсъдимият трябва да бъде признат за невинен по всички обвинения, произтичащи от Единния военен кодекс. Ако сте стигнали до гласуване на присъдата до шестнайсет и трийсет часа, трябва да се върнете в съдебната зала и да обявите присъдата си. Ако не сте стигнали до гласуване на присъдата до този час, ще бъдете настанени в жилищата за несемейни в тази база, но няма да продължите обсъждането си там. Ако желаете да заседавате тази вечер, ще трябва да уредите да ви отведат до заседателната зала, която е подготвена за вас в страничното крило на административната сграда. Трябва да ви напомня – продължи полковник Спраул, – че сте се заклели да не разкривате и да не съобщавате мнението или гласа на който и да е член от съдебния състав. Това означава, че вашият глас и основанията ви, довели до съответното решение, следва да останат в тайна след като този съд приключи работата си и така навеки... – Полковник Спраул се наведе още по-встрани от амвона по посока към масата на съдебния състав и заключи: – Последното решение за тежестта на доказателствата и достоверността на свидетелските показания е изцяло във вашите ръце, членове на съдебния състав. Вие трябва да оставите без внимание всички мои коментари и мнения, изказани по време на процеса, които биха могли да се разглеждат като изразяване на възглед относно виновността или невинността на обвиняемия, защото само вие носите пълната отговорност за решаване на изхода от този процес. Всеки от вас трябва безпристрастно да вземе крайното решение за виновността или невинността на обвиняемия в съответствие със закона, доказателствата, представени в

съда и личната ви съвест. – Полковник Спраул се изправи и обяви: – Закривам заседанието на съда.

Тайсън си погледна часовника. Указанията към съдебния състав бяха продължили цели четирийсет и пет минути и сега вече всички думи, които биха могли да им окажат някакво влияние, бяха казани.

* * *

Бенджамин Тайсън гледаше мълчаливо през прозореца на кабинета на равин Уейц. Всички зрители бяха напуснали църквата и сега се разхождаха из поляните под хладното есенно слънце. Освен това имаше още няколко души, събрали се от другата страна на пътя зад загражденията на военната полиция.

Корва си наля чаша кафе.

– Искаш ли да излезеш навън?

– Не.

– Искаш ли да видиш семейството си?

– Не – Тайсън продължи да гледа през прозореца. Корва се приближи до него и също погледна навън.

– Изглеждат подобавашо тихи. Изпълнени с уважение към онова, което става. Не беше чак толкова голям цирк все пак.

– Да. – Сцената всъщност му напомняше на почивка за пушене пред погребален дом – хората се запознават, от време на време някой бегло се усмихва. Всички са обърнали гръб на сградата, защото не искат да си спомнят какво ги е събрало. Последното слово всеки момент ще започне, затова никой не се отдалечава твърде много.

Корва обърна гръб на прозореца и застана до бюрото. Сипа си сметана в кафето.

– Доволен ли си от това как мина процесът?

– Предполагам, че когато те съдят по обвинение в убийство, този процес беше толкова добър, колкото човек би могъл да очаква – отговори Тайсън с нотка сарказъм в гласа си.

– Искам да кажа – малко нетърпеливо поясни Корва, – доволен ли си от начина, по който те представлявах?

– Ще ти отговоря след като чуя присъдата. – Тайсън забеляза, че в отношението на Корва прозираше някаква студенина. Предположи, че в отговора му се съдържа известен упрек. Стана му жал за Корва, който трябваше да чака тук с него. – Защо не отидеш да се поразходиш? – попита той.

– Искаш да кажеш, че съм уволнен?

– Не. Да се разходиш. На свеж въздух.

– Няма да направя и петнайсет крачки, и журналистите ще ме заобиколят и унищожат. Ще остана тук, докато ни извикат. Или до четири и трийсет. Но ако искаш да пушиш, отвори прозореца – рече Корва.

Тайсън отвори прозореца и осети студения полъх на мразовития есенен въздух.

– Колко мислиш, че ще продължи това? – Тайсън обърна гръб на прозореца.

– Процесът беше относително кратък – сви рамене Корва. – Няма много какво да обмислят, освен показанията на свидетелите. Могат да поискат запис на показанията.

– Колко ще продължи? – попита отново Тайсън, след като изчака известно време. – Дни? Часове? Минути? Имам ли време да си допуша цигарата?

– Обсъжданията на присъдата при военен съд обикновено са кратки. Има само едно гласуване и то е окончателно. – Корва замълча. – Смятам, че всички бяха взели решението си още преди да станат от местата си.

Тайсън разсеяно кимна.

– Няма смисъл да се правят, че мъчително са търсили решението си в продължение на дни – каза Корва. – Всъщност върху тях дори се оказва известен натиск да вземат решението си бързо. Те са офицери. Чули са делото. Имат си задължения. Предпочитат да се върнат в поделенията си и да си вършат работата, отколкото да стоят тук. Така че, за да ти дам точен отговор, допускам, че ще обявят присъдата преди четири и половина.

– Още шест часа – каза Тайсън, поглеждайки към стенния часовник.

– Да. Повече от достатъчно време.

– Нервен ли си? – насили се да се усмихне Тайсън.

– Притеснен.

– Ще се обърне ли късметът ти?

Корва се усмихна уморено, но не отговори.

Двамата приказваха известно време на различни несвързани с делото теми. Подходяща тема просто нямаше и всяко кратко отклонение в празнословни приказки неизбежно ги отвеждаше до нещо, за което не искаха да продължават да говорят. След час и половина Корва отвори вратата и помоли постовия да им донесе вестници и списания.

– Искам да те попитам още веднъж – каза той на Тайсън, – имаш

право да се прибереш в жилището си – искаш ли да отидеш там?

– Не.

– Искаш ли да отидем да обядваме в клуба?

– Не. Не съм особено гладен. Но можеш да поръчаш да ни донесат нещо.

– Жал ли ти е за себе си?

– Не. Жал ми е за тебе. И за семейството ми.

– Да изпратя ли постовия да доведе жена ти тук?

– Не.

– А сина ти?

– Не. Нито майка ми, нито сестра ми, нито свещеника ми, никого. – Тайсън повиши глас: – Защо не можеш да разбереш, че не искам да виждам никого сега? Защо не можеш да разбереш, че ако видя някого... Не искам никой да ме вижда в това състояние... Човек няма ли право вече да страда достойно сам? – Той посочи Корва с пръст. – Ти би ли искал да имаш семейството си до себе си?

– Навярно бих, Бен – каза Корва с успокоителен тон. – Може би бих искал да имам тяхната подкрепа...

– О, по дяволите с подкрепата. Каква идиотска дума само.

Корва търпеливо въздъхна.

– Просто исках да съм сигурен, че разбираш, че това може да се окаже последния път... за известно време... когато можеш да говориш с тях... Без присъствието на охрана...

Тайсън започна да ходи напред-назад из малкия кабинет. Най-накрая каза вече по-спокойно:

– Не исках да си го изкарвам на тебе. Просто ти беше наблизко. Затова, иди си.

– Не, сър. Според моите убеждения, аз съм длъжен да съм с обвиняемия.

Тайсън престана да се разхожда и се обърна към Корва:

– Е, добре. Опитай се да предположиш. След като вече си тук, трябва да ме развличаш. Предположи какво ще стане.

– В тесните рамки на обвиненията и от правна гледна точка правителството доказва обвиненията си – отговори с равен тон Корва.

– Тогава защо се бавят толкова? – попита Тайсън. Те са офицери. Защо не могат да решат?

– Защото защитата доказва други неща. Неща, които бяха извън онова, което бяха подготвени да чуят. – Той погледна към Тайсън. – Не съжалявам, че премълча някои неща. Помолих те да го направиш. Исках

всичко да се разкрие спонтанно, когато му дойде времето. И съдебният състав слушаше. Техните безизразни лица издадоха вълнението им. Те са човешки същества и затова сега задават въпроси на самите себе си.

Тайсън мълчеше.

– Точно сега – каза Корва, – един или двама от тях привеждат доводи и се опитват да повлияят на втори или трети член от състава да каже „По дяволите закона“. Това е единствената възможна причина за забавянето.

– А ще стане ли? Ще кажат ли трима от тях „По дяволите закона.“?

Корва погледна към Тайсън, после отклони очи и се взря в настолния бележник на равин Уейц.

– Ако го кажат – каза той, – трябва да кажат и „По дяволите армията“. А те са част от системата, възплъщението на кодекса. Те са офицери, положили клетва. И са по-заинтересувани от успешното функциониране на тази система, отколкото гражданските юристи са заинтересувани от гражданската юридическа система. Какво би направил ти на тяхно място? Как би гласувал?

Тайсън се замисли за момент, после отговори:

– Гласувам виновен.

– Аз също.

– Тогава защо се бавят толкова?

– Честно казано, не знам. Казах ти... имат проблеми да започнат гласуването. Полковник Муър не предлага гласуване, защото един или двама от тях надават глас в твоя полза. Може би самият Муър се обажда в твоя полза. Може би Дейвис също е на твоя страна. Може би Синдъл е тази, която иска бързо да гласуват, че си виновен. Може би Ласки щеше да е третият човек на твоя страна, от когото се нуждаем. Не знам. Никой не знае... Съдебните заседатели винаги са успявали да ме изненадат.

– Дори военните съдебни заседатели?

– Дори те понякога.

– Ще бъдеш ужасно изненадан, ако спечелиш това дело.

Корва започна да се усмихва, но шумът от стъпки по коридора го накара да се изправи на крака. На вратата се почука, после се отвори и в стаята влезе дежурният военен полицаец с куп вестници и списания в ръце.

– Намерих ви и броя на „Плейбой“ за следващия месец – каза той. – Искате ли още нещо, господин Корва?

– Не, благодаря.

Дежурният излезе. Тайсън и Корва започнаха безцелно да четат. В

дванайсет и половина пред вратата отново се чува стъпки. После спряха. Почука се и вратата се отвори. Сержант Ларсън каза:

– Ще ми дадете ли поръчката си за обед? Или предпочитате да обядвате навън?

– Поръчай ни сандвичи и кафе, сержант – отговори Корва. – Изненадай ни с нещо. Но без хляб и майонеза.

Чакаха половин час и Тайсън се обади:

– Обикновено взимането на сандвичи от местната лавка отнема петнайсет минути. Може би вече са гласували присъдата.

– Ще ни донесат обяда преди да ни извикат обратно в залата. Отпусни се.

– Отпуснал съм се. Отегчавам се.

Отново се чува стъпки, почукване и вратата се отвори. Сержант Ларсън влезе с картонена кутия, която остави на бюрото. Тайсън видя, че тя е претъпкана със сандвичи, салати и сладкиши.

– От жена ми е – каза Ларсън. – Настояваше – добави той с известно смущение. – Надявам се, че нямате нищо напротив.

– Предай ѝ, че сме много благодарни – каза Корва. Тайсън си взе един огънат в салфетка сандвич, въпреки че нямаше желание да яде.

– Много мило от нейна страна, сержант. Ларсън се усмихна и излезе. Корва откри сандвич с пилешки котлет и ръжен хляб и го захапа.

– Както вече веднъж ти казах – рече той, – и както можеш сам да видиш и чуеш всеки ден, в очите на общественото мнение ти си невинен.

– Никога не съм ценял особено високо общественото мнение и преценката на хората в Америка. Аз съм сноб и елитарист. Затова не мисля, че заслужавам да се успокоявам с общественото мнение точно сега.

Корва откри кутия кока-кола и я отвори.

– Ти имаш правилна преценка за себе си и за света, в който живееш. За съжаление такъв, какъвто си, ти си в несъответствие със заобикалящия те свят.

Тайсън откри в картонената кутия две бири и ги изпи и двете, без да предложи на Корва. Корва се нахрани без видима загуба на апетит. Тайсън отиде до тоалетната съпроводен от охраната. Корва отиде дотам сам. Следобедът протече под знака на скуката и безпокойствието. Слънцето започна да отслабва, а откъм океана се издигна вятър, който разпиля червените и златните листа по поляните и пътеките, и ги понесе с шумолене покрай стените на сградата. Тайсън отиде до прозореца и забележа, че тълпата беше намалела, а онези, които не се бяха прибрали

обратно в църквата, стояха приведени срещу студения вятър.

– Миналата есен събирах листа и играех футбол със сина си – каза той повече на себе си, отколкото на Корва. – Цепех дърва и подреждах огъня в камината. Ходихме до една ферма на изток и купихме, тикви, кратунки и ябълкова ракия. Прибрахме се в къщи и си направихме горещ пунш с ром. Обичам мириса на есента.

– Аз също – отговори Корва с равен съдържан глас.

– Липсваше ми много в Ку Чи. Помолих брат ми да ми изпрати кутия от обувки с есенни листа. – Той се усмихна сам на себе си. – Дадох ги на хора, които твърдяха, че им липсва есента.

– Звучи така, сякаш си искал да те уволнят по психически причини – отбеляза Тайсън.

Корва взе „Дейли Нюз“. Заглавието на първа страница гласеше: „ЩЕ ИМА ЛИ ПРИСЪДА ДНЕС?“

– Добър въпрос – каза Тайсън, когато го видя. Погледна към стенния часовник. Беше четири и шестнайсет минути.

В четири и двадесет Корва стана и отиде до прозореца.

– Не виждам никой да си тръгва. Колите на пресата също още са тук. В четири и двадесет и пет Тайсън се изправи.

– Не бих искал да се налага да прекарвам нощта в очакване. Кажете ми настанят в жилищата за несемейни. Няма да се прибирам вкъщи тази вечер.

– Добре – отвърна Корва. – Няма да споря с теб. Може да е много изнервящо да се чака – добави той, – но не е лош знак. Нещо се е случило в залата за обсъждане на присъдата.

– Но какво?

В четири и трийсет Корва затвори куфарчето си и взе шлифера си от закачалката.

Този път нито Корва, нито Тайсън чуха стъпките в коридора, но и двамата доловиха лекото почукване на вратата, толкова леко, помисли си Тайсън, колкото леки трябва да са били и стъпките, и разбра, че не бяха дошли да му кажат, че за днес е свободен.

Вратата се отвори, сержант Ларсън застана на входа без да продума: твърде дълго за Корва, който рязко попита:

– Е, добре? Свободни ли сме?

– Не, сър. Съдебният състав е гласувал присъдата.

– Благодаря – сковано кимна Корва. Той отново окачи шлифера си на закачалката и се обърна към Тайсън с неестествен глас: – Хайде да чуем какво имат да ни кажат.

Тайсън тръгна към вратата, която Ларсън държеше отворена.

– Сър, трябва да си вземете шапката – каза Ларсън на Тайсън.

– Какво?... – за момент Тайсън застана неподвижно, после отвърна:

– Да, разбира се. Каквото и да стане, няма да се връщам повече тук, нали?

– Не, сър.

– Благодарете на равина от наше име, ако го видите.

– Да, сър.

Корва тръгна напред по коридора. Ларсън отново ги настигна и тръгна пред тях. Той изглежда усещаше, че подопечните му не бързат и вървеше бавно. Когато влязоха в съдебната зала Тайсън усети, че тълпата на пейките замлъкна. Погледна и видя, че църквата беше изпълнена докрай, като в неделята на Великден, и хората стояха на пътеката и в преддверието.

Той умишлено мина пред масата, зад която вече се бяха събрали членовете на съдебния състав, покрай масата на прокурорския състав, без да поглежда към Пиърс, Уейнърт и Лонго, и застана до Корва на масата на защитата. Корва остана прав и Тайсън последва примера му. Забеляза, че сега и прокурорският състав се беше изправил. Въпреки че това не беше необходимо.

Тайсън се насили да погледне към предния десен ред. Марси беше облечена в консервативен делови костюм от туид. Тя кръстоса крака и му се усмихна окуражително. Дейвид седеше до нея с тъжен вид, въпреки че, помисли си Тайсън, изплашен беше поточната дума. Зачуди се какво ли става в този момент в съзнанието на едно шестнайсетгодишно момче. Трите сестри на Тайсън, и трите хубави и жизнени жени, поддържаха оптимистичното си изражение. Майка му, която рядко проявяваше други чувства освен гордост, нетърпение или отегчение, сега изглеждаше смутена и стара. Тайсън се насили да изрази безразличие на лицето си и се обърна към съдебния състав. Опита се да разгадае техните изражения, но там можеше да се прочете по-малко и отпреди. Единственият проблясък на чувство просветна, когато случайно срещна погледа на майор Вирджиния Синдъл, която бързо сведе очи.

Тайсън осъзна, че Корва му говори нещо.

– Има една тънкост в ръководството за провеждане на военен съд – шепнесе му Корва. – Присъдата невинен се обявява с думите „Мое задължение е да ви съобщя...“. Присъдата виновен се обявява с думите „Да ви информирам“. Искам да го знаеш, за да можеш да се подготвиш преди да чуеш самата присъда.

– Благодаря – отвърна Тайсън без да помръдне главата си, вперил поглед право напред.

Секунда по-късно полковник Спраул включи микрофона си и съобщи:

– Откривам заседанието на съда. – Спраул погледна към зрителите, после към сектора за представители на пресата, после към прокурорския състав и накрая към съдебния състав. – Всички участници в процеса, които присъстваха при прекратяването на заседанието на съда са налице и сега – каза той, после се обърна към полковник Муър и попита: – Стигна ли съдебният състав до решение по това дело?

– Да – изправи се полковник Муър.

– Отразено ли е решението ви върху работните формуляри за решение по присъдата, които ви бяха раздадени? – попита Спраул.

– Да – отговори Муър.

– Моля прокурорският екип да ми донесе формулярите с решенията на съдебния състав, без да ги чете – каза Спраул, поглеждайки към масата на обвинението.

Майор Джудит Уейнърт стана и отиде право при полковник Муър, който ѝ подаде решенията. Тя демонстративно показа, че не гледа дългите листове и извървя петте крачки до амвона, протягайки двете страници нагоре към полковник Спраул. Остана да чака пред амвона, обърната с лице към него.

Полковник Спраул намести лампата на амвона и разгледа внимателно формулярите с решението, като ги обърна неколкократно от двете страни. Тайсън, Корва и всички в църквата, включително и съдебният стенограф, бяха вперили очи в лицето му, търсейки да видят някакъв признак за вълнение. Но лицето на полковник Спраул не издаваше нищо, освен концентрираност върху формулярите пред него, и Тайсън си помисли, че той имаше изражението на човек, преглеждащ ученическо съчинение на скучна тема.

Полковник Спраул рязко вдигна поглед и каза на Муър:

– Не намирам никакви пропуски във формулярите. – Той протегна двете страници надолу към майор Уейнърт. – Бихте ли върнали това на председателя на съдебния състав?

Тя взе листите, но те някак си се изплъзнаха от ръката ѝ и паднаха на червения килим на пода. Тя забързано клекна, за да ги вдигне и се забави може би половин секунда повече от необходимото преди да се изправи. Лицето ѝ беше почервеняло, докато прекоси подиума и подаде листите на полковник Муър, който я погледна съчувствено. Майор

Уейнърт се обърна и се върна обратно на масата на прокурорския състав, като се държеше като човек, който съзнава, че цялата зала е вперила поглед в него. Когато се приближи до масата с лице все още обърнато към зрителите, тя срещна погледа на Пиърс и леко кимна с глава, но никой не можеше да каже дали това бе в знак на извинение, че е изпуснала формулярите, или в знак на триумф.

Полковник Спраул се обърна и погледна към Тайсън.

– Лейтенант Бенджамин Тайсън, моля явете се пред председателя на съдебния състав – каза той.

– Да, сър – отговори със силен глас Тайсън. Корва се протегна и пред очите на всички стисна ръката му.

Тайсън заобиколи масата и прекоси червения килим, насочвайки се направо към полковник Муър. Тайсън козирува, но спази протокола, според който това беше един от редките случаи, когато не се рапортува устно.

Полковник Муър и Бенджамин Тайсън застанаха един срещу друг. Останалите от съдебните заседатели останаха седнали. Корва остана прав, въпреки че това не се изискваше от протокола. Прокурорският състав също се беше изправил, с което ограничаваше видимостта на някои от зрителите, седнали в лявата част на църковния кораб. Представителите на пресата се изправиха, вероятно за да виждат по-добре, и хората зад тях също започнаха да стават на крака, може би защото репортерите им пречеа да виждат. След това и други започнаха да се изправят, дори онези, които виждаха добре, и след няколко секунди цялата църква бе изпълнена от хора, станали на крака, които чакаха.

Полковник Спраул понечи да каже нещо по микрофона, после се поколеба и се обърна към полковник Муър:

– Прочетете решението на съдебния състав.

С крайцеца на очите си Тайсън видя, че членовете на съдебния състав гледат право пред себе си, устоявайки на естественото си желание да погледнат към него. Муър се обърна към Тайсън и заговори без да поглежда в протокола за съдебното решение, като го гледаше право в очите, сякаш бяха единствените двама души в залата.

– Лейтенант Бенджамин Тайсън, мое задължение като председател на този съдебен състав е да ви информирам...

Няколко от хората в залата отреагираха на глас, явно разбирайки какво означават тези думи.

– ...че съдебните заседатели, при закрито заседание с тайно гласуване, с две трети от гласовете на присъстващите членове на съдебния

състав, които съвпаднаха по всички точки на обвинителния акт, ви признаха за виновен по обвинението в убийство.

Тайсън стоеше напълно неподвижен, без да проявява пред полковник Муър и членовете на съдебния състав повече вълнение и чувства, отколкото те бяха показали пред него през цялата тази седмица. Някой в залата извика нещо, една жена изхлипа, въпреки че той не мислеше, че бе Марси или майка му, защото те и двете нямаха склонност да плачат.

– По подточка първа: виновен – продължи полковник Муър, – и по подточка втора: виновен, като обаче и в двете подточки думите „да ги застрелят“ и думите „заповядал да ги застрелят“ ще бъдат заличени и на тяхно място ще останат думите „с което е допуснал да бъдат застреляни“. – Полковник Муър погледна към Тайсън и леко кимна, за да докаже, че е свършил.

Тайсън козирува, обърна се и се върна при масата на защитата без да срещне погледа на Корва или на който и да е било друг, без нито веднъж да погледне към Марси и сина си.

Полковник Спраул огледа църквата и предолтарното пространство, където всички бяха прави с изключение на петимата членове на съдебния състав. Имаше озадачения вид на човек, който никога не е виждал такова нещо.

– Съдът ще се събере отново в понеделник в десет часа, с цел да стигне до подходяща присъда – съобщи той в микрофона на амвона: – Закривам заседанието на съда.

Но никой не тръгна към вратите. Вместо това всички мълчаливо стояха там, докато сержант Ларсън, сега вече с каска на главата, се приближи към Тайсън с още двама военни полицаи. Двамата военни полицаи застанаха смутено пред масата на защитата. Никой нищо не каза, докато накрая сержант Ларсън любезно попита:

– Сър, бихте ли ме последвали?

Тайсън стисна ръката на Корва, взе си фуражката и заобиколи масата, за да застане до военните полицаи, все още не достатъчно сигурен в себе си, за да погледне към семейството си. Двамата военни полицаи застанаха от двете му страни и прекосиха предолтарното пространство, за да излязат през страничната врата и продължат по дългия бял коридор. Тайсън забеляза, че коридорът беше празен и тих, огласян единствено от шума на техните стъпки.

Те стигнаха до една врата, която водеше към задната градина на църквата и постовият, който стоеше до нея, я отвори.

Тайсън си сложи фуражката и излезе навън в студената вечер.

Първо забеляза цветовете на западната част на небосклона, който от тъмносино преминаваше към хоризонта в приятно оранжево и жълто под светлините на моста.

Едрите военни полицаи образуваха каре около него и го ескортираха до тъмната служебна кола. Вътре в църквата и в коридора беше много тихо, но тук го връхлетя разнороден шум: виковете на десетки хора, после на още повече, тъй като с течение на времето тълпата започна да се събира в задната част на църквата. Видя една телевизионна камера. След това приятната успокоителна тъмнина бе раздрана от проблясането на светкавици. Насочиха и микрофони към него, но охраната решително ги отблъсна назад. В цялата тази бъркотия той чу да се извисява мъжки глас, който викаше:

– Пуснете го! Пуснете го! Някаква жена бе успяла да се провери през кордона на охраната и се приближи плачейки:

– Господ да ви благослови! Господ да ви благослови! Когато стигна до него, един военен полицай я сграбчи и отблъсна настрана.

Тайсън се намери до колата, после вътре в нея. Сержант Ларсън се шумгуна до него на задната седалка, след това се отвори и другата врата и друг военен полицай се вмъкна от лявата страна на Тайсън, като по този начин го притиснаха от двете страни. Вратите се затвориха и сержант Ларсън каза:

– Моля, сложете двете си ръце на облегалката на предната седалка.

Тайсън направи както му казаха и сержант Ларсън щракна чифт безлезници около китките му. Тайсън се учуди колко са тежки.

Колата започна бавно да се движи по поляната зад църквата пред струпалата се тълпа, като превклочваше от къси на дълги и свиреше с клаксона в ритмична последователност. Шофьорът ругаеше.

– Вече няма защо да се притеснявам за ношните ви похождения, нали? – каза военния полицай.

Тайсън извърна глава и се взря право в кръглите очи на капитан Галахър. Понечи да каже нещо грубо, но осъзна, че вече няма право да казва на капитан Галахър нещата, които си струваше да му се кажат.

Галахър явно почувства това и на свой ред и разбирайки, че не могат да бъдат достойни противници, смекчи тона.

– Стояхме тук да ви чакаме цял час, но да ви кажа честно, Тайсън, не ми се искаше да ви виждам в тази кола.

– Да, сър.

Тъмната служебна кола се измъкна от тълпата и бе поета от ескорт от два джипа. Те подкараха бързо по Лий авеню.

Тайсън за пръв път забеляза, че мъжът на предната седалка до шофьора беше цивилен. Човекът се обърна назад и каза:

– Трябва да си поговорим малко преди да ти дадат присъдата, шампионе.

Тайсън погледна към Чет Браун.

– Не мисля така – отговори той.

Браун сви рамене и се обърна обратно напред.

– Ще видим – каза той.

Галахър извади плоско шишенце и разви капачката му.

– Пийнете една глътка – каза той.

– Нямам нужда от алкохол – отговори Тайсън. Галахър сви рамене и зави обратно капачката. Той се поколеба, после мушна шишенцето в страничния джоб на куртката на Тайсън.

– Задръжте го.

Тайсън осъзна, че не се насочват към изхода на базата и разбра, че не отиват във Форт Дикс. Галахър се загледа за момент в Тайсън, после каза:

– Просто местния арест. За почивните дни. До произнасянето на присъдата в понеделник. После... после...

– После – обади се Чет Браун от предната седалка, – всичко зависи от упорития кучи син.

Тайсън се осмели да каже „върви по дяволите“, но изглежда че никой нямаше нищо напротив.

Колата спря пред кабинета на началника на местното отделение на военната полиция и Тайсън се намери в малка килия със стени от бежови фаянсови плочки. Сержант Ларсън махна белезниците му и излезе, затръшвайки след себе си решетката на вратата на килията. Браун заста на от другата страна на решетката, а военният полицай отиде в дежурната стая, за да обработи документите на затворника.

– Всичко, което искаме – каза Браун, – е уверението ти в писмена форма, че никога вече няма да говориш за това, до края на земния си живот.

– Върви по дяволите.

– С изключение, естествено, на няколко думи от време на време, относно положителната страна от опита ти в сблъсъка с правителството и военното правосъдие.

– Разкарай се.

– Всъщност ти изпълни своята страна от сделката поне досега, макар че не се съгласи с нея. Не каза и дума на пресата. Ние ценим това.

Адвокатите ти също се държаха прилично. – Браун извади свитък листи от вътрешния си джоб. – Прочети го и подпиши.

– Махай се, Чет.

– Едно от нещата, споменати там е, че няма да повдигаш въпроса за връщането ти на действителна военна служба или пък за това, че реалните извършители на престъплението са недосегаеми за закона. Правителството е много чувствително на тези теми.

– Аз също съм чувствителен по тези въпроси. Браун се наведе поблизо до него, подпрял ръце на решетките и провря глава между тях. Той внимателно наблюдаваше Тайсън, който беше застанал на около два метра от него, сякаш признаваше, че макар и затворен в клетка, Тайсън продължаваше да бъде опасен.

– Знаеш ли, Бен – замислено каза Браун, – че от двайсет и петимата души, които всъщност са били замесени в инцидента с Май Лай, осемнайсет са се измъкнали без изобщо да им бъдат предявени обвинения, защото давността на престъпленията им е изтекла? Е, правителството е имало предостатъчно време да ги хване в капана, но не го е направило. А повечето от другите, замесени в случая, които още са били на действителна служба, така и не са били призовани пред съда, защото прекият им командир не е предявил обвинения, каквито предяви генерал Пиърс в твоя случай. Естествено, генерал Пиърс не го направи без известно въздействие отгоре. Но армията харесва създадената от нея система. И от всички, които бяха подведени под отговорност по случая Май Лай, само Коли беше осъден. Точно на това сега му викаме бъркотията около Май Лай. И след всичките тези години системата още не се е променила. Правителството и министерството на правосъдието биха искали да променят системата така, че Съединените щати никога повече да не изпаднат в неудобното положение да не могат да подведат собствените си военнослужещи под съдебна отговорност за военновременните им престъпления. Целта е благородна.

– Толкова благородна, че никой дори не се е сетил за нея през последните двайсет години.

– Просто е необходимо да се случи нещо като това, нали? Въпросът е, че армията не иска да се променя системата. Точно сега се води борба за това. И ние не искаме ти да объркаш нещата.

– Кои са тези ние? Ако знаеше за кого работиш, можеш и да те изслушам. Но доколкото знам, може да си и човек на армията. Или на военната прокуратура.

– Може и да съм. Може да съм и цивилен. Това няма значение.

– Напротив, има.

Браун размаха листите в ръката си.

– Ако подпишеш това, президентът ще те помилва в рамките на трийсет дни, независимо каква присъда ще получиш. Още докато си в затвора във Форт Дикс. Така изобщо няма да стигнеш до Канзас.

– О – усмихна се Браун, – не бих могъл да направя нищо срещу съдебното им решение, както не бих могъл да повлияя и на присъдата, която ще ти дадат. Не мога да въздействам на военния съдебен състав. Не мога да стигна нагоре по командната йерархия и да уредя да те освободят... да кажем до Деня на благодарността. Ще си ядеш пуйката у вас в Гардън Сити.

– Претърсвал си къщата ми.

– Службата за почистване „К и К“ почистиха къщата ти.

– Мръсник.

Браун хвърли сгънатите листове хартия вътре през решетките на килията и те паднаха по средата на бетонния под.

– Освен това трябва да се съгласиш да не говориш пред пресата, да кажеш, че правителството се е отнесло с теб справедливо, да се съгласиш, че няма да пишеш, да изнасяш лекции и изобщо да говориш публично по тези въпроси. И в отплата аз се наемам да ти върна всичко, което си загубил. Включително и скъпоплатената ти работа.

Тайсън погледна към листите на пода.

– Добре, Чет. Ще ги прочета, ако се разкараш.

– Adios amigo. Почини си добре тази нощ. И, знаеш ли, много добре се държа. На мен щяха да ми треперят краката. А в понеделник, ако се съгласиш с условията ни, дори да те осъдят от десет до двамайсест години затвор, ще можеш спокойно да им се усмихнеш.

– Точно така.

– Тази вечер няма да имаш посетители, така че недей да обмисляш възможността да дадеш това на адвоката си, за да го изнесе оттук. Искам книгата обратно утре сутринта в шест часа. Подписани или неподписани.

– Ами копието за мен?

Браун се засмя, обърна се и излезе.

Тайсън огледа килията и седна на леглото си. Отново погледна към захвърлените на пода листи, след това си свали фуражката и обувките и легна по гръб на тясната военна койка.

– Жилището ми става все по-тясно. Сержант Ларсън се приближи до вратата на килията.

- Искате ли вечеря?
  - Не, благодаря.
  - Ясно. Обади се адвокатът ви. Каза, че ще дойде да ви види утре в седем часа сутринта.
  - Добре.
  - Помоли да си помислите за показанията си за смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства, които трябва да дадете преди произнасянето на присъдата.
  - Ще помисля.
  - Искате ли да ви донеса нещо?
  - Да, ключовете.
  - Вечерните вестници ще пишат само за това – усмихна се Ларсън.
  - Искате ли да ви ги донеса?
  - След като си прочел статиите за един военен процес, Ларсън, значи си чел за всичките.
  - Така е. Всичко наред ли беше?
  - Кое...?
  - Обедът. Трябва да кажа на жена си.
  - О, да. Страхотни телешки котлети.
  - Бяха пилешки.
  - Точно така.
  - Ей, как всъщност беше там?
  - Къде?
  - Във Виетнам, как се чувствахте по време на сраженията.
- Тайсън се замисли за момент, после отговори:
- Не мога да ти кажа.
  - Не сте ли участвали в сражение?
  - Мисля, че съм участвал. Но сега съм си вкъщи. Войната свърши.

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТА

В пет и половина часа в събота сутринта, дежурният военен полицай събуди Тайсън и го отведе по долно бельо до тоалетната и кабинките с душове. Полицията му даде стандартен пакет тоалетни принадлежности. Обясни му и какви са правилата, после добави:

– Имате дващест минути на разположение. Тайсън делеше помещението с още двама затворници, които нямаха кой знае какво да кажат, въпреки че един от тях отбеляза:

– Имаш най-големият член, който съм виждал.

Другият само спомена, че никога досега не е споделял тоалетната с офицер. Тайсън не знаеше дали човекът смята това за чест или за неудобство и реши, че ще е по-добре да не пита.

Тайсън се избърсна, взе си душ и сгъна пешкира на четири, както му беше казано, след което го остави на мивката. Помогна на другите двама затворници да изчистят тоалетната и тъкмо подсушаваше кабинката на душа, когато военният полицаец се върна.

– Връщайте се обратно по килиите. Отведоха го обратно до килията му, както си беше по долно бельо. Той си сложи униформата, но остави куртката в металното шкафче на стената.

Среса си косата, като се оглеждаше в малко лъскаво метално огледало, окачено твърде ниско на стената. То не отразяваше лицето му добре, но това беше по-скоро преимущество, отколкото неудобство, помисли той.

Точно в шест часа сутринта се появи Чет Браун с кана кафе.

Браун погледна към листите хартия, които продължаваха да лежат на пода, точно където ги беше хвърлил.

– Предложението няма да важи след произнасянето на присъдата – каза той. – Затова недей да го проиграваш по този начин. – Той подаде каната през решетките.

– Задръж си я.

Браун сви рамене, отвори капачката и сам отпи от кафето. Тайсън седна на ръба на койката и си запали цигара.

– Не си мисли, че ако се отървеш с една или две години, ще можеш да ги преживееш без да се промениш, Бен – продължи Браун. – Затворът засмуква. А хората като теб не успяват да се оправят добре там.

– Кои са хората като мен?

– Могат да ти дадат от десет до двайсет години. А аз няма пак да се върна с това предложение. Защото ако ти дадат от десет до двайсет години, никой няма да има основание да се притеснява, че можеш да се явиш пред обществеността и да почнеш да създаваш проблеми.

Тайсън си изтръска цигарата в консервена кутия, пълна с вода.

– Могат да те осъдят и на смърт чрез обесване – добави Браун.

Тайсън се прозя.

– Какво толкова има да се съгласиш да правиш онова, което така и така вече правиш? – каза Браун.

– Това – отвърна Тайсън, загледан в цигарата си, – глупако, че ако аз поискам да направя нещо, то всичко е наред. Ако аз не искам, всичко

пак е наред. Но ако някой се опита да ми опре пистолет до главата и да ме накара да направя нещо, то единственото, което мога да кажа, е разкарай се.

Чет Браун изглеждаше раздразнен.

– Надали си имал тези скрупули, когато си наблюдавал как хората ти покосяват монахини и бебета – саркастично вметна той.

Тайсън си пое дълбоко дъх.

– Не. Нямах ги. Затова и съм тук. Но то не означава, че трябва да се занимавам с теб сега. Махай се.

Браун понечи да каже нещо, но се отказа. Погледна към листите на земята.

– Ще си ги прибера.

Тайсън се изправи и ритна сгънатите листи по-близо до решетката.

– Отстъпи назад, убицецо – каза Браун. Тайсън се отдръпна назад.

Браун бързо клекна и грабна листите, разливайки кафето върху панталона си.

– По дяволите!

– Малко си изнервен тази сутрин, Чет. Браун попи кафето с носна кърпичка.

– Виж какво, ако всичко се нареди добре за теб – каза Браун, – може да поговорим да ти уредя някаква държавна работа. Обади ми се.

– Как да ти се обадя, Чет?

– Просто направи някакво публично изявление, което да не ми харесва. И ще ти се обадя.

– Не ме заплашвай, Чет. Това ме влудява.

– Просто се опитвам да ти помогна. Харесваш ми.

– Не знаеш къде се намират сега Дан Кели и сестра Тереза, нали? – каза Тайсън.

– Може и да знам.

Тайсън и Браун се спогледаха, после Браун каза:

– Може би много скоро ще получиш вест от тях. Но може и да не стане така. – Той се обърна и излезе през вратата в посока към кабинета на началника на ареста.

Четвърт час по-късно се появи военният полицаи с поднос със закуска от бюфета и вестник. Той отвори вратата на килията, остави подноса на койката и протегна вестника на Тайсън.

– Последният излязъл снощи.

Тайсън погледна към броя на „Ню Йорк Пост“. Заглавието на първа страница, изписано с големи червени букви, гласеше „ВИНОВЕН!“

– Махнете го оттук – каза Тайсън. Военният полицаи сви рамене и си тръгна с вестника.

Тайсън установи, че е гладен и изяде закуската, състояща се от бъркани яйца, бекон и кафе. Имаше и овесена каша, която упорито продължаваха да сервират на войниците в армията, макар че те си гасяха цигарите в нея.

Щеше му се да изпие още чаша кафе, но не си поиска. Радиото в кабинета на началника на ареста свиреше някаква музика, шумен рок, който би трябвало да се забрани по обществените радиоточки преди шест часа следобед. Реши, че животът в затвора не му харесва.

В килията беше студено и Тайсън си сложи куртката и връзката. Нямаше прозорец и не знаеше какво е времето навън, но след като така и така нямаше да излиза, това беше без значение.

В седем часа вратата на кабинета на началника на ареста се отвори отново и Корва мина по тесния коридор между трите килии. Охраната отвори вратата на килията, Корва влезе и военният полицаи затвори и заклочи след него.

Корва взе пластмасовия стол и го постави срещу Тайсън, който седеше на койката. Той отвори дипломатическото си куфарче и го сложи на коленете си. Тайсън забеляза, че куфарчето служеше по-добре за маса в затворнически условия, отколкото чантата, с която Корва обикновено се движеше.

– Тук сякаш се чувстваш като у дома си – отбеляза Тайсън. – Предполагам, че си посещавал много от клиентите си в затвора. Да не кажа всички.

Корва не обърна внимание на забележката му и започна направо:

– Целта ни сега е да не влезеш в затвора.

– Аз съм в затвора, Винс.

Корва извади половинлитрова бутилка уиски от куфарчето си и я хвърли на койката.

– Скрый това някъде. Няма т нищо напроотив да пиеш, но не обичат да го виждат.

Тайсън сложи бутилката под възглавницата си и извади от там плоското шишенце на капитан Галахър, което вече беше празно.

– Върни това на Галахър. – Той го подхвърли към Корва, който го прибра в куфарчето.

– Имаш ли нужда от нещо друго? Марки... – попита Корва.

– Хартия за писма, сладкиши? – подигравателно се изсмя Тайсън. – Господи, Винс, точно това казвах на хората от полка ми, които попадаха

в ареста.

– Е, поне няма да си тук задълго – каза хладно Корва.

– Ще идваш ли да ме виждаш в Канзас? Може да си направим свирка. Клиентите на Корва.

Неочаквано Корва се усмихна. После се разся.

– Клиентите на Корва. Харесва ми. Делата на Корва. Не клиентите.

За момент Тайсън го изглежда студено, после се наведе напред от койката си и каза ясно и бавно:

– Измъкни ме от тук, по дяволите.

– Работя по въпроса. – Той погледна към Тайсън и каза многозначително: – Просто за да не забравиш – ти го искаше този процес.

Известно време Тайсън не отговори, после каза:

– Никой не иска да го съдят. Но вероятно съм преценил, че се нужда от този процес. Не знам със сигурност как се чувствах преди Спраул да каже „Откривам заседанието на съда“. Освен това, също просто за да не забравим – добави Тайсън, – някой много умен човек би успял да убеди клиента си, че военният съд не е добра идея. Умният човек щеше да прекрати това дело преди да се е стигнало толкова надалеч.

Корва сякаш преброи до десет преди да отговори.

– До не твърде отдавна тези обвинения можеха да бъдат отхвърлени, а делото прекратено. Но не мисля, че това беше много хубаво. Въпросът е, че си имаме работа с новата армия.

– Аз съм от старата армия.

– Добър аргумент. Ще го използвам. Добре... – погледът му падна на мястото, където преди бяха закачени почетните лентички на Тайсън. – Виждам, че си си махнал отличията.

– Не е много подходящо да нося Сребърната звезда, или пък виетнамския кръст за храброст и героизъм, проявен на 15 февруари 1968, нали? – кимна му Тайсън.

– Предполагам, че е така – каза Корва. – Хайде да свършим малко работа. Добре, ако си слушал внимателно, докато четяха съдебното решение, вероятно си чул полковник Муър да казва, „с две трети от гласовете“. Реалният брой на гласувалите виновен и невинен е тайна, но те са длъжни да обявят някакво приблизително съотношение. При шестчленен съдебен състав, ако бяха гласували виновен с пет гласа срещу един, Муър щеше да каже „с три четвърти болшинство“. Но сега вече знаем онова, което подозирах. Двама от членовете на съдебния състав са гласували „невинен“, което означава, че сега сред съдебните заседатели има двама души, които много упорито ще се борят за лека присъда.

Разбираш ли?

Тайсън кимна.

– Така че Пиърс е ядосан и леко притеснен – продължи Корва. – И се готви да влезе в заседанието за определяне на присъдата с много силни аргументи, за да ги представи, когато му поискат предложение за подобаваща присъда. Но същевременно, вече притеснен от обстоятелствата, той дойде при мен с предложение. А именно: ако ние се откажем да седим там в продължение на седмица и да представяме обширни смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства – като например да призовем Левин и жена ти, които да свидетелстват за характера ти, да изброяваме списъка на военните ти отличия и така нататък – той ще препоръча присъда от пет години затвор. Сега, разбери, тази фаза на процеса е изключително важна при военния съд. Виждал съм как след представянето на смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства, много сериозни престъпления са били наказвани от съдебния състав с по-малко от година затвор. В армията е по-различно от гражданския живот, както може би вече си забелязал. Така че реалното време, което ти дават в затвора, е много по-малко, отколкото човек би могъл да очаква. Войникът може да бъде понижен в ранг, лишен от заплата, затворен в казармата и така нататък. Така че съдебният състав ще основава присъдата си не толкова на онова, което си направил, колкото на онова, което си, на общата сума от всичко, което си постигнал като човек и като офицер. Дори и на държането ти по време на процеса.

– Ами ще вземат ли под внимание и как си се държал ти?

– Да, това също – кимна Корва. – И това не е шега, Бен. Не бих могъл да се измъкна безнаказано, ако предложи театралните номера, които прилагам в гражданския съд. Има един много известен случай за капитан, който уволнил гражданския си адвокат, защото се държал не просто неприятно, но и оскърбително към съдебния състав, като ги заплашвал с граждански иск за най-различни неща. Капитанът получил максимална присъда в затвора в Канзас. Така че това е причината да не изглеждам като адвокатите по телевизията. Разбираш ли?

– Да.

– И така, какво да кажа на Пиърс?

– Какво ще кажеш на „Пиърс, върви по дяволите“?

– Добре – усмихна се Корва. – Но ще му го кажа по малко по-различен начин. Следващият въпрос. Както си забелязал, съдебният състав перифразира двете подточки. С други думи, те не са повярвали на Бранд и на Фарли, че ти лично си заповядал на хората си да убият когото и да

е, нито пък че ти лично си участвал в действия, представляващи опасност за другите или довели до произволно незачитане на човешкия живот. Истински шамар в лицето на Пиърс, да не говорим, че по този начин те нарекоха Бранд полу-лъжец, като същото се отнася и за Фарли. Един от коментаторите каза снощи по късните новини, че Бранд е признат за виновен като лъжец. Така че ти си получи пировата победа, а Бранд има проблеми с общественото мнение. Но ти си зад решетките. Струваше ли си?

– Ще разберем, когато обявят присъдата – сви рамене Тайсън. – Все още не съм свършил с доктор Бранд. Имам още няколко нещица за казване... Когато застана на свидетелската скамейка, за да посоча смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства...

– По дяволите, не! Когато застанеш там, Бен, ще трябва да мислиш за себе си, а не за Бранд. Имахме възможността да поставим под съмнение показанията на Бранд. – Корва се загледа внимателно в лицето на Тайсън. – Когато заемеш свидетелското място, Бен, трябва да кажеш истината. Ще кажеш на съда кой е убивал хората, и кой не е. Ще им кажеш, че ти си убил Лари Кейн. Ще им кажеш, че войниците ти са се разбунтували, че са се развилнели, и че едва не са те убили, когато си се опитал да ги спреш – всъщност кой насочи пушка срещу теб?

– Фарли, Симкокс и Белтран.

– Както и да е – поклати глава Корва, – ще кажеш на съда, че си бил изплашен до смърт и затова си се отклонил от задължението си да доложиш за извършените криминални престъпления. Ще им кажеш и че си изпитвал известно чувство на лоялност към войниците си, въпреки че е било погрешно. И няма да им казваш, че си видял Бранд да изнасилва онова малко момиче.

Тайсън кимна.

– А... трябва ли... Искам да кажа... за Кейн... необходимо ли е?

– Абсолютно. – Корва го погледна внимателно. – Съдебният състав разбира, че онова, което са чули от Бранд и Фарли, е историята на един метеж. Те не обичат да слушат за разбунтували се войници. Това плаши офицерите. Но още по-малко им се харесва да слушат как командващият офицер е стоял там с пръст в устата и си е подсвирквал националния химн.

– Разбирам – кимна Тайсън.

– Анализите на военната история – продължи Корва, – са пълни с разкази за офицери, потушаващи бунтове, въпреки че са били многократно превъзходани по численост, както и с разкази за офицери, загинали в

опит да предотвратят бунтове, масови убийства, насилия, мародерства и каквото още си поискаш. Голяма част от офицерският кодекс се основа на тази представа за храброст и е пряк продукт на рицарския кодекс. Не са ли те учили на това?

– Пропуснал съм този час.

– Добре де, ще застанеш там и ще им кажеш, че наистина си изложил живота си на опасност, застрелял си един американски войник, защото така ти е повелявал дългът, и си бил нападнат, повален в безсъзнание и така нататък. Ще им кажеш, че си изпълнил дълга си. До момента, в който сте стигнали на безопасно място в базовия лагер и ти не си представил обвиненията в метеж, масово убийство, подпалвачество, посягане на офицер и така нататък. Тук си се провалил. Това трябва да им кажеш.

– Ще повярват ли на нещо от всичко това?

– Ако им го кажеш, Бен, ще ти повярват – наведе се Корва над дипломатическото си куфарче. – Това е историята, която ще подреди липсващите парчета в мозайката. Същевременно това е и истината. И също както съдебните заседатели разбраха, че Бранд и Фарли лъжат, те ще разберат, че ти не лъжеш.

Тайсън дълго остана мълчалив, после каза:

– Изпитвам угризения за останалите момчета. За онези, които са дали показания под клетва, и за загиналите, чиито семейства си мислят, че са умрели като герои. И към семейството на Лари Кейн, което си мисли, че е загинал по време на бой... – Тайсън погледна към Корва. – Но е настанало време да поправим допуснатите грешки, нали?

– Да, време е. Особено ако има хора, които не са стреляли по никого. Има ли такива?

– Някои от тях вече са мъртви – кимна Тайсън. – Само Кели, аз и Бранд изобщо не натиснахме спусъка.

– Откъде знаеш, че Кели и Бранд не са стреляли? Нали не си бил там през цялото време.

– Това се разбра по-късно. Но още от самото начало предполагах, че е така. Бранд имаше много недостатъци, но не беше и...

– Какво? Убиец?

– Точно така – каза Тайсън. – Ако искаме да поправим всички грешки, защо да не можем да го направим и по отношение на Бранд?

– Виж, това е нещо, в което мисля, че няма да повярват, ако го разкажеш ти. Затова ще накарам Кели да го разкаже – добави Корва.

Тайсън стана. Корва остана седнал.

– Обади ми се подполковник Фарнли Гилмър – обясни Корва, –

който е бил така добър да не закрива разследването по член 32 дори и по времетраенето на процеса, както се прави понякога. Той ми съобщи, че Даниел Кели е подал признаци на живот. И по-точно, някаква правна фирма, която заявила, че представлява Кели, е потърсила полковник Гилмър. Между другото, тази фирма, „Корнърс, Нюхауз и Ървинг“, същевременно е неофициално известна с това, че представя хората на ЦРУ. Така че изглежда, някой някъде е решил за възможно да извади Кели на бял свят за едно появяване пред широката общественост.

– Кели е решил да го направи. Вероятно е настоявал за това.

– Но не и да свидетелства в началния етап на процеса – отбеляза Корва. – Това щеше да го постави в неудобното положение да бъде принуден да лъже, ако се яви като наш свидетел, или да каже истината, ако се яви като свидетел на обвинението. Ако Пиърс изобщо го е потърсил. Сега, когато нещата са се поизяснили, той може да се яви като твой свидетел само за изясняване на смекчаващите и намаляващите вината обстоятелства. Могат да го разпитват за всичко, което каже, но мисля, че Пиърс ще бъде достатъчно благоразумен да не го прави.

– Даниел Кели... – каза Тайсън сякаш на себе си. – Господи, той щеше да разкрие всичко по това дело. Неговият разказ щеше да противоречи както на нашия, така и на този на обвинението. Той щеше да каже истината.

– Старите ветерани от пехотата в съдебния състав – кимна Корва, – ще разберат, че Кели, като твой свързочник, рядко се е отдалечавал повече от една протегнатата ръка разстояние от теб за повече от минута на бойното поле. Той е бил твоя сянка, твой помощник, твой съветник.

– Не знам за последното – каза Тайсън. – Но знам, че ме следваше дори когато отивах в джунглата по нужда. Спомням си само два пъти, когато сме били разделени за малко по-дълго време, единия път, когато ме повали в несвяст в болницата, и после по-късно, на Ягодовото поле, когато бегълците ни разделиха.

– Бих могъл да поискам да преразгледам цялото дело заради появата му – каза Корва. – Но не мисля, че това ще промени съдебното решение на невинен. Остава проблемът, че лъжливата версия, която сте измислили, представлява прикритие на масово убийство, и думите „стана причина за застрелването“, „опасни действия“ и така нататък, ще бъдат разбирани в смисъл на удара, който си нанесъл на доктор Монто и който е подпалил искрата на масовото убийство. – Той погледна към Тайсън. – И това наистина е така.

– Знам.

– Но ако въпреки това поискаме преразглеждане на делото, Пиърс, който сега вече знае повечето факти, би могъл да се захване за някоя друга дума в обвинителния акт.

– Не искам преразглеждане на делото, Винс. Всички сме уморени. Просто не искам да влизам в затвора. Мога да живея с присъдата „виновен“.

– Разбирам. И можеш да живееш добре, ако Кели свидетелства, че е видял Бранд да изнасилва малко момиче.

– Да – пое си дълбоко дъх Тайсън.

– А между другото, какво всъщност се случи на Ягодовото поле? Харпър смята, че Бранд не те е последвал навън под престрелката. И че не ти е оказал лекарска помощ.

– Оказа ми помощ – поклати глава Тайсън. – Оказа ми помощ със свръхдоза морфин.

– Господи!... – очите на Корва се разшириха от ужас.

– Но очевидно нито Кели, нито който и да е друг може да свидетелства за това – каза Тайсън. – Дори аз не съм сто процента сигурен. Почти свършеното убийство.

– Не можеш да разкажеш за това в съда, Бен – кимна Корва. – Той после ще те съсипе. Съдебните заседатели може и да ти повярват, но без потвърждение... и то само разказано от нас... забрави го. Това е минало. Никога няма да си върнеш за този случай. – Той погледна към Тайсън и каза: – Страхотна команда сте имали там, лейтенанте... Насилие, убийства, заговори, отмъщение, метеж... Има ли и още нещо? Да сте крали пилета?

– Всъщност – рязко му отговори Тайсън, – те не бяха лоши момчета. Не и в началото. Лошото е, че когато човек измине толкова много километри и в съзнанието му се запечатат толкова ужасни и непристойни неща, може да се деформира. Знаеш това. Ти поне не бива да ги съдиш!

– Извинявай.

– Аз също не ги съдя твърде сурово. Дори Бранд не съдя твърде сурово. Искам да кажа, задето се опита да ме убие.

– Защото сам си мислил да го убиеш.

– Да, именно затова. – Тайсън се усмихна. – И аз минах по този път. Мога да го разбера. Виетнамското решение – някой ти създава проблеми? Притеснява те? Разстройва те? Приложи му от пет до десет куршума от М – 16. Или ако си лекар, фатална доза морфин.

Корва затвори дипломатическото си куфарче и стана.

– Ще дойда пак утре. Първо ще отида да видя какво става в църквата в десет часа. После ще дойда тук. Тогава ще можем да обсъдим смекчаващите и намаляващите вината обстоятелства.

– Не искаш ли да свършим тази работа днес следобед? Аз съм свободен.

– Днес ще прекарам целия ден с Даниел Кели и адвокатите му в кантората си в града – усмихна се Корва.

– Добре. Той ще ти хареса.

– Може би. Преди осемнайсет години. Хората се променят.

– Така ли? Не мисля.

Корва тръгна към вратата на килията. Поколеба се, после каза:

– Още нещо... Не е сигурно, но полковник Гилмър ме уведоми, че са му се обадили от Интерпол...

– Намерили са я – Тайсън пристъпи към Корва.

– Може би. И не във Франция, където я търсеха всички. В Италия. Мислят, че е същата жена. Днес ще разбере.

– Не смятам, че бих искал да я призоваваме.

– Ами... може да се окаже, че не сме и в състояние.

– Какво имаш предвид?

– Ще поговорим за това по-късно; след като се чуя с Гилмър.

– Няма причина да я призоваваме. Делото е приключило. Разполагаме с Кели за смекчаващите и намаляващите вината обстоятелства. Аз също ще свидетелствам в своя полза.

– Тя може да каже на съда, че си й спасил живота в болницата – каза Корва, почесвайки се по носа.

Тайсън не отговори.

– Бен, ако тази жена в Италия е сестра Тереза, бих искал да говоря с нея – добави Корва. – Мисля, че ако наистина е твой приятел, тя ще иска да се възползва от възможността да ти помогне. Ти си й помогнал. – За момент Корва се загледа в него, после добави: – А ако е било нещо повече от приятелство... и нещата не са свършили добре... то може би ще е по-добре да я оставим...

Тайсън се загледа в пода, после заяви:

– Тази жена беше монахиня, Винс.

– Знам.

Тайсън се почеса по брадичката.

– И никакви срещи изненада повече, разбрахме ли се?

– Да. – Той извади един плик от страничния си джоб. – Писмо от жена ти.

Тайсън го взе.

– Тя те обича дълбоко, лудо и страстно – каза Корва.

– Почтата ми ли четеш?

– Не, не. Жена ми ми каза. Тя ще остане при твоята жена за тази събота и неделя.

– А ти с кого ще прекараш уикенда?

– С Кели и доста нестандартния му адвокат. А и разговорът с тази сестра Тереза ще бъде труден. Поръчал съм преводач за всеки случай.

– Наистина ли? Не си толкова некомпетентен колкото изглеждаш. С какъв език? Гръцки?

– Не, френски.

– А защо не вьетнамски?

– Първо, по-трудно се намират. И второ, последното нещо, което бих искал да видя в съдебната зала, е някой вьетнамец. Разбираш ли?

– Разбрано – кимна Тайсън.

– И така, ако успея да задвижа всичко до десет часа сутринта в понеделник, ще поискам още един или два дни. – Корва си погледна часовника. – Искам си закуската. Блокирал си ми и двата почивни дни.

– Моите също са блокирани. Имах билети за театър довчера. Искам да изляза оттук, Винс. В понеделник вечерта искам да гледам футбол по телевизията у дома. В Гардън Сити.

– Ще направя всичко по силите си. Знаеш, че в армията няма пускане под гаранция. Но може да успее да уредя онова, което наричат „сваляне на обувките“. То е нещо като връщане към домашния арест, докато делото завърши окончателно след всички преразглеждания, апели и така нататък.

– Направи го. – Тайсън си спомни за Чет Браун. – Има ли някакъв начин за водене на преговори за присъдата? – попита той. – Искам да кажа, законно ли е?

Корва го погледна.

– Според военното законодателство няма такива неща като признаване на вина за по-малко престъпление или пък преговори за присъдата. И според закона стъпки в тази насока трябва да бъдат предприети по инициатива на обвиняемия или на неговия адвокат. Защо питаш? Някой говорил ли е с теб?

– Не. Просто си мислех.

– Между другото – каза Корва, – можеш да имаш и други посетители освен адвоката си.

– Не искам никакви посетители.

– Добре. Трябваше да попитам. – Корва се обърна и натисна звънеца за повикване на стената до вратата.

– Знаеш как да се оправяш по тия места – отбеляза Тайсън.

– Бил съм в затвора и преди. И един съвет във връзка с това: следвай всичките идиотски правила. Военните затвори не са мястото, където можеш да отстояваш правата си.

Дойде военен полицаи с ключовете и отвори вратата на килията.

– Искам да ми разкажеш как си получил Бронзовата си звезда в ония тунели – каза Тайсън.

– Някой друг път – усмихна се Корва. Той излезе от килията и военния полицаи затвори вратата. Корва се обърна и каза през решетките: – Първи взвод на рота „Алфа“ почти приключи с прогонването на злите духове. – И си тръгна заедно с военния полицаи.

Тайсън остана прав посред малката килия в продължение на цяла минута, после се втренчи в плика в ръката си. Отвори го и прочете бележката вътре:

„Скъпи Бен,

Разбирам защо не искаше да ме видиш, докато все още чакаше съдебното решение, и ще те разбере, ако не искаш да те посети и сега. Но няма да те разбере, ако още днес не ми изпратиш писмо, за да ми кажеш, че продължаваш да ме обичаш.

Дейвид ти предава, че те обича, както и аз.

Марси.

Послепис: Изглеждаше доста смел там. Майка ти казва, че е трябвало да удариш полковник Пиърс в лицето.“

Тайсън прочете отново кратката бележка и позвъни на звънеца. Когато военният полицаи дойде, той поиска хартия за писма и химикалка.

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВА

В девет и трийсет в понеделник сутринта вратата на килията се отвори и Тайсън и Корва минаха в кабинета на началника на ареста.

– Без белезници, нали? – каза Корва на капитан Галахър.

Галахър кимна.

– Но ако избяга, вие ще отговаряте.

– Не се правете на глупак, капитане – каза Корва.

– Да, сър. Старая се.

Корва и Тайсън излязоха от кабинета и седнаха на задната седалка на покритата със зелен брезент служебна кола. На предните седалки седяха двама военни полицаи, които Тайсън не бе виждал преди. Колата се насочи към църквата.

– Не бяха от най-приятните почивни дни в живота ми – каза Тайсън.

Колата ги откара до задната врата на административното крило на църквата. Посрещнаха ги още двама въоръжени военни полицаи, които ги отведоха направо в съдебната зала.

Денят бе изключително ясен и четирите прозореца с южно изложение бяха огрети от утринното слънце. Тайсън зае мястото си зад масата на защитата и каза на Корва:

– Тук се чувствам като у дома си. Корва кимна, сякаш го беше чувал и преди.

Още не беше дошъл никой друг, освен зрителите и Тайсън започна да разглежда лицата им. Всички представители на пресата бяха налице, но само три четвърти от пейките бяха заети, и то предимно от военни. Сестрите му се бяха прибрали вкъщи при съпружите и работата си, и само майка му, Марси и Дейвид бяха останали на първия ред, другите места бяха празни. Марси не погледна към него, но Дейвид му помахаша и той му махна в отговор.

Не видя нито един познат с изключение на подполковник Левин, който, както му бяха казали, си беше взел отпуска, за да присъства на всички заседания на съда.

Тайсън се канеше отново да насочи вниманието си към съдебния състав, когато погледът му бе привлечен от някакво движение и той видя Стивън Бранд да върви по централната пътечка между пейките. Тайсън побутна Корва с лакът.

– Виж.

Корва погледна и очите му се разшириха от смайване.

– Какво прави той тук? – попита Тайсън.

– Свидетелят може да присъства на заседанията на съда след прочитане на съдебното решение – отговори Корва. – Предполагам, че е дошъл да види как ще те осъдят.

Тайсън се втренчи в Бранд, докато накрая Бранд погледна към него. Той се облегна назад и скръсти ръце. Усмихна се на Тайсън.

– Ще убия този кучи син – каза Тайсън на Корва без да сваля поглед от Бранд.

– Успокой се, хората ни гледат.

Тайсън забеляза, че наистина е така. Хората гледаха ту към Бранд, ту към Тайсън. Тайсън се облегна на стола си. Запали си цигара.

– Копеле.

Няколко минути по-късно той отново огледа обкръжаващия го свят. Усети, че в съда се е възцарила по-малко напрегната атмосфера, но не разбираше защо е така. Смяташе, че определянето на размера на присъдата е нещо, което следва кулминационната точка на процеса, за него това бе най-важното нещо на света в момента. И в зависимост от другите показания, той знаеше, че днес или утре сам ще застане на свидетелската скамейка. Погледна отново към Марси, но тя продължаваше да отбягва погледа му. Втреничила се бе право пред себе си. Бележката, която ѝ написа, беше проста:

„Обичам те. Но ако ме пратят в затвора, не искам и не очаквам да ме чакаш.“

Мислеше, че това е нормално. Но според Линда Корва явно не беше. Жени, помисли си той. Като по-млад никога не беше обичал жени посреднички да се намесват в любовните му афери. Но те можеха да бъдат много полезни като източник на информация, въпреки че не можеха да го разберат. Ще трябва да напише друга бележка.

Прокурорският състав влезе в залата и Тайсън си помисли, че приличат на три прасета, втурнали се вкупом към коритото с помията.

Съдебният състав влезе много тържествено, подредени по ранг, както обикновено. Тайсън подозираше, че полковник Муър подрежда целия си живот според ръководството за бойна подготовка и официални прояви.

– Ако влезе в тоалетна с три кабинки, към коя ще се запъти, към средната или към дясната? – попита Тайсън Корва.

Корва вдигна поглед от бумагите си и проследи очите на Тайсън.

– О... почетното място обикновено е крайно дясното. Но на подиума или по време на военен съд винаги заема централното. Бих казал, че същото става в случая с тоалетната с трите кабинки. Но ще проверя.

Дежурният сержант излезе в центъра на подиума и зрителите започнаха да стават още преди да е съобщил „Всички да станат.“

Полковник Спраул влезе и Тайсън за пръв път забеляза, че панталоните му бяха твърде дълги. Спраул застана зад амвона, включи лампата, нагласи си микрофона и огледа съдебната зала с късогледите си очи така, сякаш искаше да се увери, че всичко си е на мястото, помисли си Тайсън.

– Откривам заседанието на съда – каза Спраул. Погледна към нещо върху амвона и добави: – Целта на това заседание е да изслуша показания и да представи на съдебния състав още доказателства и документирани факти, които могат да бъдат разглеждани като смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства, за да може съдебният състав да определи подобаваща присъда. Съдът сега ще изслуша личните данни за осъдения, посочен в обвинителния акт, както и цялата допълнителна информация от личното му досие, която би могла да има отношение към присъдата. Съдът ще чуе данните и за предишни осъждания на подсъдимия, ако има такива.

Капитан Лонго стана и каза:

– На първа страница на обвинителния лист са посочени следните данни относно подсъдимия. – Лонго започна да чете данните за Тайсън.

– Днес свирим втора цигулка – отбеляза Тайсън, като се наведе към Корва.

– Те всички свирят втора цигулка всеки ден – отговори му Корва.

Лонго продължи да чете стандартните данни от обвинителния акт, но когато стигна до „Времетраене на настоящото местоназначение“, замълча за момент и каза с подигравателен глас:

– Неопределено.

– Възразвам, ваша милост – каза Корва, който вече беше на крака.

Спраул изобщо не си направи труда да пита на какво възразва. Той се обърна рязко към капитан Лонго.

– Това не е пледоария, просто четете.

Лонго изглеждаше като попарен и наведе глава.

– Да, сър.

Тайсън забеляза, че Пиърс и Уейнърт си размениха погледи, които сякаш казваха „Знаех си, че не трябва да позволяваме на този глупак да си отваря устата.“

Лонго свърши да чете с монотонен глас и седна, като се смъкна ниско на стола си, а майор Уейнърт се изправи. Тя започна да чете данните от старото лично досие на Тайсън. Въпреки че твърде малко от тях продължаваха да са в сила, Тайсън осъзна, че досега тя не бе казала повече от една-две думи и с изненада откри, че има дълбок дрезгав глас, който му се стори привлекателен. След това установи, че мисли за секс, а мислите му се насочиха към Канзас и едно място, където предпочитаният от него секс липсваше. Испита внезапно неудържимо желание да скочи и да се хвърли към пейките в ръцете на поддръжниците си, които щяха да го отведат на някое безопасно място.

- Искам да избягам – прошепна той на Корва.
- Първо си плати сметката. Успокой се.
- Започвам да ставам нетърпелив.
- Виждам. Искаш ли почивка?
- Не. Ще се оправя.

Корва наля вода и на двамата. Тайсън си запали цигара и издиша дима в посока към Уейнърт, която вдигна поглед към него, продължавайки да чете. Тя свърши с четенето на данните, след което се обърна към Корва:

- Има ли обвиняемия възражения срещу така прочетените данни?
- Не и при начина, по който вие ги прочетохте – отговори Корва.

Няколко души се разсмяха и Корва каза:

- Един момент, моля – той се наведе към Тайсън.
- Всичко наред ли е?
- Не внимавах – сви рамене Тайсън.

– Медалите, почетните грамоти и препоръчителните писма от времето на първата ти действителна служба в армията направиха добро впечатление на съдебния състав – прошепна му Корва. – А писмото на Левин леко ги изненада. Съдебният състав знае, че си вършил добре работата по време на първия си срок в армията, както и че си бил добър войник под командването на Левин. – След това добави шеговито: – Това автоматично означава намаляване на присъдата с десет години.

– Като я свежда само до шейсет години. Дали да не кажа наизуст и молитвата на пехотинеца?

Полковник Спраул многозначително се изкашля.

– Обвиняемият няма възражения срещу така прочетените данни – отговори Корва без да става от стола си.

- Защо продължават да ме наричат обвиняемия? – попита Тайсън.
- Не знам. Никога не съм се замислял над това.

– Тези документи ще се заведат като доказателства и ще бъдат приложени към документите по делото – съобщи полковник Спраул. – Членовете на съдебния състав ще получат копия от всички документи и от записите на свидетелските показания, отнасящи се до определянето на подобаваща присъда, които да ползват при обсъждането на размера на наказанието.

Доказателствата бяха заведени, а Тайсън се зае да изучава внимателно членовете на съдебния състав. Двама от тези хора бяха гласували за признаването му за невинен, но до края на живота си нямаше да може да отгатне кои бяха те.

Корва видя накъде гледа.

– Майор Синдъл. Така каза жена ми.

– Възможно. И кой още?

– Нямам представа. Всички останали изглеждат така, сякаш са посетили почивните дни на изграждането на ешафода.

– Може би Макгрегър... – каза Тайсън. – Не, Морели... Той харесва маниера ти на работа... Напомняш му за говора на предците му.

– Добре ли си?

– Не спях добре.

– Не ме учудва. – Корва погледна към клиента си с известна загриженост.

– Има ли обвинението доказателства, утежняващи вината на обвиняемия? – обърна се полковник Спраул към полковник Пиърс.

– Не – отговори Пиърс.

– Разполага ли защитата с доказателства, смекчаващи и намаляващи вината на обвиняемия? – обърна се Спраул към Корва.

– Да, ваша милост.

– Разполага ли защитата с доказателства, които да представи на съда, за да бъдат заведени като веществени доказателства?

– Не, ваша милост.

– Възнамерява ли защитата да призове свидетел за посочване на смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства?

– Да, ваша милост.

– Призовете първия си свидетел, господин Корва. Корва се обърна към дежурния сержант и каза:

– Защитата призовава господин Даниел Кели. Вратата се отвори и Даниел Кели влезе в залата.

Тайсън незабавно забеляза, че слабичкото двайсет и една годишно момче, което си спомняше, се бе превърнало в изключително добре сложен четирийсетгодишен мъж, който се движеше с походката на атлет. Светлата кожа на Кели имаше бронзов загар, а дългата му коса с цвят на слама падаше върху челото му. Тайсън забеляза, че очите му се стрелнаха едновременно навсякъде, оглеждайки цялото помещение, преценявайки възможните места за засада и отбелязвайки евентуалните места за прикритие и убежище, проверявайки за скрити клопки и набелязвайки добрите стрелкови позиции. Кели носеше черни памучни спортни панталони, бяло поло и бежово велурено спортно сако. Спря пред свидетелския стол, погледна към Тайсън и го поздрави с вдигане на палеца. Тайсън отвърна на поздрава му.

– Ваша милост, възнамеряваме показанията на свидетеля да бъдат дадени под клетва – каза Корва на Спраул.

Спраул кимна към Пиърс, който се приближи към свидетелската скамейка с нетърпеливото държане на човек, смятащ, че би трябвало вече да е на друго място.

– Вдигнете дясната си ръка.

Кели, който продължаваше да стои, вдигна дясната си ръка.

Пиърс каза набързо, сливайки думите:

– Заклевате ли се, че показанията ви по делото, което се слуша сега, ще представляват истината, само истината и нищо друго освен истината, и нека Бог да ви бъде съдник?

– Заклевам се – отговори Кели без да се налага Пиърс да по подканя.

– Моля, кажете името, адреса и професията си – каза Пиърс.

– Даниел Кели, Едгъртън, Охайо, внос и износ.

Пиърс, който бе получил някаква обща информация относно очакваните нови показания, явно бе научил и някои други неща за Кели и не възнамеряваше да остави първото му изявление без да го оспори. – Вие сте настоящ жител на Едгъртън, Охайо?

– Да.

Пиърс изглежда се съмняваше в това.

– Бихте ли могли да бъдете по-конкретен относно професията си?

– Да. Внасям и изнасям разни неща.

Някой се изсмя.

– От Едгъртън, Охайо? – попита недоверчиво Пиърс.

– Да.

– Ваша милост... – започна Корва.

Спраул направи знак с ръка на Корва да изчака и се обърна към Пиърс:

– Може би бихте се съгласили да отложите кръстосания разпит на свидетеля за времето, когато защитата свърши със своите въпроси, полковник Пиърс.

Няколко души отново се изкискаха.

– Господин Корва, можете да да почнете – каза полковник Спраул.

Пиърс се върна на масата на прокурорския състав, а Корва застана пред амвона с лице към Кели.

– Господин Кели – започна Корва, – бихте ли посочили предишния си чин, военна част и задължения по време на службата ви в Република Виетнам.

– Бях редник първи разряд и служех в Първи взвод на рота „Алфа“, Пети батальон на Седма кавалерия, Първа въздушна дивизия – отговори Кели с добре овладян глас. – Бях свързочник на командира на взвода.

Тайсън забеляза, че произношението и речникът на Кели значително са се подобрили от времето във Виетнам.

– Били сте личен свързочник на лейтенант Тайсън, така ли е? – каза Корва.

– Повечето време бях с него, да.

– И като такъв сте имали тесни и постоянни контакти с командира на взвода си.

– Всеки ден. Спяхме в една и съща дупка. Трябваше да му осигурявам телефонна радиовръзка незабавно при поискване, така че се държахме близо един до друг.

Корва зададе поредица от въпроси, за да изясни отношенията между Тайсън и Кели в миналото и сега, след което попита:

– Имате ли поне обща представа за развитието на този процес?

– Да.

– Знаете ли, че лейтенант Тайсън бе признат за виновен по обвинение в убийство?

– Да.

– И вие предложихте да се явите в негова полза, за да дадете показания, които могат да посочат смекчаващи вината обстоятелства във връзка с престъплението, по което е признат за виновен.

– Да, точно така.

– Господин Кели, бихте ли казали на съда какво се случи сутринта на 15 февруари 1968 година? Инцидентът на погребалната могила. Моля, започнете от разсъмване.

– Когато започна да се разсъмва – отвърна Кели, – ние бяхме деветнайсет на брой, напуснахме прикритията, където прекарахме нощта. – Кели продължи да разказва с кратки стегнати изречения, каквито военните особено обичаха, като използваше военната терминология от съответната епоха, при това правилно. Тайсън имаше чувството, че описва нещо, случило се миналата седмица, и си помисли, че вероятно и другите изпитват същото чувство.

Загледа се в съдебния състав. Явно бе, че Кели оставя благоприятно впечатление у Муър, Макгрегър и Бауър. Но не знаеше дали това ще донесе някаква полза за Бенджамин Тайсън. Хвърли поглед към Бранд и забеляза, че той започна леко да нервничи.

– Продължихме марша си на югоизток в посока към Уей – заключи

Кели.

– Значи на погребалната могила заедно с вас са били единствено лейтенант Тайсън, Ричард Фарли и Харълд Симкокс? – попита Корва.

– Да.

– Уважаеми господин съдия – изправи се Пиърс. – Проявих изключително търпение и слушах с особено внимание да чуя нещо, което да напомня смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства във връзка с престъплението, по което лейтенант Тайсън бе признат за виновен.

– Господин Корва? – Спраул погледна надолу към Корва.

– Ваша милост – отговори Корва, – много често характерът на показанията, давани за смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства е такъв, че те целят само да установят душевното състояние на обвиняемия, намеренията му или пък заобикалящата го обстановка в момента на извършване на престъплението. Ваша милост, възнамерявам разпита на господин Кели да продължи известно време. Вижте, прокурорският състав може да възрази на някои неща, но бих искал да уверя съда, че ще направя така, че тази история да бъде разказана по един или друг начин, дори ако това означава господин Кели да седи тук цялата следваща седмица, докато аз отговарям на възраженията. Ваша милост, моля ви да не се засягате. Но лейтенант Тайсън е признат за виновен в убийство. А аз съм тук, за да направя всичко по силите ми съдебният състав да изслуша всички детайли, които имат отношение към разигралите се събития, така че да могат да определят подобаваща присъда. Искам членовете на съдебния състав да научат за болница „Милосърдие“ и за лейтенант Тайсън толкова, колкото знаем аз и господин Кели, преди да гласуват присъдата. И независимо, че понякога по време на разказа може да ви се стори, че събитията, за които говорим, нямат отношение към случилото се, искам да уверя съда, че тези показания се отнасят пряко към делото, и че когато свидетелят напусне свидетелската скамейка, съдът също ще е убеден в това. Това са намеренията ми, ваша милост.

Спраул се замисли за момент, после каза:

– Полковник Пиърс, господин Корва, бихте ли се приближили към съдията?

Пиърс и Корва се качиха на по-високата площадка на амвона от обратната страна на свидетелската скамейка. Полковник Спраул се обърна към тях, след това каза тихо на Пиърс:

– Полковник, според думите на господин Корва, той се стреми да установи обстоятелства, които вярва, че смекчават и намаляват вината на подсъдимия за престъплението, в което вие доказахте, че е виновен.

Предлагам ви да го оставите да го направи. И освен ако нямате съвсем определени и много сериозни основания за възраженията си, аз ще ги отхвърлям. Ако тези показания донякъде ви изненадват поради малко неочакваната поява на свидетеля, аз ще ви предоставя достатъчно време, за да подготвите кръстосания разпит, в който да изложите и съответните си възражения. Напомням ви, че в тези случаи защитата разчита на пораждането на съмнение. След като обвинението бе доказано, аз възнамерявам да предоставя на защитата дори още по-голяма свобода, която би могла да помогне за намаляване на присъдата. Вярвам, че съдебният състав също очаква да чуе подобни факти.

За момент Пиърс остана безмълвен, после отвърна:

– Да, ваша милост.

– Ще оставя човека да говори, господин Корва – обърна се Спраул към Корва, – но настоятелно ви препоръчвам да не се опитвате да преразгледате делото по време на това заседание на съда. – Спраул погледна първо към единия, после към другия: – Разбрахте ли ме? – После погледна напред от амвона и каза: – Продължете разпита.

Пиърс се върна при масата на прокурорския екип, а Корва при свидетелската скамейка.

– По време на случката на погребалната могила – обърна се Корва към Кели, – вие чухте ли лейтенант Тайсън да дава заповед да застреляте селяните, които погребваха мъртъвците?

– Да.

– Сега... ще ви попитам за мнението ви, господин Кели... – той рязко погледна към Пиърс, – ... и съдът знае, че това е само ваше мнение. Но като човек, който е служил рамо до рамо с лейтенант Тайсън на бойното поле в продължение на осем месеца преди случая, какво си помислихте за тази заповед?

– От формална гледна точка заповедта беше противозаконна – отговори Кели. – Но според мен тя не беше дадена насериозно. Намерението на лейтенант Тайсън бе да ни засрами.

– Да засрами кого?

– Ами мене, например, Фарли, Симкокс и аз отправяхме заплашителни жестове към селяните, които в повечето случаи бяха и оскърбителни. Претърсването с разсъбличане например, можеше да се проведе по много по-тактичен начин. Виждах, че лейтенант Тайсън започва да му писва от нас. И той така да се каже ни предизвика с блъфа ни. А ние наистина блъфирахме. Нямахме намерение – поне аз нямах да стрелям по тези хора. Това беше блъф, който твърде често и необмислено

използвахме спрямо вьетнамците. След като лейтенант Тайсън издаде тази заповед, известно време никой не се помръдна. Той не повтори заповедта, нито се опита да ни подтикне към изпълнението ѝ по какъвто и да е начин. След това каза: „Хайде, герои, да тръгваме.“ Или нещо такова. В гласа му имаше сарказъм.

– Обсъдихте ли после случая с него? – попита Корва.

– Не. Нямахме какво да се обсъжда. Ако смятах, че заповедта бе дадена насериозно, вероятно щях да я обсъдя с него. Но тя противоречеше твърде много на характера му, за да може да се възприеме по какъвто и да е било друг начин освен онзи, за който ви казах.

– Обсъдихте ли случая с Фарли?

– Не.

– Смятате ли, че Фарли е разбрал, че заповедта е била блъф? Че лейтенантът е целял да ви засрами с нея?

Пиърс стана на крака, размисли и седна.

Тайсън виждаше ясно, че съдебният състав и Спраул искаха да чуят разказа на Кели. А Пиърс, както бе посочил Корва по-рано, знаеше кога да отстъпи. Пиърс трябваше да претегли последиците от това да остави Кели да разкаже историята си, срещу последиците от това да му попречи да го направи.

Корва повтори въпроса си към Кели.

– Фарли не беше човек, способен да схване нюансите – отвърна Кели. – Но въпреки това в този случай мисля, че разбра, че лейтенант Тайсън нямаше предвид да застреляме буквално тези хора. Симкокс го разбра. Когато си тръгнахме от надгробната могила, той ми каза, че лейтенант Тайсън е твърде мек с жълтите. Не смятам, че би го казал, ако смяташе, че заповедта на лейтенанта да ги убием е била дадена насериозно. Фарли беше наблизо, чу го и отвърна „Аха“.

– Благодаря ви – каза Корва, като му кимна. – Можем да продължим или по-скоро да се върнем към един случай, станал няколко месеца преди гореспоменатия, някъде в края на ноември или началото на декември. Имам предвид провеждането на операция, известна под името „Кордон“. Рота „Алфа“ е работила съвместно с вьетнамската национална полиция край едно село на юг от Куанг Три. Спомняте ли си тази операция?

– Да. Вече бяхме участвали в четири или пет такива. Що се отнася специално до тази, всичко премина по план. Обградихме селото два часа преди зазоряване. Изпратихме няколко групи, за да проверят дали в селото няма скрити въоръжени неприятелски войници. След това

групите се оттеглиха. Близо час по-късно там се приземи американски хеликоптер, от който излязоха близо четирийсет-петдесет души от националната полиция. Техните офицери размениха няколко думи с нашите офицери, които ги увериха, че в селото няма никакви значителни неприятелски сили. Тогава хората от националната полиция влязоха в селото с цел да открият виетконгци, криещи се в дупките или комините, симпатизанти и политически лидери на виетконгците, скривалища на оръжие, документи и изобщо такива неща.

– Какво беше личното ви мнение за този род операции? Питам ви, защото аз също бях офицер от пехотата и знам моето мнение за тях.

– Тези операции лично мен ме отвращаваха, както отвращаваха и мнозина от ротата. – Отговори Кели. – Обичайно виетнамската полиция винаги се отнасяше лошо към местното население. След като минехме веднъж през селото, ние по принцип няхмахме право да се върнем там, за да видим какво правят те, но всички чувахме писъците.

– Писъците?

– Да. Обикновено разпитваха селяните по много жесток начин.

– В какъв смисъл жесток?

– Прилагаха електрошокове в областта на гениталиите. Носеха си свои преносими ръчни генератори. Също така понякога обесваха хората на въже или жица с главата надолу в някой кладенец, докато почти се удавеха. Използваха и други, характерни за Изтока методи за разпит, които може би не му е мястото да се обсъждат тук.

– Разбира се. Казахте, че американците не са имали достъп до селата по време на провеждането на разпитите.

– Точно така. Въпреки това офицерите от американските бойни единици, участващи в операциите, понякога влизаха в селата, за да обсъдят тактически въпроси с командирите от виетнамската полиция. Като свързочник на лейтенант Тайсън, аз разбира се, обикновено ходех там с него. Именно при тези случаи лично наблюдавах онова, за което споменах по-горе.

– Какво беше отношението на лейтенант Тайсън към тези операции?

– Той имаше отрицателно отношение към факта, че американски бойни единици се използваша като съучастници в подобен род неща. Веднъж написа протестно писмо до командира на батальона по повод на незаинтересованото отношение на американското командване, което бе равнозначно на съгласие с извършването на тези зверства. В него той подчерта, че бойците са деморализирани от гледката на последствията

от тези разпити, когато преминават през селата след изтеглянето на полицията. След изпращането на това писмо до командира на батальона рота „Алфа“ никога повече не взе участие в подобен род съвместни операции с вьетнамската полиция.

– Какво се случи по време на въпросната операция? – попита Корва. – Опази, която доведе до този спор.

– Взводът на лейтенант Тайсън бе разположен по продължението на един насип и образуваше една от страните на кордона. Оттам се виждаше част от селото. Вьетнамската полиция беше изправила десетина разсъблечени до голо хора от всички полове и възрасти до един кладенец. Видяхме как спуснаха първия човек в кладенеца.

– Каква беше целта на тези действия?

– Предполагаше се, че това трябва да подтикне селяните да посочат къде се крият вьетконгците, тайните им проходи, скривалищата за оръжие и да разкрие поддръжниците им между тях. Но според мен това беше – или се бе превърнало – в тънко прикрита садистична сексуална оргия. Те често успяваха да открият по един-двама вьетконгци или някое и друго оръжие, но цената бе твърде висока. Тайсън погледна към съдебния състав, после към полковник Спраул, после към Пиърс. И най-накрая към зрителите. Разказът на Кели бе предизвикал у всички изострен интерес, с изключение на прокурорския състав, който започваше да се чувства леко притеснен.

– Продължете, моля – каза Корва на Кели.

– Да. Лейтенант Тайсън предложи да отидем в селото и да говорим с местния командир на вьетнамската полиция. Той винаги правеше така.

– Защо?

– За да ги накара да действат малко по-меко. Обичайно американското присъствие оказваше такова въздействие, до момента, в който ни видеха гърбовете. Възраженията на лейтенант Тайсън срещу този вид операции бяха отчасти от хуманни подбуди, и отчасти от практично естество. Той се съмняваше, че сърцата и съзнанието на хората можеха да бъдат спечелени посредством подлагането на цели села на масови изтезания и унижение. Освен това той отбелязваше, че след като частите на вьетнамската полиция се върнеха в казармите си, ние трябваше да продължим да контактуваме с местното население в района на действията си.

– Значи отидохте в селото.

– Да. Отидохме в селото. И докато вървахме, забелязахме там Стивън Бранд.

– Възразявам – Пиърс беше скочил на крака. – Ваша милост, всичко това продължи твърде дълго. То няма нищо общо с делото.

Спраул погледна надолу към Корва, след това към Пиърс и после обратно към Корва.

– Господин Корва – каза Спраул, – моля, обяснете на съда как начинът на провеждане на разпита, който следвате, ще доведе до изясняване на смекчавачи и намаляващи вината обстоятелства във връзка с инцидента, за който лейтенант Тайсън е признат за виновен?

– Ваша милост – отговори Корва, – намерението ми е да покажа на съдебния състав, че между лейтенант Тайсън и свидетелят на обвинението Стивън Бранд е съществувала омраза, и че тази омраза между лейтенант Тайсън и бившият му фелдшер е толкова силна, че е останала жива и до момента, в който господин Бранд застана на свидетелската скамейка в тази съдебна зала. Възнамерявам да покажа, че показанията на господин Бранд, че подобна омраза и неприязън не е съществувала, са лъжа.

– Сега вече е малко късно за това, господин Корва, не е ли така? – каза Спраул.

– Ваша милост, чрез разказа на този свидетел аз мога да докажа, че чувствата, които Стивън Бранд изпитва към обвиняемия, са предубедени и враждебни, след това мога да докажа, че показанията на господин Стивън Бранд също са били предубедени и злонамерени, което от своя страна ще позволи на съдебния състав да си създаде правилна представа за характера на показанията на господин Бранд и така да повлияе на обсъжданията им за подобаващото наказание, което е и предмет на това заседание на съда.

Спраул леко повдигна вежди.

– Това леко разширява предмета на заседанието, господин Корва. Не знам истинската причина, поради която искате да накарате свидетеля да ни разкаже тази история. Независимо от това можете да продължите, но внимателно. Възражението се отхвърля.

Пиърс седна и удари с ръка по масата, проявявайки необичайно за него раздражение.

– Видели сте господин Бранд в селото – каза Корва на Кели. – Нормално ли беше да се намира там?

– В известен смисъл. Медицинските лица, както и офицерите, имаха право и влизаха в селата, докато полицията провеждаше претърсванията и разпитите. Медицинските лица често имаха работа там.

– Какво се случи после?

– Лейтенант Тайсън ми каза: „Дръпни се назад. Искам да го проследя“, имайки предвид Стивън Бранд.

– Защо? Какво точно е имал предвид?

– Лейтенант Тайсън вече имаше някои наблюдения, че Бранд прави не позволените неща.

– В какъв смисъл, господин Кели?

– Бранд правеше снимки. Това беше строго забранено от вьетнамската полиция. Те не искаха да се правят снимки.

– А какво снимаше господин Бранд?

– Предимно жени в моментите, когато ги измъчваха и унижаваха.

Корва изчака Пиърс, но Пиърс не направи възражение.

– Продължете – каза Корва.

– Лейтенант Тайсън бе забелязал, че вьетнамската полиция не забранява на Бранд да прави снимки. Всъщност те изглеждаха доста приятелски настроени към него.

– Вие също ли го забелязахте?

– Да. А веднъж, по време на друга операция „Кордон“ преди това. Видях Бранд да дава на капитан от местната полиция разни неща от чантата си, които приличаха на медикаменти.

– Продължете.

– След като Бранд свърши да снима, той влезе в една колиба – вьетнамска къща – заедно с двама от вьетнамската полиция. Лейтенант Тайсън и аз обсъдихме за момент обстановката, после влязохме в къщата. Един от полицаите сложи ръка на рамото на лейтенант Тайсън, за да го спре. Лейтенант Тайсън го отблъсна и ние влязохме в къщата, в която преди това бе се скрил Бранд.

– И какво видяхте? Какво видяхте лично вие, господин Кели?

Тайсън отклони погледа си от Кели и се взря в Стивън Бранд, който седеше със застинало безизразно лице. Тайсън задържа погледа си върху Бранд, докато Кели отговаряше.

– Видях три голи жени. Една от тях се бе свила в ъгъла и плачеше, а един полицаи я дърпаше за ръката. Друга жена извършваше полов акт с втория полицаи, а господин Бранд изнасилваше третата жена.

Пиърс скочи на крака и извика нещо, което потъна сред общия шум от възкличания и отделни викове, изпълнил църквата. За момент Тайсън срещна очите на Бранд, преди той да се обърне на друга страна. Полковник Спраул даде знак на дежурния сержант, който отиде до преградата и вдигна ръце в призив на тишина. Добре дисциплинираната тълпа замлъкна.

– Ако има още подобни изблици, ще опразня залата – заяви полковник Спраул. Той погледна към Пиърс, който се готвеше да повтори възражението си и каза: – Възражението се отхвърля.

– Бих искал да задам няколко въпроса на свидетеля – каза Спраул на Корва.

– Да, ваша милост.

Спраул погледна надолу встрани от амвона.

– Господин Кели, съдът би искал да знае как определихте, че онова, което сте видял, е било изнасилване, а не... нормалната дейност, провеждана съвместно от мъж и жена.

Кели погледна нагоре към Спраул, после отново се обърна напред и отговори:

– Не виждам нищо нормално в груповия секс. Ваша милост, но това може би е мой личен предразсъдък. Но ще отговоря на вашия въпрос: обстоятелствата при които се бяха развили събитията, ме накараха да приема, че мъжете не познаваха жените от особено дълго време. Мисля, че ги знаеха от около пет минути. Освен това жените плачеха. Всичките. И бяха изключително млади, ваша милост. Жената с господин Бранд бе на не повече от дванайсет или тринайсет години. Дори като се вземат предвид културологичните различия и по-ранният пубертет в тропическия климат и така нататък, те бяха доста млади. Освен това, когато господин Бранд се изправи, видях, че по гениталиите и по бедрата му има кръв, и си спомням, че въз основа на това предположих, че момичето е било девствено, въпреки че естествено, може и да е била в цикъл. Освен това, ваша милост, според мен момичето изглеждаше така, сякаш някой я беше ударил през лицето. Именно поради тези причини, ваша милост, аз заключих, че бях свидетел на масово изнасилване, а не на купон.

Спраул кимна и преглътна.

– Разбирам.

– И освен това, ваша милост, когато господин Бранд видя лейтенант Тайсън и мен, на лицето му се изписа страх. Той незабавно скочи на крака – лежеше на един дюшек върху пода – и извика „Недейте!“

– Недейте какво? – попита Спраул.

– Лейтенант Тайсън и аз бяхме вдигнали пушките си на нивото на хълбоците си. Беше предпазна мярка срещу евентуалната възможност полицаите да посегнат към pistolетите си. Понякога те бяха доста враждебни към нас. Но Бранд си помисли, че двамата с лейтенант Тайсън се целим в него. И затова извика „Недейте!“ След това извика „Моля ви!“ и грабна униформените си панталони. Не беше свалил

защитната си куртка и ботушите. След това изскочи през прозореца, изоставяйки медицинската чанта и пушката си след себе си.

– Вие последвахте ли го? – попита Спраул.

– Да, ваша милост. Но преди това събрахме вещите на Бранд и изкарахме двамата полицаи във от колибата. В този момент към колибата прииждаха вече доста полицаи и изглежда имаше опасност да се разиграе доста неприятна сцена. Имаше известни подвиквания и пререкания между лейтенант Тайсън и мен, от една страна, и дузина полицаи от друга.

– Имаше ли усещането, че сте в опасност? – попита Спраул.

– Имаше известна опасност. Но в крайна сметка ние просто се обърнахме и си тръгнахме. Върнахме се при насипа, където вече беше стигнал и Бранд, напълно облечен. Лейтенант Тайсън се приближи до него. Трябваше още по-рано да посоча, ваша милост, че лейтенант Тайсън ми беше споменавал и при други случаи, че според него Бранд злоупотребява с положението си на медицинско лице, за да преследва личното си увлечение по местните жени. Лейтенант Тайсън беше доста обезпокоен от това.

– Значи това е инцидентът, предизвикал предполагаемата неприязън между лейтенант Тайсън и господин Бранд? – попита Спраул.

– Да, ваша милост, но тази неприязън се задълбочи, след като лейтенант Тайсън се спречка с Бранд при насипа.

– Какво каза лейтенант Тайсън на Бранд, когато се спречка с него при насипа?

– Не много нещо, ваша милост. Лейтенант Тайсън ритна господин Бранд в слабините. След това го удари един-два пъти. После лейтенант Тайсън хвърли господин Бранд в наводненото оризище, извади пистолета си и каза на господин Бранд да седи във водата или ще му пръсне черепа. Господин Бранд остана във водата. Скоро господин Бранд започна да се оплаква, че са го нападнали пиявици. Той доста се развълнува, започна да плаче и даже стана леко истеричен.

Известно време полковник Спраул не каза нищо. Той замислено опря пръст до устните си, после попита:

– Имаше ли и други свидетели на случката при насипа?

– Да, ваша милост. Целият взвод го виждаше, защото бяхме заели позиции по дължината на правия насип. Но всички решиха, че няма да е благоразумно да се месят в нещо, което приличаше на личен конфликт. Всъщност аз казах на момчетата да предадат по-нататък да не напускат позициите си и да продължават да изпълняват задачата си – трябваше да

наблюдават селото – за да не се опита някой да избяга оттам.

– Но никой от другите не знаеше за причината за инцидента при насипа?

– Не, ваша милост. И никога не узна. Но мисля, че някои от момчетата имаха доста сполучливи предположения.

– Знаете ли дали лейтенант Тайсън е предприел някакви законосъобразни действия срещу господин Бранд или дали господин Бранд е предприел подобни действия срещу лейтенант Тайсън?

– Не, ваша милост, нито една от двете страни не предприе подобни действия. Поне доколкото на мен ми е известно.

– Как завърши инцидентът? – попита Спраул Кели.

– След около трийсет минути лейтенант Тайсън вече се беше поуспокоил и каза на господин Бранд, че може да излезе от водата. Бранд излезе. Когато се съблече горе на насипа, аз видях, че по тялото му има трийсетина пиявици. Той беше много развълнуван. Всъщност плачеше и умоляваше за помощ, за да махне пиявиците от себе си. Няколко души му се притекоха на помощ с различни препарати и запалени цигари. Господин Бранд бе изгубил известно количество кръв поради пиявиците и в резултат на физическото и психическото му състояние, извикахме хеликоптер, който да го откара.

– Нормално ли е човек да се върне в частта си след подобен инцидент? – попита Спраул.

– Не е нормално, ваша милост, но лейтенант Тайсън и аз се върнахме в тила същата нощ и посетихме господин Бранд, който беше в санитарното отделение на батальона. Лейтенант Тайсън уведоми господин Бранд, че го очаква да се върне на бойното поле в рамките на два часа, в противен случай заплаши, че ще го предаде на военен съд по редица обвинения. Господин Бранд каза, че не би желал инцидентът да става публично достояние, защото искаше да следва медицина. Лейтенант Тайсън прецени, че проблемът с господин Бранд е разрешен и си помисли, че по-нататъшното присъствие на господин Бранд в бойната пехотна рота ще бъде от полза както за господин Бранд, така и за ротата. Господин Бранд беше добър фелдшер. Така че всичко приключи дотук, което е и отговор на въпроса на ваша милост защо господин Бранд се е върнал в бойната си единица.

– И това беше краят на случая? – кимна полковник Спраул.

– Не, ваша милост, това сега е краят на случая.

– Изглежда е така, господин Кели. – Полковник Спраул се загледа за момент в Корва, след това кимна в знак, че може да продължи.

– И как бихте характеризирали отношенията между лейтенант Тайсън и господин Бранд от този момент нататък? – попита Корва Кели.

– Не мисля, че на господин Бранд му се понрави да го унижават пред целия взвод, нито пък че му харесаха пиявиците – отговори Кели. – Затова бих определил отношенията между двамата като хладни.

– Мислите ли, че господин Бранд е имал зъб на лейтенант Тайсън?

– Навярно. Нито един от двамата не беше от така наречения лесно прощаващ тип.

– Мислите ли, че господин Бранд е запазил озлоблението си срещу лейтенант Тайсън и до инцидента при болницата – два или три месеца по-късно?

– Да. Всъщност сутринта в деня на инцидента на погребалната могила, те двамата с лейтенант Тайсън се спречкаха.

– Защо?

– Защото господин Бранд се преструваше на болен, за да напусне бойното поле.

Корва зададе още няколко въпроса, после каза на полковник Спраул:

– Нямам повече въпроси по този инцидент, ваша милост. Ако вие също нямате други въпроси във връзка с това, бих искал да премина към инцидента при болницата.

– Нямам повече въпроси. А ако съдебният състав има, ще ги зададе след като вие приключите с разпита на господин Кели. Ще направим по-чивка и заседанието ще продължи в четиринайсет часа. Бих искал да видя полковник Пиърс и господин Корва в кабинета си. Закривам заседанието на съда.

Тайсън погледна към зрителите и видя Бранд да се измъква забързано с наведена глава към вратата.

– По-добре ли се чувстваш сега? – попита го Корва.

– Не.

– Добре. И не би трябвало. Но аз се чувствам по-добре.

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ВТОРА

Съдът се събра отново и Даниел Кели зае свидетелското място. Полковник Пиърс стана и каза:

– Господин Кели, напомням ви, че сте още под клетва.

Корва застана под амвона и се обърна към Кели. След няколко

предварителни въпроса попита:

– Бихте ли разказали на съда за събитията, довели до инцидента при болницата?

– Да, разбира се – отговори Кели и започна ясен и подробен разказ за приближаването на взвода към болница „Милосърдие“. Тайсън забеляза, че разказът му е много по-ясен от тези на Бранд или Фарли, но не се различаваше от тях в основните моменти, както не се отличаваше много и от написаното в книгата на Пикард, която Тайсън знаеше, че всички присъстващи в съдебната зала бяха чели.

Той погледна към балкона и зърна няколко силуета. Пейките за зрителите, четвърт от които бяха празни по време на сутрешното заседание, сега отново се бяха напълнили, несъмнено в резултат на слуха за показанията. Не видя Бранд и реши, че той вероятно вече е на път обратно за Бостън.

Тайсън погледна към сектора за пресата и отбеляза, че той също беше пълен. По време на сутрешното заседание нямаше художници-графици, но сега няколко от тях бяха коленичили до барриерата, вперили погледи в Кели.

Тайсън погледна към дясната предна пейка и видя, че Дейвид го нямаше, но Марси беше там с напрегнат израз на лицето.

Тайсън бе хапнал нещо от обедата си в килията в очакване на Корва, но Корва не дойде. Бяха останали не повече от пет минути заедно преди Спраул да обяви подновяване на заседанието на съда. През тези пет минути Корва успя да му каже, че срещата в кабинета на Спраул – стоята на пастора – е била доста разгорещена. И Тайсън вече не знаеше доколко те ще оставят Корва да продължи да работи. Все пак забеляза, че той формулира въпросите си по-внимателно, така че Пиърс нямаше на какво да възрази. Въпросите му концентрираха вниманието върху физическото и психическото състояние на взвода, защото той вече не се опитваше да докаже, че не се е случило нищо противозаконно, а се стремеше да покаже защо то се е случило. Тайсън се чувстваше по-спокоен при този подход.

– Значи влязохте в болницата, след като бяхте сигурни, че противниковият снайперист е избягал – каза Корва на Кели. – Имали сте двама ранени: Робърт Муди, ранен леко в крака, и Артър Питърсън, чиято рана е била сериозна. Знаели сте, че това е болница още преди да стигнете до нея и когато сте се приближили, там не се е развила никаква значителна престрелка. Имало е само един снайперист. Така ли е?

– Именно.

– И така, господин Кели, вие вече сте в болницата и точно тук показанията на предишните свидетели се разминават в по-значителна степен. Какво се случи в болницата и какво доведе до инцидента, за който лейтенант Тайсън бе признат за виновен в убийство?

За пръв път, откакто бе почнал да дава показания, Кели за момент замълча, после продължи да говори:

– Внесохме Муди и Питърсън вътре. Персоналът на болницата бе погълнат от задълженията си и не даваше признаци да е впечатлен от развилата се току-що стрелба. Лейтенант Тайсън спря една сестра, която ни каза, че всички лекари са на горния етаж. Занесохме Муди и Питърсън горе...

– Господин Кели – прекъсна го полковник Спраул, – смятам, че съдът се пита защо не споменахте за един липсващ детайл във вашия доклад. Изглежда че има две версии за смъртта на Лари Кейн. Едната, че е бил убит веднага от снайпериста извън болницата. Другата, че е бил убит по време на сражението вътре в болницата. След като изглежда, че сражение в болницата не е имало, предполагам той е загинал извън болницата. Независимо от това вие не споменахте за смъртта му във вашия доклад.

– Това е така, защото когато влязохме в болницата, Лари Кейн бе все още жив, ваша милост.

Спраул се замисли за момент, после каза на Корва:

– Продължете.

– Какво намерихте на горния етаж? – обърна се Корва към Кели.

– Имаше три отделения. Едното беше нещо като общо отделение просто претъпкано от ранени. Предполагам, че повечето бяха цивилни граждани, избягали от Уей. Второто отделение имаше надпис на френски „Заразно“. Само погледнахме вътре, беше малка стая с десет легла, всичките заети. Третото отделение беше за акушерство и педиатрия. Там имаше може би трийсет легла и всичките също бяха заети. Освен това коридорите бяха изпълнени с болни и ранени. Имаше и хора, които не изглеждаха нито болни, нито ранени, бяха просто бегълци. В болницата имаше може би стотина души, но може да бяха и двеста, поне според мен. Открихме и операционна зала. Занесохме Артър Питърсън там. Трябва да посоча, че не бяхме напълно сигурни, че сме в пълна безопасност в болницата и хората от взвода претърсваха всички стаи. Открихме купчина кървави защитни униформи и решихме, че са на противникови войници, после наистина намерихме в леглата половин дузина ранени млади мъже, които сметнахме за противникови ранени и болни.

– Как реагира взводът на това откритие?

– Реакцията беше много сходна с тази спрямо селяните, които погребваха мъртъвците на противника. Не беше много разумна, но и ние тогава не бяхме твърде разсъдливи. Сега когато се връщаме назад към миналото от днешна гледна точка ни се струва, че сме реагирали твърде остро на факта, че в болницата е имало противникови болни и ранени войници.

– Някой заплаши ли тези ранени и болни противникови войници?

– Не, поне доколкото аз видях. Но сержант Садовски остави няколко души в отделението, за да ги държат под око.

– Какво се случи в операционната зала?

– Бях в операционната зала с лейтенант Тайсън и още няколко души. Беше голяма стая, в която имаше шест или седем операционни маси. Доколкото си спомням беше доста примитивна. На всички маси лежаха хора, за които сестрите и лекарите се грижеха. Лейтенант Тайсън заговори един човек, който се представи като завеждащ болницата.

– На какъв език говореха?

– Предимно на френски, но и на английски. Основната тема на разговора, подробностите научих по-късно, разбира се, беше, че лейтенант Тайсън искаше – всъщност настояваше – да бъде оказана помощ на Муди и Питърсън. В този момент Питърсън лежеше на пода на операционната зала. Муди седеше, облегнат на стената. Същият лекар клекна, прегледа набързо Питърсън и заяви, че не може да бъде спасен. Лейтенант Тайсън му каза да опита. Лекарят обясни отново – според това, което лейтенант Тайсън ми каза по-късно – че болницата действа на принципа на подбора, това означавало, че всички, чиито рани са твърде сериозни, не получават помощ, защото то би отнело твърде много от усилията на болничния персонал при твърде малко или никакъв резултат. Леко ранените, като Муди пък не получавали помощ, защото можели да преживеят и с раните си. Така че лекарите се грижеха само за хората от средната категория. Изглежда нито Муди, нито Питърсън попадаха в нея. Всъщност Бранд вече оказваше помощ на Муди направо там, на пода на операционната зала.

– А Питърсън наистина ли умираше?

– Да. Беше прострелян в гърдите и куршумът бе излязъл от другата страна. Той хъркаше и плюеше разпенена белезникава кръв. Изглежда се давеше. Беше в полусъзнание и продължаваше да вика за помощ. Всъщност, както лежеше на пода, той хвана лейтенант Тайсън за крачолата на панталона и го дръпна. Лейтенант Тайсън коленичи на няколко

пъти, докато спореше с лекаря. Аз също бях коленичил на пода и държах ръката на Питърсън.

– Спомняте ли си кой още беше в помещението?

– Хората непрекъснато влизаха и излизаха, но Фарли и Кейн бяха там почти през цялото време. В залата имаше и няколко души от болничния персонал от азиатски произход, които също влизаха и излизаха. Имаше и може би пет или шест бели, което и беше една от причините, поради която хората от взвода непрекъснато близаха и излизаха от помещението.

– Защо?

– За да видят белите. Ако не броим войниците, повечето от нас не бяха виждали бели хора от доста време. Беше нещо ново. Имаше и бяла жена, доста добре изглеждаща, което също предизвика известно раздвижване. Както вече казах, това не беше операционна зала, каквато обикновено си представяме, а просто обикновена боядисана в бяло стая с покрит с червени плочки под, в която имаше шест или седем маси.

– Колко продължи спорът между лейтенант Тайсън и лекаря?

– Трудно е да се каже. Може би пет минути преди лейтенант Тайсън в крайна сметка да вдигне пушката си и да заповяда на човека да направи нещо за Питърсън.

– И какво отвърна лекарят?

– Не съм сигурен, но по движенията и тона на гласа му мога да кажа, че не беше изплашен. Изглежда искаше да се върне при пациента си, който беше азиатец и лежеше гол на най-близката маса. Краката му бяха лошо разкъсани от някакво взривно вещество. На земята лежаха дрехите на мъжа – защитна униформа на северновietnamската армия. И така, докторът се насочи към него. Лейтенант Тайсън го обърна към себе си и го удари през лицето. – Кели замълча.

Корва остави мълчанието да продължи няколко секунди, после попита:

– Какво стана след това?

– След това се случиха едновременно няколко неща. Първо, Фарли удари лекаря в коремната област с приклада на пушката си и той се преовладее.

Ернандо Белтран влезе в залата и отиде до операционната маса, на която лежеше раненият войник. Белтран свлече човека от масата на земята. Човекът викаше. Питърсън плачеше. Лекарят стенеше от болка. Сестрите се бяха изплашили. После от другия край на операционната зала се зададе затичал се към нас бял човек. Той викаше нещо на

английски и по акцента му определих, че беше австралиеца. Веднъж бяхме работили съвместно с австралийски войници в продължение на една седмица, и затова разпознах акцента му.

– И какво викаше човекът, господин Кели?

– Държеше се много оскърбително. Всички бяха изненадани да чуят английска реч. До този момент той не бе казал нищо.

– И какво каза той?

– Първо каза на лейтенант Тайсън да се маха, като вземе със себе си и хората си. След това започна да ни псува и да ни нарича шибани убийци. След това премина към по-обща теми, например, че всичко, което знаем да правим, е да убиваме и да нараняваме хората. Че нямаме право да сме там – във Виетнам. Че войната е такава и онакава. Изобщо неща, каквито се пишеха в някои вестници.

– Лейтенант Тайсън отговори ли му?

– Не. Човекът очевидно беше превъзбуден. Но докато ставаше всичко това, Белтран и още някой бяха сложили Питърсън на вече опразнената операционна маса. Приблужи се още един лекар, но той не говореше нито френски, нито английски. Предполагам, че беше германец или холандец. Той показа с жестове че е съгласен да оперира Питърсън. Възможно е някой вече беше сложил тръба в гърлото на Питърсън, вероятно за да изпомпва кръвта. Но вече никой не обръщаше много внимание на този лекар, френският лекар се беше пооправил от удара в корема и беше много ядосан, но имах ясното усещане, че медицинският персонал бе оценил правилно създаването се положение и беше готов да ни сътрудничи. Но там беше и този австралийски лекар, който така и не успяваше да се успокои. Освен това Белтран бе намерил още един северно-виетнамски войник и го беше хвърлил на земята от операционната маса. Лейтенант Тайсън извика на Белтран да напусне помещението. Разказвам ви каквото си спомням, но всичко беше много объркано, защото всички бяха свръхвъзбудени. Предполагам, че тези хора също като нас отдавна не бяха си давали почивка, затова нервите на всички бяха пределно опънати. Но, както вече казах, поведението на австралийския лекар бе особено предизвикателно.

– Какво имате предвид под предизвикателно?

– Той започна да сочи с пръст.

– Да сочи с пръст?

– Да. Всеки един от нас. Сочеше и ни викаше разни неща като: „Ти! Махай се!“ или „Ти си един гаден шибан убиец. Ти. Ти. Как се осмеляваш.“ Такива неща.

– Каква беше реакцията на хората ви?

– Не много добра. Както казах, ние бяхме мокри, уморени и изплашени. Знаехме, че отиваме към Уей. Не мисля, че някой от нас се надяваше да се завърне жив оттам. А сега и този лекар там, един от нашите, така да се каже, ни наричаше с такива имена. Някой му извика, че вероятно не се обръща така към виетконците и към войниците от северно-vietнамската армия, което вероятно беше истина. Също така мисля, че болшинството хора обвиняваха противника за всички тези нещастия, а не нас. Както казах, останалата част от болничния персонал бяха готови да ни помогнат по отношение на Питърсън, но имах чувството, че не са проамерикански настроени. Не ни посрещнаха много топло. И това, поне според мен, създаде психологическата атмосфера за онова, което по-късно им се случи.

– А поведението на австралийския лекар продължаваше ли да бъде оскърбително?

– Да. Той не успяваше да се овладее. Очевидно нещо вътре в него се беше прекършило. Двама от другите бели мъже се опитаха да го избутат навън, но той ги отблъсна. Повечето от нас не му обръщаха внимание, но неизвестно как Лари Кейн започна да се надвиква с него. В продължение на няколко секунди те си разменяха оскърбления. След това австралиецаът опря пръста си в Кейн и му каза „Ти си един глупав кучи син“. Кейн натисна спусъка на пушката си и изстреля един откос в корема на австралиеца.

– Това ли беше първият изстрел? – попита Корва.

– Да. Но повече и не трябваше. Белтран отиде до двамата северно-vietнамци на земята, извади пистолета си и ги застреля и двамата в главите. След това Кейн, поради причини, които така и не разбрах, изстреля един откос със своя М – 16 в отсрещната стена, разхвърляйки навсякъде парчета мазилка. Хората се разпищяха и се хвърлиха на земята. Австралийският лекар лежеше облегнат на стената, където го отхвърли силата на куршумите, а коремната му област обилно кървеше. Тогава Бранд, без никакъв видим повод, изрева „Питърсън е мъртъв“. – И Кейн се обърна и застреля френския лекар в гърба.

– Какво правеше лейтенант Тайсън през това време?

– Същото, което и аз. Лежеше на земята. Кейн очевидно беше превъртял. Всичко стана наистина изумително бързо. Поне на мен така ми се стори. След това лейтенант Тайсън се изправи на едно коляно и извади пистолета си. Насочи го към Кейн и му заповяда да хвърли пушката си. Кейн презареждаше нов пълнител. Лейтенант Тайсън отново му каза

да хвърли пушката си. Обстановката беше много напрегната.

– А Кейн хвърли ли пушката си?

– Да, след като лейтенант Тайсън го простреля в гърдите.

Бен Тайсън седеше с опрени на масата лакти, облегал брадичка на ръцете си и се взираше напрегнато в Даниел Кели, както правеха и всички останали. Тайсън усилено се вслушваше да долови някакъв звук, но в залата цареше абсолютна тишина. Изглежда Корва нямаше какво да каже, както и Кели.

Най-накрая полковник Спраул попита Кели:

– Трябва ли да разбирам, че искате да кажете, че лейтенант Тайсън е застрелял Лари Кейн?

– Да, ваша милост. Застреля го и го уби. Спраул кимна почти уморено, помисли си Тайсън.

Той погледна към съдебния състав и видя, че полковник Муър го гледа така, сякаш го вижда за пръв път. Майор Бауър кимаше бавно и ритмично с глава.

Корва се бърна при масата на защитата, наля си чаша вода и я изпи. Той изобщо не погледна към Тайсън, обърна се и се върна при Кели.

Тайсън се облегна на стола си и обърна глава към масата на прокурорския състав. Пиърс не изглеждаше нито разстроен, нито притеснен. Беше най-вече отпуснат, сякаш всичко вече бе излязло изпод контрола му. Тайсън погледна към полковник Спраул, който изглеждаше замислен. Възможно бе, помисли си Тайсън, смисълът на делото, който му, беше убегнал, сега да му се изяснява и фактите да се подреждат в съзнанието му.

– Какво стана след това? – попита Корва Даниел Кели.

– Доколкото си спомням, в операционната зала настъпи адски хаос. Белтран застана на вратата и не пускаше никого да излезе. Ричард Фарли изтича до Кейн и коленичи до него. Кейн и Фарли бяха и двамата от някакво градче в Южен Джърси и се бяха записали заедно доброволци на приятелски принцип, което гарантираше, че ще останат заедно по време на службата си. Фарли беше обезумял и крещеше на Тайсън, че е убил приятеля му, за да спаси банда жълти. Естествено, Кейн беше убил двама бели, но както казах, Фарли беше обезумял. Никой не разбираше какво става и нищо нямаше смисъл. Дори сега не мога да разбера какво точно ставаше.

– Лейтенант Тайсън даде ли изобщо заповед да бъдат убити ранените неприятелски войници? Или който и да е друг?

– Не.

– Вие бяхте ли с него през цялото време?

– Да, разделихме се за малко по-късно, след започването на стрелбата.

– Колко време беше изминало след като бяхте влезли в болницата?

– Около петнайсет или дваайсет минути.

– Описахте операционната зала като пълен хаос. Бихте ли могъл да бъдете по-точен?

– Спомням си, че Белтран започна да издава заповеди. Вече почти целият взвод беше в операционната зала и Белтран им нареди да намерят жълтите и да ги застрелят.

– Белтран имаше ли някакви командирски функции?

– Не, беше редник. Картечар. Но обичаше да дава заповеди. Лейтенант Тайсън му каза да млъкне. Но Фарли вече стоеше до лейтенант Тайсън с насочена към него пушка. Лейтенант Тайсън все още стоеше на едно коляно с пистолет в ръката и автоматичната пушка М – 16 на земята до него. Фарли му каза да хвърли пистолета си.

– Той направи ли го?

– Не, лейтенант Тайсън се изправи и каза на Фарли да хвърли пушката си. Но Белтран насочи картечницата си към лейтенант Тайсън. Междувременно няколко от хората ни бяха отишли в отделенията, където по леглата имаше неприятелски войници. Чухме шест или седем изстрела и предположих, че са убили ранените неприятелски войници.

– А вие какво правехте през това време?

– Нищо особено. Положението беше много объркано. Опитвах се да успокоя хората, но те вече бяха в състояние, когато това е невъзможно. Друг от нашите, Харълд Симкокс, също насочи пушката си към лейтенант Тайсън. Лейтенант Тайсън им каза – на Белтран, Фарли и Симкокс – да хвърлят оръжието си, но те не се подчиниха. Симкокс беше от хората, които имат отрицателно отношение към всякакъв вид власт. Нямаше никаква неприязън между лейтенант Тайсън и него, но Симкокс беше бунтар и щом надуши метежа, веднага се присъедини към метежниците. Винаги има такива хора.

– Значи вече трима души бяха насочили оръжието си срещу лейтенант Тайсън. Той какво направи?

– Той им отвърна, че и тримата са арестувани. Каза ми да извикам щаба на батальона и да докладвам за положението.

– Вие направихте ли го?

– Не. Лейтенант Тайсън не беше преценил ситуацията правилно. Ако бях се опитал да се обадя по радиотелефона, щях незабавно да ме

застрелят. Щяха да застрелят и лейтенант Тайсън. Той беше допуснал себелюбието да замъгли преценката му.

– Какво му отговориха Белтран, Фарли и Симкокс, когато им каза, че са арестувани?

– Не им хареса, Фарли отново каза на лейтенант Тайсън да хвърли пистолета си, като този път заплаши да го застреля, ако не се подчини. Положението вече изглеждаше безизходно. След това за момент вниманието ни беше отвлечено от млад бял мъж от персонала, който скочи през прозореца. Сградата беше на два етажa, но навън имаше храсти. Белтран изтича до прозореца, постави картчницата си на перваза и стреля.

– Улучи ли мъжа?

– Така каза. След това Белтран обърна гръб на прозореца и нареди на останалите от медицинския персонал да отидат в съседната стая, която приличаше на санитарен възел. Имаше тоалетна и мивки. След това изпрати няколко души да съберат евентуално останали някъде другаде членове на персонала от европейски или азиатски произход.

– Бихте ли казал, че Белтран е бил водачът или един от водачите на бунта?

– Да, нещо такова. Той даваше заповеди и другите се подчиняваха. Беше взел властта. Викаше също, че това е комунистическа болница. Всъщност тя беше католическа и по цялата сграда имаше кръстове и други такива неща, но той сякаш не ги забелязваше.

– А Фарли и Симкокс все така ли продължаваха да стоят с оръжия, насочени към лейтенант Тайсън?

– Да. А австралийският лекар все още не беше умрял. Той лежеше на земята и стенеше от болка. Но Фарли не разрешаваше на хората от болницата да се приближават до него. Логиката му, доколкото мога да преценя, беше, че след като не са могли да намерят време и място за Питърсън, не би трябвало сега да се грижат и за австралиеца. В това имаше известна логика и аналогия. Междувременно някои от другите хора в болницата се опитаха да избягат, но бяха застреляни от хората от взвода, чиято естествена реакция явно беше да убиват всекиго, който се опита да избяга. Масово избиване на хората все още не беше започнало, но броят на мъртвите нарастваше и аз смятам, че някои от нашите бяха почнали да се замислят за премахване на свидетелите и доказателствата.

– Това включваше ли и премахването на лейтенант Тайсън?

– Да. Мисля, че да. Фарли и Симкокс сякаш се опитваха да съберат смелост и да го убият. Белтран подтикваше към действие всички, които

проявяваха желание да го слушат. Лейтенант Тайсън ми заповяда да му дам радиотелефона. На този етап аз реших, че лейтенант Тайсън е част от проблема, а не от решението му. Затова го ударих и го повалих на земята.

– С каква цел го направихте? – попита Корва.

– Донякъде за да го измъкна оттам, защото той явно нямаше сам да се оттегли. Донякъде и за да му спася живота. Смятах, че след като падне на земята, Фарли и Симкокс няма да сметнат за необходимо да го убиват. Изглежда преценката ми беше правилна, защото те му обърнаха гръб и се присъединиха към Белтран и няколко други, които бутаха хората към санитарната стая. Помолих един мъж на име Уокър да ми помогне и заедно изнесохме лейтенант Тайсън извън операционната зала, минахме по късия коридор и влязохме в първата врата, която срещнахме по пътя си и която както се оказа водеше към малка стая, наподобяваща лаборатория. Сложихме лейтенант Тайсън на земята и аз казах на Уокър да остане при него с мене. Известно време останахме там, заслушани в изстрелите и във виковете. Всъщност изобщо не видях безразборната стрелба. До този момент всички убийства бяха предизвикани от някаква конкретна причина, независимо колко неоснователна или нелогична можеше да изглежда тя.

– Колко дълго останахте там?

– Уокър и аз останахме там десетина минути.

После стрелбата спря и ние излязохме, за да видим какво става. Ка-то си помисля сега, вероятно е трябвало да остана при лейтенант Тайсън, но не мислех, че продължава да го застрашава някаква реална опасност. Видях всичко, което исках да видя в болницата и се върнах в лабораторията след десетина минути, но лейтенант Тайсън вече го нямаше. Предположих, че е излязъл от болницата, защото не го забелязах докато обикалях из сградата, така че излязох навън и се огледах.

– Видяхте ли го някъде наблизо?

– Не. Но не исках да се връщам вътре в болницата. Имах някои опасения и за собствената си безопасност. Освен това ме беше яд на лейтенант Тайсън за това, че е напуснал лабораторията.

– Бихте ли описали какво видяхте в болницата, след като напуснахте лабораторията?

– Бих предпочел да не го правя.

– Добре. Какво направихте, когато излязохте навън?

– Опитах да си подреда мислите в главата. Седнах на една каменна пейка в градинката и си запалих цигара. Видях, че болницата пламна.

Взводът започна да се събира пред нея. Един от последните, който излезе навън, беше лейтенант Тайсън. Взводът наобиколи болницата и започна да наблюдава как гори. Няколко души, които не са били застреляни, се опитаха да се измъкнат през вратите и през прозорците, но ги убиха. Стояхме около сградата под дъжда и чакахме, докато покривът на болницата се срути. След това се строихме за поход и тръгнахме към Уей.

– Имаше ли още заплахи към лейтенант Тайсън?

– По време на спирките за почивка някои говореха, че трябва да го убием, но никой не направи нищо. Лейтенант Тайсън беше нещо като пленник. Докато вървахме не размени нито дума с мен или с когото и да е друго. Носехме Муди на носилка и тялото на Питърсън, загънато в одеяло, Фарли носи известно време тялото на Кейн, после започнахме да се сменяме. Вървахме в колона по един, така че никой не можеше да види ничие лице. Беше някак нереално. Колко повече вървахме, толкова повече адреналинът ни спадаше. Валеше силно и селата изглеждаха като мъртви. Пред нас виждахме как Уей гори под дъжда. Вече виждахме пламъците и чувахме тътена на малокалибрени оръдия. Беше рано, но ние решихме, че трябва да спрем за деня. Всички бяха страшно уморени. Намерихме стар френски бункер – кръгло бетонно съоръжение – и се настанихме в него. Лейтенант Тайсън продължаваше да изпраща доклади на капитан Браудър за снайперисткия огън и докато го правеше бяхме в безопасност. Но всички се чудеха какво ли ще каже, когато успее да се върне в базовия лагер.

– Какво се случи в бункера?

– Седнахме. Запалихме няколко свещи. Всички бяхме прогизнали. Сложихме си сухи чорапи и затоплихме походните си порции храна. Трябваше да оставим двете тела в бункера, за да не могат да ги намерят животните. При нормални обстоятелства щяхме да извикаме хеликоптер, за да се отървем от трупове и ранените; но се предполагаше, че сме все още в Ан Нин Ха в престрелка със снайперисти, така че не можехме да предадем координатите си. Браудър продължаваше да се обажда и да ни пита дали нямаме нужда от артилерийска подкрепа и други такива неща. Лейтенант Тайсън му отговори, че не искаме, защото в района има цивилни. Най-накрая Браудър ни каза, че трябва да направим нещо, за да се справим със снайперистите. Затова лейтенант Тайсън му доложи, че ще се приближим до сградата, откъдето идва снайперисткият огън. А всъщност бяхме напуснали селото Ан Нин Ха преди два часа. Лейтенант Тайсън доложи, че сме завързали тежка престрелка

със сили на северно-vietнамската армия във вътрешността на голяма сграда. След това доложи за атака на сградата, за бой по стайте, накрая за победата ни. Беше много странно. Браудър каза, че сме свършили добра работа и ни съобщи, че вече се намира близо до Уей. Това важеше и за нас, но ние още не го знаехме. Той ни даде координатите си. Беше на не повече от километър разстояние от нас. Но ние му казахме, че не можем да се присъединим към него преди падането на нощта и затова предпочитаме да останем в Ан Нин Ха и да го настигнем на следващата сутрин. Естествено, измисляхме всичко това и го предавахме на лейтенант Тайсън, който говореше с Браудър по радиотелефона. След като лейтенант Тайсън докладва на Браудър, че ще останем в Ан Нин Ха до следващата сутрин, започнахме да говорим за сражението така, сякаш наистина е било. Струва ми се, всички решиха, че след като всичко свързано с войната бе толкова нереално, тази битка и жертвите, за които съобщихме, са също толкова реални, колкото и съобщенията на главно-то командване. Пушихме малко трева, а лейтенант Тайсън ни даде бутилка уиски. Играхме карти. Спахме. Събудихме се посред нощ. Няколко души отидоха да огледат наоколо. Бранд даде на Муди още една доза морфин. Радиостанцията пращя цяла нощ и на около час изпращах редовните радиоповиквания. Призори вече бяхме уточнили историята си почти напълно. Всъщност на сутринта това вече не беше някаква история, а истината за нас. Онова, което наистина се бе случило, се превърна в нещо като общ средношен кошмар. Ние просто бяхме изменили действителността. Дори през нощта написях предложение за награждаването на лейтенант Тайсън със Сребърна звезда. На следващата сутрин се присъединихме към останалата част от ротата, извикахме хеликоптер на медицинските служби за Муди и се отървахме от трупове. Разправяхме си случки от войната с хората от другите два взвода на ротата. Капитан Браудър каза, че много се гордее с нас. Мисля, че доложихме за дванайсет жертви от противниковата страна. Не искахме да прекаляваме. Всъщност Браудър не повярва на нито една дума от всичко това. Нито времето, нито подробностите в разказа ни съвпадаха. Например ние изобщо не поискахме артилерийска подкрепа. Браудър беше професионалист, а лейтенант Тайсън не беше твърде убедителен нито по време на радиовръзката, нито при личната среща с командира на ротата. Но разполагахме с двама убити и един ранен, въпреки че не бяхме пленили никакво противниково оръжие. Един от сержантите на другите взводове саркастично ни попита дали дванайсетте войници от северно-vietнамската армия, които сме убили, са били невъоръжени. Но докладите за

сражението бяха написани и изпратени, и никой от по-горните ешелони на командването не зададе въпроси, нито дори поиска да огледа мястото на сражението, поне доколкото на мен ми е известно. Но времената бяха бурни. Заехме се с други проблеми. След седмица никой вече не го интересуваше какво се е случило в Ан Нин Ха в болницата. Разказах ви какво се случи там, въпреки че в бункера се заклех никога да не го правя. Така че независимо, че сега тук се заклех да разкажа истината, както сами разбирате моята история може да е също толкова измислена, колкото и тези на другите.

Измина цяла минута преди Корва да каже:

– Защитата няма повече въпроси.

– Желаете ли прокурорският състав да разпита свидетеля? – попита Спраул.

– Не, прокурорският състав няма въпроси – отвърна Пиърс с глас, който звучеше почти уморено.

– Има ли някакви въпроси от страна на съдебния състав? – погледна полковник Спраул към полковник Муър.

– Съдебният състав няма въпроси – отговори полковник Муър.

– Свидетелят е свободен – каза полковник Спраул на Кели.

Кели се изправи, но вместо да се обърне наляво и да напусне залата, той се обърна надясно и тръгна към Тайсън със сигурността на човек, който знае, че никой няма да се противопостави на действията му.

Тайсън стана и те си стиснаха ръцете.

– Здравей, Кели – каза тихо Тайсън.

– Здравей, лейтенант.

– Благодаря, че дойде.

– Няма защо. Трябваше да дойдете с мен в Ангола. Сега нямаше да бъдете тук.

– Защото щях да съм мъртъв.

Полковник Спраул погледна към Кели и Тайсън, след това към часовника си и каза:

– Закривам заседанието на съда до десет часа утре сутринта.

Съдебният състав, прокурорите и зрителите се изправиха и започнаха да напускат залата.

Тайсън видя, че военните полицаи се приближават към него, и каза на Кели:

– Може да се видим по-късно.

– Не мисля – отвърна Кели. – Излитам след около два часа.

– Закъде?

- За едно място. Сега работя в Централна Америка.
  - И твоят ред ще дойде тия дни, Кели.
  - Може би. Но играта ми харесва.
  - Изпусна интересна сбирка. Садовски, Скорело, Калейн, Белтран и Уокър. Само Де Тонг отсъстваше, а и нямахме новини за него.
  - Де Тонг е още там, лейтенанте.
  - Може би. А може и да е успял да се върне.
  - Не, там е. На място.
  - На кое място?
  - Уей. Агент на място. Представя се за французин. Имаме нужда от разузнавачи там.
  - Искате да си възстановите позициите, а?
  - Може би. Някой ден ще се върнем там.
  - Без мен.
  - С вас или без вас, няма значение.
  - Благодаря ти още веднъж – каза Тайсън.
  - Винаги, когато имаш нужда, amigo. Можеш да разчиташ на мен.
- Ще се обадя, когато пак дойда насам.
- Потърси ме в Ливънуърт. В затвора.
  - Първо ще опитам в Гардън Сити. – Кели му намигна, обърна се и си отиде, докато военните полицаи обградиха Тайсън.

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ТРЕТА

Колата на военната полиция спря пред квартирата на Тайсън в седем и трийсет часа и сержант Ларсън му свали белезниците.

– Имате половин час, сър – каза му Ларсън. – Ще позвъним в осем часа.

– Добре.

– На задната врата на жилището ви ще има охрана, сър – добави Ларсън.

– Чудесно. – Тайсън излезе от колата и бързо прекоси пътеката към къщата. Дейвид отвори вратата преди той да стигне до нея и застана усмихнат на прага.

– Здравей, татко.

– Здравей, момчето ми.

Те си стиснаха ръцете, а после се прегърнаха. Тайсън влезе в къщата и Дейвид затвори вратата. Марси бързо слезе по стълбите, облечена в

сив костюм и на високи токчета – дрехи подходящи за съдебни процеси и делови срещи. Тайсън я прегърна и те се целунаха, но и двамата почувстваха някакво отчуждение помежду си.

– Искаш ли нещо за закуска? – попита го тя.

– Не, благодаря. В ареста дават закуската много рано. Ядох яйца и овесени ядки.

Марси, Дейвид и Бен Тайсън отидоха в трапезарията и седнаха около масата, половината от която беше затрупана с книгата на Марси. През по-голямата част от следващите двацет минути говориха за училището на Дейвид. Тайсън изпи едно кафе, Дейвид изяде две паници каша, а Марси си пийна слаб билков чай.

– Имам проблеми със стомаха – обясни тя на Тайсън. – Не спях добре.

– По-добре вече да си кажем довиждане – каза Тайсън, поглеждайки към часовника си. Той се изправи и се обърна към жена си: – Ще се видим в съда, както казват.

– Искаш ли и Дейвид да дойде? Тайсън погледна към сина си.

– Какво предпочиташ – попита го Тайсън, – да отидеш на военен съд, или на училище?

– На военен съд – слабо се усмихна Дейвид.

– Добре. Може би ще станеш адвокат от военната прокуратура, когато пораснеш.

– Поздрави Винс от мен – каза Марси на Тайсън.

– Добре. – Той взе фуражката си от дивана.

– Какво ще стане днес, Бен? – добави тя.

– Не съм сигурен – отговори той. – Знам само, че ще продължим да представяме доказателства за смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства. Може би Корва ще покани Левин да свидетелства.

– В колко часа мислиш, че ще свърши заседанието на съда? – попита тя.

– Не знам. Зависи от това колко души ще призове Корва. – Той замълча, после попита: – Ти искаш ли да свидетелстваш?

– Аз ли?

– Да. Съпругите често свидетелстват в полза на мъжете си при представяне на смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства.

– Наистина ли? Колко странно.

– Армията е едно голямо семейство – сви рамене Тайсън.

Тя се замисли за момент, после се усмихна.

– Трябва ли да им кажа истината?

– Не. Очаква се жените да излъжат.

– Добре. Разбира се, че ще го направя. Но не ми се вярва наистина да искаш да свидетелствам.

– Не искам. Не е в моя стил. Но Корва смята, че ще е добре да го направим. Знаеш какво значение отдават италианците на семейството. В италианските съдилища призовават целите фамилии – със старите баби и малките бебета, които пищят и плачат.

– Ненавиждам етническите ти изявления – намръщи се Марси.

– На Корва това изглежда му харесва. И той го прави. Какво ти пречи на теб?

Тя понечи да каже нещо, но после просто сви рамене. Тайсън кимна към книгата ѝ и към дипломатическото куфарче на стола.

– Среща ли имаш днес следобед? Тя кимна.

– Но съм я насрочила за пет часа в центъра на града. Ако заседание-то на съда свърши в четири и половина, няма да ми бъде трудно да стигна навреме.

– Ще говоря за това със съдията Спраул. Марси си пое дълбоко дъх, но нищо не каза. Тайсън си погледна часовника и в същия момент клаксонът на служебната кола изсвири два пъти.

– Ето я и лимузината ми – каза той.

Дейвид се изправи и те пак се прегърнаха. Марси го хвана за ръката и отиде с него до входната врата.

– Не знам кога отново ще те видя – каза меко тя.

– Ако дойдеш в съда в десет часа, ще ме видиш.

– Знаеш какво имам предвид.

– Утре – каза Тайсън. – Ще се опитам да уредя нещо за утре.

– Можеш ли да уредиш четирийсет и пет минути – стисна тя ръката му и намигна многозначително.

– Ще се опитам – усмихна се той.

– Знам, че би искал да бъдеш малко по-мил с мен, но се опитваш да направиш всичко по-леко за мен, като се държиш... хладно. Но това не го прави по-лесно. – Тя продължи: – Бен – смени темата тя, – показанията на Кели...

– Да?

– Нямах представа... – Тя го хвана за ръката.

– Не съм герой. Но ми е приятно, че ти мислиш така.

Клаксонът изсвири отново. Те се целунаха и Тайсън бързо излезе.

Той се върна обратно в колата на военната полиция и седна отзад до сержант Ларсън, който този път не извади белезниците.

– Към жилищата за несемейни, нали? – попита Ларсън.

– Точно така.

Тайсън се загледа през прозореца, докато колата бавно се движеше нататък по кратката отсечка на пътя. Спомни си как преди извървяваше разстоянието между своята квартира и жилищата за несемейни. Нямаше право да променя пътя си, да спира или да се отклонява от него. Право напред по тясната пътечка. Намираще това за отвратително, но сега му се виждаше като някаква безбрежна свобода.

Мъгливи черни облаци се носеха по сутрешния небосклон, забързани от изток на запад и в студения въздух се носеше миризмата на дъжд. Няколко от дърветата по пътя изглеждаха по-оголени от листата си, отколкото предишния ден, а клоните им изпъкваха още по-черни и безпомощно разсъблечени на фона на правите форми на обществените сгради.

Колата спря пред жилищата за несемейни и сержант Ларсън каза:

– До девет и петнайсет, сър.

– Добре.

Тайсън слезе от колата и влезе в крайния десен вход на сградата, след което се качи до третия етаж. Почука на вратата на Корва. Тя се отвори и Корва го покани да влезе. Седнаха на масата в столовата и Тайсън си наля чаша кафе от термоса, донесен от бюфета.

– Как е Марси? – каза Корва.

– Много добре. Изпраща ти много поздрав. Корва кимна и продължи да се рови в папка с жълти листи. – А Дейвид?

– И той е добре. Всички членове на семейство Тайсън се чувстват отлично. А как е семейство Корва?

– Отлично. А затворът?

– Затворът засмуква. Сега отговарям за тоалетната – това е първият ми ръководен пост, откакто бях командир на взвод в рота „Алфа“.

Корва отсъстващо захапа датска бисквита, докато си водеше някакви бележки.

– Днес трябва да е последният ден от процеса. Тайсън кимна.

– Подполковник Левин е готов да излезе да свидетелства в твоя полза – продължи Корва.

– Не.

– Защо не?

– Остави човека на мира, Винс. Той си има достатъчно проблеми само с факта, че е подполковник от еврейски произход на средна възраст. Иска да стане полковник преди да се пенсионира.

– Тогава какво ще кажеш за Марси? – нетърпеливо попита Корва.

– Не.

– Защо не?

– Защото бих искал да си запазя достойнството, ако нямаш нищо напротив.

За момент Корва се замисли върху това, после го попита:

– А какво ще кажеш тогава за свещеника си, преподобния Саймс? Той изгаря от желание да свидетелства в твоя полза.

– Саймс изобщо винаги изгаря от желание да говори. Ще започне още от кръщенето ми.

– Тогава какво ще кажеш за...

– Не, никой. Няма да е и бившият ми ръководител от групата на бойскаутите. Нека да оставим показанията на Кели да говорят сами за себе си.

– Виж, Бен – каза Корва, като се наведе през масата, – сега, когато сам си установил, че затворът засмуква, и то без всякакво съмнение, нека се опитаме да направим наистина всичко възможно, така че да сме сигурни, че няма да се върнеш там този следобед. Тайсън кимна.

– Показанията относно твоя характер ще бъдат последното нещо, което съдебният състав ще чуе, преди да се оттеглят да гласуват присъдата – продължи Корва.

– Характерът ми няма значение. Съдебният състав разполага с фактите.

Тайсън стана и отиде до прозореца. Небето потъмняваше все повече и повече и в стъклото се разбиха няколко капки дъжд.

– Днес не си в много добро настроение – отбеляза Корва.

– Тази сутрин се събудих в затвора – поклати глава Тайсън.

– Кажй си каквото ти лежи на душата – каза Корва като се изправи и пристъпи към Тайсън.

– Всичко ме наранява дълбоко... – каза Тайсън без да се обръща. – Фарли, който изглежда толкова патетичен. Бранд, съсипан от Кели. Садовски, Скорело, Белтран, Уокър и Калейн... Сега те ще трябва да живеят не само с онова, което са извършили, но и със съзнанието, че всички го знаят и с факта, че не са застанали на свидетелската скамейка като истински мъже... Защото са попаднали под властта на някакви глупави адвокати.

Корва предпазливо сложи ръка на рамото му.

– А ако отида в затвора – продължи Тайсън, – какво трябва да каже един мъж на жена си, когато се върне вкъщи след няколко години,

прекарани там? Чакат ли жените? Какво показва твоят опит?

– Бен, стига.

– Животът на Дейвид ще бъде съсипан – добави Тайсън.

– Стига! – Корва го сграбчи за раменете, с учудваща сила го завъртя към себе си и го отхвърли към стената. – Стига!

Тайсън сви комруци и погледна разярено надолу към по-дребния мъж. Корва му отвърна с разгневен поглед.

– Добре – каза най-накрая Тайсън. – Прекарах тежка нощ.

Корва отиде до масата и наля още кафе.

– Все още ли искаш да дадеш показания? – попита той.

– Да.

– Знаеш ли какво искаш да кажеш?

Тайсън кимна. Продължавайки да стои прав, Корва прелисти някак-ви книга, които лежаха върху масата.

– Снощи и последното късче от източната мозайка дойде на мястото си – каза той.

Тайсън погледна към адвоката си. Корва вдигна един телекс и го погледна.

– Първоначално си помислих, че правителството я крие, така както скриха и Кели. Но трябваше да се досетя... – каза той.

– Мъртва ли е?

– Не, не е. Тя е съвсем жива и е добре. Просто църквата я е отделила от света. Казах ти, че Интерпол смята, че е в Италия и тя наистина е там. На едно място, наречено „Каза Пастор Анжеликус“. То е нещо като женски манастир, построен на един от хълмовете близо до Рим. И там тя действително е напълно откъсната от целия външен свят. Мисля, че никаква призовка не би могла да стигне до нея – добави Корва със слаба усмивка.

Тайсън запази за няколко секунди мълчание преди да попита:

– Как... Как така се е оказала там?

– Ами изглежда, че когато първите разкази за всичко това са се появили сред обществото – някъде през май или юни – някой може би във Ватикана е усетил накъде ще задуха вятъра и я е изолирал. Съмнявам се, че тя изобщо знае нещо за твоите проблеми.

– Добре – кимна Тайсън. – Предполагам, че всъщност това не е зло, не е ли така? Добре, че на този свят все още има места, където хората могат да живеят в истински мир. И така, с този въпрос е приклучено. – Той се почеса по челото. – Благодаря на Бога, че поне на някого всичко това е било спестено.

– Може би някой ден, когато всичко свърши и тя се върне към болничната си работа, ще можеш да отидеш да я видиш.

– Не – поклати глава Тайсън. – Мисля, че както каза Кели, сега слагаме край на този случай. Всички, които излязохме от тази болница, трябваше да продължим да вървим напред – в различни посоки и никога да не поглеждаме назад, нито да се опитваме да се свържем помежду си. Никога.

– Може би си прав – отвърна Корва. – Никакви срещи повече. Въпреки че – замислено продължи той, – бих искал тя да разкаже на съда и на всички останали, че си спасил живота ѝ. Това е нещо, което би трябвало да се знае.

– Така ли? Не се връзва, Винс. Виетнам означава загуба. Загубена война, загубена чест, загубена невинност, загубени души. Не обръквай хората с разказа за двама души, успели да намерят нещо един в друг.

– Тази сутрин си твърде циничен.

– Добре, нека тогава да кажем, че това е лична история и затова е по-добре да не я използваме за обществени цели. Така или иначе, никога не бих те оставил да я изправиш на свидетелската скамейка.

– Знам. Просто исках да я намеря заради теб.

– Благодаря ти.

– Време е да тръгваме.

ГЛАВА ПЕТДЕСЕТ И ЧЕТВЪРТА

Бен Тайсън седна на масата на защитата. Пиърс, Уейнърт и Лонго вече бяха заели местата си на своята.

– Защо винаги ни изпреварват? – попита Тайсън.

– Веднъж откъгнах каната за вода на Пиърс и той няма да допусне това да се случи отново.

Точно в десет часа дежурният сержант извика:

– Всички да станат!

Полковник Спраул влезе в съдебната зала и зае мястото си зад амвона.

– Откривам заседанието на съда.

Всички седнаха. Тайсън забеляза, че църквата продължаваше да се пълни с хора, а и изглежда военната полиция нямаше намерение да им попречи да се тълпят в залата. Заседанието щеше да бъде кратко.

Той погледна нагоре към тъмния балкон и видя, че до перилото е

застанал Чет Браун. Браун му махна весело за поздрав, но Тайсън се направи, че не го забелязва.

Погледна към първия ред и видя Марси, която му изпрати въздушна целувка. Там бяха и Дейвид и майка му, в отговор на настояването на Корва. На първия ред седеше и Керън Харпър, но без приятеля си. Беше седнала на няколко крачки от Марси и те си разменяха по някоя дума от време на време.

Църквата миришеше на мокри дрехи и хладна влага. Дъждът постоянно ромонеше по стенописите на прозорците като им придаваше плосък и безжизнен вид, превръщайки рисунките върху тях в подобие на картинки от анимационен филм.

Тайсън погледна отново към масата на прокурорския състав. Пиърс, Уейнърт и Лонго седяха и тихо си говореха като за пръв път, откакто Тайсън ги наблюдаваше от началото на процеса, те му заприличаха на нормални човешки същества. Всъщност дори ги надари с човешки качества като любов, парични проблеми и семейни грижи. Забеляза също, че майор Джудит Уейнърт явно много харесва полковник Грегън Пиърс и си представи, че между тях може да има любовна връзка.

Тайсън погледна към полковник Спраул, които прелистваше някакви книжа зад амвона. Този човек приличаше на продукт от друга епоха. Ден след ден той бе седял там и в буквален и преносен смисъл бе наблюдавал съда отгоре. И без съмнение в известен смисъл бе шокиран от чутото.

Тайсън погледна през подиума към масата на съдебния състав, която в този момент беше празна. Зад масата, пред страничното крило на олтара имаше двама военни полицаи, застанали на караул. Тайсън се обърна към Корва без да откъсва поглед от тях.

– Един въоръжен и един невъоръжен. Корва кимна.

– Още един празник за разделението на света.

– Винаги е било така – отново кимна Корва.

– Започвам да разбирам донякъде как са се чувствали виетнамските селяни, когато са си имали работа с нас. Как ли се отнася човек към някого, който е въоръжен с автоматична пушка М – 16, когато всичко, с което той разполага, е кошница със зеленчуци?

– Много внимателно.

– Точно така. Австралийският лекар не успя да го разбере.

– Така изглежда – отвърна Корва, докато преглеждаше някакви книжа на масата пред себе си. – Готов ли си за дебюта си в съдебната зала?

– Налага се.

– Така е. Много често съдебните заседатели знаят предварително какво ще гласуват при определянето на вината – отбеляза Корва. – Има само две възможности. Но при определянето на размера на присъдата нещата стоят много по-сложно. И може би именно онова, което ти ще кажеш сега, ще им повлияе.

– С други думи, не пращай всичко по дяволите. Корва не отговори.

Полковник Спраул улови погледа на полковник Пиърс и му даде знак, че е готов. Полковник Пиърс се изправи и каза:

– Всички страни, участващи в процеса, които присъстваха, когато заседанието на съда бе закрито, са налице и сега, с изключение на членовете на съдебния състав. – Пиърс седна.

– Моля обвиняемият да стане – каза полковник Спраул, обръщайки се към масата на защитата.

Тайсън се изправи.

– Лейтенант Бенджамин Тайсън – каза Спраул, – съдът ви предоставя възможността да представите свидетелските си показания, за да посочите смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства за престъплението, за което сте признат за виновен. В зависимост от желанието си, можете да дадете показания под клетва или да запазите мълчание, при което съдът няма да си извади заключение във ваша вреда. Освен това, ако желаете, можете да дадете показания без да полагате клетва, с което да посочите смекчаващи или намаляващи вината обстоятелства във връзка с престъплението, за което сте признат за виновен. Ако показанията ви не са под клетва, те няма да имат стойността на доказателства и прокурорският състав няма да има правото да ви разпитва върху тях, но ще има възможността да представи доказателства, оборващи фактите, на които вие ще се позовете във вашето изявление. Показанията ви могат да бъдат представени в писмен или устен вид. Можете да дадете показанията си лично, посредством адвоката си или и по двата начина. Посъветвайте се с адвоката си, ако смятате за необходимо и съобщете на съда какви са вашите намерения.

– Бих искал да дам показания под клетва, ваша милост – отговори Тайсън.

Спраул кимна, сякаш в знак на одобрение. Той се обърна към дежурния сержант и му каза:

– Сержант, моля, поканете съдебния състав. Тайсън почувства, че сърцето му почва да бие силно за пръв път, откакто всичко бе започнало.

– Няма да ти задавам въпроси или да се опитвам да изясня каквото и да е от онова, което кажеш – наведе се към него Корва. – Сега е твой ред да се бориш, лейтенанте.

– Чудесно. Слушах те достатъчно, така че ми стига за цял живот.

Корва измърмори нещо.

Съдебните заседатели от състава на военния съд пристигнаха в обичайната си колона по един и заеха местата на столовете според йерархията на чиновете, но този път, тъй като заседанието вече беше открито, те веднага седнаха.

Полковник Спраул също не губеше време.

– Лейтенант Тайсън, бихте ли застанали на свидетелската скамейка?

Тайсън тръгна уверено към свидетелското място и стигна там едновременно с Пиърс. Двата мъже застанаха на по-малко от метър един от друг и от това разстояние Тайсън забеляза, че по невероятно червената кожа на Пиърс има и лунички.

– Вдигнете дясната си ръка – каза Пиърс. Тайсън вдигна ръката си. Двата се гледаха право в очите, докато Пиърс произнасяше:

– Заклевате ли се, че показанията, които ще дадете, ще отговарят на истината, цялата истина и нищо друго освен истината и нека Бог ви бъде съдник?

– Заклевам се.

– Седнете, моля.

Тайсън седна. Корва, оставайки зад масата на защитата, стана и каза:

– Ваша милост, уважаеми членове на съдебния състав, лейтенант Тайсън ще даде показания. – Корва седна.

Тайсън установи, че от това място заобикалящите го неща изглеждаха по друг начин. Вече не виждаше Спраул, който го изнервяше с това, че непрекъснато оправяше слуховия си апарат. Но виждаше Пиърс, който седеше на три метра право срещу него. Пиърс бе скръстил ръце и се бе навел напред през масата, сякаш се канеше да го слуша изключително внимателно. Тайсън предположи, че го прави за да го притесни, и в момента в който осъзна този факт, поведението на Пиърс му се видя леко смехотворно. Уейнърт и Лонго седяха изправени, което бе много по-подходящо в обстановката на военния съд. Съдебният състав се падеше вляво от него и можеше да ги види, обръщайки леко глава в тази посока.

Зад масата на прокурорския състав, макар и частично скрити от

нея, се виждаха редовете със зрители, всички вперили погледи в него.

– Съзнавам, че каквито и показания да дам за смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства – започна спокойно Тайсън, – те могат да бъдат изтъкувани само като самоцелни. Но системата на военното правосъдие дава на осъдения изключителната възможност да представи факти, които да намалят размера на присъдата му. Не смятам за подходящо да навлизам в каквито и да е подробности от личния си живот, защото вие, както и всички останали ги знаете, вследствие на големия обществен интерес, на който се радваше не само този процес, но и личния ми живот изобщо. Не съм сигурен и че е необходимо да ви говоря за ужасите на войната, за които вече ви бе говорено достатъчно. Съзнавам, че кодексът зачита в особено голяма степен умората от сраженията и всичко, което включва това понятие, като смекчаващ вината фактор в случаи на убийство като този. Но знам, както и вие знаете, че престъплението, за което съм осъден, не е престъплението, извършено в болницата, а друго престъпление, което е извършено няколко дена по-късно, в базовия лагер, когато преминах покрай щаба на батальона без да се отбия там и да изпълня дълга си. Това престъпление не бе извършено под въздействието на умората от сраженията. Не мога да застана тук с чиста съвест и да ви кажа, че ако всичко това можеше да се повтори, щях да изпълня дълга си така, както го разбирам. Напротив, ако трябва отново да мина през всичко това, ще направя същото. И въпреки че животът и свободата ми зависят от това, не мога да ви обясня защо отново съзнателно бих извършил същото престъпление. Спомням си, че за момент обсъдих възможността да отида и да доложя за извършеното масово убийство. Но само за малко, и то в резултат на обучението си в офицерската школа и на моралната подготовка, които бях получил. Не съм се борил дълго със сълзите си, преди да реша, че няма да изпълня дълга си. И когато взех решението никога през живота си да не споменавам повече за това престъпление, почувствах, че съм направил правилния избор. И ако ви бях казал нещо друго, вие вероятно щяхте да се запитате – и с право – защо не съм преразгледал първоначалното си решение, което ясно съзнавах, че е неморално и противозаконно едновременно. И така, аз стоя тук осъден за престъпление, което наистина извърших, и просто трябва да оставим нещата да бъдат така, както са. – Тайсън огледа притихналата съдебна зала, после продължи: – Що се отнася до хората ми, може би благосклонно сте помислили, че съм извършил всичко в желанието си да ги предпазя, предизвикано от чувство за лоялност, другарство и онова особено бащинско чувство, което привързва офицерите към

подчинените им. В това има известна истина, но вие, както и аз знаем, че лоялността, другарството и бащинското чувство не могат да стигнат чак дотам. Аз наистина изпитвам естествено съжаление за живота на хората, който вероятно бе съсипан и трагично променен тук, вследствие на огласяването на показанията, които всички чухме в тази зала. Но като ги противопоставим на живота на хората, погубен в онази болница, не би следвало и нямаме право да проливаме твърде много сълзи за когото и да било от хората от Първи взвод на рота „Алфа“. Искрено съчувствам на семействата, които бяха принудени да открият такива неща за синовете и съпрузите си, които е по-добре никога да не бъдат разкривани. Ден-два след като убих Лари Кейн написах писмо на семейството му, в което казах, че той е загинал храбро. Той бе храбър човек в много отношения, но не загина храбро, и аз отново бих искал да поднеса на семейството му своите съболезнования. – Тайсън погледна към съдебния състав и се обърна направо към тях. – Когато адвокатът ми, господин Корва, ме попита дали искам да дам показания за смекчаване и намаляване на вината в своя собствена полза, аз му казах, че не се сещам за никакви намаляващи и смекчавачи вината обстоятелства, на които да мога да се позова под клетва. – Той замълча, погледна право към съдебните заседатели, като срещна погледа на всеки от тях. – И сега, когато стоя тук пред вас, пак не мога да се сетя за такива.

Полковник Спраул изчака известно време, очаквайки да чуе още нещо. Накрая, след като осъзна, че Тайсън не възнамерява да каже нищо повече, той се обърна към Пиърс:

– Желаете ли прокурорският състав да представи нещо в опровержение на показанията на обвиняемия?

Пиърс се изправи и понечи да отговори, но Корва прекоси предолтарното пространство и застана пред амвона.

– Обвиняемият още не е свършил, ваша милост – заяви Корва.

– Стори ми се, че той свърши, господин Корва – каза полковник Спраул и повдигна учудено вежди.

– Не, ваша милост. – Корва се обърна към Тайсън, който го изгледа ядосано. – Бихте ли казали, че сте изпитвали угризения след инцидента? – каза Корва на Тайсън.

Тайсън седна на стола си, облегна се и кръстоса крака. Известно време той се вира втренчено в Корва, после отговори:

– Да.

– А продължавате ли да изпитвате угризения и сега?

– Предполагам – рязко му отвърна Тайсън.

– А бихте ли казали, че споменът за този инцидент ви преследва?

Тайсън погледна адвокатата си. Ясно беше, че Корва не възнамерява да остави показанията му така, както бяха. Той разгледа лицето му и видя, че е много разстроен.

– Преследва ли ви споменът за онова, което се случи в болницата?

– А вас нямаше ли да ви преследва? – кресна му Тайсън.

– Потърсихте ли психиатрична помощ след като се върнахте от Виетнам?

Тайсън погледна към съдебните заседатели с крайчеца на окото си и забеляза, че някои от тях се чувстваха неловко. Той запази мълчание.

– Потърсил сте психиатрична помощ след завръщането си от Виетнам, не е ли така? – Той продължи без да дочака отговор: – Смятате ли, че с убийството на Лари Кейн сте направили всичко в рамките на човешките възможности, за да предотвратите бунтът и масовото убийство?

– Трудно е да се каже.

– Не можете ли да ми давате по-пълни отговори? – повиши глас Корва.

В редиците на зрителите настъпи раздвижване. Тайсън погледна зад Корва към Пиърс, който вече не гледаше към него, а към Корва. Уейнърт и Лонго се споглеждаха.

– Не смятате ли – продължи Корва, извисявайки още повече гласа си, – че умората от сраженията смекчава вината за случилото се в болницата? И че след като Единният кодекс на военното правосъдие го признава, вие също бихте могли да го признаете?

Тайсън стъпи с двата си крака на земята, наведе се напред и каза с напрегнат глас.

– Не мисля, че ми се иска да преразглеждаме това дело сега.

– Страдахте ли от умора от сраженията? Да или не? Отговорете на въпроса!

– Казах на съда, каквото исках да кажа – изправи се Тайсън. – Няма смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства.

Корва понечи да каже още нещо, но Спраул се изкашля.

– Господин Корва, желае ли клиентът ви да приключи изказването си?

– Не.

– Да – каза Тайсън и отстъпи встрани от свидетелския стол.

Корва му препречи пътя. В съдебната зала вече всички говореха. Спраул призова към тишина и се обърна към Корва:

– Това е много необичайно.

Тайсън погледна Корва в очите. Изведнъж осъзна, че Корва е бил през цялото време под огромно напрежение, прикривал го е добре, но сега бе на път да избухне. Тайсън седна на мястото си и каза със спокоен глас:

– Допускам, че умората от сраженията би могла да обясни повечето от случилото се.

Корва изглежда вече бе успял да се овладее и бързо кимна.

– Господин Корва, искате ли почивка? – попита Спраул.

– Не, ваша милост – отговори Корва, разтривайки бузата си.

– Ваша милост, завърших показанията си – каза Тайсън.

Корва стоеше в мълчание, сякаш бе зашеметен.

– Много добре – каза Спраул с нотка на облекчение в гласа си. Той погледна към Пиърс и отново го попита: – Желаете ли обвинението да представи нещо в опровержение на показанията на обвиняемия? Пиърс се изправи и демонстративно сви рамене:

– Изглежда, че адвокатът на защитата вече свърши тази работа.

Появиха се няколко неуверени подсмиввания, но те бързо заглъхнаха.

– Съдебният състав има ли въпроси към свидетеля? – обърна се Спраул към полковник Муър.

– Нямаме въпроси, ваша милост – отговори безизразно полковник Муър, който сякаш дори не погледна към другите членове на съдебния състав.

– Свободен сте, лейтенанте – каза Спраул на Тайсън.

– Да, сър. – Тайсън стана, побутна Корва обратно към масата на защитата и двамата седнаха на местата си.

– Ще направим пет минути почивка без да напускаме съдебната зала – обяви полковник Спраул и се престори, че се съсредоточава върху някакви документи, както направиха и прокурорският, и съдебният състав.

– Добре ли си? – наведе се Тайсън към Корва.

– По-добре – отвърна Корва и отпи малко вода.

– Достатъчно добре ли си, за да мога да те смажа от бой?

– Просто малко си изпуснах нервите – уморено се усмихна Корва.

– Не взимай присърце проблемите на клиентите си – посъветва го Тайсън.

Корва не отговори. Минутите отлитаха в пълно мълчание. Спраул вдигна поглед от книгата си и се изкашля.

– Желает ли прокурорският състав да препоръча подходяща присъда? – обърна се той към Пиърс.

Пиърс изчака няколко секунди и каза:

– Съдебният състав разполага с фактите и въз основа на тях може да определи подходяща присъда.

Спраул се обърна към Корва и го попита:

– Желает ли защитата да предложи подходяща присъда?

Корва отговори, без да става:

– Защитата също смята, че съдебният състав разполага с фактите, необходими за определяне на подходяща присъда.

– И така – каза Спраул с неприсърца за него непосредственост, – това е всичко. – След това се обърна към съдебния състав: – Сега съм длъжен да дам указания на съдебните заседатели относно определянето на присъдата. – Той се изкашля и започна: – Изборът на подходящата присъда е изцяло и само във ваша власт и вие сте длъжни да вземете предвид всички смекчаващи и намаляващи вината обстоятелства при определянето ѝ. Трябва да вземете под внимание произхода и характера на обвиняемия, репутацията му, служебното му досие, включително и наградите, медалите, поведението, качеството на работата му, верността, смелостта и храбростта, проявени от него, както и всички негови други положителни черти. Трябва да имате предвид и че целта на присъдата не е да накаже, порицае, реабилитира някого или да защити обществото. Основната задача на присъдата, издадена от военен съд, и на наказанието, което тя предвижда, е да спомага за достигане на военните цели, които включват и поддържането на добър ред и дисциплина в армията, поощряването на способността на личния състав да изпълнява своите задачи и задължения, и на запазването на понятията за чест и достойнство на военната служба. В случая, когато обвиняемият е офицер на редовна служба, той се смята за длъжен, както по силата на традицията, така и по силата на закона, да отговаря в по-голяма степен за поддържането на тези цели и идеали, отколкото обикновеният войник. Независимо от това, изискванията към офицера не бива да достигнат до степен, в която да предявяват нереалистични и недостижими критерии за цялото офицерско съсловие. Когато обсъждате размера на присъдата – продължи Спраул, – трябва да вземете под внимание и общата атмосфера и обстановка в периода на извършване на престъплението. Не трябва да взимате предвид и да се поддавате на каквото и да е външно въздействие или по какъвто и да е начин да се окажете под натиск от командването. – Спраул огледа залата и заключи: – Въпреки че няма и не би трябвало да има

давност за престъпление като убийството, бихте могли да вземете предвид при определяне на наказанието и че престъплението, за което обвиняемият бе признат за виновен, е било извършено преди повече от осемнайсет години. Освен това, като се знае необичайното обстоятелство, че обвиняемият е бил цивилен през почти всичките тези осемнайсет години, можете да вземете предвид и постиженията му в цивилния живот, общественото му положение, семейното му положение, както и възрастта му, когато определяте присъдата. – Полковник Спраул погледна към полковник Муър: – Имате ли някакви въпроси?

Полковник Муър погледна към двете крила на масата и отговори:

– Не, нямаме въпроси.

– Можете да разисквате размера на наказанието в стаята, подготвена за тази цел – продължи полковник Спраул. – Ако не стигнете до определяне на присъдата до четиринайсет и трийсет часа, може да продължите обсъждането ѝ в заседателната зала, докато успеете да се спрете на подобаващата присъда. Моля, дръжте съда в течение за хода на работата си. Закривам заседанието на съда.

* * *

Тайсън и Корва се намериха отново в кабинета на равин Уейц. Равинът също беше там.

– Дойдох и видях – каза равинът. – Днес присъствах за пръв път. Всъщност на чия страна бяхте вие?

– И аз бих искал да знам това – каза Корва. – Беше най-лошата реч на обвиняем, която някога съм чувал през живота си.

Тайсън видя, че Корва вече бе заприличал на себе си, въпреки че все още бе леко намусен.

– И ще си получиш заслуженото, ако приемат казаното от теб за чиста монета и те съдят според думите ти – добави той.

– А ако е било опит за обратно психологическо въздействие, приятелко – присъедини се и равин Уейц, – то искрено ти пожелавам съдебният състав да откликне на него.

– Казах каквото трябваше да се каже – раздразнено отвърна Тайсън.

– Твоето его ще те доведе до провал в най-скоро време – отвърна Корва. – Може би още днес.

– Каза, че мога да говоря каквото си искам.

– Предполагаше се, че трябва да кажеш, че истинските убийци ще си останат на свобода. Че преди да ти дадат срока за излежаване в затвора, те трябва да се замислят и над този факт. Мислех че разбираш към

какво се стремяхме... О, по дяволите всичко това!

Равин Уейц взе дипломатическото си куфарче, тръгна към вратата и я отвори.

– Надявам се, че докато обмислят подобаващата присъда, ще се замислят и за по-подходящо място за провеждане на военен съд за следващия път. Бог да ви благослови и двамата. – Той излезе.

Корва седна на бюрото на равина и отпи от чашата си вода с лед. Тайсън застана до прозореца и се загледа в дъжда. На по-малко от три метра от прозореца под дъжда стояха двама военни полицаи с дъждобрани, с окачени на рамената им автоматични пушки М – 16.

– Няма как да избягам.

– Какво значи това?

– Навън има военни полицаи с пушки.

– А ти какво очакваше?

Тайсън сви рамене. Обърна гръб на прозореца.

– Защо го направи?

– Какво?

– Много добре знаеш какво.

Корва замълча. Най-накрая отговори:

– Направих го, защото не можех просто да си седя и да те гледам как напразно излизаш пред стрелковия взвод за разстрел с гордо вирнат нос.

– Виж, аз го направих по моему, и ти го направи, по твоему. В резултат се получи пълна каша. – Той погледна към часовника си и попита: – Колко време ще продължи това и колко ще ми дадат?

– Има доста неща да обмислят – отвърна Корва. – Понякога отнема повече време от първоначалната присъда. Може да продължи и с дни.

Тайсън кимна.

– Тогава предположи нещо. Какво казва твоят опит, или по-добре да не питам?

Корва тънко се усмихна, после отговори:

– И сто години опит да имах в произнасянето на присъдите, не бих се опитал да предвидя тази. Би могло да бъде всичко – от това изобщо да не те вкарат в затвора, до десет или петнайсет години.

Тайсън седна на стола за посетители и погледна към часовника.

– Единайсет и петнайсет.

– Е, подготви се да чакаш.

– Да оставаш с обвиняемия по време на обсъждането на присъдата част от метода ти на работа ли е?

– Вероятно. Имаме право да се върнем и в ареста, ако поради някаква причина ще се чувстваш по-добре там.

– Мисля, че ще останем тук.

– Добре.

Известно време поседяха в мълчание, после Корва започна да говори.

– Спомняш ли си какво казахме във Виетнам – не можеш да различиш добрите от лошите. Затова избий ги всичките и остави свети Петър да преценява. Е, когато чух това за пръв път, ми се стори смешно. После, когато видях как става избиването на мирното население, то вече не изглеждаше смешно. Но когато дойде време да се прибирам вкъщи, започна да придобива някакъв смисъл, и това просто ми изкара акъла. Мисля – знам си – че когато си там, просто губиш връзка с целия външен свят и си създаваш някаква собствена вътрешна действителност. Това беше липсващото късче от кратката ти реч. Онази пролука между съзнанието за дълга ти, решението да не го изпълниш и усещането, че си постъпил правилно, въпреки че противоречи на онова, в което вярваш.

Тайсън си запали цигара.

– Продължавам мислено да се връщам там – започна той. – Опитвам се да почувствам всичко отново, да почувствам какво съм усещал, да си спомня какво съм мислел. Но колкото повече се стремя да го направя, толкова повече всичко ми се изплъзва. Смешното е, че най-живите и най-ясните ми спомени са от първите дни и седмици във Виетнам. Докато все още не бях загубил връзката с външния свят. Но с течение на седмиците, с всеки следващ месец, започнах да блокирам, да изкривявам представите си и най-вече да отричам всичко. Ние всички затънахме в отрицанието. Можахме да убием пет души сутринта, но на обед този случай вече не съществуваше. И ако някой убиеше селянин по невнимание, още преди да е презаредил пушката си, убитият се превръщаше във въоръжен до зъби виетконгец. Така че може би онова, което се е случило в болницата, не е онова, което Бранд каза или което Фарли каза, или което аз ти казах, или което Кели разказа на всички ни. Може би е било нещо друго. Може би, ако бях отишъл в щаба на батальона да се срещна с полковника и да му разкажа за случилото се, той щеше да ми каже, че съм се побъркал. Щеше да ми размаха доклада за сражението пред лицето, да ми покаже предложението за присъждането ми на Сребърна звезда и да ми заповяда да се взема в ръце.

– Господи, Бен – каза Корва, – какво ужасно място беше това. Дали

сега вече сме нормални?

– Не знам.

– Прав си. Между другото – каза Корва, – имам устно послание за теб от някоя си майор Керън Харпър. Искаш ли да го чуеш?

– Не.

– Добре.

Тайсън си дръпна от цигарата.

– Какво иска?

– Иска да ти кажа – отвърна Корва, – че днес в полунощ я освобождават от действителна служба. Казва, че би искала да те почерпи едно питие утре в някой от баровете в центъра на града по твой избор.

Тайсън се замисли за малко, после каза:

– Беше жена, по която можех да си падна.

– Беше си паднал. Но виж, това е друга история. Накарай я да те заведе в бара на някой хотел. И после, ако всичко върви както трябва, само ще трябва да посочиш нагоре.

– Отвратителен си – усмихна се Тайсън. – Ако се срещна с нея, искам и ти да дойдеш.

– Ще дойда. Ти също.

Тайсън го погледна, но нищо не каза. След няколко минути се обади:

– Тази Синдъл също не изглежда зле. Сигурно е от униформата. Кажи, защо униформите толкова ме привличат?

– Не знам. Попитай психоаналитика си.

– Психоаналитикът ми веднъж каза, че когато един войник отива на война, всичко му е простено предварително.

– Наистина ли? Бих искал да е сред членовете на съдебния състав.

– Той умря.

– Вярно.

И двамата погледнаха към часовниците си.

– Гладен ли си? – попита Корва.

– Не. – Тайсън си запали нова цигара. – Защо мислиш, че утре ще мога да се срещна с Керън Харпър в бара?

– Аз съм оптимист – отговори Корва. – Керън Харпър също. Но си мисля, че някои от съдебния състав биха искали да те пратят в затвора, просто за да покажат, че военните пет пари не дават за това защо не си изпълнил дълга си на офицер. Това е традиционният им подход. Те изпразвиха пред военен съд и онзи капитан Бачър, който капитулира при Публо. Щяха да изправят пред военен съд и Кастър, ако беше

преживял клането. Военните се впускат в демонстрация на твърдост, когато е необходимо да проявят състрадание, и проявяват състрадание, когато трябва да проявят твърдост. Тяхната теза всъщност е: „Ние не живеем според представите на цивилните за добро и зло. Ние имаме свой собствен кодекс и свои изисквания“. Къде би могъл човек да има повече шансове да получи пет години затвор за това, че е заспал някъде в погрешно време и място?

– Мислих за това – кимна Тайсън. – Спраул всъщност им каза да бъдат снизходителни. Но той е съдия. И не е напълно част от офицерския състав. Офицерите от пехотата сякаш идват от някакъв друг свят. Не е ли така?

– Ще видим.

– Разкажи ми за войната, Корва. Отегчавам се. Разкажи ми за тунела и за Бронзовата звезда, която са ти дали.

– Бива – ентузиазирано започна Корва. – Пропълзях в този тунел, който ставаше все по-тесен и по-тесен, докато около мен не останаха повече от трийсет сантиметра свободно пространство.

– Това го знам.

– Добре. И така, включих миньорската си лампа и видях този жълт господин, и предположих, че е от Народно-освободителната армия, въпреки че не забелязах никакви пагони или нашивки на яката на черната му пижама. Затова се пресегнах към джоба си – беше много тясно, не забравяй – извадих пластмасовата си карта и набързо преговорих Бойният устав на не...

Тайсън се разсмя.

– Не ми се смей. Това е съвсем сериозно. И така, бях стигнал до шесто или седмо правило и като че ли открих каквото ми трябваше. – „Среща с жълто лице в тъмен тунел“. И там пишеше „Първо стреляйте, а после му поискайте паролата.“ И аз...

На вратата се почука и Тайсън погледна към часовника на стената. Беше дванайсет и пет. Обядът. Вратата се отвори, сержант Ларсън влезе в кабинета и спомняйки си какво се беше случило миналия път, веднага каза:

– Съдебният състав е достигнал до определяне на присъдата. Бихте ли ме последвал, сър?

Тайсън бързо стана, сграбчи фуражката си от бюрото и излезе през вратата, преследван от Корва и Ларсън. Те тръгнаха забързано по коридора, завиха и влязоха в църквата. Тайсън отиде направо при масата на защитата и застана прав зад нея. Корва го настигна и зае мястото си до

Тайсън.

Тайсън погледна към пейките на зрителите и видя, че наполовина бяха празни. Изглежда никой не беше очаквал всичко да стане толкова бързо. Но Марси, Дейвид и майка му вече влизаха, съпроводени от дежурните военни полицаи. Други хора също забързано идваха в църквата.

Пиърс, Уейнърт и Лонго седяха на местата си, но за пръв път върху нея нямаше книжа. Членовете на съдебния състав седяха стоически по местата си, без да разговарят помежду си, както правеха понякога, преди Спраул да влезе в залата. Дежурният сержант пристъпи в центъра на подиума и извика:

– Всички да станат.

Полковник Спраул влезе и отиде до амвона. Той погледна набързо към зрителите, поколеба се и каза:

– Откривам заседанието на съда. Пиърс стана.

– Всички страни в процеса, които присъстваха при закриването на заседанието, са налице и сега.

Спраул се обърна към полковник Муър:

– Предадох ми, че сте стигнали до определяне на присъдата. Така ли е?

– Така е – отвърна полковник Муър от мястото си. Спраул се обърна към Тайсън:

– Лейтенант Тайсън, моля явете се при председателя на съда.

Тайсън се изправи и Корва стана заедно с него.

Все още имаше хора, които продължаваха да влизат в църквата, но не се чуваше никакъв шум, освен тихият тропот на стъпките им и плискът на водата под колелата на колите, които минаваха по мократа улица.

Тайсън прекоси застланото с червен килим пространство и отново застана точно срещу полковник Муър, който се изправи. Тайсън козирува и застана мирно. Полковник Муър го погледна право в очите и каза:

– Лейтенант Бенджамин Тайсън, мой дълг като председател на този съдебен състав е да ви съобщя, че съдебните заседатели, при закрито заседание, с изчерпателно и открито обсъждане и с тайно писмено гласуване, с пълно единодушие на всички членове, ви осъждат на уволнение от армията на Съединените щати и отнемане на всички плащания и облаги, които армията ви дължи или могат да произтичат от предишната и настоящата ви служба като действащ офицер от армията на Съединените щати.

В църквата не се чуваше нито звук, сякаш, помисли си Тайсън, някой беше изключил микрофоните. Той изчака да чуе още нещо, но нищо не последва, полковник Муър сякаш беше свършил, но не можеше да е така, и Тайсън остана да стои на мястото си, докато най-накрая полковник Муър седна.

Някой сред зрителите плачеше, всички бяха станали на крака. Тайсън осъзна, че Корва стои до него.

– Е, тук ли ще стоиш, или искаш да си отидеш вкъщи? – каза му той.

– Вкъщи. Искам вкъщи.

Полковник Спраул погледна към полковник Пиърс и му зададе протоколния въпрос:

– Има ли друг случай за гледане от този военен съд? Пиърс вече бе взел куфарчето си в ръка и в разрез с военния етикет отговори на път към страничната врата:

– Не, ваша милост, няма нищо друго.

– Съдът се разпуска до следващото свикване – обяви полковник Спраул.

Тайсън се обърна към страничната врата, но Корва меко го обърна към барьерата на олтарното пространство.

– Този път ще излезем през главния вход. Дошли са много хора, които искат да те поздравят.

От двете страни на централната пътека бяха застанали редици от военни полицаи и Тайсън и Корва тръгнаха помежду им. Към тях се присъедини Марси, после и Дейвид, накрая и майка му, която го целуна. Никой нищо не каза, докато вървяха към изхода. Когато излязоха в преддверието на църквата, Марси го хвана за ръката и я стисна.

Навън, върху мокрите от дъжда стълби, Тайсън бе посрещнат от стотици чадъри и докато вървеше със семейството си чадърите се събраха, за да ги предпазят от дъжда. Той задържа ръката на Марси в своята и прегърна сина си през раменете.

– Да си вървим вкъщи – каза Тайсън.

КРАЙ

© 1985 Нелсън Демил
© 1999 Люба Енчева, превод от английски

Nelson DeMille
Word of Honor, 1985

Сканиране и разпознаване: Неизвестен
Редакция: csece, 2007

Публикация:
Нелсън Демил
Обречен на мълчание
Първо издание
Делакорт & Матекс, София, 1999
ISBN 954-8415-47-x

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4472>]